

ARISTOTELIS

ETHICA NICOMACHEA

ARISTOTELIS
ETHICA NICOMACHEA

RECOGNOVIT BREVIQUE ADNOTATIONE CRITICA INSTRUXIT

I. BYWATER

COLLEGIJ EXONIENSIS SOCIUS

Oxonii

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

M DCCC XC

PRAEFATIO.

ETHICA Nicomachea relegenti illud tantum mihi initio propositum fuerat ut Bekkeri textum retractarem et, sicubi videretur, ad scripturam codicis Laurentiani (K^b) propius reducerem. Quae nostra aetate natae sunt quaestiones de primordiis libri, de fide et auctoritate partium, de dispositione eorum quae in codicibus leguntur, harum rationem habere supersedi, non quod inutiles eas aut parvi momenti esse existimarem, sed quia velut lex huius editionis erat ut liber ipse qualis fere iam antiquitus in codicibus extat vel extitisse videtur, quoad fieri posset, integer intactusque servaretur.

Optimum esse codicem K^b locupletissimumque veri testem ut mihi cum aliis persuasum est, ita non neglegere potui testimonia cum libri aetate proximi (L^b) tum versionis antiquae (Γ), quae hodie nobis instar Graeci codicis habenda est. Etenim a prima usque memoria is fuit textus Aristotelici habitus, ut passim diversae scripturae agnoscerentur, atque in L^b et Γ non pauca, si quid video, satis certam vetustatis notam gerunt nec vere hominis Byzantini ingenio adscribuntur. Adde quod et ipsum K^b vitia manifesta deformant, sive de exemplo vitioso tralata sive inter

scribendum orta, omissa homoeoteleuta et cetera quae oscitantium scriptorum sunt; nam quae corrigentium malae sedulitati imputes, habet profecto pauca. Sed de universa condicione Laurentiani codicis in libello mox edendo curatius institui disserere; interim his velim adquiescas, si cui videbor parum constanter optimum codicem secutus esse. His subsidiis accessere nuper vera ac sincera Aspasii commentaria anno demum 1889 Gustavi Heylbut studio edita, unde ad historiam textus illustrandam priscamque scripturam dispiciendam haud paucis libri locis nova lux atque insperata adfulsit.

In adferendo codicum testimonio praescriptam legem huius editionis sic observavi ut potissima tantum scripturae varietas in adnotatione commemoraretur, omissis scilicet eis quae temere et casu seriores librarii intulerunt. Itaque ne ipsius quidem K^b integram varietatem adposui, ac rarius L^b et F citavi, reliquorum paene incuriosus nisi quod Marcianum 213 (M^b), utpote patronos nactum non ignobiles, eodem silentio praetermittere nolui. Ceterum quamquam multa brevitatis gratia omisi, memoravi tamen scripturas etiam deteriorum codicum, quascumque in textum vidi a Bekkero receptas.

Ad Bekkeri collationes codicum adhibui quae recentiores addiderunt, Jacksonis ad Librum quintum supellectilem criticam, et ea quae de Laurentiani scriptura ex collatione Schoellii Rassovius et Susemihlius dederunt, nec neglexi quae apud Stewartum nostrum (*The English MSS. of the Nicomachean Ethics*) ab Hieronymo Vitelli relata inveni; in qui-

busdam denique locis, quo de scriptura certior fierem, et ipse codicem inspexi.

Cum coniecturarum libertas ab instituto huius editionis abhorreret, parce et non nisi necessitate quadam coactus emendationes in ipsum textum admisi. Interpunctionem liberius immutavi, partim meo Marte partim auctore Susemihlio, qui veram verborum distinctionem reperire saepius occupavit. Cuius quoniam mentio facta est, grato animo fateor non solum in hac parte sed etiam in universo labore tanto mihi usui fuisse Susemihlii editionem, ut vix dici possit quantum copiis ab eo collectis debuerim.

Iuvat eos quoque honoris causa nominare qui ad plagulas perlegendas tam sedulam operam contulerunt, I. M. Schulhof et I. Burnet; et hunc quidem in duobus locis (1099^b 23, 1144^a 26) in eandem mecum incidisse emendationem laetus intellexi. Sed est cui prae omnibus grates agam atque habeam, virum dico si quis alius Ἀριστοτελικώτατον, I. C. Wilson: quem ut socium mihi in hac editione paranda futurum speraveram, ita postquam instantiora eum negotia alio averterant, alienum opus adiuvare et, quantum potuit, amico suppetiari non recusavit; haud exiguum enim libri partem una relegimus, crebrisque colloquiis collato studio difficillima quaeque excussimus.

I. BYWATER.

Scriebam Londini mense Iulio a. 1890.

S I G L A

- H^a = cod. Marcianus 214
K^b = cod. Laurentianus LXXXI. 11
L^b = cod. Parisiensis 1854
M^b = cod. Marcianus 213
N^b = cod. Marcianus append. iv. 53
O^b = cod. Riccardianus 46
Γ = antiqua traductio (ed. Paris. a. 1497)
vulg. = codices plerique
Asp. = Aspasio commentaria (ed. Berol.)

ΗΘΙΚΩΝ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΩΝ

Α.

Πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πράξις τε καὶ 1094^a
προαίρεσις, ἀγαθοῦ τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ· διὸ καλῶς ἀπεφή-
2 ναντο τὰγαθόν, οὗ πάντ' ἐφίεται. διαφορὰ δέ τις φαίνεται
τῶν τελῶν· τὰ μὲν γάρ εἰσιν ἐνέργειαι, τὰ δὲ παρ' αὐτὰς
ἔργα τινά. ὧν δ' εἰσὶ τέλη τινὰ παρὰ τὰς πράξεις, ἐν τού- 5
3 τοις βελτίῳ πέφυκε τῶν ἐνεργειῶν τὰ ἔργα. πολλῶν δὲ
πράξεων οὐσῶν καὶ τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν πολλὰ γίνεται
καὶ τὰ τέλη· ἰατρικῆς μὲν γὰρ ὑγίεια, ναυπηγικῆς δὲ
4 πλοῖον, στρατηγικῆς δὲ νίκη, οἰκονομικῆς δὲ πλοῦτος. ὅσαι
δ' εἰσὶ τῶν τοιούτων ὑπὸ μίαν τινὰ δύναμιν, καθάπερ ὑπὸ 10
τὴν ἵππικὴν χαλινοποικὴ καὶ ὅσαι ἄλλαι τῶν ἵππικῶν
ὀργάνων εἰσὶν, αὕτη δὲ καὶ πᾶσα πολεμικὴ πράξις ὑπὸ
τὴν στρατηγικὴν, κατὰ τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἄλλαι ὑφ'
ἐτέρας· ἐν ἀπάσαις δὲ τὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν τέλη πάν-
των ἐστὶν αἰρετώτερα τῶν ὑπ' αὐτά· τούτων γὰρ χάρις 15
5 κακεῖνα διώκεται. διαφέρει δ' οὐδὲν τὰς ἐνεργείας αὐτὰς
εἶναι τὰ τέλη τῶν πράξεων ἢ παρὰ ταύτας ἄλλο τι, καθά-

1094^a 8. καὶ om. K^b M^b Asp.

11. ante χαλινοποικὴ add. ἡ L^b

χαλινοποιητικὴ L^b M^b

13. κατὰ add. K^b M^b

δὲ Aldina

14.

δὴ M^b Γ

15. ὑφ' αὐτά L^b M^b Asp.

περ ἐπὶ τῶν λεχθεισῶν ἐπιστημῶν. Εἰ δὴ τι τέλος ἐστὶ τῶν II.
 πρακτῶν ὃ δι' αὐτὸ βουλόμεθα, τᾶλλα δὲ διὰ τοῦτο, καὶ μὴ
 20 πάντα δι' ἕτερον αἰρούμεθα (πρόεισι γὰρ οὕτω γ' εἰς ἀπειρον,
 ὥστ' εἶναι κενὴν καὶ ματαίαν τὴν ὄρεξιν), δηλὸν ὡς τοῦτ' ἂν
 εἴη τὰγαθὸν καὶ τὸ ἄριστον. ἄρ' οὖν καὶ πρὸς τὸν βίον ἡ 2
 γυνῶσις αὐτοῦ μεγάλην ἔχει ῥοπήν, καὶ καθάπερ τοξόται
 σκοποὺν ἔχοντες μᾶλλον ἂν τυγχάνοιμεν τοῦ δέοντος ; εἰ δ' 3
 25 οὕτω, πειρατέον τύπῳ γε περιλαβεῖν αὐτὸ τί ποτ' ἐστὶ καὶ
 τίνος τῶν ἐπιστημῶν ἢ δυνάμεων. δόξειε δ' ἂν τῆς κυριω- 4
 τάτης καὶ μάλιστα ἀρχιτεκτονικῆς. τοιαύτη δ' ἡ πολιτικὴ 5
 φαίνεται· τίνας γὰρ εἶναι χρῶν τῶν ἐπιστημῶν ἐν ταῖς πό- 6
 1094^b λεσι, καὶ ποίας ἐκάστους μαυθάνειν καὶ μέχρι τίνος, αὕτη
 διατάσσει· ὀρώμεν δὲ καὶ τὰς ἐντιμοτάτας τῶν δυνάμεων
 ὑπὸ ταύτην οὔσας, οἷον στρατηγικὴν οἰκονομικὴν ῥητορικὴν·
 χρωμένῃς δὲ ταύτης ταῖς λοιπαῖς [πρακτικαῖς] τῶν ἐπιστη- 7
 5 μῶν, ἔτι δὲ νομοθετούσης τί δεῖ πράττειν καὶ τίνων ἀπέχε-
 σθαι, τὸ ταύτης τέλος περιέχει ἂν τὰ τῶν ἄλλων, ὥστε τοῦτ'
 ἂν εἴη ἀνθρώπινον ἀγαθόν. εἰ γὰρ καὶ ταῦτόν ἐστιν ἐνὶ 8
 καὶ πόλει, μείζον γε καὶ τελειότερον τὸ τῆς πόλεως φαίνε-
 ται καὶ λαβεῖν καὶ σφῆξιν· ἀγαπητὸν μὲν γὰρ καὶ ἐνὶ
 10 μόνῳ, κάλλιον δὲ καὶ θειότερον ἔθνει καὶ πόλεσιν. ἡ μὲν
 οὖν μέθοδος τούτων ἐφίεται, πολιτικὴ τις οὔσα. Λέγοιτο δ' ἂν III.
 ἱκανῶς, εἰ κατὰ τὴν ὑποκειμένην ὕλην διασαφηθείη· τὸ γὰρ
 ἀκριβὲς οὐχ ὁμοίως ἐν ἅπασι τοῖς λόγοις ἐπιζητητέον, ὥσπερ
 οὐδ' ἐν τοῖς δημιουργουμένοις. τὰ δὲ καλὰ καὶ τὰ δίκαια, 2
 15 περὶ ὧν ἡ πολιτικὴ σκοπεῖται, πολλὴν ἔχει διαφορὰν καὶ
 πλάνην, ὥστε δοκεῖν νόμον μόνον εἶναι, φύσει δὲ μή. τοιαύ- 3

20. οὕτω γ' K^b: οὕτως vulg.27. δ' ἡ] δὲ καὶ ἡ L^b: δὴ καὶ ἡ Γ1094^b 4. λοιπαῖς om. K^b πρακτικαῖς seclusi 8. γε] τε K^b M^b Γ9. γὰρ om. K^b Γ15. πολλὴν Asp. (v. etiam infra ad v. 17): τοσαύ-
την K^b L^b Γ

την δέ τινα πλάνην ἔχει καὶ τὰγαθὰ διὰ τὸ πολλοῖς συμβαίνειν βλάβας ἀπ' αὐτῶν· ἤδη γάρ τινες ἀπώλοντο διὰ 4 πλοῦτον, ἔτεροι δὲ δι' ἀνδρείαν. ἀγαπητὸν οὖν περὶ τοιούτων καὶ ἐκ τοιούτων λέγοντας παχυλῶς καὶ τύπῳ τάληθες ἐν- 20 δείκνυσθαι, καὶ περὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐκ τοιούτων λέγοντας τοιαῦτα καὶ συμπεραίνεισθαι. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἀποδέχεσθαι χρεὼν ἕκαστα τῶν λεγομένων· πεπαιδευμένον γάρ ἐστιν ἐπὶ τοσοῦτον τὰκριβὲς ἐπιζητεῖν καθ' ἕκαστον γένος, ἐφ' ὅσον ἡ τοῦ πράγματος φύσις ἐπιδέχεται· παρα- 25 πλήσιον γὰρ φαίνεται μαθηματικοῦ τε πιθανολογοῦντος ἀποδέχεσθαι καὶ ῥητορικὸν ἀποδείξεις ἀπαιτεῖν. ἕκαστος δὲ κρίνει καλῶς ἂν γινώσκει, καὶ τούτων ἐστὶν ἀγαθὸς κριτής. καθ' ἕκαστον μὲν ἄρα ὁ πεπαιδευμένος, ἀπλῶς δ' ὁ περὶ πᾶν πεπαι- 1095^a δευμένος. διὸ τῆς πολιτικῆς οὐκ ἔστιν οἰκείος ἀκροατῆς ὁ νέος· ὑπείρος γὰρ τῶν κατὰ τὸν βίον πράξεων, οἱ λόγοι δ' ἐκ 6 τούτων καὶ περὶ τούτων· ἔτι δὲ τοῖς πάθεσιν ἀκολουθητικὸς ὢν ματαίως ἀκούσεται καὶ ἀνωφελῶς, ἐπειδὴ τὸ τέλος ἐστὶν οὐ 5 7 γνῶσις ἀλλὰ πρᾶξις. διαφέρει δ' οὐδὲν νέος τὴν ἡλικίαν ἢ τὸ ἦθος νεαρός· οὐ γὰρ παρὰ τὸν χρόνον ἢ ἑλλειψις, ἀλλὰ διὰ τὸ κατὰ πάθος ζῆν καὶ διώκειν ἕκαστα. τοῖς γὰρ τοιούτοις ἀνόνητος ἢ γνῶσις γίνεται, καθάπερ τοῖς ἀκρατέσιν· τοῖς δὲ κατὰ λόγον τὰς ὀρέξεις ποιουμένοις καὶ πράττουσι 10 8 πολυωφελὲς ἂν εἴη τὸ περὶ τούτων εἰδέναι. καὶ περὶ μὲν ἀκροατοῦ, καὶ πῶς ἀποδεκτέον, καὶ τί προτιθέμεθα, πεφρομιάσθω ταῦτα.

IV. Λέγωμεν δ' ἀναλαβόντες, ἐπειδὴ πᾶσα γνῶσις καὶ προ- 2 αῖρέσεις ἀγαθοῦ τινὸς ὀρέγεται, τί ἐστὶν οὗ λέγωμεν τὴν 15

17. τινα πλάνην ἔχει] τινὰ πολλὴν ἔχει διαφορὰν καὶ πλάνην ὥστε δοκεῖν ἔχειν pr. K^b ἀγαθὰ pr. K^b 22. δὲ O^b 23. ἕκαστον L^b Γ 1095^a 1. μὲν om. L^b Γ 12. προσιμιάσθω pr. K^b 13. ταῦτα K^b: τoσαῦτα vulg.

πολιτικὴν ἐφίεσθαι καὶ τί τὸ πάντων ἀκρότατον τῶν πρακτῶν
 ἀγαθῶν. ὀνόματι μὲν οὖν σχεδὸν ὑπὸ τῶν πλείστων ὁμολο- 2
 γεῖται· τὴν γὰρ εὐδαιμονίαν καὶ οἱ πολλοὶ καὶ οἱ χαρίεν-
 τες λέγουσιν, τὸ δ' εὖ ζῆν καὶ τὸ εὖ πράττειν ταῦτον ὑπο-
 20 λαμβάνουσι τῷ εὐδαιμονεῖν· περὶ δὲ τῆς εὐδαιμονίας, τί
 ἐστίν, ἀμφισβητοῦσι καὶ οὐχ ὁμοίως οἱ πολλοὶ τοῖς σοφοῖς
 ἀποδιδόασιν. οἱ μὲν γὰρ τῶν ἐναργῶν τι καὶ φανερῶν, οἷον 3
 ἡδονὴν ἢ πλοῦτον ἢ τιμὴν, ἄλλοι δ' ἄλλο—πολλάκις δὲ
 καὶ ὁ αὐτὸς ἕτερον· νοσήσας μὲν γὰρ ὑγίειαν, πενόμενος δὲ
 25 πλοῦτον· συνειδότες δ' ἑαυτοῖς ἄγνοιαν τοὺς μέγα τι καὶ
 ὑπὲρ αὐτοὺς λέγοντας θαυμάζουσιν. ἔνιοι δ' ὥντο παρὰ τὰ
 πολλὰ ταῦτα ἀγαθὰ ἄλλο τι καθ' αὐτὸ εἶναι, ὃ καὶ τούτοις
 πᾶσιν αἰτιὸν ἐστὶ τοῦ εἶναι ἀγαθὰ. ἀπάσας μὲν οὖν ἐξετάζειν 4
 τὰς δόξας ματαιότερον ἴσως ἐστίν, ἱκανὸν δὲ τὰς μάλιστα
 30 ἐπιπολαζούσας ἢ δοκούσας ἔχειν τινα λόγον. μὴ λανθανέτω δ' 5
 ἡμᾶς ὅτι διαφέρουσιν οἱ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν λόγοι καὶ οἱ ἐπὶ
 τὰς ἀρχάς. εὖ γὰρ καὶ ὁ Πλάτων ἠπóρει τοῦτο καὶ ἐζήτει, πότε-
 ρον ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἢ ἐπὶ τὰς ἀρχάς ἐστιν ἡ ὁδός, ὥσπερ
 1095^b ἐν τῷ σταδίῳ ἀπὸ τῶν ἀθλοθετῶν ἐπὶ τὸ πέρασ ἢ ἀνάπαλιν.
 ἀρκτέον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν γνωρίμων, ταῦτα δὲ διττῶς· τὰ
 μὲν γὰρ ἡμῖν τὰ δ' ἀπλῶς. ἴσως οὖν ἡμῖν γε ἀρκτέον ἀπὸ
 τῶν ἡμῖν γνωρίμων. διὸ δεῖ τοῖς ἔθεσιν ἠχθαι καλῶς τὸν 6
 5 περὶ καλῶν καὶ δικαίων καὶ ὅλως τῶν πολιτικῶν ἀκουσόμε-
 νον ἱκανῶς. ἀρχὴ γὰρ τὸ ὅτι, καὶ εἰ τοῦτο φαίνοιτο ἀρ- 7
 κούντως, οὐδὲν προσδεήσει τοῦ διότι· ὁ δὲ τοιοῦτος ἔχει ἢ
 λάβοι ἂν ἀρχὰς ῥαδίως. ᾗ δὲ μηδέτερον ὑπάρχει τούτων,
 ἀκουσάτω τῶν Ἡσιόδου·

17. ἀγαθόν M^b Γ27. τοῖσδε L^b

28. πᾶσι τοῦ εἶναι ἀγαθὰ αἰτιόν

ἐστίν K^b M^b32. δ om. L^b1095^b 1. ἐπὶ τῶν σταδίων L^b Γ2. γὰρ K^b M^b: οὖν L^b Γ3. γε om. L^b Γ4. ἤθεσιν L^b M^b Asp.6. εἰ τοῦτο] ἐν τούτοις pr. K^b7. ἔχει] ἔχοι L^b: ἢ ἔχοι M^b

οὗτος μὲν πανίριστος ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ, 10
 ἐσθλὸς δ' αὖ κακείνος ὃς εὖ εἰπὸντι πίθηται.
 ὃς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοήῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων
 ἐν θυμῷ βάλλεται, ὃ δ' αὖτ' ἀχρήσιος ἀνὴρ.

V. Ἡμεῖς δὲ λέγωμεν ὅθεν παρεξέβημεν. τὸ γὰρ ἀγαθὸν 3
 καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἀλόγως εἰκόασιν ἐκ τῶν βίων 15
 2 ὑπολαμβάνειν οἱ μὲν πολλοὶ καὶ φορτικώτατοι τὴν ἡδονήν·
 διὸ καὶ τὸν βίον ἀγαπῶσι τὸν ἀπολαυστικόν. τρεῖς γάρ εἰσι
 μάλιστα οἱ προύχοντες, ὃ τε νῦν εἰρημένος καὶ ὁ πολιτικὸς
 3 καὶ τρίτος ὁ θεωρητικὸς. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ παντελῶς ἀν-
 δραποδώδεις φαίνονται βοσκημάτων βίον προαιρούμενοι, 20
 τυγχάνουσι δὲ λόγου διὰ τὸ πολλοὺς τῶν ἐν ταῖς ἐξουσίαις
 4 ὁμοιοπαθεῖν Σαρδαναπάλλῳ. οἱ δὲ χαρίεντες καὶ πρακτικοὶ
 τιμὴν· τοῦ γὰρ πολιτικοῦ βίου σχεδὸν τοῦτο τέλος. φαί-
 νεται δ' ἐπιπολαίωτερον εἶναι τοῦ ζητουμένου· δοκεῖ γὰρ ἐν
 τοῖς τιμῶσι μᾶλλον εἶναι ἢ ἐν τῷ τιμωμένῳ, ἀγαθὸν δὲ 25
 5 οἰκεῖόν τι καὶ δυσσφαίρετον εἶναι μαντευόμεθα. ἔτι δ' εἰ-
 κασι τὴν τιμὴν διώκειν ἵνα πιστεύσωσιν ἑαυτοὺς ἀγαθοὺς
 εἶναι· ζητοῦσι γοῦν ὑπὸ τῶν φρονίμων τιμᾶσθαι, καὶ παρ'
 οἷς γινώσκονται, καὶ ἐπ' ἀρετῇ· δῆλον οὖν ὅτι κατὰ γε
 6 τούτους ἡ ἀρετὴ κρείττων. τάχα δὲ καὶ μᾶλλον ἂν τις 30
 τέλος τοῦ πολιτικοῦ βίου ταύτην ὑπολάβοι. φαίνεται δὲ
 ἀτελεστέρα καὶ αὕτη· δοκεῖ γὰρ ἐνδέχεσθαι καὶ καθεύδειν
 ἔχοντα τὴν ἀρετὴν ἢ ἀπρακτεῖν διὰ βίου, καὶ πρὸς τούτοις
 κακοπαθεῖν καὶ ἀτυχεῖν τὰ μέγιστα· τὸν δ' οὕτω ζῶντα 1096^a
 οὐδείς ἂν εὐδαιμονίσειεν, εἰ μὴ θέσιν διαφυλάττων. καὶ
 περὶ μὲν τούτων ἄλλis· ἱκανῶς γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις

18. προέχοντες K^b 22. ὁμοπαθεῖν pr. K^b 26. εἶναι om. L^b Γ
 27. πιστεύωσιν L^b Asp. εἶναι ἀγαθοὺς K^b M^b 31. δέ] δὴ L^b: γὰρ
 pr. K^b 32. καὶ ante καθεύδειν om. K^b 1096^a 3. καὶ om. L^b M^b Γ

εἴρηται περὶ αὐτῶν. τρίτος δ' ἐστὶν ὁ θεωρητικός, ὑπὲρ οὗ ἡ
 5 τὴν ἐπίσκεψιν ἐν τοῖς ἐπομένοις ποιησόμεθα. ὁ δὲ χρημα- 8
 τιστῆς βίαιός τις ἐστίν, καὶ ὁ πλοῦτος δῆλον ὅτι οὐ τὸ ζητού-
 μενον ἀγαθόν· χρήσιμον γὰρ καὶ ἄλλου χάριν. διὸ μάλλον
 τὰ πρότερον λεχθέντα τέλη τις ἂν ὑπολάβοι· δι' αὐτὰ γὰρ
 ἀγαπᾶται. φαίνεται δ' οὐδ' ἐκεῖνα· καίτοι πολλοὶ λόγοι
 10 πρὸς αὐτὰ καταβέβληνται. ταῦτα μὲν οὖν ἀφείσθω.
 4 Τὸ δὲ καθόλου βέλτιον ἴσως ἐπισκέψασθαι καὶ διαπο- VI.
 ρῆσαι πῶς λέγεται, καίπερ προσάντους τῆς τοιαύτης ζητή-
 σεως γινομένης διὰ τὸ φίλους ἄνδρας εἰσαγαγεῖν τὰ εἶδη.
 δόξειε δ' ἂν ἴσως βέλτιον εἶναι καὶ δεῖν ἐπὶ σωτηρίᾳ γε τῆς
 15 ἀληθείας καὶ τὰ οἰκεία ἀναιρεῖν, ἄλλως τε καὶ φιλοσόφους
 ὄντας· ἀμφοῖν γὰρ ὄντοι φίλοιν ὅσιον προτιμᾶν τὴν ἀλή-
 θειαν. οἱ δὲ κομίσαντες τὴν δόξαν ταύτην οὐκ ἐποιοῦν ἰδέας 2
 ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἔλεγον, διόπερ οὐδὲ τῶν
 ἀριθμῶν ἰδέαν κατεσκευάζον· τὸ δ' ἀγαθὸν λέγεται καὶ ἐν
 20 τῷ τί ἐστι καὶ ἐν τῷ ποιῶ καὶ ἐν τῷ πρὸς τι, τὸ δὲ καθ'
 αὐτὸ καὶ ἡ οὐσία πρότερον τῇ φύσει τοῦ πρὸς τι (παρα-
 φύαδι γὰρ τοῦτ' ἔοικε καὶ συμβεβηκότι τοῦ ὄντος)· ὥστ' οὐκ
 ἂν εἴη κοινὴ τις ἐπὶ τούτοις ἰδέα. ἔτι δ' ἐπεὶ τὰγαθὸν ἰσαχῶς 3
 λέγεται τῷ ὄντι (καὶ γὰρ ἐν τῷ τί λέγεται, οἶον ὁ θεὸς καὶ
 25 ὁ νοῦς, καὶ ἐν τῷ ποιῶ αἱ ἀρεταί, καὶ ἐν τῷ ποσῶ τὸ μέ-
 τριον, καὶ ἐν τῷ πρὸς τι τὸ χρήσιμον, καὶ ἐν χρόνῳ και-
 ρός, καὶ ἐν τόπῳ δίκαια καὶ ἕτερα τοιαῦτα), δῆλον ὡς οὐκ
 ἂν εἴη κοινόν τι καθόλου καὶ ἐν· οὐ γὰρ ἂν ἐλέγετ' ἐν πά-
 σαις ταῖς κατηγορίαις, ἀλλ' ἐν μιᾷ μόνῃ. ἔτι δ' ἐπεὶ τῶν 4
 30 κατὰ μίαν ἰδέαν μίαν καὶ ἐπιστήμη, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπάν-
 των ἦν ἂν μία τις ἐπιστήμη· νῦν δ' εἰσὶ πολλαὶ καὶ τῶν

5. ἐχομένοις K^b 9. καίτοι] καὶ K^b M^b 17. δὴ codices Morelii:
 δὲ vulg. 18. ante ὕστερον add. τὸ M^b ἐλέγομεν K^b 20. ἐστι
 om. K^b M^b 23. τούτων L^b δ' om. L^b 31. ἦν] εἴη K^b

ὑπὸ μίαν κατηγορίαν, οἷον καιροῦ, ἐν πολέμῳ μὲν γὰρ στρατη-
 γικῇ ἐν νόσφ' δ' ἱατρικῇ, καὶ τοῦ μετρίου ἐν τροφῇ μὲν
 5 ἱατρικῇ ἐν πόνοις δὲ γυμναστικῇ. ἀπορήσειε δ' ἂν τις τί
 ποτε καὶ βούλονται λέγειν αὐτοέκαστον, εἴπερ ἔν τε αὐτο- 35
 ἀνθρώπῳ καὶ ἐν ἀνθρώπῳ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶν ὁ τοῦ 1096^b
 ἀνθρώπου. ἥ γὰρ ἄνθρωπος, οὐδὲν διοίσουσιν· εἰ δ' οὕτως,
 6 οὐδ' ἥ ἀγαθόν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῷ αἰδίῳ εἶναι μάλλον
 ἀγαθὸν ἔσται, εἴπερ μῆδὲ λευκότερον τὸ πολυχρόνιον τοῦ
 7 ἐφημέρου. πιθανώτερον δ' εἰκόσιν οἱ Πυθαγόρειοι λέγειν 5
 περὶ αὐτοῦ, τιθέντες ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν συστοιχίᾳ τὸ ἔν· οἷς
 8 δὴ καὶ Σπεύσιππος ἐπακολουθήσαι δοκεῖ. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τούτων ἄλλος ἔστω λόγος· τοῖς δὲ λεχθεῖσιν ἀμφισβήτησις
 τις ὑποφαίνεται διὰ τὸ μὴ περὶ παντὸς ἀγαθοῦ τοὺς λόγους
 εἰρήσθαι, λέγεσθαι δὲ καθ' ἐν εἶδος τὰ καθ' αὐτὰ διωκό- 10
 μενα καὶ ἀγαπώμενα, τὰ δὲ ποιητικὰ τούτων ἢ φυλακτικά
 πως ἢ τῶν ἐναντίων κωλυτικὰ διὰ ταῦτα λέγεσθαι καὶ
 9 τρόπον ἄλλον. δηλόν· οὖν ὅτι διττῶς λέγοιτ' ἂν τὰγαθά,
 καὶ τὰ μὲν καθ' αὐτά, θάτερα δὲ διὰ ταῦτα. χωρίσαντες
 οὖν ἀπὸ τῶν ὠφελίμων τὰ καθ' αὐτὰ σκεψώμεθα εἰ λέ- 15
 10 γεται κατὰ μίαν ιδέαν. καθ' αὐτὰ δὲ ποῖα θείη τις ἄν; ἢ
 ὅσα καὶ μονούμενα διώκεται, οἷον τὸ φρονεῖν καὶ ὀρᾶν καὶ
 ἡδοναί τινες καὶ τιμαί; ταῦτα γὰρ εἰ καὶ δι' ἄλλο τι διώ-
 κομεν, ὅμως τῶν καθ' αὐτὰ ἀγαθῶν θείη τις ἄν. ἢ οὐδ'
 ἄλλο οὐδὲν πλὴν τῆς ιδέας; ὥστε μάταιον ἔσται τὸ εἶδος. 20
 11 εἰ δὲ καὶ ταῦτ' ἐστὶ τῶν καθ' αὐτά, τὸν τὰγαθοῦ λόγον ἐν
 ἅπασιν αὐτοῖς τὸν αὐτὸν ἐμφαίνεσθαι δεήσει, καθάπερ ἐν
 χιόνι καὶ ψιμυθίῳ τὸν τῆς λευκότητος. τιμῆς δὲ καὶ

32. γὰρ om. L^b 35. αὐτὸ ἐκαστον pr. K^b L^b αὐτῷ ἀνθρώπῳ pr. K^b
 1096^b 1. ἐν om. L^b 4. πολυχρονιώτερον L^b Γ 8. ἔσται
 K^b M^b 10. εἰρήσθαι L^b Asp.: ποιεῖσθαι K^b M^b: εἰρήσθαι καὶ ποιεῖσθαι Γ
 13. τὰγαθόν L^b Γ 19. ἂν τις L^b

φρονήσεως καὶ ἡδονῆς ἕτεροι καὶ διαφέρουντες οἱ λόγοι ταύτῃ
 25 ἢ ἀγαθά. οὐκ ἔστιν ἄρα τὸ ἀγαθὸν κοινόν τι κατὰ μίαν
 ἰδέαν. ἀλλὰ πῶς δὴ λέγεται; οὐ γὰρ ἔοικε τοῖς γε ἀπὸ 12
 τύχης ὁμωνύμοις. ἀλλ' ἄρα γε τῷ ἀφ' ἐνὸς εἶναι ἢ πρὸς
 ἐν ἅπαντα συντελεῖν, ἢ μᾶλλον κατ' ἀναλογίαν; ὥς γὰρ
 ἐν σώματι ὄψις, ἐν ψυχῇ νοῦς, καὶ ἄλλο δὴ ἐν ἄλλῳ.
 30 ἀλλ' ἴσως ταῦτα μὲν ἀφετέον τὸ νῦν' ἐξακριβοῦν γὰρ ὑπὲρ 13
 αὐτῶν ἄλλης ἂν εἴη φιλοσοφίας οἰκειότερον. ὁμοίως δὲ καὶ
 περὶ τῆς ἰδέας· εἰ γὰρ καὶ ἔστιν ἓν τι τὸ κοινῇ κατηγορού-
 μενον ἀγαθὸν ἢ χωριστὸν αὐτό τι καθ' αὐτό, δῆλον ὥς οὐκ
 ἂν εἴη πρακτὸν οὐδὲ κτητὸν ἀνθρώπῳ· νῦν δὲ τοιοῦτόν τι
 35 ζητεῖται. τάχα δέ τῳ δόξειεν ἂν βέλτιον εἶναι γνωρίζειν 14
 1097 αὐτὸ πρὸς τὰ κτητὰ καὶ πρακτὰ τῶν ἀγαθῶν· οἷον γὰρ
 παράδειγμα τοῦτ' ἔχοντες μᾶλλον εἰσόμεθα καὶ τὰ ἡμῖν
 ἀγαθά, κἂν εἰδῶμεν, ἐπιτευξόμεθα αὐτῶν. πιθανότητα μὲν 15
 οὖν τινα ἔχει ὁ λόγος, ἔοικε δὲ ταῖς ἐπιστήμαις διαφωνεῖν·
 5 πᾶσαι γὰρ ἀγαθοῦ τινὸς ἐφιέμεναι καὶ τὸ ἐνδεὲς ἐπιζητοῦ-
 σαι παραλείπουσι τὴν γνώσιν αὐτοῦ. καίτοι βοήθημα τηλι-
 κοῦτον τοὺς τεχνίτας ἅπαντας ἀγνοεῖν καὶ μὴδ' ἐπιζητεῖν
 οὐκ εὐλογον. ἄπορον δὲ καὶ τί ὠφεληθήσεται ὑφάντης ἢ 16
 τέκτων πρὸς τὴν αὐτοῦ τέχνην εἰδῶς τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀγαθόν,
 10 ἢ πῶς ἱατρικώτερος ἢ στρατηγικώτερος ἔσται ὁ τὴν ἰδέαν
 αὐτὴν τεθεαμένος. φαίνεται μὲν γὰρ οὐδὲ τὴν ὑγίειαν
 οὕτως ἐπισκοπεῖν ὁ ἱατρός, ἀλλὰ τὴν ἀνθρώπου, μᾶλλον δ'
 ἴσως τὴν τοῦδε· καθ' ἕκαστον γὰρ ἱατρεύει. καὶ περὶ μὲν
 τούτων ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.
 5 Πάλιν δ' ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸ ζητούμενον ἀγαθόν, τί VII.

26. γε om. K^b M^b Γ30. τὰ νῦν K^b32. καὶ om. K^b M^b

τὸ]

καὶ K^b M^b33. τι αὐτὸ L^b1097* 4. ἔχει τινα L^b

7. ἅπαντας

τοὺς τεχνίτας L^b Γ9. τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀγαθόν K^b: αὐτὸ τὰγαθόν L^b Γ:τὸ αὐτοαγαθόν M^b

ποτ' ἂν εἴη. φαίνεται μὲν γὰρ ἄλλο ἐν ἄλλῃ πράξει καὶ
 τέχνῃ· ἄλλο γὰρ ἐν ἱατρικῇ καὶ στρατηγικῇ καὶ ταῖς λοιπαῖς
 ὁμοίως. τί οὖν ἐκάστης τὰγαθόν; ἢ οὐ χάριν τὰ λοιπὰ
 πράττεται; τοῦτο δ' ἐν ἱατρικῇ μὲν ὑγίεια, ἐν στρατηγικῇ
 δὲ νίκη, ἐν οἰκοδομικῇ δ' οἰκία, ἐν ἄλλῳ δ' ἄλλο, ἐν 20
 ἀπάσῃ δὲ πράξει καὶ προαιρέσει τὸ τέλος· τούτου γὰρ ἕνεκα
 τὰ λοιπὰ πράττουσι πάντες. ὥστ' εἴ τι τῶν πρακτῶν ἀπάν-
 των ἐστὶ τέλος, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ πρακτὸν ἀγαθόν, εἰ δὲ πλείω,
 2 ταῦτα. μεταβαίνων δὴ ὁ λόγος εἰς ταῦτὸν ἀφίκεται· τοῦτο
 3 δ' ἔτι μᾶλλον διασαφῆσαι πειρατέον. ἐπεὶ δὲ πλείω φαί- 25
 νεται τὰ τέλη, τούτων δ' αἰρούμεθ' αἷνα δι' ἕτερον, οἶον
 πλοῦτον αὐλοὺς καὶ ὅλως τὰ ὄργανα, δῆλον ὡς οὐκ ἔστι
 πάντα τέλεια· τὸ δ' ἄριστον τέλειόν τι φαίνεται. ὥστ' εἰ
 μὲν ἔστιν ἕν τι μόνον τέλειον, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ ζητούμενον,
 4 εἰ δὲ πλείω, τὸ τελειότατον τούτων. τελειότερον δὲ λέγο- 30
 μεν τὸ καθ' αὐτὸ διωκτὸν τοῦ δι' ἕτερον καὶ τὸ μηδέποτε
 δι' ἄλλο αἰρετὸν τῶν <καὶ> καθ' αὐτὰ καὶ δι' αὐτὸ αἰρετῶν,
 καὶ ἀπλῶς δὴ τέλειον τὸ καθ' αὐτὸ αἰρετὸν ἀεὶ καὶ μηδέ-
 5 ποτε δι' ἄλλο. τοιοῦτον δ' ἡ εὐδαιμονία μάλιστα εἶναι δοκεῖ·
 ταύτην γὰρ αἰρούμεθα ἀεὶ δι' αὐτὴν καὶ οὐδέποτε δι' ἄλλο, 1097^b
 τιμὴν δὲ καὶ ἡδονὴν καὶ νοῦν καὶ πᾶσαν ἀρετὴν αἰρούμεθα
 μὲν καὶ δι' αὐτὰ (μηθενὸς γὰρ ἀποβαίνοντος ἐλοίμεθ' ἂν
 ἕκαστον αὐτῶν), αἰρούμεθα δὲ καὶ τῆς εὐδαιμονίας χάριν,
 διὰ τούτων ὑπολαμβάνοντες εὐδαιμονήσειν. τὴν δ' εὐδαιμο- 5
 6 νίαν οὐδεὶς αἰρεῖται τούτων χάριν, οὐδ' ὅλως δι' ἄλλο. φαίνε-
 ται δὲ καὶ ἐκ τῆς αὐταρκείας τὸ αὐτὸ συμβαίνειν· τὸ γὰρ
 τέλειον ἀγαθὸν αὐταρκες εἶναι δοκεῖ. τὸ δ' αὐταρκες λέγο-
 μεν οὐκ αὐτῷ μόνῳ, τῷ ζῶντι βίον μονώτην, ἀλλὰ καὶ γο-

25. δὲ] δὴ Heliodorus

26. ἕτερα L^b

32. καὶ add. Felicianus

(cum Aspasio, ut videtur)

δι' αὐτὰ Asp.: δι' αὐτὰ K^b: δι' ἄλλο Γ: διὰτοῦθ' L^b M^b34. δ'] δὴ K^b Γ1097^b 5. τὴν εὐδαιμονίαν δ' K^b

10 νεῦσι καὶ τέκνοις καὶ γυναικὶ καὶ ὅλως τοῖς φίλοις καὶ πολί-
 ταις, ἐπειδὴ φύσει πολιτικὸν ὁ ἄνθρωπος. τούτων δὲ ληπτέος 7
 ὅρος τις· ἐπεκτείνουσι γὰρ ἐπὶ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀπογόνους
 καὶ τῶν φίλων τοὺς φίλους εἰς ἄπειρον πρόεισιν. ἀλλὰ τοῦτο
 μὲν εἰσαυθὺς ἐπισκεπτέον· τὸ δ' αὐταρκες τίθεμεν ὁ μονού-
 15 μενον αἵρετὸν ποιεῖ τὸν βίον καὶ μηδενὸς ἐνδεᾶ· τοιοῦτον δὲ
 τὴν εὐδαιμονίαν οἴομεθα εἶναι· ἔτι δὲ πάντων αἵρετωτάτην 8
 μὴ συναριθμουμένην—συναριθμουμένην δὲ δῆλον ὡς αἵρετω-
 τέραν μετὰ τοῦ ἐλαχίστου τῶν ἀγαθῶν· ὑπεροχὴ γὰρ ἀγαθῶν
 γίνεται τὸ προστιθέμενον, ἀγαθῶν δὲ τὸ μείζον αἵρετώτερον
 20 ἀεί. τέλειον δὴ τι φαίνεται καὶ αὐταρκες ἢ εὐδαιμονία,
 τῶν πρακτῶν οὕσα τέλος.

6 Ἄλλ' ἴσως τὴν μὲν εὐδαιμονίαν τὸ ἄριστον λέγειν ὁμο- 9
 λογούμενόν τι φαίνεται, ποθεῖται δ' ἐναργέστερον τί ἐστιν ἔτι
 λεχθῆναι. τάχα δὴ γένοιτ' ἂν τοῦτ', εἰ ληφθείη τὸ ἔργον 10
 25 τοῦ ἀνθρώπου. ὥσπερ γὰρ αὐλητῇ καὶ ἀγαλματοποιῷ καὶ
 παντὶ τεχνίτῃ, καὶ ὅλως ὧν ἐστιν ἔργον τι καὶ πρᾶξις, ἐν
 τῷ ἔργῳ δοκεῖ τὰγαθὸν εἶναι καὶ τὸ εὔ, οὕτω δόξειεν ἂν καὶ
 ἀνθρώπῳ, εἴπερ ἐστι τι ἔργον αὐτοῦ. πότερον οὖν τέκτονος 11
 μὲν καὶ σκυτέως ἐστιν ἔργα τινὰ καὶ πράξεις, ἀνθρώπου δ'
 30 οὐδέν ἐστιν, ἀλλ' ἀργὸν πέφυκεν; ἢ καθάπερ ὀφθαλμοῦ καὶ
 χειρὸς καὶ ποδὸς καὶ ὅλως ἐκάστου τῶν μορίων φαίνεται τι
 ἔργον, οὕτω καὶ ἀνθρώπου παρὰ πάντα ταῦτα θείη τις ἂν
 ἔργον τι; τί οὖν δὴ τοῦτ' ἂν εἴη ποτέ; τὸ μὲν γὰρ ζῆν κοινὸν 12
 εἶναι φαίνεται καὶ τοῖς φυτοῖς, ζητεῖται δὲ τὸ ἴδιον. ἀφορι-
 1098^a στέον ἄρα τὴν τε θρεπτικὴν καὶ τὴν αὐξητικὴν ζωὴν. ἐπομένη

10. γυναιξὶ K^b M^b11. πολιτικὸς L^b M^bὁ om. L^b

15. αἵρετὸν

K^b Asp.: ἄρκιον καὶ αἵρετὸν L^b Γ: αἵρετὸν καὶ ἄρκιον M^b

17. συναριθ-

μουμένη δὲ δῆλον ὡς αἵρετωτέρα Γ

23. ποθεῖ K^b24. δὴ] δὲ M^bHeliodorus 31. ποδὸς καὶ χειρὸς K^b Asp.1098^a 1. τε add. K^bτὴν add. K^b

δὲ αἰσθητικὴ τις ἂν εἴη, φαίνεται δὲ καὶ αὐτὴ κοινὴ καὶ ἴππῳ
 13 καὶ βοῖ καὶ παντὶ ζῳῳ. λείπεται δὲ πρακτικὴ τις τοῦ λόγον
 ἔχοντος· τούτου δὲ τὸ μὲν ὡς ἐπιπειθὲς λόγῳ, τὸ δ' ὡς
 ἔχον καὶ διανοοῦμενον. διττῶς δὲ καὶ ταύτης λεγομένης 5
 τὴν κατ' ἐνέργειαν θετέον· κυριώτερον γὰρ αὕτη δοκεῖ λέγε-
 14 σθαι. εἰ δ' ἐστὶν ἔργον ἀνθρώπου ψυχῆς ἐνέργεια κατὰ λόγον
 ἢ μὴ ἄνευ λόγου, τὸ δ' αὐτό φαμεν ἔργον εἶναι τῷ γενεῖ
 τοῦδε καὶ τοῦδε σπουδαίου, ὥσπερ κιθαριστοῦ καὶ σπουδαίου
 κιθαριστοῦ, καὶ ἀπλῶς δὴ τοῦτ' ἐπὶ πάντων, προστιθεμένης 10
 τῆς κατὰ τὴν ἀρετὴν ὑπεροχῆς πρὸς τὸ ἔργον· κιθαριστοῦ
 μὲν γὰρ κιθαρίζειν, σπουδαίου δὲ τὸ εὔ· εἰ δ' οὕτως, [ἀνθρώ-
 που δὲ τίθεμεν ἔργον ζωὴν τινα, ταύτην δὲ ψυχῆς ἐνέργειαν
 καὶ πράξεις μετὰ λόγου, σπουδαίου δ' ἀνδρὸς εὔ ταῦτα καὶ
 15 καλῶς, ἕκαστον δ' εὔ κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν ἀποτελεῖται· 15
 εἰ δ' οὕτω,] τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθὸν ψυχῆς ἐνέργεια γίνεται
 κατ' ἀρετὴν, εἰ δὲ πλείους αἱ ἀρεταί, κατὰ τὴν ἀρίστην καὶ
 16 τελειοτάτην. ἔτι δ' ἐν βίῳ τελείῳ. μία γὰρ χελιδὼν ἕαρ οὐ
 ποιεῖ, οὐδὲ μία ἡμέρα· οὕτω δὲ οὐδὲ μακάριον καὶ εὐδαίμονα
 17 μία ἡμέρα οὐδ' ὀλίγος χρόνος. Περιγεγράφθω μὲν οὖν τὰγα- 7
 θὸν ταύτη· δεῖ γὰρ ἴσως ὑποτυπῶσαι πρῶτον, εἰθ' ὕστερον
 ἀναγράψαι. δόξειε δ' ἂν παντὸς εἶναι προαγαγεῖν καὶ διαρ-
 θῶσαι τὰ καλῶς ἔχοντα τῇ περιγραφῇ, καὶ ὁ χρόνος τῶν
 τοιούτων εὐρετὴς ἢ συνεργὸς ἀγαθὸς εἶναι· ὅθεν καὶ τῶν τεχ-
 νῶν γεγόνασιν αἱ ἐπιδόσεις· παντὸς γὰρ προσθεῖναι τὸ ἐλ- 25
 18 λείπον. μεμνήσθαι δὲ καὶ τῶν προειρημένων χρή, καὶ τὴν
 ἀκρίβειαν μὴ ὁμοίως ἐν ᾗ πᾶσιν ἐπιζητεῖν, ἀλλ' ἐν ἐκά-
 στοις κατὰ τὴν ὑποκειμένην ὕλην καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον

2. αὐτὴ K^b: αὕτη vulg.

3. δὲ K^b M^b Asp.

11. κατὰ τὴν K^b: κατ'

vulg. 12. ἀνθρώπου—16. οὕτω repetitio esse videtur eorum quae praecedunt

19. οὐδὲ μία ἡμέρα secludenda esse coni. Susemihl

25.

αἱ add. K^b Asp.

οἰκείον τῇ μεθόδῳ. καὶ γὰρ τέκτων καὶ γεωμέτρης διαφε- 19
 30 ρούτως ἐπιζητοῦσι τὴν ὀρθήν· ὁ μὲν γὰρ ἐφ' ὅσον χρησίμη
 πρὸς τὸ ἔργον, ὁ δὲ τί ἐστιν ἢ ποῖόν τι· θεατὴς γὰρ τάλι-
 θοῦς. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ποιητέον, ὅπως
 μὴ τὰ πάρεργα τῶν ἔργων πλείω γίνηται. οὐκ ἀπαιτητέον 20
 1098^b δ' οὐδὲ τὴν αἰτίαν ἐν ἅπασιν ὁμοίως, ἀλλ' ἵκανὸν ἔν τισι τὸ
 ὅτι δειχθῆναι καλῶς, οἶον καὶ περὶ τὰς ἀρχάς· τὸ δ' ὅτι πρῶ-
 τον καὶ ἀρχή. τῶν ἀρχῶν δ' αἱ μὲν ἐπαγωγῇ θεωροῦνται, 21
 αἱ δ' αἰσθῆσαι, αἱ δ' ἐθισμῶ τινί, καὶ ἄλλαι δ' ἄλλως. μετιέ- 22
 5 ναι δὲ πειρατέον ἐκάστας ἥ πεφύκασιν, καὶ σπουδαστέον
 ὅπως διορισθῶσι καλῶς· μεγάλην γὰρ ἔχουσι ῥοπήν πρὸς τὰ 23
 ἐπόμενα. δοκεῖ γὰρ πλείον ἢ ἥμισυ τοῦ παντὸς εἶναι ἡ ἀρχή,
 καὶ πολλὰ συμφανῇ γίνεσθαι δι' αὐτῆς τῶν ζητουμένων.
 8 Σκεπτέον δὲ περὶ αὐτῆς οὐ μόνον ἐκ τοῦ συμπεράσματος- VIII.
 10 τος καὶ ἐξ ὧν ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λεγομένων περὶ
 αὐτῆς· τῷ μὲν γὰρ ἀληθεῖ πάντα συνάδει τὰ ὑπάρχοντα,
 τῷ δὲ ψευδεῖ ταχὺ διαφωνεῖ τἀληθές. νενεμημένων δὴ τῶν 2
 ἀγαθῶν τριχῇ, καὶ τῶν μὲν ἐκτὸς λεγομένων τῶν δὲ περὶ
 ψυχὴν καὶ σῶμα, τὰ περὶ ψυχὴν κυριώτατα λέγομεν καὶ
 15 μάλιστα ἀγαθὰ, τὰς δὲ πράξεις καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς
 ψυχικὰς περὶ ψυχὴν τίθεμεν. ὥστε καλῶς ἂν λέγοιτο κατὰ
 γε ταύτην τὴν δόξαν παλαιὰν οὔσαν καὶ ὁμολογουμένην ὑπὸ
 τῶν φιλοσοφούντων. ὀρθῶς δὲ καὶ ὅτι πράξεις τινὲς λέγον- 3
 ται καὶ ἐνέργειαι τὸ τέλος· οὕτω γὰρ τῶν περὶ ψυχὴν ἀγα-
 20 θῶν γίνεται καὶ οὐ τῶν ἐκτός. συνάδει δὲ τῷ λόγῳ καὶ τὸ 4
 εἶ ζῆν καὶ τὸ εἶ πράττειν τὸν εὐδαίμονα· σχεδὸν γὰρ εὐζωία
 9 τις εἴρηται καὶ εὐπραξία. Φαίνεται δὲ καὶ τὰ ἐπιζητούμενα 5
 τὰ περὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἅπανθ' ὑπάρχειν τῷ λεχθέντι. τοῖς 6

31. τι om. K^bK^b Γ: οὖν L^b M^b1098^b 6. διορισθῶσι K^b: ὁρισθῶσι vulg.9. δὴ M^b Γ: δὴ καὶ L^b

7. γὰρ

23. τὰ add. K^b

μὲν γὰρ ἀρετὴ τοῖς δὲ φρόνησις ἄλλοις δὲ σοφία τις εἶναι δο-
 κεῖ, τοῖς δὲ ταῦτα ἢ τούτων τι μεθ' ἡδονῆς ἢ οὐκ ἄνευ ἡδονῆς· 25
 ἕτεροι δὲ καὶ τὴν ἐκτὸς εὐετηρίαν συμπααραλαμβάνουσιν.
 7 τούτων δὲ τὰ μὲν πολλοὶ καὶ παλαιοὶ λέγουσιν, τὰ δὲ ὀλίγοι
 καὶ ἔνδοξοι ἄνδρες· οὐδετέρους δὲ τούτων εὐλογον διαμαρτά-
 νειν τοῖς ὅλοις, ἀλλ' ἐν γέ τι ἢ καὶ τὰ πλεῖστα κατορθοῦν.
 8 τοῖς μὲν οὖν λέγουσι τὴν ἀρετὴν ἢ ἀρετὴν τινα συνψόδός ἐστιν 30
 ὁ λόγος· ταύτης γὰρ ἐστὶν ἢ κατ' αὐτὴν ἐνέργεια. διαφέρει
 δὲ ἴσως οὐ μικρὸν ἐν κτήσει ἢ χρήσει τὸ ἄριστον ὑπολαμβάν-
 νειν, καὶ ἐν ἕξει ἢ ἐνεργείᾳ. τὴν μὲν γὰρ ἕξιν ἐνδέχεται
 μηδὲν ἀγαθὸν ἀποτελεῖν ὑπάρχουσιν, οἷον τῷ καθεύδοντι ἢ 1099 α
 καὶ ἄλλως πως ἐξηργηκότι, τὴν δ' ἐνέργειαν οὐχ οἷον τε
 πράξει γὰρ ἐξ ἀνάγκης, καὶ εὖ πράξει. ὥσπερ δ' Ὀλυμ-
 πίαςιν οὐχ οἱ κάλλιστοι καὶ ἰσχυρότατοι στεφανοῦνται ἀλλ'
 οἱ ἀγωνιζόμενοι (τούτων γὰρ τινας νικῶσιν), οὕτω καὶ τῶν 5
 ἐν τῷ βίῳ καλῶν καγαθῶν οἱ πράττοντες ὁρθῶς ἐπήβολοι
 10 γίνονται. ἐστὶ δὲ καὶ ὁ βίος αὐτῶν καθ' αὐτὸν ἡδύς. τὸ
 μὲν γὰρ ἡδεσθαι τῶν ψυχικῶν, ἐκάστῳ δ' ἐστὶν ἡδὺ πρὸς ὃ
 λέγεται φιλοτοιοῦτος, οἷον ἵππος μὲν τῷ φιλίππῳ, θέαμα
 δὲ τῷ φιλοθεώρῳ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ δίκαια τῷ 10
 11 φιλοδικαίῳ καὶ ὅλως τὰ κατ' ἀρετὴν τῷ φιλαρέτῳ. τοῖς
 μὲν οὖν πολλοῖς τὰ ἡδέα μάχεται διὰ τὸ μὴ φύσει τοιαυτ'
 εἶναι, τοῖς δὲ φιλοκάλοις ἐστὶν ἡδέα τὰ φύσει ἡδέα· τοιαῦται
 δ' αἱ κατ' ἀρετὴν πράξεις, ὥστε καὶ τούτοις εἰσὶν ἡδέϊα καὶ
 12 καθ' αὐτάς. οὐδὲν δὲ προσδεῖται τῆς ἡδονῆς ὁ βίος αὐτῶν 15
 ὥσπερ περιάπτου τινός, ἀλλ' ἔχει τὴν ἡδονὴν ἐν ἑαυτῷ.
 πρὸς τοῖς εἰρημένους γὰρ οὐδ' ἐστὶν ἀγαθὸς ὁ μὴ χαίρων ταῖς
 καλαῖς πράξεσιν· οὔτε γὰρ δίκαιον οὐθεὶς ἂν εἴποι τὸν μὴ

28. δὴ K^b
 αὐτὰ Sylburg

29. καὶ om. K^b Γ
 15. δὲ L^b Γ

30. σύννορός K^b

1099^a 13. τοι-

χαίροντα τῷ δικαιοπραγεῖν, οὐτ' ἐλευθέριον τὸν μὴ χαίροντα
 20 ταῖς ἐλευθερίοις πράξεσιν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.
 εἰ δ' οὕτω, καθ' αὐτὰς ἂν εἶεν αἱ κατ' ἀρετὴν πράξεις ἡδεῖαι. 13
 ἀλλὰ μὴν καὶ ἀγαθαί γε καὶ καλαί, καὶ μάλιστα τούτων
 ἕκαστον, εἴπερ καλῶς κρίνει περὶ αὐτῶν ὁ σπουδαῖος· κρίνει
 δ' ὥς εἵπομεν. ἄριστον ἄρα καὶ κάλλιστον καὶ ἥδιστον ἡ 14
 25 εὐδαιμονία, καὶ οὐ διώρισται ταῦτα κατὰ τὸ Δηλιακὸν ἐπί-
 γραμμα·

κάλλιστον τὸ δικαιοτάτον, λῶστον δ' ὑγαίνειν·
 ἥδιστον δὲ πέφυχ' οὐ τις ἐρᾷ τὸ τυχεῖν.

ἅπαντα γὰρ ὑπάρχει ταῦτα ταῖς ἀρίστοις ἐνεργείαις· ταύ-
 30 τας δέ, ἡ μίαν τούτων τὴν ἀρίστην, φαμέν εἶναι τὴν εὐδαι-
 μονίαν. φαίνεται δ' ὅμως καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν προσδεο- 15
 μένη, καθάπερ εἵπομεν· ἀδύνατον γὰρ ἢ οὐ ῥᾷδιον τὰ καλὰ
 πράττειν ἀχορήγητον ὄντα. πολλὰ μὲν γὰρ πράττεται,
 1099^b καθάπερ δι' ὀργάνων, διὰ φίλων καὶ πλούτου καὶ πολιτικῆς
 δυνάμεως· ἐνίων δὲ τητῶμενοι ῥυπαίνουσι τὸ μακάριον, οἷον 16
 εὐγενείας εὐτεκνίας κάλλους· οὐ πάνυ γὰρ εὐδαιμονικὸς ὁ
 τὴν ἰδέαν παραίσχης ἢ δυσγενῆς ἢ μονώτης καὶ ἄτεκνος,
 5 ἔτι δ' ἴσως ἥττον, εἴ τῳ πάγκακοι παῖδες εἶεν ἢ φίλοι, ἢ
 ἀγαθοὶ ὄντες τεθνήσκουσιν. καθάπερ οὖν εἵπομεν, εἴκοι προσδεῖ- 17
 σθαι καὶ τῆς τοιαύτης εὐημερίας· ὅθεν εἰς ταῦτ' ἀτάττουσιν
 ἔνιοι τὴν εὐτυχίαν τῇ εὐδαιμονίᾳ, ἕτεροι δὲ τὴν ἀρετὴν.
 10 Ὅθεν καὶ ἀπορεῖται πότερόν ἐστι μαθητὸν ἢ ἐθιστὸν ἢ καὶ IX.
 10 ἄλλως πως ἀσκητόν, ἢ κατὰ τινα θείαν μοῖραν ἢ καὶ διὰ τύχην
 παραγίνεται. εἰ μὲν οὖν καὶ ἄλλο τί ἐστι θεῶν δώρημα ἂν- 2
 θρώποις, εὐλογον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν θεόδοτον εἶναι, καὶ
 μάλιστα τῶν ἀνθρωπίνων ὅσῳ βέλτιστον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν 3

22. καλαί γε καὶ ἀγαθαί L^b
 πᾶν] οὐδαμῶς K^b

1099^b 1. διὰ] καὶ διὰ K^b M^b

5. ἢ post φίλοι om. K^b

3. οὐ
 9. καὶ post ἢ om. L^b Γ

ἴσως ἄλλης ἂν εἴη σκέψεως οἰκειότερον, φαίνεται δὲ καὶ ἐν
 μὴ θεόπεμπτός ἐστιν ἀλλὰ δι' ἀρετὴν καὶ τινα μάθησιν ἢ 15
 ἄσκησιν παραγίνεται, τῶν θειοτάτων εἶναι· τὸ γὰρ τῆς ἀρε-
 τῆς ἄθλον καὶ τέλος ἄριστον εἶναι φαίνεται καὶ θεῖόν τι καὶ
 4 μακάριον. εἴη δ' ἂν καὶ πολὺκοινων· δυνατὸν γὰρ ὑπάρξαι
 πᾶσι τοῖς μὴ πεπηρωμένοις πρὸς ἀρετὴν διὰ τινος μαθήσεως
 5 καὶ ἐπιμελείας. εἰ δ' ἐστὶν οὕτω βέλτιον ἢ τὸ διὰ τύχην εὐ- 20
 δαιμονεῖν, εὐλογον ἔχειν οὕτως, εἴπερ τὰ κατὰ φύσιν, ὥς
 6 οἶόν τε κάλλιστα ἔχειν, οὕτω πέφυκεν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ κατὰ
 τέχνην καὶ πᾶσαν αἰτίαν, καὶ μάλιστα <τὰ> κατὰ τὴν ἀρίστην.
 τὸ δὲ μέγιστον καὶ κάλλιστον ἐπιτρέψαι τύχῃ λίαν πλημ-
 7 μελὲς ἂν εἴη. συμφανὲς δ' ἐστὶ καὶ ἐκ τοῦ λόγου τὸ ζητού- 25
 μενον· εἴρηται γὰρ ψυχῆς ἐνέργεια κατ' ἀρετὴν ποιά τις.
 τῶν δὲ λοιπῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ὑπάρχειν ἀναγκαῖον, τὰ δὲ
 8 συνεργὰ καὶ χρήσιμα πέφυκεν ὀργανικῶς. ὁμολογούμενα
 δὲ ταῦτ' ἂν εἴη καὶ τοῖς ἐν ἀρχῇ· τὸ γὰρ τῆς πολιτικῆς
 τέλος ἄριστον ἐτίθεμεν, αὕτη δὲ πλείστην ἐπιμέλειαν ποιεῖται 30
 τοῦ ποιούσιν τινος καὶ ἀγαθοῦ τοὺς πολίτας ποιῆσαι καὶ πρακ-
 9 τικοὺς τῶν καλῶν. εἰκότως οὖν οὔτε βοῦν οὔτε ἵππον οὔτε
 ἄλλο τῶν ζώων οὐδὲν εὐδαιμον λέγομεν· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν
 10 οἶόν τε κοινωνῆσαι τοιαύτης ἐνεργείας. διὰ ταύτην δὲ τὴν 1100^a
 αἰτίαν οὐδὲ παῖς εὐδαίμων ἐστίν· οὕτω γὰρ πρακτικὸς τῶν
 τοιούτων διὰ τὴν ἡλικίαν· οἱ δὲ λεγόμενοι διὰ τὴν ἐλπίδα
 μακαρίζονται. δεῖ γάρ, ὥσπερ εἵπομεν, καὶ ἀρετῆς τελείας
 11 καὶ βίου τελείου. πολλὰ γὰρ μεταβολὰι γίνονται καὶ παν- 5
 τοῖαι τύχαι κατὰ τὸν βίον, καὶ ἐνδέχεται τὸν μάλιστ' εὐθη-
 νοῦντα μεγάλας συμφοραῖς περιπεσεῖν ἐπὶ γήρῳ, καθάπερ ἐν
 τοῖς Τρωικοῖς περὶ Πριάμου μυθεύεται· τὸν δὲ τοιαύταις χρησά-
 μενον τύχαις καὶ τελευτήσαντα ἀθλίως οὐδεὶς εὐδαιμονίζει.

20. τὸ add. K^b M^b

23. τὰ add. Wilson

1100^a 8. ἥρωικοῖς L^b Γ

- 11 Πότερον οὖν οὐδ' ἄλλον οὐδένα ἀνθρώπων εὐδαιμονιστέον X.
 ἕως ἂν ζῇ, κατὰ Σόλωνα δὲ χρεῶν τέλος ὄρᾶν; εἰ δὲ δὴ καὶ 2
 θετέον οὕτως, ἄρα γε καὶ ἔστιν εὐδαίμων τότε ἐπειδὴν ἀπο-
 θάνῃ; ἢ τοῦτό γε παντελῶς ἄτοπον, ἄλλως τε καὶ τοῖς λέ-
 γουσιν ἡμῖν ἐνέργειάν τινα τὴν εὐδαιμονίαν; εἰ δὲ μὴ λέγο- 3
 15 μιν τὸν τεθνεῶτα εὐδαίμονα, μηδὲ Σόλων τοῦτο βούλεται,
 ἀλλ' ὅτι τηνικαῦτα ἂν τις ἀσφαλῶς μακαρίσειεν ἄνθρωπον
 ὥς ἐκτὸς ἤδη τῶν κακῶν ὄντα καὶ τῶν δυστυχημάτων, ἔχει
 μὲν καὶ τοῦτ' ἀμφισβήτησιν τινα· δοκεῖ γὰρ εἶναί τι τῷ
 τεθνεῶτι καὶ κακὸν καὶ ἀγαθόν, εἴπερ καὶ τῷ ζῶντι μὴ
 20 αἰσθανομένῳ δέ, οἷον τιμαὶ καὶ ἀτιμίαι καὶ τέκνων καὶ
 ὅλως ἀπογόνων εὐπραξίαι τε καὶ δυστυχίαι. ἀπορίαν δὲ 4
 καὶ ταῦτα παρέχει· τῷ γὰρ μακαρίως βεβιωκότι μέχρι
 γήρως καὶ τελευτήσαντι κατὰ λόγον ἐνδέχεται πολλὰς με-
 ταβολὰς συμβαίνειν περὶ τοὺς ἐκγόνους, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν
 25 ἀγαθοὺς εἶναι καὶ τυχεῖν βίου τοῦ κατ' ἀξίαν, τοὺς δ' ἐξ ἐν-
 αντίας· δῆλον δ' ὅτι καὶ τοῖς ἀποστήμασι πρὸς τοὺς γονεῖς
 παντοδαπῶς ἔχειν αὐτοὺς ἐνδέχεται. ἄτοπον δὲ γίνοιτ' ἂν,
 εἰ συμμεταβάλλοι καὶ ὁ τεθνεὼς καὶ γίνοιτο ὅτε μὲν εὐδαί-
 μων πάλιν δ' ἄθλιος· ἄτοπον δὲ καὶ τὸ μηδὲν μηδ' ἐπί 5
 30 τινα χρόνον συνικνεῖσθαι τὰ τῶν ἐκγόνων τοῖς γονεῦσιν.
 ἀλλ' ἐπανιτέον ἐπὶ τὸ πρότερον ἀπορηθέν· τάχα γὰρ ἂν θεω- 6
 ρηθεῖη καὶ τὸ νῦν ἐπιζητούμενον ἐξ ἐκείνου. εἰ δὲ τὸ τέλος 7
 ὄρᾶν δεῖ καὶ τότε μακαρίζειν ἕκαστον οὐχ ὥς ὄντα μακάριον
 ἀλλ' ὅτι πρότερον ἦν, πῶς οὐκ ἄτοπον, εἰ ὅτ' ἔστιν εὐδαί-
 35 μων, μὴ ἀληθεύσεται κατ' αὐτοῦ τὸ ὑπάρχον διὰ τὸ μὴ
 1100^b βούλεσθαι τοὺς ζῶντας εὐδαιμονίζειν διὰ τὰς μεταβολὰς,
 καὶ διὰ τὸ μόνιμόν τι τὴν εὐδαιμονίαν ὑπειληφέναι καὶ
 μηδαμῶς εὐμετάβολον, τὰς δὲ τύχας πολλάκις ἀναकु-

18. τι om. K^b32. τὸ post δὴ add. K^b

8 κλείσθαι περὶ τοὺς αὐτοὺς ; δῆλον γὰρ ὥς εἰ συνακολουθοίμεν
ταῖς τύχαις, τὸν αὐτὸν εὐδαίμονα καὶ πάλιν ἄθλιον ἐροῦμεν 5
πολλάκις, χαμαιλέοντά τινα τὸν εὐδαίμονα ἀποφαίνοντες
9 καὶ σαθρῶς ἰδρυμένον. ἢ τὸ μὲν ταῖς τύχαις ἐπακολουθεῖν
οὐδαμῶς ὀρθόν; οὐ γὰρ ἐν ταύταις τὸ εὖ ἢ κακῶς, ἀλλὰ
προσδεῖται τούτων ὁ ἀνθρώπινος βίος, καθάπερ εἵπομεν, κύ-
ριαι δ' εἰσὶν αἱ κατ' ἀρετὴν ἐνέργειαι τῆς εὐδαιμονίας, αἱ 10
10 δ' ἐνανταί τοῦ ἐναντίου. μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ καὶ τὸ νῦν
διαπορηθέν. περὶ οὐδὲν γὰρ οὕτως ὑπάρχει τῶν ἀνθρωπί-
νων ἔργων βεβαιότης ὥς περὶ τὰς ἐνεργείας τὰς κατ' ἀρετὴν·
μονιμώτεραι γὰρ καὶ τῶν ἐπιστημῶν αὐταὶ δοκοῦσιν εἶναι·
τούτων δ' αὐτῶν αἱ τιμιώταται μονιμώτεραι διὰ τὸ μάλι- 15
στα καὶ συνεχέστατα καταζῆν ἐν αὐταῖς τοὺς μακαρίους·
τοῦτο γὰρ ἔοικεν αἰτίῳ τοῦ μὴ γίνεσθαι περὶ αὐτὰς λήθην.
11 ὑπάρξει δὴ τὸ ζητούμενον τῷ εὐδαίμονι, καὶ ἔσται διὰ βίου
τοιούτος· ἀεὶ γὰρ ἢ μάλιστα πάντων πράξει καὶ θεωρήσει
τὰ κατ' ἀρετὴν, καὶ τὰς τύχας οἴσει κάλλιστα καὶ πάντη 20
πάντως ἐμμελῶς ὅ γ' ὥς ἀληθῶς ἀγαθὸς καὶ τετράγωνος
12 ἄνευ ψόγου. πολλῶν δὲ γινομένων κατὰ τύχην καὶ διαφε-
ρόντων μεγέθει καὶ μικρότητι, τὰ μὲν μικρὰ τῶν εὐτυχη-
μάτων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀντικειμένων, δῆλον ὥς οὐ ποιεῖ
ρόπην τῆς ζωῆς, τὰ δὲ μεγάλα καὶ πολλὰ γινόμενα μὲν 25
εὖ μακαριώτερον τὸν βίον ποιήσει (καὶ γὰρ αὐτὰ συνεπι-
κοσμεῖν πέφυκεν, καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν καλὴ καὶ σπουδαία
γίνεται), ἀνάπαλιν δὲ συμβαίνοντα θλίβει καὶ λυμαινεται
τὸ μακάριον· λύπας τε γὰρ ἐπιφέρει καὶ ἐμποδίζει πολ-
λαῖς ἐνεργείαις. ὅμως δὲ καὶ ἐν τοῦτοις διαλάμπει τὸ κα- 30
λόν, ἐπειδὴν φέρη τις εὐκόλως πολλὰς καὶ μεγάλας ἀτυ-

1100^b 12. ὑπάρχει post 13 ἔργων K^b
μονιμώταται O^b 16. ταύταις K^b
σπουδαία] βεβαία K^b

15. τιμιώταται om. pr. K^b
18. δὲ M^b: δὲ δὴ Γ 27.

χίας, μὴ δι' ἀναληγσίαν, ἀλλὰ γεννάδας ὦν καὶ μεγαλό-
 ψυχος. εἰ δ' εἰσὶν αἱ ἐνέργειαι κύριαι τῆς ζωῆς, καθάπερ 13
 εἴπομεν, οὐδεὶς ἂν γένοιτο τῶν μακαρίων ἄθλιος· οὐδέποτε
 35 γὰρ πράξει τὰ μισητὰ καὶ τὰ φαῦλα. τὸν γὰρ ὥς ἀληθῶς
 1101^a ἀγαθὸν καὶ ἔμφρονα πάσας οἰόμεθα τὰς τύχας εὐσχημό-
 νως φέρειν καὶ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ τὰ κάλλιστα πράτ-
 τειν, καθάπερ καὶ στρατηγὸν ἀγαθὸν τῷ παρόντι στρατοπέδῳ
 χρῆσθαι πολεμικώτατα καὶ σκυτοτόμον ἐκ τῶν δοθέντων
 5 σκυτῶν κάλλιστον ὑπόδημα ποιεῖν· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
 καὶ τοὺς ἄλλους τεχνίτας ἅπαντας. εἰ δ' οὕτως, ἄθλιος μὲν 14
 οὐδέποτε γένοιτ' ἂν ὁ εὐδαίμων, οὐ μὴν μακάριός γε, ἂν
 Πριαμικαῖς τύχαις περιπέσῃ. οὐδὲ δὴ ποικίλος γε καὶ
 εὐμετάβολος· οὔτε γὰρ ἐκ τῆς εὐδαιμονίας κινηθήσεται ῥα-
 10 δῖος, οὐδ' ὑπὸ τῶν τυχόντων ἀτυχημάτων ἀλλ' ὑπὸ μεγά-
 λων καὶ πολλῶν, ἕκ τε τῶν τοιούτων οὐκ ἂν γένοιτο πάλιν
 εὐδαίμων ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἀλλ' εἴπερ, ἐν πολλῷ τινὶ καὶ
 τελείῳ, μεγάλων καὶ καλῶν ἐν αὐτῷ γενόμενος ἐπήβολος.
 τί οὖν κωλύει λέγειν εὐδαίμονα τὸν κατ' ἀρετὴν τελείαν 15
 15 ἐνεργοῦντα καὶ τοῖς ἐκτὸς ἀγαθοῖς ἱκανῶς κεχορηγημένον
 μὴ τὸν τυχόντα χρόνον ἀλλὰ τέλειον βίον; ἢ προσθετέον
 καὶ βιωσόμενον οὕτω καὶ τελευτήσουντα κατὰ λόγον; ἐπειδὴ
 τὸ μέλλον ἀφανὲς ἡμῖν ἐστίν, τὴν εὐδαιμονίαν δὲ τέλος καὶ
 τέλειον τίθεμεν πάντῃ πάντως. εἰ δ' οὕτω, μακαρίους ἐροῦμεν 16
 20 τῶν ζώντων οἷς ὑπάρχει καὶ ὑπάρξει τὰ λεχθέντα, μακαρίους
 δ' ἀνθρώπους. καὶ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον διωρίσθω.
 Τὰς δὲ τῶν ἀπογόνων τύχας καὶ τῶν φίλων ἀπάντων τὸ **XI**.
 μὲν μηδοτιοῦν συμβάλλεσθαι λίαν ἄφιλον φαίνεται καὶ
 ταῖς δόξαις ἐναντίον· πολλῶν δὲ καὶ παντοίας ἐχόντων δια- 2

33. αἰ om. K^b 35. τὰ ante φαῦλα om. L^b 1101^a 8. γε] τε K^b :
 om. L^b 10. οὐδ'] οὐθ' L^b : οὔτε K^b 18. ἐστιν add. K^b 21.
 δ'] δ' ὡς Γ et fort. Asp.

φορὰς τῶν συμβαινόντων, καὶ τῶν μὲν μᾶλλον συνικνουμέ- 25
νων τῶν δ' ἦττον, καθ' ἕκαστον μὲν διαιρεῖν μακρὸν καὶ ἀπέ-
ραντον φαίνεται, καθόλου δὲ λεχθὲν καὶ τύπῳ τάχ' ἀν-
3 ἱκανῶς ἔχει. εἰ δὴ, καθάπερ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀτυχη-
μάτων τὰ μὲν ἔχει τι βρίθος καὶ ῥοπήν πρὸς τὸν βίον τὰ
δ' ἐλαφροτέροις ἔοικεν, οὕτω καὶ τὰ περὶ τοὺς φίλους ὁμοίως 30
4 ἅπαντας, διαφέρει δὲ τῶν παθῶν ἕκαστον περὶ ζῶντας ἢ
τελευτήσαντας συμβαίνειν πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ παράνομα
καὶ δεινὰ προϋπάρχειν ἐν ταῖς τραγωδίαις ἢ πράττεσθαι,
5 συλλογιστέον δὴ καὶ ταύτην τὴν διαφοράν, μᾶλλον δ' ἴσως
τὸ διαπορεῖσθαι περὶ τοὺς κεκμηκότας εἴ τινος ἀγαθοῦ κοινω- 35
νοῦσιν ἢ τῶν ἀντικειμένων. ἔοικε γὰρ ἐκ τούτων εἰ καὶ διικνεῖ- 1101^b
ται πρὸς αὐτοὺς ὁτιοῦν, εἴτ' ἀγαθὸν εἶτε τοῦναντίον, ἀφανρόν
τι καὶ μικρὸν ἢ ἀπλῶς ἢ ἐκείνοις εἶναι, εἰ δὲ μή, τοσοῦτόν
γε καὶ τοιοῦτον ὥστε μὴ ποιεῖν εὐδαίμονας τοὺς μὴ ὄντας
6 μὴδὲ τοὺς ὄντας ἀφαιρεῖσθαι τὸ μακάριον. συμβάλλεσθαι 5
μὲν οὖν τι φαίνονται τοῖς κεκμηκόσιν αἱ εὐπραξίαι τῶν φί-
λων, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ δυσπραξίαι, τοιαῦτα δὲ καὶ τηλι-
καῦτα ὥστε μήτε τοὺς εὐδαίμονας μὴ εὐδαίμονας ποιεῖν μήτ'
ἄλλο τῶν τοιούτων μὴδέν.

XII. Διωρισμένων δὲ τούτων ἐπισκεψώμεθα περὶ τῆς εὐδαι- 12
μονίας πότῃ τῶν ἐπαινετῶν ἐστὶν ἢ μᾶλλον τῶν τιμίων·
2 δῆλον γὰρ ὅτι τῶν γε δυνάμεων οὐκ ἔστιν. φαίνεται δὴ πᾶν
τὸ ἐπαινετὸν τῷ ποιόν τι εἶναι καὶ πρὸς τι πῶς ἔχειν ἐπαι-
νεῖσθαι· τὸν γὰρ δίκαιον καὶ τὸν ἀνδρεῖον καὶ ὅλως τὸν
ἀγαθόν τε καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπαινοῦμεν διὰ τὰς πράξεις καὶ τὰ 15
ἔργα, καὶ τὸν ἰσχυρὸν δὲ καὶ τὸν δρομικὸν καὶ τῶν ἄλλων
ἕκαστον τῷ ποιόν τινα πεφυκέναι καὶ ἔχειν πῶς πρὸς ἀγα-
3 θόν τι καὶ σπουδαῖον. δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν περὶ τοὺς

34. ταύτη L^b Γ. 1101^b 2. φλαῦρόν K^b: fort. ἀμαυρόν 15. τε
add. K^b τὰ ἔργα καὶ τὰς πράξεις L^b M^b Γ 16. δὲ add. K^b

θεοὺς ἐπαίνων· γελοῖοι γὰρ φαίνονται πρὸς ἡμᾶς ἀναφερό-
 20 μνοι, τοῦτο δὲ συμβαίνει διὰ τὸ γίνεσθαι τοὺς ἐπαίνους δι'
 ἀναφορᾶς, ὥσπερ εἵπομεν. εἰ δ' ἐστὶν ὁ ἔπαινος τῶν τοιού- 4
 των, δῆλον ὅτι τῶν ἀρίστων οὐκ ἔστιν ἔπαινος, ἀλλὰ μείζον'
 τι καὶ βέλτιον, καθάπερ καὶ φαίνεται· τοὺς τε γὰρ θεοὺς
 μακαρίζομεν καὶ εὐδαιμονίζομεν καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς θειο-
 25 τάτους [μακαρίζομεν]. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀγαθῶν· οὐδεὶς
 γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπαινεῖ καθάπερ τὸ δίκαιον, ἀλλ' ὥς
 θειότερόν τι καὶ βέλτιον μακαρίζει. δοκεῖ δὲ καὶ Εὐδοξος 5
 καλῶς συνηγορῆσαι περὶ τῶν ἀριστείων τῇ ἡδονῇ· τὸ γὰρ μὴ
 ἐπαινεῖσθαι τῶν ἀγαθῶν οὖσαν μηνύειν ᾤετο ὅτι κρεῖττόν ἐστι
 30 τῶν ἐπαινετῶν, τοιοῦτον δ' εἶναι τὸν θεὸν καὶ ἀγαθόν· πρὸς
 ταῦτα γὰρ καὶ τᾶλλα ἀναφέρεσθαι. ὁ μὲν γὰρ ἔπαινος 6
 τῆς ἀρετῆς· πρακτικοὶ γὰρ τῶν καλῶν ἀπὸ ταύτης· τὰ δ'
 ἐγκώμια τῶν ἔργων ὁμοίως καὶ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν
 ψυχικῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως οἰκειότερον ἐξακριβοῦν 7
 35 τοῖς περὶ τὰ ἐγκώμια πεπονημένοις· ἡμῖν δὲ δῆλον ἐκ τῶν
 1102^a εἰρημένων ὅτι ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία τῶν τιμίων καὶ τελείων.
 ἔοικε δ' οὕτως ἔχειν καὶ διὰ τὸ εἶναι ἀρχή· ταύτης γὰρ 8
 χάριν τὰ λοιπὰ πάντα πάντες πράττομεν, τὴν ἀρχὴν δὲ
 καὶ τὸ αἴτιον τῶν ἀγαθῶν τίμιόν τι καὶ θεῖον τίθεμεν.

13 Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία ψυχῆς ἐνέργειά τις κατ' XIII.
 ἀρετὴν τελείαν, περὶ ἀρετῆς ἐπισκεπτέον ἂν εἴη· τάχα γὰρ
 οὕτως ἂν βέλτιον καὶ περὶ τῆς εὐδαιμονίας θεωρήσαιμεν. δοκεῖ 2
 δὲ καὶ ὁ κατ' ἀλήθειαν πολιτικός περὶ ταύτην μάλιστα πεπο-
 νῆσθαι· βούλεται γὰρ τοὺς πολίτας ἀγαθοὺς ποιεῖν καὶ τῶν
 10 νόμων ὑπηκόους. παράδειγμα δὲ τούτων ἔχομεν τοὺς Κρητῶν 3
 καὶ Λακεδαιμονίων νομοθέτας, καὶ εἴ τινες ἕτεροι τοιοῦτοι

25. μακαρίζομεν seclusi (auctore Susemihlio)

29. κρείττων K^b M^b1102^a 5. εἰ L^b Γ9. ἀγαθοὺς τοὺς πολίτας K^b26. τὸ om. pr. K^b6. ἂν εἴη add. K^b Asp.

4 γεγέννηται. εἰ δὲ τῆς πολιτικῆς ἐστὶν ἡ σκέψις αὕτη, δῆλον
 5 ὅτι γίνουτ' ἂν ἡ ζήτησις κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν. περὶ
 ἀρετῆς δὲ ἐπισκεπτέον ἀνθρωπίνης δῆλον ὅτι· καὶ γὰρ τὰγα-
 6 θὸν ἀνθρώπινον ἐζητοῦμεν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἀνθρωπίνην. 15
 6 ἀρετὴν δὲ λέγομεν ἀνθρωπίνην οὐ τὴν τοῦ σώματος ἀλλὰ τὴν
 τῆς ψυχῆς· καὶ τὴν εὐδαιμονίαν δὲ ψυχῆς ἐνέργειαν λέ-
 7 γομεν. εἰ δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχει, δῆλον ὅτι δεῖ τὸν πολιτικὸν
 εἰδέναι πως τὰ περὶ ψυχῆς, ὥσπερ καὶ τὸν ὀφθαλμοῦς θε-
 8 ραπεύουσιν καὶ πᾶν <τὸ> σῶμα, καὶ μᾶλλον ὅσῳ τιμιωτέρα 20
 καὶ βελτίων ἡ πολιτικὴ τῆς ἱατρικῆς· τῶν δ' ἱατρῶν οἱ χα-
 ρίεντες πολλὰ πραγματεύονται περὶ τὴν τοῦ σώματος γνῶ-
 9 σιν. θεωρητέον δὲ καὶ τῷ πολιτικῷ περὶ ψυχῆς, θεωρητέον
 δὲ τούτων χάριν, καὶ ἐφ' ὅσον ἱκανῶς ἔχει πρὸς τὰ ζητού-
 10 μενα· τὸ γὰρ ἐπὶ πλείον ἐξακριβοῦν ἐργωδέστερον ἴσως ἐστὶ 25
 11 τῶν προκειμένων. λέγεται δὲ περὶ αὐτῆς καὶ ἐν τοῖς ἐξω-
 τερικοῖς λόγοις ἀρκούντως ἔνια, καὶ χρηστέον αὐτοῖς· οἷον τὸ
 12 μὲν ἄλογον αὐτῆς εἶναι, τὸ δὲ λόγον ἔχον. ταῦτα δὲ πό-
 τερον διωρίσται καθάπερ τὰ τοῦ σώματος μόρια καὶ πᾶν τὸ
 μεριστόν, ἢ τῷ λόγῳ δύο ἐστὶν ἀχώριστα πεφυκότα καθάπερ 30
 ἐν τῇ περιφερείᾳ τὸ κυρτὸν καὶ τὸ κοῖλον, οὐθὲν διαφέρει
 11 πρὸς τὸ παρόν. τοῦ ἀλόγου δὲ τὸ μὲν ἔοικε κοινῷ καὶ φυ-
 τικῷ, λέγω δὲ τὸ αἷτιον τοῦ τρέφεσθαι καὶ αὔξεσθαι· τὴν
 τοιαύτην γὰρ δύναμιν τῆς ψυχῆς ἐν ἅπασιν τοῖς τρεφομέ-
 νοις θείη τις ἂν καὶ ἐν τοῖς ἐμβρύοις, τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην 1102^b
 12 καὶ ἐν τοῖς τελείοις· εὐλογώτερον γὰρ ἢ ἄλλην τινά. ταύ-
 τῃς μὲν οὖν κοινῇ τις ἀρετὴ καὶ οὐκ ἀνθρωπίνῃ φαίνεται· δο-
 κεῖ γὰρ ἐν τοῖς ὕπνοις ἐνεργεῖν μάλιστα τὸ μόριον τοῦτο καὶ

13. γίνουτ' K^b: γένοιντ' vulg. 16. ἀλλὰ] ἀλλὰ καὶ K^b 19. ψυχῆς
 K^b: ψυχῆν vulg. 20. θεραπεύοντα K^b Γ 20. τὸ add. Ramsauer
 21. τῶν δ' ἱατρῶν] καὶ τῶν ἱατρῶν δ' L^b Γ 26. δὲ] δὲ καὶ K^b
 1102^b 3. ἀνθρωπικῇ L^b M^b

5 ἡ δύναμις αὕτη, ὃ δ' ἀγαθὸς καὶ κακὸς ἤκιστα διάδηλοι καθ'
 ὕπνον (ὅθεν φασὶν οὐδὲν διαφέρειν τὸ ἥμισυ τοῦ βίου τοὺς
 εὐδαίμονας τῶν ἀθλίων· συμβαίνει δὲ τοῦτο εἰκότως· ἀργία 13
 γάρ ἐστιν ὁ ὕπνος τῆς ψυχῆς ἢ λέγεται σπονδαία καὶ φαύλη),
 πλὴν εἰ μὴ κατὰ μικρὸν καὶ δικυνοῦνταί τινες τῶν κινήσεων,
 10 καὶ ταύτῃ βελτίω γίνεται τὰ φαντάσματα τῶν ἐπεικῶν ἢ τῶν
 τυχόντων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλις, καὶ τὸ θρεπτικὸν 14
 ἐατέον, ἐπειδὴ τῆς ἀνθρωπικῆς ἀρετῆς ἅμοιρον πέφυκεν.
 ἔοικε δὲ καὶ ἄλλη τις φύσις τῆς ψυχῆς ἄλογος εἶναι, με- 15
 τέχουσα μέντοι πῇ λόγου. τοῦ γὰρ ἐγκρατοῦς καὶ ἀκρατοῦς τὸν
 15 λόγον καὶ τῆς ψυχῆς τὸ λόγον ἔχον ἐπαινούμεν· ὁρθῶς γὰρ
 καὶ ἐπὶ τὰ βέλτιστα παρακαλεῖ· φαίνεται δ' ἐν αὐτοῖς
 καὶ ἄλλο τι παρὰ τὸν λόγον πεφυκός, ὃ μάχεται καὶ
 ἀντιτείνει τῷ λόγῳ. ἀτεχνῶς γὰρ καθάπερ τὰ παραλελυ-
 μένα τοῦ σώματος μόρια εἰς τὰ δεξιὰ προαιρουμένων κινήσαι
 20 τοῦναντίον εἰς τὰ ἀριστερὰ παραφέρεται, καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς
 οὕτως· ἐπὶ τὰναντία γὰρ αἱ ὁρμαὶ τῶν ἀκρατῶν. ἀλλ' ἐν 16
 τοῖς σώμασι μὲν ὁρῶμεν τὸ παραφερόμενον, ἐπὶ δὲ τῆς ψυ-
 χῆς οὐχ ὁρῶμεν. ἴσως δ' οὐδὲν ἦττον καὶ ἐν τῇ ψυχῇ νομι-
 στέον εἶναί τι παρὰ τὸν λόγον, ἐναντιούμενον τούτῳ καὶ ἀντι-
 25 βαίνον. πῶς δ' ἕτερον, οὐδὲν διαφέρει. λόγον δὲ καὶ τοῦτο 17
 φαίνεται μετέχειν, ὥσπερ εἴπομεν· πειθαρχεῖ γοῦν τῷ λόγῳ
 τὸ τοῦ ἐγκρατοῦς—ἔτι δ' ἴσως εὐηκοώτερόν ἐστι τὸ τοῦ σώ-
 φρονος καὶ ἀνδρείου· πάντα γὰρ ὁμοφωνεῖ τῷ λόγῳ. φαίνεται 18
 δὴ καὶ τὸ ἄλογον διττόν. τὸ μὲν γὰρ φυτικὸν οὐδαμῶς κοινω-
 30 νεῖ λόγον, τὸ δ' ἐπιθυμητικὸν καὶ ὅλως ὀρεκτικὸν μετέχει
 πῶς, ἢ κατήκοόν ἐστιν αὐτοῦ καὶ πειθαρχικόν· οὕτω δὴ καὶ
 τοῦ πατρὸς καὶ τῶν φίλων φαμέν ἔχειν λόγον, καὶ οὐχ

11. εἰ μὴ M^b Asp. : εἴ πῃ vulg. καὶ add. K^b 14. μέντοι] μέν L^b
 M^b Γ ἀκρατοῦς καὶ ἐγκρατοῦς K^b M^b Γ 17. μάχεται L^b Γ : μά-
 χεται τε K^b M^b 22. μὲν om. K^b 27. τὸ prius om. K^b

ὥσπερ τῶν μαθηματικῶν. ὅτι δὲ πείθεται πως ὑπὸ λόγου
τὸ ἄλογον, μηνύει καὶ ἡ νουθέτησις καὶ πᾶσα ἐπιτίμησις τε
1¹ καὶ παράκλησις. εἰ δὲ χρή καὶ τοῦτο φάναι λόγον ἔχειν, 1103^a
διττὸν ἔσται καὶ τὸ λόγον ἔχον, τὸ μὲν κυρίως καὶ ἐν αὐτῷ,
τὸ δ' ὥσπερ τοῦ πατρὸς ἀκουστικόν τι. διορίζεται δὲ καὶ ἡ
ἀρετὴ κατὰ τὴν διαφορὰν ταύτην· λέγομεν γὰρ αὐτῶν τὰς
μὲν διανοητικὰς τὰς δὲ ἡθικὰς, σοφίαν μὲν καὶ σύνεσιν 5
καὶ φρόνησιν διανοητικὰς, ἐλευθεριότητα δὲ καὶ σωφροσύνην
ἡθικὰς. λέγοντες γὰρ περὶ τοῦ ἡθους οὐ λέγομεν ὅτι σοφὸς ἢ
συνετὸς ἀλλ' ὅτι πρᾶος ἢ σώφρων· ἐπαινοῦμεν δὲ καὶ τὸν
σοφὸν κατὰ τὴν ἕξιν· τῶν ἕξεων δὲ τὰς ἐπαινετὰς ἀρετὰς
λέγομεν.

10

B.

Διττῆς δὴ τῆς ἀρετῆς οὐσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς
δὲ ἡθικῆς, ἡ μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει 15
καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὔξησιν, διόπερ ἐμπειρίας δεῖται
καὶ χρόνου, ἡ δ' ἡθικὴ ἐξ ἔθους περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοῦνομα
2 ἔσχηκε μικρὸν παρεκκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους. ἐξ οὗ καὶ δῆλον
ὅτι οὐδεμία τῶν ἡθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται· οὐθέν
γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται, οἷον ὁ λίθος φύσει 20
κάτω φερόμενος οὐκ ἂν ἐθισθεῖν ἄνω φέρεσθαι, οὐδ' ἂν μυ-
ριάκις αὐτὸν ἐθίσῃ τις ἄνω ρίπτων, οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω, οὐδ'
3 ἄλλο οὐδὲν τῶν ἄλλως πεφυκότων ἄλλως ἂν ἐθισθεῖν. οὐτ'
ἄρα φύσει οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ
πεφυκόσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς, τελειομένοις δὲ διὰ τοῦ 25
4 ἔθους. ἔτι ὅσα μὲν φύσει ἡμῖν παραγίνεται, τὰς δυνάμεις

34. πᾶσα] πᾶσα ἢ K^b 1103^a 3. τι om. K^b 7. ἡ] καὶ K^b Γ
14. δὴ Susseml: δὲ codd. 15. πλεῖστον M^b Γ 18. παρεγ-
κλῖνον K^b 22. αὐτὸν om. K^b M^b Γ

τούτων πρότερον κομιζόμεθα, ὕστερον δὲ τὰς ἐνεργείας ἀποδί-
 δομεν (ὅπερ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων δῆλον· οὐ γὰρ ἐκ τοῦ πολ-
 λάκις ἰδεῖν ἢ πολλάκις ἀκοῦσαι τὰς αἰσθήσεις ἐλάβομεν,
 30 ἀλλ' ἀνάπαλιν ἔχοντες ἐχρησάμεθα, οὐ χρησάμενοι ἔσχο-
 μεν)· τὰς δ' ἀρετὰς λαμβάνομεν ἐνεργήσαντες πρότεροι,
 ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἃ γὰρ δεῖ μαθόντας
 ποιεῖν, ταῦτα ποιοῦντες μανθάνομεν, οἷον οἰκοδομοῦντες οἰκο-
 δόμοι γίνονται καὶ κιθαρίζοντες κιθαρισταί· οὕτω δὴ καὶ τὰ
 1103^b μὲν δίκαιοι πράττοντες δίκαιοι γινόμεθα, τὰ δὲ σώφρονα
 σώφρονες, τὰ δ' ἀνδρεῖα ἀνδρεῖοι. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ γινό- 5
 μενον ἐν ταῖς πόλεσιν· οἱ γὰρ νομοθέται τοὺς πολίτας ἐθί-
 ζοντες ποιοῦσιν ἀγαθοὺς, καὶ τὸ μὲν βούλημα παντὸς νομο-
 5 θέτου τοῦτ' ἐστίν, ὅσοι δὲ μὴ εἶ ἀὐτὸ ποιοῦσιν ἁμαρτάνουσιν,
 καὶ διαφέρει τούτῳ πολιτεία πολιτείας ἀγαθῇ φαύλης. ἔτι 6
 ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ
 καὶ φθείρεται, ὁμοίως δὲ καὶ τέχνη· ἐκ γὰρ τοῦ κιθαρίζειν
 καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ γίνονται κιθαρισταί. ἀνάλογον
 10 δὲ καὶ οἰκοδόμοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ
 εἶ οἰκοδομεῖν ἀγαθοὶ οἰκοδόμοι ἔσονται, ἐκ δὲ τοῦ κακῶς
 κακοί. εἰ γὰρ μὴ οὕτως εἶχεν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάξοντος, 7
 ἀλλὰ πάντες ἂν ἐγίνοντο ἀγαθοὶ ἢ κακοί. οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ
 τῶν ἀρετῶν ἔχει· πράττοντες γὰρ τὰ ἐν τοῖς συναλλάγμασι
 15 τοῖς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους γινόμεθα οἱ μὲν δίκαιοι οἱ δὲ ἄδι-
 κοί, πράττοντες δὲ τὰ ἐν τοῖς δεινοῖς καὶ ἐθιζόμενοι φοβεῖ-
 σθαι ἢ θαρρεῖν οἱ μὲν ἀνδρεῖοι οἱ δὲ δειλοί. ὁμοίως δὲ καὶ
 τὰ περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχει καὶ τὰ περὶ τὰς ὀργάς· οἱ μὲν
 γὰρ σώφρονες καὶ πρᾶοι γίνονται, οἱ δ' ἀκόλαστοι καὶ ὀρ-
 20 γίλοι, οἱ μὲν ἐκ τοῦ οὕτως ἐν αὐτοῖς ἀναστρέφεισθαι, οἱ δὲ

34. δὴ L^b: δὲ vulg.1103^b 5. αὐτὰ K^b Γ

7. καὶ ante γίνεται

om. K^b Asp.

9. οἱ fort. secludendum

κακοὶ K^b: οἱ κακοὶ vulg.17. ἢ om. K^b

ἐκ τοῦ οὕτωςί. καὶ ἐνὶ δὴ λόγῳ ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ
8 ἕξεις γίνονται. διὸ δεῖ τὰς ἐνεργείας ποιὰς ἀποδιδόναι·
κατὰ γὰρ τὰς τούτων διαφορὰς ἀκολουθοῦσιν αἱ ἕξεις. οὐ
μικρὸν οὖν διαφέρει τὸ οὕτως ἢ οὕτως εὐθὺς ἐκ νέων ἐθίζεσθαι,
ἀλλὰ πάμπαν, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν. 25

II. Ἐπεὶ οὖν ἡ παρούσα πραγματεία οὐ θεωρίας ἕνεκά 2
ἐστὶν ὥσπερ αἱ ἄλλαι (οὐ γὰρ ἵνα εἰδῶμεν τί ἐστὶν ἡ ἀρετὴ
σκεπτόμεθα, ἀλλ' ἵν' ἀγαθοὶ γενώμεθα, ἐπεὶ οὐδὲν ἂν ἦν
ὄφελος αὐτῆς), ἀναγκαῖον ἐπισκέψασθαι τὰ περὶ τὰς
πράξεις, πῶς πρακτέον αὐτάς· αὗται γὰρ εἰσι κύριαι καὶ 30
2 τοῦ ποῖας γενέσθαι τὰς ἕξεις, καθάπερ εἰρήκαμεν. τὸ μὲν οὖν
κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πράττειν κοινὸν καὶ ὑποκείμεθω—ῥηθή-
σεται δ' ὕστερον περὶ αὐτοῦ, καὶ τί ἐστὶν ὁ ὀρθὸς λόγος,
3 καὶ πῶς ἔχει πρὸς τὰς ἄλλας ἀρετάς. Ἐκεῖνο δὲ προδιο-
μολογείσθω, ὅτι πᾶς ὁ περὶ τῶν πρακτῶν λόγος τύπῳ 1104^a
καὶ οὐκ ἀκριβῶς ὀφείλει λέγεσθαι, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς
εἵπομεν ὅτι κατὰ τὴν ὕλην οἱ λόγοι ἀπαιτητέοι· τὰ δ' ἐν
ταῖς πράξεσι καὶ τὰ συμφέροντα οὐδὲν ἐστηκὸς ἔχει, ὥσ-
4 περ οὐδὲ τὰ ὑγιεινά. τοιούτου δ' ὄντος τοῦ καθόλου λόγου, 5
ἔτι μᾶλλον ὁ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα λόγος οὐκ ἔχει ἀκρι-
βές· οὔτε γὰρ ὑπὸ τέχνην οὔθ' ὑπὸ παραγγελίαν οὐδεμίαν
πίπτει, δεῖ δ' αὐτοὺς ἀεὶ τοὺς πράττοντας τὰ πρὸς τὸν και-
ρὸν σκοπεῖν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς ἔχει καὶ τῆς
5 κυβερνητικῆς. ἀλλὰ καίπερ ὄντος τοιούτου τοῦ παρόντος 10
6 λόγου πειρατέον βοηθεῖν. Ἡ πρῶτον οὖν τοῦτο θεωρητέον, ὅτι
τὰ τοιαῦτα πέφυκεν ὑπ' ἐνδεΐας καὶ ὑπερβολῆς φθείρε-
σθαι, (δεῖ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀφανῶν τοῖς φανεροῖς μαρτυρίαις

24. εὐθέως K^b

27. τί ἐστὶν ἡ ἀρετὴ] ἡ ἀρετὴ τί K^b

28. γι-

νώμεθα M^b

29. ἐπισκέψασθαι L^b: ἦν σκέψασθαι K^b: ἐστι σκέψασθαι

Γ: ἂν εἴη σκέψασθαι M^b

33. ὁ οἶμ. K^b L^b

1104^a 1. πρακτέων

K^b L^b M^b

8. περὶ K^b

χρήσθαι) ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἰσχύος καὶ τῆς ὑγείας ὀρώμεν·
 15 τὰ τε γὰρ ὑπερβάλλοντα γυμνάσια καὶ τὰ ἐλλείποντα
 φθείρει τὴν ἰσχύν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ποτὰ καὶ τὰ σιτία
 πλείω καὶ ἐλάττω γινόμενα φθείρει τὴν ὑγίειαν, τὰ δὲ
 σύμμετρα καὶ ποιεῖ καὶ αὔξει καὶ σφάζει. οὕτως οὖν καὶ 7
 ἐπὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας ἔχει καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν.
 20 ὅ τε γὰρ πάντα φεύγων καὶ φοβούμενος καὶ μηδὲν ὑπο-
 μένων δειλὸς γίνεται, ὅ τε μηδὲν ὅλως φοβούμενος ἀλλὰ
 πρὸς πάντα βαδίζων θρασὺς· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μὲν πά-
 σης ἡδονῆς ἀπολαύων καὶ μηδεμιᾶς ἀπεχόμενος ἀκόλα-
 στος, ὁ δὲ πᾶσαν φεύγων, ὥσπερ οἱ ἄγροικοι, ἀναίσθητός
 25 τις· φθείρεται δὴ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία ὑπὸ τῆς
 ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως, ὑπὸ δὲ τῆς μεσότητος σφύ-
 ζεται. ἀλλ' οὐ μόνον αἱ γενέσεις καὶ αὐξήσεις καὶ αἱ 8
 φθοραὶ ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν γίνονται, ἀλλὰ
 καὶ αἱ ἐνέργειαι ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔσονται· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν
 30 ἄλλων τῶν φανερωτέρων οὕτως ἔχει, οἷον ἐπὶ τῆς ἰσχύος·
 γίνεται γὰρ ἐκ τοῦ πολλὴν τροφὴν λαμβάνειν καὶ πολ-
 λούς πόνους ὑπομένειν, καὶ μάλιστα ἂν δύναιτ' αὐτὰ ποιεῖν
 ὁ ἰσχυρός. οὕτω δ' ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν· ἔκ τε γὰρ 9
 τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἡδονῶν γινόμεθα σώφρονες, καὶ γενό-
 35 μενοι μάλιστα δυνάμεθα ἀπέχεσθαι αὐτῶν· ὁμοίως δὲ
 1104^b καὶ ἐπὶ τῆς ἀνδρείας· ἐθιζόμενοι γὰρ καταφρονεῖν τῶν φο-
 βερῶν καὶ ὑπομένειν αὐτὰ γινόμεθα ἀνδρεῖοι, καὶ γενό-
 μενοι μάλιστα δυνησόμεθα ὑπομένειν τὰ φοβερά. Σημεῖον III.
 δὲ δεῖ ποιεῖσθαι τῶν ἔξω τὴν ἐπιγινόμενὴν ἡδονὴν ἢ λύ-
 5 πην τοῖς ἔργοις· ὁ μὲν γὰρ ἀπεχόμενος τῶν σωματικῶν
 ἡδονῶν καὶ αὐτῷ τούτῳ χαίρων σώφρων, ὁ δ' ἀχθόμενος

19. ἄλλων om. K^b24. πᾶσαν K^b: πάσας vulg.

25. δὴ scripsi:

δὲ ἢ K^b: γὰρ ἢ vulg.29. αἱ om. K^b Asp.

32. ἂν δύναιτ' αὐτὰ

marg. K^b: ἂ δύναιτ' αὐτὰ pr. K^b: δύναται ταῦτα vulg.

ἀκόλαστος, καὶ ὁ μὲν ὑπομένων τὰ δεινὰ καὶ χαίρων ἢ
 μὴ λυπούμενός γε ἀνδρείος, ὁ δὲ λυπούμενος δειλός. περὶ
 ἡδονὰς γὰρ καὶ λύπας ἐστὶν ἡ ἠθικὴ ἀρετή· διὰ μὲν γὰρ
 τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπην τῶν ¹⁰
² καλῶν ἀπεχόμεθα. διὸ δεῖ ἡχθαί πως εὐθὺς ἐκ νέων, ὥς
 ὁ Πλάτων φησὶν, ὥστε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι οἷς δεῖ·
³ ἡ γὰρ ὀρθὴ παιδεία αὕτη ἐστίν. ἔτι δ' εἰ αἱ ἀρεταὶ εἰσι περὶ
 πράξεις καὶ πάθη, παντὶ δὲ πάθει καὶ πάσῃ πράξει ἔπε-
 ται ἡδονὴ καὶ λύπη, καὶ διὰ τοῦτ' ἂν εἴη ἡ ἀρετὴ περὶ ¹⁵
⁴ ἡδονὰς καὶ λύπας. μνηνύουσι δὲ καὶ αἱ κολάσεις γινόμε-
 ναι διὰ τούτων· ἱατρεῖαι γάρ τινές εἰσιν, αἱ δὲ ἱατρεῖαι
⁵ διὰ τῶν ἐναντίων πεφύκασιν γίνεσθαι. ἔτι, ὥς καὶ πρῶην
 εἵπομεν, πᾶσα ψυχῆς ἕξις, ὅφ' οἷον πέφυκε γίνεσθαι
 χείρων καὶ βελτίων, πρὸς ταῦτα καὶ περὶ ταῦτα τὴν φύ- ²⁰
 σιν ἔχει· δι' ἡδονὰς δὲ καὶ λύπας φαῦλοι γίνονται, τῷ
 διώκειν ταύτας καὶ φεύγειν, ἢ ἂς μὴ δεῖ ἢ ὅτε οὐ δεῖ ἢ
 ὥς οὐ δεῖ ἢ ὁσαχῶς ἄλλως ὑπὸ τοῦ λόγου διορίζεται τὰ
 τοιαῦτα. διὸ καὶ ὀρίζονται τὰς ἀρετὰς ἀπαθείας τινας
 καὶ ἡρεμίας· οὐκ εὖ δέ, ὅτι ἀπλῶς λέγουσιν, ἀλλ' οὐχ ²⁵
 ὥς δεῖ καὶ ὥς οὐ δεῖ καὶ ὅτε, καὶ ὅσα ἄλλα προστίθεται.
⁶ ὑπόκειται ἄρα ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ τοιαύτη περὶ ἡδονὰς καὶ
 λύπας τῶν βελτίστων πρακτικῆς, ἡ δὲ κακία τούναντίον.
⁷ γένοιτο δ' ἂν ἡμῖν καὶ ἐκ τούτων φανερόν ὅτι περὶ τῶν
 αὐτῶν. τριῶν γὰρ ὄντων τῶν εἰς τὰς αἰρέσεις καὶ τριῶν ³⁰
 τῶν εἰς τὰς φυγάς, καλοῦ συμφέροντος ἡδέος, καὶ [τριῶν]
 τῶν ἐναντίων, αἰσχροῦ βλαβεροῦ λυπηροῦ, περὶ ταῦτα
 μὲν πάντα ὁ ἀγαθὸς κατορθωτικός ἐστίν ὁ δὲ κακὸς ἀμαρ-
 τητικός, μάλιστα δὲ περὶ τὴν ἡδονήν· κοινὴ τε γὰρ αὕτη

1104^b 13. δ' εἰ] δὲ K^b αἱ add. K^b 18. πρώην K^b: πρότερον
 vulg. 21. φαῦλαι O^b 29. ὅτι K^b: ἔτι vulg. 31. τριῶν
 seclus. Coraes 32. βλαβεροῦ K^b Γ: ἀσυμφόρου vulg. 34. δὲ om. K^b

35 τοῖς ζώοις, καὶ πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν αἵρεσιν παρακολουθεῖ.
 1105^a καὶ γὰρ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον ἥδὺ φαίνεται. ἔτι 8
 δ' ἐκ νηπίου πᾶσιν ἡμῖν συντέθραπται· διδὼν χαλεπὸν ἀπο-
 τρίψασθαι τοῦτο τὸ πάθος ἐγκεχωσμένον τῷ βίῳ. κα-
 νονίζομεν δὲ καὶ τὰς πράξεις, οἳ μὲν μᾶλλον οἳ δ' ἤττον,
 5 ἡδονῇ καὶ λύπῃ. διὰ τοῦτ' οὖν ἀναγκαῖον εἶναι περὶ ταῦτα 9
 τὴν πᾶσαν πραγματείαν· οὐ γὰρ μικρὸν εἰς τὰς πράξεις
 εἶναι ἢ κακῶς χαίρειν καὶ λυπείσθαι. ἔτι δὲ χαλεπώτερον 10
 ἡδονῇ μάχεσθαι ἢ θυμῷ, καθάπερ φησὶν Ἡράκλειτος, περὶ
 δὲ τὸ χαλεπώτερον αἰεὶ καὶ τέχνη γίνεται καὶ ἀρετῇ.
 10 καὶ γὰρ τὸ εἶναι βέλτιον ἐν τούτῳ. ὥστε καὶ διὰ τοῦτο περὶ
 ἡδονὰς καὶ λύπας πᾶσα ἡ πραγματεία καὶ τῇ ἀρετῇ καὶ
 τῇ πολιτικῇ· ὁ μὲν γὰρ εἶναι τούτοις χρώμενος ἀγαθὸς ἔσται,
 ὁ δὲ κακῶς κακός. ὅτι μὲν οὖν ἔστιν ἡ ἀρετὴ περὶ ἡδονὰς 11
 καὶ λύπας, καὶ ὅτι ἐξ ὧν γίνεται, ὑπὸ τούτων καὶ αὔξε-
 15 ται καὶ φθείρεται μὴ ὡσαύτως γινομένων, καὶ ὅτι ἐξ ὧν
 ἐγένετο, περὶ ταῦτα καὶ ἐνεργεῖ, εἰρήσθω.
 3 Ἀπορήσειε δ' ἂν τις πῶς λέγομεν ὅτι δεῖ τὰ μὲν IV.
 δίκαια πράττοντας δικαίους γίνεσθαι, τὰ δὲ σώφρονα
 σώφρονας· εἰ γὰρ πράττουσι τὰ δίκαια καὶ σώφρονα,
 20 ἤδη εἰσὶ δίκαιοι καὶ σώφρονες, ὥσπερ εἰ τὰ γραμματικὰ
 καὶ τὰ μουσικὰ, γραμματικοὶ καὶ μουσικοί. ἢ οὐδ' ἐπὶ 2
 τῶν τεχνῶν οὕτως ἔχει; ἐνδέχεται γὰρ γραμματικόν τι
 ποιῆσαι καὶ ἀπὸ τύχης καὶ ἄλλου ὑποθεμένου. τότε οὖν
 ἔσται γραμματικός, εἰ καὶ γραμματικόν τι ποιήσῃ καὶ
 25 γραμματικῶς· τοῦτο δ' ἔστι τὸ κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ γραμ-
 ματικὴν. ἔτι οὐδ' ὁμοίον ἔστιν ἐπὶ τε τῶν τεχνῶν καὶ τῶν 3
 ἀρετῶν· τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν τεχνῶν γινόμενα τὸ εἶναι ἔχει

1105^a 2. συντετράφθαι K^b
 K^b 26. τε add. K^b

19. καὶ τὰ σώφρονα L^b

21. τὰ add.

ἐν αὐτοῖς· ἀρκεῖ οὖν ταῦτά πως ἔχοντα γενέσθαι· τὰ δὲ
κατὰ τὰς ἀρετὰς γινόμενα οὐκ ἐὰν αὐτά πως ἔχῃ, δι-
καίως ἢ σωφρόνως πράττεται, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὁ πράττων 30
πῶς ἔχων πράττῃ, πρῶτον μὲν ἐὰν εἰδώς, ἔπειτ' ἐὰν προαι-
ρούμενος, καὶ προαιρούμενος δι' αὐτά, τὸ δὲ τρίτον ἐὰν καὶ
βεβαίως καὶ ἀμετακινήτως ἔχων πράττῃ. ταῦτα δὲ πρὸς
μὲν τὸ τὰς ἄλλας τέχνας ἔχειν οὐ συναριθμεῖται, πλὴν 1105^b
αὐτὸ τὸ εἰδέναι· πρὸς δὲ τὸ τὰς ἀρετὰς τὸ μὲν εἰδέναι οὐδὲν
ἢ μικρὸν ἰσχύει, τὰ δ' ἄλλα οὐ μικρὸν ἀλλὰ τὸ πᾶν
δύναται, ἅπερ ἐκ τοῦ πολλάκις πράττειν τὰ δίκαια καὶ
4 σῶφρονα περιγίνεται. τὰ μὲν οὖν πράγματα δίκαια καὶ σῶ- 5
φρονα λέγεται, ὅταν ἢ τοιαῦτα οἶα ἂν ὁ δίκαιος ἢ ὁ σῶ-
φρων πράξειεν· δίκαιος δὲ καὶ σῶφρων ἐστὶν οὐχ ὁ ταῦτα
πράττων, ἀλλὰ καὶ [ὁ] οὕτω πράττων ὥς οἱ δίκαιοι καὶ σῶ-
5 φρονες πράττουσιν. εἴ οὖν λέγεται ὅτι ἐκ τοῦ τὰ δίκαια πράτ-
τειν ὁ δίκαιος γίνεται καὶ ἐκ τοῦ τὰ σῶφρονα ὁ σῶφρων· 10
ἐκ δὲ τοῦ μὴ πράττειν ταῦτα οὐδεὶς ἂν οὐδὲ μελλήσειε
6 γίνεσθαι ἀγαθός. ἀλλ' οἱ πολλοὶ ταῦτα μὲν οὐ πράττου-
σιν, ἐπὶ δὲ τὸν λόγον καταφεύγοντες οἴονται φιλοσοφεῖν
καὶ οὕτως ἔσεσθαι σπουδαῖοι, ὁμοίον τι ποιοῦντες τοῖς
κάμνουσιν, οἳ τῶν ἱατρῶν ἀκούουσι μὲν ἐπιμελῶς, ποιοῦσι 15
δ' οὐδὲν τῶν προσταττομένων. ὥσπερ οὖν οὐδ' ἐκεῖνοι εἴ
ἔξουσιν τὸ σῶμα οὕτω θεραπευόμενοι, οὐδ' οὗτοι τὴν ψυ-
χὴν οὕτω φιλοσοφοῦντες.

V. Μετὰ δὲ ταῦτα τί ἐστὶν ἡ ἀρετὴ σκεπτέον. ἐπεὶ οὖν 4
τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενα τρία ἐστί, πάθη δυνάμεις ἔξεις, 20
2 τούτων ἂν τι εἷη ἡ ἀρετή. λέγω δὲ πάθη μὲν ἐπιθυμίας

28. οὖν] τῶι K^b αὐτά L^b 32. διὰ ταῦτα K^b ἐὰν καὶ K^b: καὶ ἐὰν
vulg. 1105^b 2. τὸ post δὲ om. K^b οὐδὲν ἢ μικρὸν K^b: μικρὸν ἢ
οὐδὲν vulg. 3. τὸ om. K^b 4. ἅπερ] fort. εἵπερ 8. ὁ seclusi
12. γενέσθαι codd. 19. τί δ' ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἐξῆς σκεπτέον K^b

ὀργὴν φόβον θάρσος φθόνον χαρὰν φιλίαν μῖσος πόθον
 ζῆλον ἔλεον, ὅλως οἷς ἔπεται ἡδονὴ ἢ λύπη· δυνάμεις
 δὲ καθ' ἃς παθητικοὶ τούτων λεγόμεθα, οἷον καθ' ἃς δυ-
 25 νατοὶ ὀργισθῆναι ἢ λυπηθῆναι ἢ ἐλεῆσθαι· ἕξεις δὲ καθ'
 ἃς πρὸς τὰ πάθη ἔχομεν εὖ ἢ κακῶς, οἷον πρὸς τὸ ὀργι-
 σθῆναι, εἰ μὲν σφοδρῶς ἢ ἀνειμένως, κακῶς ἔχομεν, εἰ δὲ
 μέσως, εὖ· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰλλα. πάθη μὲν οὖν 3
 οὐκ εἰσὶν οὗθ' αἱ ἀρεταὶ οὗθ' αἱ κακίαι, ὅτι οὐ λεγόμεθα
 30 κατὰ τὰ πάθη σπουδαῖοι ἢ φαῦλοι, κατὰ δὲ τὰς ἀρετὰς
 καὶ τὰς κακίας λεγόμεθα, καὶ ὅτι κατὰ μὲν τὰ πάθη
 οὐτ' ἐπαινούμεθα οὔτε ψεγόμεθα (οὐ γὰρ ἐπαινείται ὁ φο-
 βούμενος οὐδὲ ὁ ὀργιζόμενος, οὐδὲ ψέγεται ὁ ἀπλῶς ὀργι-
 1108^a ζόμενος ἀλλ' ὁ πῶς), κατὰ δὲ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας
 ἐπαινούμεθα ἢ ψεγόμεθα. ἔτι ὀργιζόμεθα μὲν καὶ φοβού- 4
 μεθα ἀπροαιρέτως, αἱ δ' ἀρεταὶ προαιρέσεις τινὲς ἢ οὐκ
 ἄνευ προαιρέσεως. πρὸς δὲ τούτοις κατὰ μὲν τὰ πάθη
 5 κινεῖσθαι λεγόμεθα, κατὰ δὲ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας
 οὐ κινεῖσθαι ἀλλὰ διακείσθαι πῶς. διὰ ταῦτα δὲ οὐδὲ 5
 δυνάμεις εἰσὶν· οὔτε γὰρ ἀγαθοὶ λεγόμεθα τῷ δύνασθαι
 πάσχειν ἀπλῶς οὔτε κακοί, οὗτ' ἐπαινούμεθα οὔτε ψεγό-
 μεθα· ἔτι δυνατοὶ μὲν ἐσμεν φύσει, ἀγαθοὶ δὲ ἢ κακοὶ
 10 οὐ γινόμεθα φύσει· εἵπομεν δὲ περὶ τούτου πρότερον. εἰ 6
 οὖν μήτε πάθη εἰσὶν αἱ ἀρεταὶ μήτε δυνάμεις, λείπεται
 ἕξεις αὐτὰς εἶναι. ὅ τι μὲν οὖν ἐστὶ τῷ γένει ἢ ἀρετῇ,
 εἴρηται.
 5 Δεῖ δὲ μὴ μόνον οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἕξις, ἀλλὰ καὶ VI.
 15 ποία τις. ῥητέον οὖν ὅτι πᾶσα ἀρετῇ, οὗ ἂν ᾖ ἀρετῇ, 2

22. φθόνον θάρσος K^b: θράσος φθόνον vulg.

λεγόμεθα] λεγόμεθα σπουδαῖοι καὶ φαῦλοι K^b μὲν om. K^b 1108^a 8.
 οὐτ' ἐπαινούμεθα οὔτε ψεγόμεθα fort. secludenda 9. ἔτι K^b: καὶ ἔτι
 vulg. 15. ποταπή K^b

31. καὶ K^b: ἢ vulg.

αὐτό τε εὖ ἔχον ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ εὖ ἀποδί-
 δωσιν, οἷον ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ τὸν τε ὀφθαλμὸν σπου-
 δαῖον ποιεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ· τῇ γὰρ τοῦ ὀφθαλμοῦ
 ἀρετῇ εὖ ὁρῶμεν. ὁμοίως ἡ τοῦ ἵππου ἀρετὴ ἵππον τε
 σπουδαῖον ποιεῖ καὶ ἀγαθὸν δραμεῖν καὶ ἐνεγκεῖν τὸν ἐπι- 20
 3 βάτην καὶ μείναι τοὺς πολεμίους. εἰ δὴ τοῦτ' ἐπὶ πάντων
 οὕτως ἔχει, καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀρετὴ εἴη ἂν ἡ ἕξις ἀφ'
 ἧς ἀγαθὸς ἀνθρώπος γίνεται καὶ ἀφ' ἧς εὖ τὸ ἑαυτοῦ ἔρ-
 4 γον ἀποδώσει. πῶς δὲ τοῦτ' ἔσται, ἥδη μὲν εἰρήκαμεν, ἔτι
 δὲ καὶ ᾧδ' ἔσται φανερόν, ἐὰν θεωρήσωμεν ποία τίς ἐστίν 25
 ἡ φύσις αὐτῆς. ἐν παντὶ δὴ συνεχεῖ καὶ διαιρετῶ ἐστι
 λαβεῖν τὸ μὲν πλεῖον τὸ δ' ἔλαττον τὸ δ' ἴσον, καὶ ταῦτα
 ἢ κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἢ πρὸς ἡμᾶς· τὸ δ' ἴσον μέσον
 5 τι ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως. λέγω δὲ τοῦ μὲν πράγμα-
 τος μέσον τὸ ἴσον ἀπέχον ἀφ' ἐκατέρου τῶν ἄκρων, ὅπερ 30
 ἐστὶν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πᾶσιν, πρὸς ἡμᾶς δὲ ὁ μήτε πλεονά-
 ζει μήτε ἐλλείπει· τοῦτο δ' οὐχ ἓν, οὐδὲ ταῦτὸν πᾶσιν.
 6 οἷον εἰ τὰ δέκα πολλὰ τὰ δὲ δύο ὀλίγα, τὰ ἕξ μέσα
 λαμβάνουσι κατὰ τὸ πρᾶγμα· ἴσῳ γὰρ ὑπερέχει τε καὶ
 7 ὑπερέχεται· τοῦτο δὲ μέσον ἐστὶ κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν 35
 ἀναλογίαν. τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς οὐχ οὕτω ληπτέον· οὐ γὰρ
 εἴ τῳ δέκα μυαῖ φαγεῖν πολὺν δύο δὲ ὀλίγον, ὁ ἀλεί- 1106^b
 πτης ἕξ μυᾶς προστάξει· ἐστὶ γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο πολὺ
 τῷ ληψομένῳ ἢ ὀλίγον· Μίλωνι μὲν γὰρ ὀλίγον, τῷ δὲ
 ἀρχομένῳ τῶν γυμνασίων πολὺ. ὁμοίως ἐπὶ δρόμου καὶ
 8 πάλης. οὕτω δὴ πᾶς ἐπιστήμων τὴν ὑπερβολὴν μὲν καὶ 5
 τὴν ἐλλείψιν φεύγει, τὸ δὲ μέσον ζητεῖ καὶ τοῦθ' αἰρεῖ-
 ται, μέσον δὲ οὐ τὸ τοῦ πράγματος ἀλλὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς.
 9 εἰ δὴ πᾶσα ἐπιστήμη οὕτω τὸ ἔργον εὖ ἐπιτελεῖ, πρὸς τὸ

22. ἡ ante ἕξις add. K^b

24. ὡς K^b

1106^b 1. εἴ τῳ δῖ K^b

μέσον βλέπουσα καὶ εἰς τοῦτο ἄγουσα τὰ ἔργα (ὅθεν εἰώ-
 10 θασιν ἐπιλέγειν τοῖς εὖ ἔχουσιν ἔργοις ὅτι οὐτ' ἀφελεῖν
 ἔστιν οὔτε προσθεῖναι, ὡς τῆς μὲν ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἐλ-
 λείψεως φθειρούσης τὸ εὖ, τῆς δὲ μεσότητος σφζούσης,
 οἱ δ' ἀγαθοὶ τεχνῦται, ὡς λέγομεν, πρὸς τοῦτο βλέποντες
 ἐργάζονται· ἡ δ' ἀρετὴ πάσης τέχνης ἀκριβεστέρα καὶ
 15 ἀμείνων ἐστὶν ὥσπερ καὶ ἡ φύσις, τοῦ μέσου ἂν εἴη στο-
 χαστική. λέγω δὲ τὴν ἠθικὴν· αὕτη γάρ ἐστι περὶ πάθη 10
 καὶ πράξεις, ἐν δὲ τούτοις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις
 καὶ τὸ μέσον. οἶον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπι-
 θυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὀλως ἡσθῆναι
 20 καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρα
 οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὗ 11
 ἔνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἐστὶ τῆς
 ἀρετῆς. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ 12
 καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ
 25 πράξεις ἐστίν, ἐν οἷς ἡ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ἡ
 ἔλλειψις [ψέγεται], τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦ-
 ται· ταῦτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. μεσότης τις ἄρα ἐστὶν 13
 ἡ ἀρετὴ, στοχαστικὴ γε οὖσα τοῦ μέσου. ἔτι τὸ μὲν ἀμαρ- 14
 τάνειν πολλαχῶς ἔστιν (τὸ γὰρ κακὸν τοῦ ἀπείρου, ὡς οἱ
 30 Πυθαγόρειοι εἰκαζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου), τὸ
 δὲ κατορθοῦν μοναχῶς (διὸ καὶ τὸ μὲν ῥάδιον τὸ δὲ χα-
 λεπὸν, ῥάδιον μὲν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ, χαλεπὸν
 δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν· καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν κακίας ἡ
 ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔλλειψις, τῆς δ' ἀρετῆς ἡ μεσότης·

35 ἐσθλοὶ μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.

6 Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετική, ἐν μεσότητι οὖσα 15

13. οἱ δ'] εἰ δ' οἱ K^b

26. ψέγεται seclusi

21. οἷς] οἷς δεῖ K^b

28. γε om. K^b

22. ἐστὶ] ἐστὶν ἐπὶ K^b

τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ϕ ἂν ὁ φρόνιμος 1107^a
 ὀρίσειεν. μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν κατ' ὑπερβο-
 16 λῆν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῷ τὰς μὲν ἐλλείπειν
 τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν
 ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὕρισκεν καὶ 5
 17 αἰρείσθαι. διὸ κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν καὶ τὸν λόγον τὸν τὸ
 τί ἦν εἶναι λέγοντα μεσότης ἐστὶν ἡ ἀρετή, κατὰ δὲ τὸ
 18 ἄριστον καὶ τὸ εὖ ἀκρότης. οὐ πᾶσα δ' ἐπιδέχεται πρᾶξις
 οὐδὲ πᾶν πάθος τὴν μεσότητα· ἔνια γὰρ εὐθὺς ὠνόμασται
 συνειλημμένα μετὰ τῆς φαυλότητος, οἷον ἐπιχαιρεκακία 10
 ἀναισχυντία φθόνος, καὶ ἐπὶ τῶν πράξεων μοιχεία κλοπὴ
 ἀνδροφονία· πάντα γὰρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα λέγεται
 τῷ αὐτὰ φαῦλα εἶναι, ἀλλ' οὐχ αἱ ὑπερβολαὶ αὐτῶν
 οὐδ' αἱ ἐλλείψεις. οὐκ ἔστιν οὖν οὐδέποτε περὶ αὐτὰ κατ-
 ορθοῦν, ἀλλ' αἱ ἀμαρτάνειν· οὐδ' ἔστι τὸ εὖ ἢ μὴ εὖ 15
 περὶ τὰ τοιαῦτα ἐν τῷ ἦν δεῖ καὶ ὅτε καὶ ὥς μοιχεύειν,
 ἀλλ' ἀπλῶς τὸ ποιεῖν ὅτιοῦν τούτων ἀμαρτάνειν ἐστίν.
 19 ὅμοιον οὖν τὸ ἀξιοῦν καὶ περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ δειλαίνειν
 καὶ ἀκολασταίνειν εἶναι μεσότητα καὶ ὑπερβολὴν καὶ ἔλ-
 λειψιν· ἔσται γὰρ οὕτω γε ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως με- 20
 σότης καὶ ὑπερβολῆς ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις ἐλλείψεως.
 20 ὥσπερ δὲ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας οὐκ ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ
 ἔλλειψις διὰ τὸ τὸ μέσον εἶναι πῶς ἄκρον, οὕτως οὐδ'
 ἐκείνων μεσότης οὐδ' ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις, ἀλλ' ὥς αἱ
 πράττεται ἀμαρτάνεται· ὅλως γὰρ οὐθ' ὑπερβολῆς καὶ 25
 ἐλλείψεως μεσότης ἔστιν, οὔτε μεσότητος ὑπερβολὴ καὶ
 ἔλλειψις.

1107^a 1. ὠρισμένη Γ Asp. Alexander Aphrod.: ὠρισμένη codd. ϕ Asp.
 (et fort. Alex.): ὥς codd. 2. δυεῖν K^b 4. ἐν om. K^b Asp. 5.
 τὸ om. K^b 6. τὸ add. K^b Asp. 12. ψέγεται M^b 13. αὐτὰ
 om. K^b Alex. 14. αὐτὰς K^b 20. οὕτω γε] οὕτως K^b Γ Asp.
 21. ἐλλείψεως] ἐλλείψεως ταῦτα K^b

7 Δεῖ δὲ τοῦτο μὴ μόνον καθόλου λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ VII.
 τοῖς καθ' ἕκαστα ἐφαρμόττειν. ἐν γὰρ τοῖς περὶ τὰς
 30 πράξεις λόγοις οἱ μὲν καθόλου κοινοῦτεροί εἰσιν, οἱ δ' ἐπὶ
 μέρους ἀληθινώτεροι· περὶ γὰρ τὰ καθ' ἕκαστα αἱ πράξεις.
 δέον δ' ἐπὶ τούτων συμφωνεῖν. ληπτέον οὖν ταῦτα ἐκ τῆς
 διαγραφῆς. περὶ μὲν οὖν φόβους καὶ θάρρη ἀνδρεία μεσό- 2
 1107^b της· τῶν δ' ὑπερβαλλόντων ὁ μὲν τῇ ἀφοβίᾳ ἀνώνυμος
 (πολλὰ δ' ἐστὶν ἀνώνυμα), ὁ δ' ἐν τῷ θαρρεῖν ὑπερβάλ-
 λων θρασύς, ὁ δ' ἐν τῷ μὲν φοβεῖσθαι ὑπερβάλλων τῷ δὲ
 θαρρεῖν ἐλλείπων δειλός. περὶ ἡδονὰς δὲ καὶ λύπας—οὐ 3
 5 πάσας, ἦττον δὲ †καὶ† περὶ τὰς λύπας—μεσότης μὲν σω-
 φροσύνη, ὑπερβολὴ δὲ ἀκολασία. ἐλλείποντες δὲ περὶ τὰς
 ἡδονὰς οὐ πάνυ γίνονται· διόπερ οὐδ' ὀνόματος τετυχή-
 κασιw οὐδ' οἱ τοιοῦτοι, ἔστωσαν δὲ ἀναίσθητοι. περὶ δὲ δό- 4
 σιν χρημάτων καὶ λήψιν μεσότης μὲν ἐλευθεριότης, ὑπερ-
 10βολὴ δὲ καὶ ἔλλειψις ἀσωτία καὶ ἀνελευθερία. ἐναντίως
 δ' ἐν αὐταῖς ὑπερβάλλουσι καὶ ἐλλείπουσιν· ὁ μὲν γὰρ
 ἄσωτος ἐν μὲν προέσει ὑπερβάλλει ἐν δὲ λήψει ἐλλείπει,
 ὁ δ' ἀνελεύθερος ἐν μὲν λήψει ὑπερβάλλει ἐν δὲ προέσει
 ἐλλείπει. νῦν μὲν οὖν τύπῳ καὶ ἐπὶ κεφαλαίου λέγομεν, 5
 15 ἀρκούμενοι αὐτῷ τούτῳ· ὕστερον δὲ ἀκριβέστερον περὶ αὐ-
 τῶν διορισθήσεται. περὶ δὲ χρήματα καὶ ἄλλαι διαθέσεις 6
 εἰσὶ, μεσότης μὲν μεγαλοπρέπεια (ὁ γὰρ μεγαλοπρεπὴς
 διαφέρει ἐλευθερίου· ὁ μὲν γὰρ περὶ μεγάλα, ὁ δὲ περὶ
 μικρά), ὑπερβολὴ δὲ ἀπειροκαλία καὶ βαυανσία, ἔλλει-
 20ψις δὲ μικροπρέπεια· διαφέρουσι δ' αὗται τῶν περὶ τὴν

28. τοῦτο μὴ] μὴ τὸ αὐτὸ K^b: μὴ L^b Γ 30. κενώτεροί Γ 32. οὖν
 om. K^b 1107^b 3. δ' ἐν K^b M^b: δὲ L^b 5. καὶ om. Asp.: fort.
 καὶ (ὄχθ' ὁμοίως) 8. ἔστω δὲ ἀναίσθητος K^b 11. δ' ἐν αὐταῖς
 scripsi: δ' ἐν αὐταῖς L^b: δὲ αὐταῖς M^b: δὲ K^b 14. κεφαλαίῳ I^b M^b
 16. δὲ K^b: δὲ τὰ vulg.

7 ἐλευθεριότητα, πῇ δὲ διαφέρουσιν, ὅστερον ῥηθήσεται. περὶ
 δὲ τιμὴν καὶ ἀτιμίαν μεσότης μὲν μεγαλοψυχία, ὑπερ-
 βολὴ δὲ χαυνότης τις λεγομένη, ἔλλειψις δὲ μικροψυχία·
 8 ὥς δ' ἐλέγομεν ἔχειν πρὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν τὴν ἐλευ-
 θεριότητα, <τῷ> περὶ μικρὰ διαφέρουσιν, οὕτως ἔχει τις καὶ 25
 πρὸς τὴν μεγαλοψυχίαν, περὶ τιμὴν οὖσαν μεγάλην, αὐτὴ
 περὶ μικρὰν οὖσα· ἔστι γὰρ ὥς δεῖ ὀρέγεσθαι τιμῆς καὶ
 μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ ἡττον, λέγεται δ' ὁ μὲν ὑπερβάλλον
 ταῖς ὀρέξεσι φιλότιμος, ὁ δ' ἐλλείπων ἀφιλότιμος, ὁ δὲ
 μέσος ἀνώνυμος. ἀνώνυμοι δὲ καὶ αἱ διαθέσεις, πλὴν ἡ 30
 τοῦ φιλοτίμου φιλοτιμία. ὅθεν ἐπιδικάζονται οἱ ἄκροι τῆς
 μέσης χώρας· καὶ ἡμεῖς δὲ ἔστι μὲν ὅτε τὸν μέσον φιλό-
 τιμον καλοῦμεν ἔστι δ' ὅτε ἀφιλότιμον, καὶ ἔστι μὲν ὅτε
 9 ἐπαινοῦμεν τὸν φιλότιμον ἔστι δ' ὅτε τὸν ἀφιλότιμον. διὰ 1108^a
 τίνα δ' αἰτίαν τοῦτο ποιοῦμεν, ἐν τοῖς ἐξῆς ῥηθήσεται· νῦν
 δὲ περὶ τῶν λοιπῶν λέγωμεν κατὰ τὸν ὑψηλόμενον τρό-
 10 πον. ἔστι δὲ καὶ περὶ τὴν ὀργὴν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ
 μεσότης, σχεδὸν δὲ ἀνωνύμων ὄντων αὐτῶν τὸν μέσον 5
 πρᾶον λέγοντες τὴν μεσότητα πραότητα καλέσωμεν· τῶν
 δ' ἄκρων ὁ μὲν ὑπερβάλλον ὀργίλος ἔστω, ἡ δὲ κακία ὀρ-
 γιλότης, ὁ δ' ἐλλείπων ἀόργητός τις, ἡ δ' ἔλλειψις ἀορ-
 11 γησία. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι τρεῖς μεσότητες, ἔχουσαι μὲν
 τινα ὁμοιότητα πρὸς ἀλλήλας, διαφέρουσαι δ' ἀλλήλων· 10
 πᾶσαι μὲν γὰρ εἰσι περὶ λόγων καὶ πράξεων κοινωνίαν,
 διαφέρουσι δὲ ὅτι ἡ μὲν ἔστι περὶ τὰ ληθῆς τὸ ἐν αὐτοῖς,
 αἱ δὲ περὶ τὸ ἡδύ· τούτου δὲ τὸ μὲν ἐν παιδιᾷ τὸ δ' ἐν

21. πῇ K^b Γ: ᾧ vulg.

25. τῷ add. Ramsauer

26. τὴν om. K^h

27. μικρὰ K^b L^b

33. ἔστι μὲν ὅτε scripsi: ἔστιν ὅτε K^b Γ: ἔστιν

ὅτε μὲν L^b M^b

, 1108^a 4. τὴν add. K^b

6. καλέσωμεν K^b: καλέ-

σομεν vulg.

7. ἔστιν K^b

8. δ' ἔλλειψις] δὲ κακία K^b

12.

ὅτι ἡ μὲν] ἡ μὲν ὅτι K^b

πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον. ῥητέον οὖν καὶ περὶ τούτων, ἵνα
 15 μᾶλλον κατῴδωμεν ὅτι ἐν πᾶσιν ἡ μεσότης ἐπαινετόν, τὰ
 δ' ἄκρα οὐτ' ἐπαινετὰ οὐτ' ὀρθὰ ἀλλὰ ψεκτά. εἰσὶ μὲν
 οὖν καὶ τούτων τὰ πλείω ἀνώνυμα, πειρατέον δ', ὥσπερ
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, αὐτοὺς ὀνοματοποιεῖν σαφηνείας ἔνε-
 κα καὶ τοῦ εὐπαρακολουθήτου. περὶ μὲν οὖν τὸ ἀληθές 12
 20 ὁ μὲν μέσος ἀληθής τις καὶ ἡ μεσότης ἀλήθεια λεγέσθω,
 ἡ δὲ προσποίησις ἡ μὲν ἐπὶ τὸ μείζον ἀλαζονεία καὶ ὁ
 ἔχων αὐτὴν ἀλαζών, ἡ δ' ἐπὶ τὸ ἕλαττον εἰρωνεία καὶ εἰρων
 <ὁ ἔχων>. περὶ δὲ τὸ ἡδὺ τὸ μὲν ἐν παιδιᾷ ὁ μὲν μέσος 13
 εὐτράπελος καὶ ἡ διάθεσις εὐτραπεία, ἡ δ' ὑπερβολὴ βω-
 25 μολοχία καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν βωμολόχος, ὁ δ' ἐλλείπων
 ἄγροικός τις καὶ ἡ ἕξις ἀγροικία· περὶ δὲ τὸ λοιπὸν ἡδὺ
 τὸ ἐν τῷ βίῳ ὁ μὲν ὡς δεῖ ἡδὺς ὢν φίλος καὶ ἡ μεσό-
 της φιλία, ὁ δ' ὑπερβάλλων, εἰ μὲν οὐδενὸς ἔνεκα, ἄρε-
 σκος, εἰ δ' ὠφελείας τῆς αὐτοῦ, κόλαξ, ὁ δ' ἐλλείπων
 30 καὶ ἐν πᾶσιν ἀηδὴς δύσερίς τις καὶ δύσκολος. εἰσὶ δὲ καὶ 14
 ἐν τοῖς παθήμασι καὶ περὶ τὰ πάθη μεσότητες· ἡ γὰρ
 αἰδὼς ἀρετὴ μὲν οὐκ ἔστιν, ἐπαινεῖται δὲ καὶ ὁ αἰδήμων.
 καὶ γὰρ ἐν τούτοις ὁ μὲν λέγεται μέσος, ὁ δ' ὑπερβάλ-
 λων, ὡς ὁ καταπλήξ ὁ πάντα αἰδούμενος· ὁ δ' ἐλλείπων
 35 ἢ μηδὲν ὅλως ἀναίσχυτος, ὁ δὲ μέσος αἰδήμων. νέμε- 15
 1108^b σις δὲ μεσότης φθόρου καὶ ἐπιχαιρεκακίας, εἰσὶ δὲ περὶ
 λύπην καὶ ἡδονὴν τὰς ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσιν τοῖς πέλας
 γινομένας· ὁ μὲν γὰρ νεμεσητικός λυπείται ἐπὶ τοῖς ἀνα-
 ξίως εὖ πράττουσιν, ὁ δὲ φθονερός ὑπερβάλλων τοῦτον ἐπὶ
 5 πᾶσι λυπείται, ὁ δ' ἐπιχαιρέκακος τοσοῦτον ἐλλείπει τοῦ

16. ἐπαινετὰ οὐτ' ὀρθὰ K^b: ὀρθὰ οὐτ' ἐπαινετὰ vulg. εἰσὶ K^b: ἔστι
vulg. 23. ὁ ἔχων addendum esse con. Ramsauer (ante εἰρων)

31. παθήμασι K^b: πάθεσι vulg. περὶ K^b: ἐν τοῖς περὶ vulg. 35.
μηδὲν K^b: ὁ μηδὲ vulg.

16 λυπεῖσθαι ὥστε καὶ χαίρειν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων καὶ ἄλλοθι καιρὸς ἔσται· περὶ δὲ δικαιοσύνης, ἐπεὶ οὐχ ἁπλῶς λέγεται, μετὰ ταῦτα διελόμενοι περὶ ἑκατέρας ἐροῦμεν πῶς μεσότητές εἰσιν· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν λογικῶν ἀρετῶν.

10

VIII. Τριῶν δὴ διαθέσεων οὓσων, δύο μὲν κακιῶν, τῆς μὲν 8 καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν, μιᾶς δ' ἀρετῆς τῆς μεσότητος, πᾶσαι πάσαις ἀντίκεινται πως· αἱ μὲν γὰρ ἄκραι καὶ τῇ μέσῃ καὶ ἀλλήλαις ἐναντία εἰσιν, ἡ δὲ 2 μέση ταῖς ἄκραις· ὥσπερ γὰρ τὸ ἴσον πρὸς μὲν τὸ ἔλατ- 15 τον μείζον πρὸς δὲ τὸ μείζον ἔλαττον, οὕτως αἱ μέσαι ἕξεις πρὸς μὲν τὰς ἐλλείψεις ὑπερβάλλουσι πρὸς δὲ τὰς ὑπερβολὰς ἐλλείπουσι· ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς πράξεσιν. ὁ γὰρ ἀνδρεῖος πρὸς μὲν τὸν δειλὸν θρασὺς φαίνεται, πρὸς δὲ τὸν θρασὺν δειλός· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ σώφρων 20 πρὸς μὲν τὸν ἀναίσθητον ἀκόλαστος, πρὸς δὲ τὸν ἀκόλαστον ἀναίσθητος, ὁ δ' ἐλευθέριος πρὸς μὲν τὸν ἀνελεύθερον ἄσ- 3 τος, πρὸς δὲ τὸν ἄσωτον ἀνελεύθερος. διὸ καὶ ἀπωθοῦνται τὸν μέσον οἱ ἄκροι ἑκάτερος πρὸς ἑκάτερον, καὶ καλοῦσι τὸν ἀνδρεῖον ὁ μὲν δειλὸς θρασὺν ὁ δὲ θρασὺς δειλόν, καὶ 25 4 ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνάλογον. οὕτω δ' ἀντικειμένων ἀλλήλοις τούτων, πλείστη ἐναντιότης ἐστὶ τοῖς ἄκροις πρὸς ἀλλήλα ἢ πρὸς τὸ μέσον· πορρωτέρω γὰρ ταῦτα ἀφέστηκεν ἀλλήλων· ἢ τοῦ μέσου, ὥσπερ τὸ μέγα τοῦ μικροῦ καὶ τὸ μικρὸν 5 τοῦ μεγάλου ἢ ἄμφω τοῦ ἴσου. ἔτι πρὸς μὲν τὸ μέσον 30 ἐνίοις ἄκροις ὁμοιότης τις φαίνεται, ὡς τῇ θρασύτητι πρὸς τὴν ἀνδρείαν καὶ τῇ ἀσωτίᾳ πρὸς τὴν ἐλευθεριότητα· τοῖς δὲ ἄκροις πρὸς ἀλλήλα πλείστη ἀνομοιότης· τὰ δὲ πλεῖστον ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων ἐναντία ὀρίζονται, ὥστε καὶ

1108^b 11. δὴ L^b: δὲ vulg.
M^b 34. ἀπ' add. K^b

27. πλείων Γ

30. μὲν τὸ] τὸν K^b

35 μάλλον ἐναντία τὰ πλείον ἀπέχοντα. πρὸς δὲ τὸ μέσον
 1109* ἀντίκειται μάλλον ἐφ' ὧν μὲν ἡ ἔλλειψις ἐφ' ὧν δὲ ἡ
 ὑπερβολή, οἷον ἀνδρεία μὲν οὐχ ἡ θρασύτης ὑπερβολή
 οὔσα, ἀλλ' ἡ δειλία ἔλλειψις οὔσα, τῇ δὲ σωφροσύνη
 οὐχ ἡ ἀναισθησία ἔνδεια οὔσα, ἀλλ' ἡ ἀκολασία ὑπερ-
 5 βολή οὔσα. διὰ δύο δ' αἰτίας τοῦτο συμβαίνει, μίαν 7
 μὲν τὴν ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος· τῷ γὰρ ἐγγύτερον εἶναι
 καὶ ὁμοιότερον τὸ ἕτερον ἄκρον τῷ μέσῳ, οὐ τοῦτο ἀλλὰ
 τοῦναντίον ἀντιτίθεμεν μάλλον· οἷον ἐπεὶ ὁμοιότερον εἶναι
 δοκεῖ τῇ ἀνδρείᾳ ἡ θρασύτης καὶ ἐγγύτερον, ἀνομοιότερον
 10 δ' ἡ δειλία, ταύτην μάλλον ἀντιτίθεμεν· τὰ γὰρ ἀπέ-
 χοντα πλείον τοῦ μέσου ἐναντιώτερα δοκεῖ εἶναι. μία μὲν 8
 οὖν αἰτία αὕτη, ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος· ἑτέρα δὲ ἐξ ἡμῶν
 αὐτῶν· πρὸς ἃ γὰρ αὐτοὶ μάλλον πεφύκαμέν πως, ταῦτα
 μάλλον ἐναντία τῷ μέσῳ φαίνεται. οἷον αὐτοὶ μάλλον
 15 πεφύκαμεν πρὸς τὰς ἡδονάς, διὸ εὐκαταφορώτεροί ἐσμεν
 πρὸς ἀκολασίαν ἢ πρὸς κοσμιότητα. ταῦτ' οὖν μάλ-
 λον ἐναντία λέγομεν, πρὸς ἃ ἡ ἐπίδοσις μάλλον γίνεται·
 καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀκολασία ὑπερβολή οὔσα ἐναντιωτέρα
 ἐστὶ τῇ σωφροσύνῃ.
 9 "Ὅτι μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἡ ἠθικὴ μεσότης, καὶ πῶς, IX.
 καὶ ὅτι μεσότης δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς
 δὲ κατ' ἔλλειψιν, καὶ ὅτι τοιαύτη ἐστὶ διὰ τὸ στοχαστικὴ
 τοῦ μέσου εἶναι τοῦ ἐν τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσιν, ἰκα-
 νῶς εἴρηται. διὸ καὶ ἔργον ἐστὶ σπουδαῖον εἶναι. ἐν ἐκάστῳ 2
 25 γὰρ τὸ μέσον λαβεῖν ἔργον, οἷον κύκλου τὸ μέσον οὐ παν-
 τὸς ἀλλὰ τοῦ εἰδότος· οὕτω δὲ καὶ τὸ μὲν ὀργισθῆναι παν-

1109* 1. ἡ post δὲ om. K^b
 εὐκαταφορώτεροί ἐσμεν Γ: εὐκατάφοροί ἐσμεν codd.: εὐκατάφοροί ἐσμεν
 <μάλλον> Turnebus
 add. K^b

13. ἔχομέν pr. K^b: fort. βλέπομέν

15.

19. τῆς σωφροσύνης K^b

23. ἐν post καὶ

τὸς καὶ ῥάδιον, καὶ τὸ δοῦναι ἀργύριον καὶ δαπανῆσαι
τὸ δ' ᾧ καὶ ὅσον καὶ ὅτε καὶ οὐ ἕνεκα καὶ ὥς, οὐκέτι παν-
τὸς οὐδὲ ῥάδιον· διόπερ τὸ εἶ καὶ σπάνιον καὶ ἐπαινετὸν καὶ
3 καλόν. διὸ δεῖ τὸν στοχαζόμενον τοῦ μέσου πρῶτον μὲν 30
ἀποχωρεῖν τοῦ μᾶλλον ἐναντίου, καθάπερ καὶ ἡ Καλυψὼ
παραινεῖ

τούτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε
νῆα.

τῶν γὰρ ἄκρων τὸ μὲν ἐστὶν ἁμαρτωλότερον τὸ δ' ἥττον· 33
4 ἐπεὶ οὖν τοῦ μέσου τυχεῖν ἄκρως χαλεπόν, κατὰ τὸν δεύ-
τερον, φασί, πλοῦν τὰ ἐλάχιστα ληπτέον τῶν κακῶν· τοῦτο 35
δ' ἔσται μάλιστα τοῦτον τὸν τρόπον ὃν λέγομεν. σκοπεῖν δὲ 1109^b
δεῖ πρὸς ἃ καὶ αὐτοὶ εὐκατάφοροί ἐσμεν· ἄλλοι γὰρ
πρὸς ἄλλα πεφύκαμεν· τοῦτο δ' ἔσται γνώριμον ἐκ τῆς
5 ἡδονῆς καὶ τῆς λύπης τῆς γινομένης περὶ ἡμᾶς. εἰς τοῦναν-
τίον δ' ἑαυτοὺς ἀφέλκειν δεῖ· πολὺ γὰρ ἀπάγοντες τοῦ 5
ἁμαρτάνειν εἰς τὸ μέσον ἤξομεν, ὅπερ οἱ τὰ διεστραμμένα
6 τῶν ξύλων ὀρθοῦντες ποιοῦσιν. ἐν παντὶ δὲ μάλιστα φυλα-
κτέον τὸ ἡδὺ καὶ τὴν ἡδονήν· οὐ γὰρ ἀδέκαστοι κρίνομεν
αὐτήν. ὅπερ οὖν οἱ δημογέροντες ἔπαθον πρὸς τὴν Ἑλένην,
τοῦτο δεῖ παθεῖν καὶ ἡμᾶς πρὸς τὴν ἡδονήν, καὶ ἐν πᾶσι 10
τὴν ἐκείνων ἐπιλέγειν φωνήν· οὕτω γὰρ αὐτὴν ἀποπεμπό-
7 μενοι ἥττον ἁμαρτησόμεθα. ταῦτ' οὖν ποιοῦντες, ὥς ἐν κε-
φαλαίῳ εἰπεῖν, μάλιστα δυνησόμεθα τοῦ μέσου τυγχάνειν.
χαλεπὸν δ' ἴσως τοῦτο, καὶ μάλιστ' ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον· οὐ
γὰρ ῥάδιον διορίσαι καὶ πῶς καὶ τίσι καὶ ἐπὶ πόλοις καὶ πό- 15
σον χρόνον ὀργιστέον· καὶ γὰρ ἡμεῖς ὅτε μὲν τοὺς ἐλλείπον-
τας ἐπαινοῦμεν καὶ πράους φαμέν, ὅτε δὲ τοὺς χαλεπαί-

32. παρήγει L^b M^b Γ 34. δευτερόν φασι edd. (corr. Wilson)
1109^b 1. ἐστὶ K^b 2. καὶ πρὸς δ M^b Γ 5. δ' ἑαυτοὺς om. K^b ἀπα-
γαγόντες L^b 15. καὶ πῶς K^b L^b: πῶς M^b Γ

νοντας ἀνδρώδεις ἀποκαλοῦντες. ἀλλ' ὁ μὲν μικρὸν τοῦ εὖ ⁸
 παρεκβαίνων οὐ ψέγεται, οὐτ' ἐπὶ τὸ μᾶλλον οὐτ' ἐπὶ τὸ
²⁰ ἦττον, ὁ δὲ πλέων· οὗτος γὰρ οὐ λαμβάνει. ὁ δὲ μέχρι τίνος
 καὶ ἐπὶ πόσον ψεκτὸς οὐ ῥάδιον τῷ λόγῳ ἀφορίσαι· οὐδὲ
 γὰρ ἄλλο οὐδὲν τῶν αἰσθητῶν· τὰ δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς καθ'
 ἕκαστα, καὶ ἐν τῇ αἰσθήσει ἢ κρίσει. τὸ μὲν ἄρα τοσοῦτο ⁹
 δηλοῖ ὅτι ἡ μέση ἕξις ἐν πάσιν ἐπαινετή, ἀποκλίνειν δὲ
²⁵ δεῖ ὅτε μὲν ἐπὶ τὴν ὑπερβολὴν ὅτε δ' ἐπὶ τὴν ἑλλειψιν·
 οὕτω γὰρ ῥᾶστα τοῦ μέσου καὶ τοῦ εὖ τευξόμεθα.

Γ.

³⁰ Τῆς ἀρετῆς δὴ περὶ πάθη τε καὶ πράξεις οὔσης, καὶ
 ἐπὶ μὲν τοῖς ἐκουσίοις ἐπαινῶν καὶ ψόγων γινομένων, ἐπὶ
 δὲ τοῖς ἀκουσίοις συγγνώμης, ἐνίοτε δὲ καὶ ἑλέου, τὸ ἐκού-
 σιον καὶ τὸ ἀκούσιον ἀναγκαῖον ἴσως διορίσαι τοῖς περὶ ἀρετῆς
 ἐπισκοποῦσι, χρήσιμον δὲ καὶ τοῖς νομοθετοῦσι πρὸς τε τὰς ²
³⁵ τιμὰς καὶ τὰς κολάσεις. δοκεῖ δὴ ἀκούσια εἶναι τὰ βία ³
¹¹¹⁰ ἢ δι' ἄγνοιαν γινόμενα· βίαιον δὲ οὗ ἢ ἀρχὴ ἐξωθεν, τοι-
 αῦτη οὖσα ἐν ᾗ μηδὲν συμβάλλεται ὁ πράττων ἢ ὁ πά-
 σχων, οἷον εἰ πνεῦμα κομίσαι ποι ἢ ἄνθρωποι κύριοι ὄν-
 τες. ὅσα δὲ διὰ φόβον μειζόνων κακῶν πράττεται ἢ διὰ ⁴
⁵ καλόν τι, οἷον εἰ τύραννος προστάττει ἀσχρόν τι πράξει
 κύριος ὢν γονέων καὶ τέκνων, καὶ πράξαντος μὲν σφύζονται
 μὴ πράξαντος δ' ἀποθυήσκειν, ἀμφισβήτησιν ἔχει πότερον
 ἀκούσιά ἐστιν ἢ ἐκούσια. τοιοῦτον δέ τι συμβαίνει καὶ περὶ ⁵
¹⁰ βάλλεται ἐκόν, ἐπὶ σωτηρίᾳ δ' αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν

18. ἀποκαλοῦντες K^b: ἀποκαλοῦμεν L^b Γ

24. δῆλον codices Morellii

33. τὸ add. K^b

35. δῆ codices Morellii: δὲ vulg.

1110^a 8,τι Γ: om. K^b L^b M^b

6 ἅπαντες οἱ νοῦν ἔχοντες. μικταὶ μὲν οὖν εἰσὶν αἱ τοιαῦται
 πράξεις, ἐόικασι δὲ μάλλον ἐκουσίοις· αἰρεταὶ γὰρ εἰσι
 τότε ὅτε πράττονται, τὸ δὲ τέλος τῆς πράξεως κατὰ τὸν
 καιρὸν ἐστίν. καὶ τὸ ἐκούσιον δὴ καὶ τὸ ἀκούσιον, ὅτε πράτ-
 τει, λεκτέον. πράττει δὲ ἐκὼν· καὶ γὰρ ἡ ἀρχὴ τοῦ κινεῖν 15
 τὰ ὀργανικὰ μέρη ἐν ταῖς τοιαύταις πράξεσιν ἐν αὐτῷ
 ἐστίν· ὦν δ' ἐν αὐτῷ ἡ ἀρχή, ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ πράττειν
 καὶ μή. ἐκούσια δὴ τὰ τοιαῦτα, ἀπλῶς δ' ἴσως ἀκούσια·
 7 οὐδεὶς γὰρ ἂν ἔλοιτο καθ' αὐτὸ τῶν τοιούτων οὐδέν. ἐπὶ ταῖς
 πράξεσι δὲ ταῖς τοιαύταις ἐνίοτε καὶ ἐπαινοῦνται, ὅταν 20
 αἰσχροῦν τι ἢ λυπηρὸν ὑπομένωσιν ἀντὶ μεγάλων καὶ κα-
 λῶν· ἂν δ' ἀνάπαλιν, ψέγονται· τὰ γὰρ αἰσχισθ' ὑπομεί-
 ναι ἐπὶ μηδενὶ καλῷ ἢ μετρίῳ φαύλου. ἐπ' ἐνίοις δ' ἐπαι-
 νος μὲν οὐ γίνεται, συγγνώμη δ', ὅταν διὰ τοιαῦτα πράξη
 τις ἃ μὴ δεῖ, ἃ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὑπερτείνει καὶ μη- 25
 8 δεῖς ἂν ὑπομείναι. ἔνια δ' ἴσως οὐκ ἔστιν ἀναγκασθῆναι,
 ἀλλὰ μάλλον ἀποθανετέον παθόντι τὰ δεινότατα· καὶ
 γὰρ τὸν Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνα γελοῖα φαίνεται τὰ ἀναγ-
 9 κάσαντα μητροκτονῆσαι. ἔστι δὲ χαλεπὸν ἐνίοτε διακρίναι
 ποῖον ἀντὶ ποῖου αἰρετέον καὶ τί ἀντὶ τίνος ὑπομενετέον, ἔτι 30
 δὲ χαλεπώτερον ἐμμεῖναι τοῖς γνωσθεῖσιν· ὥς γὰρ ἐπὶ τὸ
 πολὺ ἐστι τὰ μὲν προσδοκώμενα λυπηρά, ἃ δ' ἀναγκάζου-
 νται αἰσχρά, ὅθεν ἐπαινοὶ καὶ ψόγοι γίνονται περὶ τοὺς
 10 ἀναγκασθέντας ἢ μή. τὰ δὲ ποῖα φατέον βίαια ; ἢ ἀπλῶς 1110^b
 μὲν, ὅπότ' ἂν ἡ αἰτία ἐν τοῖς ἐκτὸς ᾗ καὶ ὁ πράττων μη-
 δὲν συμβάλληται ; ἃ δὲ καθ' αὐτὰ μὲν ἀκούσιά ἐστι, νῦν
 δὲ καὶ ἀντὶ τῶνδε αἰρετά, καὶ ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ πράττοντι,
 καθ' αὐτὰ μὲν ἀκούσιά ἐστι, νῦν δὲ καὶ ἀντὶ τῶνδε ἐκούσια. 5

11. εἰσὶν om. K^b
 τοῖς] τῷ K^b

21. ᾗ] καὶ K^b

27. παθόντα L^b M^b Γ

1110^b 2.

μᾶλλον δ' ἔοικεν ἐκουσίοις· αἱ γὰρ πράξεις ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα, ταῦτα δ' ἐκούσια. ποῖα δ' ἀντὶ ποίων αἰρετέον, οὐ ῥᾶδιον ἀποδοῦναι· πολλὰ γὰρ διαφοραὶ εἰσιν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα. εἰ δέ τις τὰ ἡδέα καὶ τὰ καλὰ φαίη βίαια 11 εἶναι (ἀναγκάζειν γὰρ ἔξω ὄντα), πάντα ἂν εἴη αὐτῷ βίαια· τούτων γὰρ χάριν πάντες πάντα πράττουσιν. καὶ οἱ μὲν βία καὶ ἄκουτες λυπηρῶς, οἱ δὲ διὰ τὸ ἡδὺ καὶ καλὸν μεθ' ἡδονῆς· γελοῖον δὲ τὸ αἰτιάσθαι τὰ ἐκτός, ἀλλὰ μὴ αὐτὸν εὐθήρατον ὄντα ὑπὸ τῶν τοιούτων, καὶ τῶν μὲν 15 καλῶν ἑαυτόν, τῶν δ' αἰσχυρῶν τὰ ἡδέα. ἔοικε δὴ τὸ βί- 12 αῖον εἶναι οὗ ἔξωθεν ἢ ἀρχή, μηδὲν συμβαλλομένου τοῦ βιασθέντος.

2 Τὸ δὲ δι' ἄγνοϊαν οὐχ ἐκούσιον μὲν ἅπαν ἐστίν, ἀκού- 13 σιον δὲ τὸ ἐπίλυπον καὶ ἐν μεταμελείᾳ· ὁ γὰρ δι' ἄγνοϊαν 20 πράξας ὅτιοῦν, μηδὲν τι δυσχεραίνων ἐπὶ τῇ πράξει, ἐκὼν μὲν οὐ πέπραχεν, ὅ γε μὴ ᾔδει, οὐδ' αὖ ἄκων, μὴ λυπούμενός γε. τοῦ δὴ δι' ἄγνοϊαν ὁ μὲν ἐν μεταμελείᾳ ἄκων δοκεῖ, ὁ δὲ μὴ μεταμελόμενος, ἐπεὶ ἕτερος, ἔστω οὐχ· ἐκὼν ἐπεὶ γὰρ διαφέρει, βέλτιον ὄνομα ἔχειν ἴδιον. ἕτερον δ' 14 25 ἔοικε καὶ τὸ δι' ἄγνοϊαν πράττειν τοῦ ἀγνοοῦντα· ὁ γὰρ μεθύων ἢ ὀργιζόμενος οὐ δοκεῖ δι' ἄγνοϊαν πράττειν ἀλλὰ διὰ τι τῶν εἰρημένων, οὐκ εἰδὼς δὲ ἀλλ' ἀγνοῶν. ἀγνοεῖ μὲν οὖν πᾶς ὁ μοχθηρὸς ἃ δεῖ πράττειν καὶ ὧν ἀφεκτέον, καὶ διὰ τὴν τοιαύτην ἁμαρτίαν ἄδικοι καὶ ὅλως 30 κακοὶ γίνονται· τὸ δ' ἐκούσιον βούλεται λέγεσθαι οὐκ εἰ τις 15 ἀγνοεῖ τὰ συμφέροντα· οὐ γὰρ ἢ ἐν τῇ προαιρέσει ἄγνοια αἰτία τοῦ ἀκουσίου ἀλλὰ τῆς μοχθηρίας, οὐδ' ἢ καθόλου

10. ἀναγκάζει K^b Γ οὕτω Γ (et fort. Asp.) 13. δὲ K^b Γ Asp.: δὴ L^b M^b 20. μηδὲν τι K^b: μηδὲν M^b Γ: μηδὲν δὲ L^b 25. τοὺς ἀγνοοῦντας pr. K^b post ἀγνοοῦντα add. ποιεῖν Γ 31. τὰ συμφέροντα K^b Asp.: τὸ συμφέρον vulg.

- (ψέγονται γὰρ διὰ γε ταύτην) ἀλλ' ἡ καθ' ἕκαστα, ἐν οἷς καὶ περὶ ἡ πρᾶξις· ἐν τούτοις γὰρ καὶ ἔλεος καὶ 1111^a συγγνώμη· ὁ γὰρ τούτων τι ἀγνοῶν ἀκουσίως πράττει. -
- 16 ἴσως οὖν οὐ χεῖρον διορίσαι αὐτά, τίνα καὶ πόσα ἐστὶ, τίς τε δὴ καὶ τί καὶ περὶ τί ἢ ἐν τίνι πράττει, ἐνίοτε δὲ καὶ τίνι, οἷον ὀργάνῳ, καὶ ἕνεκα τίνος, οἷον σωτηρίας, καὶ πῶς, 5
- 17 οἷον ἡρέμα ἢ σφόδρα. ἅπαντα μὲν οὖν ταῦτα οὐδεὶς ἂν ἀγνοήσκει μὴ μαινόμενος, δῆλον δ' ὡς οὐδὲ τὸν πράττοντα· πῶς γὰρ ἑαυτὸν γε; ὁ δὲ πράττει ἀγνοήσκειν ἂν τις, οἷον †λέγοντές φασιν ἐκπεσεῖν αὐτούς,† ἢ οὐκ εἰδέναι ὅτι ἀπόρρητα ἦν, ὥσπερ Αἰσχύλος τὰ μυστικά, ἢ δεῖξαι βουλόμενος 10 ἀφεῖναι, ὡς ὁ τὸν καταπέλτην. οἰηθείη δ' ἂν τις καὶ τὸν νῖδον πολέμιον εἶναι ὥσπερ ἡ Μερόπη, καὶ ἐσφαιρῶσθαι τὸ λελογχόμενον δόρυ, ἢ τὸν λίθον κίσσηριν εἶναι· καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ πίσας ἀποκτείνειν ἂν· καὶ θῆξαι βουλόμενος,
- 18 ὥσπερ οἱ ἀκροχειριζόμενοι, πατάξειεν ἂν. περὶ πάντα δὴ 15 ταῦτα τῆς ἀγνοίας οὔσης, ἐν οἷς ἡ πρᾶξις, ὁ τούτων τι ἀγνοήσας ἄκων δοκεῖ πεπραχέναι, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς κυριωτάτοις· κυριώτατα δ' εἶναι δοκεῖ ἐν οἷς ἡ πρᾶξις καὶ
- 19 οὐ ἕνεκα. τοῦ δὴ κατὰ τὴν τοιαύτην ἀγνοίαν ἀκουσίῳ λεγομένου ἔτι δεῖ τὴν πρᾶξιν λυπηρὰν εἶναι καὶ ἐν μετα- 20 μελείᾳ.
- 20 Ὅντος δ' ἀκουσίῳ τοῦ βίᾳ καὶ δι' ἀγνοίαν, τὸ ἐκού- 3
- σιον δόξειεν ἂν εἶναι οὗ ἢ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ εἰδότες τὰ καθ' ἕκαστα ἐν οἷς ἡ πρᾶξις. ἴσως γὰρ οὐ καλῶς λέγεται ἀκού- 21
- σια εἶναι τὰ διὰ θυμὸν ἢ ἐπιθυμίαν. πρῶτον μὲν γὰρ 25 οὐδὲν ἔτι τῶν ἄλλων ζώων ἐκουσίως πράξει, οὐδ' οἱ παῖδες·

1111^a 4. καὶ post τί om. K^b 9. λέγοντάς (ut videtur) Asp. ἐκπέ-
πειν K^b 14. πίσας Bernays: παίσας codd. θίξαι codices Morelii:
δεῖξαι vulg. 16. ἐν οἷς ἡ πρᾶξις seclus. Ramsauer 19. δὲ Thurot
25. ἐπιθυμίαν K^b Asp.: δι' ἐπιθυμίαν vulg. 26. ἔτι om. K^b

εἴτα πότερον οὐδὲν ἐκουσίως πράττομεν τῶν δι' ἐπιθυμίαν ²³
καὶ θυμόν, ἢ τὰ καλὰ μὲν ἐκουσίως τὰ δ' αἰσχροὶ ἀκου-
σίως; ἢ γελοῖον ἐνός γε αἰτίου ὄντος; ἄτοπον δὲ ἴσως ²⁴
³⁰ ἀκούσια φάναι ὦν δεῖ ὀρέγεσθαι· δεῖ δὲ καὶ ὀργίζεσθαι
ἐπὶ τισι καὶ ἐπιθυμεῖν τινῶν, οἷον ὑγείας καὶ μαθήσεως.
δοκεῖ δὲ καὶ τὰ μὲν ἀκούσια λυπηρὰ εἶναι, τὰ δὲ κατ' ἐπιθυ- ²⁵
μίαν ἡδέα. ἔτι δὲ τί διαφέρει τῷ ἀκούσια εἶναι τὰ κατὰ ²⁶
λογισμὸν ἢ θυμὸν ἀμαρτηθέντα; φευκτὰ μὲν γὰρ ἄμφω,
¹¹¹¹^b δοκεῖ δὲ οὐχ ἡττον ἀνθρωπικὰ εἶναι τὰ ἄλογα πάθη, ὥστε ²⁷
καὶ αἱ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου <αἱ> ἀπὸ θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας.
ἄτοπον δὴ τὸ τιθέναι ἀκούσια ταῦτα.

4 Διωρισμένων δὲ τοῦ τε ἐκουσίου καὶ τοῦ ἀκουσίου, II.
⁵ περὶ προαιρέσεως ἔπεται διελθεῖν· οἰκειότατον γὰρ εἶναι δοκεῖ
τῇ ἀρετῇ καὶ μᾶλλον τὰ ἥθη κρίνειν τῶν πράξεων. ἢ ²
προαίρεσις δὴ ἐκούσιον μὲν φαίνεται, οὐ ταῦτ' οὐδὲν δέ, ἀλλ'
ἐπὶ πλεόν τὸ ἐκούσιον· τοῦ μὲν γὰρ ἐκουσίου καὶ παῖδες καὶ
τᾶλλα ζῶα κοινωνεῖ, προαιρέσεως δ' οὐ, καὶ τὰ ἐξαίφνης
¹⁰ ἐκούσια μὲν λέγομεν, κατὰ προαίρεσιν δ' οὐ. οἱ δὲ λέγοντες ³
αὐτὴν ἐπιθυμίαν ἢ θυμὸν ἢ βούλησιν ἢ τινα δόξαν οὐκ ἐοί-
κασιν ὁρθῶς λέγειν. οὐ γὰρ κοινὸν ἢ προαίρεσις καὶ τῶν
ἀλόγων, ἐπιθυμία δὲ καὶ θυμός. καὶ ὁ ἀκρατὴς ἐπιθυ- ⁴
μῶν μὲν πράττει, προαιρούμενος δ' οὐ· ὁ ἐγκρατὴς δ' ἀνά-
¹⁵ παλιν προαιρούμενος μὲν, ἐπιθυμῶν δ' οὐ. καὶ προαιρέσει ⁵
μὲν ἐπιθυμία ἐναντιοῦται, ἐπιθυμία δ' ἐπιθυμία οὐ. καὶ ἡ
μὲν ἐπιθυμία ἡδέος καὶ ἐπιλύπου, ἡ προαίρεσις δ' οὐτε λυ-

30. ἀκούσια K^b: τὸ ἀκούσια vulg. 32. καὶ add. K^b 1111^b 1.
πάθη om. pr. K^b ὥστε καὶ αἱ K^b Γ: αἱ δὲ vulg. 2. αἱ addendum
esse coni. Susemihl ἀπὸ—ἐπιθυμίας om. K^b 6. τῶν πράξεων κρι-
νειν K^b 7. δὴ K^b Γ: δὲ vulg. 10. δὲ] δὴ K^b 12. καὶ om.
K^b 14. ὁ] καὶ ὁ K^b 16. ἐπιθυμία δ' ἐπιθυμία K^b Γ Asp.: ἐπιθυ-
μία δ' ἐπιθυμία vulg.

6 πηροῦ οὐθ' ἡδέος. θυμὸς δ' ἔτι ἤττον· ἥκιστα γὰρ τὰ διὰ θυ-
 7 μὸν κατὰ προαίρεσιν εἶναι δοκεῖ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ βούλησις
 γε, καίπερ σύνεγγυς φαινόμενον· προαίρεσις μὲν γὰρ οὐκ 20
 ἔστι τῶν ἀδυνάτων, καὶ εἴ τις φαίη προαιρείσθαι, δοκοίη
 ἂν ἡλίθιος εἶναι· βούλησις δ' ἐστὶ <καὶ> τῶν ἀδυνάτων, οἷον
 8 ἀθανασίας. καὶ ἡ μὲν βούλησις ἔστι καὶ περὶ τὰ μηδαμῶς δι'
 αὐτοῦ πραχθέντα ἄν, οἷον ὑποκριτὴν τινα νικᾶν ἢ ἀθλητὴν·
 προαιρείται δὲ τὰ τοιαῦτα οὐδεὶς, ἀλλ' ὅσα οἴεται γενέσθαι 25
 9 ἂν δι' αὐτοῦ. ἔτι δ' ἡ μὲν βούλησις τοῦ τέλους ἐστὶ μάλλον, ἡ
 δὲ προαίρεσις τῶν πρὸς τὸ τέλος, οἷον ὑγιαίνειν βουλόμεθα,
 προαιρούμεθα δὲ δι' ὧν ὑγιανοῦμεν, καὶ εὐδαιμονεῖν βουλόμεθα
 μὲν καὶ φαμέν, προαιρούμεθα δὲ λέγειν οὐχ ἄρμόζει· ὅλως
 10 γὰρ ἔοικεν ἡ προαίρεσις περὶ τὰ ἐφ' ἡμῖν εἶναι. οὐδὲ δὴ 30
 δόξα ἂν εἴη· ἡ μὲν γὰρ δόξα δοκεῖ περὶ πάντα εἶναι,
 καὶ οὐδὲν ἤττον περὶ τὰ αἰδία καὶ τὰ ἀδύνατα ἢ τὰ ἐφ'
 ἡμῖν· καὶ τῷ ψευδεῖ καὶ ἀληθεῖ διαιρείται, οὐ τῷ κακῷ
 11 καὶ ἀγαθῷ, ἡ προαίρεσις δὲ τούτοις μάλλον. ὅλως μὲν οὖν
 δόξῃ ταῦτόν ἴσως οὐδὲ λέγει οὐδεὶς. ἀλλ' οὐδὲ τινί· τῷ γὰρ 1112^a
 προαιρείσθαι τὰγαθὰ ἢ τὰ κακὰ ποιοῖ τινὲς ἐσμεν, τῷ δὲ
 12 δοξάζειν οὐ. καὶ προαιρούμεθα μὲν λαβεῖν ἢ φυγεῖν [ἢ] τι
 τῶν τοιούτων, δοξάζομεν δὲ τί ἐστιν ἢ τίμη συμφέρεει ἢ πῶς·
 13 λαβεῖν δ' ἢ φυγεῖν οὐ πάντῃ δοξάζομεν. καὶ ἡ μὲν προ- 5
 αῖρεσις ἐπαινεῖται τῷ εἶναι οὐ δεῖ μάλλον ἢ τῷ ὀρθῶς,
 ἡ δὲ δόξα τῷ ὥς ἀληθῶς. καὶ προαιρούμεθα μὲν ἂ μάλιστα
 14 ἴσμεν ἀγαθὰ ὄντα, δοξάζομεν δὲ ἂ οὐ πάντῃ ἴσμεν· δοκοῦσι
 δὲ οὐχ οἱ αὐτοὶ προαιρείσθαι τε ἄριστα καὶ δοξάζειν, ἀλλ'
 15 δεῖ. εἰ δὲ προγίνεται δόξα τῆς προαιρέσεως ἢ παρακολου-

18. διὰ corr.¹ K^b Γ: κατὰ pr. K^b L^b M^b Asp.

22. καὶ add. Asp.

28. ὑγιαίνομεν K^b 30. ἐφ' ἡμᾶς K^b 1112^a 3. ἢ om. K^b 4. τῇ]ἔστι K^b8. πάντῃ] πάντῃ μὲν K^b9. δὲ K^b: τε vulg.

- θεῖ, οὐδὲν διαφέρει· οὐ τοῦτο γὰρ σκοποῦμεν, ἀλλ' εἰ ταῦτόν
 ἐστι δόξη τινί. τί οὖν ἢ ποῖόν τι ἐστίν, ἐπειδὴ τῶν εἰρημένων 16
 οὐθέν ; ἐκούσιον μὲν δὴ φαίνεται, τὸ δ' ἐκούσιον οὐ πᾶν προ-
 15 αἰρετόν. ἀλλ' ἄρά γε τὸ προβεβουλευμένον ; ἡ γὰρ προ- 17
 αἵρεσις μετὰ λόγου καὶ διανοίας. ὑποσημαίνειν δ' ἔοικε
 καὶ τοῦνομα ὡς ὃν πρὸ ἐτέρων αἰρετόν.
- 5 Βουλευόνται δὲ ὅτερον περὶ πάντων, καὶ πᾶν βουλευ- III.
 τόν ἐστιν, ἡ περὶ ἐνίων οὐκ ἔστι βουλή ; λεκτέον δ' ἴσως βου- 2
 20 λευτὸν οὐχ ὑπὲρ οὗ βουλευσάιτ' ἂν τις ἡλίθιος ἢ μαινόμενος,
 ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ὁ νοῦν ἔχων. περὶ δὲ τῶν αἰδίων οὐδεὶς βου- 3
 λεύεται, οἷον περὶ τοῦ κόσμου ἢ τῆς διαμέτρου καὶ τῆς
 πλευρᾶς, ὅτι ἀσύμμετροι. ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν ἐν κινήσει, 4
 ἀεὶ δὲ κατὰ ταῦτα γινομένων, εἴτ' ἐξ ἀνάγκης εἴτε καὶ
 25 φύσει ἢ διὰ τινα αἰτίαν ἄλλην, οἷον τροπῶν καὶ ἀνατο-
 λῶν. οὐδὲ περὶ τῶν ἄλλοτε ἄλλως, οἷον αὐχμῶν καὶ ὄμ- 5
 βρων. οὐδὲ περὶ τῶν ἀπὸ τύχης, οἷον θησανροῦ εὐρέσεως.
 ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀπάντων, οἷον πῶς ἂν Σκύ- 6
 θαι ἄριστα πολιτεύοιντο οὐδεὶς Λακεδαιμονίων βουλεύεται.
- 30 οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν τούτων οὐθέν δι' ἡμῶν. βουλευόμεθα δὲ περὶ 7
 τῶν ἐφ' ἡμῶν καὶ πρακτῶν· ταῦτα δὲ καὶ ἔστι λοιπά. αἰτίαι
 γὰρ δοκοῦσιν εἶναι φύσις καὶ ἀνάγκη καὶ τύχη, ἔτι δὲ
 νοῦς καὶ πᾶν τὸ δι' ἀνθρώπου. τῶν δ' ἀνθρώπων ἕκαστοι
 βουλευόνται περὶ τῶν δι' αὐτῶν πρακτῶν. καὶ περὶ μὲν τὰς 8
- 1112^b ἀκριβεῖς καὶ αὐτάρκεις τῶν ἐπιστημῶν οὐκ ἔστι βουλή, οἷον
 περὶ γραμμάτων (οὐ γὰρ διστάζομεν πῶς γραπτέον)· ἀλλ'
 ὅσα γίνεται δι' ἡμῶν, μὴ ὡσαύτως δ' ἀεὶ, περὶ τούτων βου-
 λευόμεθα, οἷον περὶ τῶν κατ' ἱατρικὴν καὶ χρηματιστικὴν,
 5 καὶ περὶ κυβερνητικὴν μᾶλλον ἢ γυμναστικὴν, ὅσῳ ἡττον

12. τοῦτο] ταῦτα K^b

21. δὴ Bonitz : δὲ codd.

23. σύμμετροι pr.

K^b 24. καὶ add. K^b28. ἀνθρωπίνων ἀπάντων K^b : ἀνθρωπικῶν

πάντων vulg.

31. ἐν K^bκαὶ ante πρακτῶν add. K^b Γ αἷτια L^b

- 9 διηκριβωται, καὶ ἔτι περὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως, μᾶλλον δὲ
καὶ περὶ τὰς τέχνας ἢ τὰς ἐπιστήμας· μᾶλλον γὰρ περὶ
10 ταύτας διιστάζομεν. τὸ βουλευέσθαι δὲ ἐν τοῖς ὡς ἐπὶ τὸ
πολύ, ἀδῆλοις δὲ πῶς ἀποβήσεται, καὶ ἐν οἷς ἀδιόριστον.
συμβούλους δὲ παραλαμβάνομεν εἰς τὰ μεγάλα, ἀπιστοῦν- 10
11 τες ἡμῖν αὐτοῖς ὡς οὐχ ἱκανοῖς διαγνῶναι. βουλευόμεθα
δ' οὐ περὶ τῶν τελῶν ἀλλὰ περὶ τῶν πρὸς τὰ τέλη. οὔτε
γὰρ ἱατρὸς βουλευέται εἰ ὑγιάσει, οὔτε ρήτωρ εἰ πείσει,
οὔτε πολιτικὸς εἰ εὐνομίαν ποιήσει, οὐδὲ τῶν λοιπῶν οὐδεὶς
περὶ τοῦ τέλους· ἀλλὰ θέμενοι τὸ τέλος τὸ πῶς καὶ διὰ τίνων 15
ἔσται σκοποῦσι· καὶ διὰ πλείονων μὲν φαινομένου γίνεσθαι
διὰ τίνος ῥᾶστα καὶ κάλλιστα ἐπισκοποῦσι, δι' ἐνὸς δ' ἐπι-
τελουμένου πῶς διὰ τούτου ἔσται κακῶν διὰ τίνος, ἕως ἂν
ἔλθωσιν ἐπὶ τὸ πρῶτον αἴτιον, ὃ ἐν τῇ εὐρέσει ἔσχατόν
ἐστιν. ὁ γὰρ βουλευόμενος ἔοικε ζητεῖν καὶ ἀναλύειν τὸν 20
12 εἰρημένον τρόπον ὥσπερ διάγραμμα (φαίνεται δ' ἡ μὲν
ζήτησις οὐ πᾶσα εἶναι βούλευσις, οἷον αἱ μαθηματικαί, ἡ
δὲ βούλευσις πᾶσα ζήτησις), καὶ τὸ ἔσχατον ἐν τῇ ἀνα-
13 λύσει πρῶτον εἶναι ἐν τῇ γενέσει. κἂν μὲν ἀδυνάτῳ ἐν-
τύχωσιν, ἀφίστανται, οἷον εἰ χρημάτων δεῖ, ταῦτα δὲ μὴ 25
οἷόν τε πορισθῆναι· ἐὰν δὲ δυνατὸν φαίνεται, ἐγχειροῦσι
πράττειν. δυνατὰ δὲ ἂ δι' ἡμῶν γένοιτ' ἂν· τὰ γὰρ διὰ
14 τῶν φίλων δι' ἡμῶν πως ἐστίν· ἡ γὰρ ἀρχὴ ἐν ἡμῖν. ζη-
τεῖται δ' ὅτ' ἐν τῷ ὄργανῳ ὅτ' ἐν τῇ χρεῖᾳ αὐτῶν·
ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ὅτ' ἐν τῷ οὐ ὅτ' ἐν τῷ πῶς 30
15 ἢ διὰ τίνος. ἔοικε δὴ, καθάπερ εἴρηται, ἄνθρωπος εἶναι
ἀρχὴ τῶν πράξεων· ἡ δὲ βουλὴ περὶ τῶν αὐτῶ πρακτῶν.

1112^b 7. τέχνας] δόξας altera lectio ap. Asp. 8. ταύτας K^b: αὐτάς
vulg. δὴ Asp. 9. (τὸ ὡς δεῖ) ἀδιόριστον Rassow 15. τὸ τέλος
K^b Asp.: τέλος τι vulg. τὸ add. K^b 21. εἰρημένον] αὐτὸν K^b

αἱ δὲ πράξεις ἄλλων ἔνεκα. οὐ γὰρ ἂν εἴη βουλευτὸν τὸ 16
 τέλος ἀλλὰ τὰ πρὸς τὰ τέλη· οὐδὲ δὴ τὰ καθ' ἕκαστα,
 1113^a οἷον εἰ ἄρτος τοῦτο ἢ πέπεπται ὥς δεῖ· αἰσθήσεως γὰρ
 ταῦτα. εἰ δὲ αἰὲ βουλεύσεται, εἰς ἀπειρον ἤξει. βουλευ- 17
 τὸν δὲ καὶ προαιρετὸν τὸ αὐτό, πλὴν ἀφωρισμένον ἤδη τὸ
 προαιρετόν· τὸ γὰρ ἐκ τῆς βουλῆς κριθέν προαιρετόν
 5 ἔστιν. παύεται γὰρ ἕκαστος ζητῶν πῶς πράξει, ὅταν εἰς
 αὐτὸν ἀναγάγῃ τὴν ἀρχήν, καὶ αὐτοῦ εἰς τὸ ἡγούμενον·
 τοῦτο γὰρ τὸ προαιρούμενον. δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν 18
 ἀρχαίων πολιτειῶν, ὡς Ὅμηρος ἐμιμεῖτο· οἱ γὰρ βασι-
 λεῖς ἂν προείλυντο ἀνήγγελλον τῷ δήμῳ. ὄντος δὲ τοῦ 19
 10 προαιρετοῦ βουλευτοῦ ὀρεκτοῦ τῶν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἡ προαίρεσις
 ἂν εἴη βουλευτικὴ ὀρεξις τῶν ἐφ' ἡμῖν· ἐκ τοῦ βουλεύεσθαι
 γὰρ κρίναντες ὀρεγόμεθα κατὰ τὴν βούλευσιν. ἡ μὲν οὖν 20
 προαίρεσις τύπῳ εἰρήσθω, καὶ περὶ ποῖά ἐστι καὶ ὅτι τῶν
 πρὸς τὰ τέλη.

6 Ἡ δὲ βούλησις ὅτι μὲν τοῦ τέλους ἐστὶν εἴρηται, δοκεῖ IV.
 δὲ τοῖς μὲν ἀγαθοῦ εἶναι, τοῖς δὲ τοῦ φαινομένου ἀγαθοῦ.
 συμβαίνει δὲ τοῖς μὲν [τὸ] βουλευτὸν ἀγαθὸν λέγουσι μὴ 2
 εἶναι βουλευτὸν ὃ βούλεται ὃ μὴ ὀρθῶς αἰρούμενος (εἰ γὰρ
 ἔσται βουλευτὸν, καὶ ἀγαθόν· ἦν δ', εἰ οὕτως ἔτυχε, κακόν),
 20 τοῖς δ' αὖ τὸ φαινόμενον ἀγαθὸν βουλευτὸν λέγουσι μὴ 3
 εἶναι φύσει βουλευτόν, ἀλλ' ἐκάστω τὸ δοκοῦν· ἄλλο δ'
 ἄλλῳ φαίνεται, καὶ εἰ οὕτως ἔτυχε, τὰναντία. εἰ δὲ δὴ 4
 ταῦτα μὴ ἀρέσκει, ἄρα φατέον ἀπλῶς μὲν καὶ κατ' ἀλή-
 θειαν βουλευτὸν εἶναι ἀγαθόν, ἐκάστω δὲ τὸ φαινόμενον ;

33. οὐ γὰρ ἂν K^b: οὐκ ἂν οὖν vulg.: οὐκ ἔρ' ἂν Susemihl 1113^a 4.
 κριθέν K^b: προκριθέν vulg. 6. αὐτοῦ] αὐτὸ K^b Γ 9. προέλουντο
 L^b 11. τῶν] ἐκ τῶν K^b M^b 12. βούλησιν M^b (et altera lectio
 ap. Asp.) 16. τὰγαθοῦ Γ Asp.: ἀγαθοῦ codd. 17. τὸ om. Asp.
 20. ante βουλευτὸν add. τὸ O^b

τῷ μὲν οὖν σπουδαίῳ τὸ κατ' ἀλήθειαν εἶναι, τῷ δὲ φαύλῳ 25
τὸ τυχόν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων τοῖς μὲν εὖ δια-
κειμένοις ὑγιεινὰ ἐστι τὰ κατ' ἀλήθειαν τοιαῦτα ὄντα, τοῖς
δ' ἐπινόσοις ἕτερα, ὁμοίως δὲ καὶ πικρὰ καὶ γλυκέα καὶ
θερμὰ καὶ βαρέα καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστα· ὁ σπουδαῖος γὰρ
ἕκαστα κρίνει ὀρθῶς, καὶ ἐν ἑκάστοις τάληθες αὐτῷ φαίνε- 30
5 ται. καθ' ἑκάστην γὰρ ἕξι ἰδιὰ ἐστι καλὰ καὶ ἡδέα, καὶ
διαφέρει πλείστον ἴσως ὁ σπουδαῖος τῷ τάληθες ἐν ἑκάστοις
ὀράν, ὥσπερ κανὼν καὶ μέτρον αὐτῶν ὢν. ἐν τοῖς πολλοῖς
δὲ ἡ ἀπάτη διὰ τὴν ἡδονὴν ἔοικε γίνεσθαι· οὐ γὰρ οὐσα
6 ἀγαθὸν φαίνεται. αἰροῦνται οὖν τὸ ἡδὺ ὡς ἀγαθόν, τὴν δὲ 1113^b
λύπην ὡς κακὸν φεύγουσιν.

- V. Ὅντος δὴ βουλευτοῦ μὲν τοῦ τέλους, βουλευτῶν δὲ καὶ 7
προαιρετῶν τῶν πρὸς τὸ τέλος, αἱ περὶ ταῦτα πράξεις
κατὰ προαίρεσιν ἂν εἶεν καὶ ἐκούσιοι. αἱ δὲ τῶν ἀρετῶν 5
2 ἐνέργειαι περὶ ταῦτα. ἐφ' ἡμῖν δὴ καὶ ἡ ἀρετή, ὁμοίως
δὲ καὶ ἡ κακία. ἐν οἷς γὰρ ἐφ' ἡμῖν τὸ πράττειν, καὶ
τὸ μὴ πράττειν, καὶ ἐν οἷς τὸ μὴ, καὶ τὸ ναί· ὥστ' εἰ τὸ
πράττειν καλὸν ὂν ἐφ' ἡμῖν ἐστί, καὶ τὸ μὴ πράττειν ἐφ' ἡμῖν
ἔσται αἰσχυρὸν ὂν, καὶ εἰ τὸ μὴ πράττειν καλὸν ὂν ἐφ' ἡμῖν, 10
3 καὶ τὸ πράττειν αἰσχυρὸν ὂν ἐφ' ἡμῖν. εἰ δ' ἐφ' ἡμῖν τὰ
καλὰ πράττειν καὶ τὰ αἰσχυρά, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ πρᾶτ-
τειν, τοῦτο δ' ἦν τὸ ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς εἶναι, ἐφ' ἡμῖν ἔρα
4 τὸ ἐπικεκίσι καὶ φαύλοις εἶναι. τὸ δὲ λέγειν ὡς οὐδεὶς ἐκὼν
πονηρὸς οὐδ' ἄκων μακάριος ἔοικε τὸ μὲν ψευδεῖ τὸ δ' ἀλη- 15
θεῖ· μακάριος μὲν γὰρ οὐδεὶς ἄκων, ἡ δὲ μοχθηρία ἐκού-
5 σιον. ἡ τοῖς γε νῦν εἰρημένους ἀμφισβητητέον, καὶ τὸν

29. τὸν σπουδαῖον γὰρ ἕκαστα κρίνειν K^b

ὦν Γ: ὅν K^b: om. L^b M^b ἐν add. K^b

6. δὴ Heliodorus (et fort. Asp.): δὲ codd.

15. μάκαρ Victorius

32. τὸ σπουδαῖον K^b

1113^b 5. εἶεν ἂν K^b Γ

13. ἔρα] ἔσται L^b M^b Γ

ἄνθρωπον οὐ φατέον ἀρχὴν εἶναι οὐδὲ γεννητὴν τῶν πράξεω·
 ὥσπερ καὶ τέκνων. εἰ δὲ ταῦτα φαίνεται καὶ μὴ ἔχομεν
 20 εἰς ἄλλας ἀρχὰς ἀναγαγεῖν παρὰ τὰς ἐν ἡμῖν, ὧν καὶ
 αἱ ἀρχαὶ ἐν ἡμῖν, καὶ αὐτὰ ἐφ' ἡμῖν καὶ ἐκούσια. τούτοις ἵ
 δ' ἔοικε μαρτυρεῖσθαι καὶ ἰδίᾳ ὑφ' ἐκάστων καὶ ὑπ' αὐτῶν
 τῶν νομοθετῶν· κολάζουσι γὰρ καὶ τιμωροῦνται τοὺς δρών-
 τας μοχθηρά, ὅσοι μὴ βίᾳ ἢ δι' ἄγνοιαν ἥς μὴ αὐτοὶ
 25 αἵτιοι, τοὺς δὲ τὰ καλὰ πράττοντας τιμῶσιν, ὥς τοὺς μὲν
 προτρέφοντες τοὺς δὲ κωλύουσιν. καίτοι ὅσα μῆτ' ἐφ'
 ἡμῖν ἐστὶ μῆθ' ἐκούσια, οὐδεὶς προτρέπεται πράττειν, ὥς οὐδὲν
 πρὸ ἔργου ὃν τὸ πεισθῆναι μὴ θερμαίνεσθαι ἢ ἀλγεῖν ἢ
 πεινῆν ἢ ἄλλ' ὅτιοῦν τῶν τοιούτων· οὐθὲν γὰρ ἥττον πεισόμεθα
 30 αὐτά. καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἀγνοεῖν κολάζουσιν, ἐὰν αἷτιος ὣ
 εἶναι δοκῇ τῆς ἀγνοίας, οἷον τοῖς μεθύουσι διπλᾶ τὰ ἐπι-
 τίμια· ἢ γὰρ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ· κύριος γὰρ τοῦ μὴ μεθυ-
 σθῆναι, τοῦτο δ' αἷτιον τῆς ἀγνοίας. καὶ τοὺς ἀγνοοῦντάς τι
 τῶν ἐν τοῖς νόμοις, ἃ δεῖ ἐπίστασθαι καὶ μὴ χαλεπά ἐστι,
 1114^a κολάζουσιν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, ὅσα δι' ἀμέ- 9
 λειαν ἀγνοεῖν δοκοῦσιν, ὥς ἐπ' αὐτοῖς ὃν τὸ μὴ ἀγνοεῖν·
 τοῦ γὰρ ἐπιμεληθῆναι κύριοι. ἀλλ' ὥσως τοιοῦτός ἐστιν ὥστε 10
 μὴ ἐπιμεληθῆναι. ἀλλὰ τοῦ τοιούτους γενέσθαι αὐτοὶ αἷτιοι
 5 ζῶντες ἀνειμένως, καὶ τοῦ ἀδίκους ἢ ἀκολάστους εἶναι, οἳ μὲν
 κακουργοῦντες, οἳ δὲ ἐν πότοις καὶ τοῖς τοιούτοις διάγοντες·
 αἱ γὰρ περὶ ἕκαστα ἐνέργειαι τοιούτους ποιοῦσιν. τοῦτο δὲ δη- 11
 λον ἐκ τῶν μελετώντων πρὸς ἡντινοῦν ἀγωνίαν ἢ πρᾶξιν·
 διατελοῦσι γὰρ ἐνεργοῦντες. τὸ μὲν οὖν ἀγνοεῖν ὅτι ἐκ τοῦ 12
 10 ἐνεργεῖν περὶ ἕκαστα αἱ ἕξεις γίνονται, κομιδῇ ἀναισθήτου.
 ἔτι δ' ἄλογον τὸν ἀδικοῦντα μὴ βούλεσθαι ἄδικον εἶναι ἢ 13

20. ἐν] ἐφ' L^b M^b καὶ om. L^b M^b Asp.
 31. τὰ om. K^b

23. τοὺς om. K^b 29.
 1114^a 4. τοιοῦτον K^b

τὸν ἀκολασταίνοντα ἀκόλαστον. εἰ δὲ μὴ ἀγνοῶν τις πρᾶτ-
 14 τει ἐξ ὧν ἔσται ἄδικος, ἐκὼν ἄδικος ἂν εἴη, οὐ μὴν ἐάν γε
 βούληται, ἄδικος ὧν παύσεται καὶ ἔσται δίκαιος. οὐδὲ γὰρ
 ὁ νοσῶν ὑγιής. καὶ εἰ οὕτως ἔτυχεν, ἐκὼν νοσεῖ, ἀκρατῶς 15
 βιοτεύων καὶ ἀπειθῶν τοῖς ἰατροῖς. τότε μὲν οὖν ἐξῆν αὐτῷ
 μὴ νοσεῖν, προεμένῳ δ' οὐκ ἐτι, ὥσπερ οὐδ' ἀφέντι λίθον ἔτ'
 αὐτὸν δυνατὸν ἀναλαβεῖν· ἀλλ' ὅμως ἐπ' αὐτῷ τὸ βαλεῖν
 [καὶ ρίψαι]· ἡ γὰρ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ. οὕτω δὲ καὶ τῷ ἀδίκῳ
 καὶ τῷ ἀκολάστῳ ἐξ ἀρχῆς μὲν ἐξῆν τοιούτοις μὴ γενέσθαι, 20
 15 διὸ ἐκόντες εἰσὶν· γενομένοις δ' οὐκ ἐτι ἔστι μὴ εἶναι. οὐ μόνον
 δ' αἱ τῆς ψυχῆς κακίαι ἐκούσιοί εἰσιν, ἀλλ' ἐνίοις καὶ
 αἱ τοῦ σώματος, οἷς καὶ ἐπιτιμῶμεν· τοῖς μὲν γὰρ διὰ
 φύσιν αἰσχροῖς οὐδεὶς ἐπιτιμᾷ, τοῖς δὲ δι' ἀγυμνασίαν καὶ
 ἀμέλειαν. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἀσθένειαν καὶ πῆρωσιν· οὐθεὶς 25
 γὰρ ἂν ὀνειδίσκει τυφλῷ φύσει ἢ ἐκ νόσου ἢ ἐκ πληγῆς,
 ἀλλὰ μᾶλλον ἐλέησαι· τῷ δ' ἐξ οἰνοφλυγίας ἢ ἄλλης
 16 ἀκολασίας πᾶς ἂν ἐπιτιμήσῃ. τῶν δὲ περὶ τὸ σῶμα κα-
 κιῶν αἱ ἐφ' ἡμῖν ἐπιτιμῶνται, αἱ δὲ μὴ ἐφ' ἡμῖν οὐ. εἰ
 δ' οὕτω, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἱ ἐπιτιμώμεναι τῶν κακιῶν 30
 17 ἐφ' ἡμῖν ἂν εἶεν. εἰ δέ τις λέγοι ὅτι πάντες ἐφίενται τοῦ
 φαινομένου ἀγαθοῦ, τῆς δὲ φαντασίας οὐ κύριοι, ἀλλ' ὁποῖός
 ποθ' ἕκαστός ἐστι, τοιοῦτο καὶ τὸ τέλος φαίνεται αὐτῷ· εἰ 1114^b
 μὲν οὖν ἕκαστος ἑαυτῷ τῆς ἑξεως ἐστὶ πως αἷτιος, καὶ τῆς
 φαντασίας ἔσται πως αὐτὸς αἷτιος· εἰ δὲ μή, οὐθεὶς αὐτῷ
 αἷτιος τοῦ κακοποιεῖν, ἀλλὰ δι' ἄγνοιαν τοῦ τέλους ταῦτα
 πράττει, διὰ τούτων οἰόμενος αὐτῷ τὸ ἄριστον ἔσεσθαι, ἡ 5
 δὲ τοῦ τέλους ἑφεσις οὐκ αὐθαίρετος, ἀλλὰ φῦναι δεῖ ὥσπερ

15. καὶ] καίτοι Rssow
 Rssow: ἐπ' codd.
 ἔξεστι Γ
 οὐθεὶς] μηδεὶς L^b M^b Γ

16. ἐξδν K^b
 20. γίνεσθαι L^b

19. καὶ ρίψαι seclusi ἐν
 οὐκ ἔξεστι L^b: οὐκ ἐτι
 21. οὐκ ἔξεστι L^b: οὐκ ἐτι
 25. post ἀσθένειαν add. καὶ αἷσχος L^b Γ
 1114^b 3. μὴ,
 4. κακὰ ποιεῖν O^b

ὄψιν ἔχοντα, ἢ κρινεῖ καλῶς καὶ τὸ κατ' ἀλήθειαν ἀγα-
 θὸν αἰρήσεται, καὶ ἔστιν εὐφυὲς ᾧ τοῦτο καλῶς πέφυκεν·
 τὸ γὰρ μέγιστον καὶ κάλλιστον, καὶ ὃ παρ' ἑτέρου μὴ οἶόν
 10 τε λαβεῖν μηδὲ μαθεῖν, ἀλλ' οἷον ἔφν τοιοῦτον ἔξει, καὶ
 τὸ εὖ καὶ τὸ καλῶς τοῦτο πεφυκέναι ἢ τελεία καὶ ἀληθινῇ
 ἂν εἴη εὐφυΐα. εἰ δὴ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, τί μᾶλλον ἢ
 ἀρετὴ τῆς κακίας ἐσται ἐκούσιον; ἀμφοῖν γὰρ ὁμοίως, τῷ 18
 ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ, τὸ τέλος φύσει ἢ ὁπωσδήποτε φαί-
 15 νεται καὶ κείται, τὰ δὲ λοιπὰ πρὸς τοῦτο ἀναφέροντες
 πράττουσιν ὁπωσδήποτε. εἴτε δὴ τὸ τέλος μὴ φύσει ἐκάστω 19
 φαίνεται οἰονδήποτε, ἀλλὰ τι καὶ παρ' αὐτόν ἐστιν, εἴτε
 τὸ μὲν τέλος φυσικόν, τῷ δὲ τὰ λοιπὰ πράττειν ἐκουσίως
 τὸν σπουδαῖον ἢ ἀρετὴ ἐκούσιόν ἐστιν, οὐθὲν ἦττον καὶ ἡ κα-
 20 κία ἐκούσιον ἂν εἴη· ὁμοίως γὰρ καὶ τῷ κακῷ ὑπάρχει
 τὸ δι' αὐτόν ἐν ταῖς πράξεσι καὶ εἰ μὴ ἐν τῷ τέλει. εἰ 20
 οὖν, ὥσπερ λέγεται, ἐκούσιοί εἰσιν αἱ ἀρεταί (καὶ γὰρ τῶν
 ἔξεων συναίτιοί πως αὐτοὶ ἐσμεν, καὶ τῷ ποιοὶ τινες εἶναι
 τὸ τέλος τοιόνδε τιθέμεθα), καὶ αἱ κακαὶ ἐκούσιοι ἂν εἶεν·
 25 ὁμοίως γάρ.

8 Κοινῇ μὲν οὖν περὶ τῶν ἀρετῶν εἴρηται ἡμῖν τό τε 21
 γένος τύψω, ὅτι μεσότητές εἰσιν καὶ ὅτι ἔξεις, ὅψ ὦν τε
 γίνονται, ὅτι τούτων πρακτικαὶ <καὶ> καθ' αὐτάς, καὶ ὅτι
 ἐφ' ἡμῖν καὶ ἐκούσιοι, καὶ οὕτως ὥς ἂν ὁ ὀρθὸς λόγος
 30 προστάξῃ. οὐχ ὁμοίως δὲ αἱ πράξεις ἐκούσιοί εἰσι καὶ αἱ 22
 ἔξεις· τῶν μὲν γὰρ πράξεων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ τέλους
 κύριοι ἐσμεν, εἰδότες τὰ καθ' ἕκαστα, τῶν ἔξεων δὲ τῆς

9. καὶ δ] εἰ K^b10. καὶ τδ] τδ δ' L^b M^b

15. τοῦτο Asp.: ταῦτα

codd.: fort. αὐτὸ

17. αὐτόν K^b Γ: αὐτῷ vulg.

21. fort. αὐτοῦ

22. τῶν αἰτίων ἔξεων K^b26. τε om. K^b Asp.

27. μεσότης καὶ

ἔξις K^b28. ὅτι K^b Γ Asp.: καὶ ὅτι L^b M^b

καὶ ante καθ' add.

Γ Asp.

ἀρχῆς, καθ' ἕκαστα δὲ ἡ πρόσθεσις οὐ γνώριμος, ὥσπερ 1115^a
ἐπὶ τῶν ἀρρωστιῶν· ἀλλ' ὅτι ἐφ' ἡμῖν ἦν οὕτως ἢ μὴ οὕτω
χρήσασθαι, διὰ τοῦτο ἐκούσιοι.

23 Ἀναλαβόντες δὲ περὶ ἑκάστης εἵπωμεν τίνες εἰσὶ καὶ 9
περὶ ποῖα καὶ πῶς· ἅμα δ' ἔσται δῆλον καὶ πόσαι εἰσὶν. 5

VI. καὶ πρῶτον περὶ ἀνδρείας. Ὅτι μὲν οὖν μεσότης ἐστὶ περὶ
2 φόβους καὶ θάρρη, ἥδη φανερόν γεγένηται· φοβούμεθα
δὲ δῆλον ὅτι τὰ φοβερὰ, ταῦτα δ' ἐστὶν ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν
κακά· διὸ καὶ τὸν φόβον ὀρίζονται προσδοκίαν κακοῦ.
3 φοβούμεθα μὲν οὖν πάντα τὰ κακά, οἷον ἀδοξίαν πενίαν 10
νόσον ἀφιλίαν θάνατον, ἀλλ' οὐ περὶ πάντα δοκεῖ ὁ ἀν-
δρεῖος εἶναι· ξνία γὰρ καὶ δεῖ φοβεῖσθαι καὶ καλόν, τὸ
δὲ μὴ αἰσχρόν, οἷον ἀδοξίαν· ὁ μὲν γὰρ φοβούμενος ἐπιει-
κῆς καὶ αἰδήμων, ὁ δὲ μὴ φοβούμενος ἀναίσχυτος. λέ-
γεται δ' ὑπὸ τινων ἀνδρεῖος κατὰ μεταφοράν· ἔχει γὰρ 15
τι ὅμοιον τῷ ἀνδρεῖ· ἄφοβος γὰρ τις καὶ ὁ ἀνδρεῖος.
4 πενίαν δ' ἴσως οὐ δεῖ φοβεῖσθαι οὐδὲ νόσον, οὐδ' ὅλως ὅσα
μὴ ἀπὸ κακίας μηδὲ δι' αὐτόν. ἀλλ' οὐδ' ὁ περὶ ταῦτα
ἄφοβος ἀνδρεῖος. λέγομεν δὲ καὶ τοῦτον καθ' ὁμοιότητα·
ξνιοι γὰρ ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις δειλοὶ ὄντες ἔλεν- 20
θήριοι εἰσι καὶ πρὸς χρημάτων ἀποβολὴν εὐθαρσῶς ἔχου-
5 σιν. οὐδὲ δὴ εἴ τις ὕβριν περὶ παῖδας καὶ γυναῖκα φοβεῖ-
ται ἢ φθόνον ἢ τι τῶν τοιούτων, δειλὸς ἐστίν· οὐδ' εἰ θαρρεῖ
6 μέλλων μαστιγοῦσθαι, ἀνδρεῖος. περὶ ποῖα οὖν τῶν φοβερῶν
ὁ ἀνδρεῖος; ἢ περὶ τὰ μέγιστα; οὐθεὶς γὰρ ὑπομενετικώτερος 25
τῶν δεινῶν. φοβερώτατον δ' ὁ θάνατος· πέρας γὰρ, καὶ
οὐδὲν ἔτι τῷ τεθνεῶτι δοκεῖ οὔτ' ἀγαθὸν οὔτε κακὸν εἶναι.
7 δόξειε δ' ἂν οὐδὲ περὶ θάνατον τὸν ἐν παντὶ ὁ ἀνδρεῖος

1115^a 3. χρῆσθαι K^b 4. δὲ M^b Γ: δὴ vulg. 7. φανερόν γεγένηται
K^b: καὶ πρότερον εἴρηται L^b M^b Γ 8. ὡς om. K^b M^b 22. γυναῖκας
K^b Asp. 24. γοῦν K^b: fort. δ' οὖν 27. ἔτι] ἐν K^b

- εἶναι, οἷον ἐν θαλάττῃ ἢ ἰόσοις. ἐν τίσιν οὖν; ἢ ἐν 8
 30 τοῖς καλλίστοις; τοιοῦτοι δὲ οἱ ἐν πολέμῳ· ἐν μεγίστῳ γὰρ
 καὶ καλλίστῳ κινδύνῳ. ὁμόλογοι δὲ τούτοις εἰσὶ καὶ αἱ τι- 9
 μαὶ αἱ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ παρὰ τοῖς μονάρχοις. κυρίως 10
 δὴ λέγεται· ἂν ἀνδρείος ὁ περὶ τὸν καλὸν θάνατον ἀδεής,
 καὶ ὅσα θάνατον ἐπιφέρει ὑπόγνια ὄντα· τοιαῦτα δὲ μά-
 35 λιστα τὰ κατὰ πόλεμον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν θαλάττῃ 11
 1115^b καὶ ἐν νόσοις ἀδεής ὁ ἀνδρείος, οὐχ οὕτω δὲ ὥς οἱ θαλάτ-
 τιοι· οἱ μὲν γὰρ ἀπεγνώκασιν τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν θάνα-
 τον τὸν τοιοῦτον δυσχεραίνουσιν, οἱ δὲ εὐέλπιδές εἰσι παρὰ
 τὴν ἐμπειρίαν. ἅμα δὲ καὶ ἀνδρίζονται ἐν οἷς ἐστὶν ἀλκὴ 12
 5 ἢ καλὸν τὸ ἀποθανεῖν· ἐν ταῖς τοιαύταις δὲ φθοραῖς οὐδέ-
 τερον ὑπάρχει.
 10 Τὸ δὲ φοβερὸν οὐ πᾶσι μὲν τὸ αὐτό, λέγομεν δέ τι VII.
 καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον. τοῦτο μὲν οὖν παντὶ φοβερὸν τῷ γε-
 νοῦν ἔχοντι· τὰ δὲ κατ' ἄνθρωπον διαφέρει μεγέθει καὶ τῷ
 10 μᾶλλον καὶ ἥττον· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ θαρραλέα. ὁ δὲ 2
 ἀνδρείος ἀνέκπληκτος ὥς ἄνθρωπος. φοβήσεται μὲν οὖν καὶ
 τὰ τοιαῦτα, ὥς δεῖ δὲ καὶ ὥς ὁ λόγος ὑπομενεῖ τοῦ καλοῦ
 ἔνεκα· τοῦτο γὰρ τέλος τῆς ἀρετῆς. ἔστι δὲ μᾶλλον καὶ 3
 ἥττον ταῦτα φοβεῖσθαι, καὶ ἔτι τὰ μὴ φοβερὰ ὥς τοιαῦτα
 15 φοβεῖσθαι. γίνεται δὲ τῶν ἀμαρτιῶν ἢ μὲν ὅτι <δ> οὐ δεῖ, ἢ 4
 δὲ ὅτι οὐχ ὥς δεῖ, ἢ δὲ ὅτι οὐχ ὅτε, ἢ τι τῶν τοιούτων· ὁμοίως
 δὲ καὶ περὶ τὰ θαρραλέα. ὁ μὲν οὖν ἂν δεῖ καὶ οὐ ἔνεκα 5
 ὑπομένων καὶ φοβούμενος, καὶ ὥς δεῖ καὶ ὅτε, ὁμοίως δὲ
 καὶ θαρρῶν, ἀνδρείος· κατ' ἀξίαν γάρ, καὶ ὥς ἂν ὁ λόγος,
 20 πάσχει καὶ πράττει ὁ ἀνδρείος. τέλος δὲ πάσης ἐνεργείας 6
 ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ἔξιν. † καὶ τῷ ἀνδρείῳ δὲ ἢ ἀνδρεία καλόν.†

29. ἐν K^b Γ: ἢ ἐν L^b M^b ἢ K^b: ἢ ἐν L^b M^b Γ 32. αἰ om. K^b L^b
 M^b 1115^b 8. γε om. K^b Γ 9. τὰ] τὸ K^b Γ 13. ταῖς ἀρε-
 ταῖς pr. K^b 15. δὴ Muenscher δ add. Γ

τοιοῦτον δὴ καὶ τὸ τέλος· ὀρίζεται γὰρ ἕκαστον τῷ τέλει.
 καλοῦ δὴ ἕνεκα ὁ ἀνδρείος ὑπομένει καὶ πράττει τὰ κατὰ
 7 τὴν ἀνδρείαν. τῶν δ' ὑπερβαλλόντων ὁ μὲν τῇ ἀφοβίᾳ
 ἀνώνυμος (εἴρηται δ' ἡμῖν ἐν τοῖς πρότερον ὅτι πολλά ἐστὶν 25
 ἀνώνυμα), εἴη δ' ἂν τις μαινώμενος ἢ ἀνάλγητος, εἰ μη-
 δὲν φοβοῖτο, μήτε σεισμὸν μήτε κύματα, καθάπερ φασὶ
 τοὺς Κελτούς· ὁ δὲ τῷ θαρρεῖν ὑπερβάλλων περὶ τὰ
 8 φοβερά θρασὺς. δοκεῖ δὲ καὶ ἀλαζῶν εἶναι ὁ θρασὺς καὶ
 προσποιητικὸς ἀνδρείας· ὥς γοῦν ἐκείνος περὶ τὰ φοβερά 30
 ἔχει, οὗτος βούλεται φαίνεσθαι· ἐν οἷς οὖν δύναται,
 9 μιμείται. διὸ καὶ εἰσὶν οἱ πολλοὶ αὐτῶν θρασυδείλοι· ἐν
 10 τούτοις γὰρ θρασυνόμενοι τὰ φοβερά οὐχ ὑπομένουσιν. ὁ
 δὲ τῷ φοβεῖσθαι ὑπερβάλλων δειλός· καὶ γὰρ ἂ μὴ δεῖ
 καὶ ὥς οὐ δεῖ, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκολουθεῖ αὐτῷ. 35
 ἐλλείπει δὲ καὶ τῷ θαρρεῖν· ἀλλ' ἐν ταῖς λύπαις ὑπερ- 1116^a
 11 βάλλων μᾶλλον καταφανής ἐστίν. δύσελπις δὴ τις ὁ δει-
 λός· πάντα γὰρ φοβεῖται. ὁ δ' ἀνδρείος ἐναντίως· τὸ γὰρ
 12 θαρρεῖν εὐέλπιδος. περὶ ταῦτα μὲν οὖν ἐστὶν ὃ τε δειλὸς
 καὶ ὁ θρασὺς καὶ ὁ ἀνδρείος, διαφόρως δ' ἔχουσι πρὸς 5
 αὐτά· οἱ μὲν γὰρ ὑπερβάλλουσι καὶ ἐλλείπουσιν, ὁ δὲ μέ-
 σως ἔχει καὶ ὥς δεῖ· καὶ οἱ μὲν θρασεῖς προπετεῖς, καὶ
 βουλόμενοι πρὸ τῶν κινδύνων ἐν αὐτοῖς δ' ἀφίστανται, οἱ
 δ' ἀνδρεῖοι ἐν τοῖς ἔργοις ὀξεῖς, πρότερον δ' ἡσύχιοι.
 13 Καθάπερ οὖν εἴρηται, ἡ ἀνδρεία μεσότης ἐστὶ περὶ 11
 θαρραλέα καὶ φοβερά, ἐν οἷς εἴρηται, καὶ ὅτι καλὸν αἰρεῖ-
 ται καὶ ὑπομένει, ἢ ὅτι αἰσχροὺς τὸ μή. τὸ δ' ἀποθνήσκειν
 φεύγοντα πενίαν ἢ ἔρωτα ἢ τι λυπηρὸν οὐκ ἀνδρείου, ἀλλὰ
 μᾶλλον δειλοῦ· μαλακία γὰρ τὸ φεύγειν τὰ ἐπίπονα, καὶ

22. δὲ Γ 23. δὴ Γ: δὲ K^b L^b M^b τὰ om. K^bK^b: τὰ κύματα vulg.

30. γοῦν scripsi: οἶν codd.

27. κύματα

31. οὔτος Γ:

οὔτως K^b: οὔτως οὔτος L^b M^b

15 οὐχ ὅτι καλὸν ὑπομένει, ἀλλὰ φεύγων κακόν. "Ἔστι μὲν
 οὖν ἡ ἀνδρεία τοιοῦτόν τι, λέγονται δὲ καὶ ἕτεραι κατὰ VIII.
 πέντε τρόπους· πρῶτον μὲν ἡ πολιτική· μάλιστα γὰρ ἔοικει.
 δοκοῦσι γὰρ ὑπομένειν τοὺς κινδύνους οἱ πολῖται διὰ τὰ ἐκ
 τῶν νόμων ἐπιτίμια καὶ τὰ ὀνειδῆ καὶ διὰ τὰς τιμὰς·
 20 καὶ διὰ τοῦτο ἀνδρεϊότατοι δοκοῦσιν εἶναι παρ' οἷς οἱ δειλοὶ
 ἄτιμοι καὶ οἱ ἀνδρεῖοι ἔντιμοι. τοιούτους δὲ καὶ "Ὀμηρος 2
 ποιεῖ, οἷον τὸν Διομήδην καὶ τὸν "Ἐκτορα·

Πουλδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει·

καὶ [Διομήδης]

25 "Ἐκτωρ γάρ ποτε φήσει ἐνὶ Τρώεσσ' ἀγορεύων
 "Τυδείδης ὑπ' ἐμείο."

ὁμοίωται δ' αὕτη μάλιστα τῇ πρότερον εἰρημένῃ, ὅτι δι' 3
 ἀρετὴν γίνεται· δι' αἰδῶ γὰρ καὶ διὰ καλοῦ ὄρεξιν (τιμῆς
 γάρ) καὶ φυγὴν ὀνειδούς, αἰσχροῦ ὄντος. τάξαι δ' ἂν τις 4
 30 καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἀναγκαζομένους εἰς ταυτό·
 χείρους δ', ὅσῳ οὐ δι' αἰδῶ ἀλλὰ διὰ φόβον αὐτὸ δρῶσι,
 καὶ φεύγοντες οὐ τὸ αἰσχρὸν ἀλλὰ τὸ λυπηρόν· ἀναγκά-
 ζουσι γὰρ οἱ κύριοι, ὥσπερ ὁ "Ἐκτωρ

ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης πτόσσοντα νοήσω,
 35 οὗ οἱ ἄρκιον ἔσσειται φυγέειν κύνας.

καὶ οἱ προστάττοντες, καὶ ἀναχωρῶσι τύπτοντες, τὸ αὐτὸ 5
 1116^b δρῶσι, καὶ οἱ πρὸ τῶν τάφρων καὶ τῶν τοιούτων παρατάτ-
 τοντες· πάντες γὰρ ἀναγκάζουσιν. δεῖ δ' οὐ δι' ἀνάγκην ἀν-
 δρεῖον εἶναι, ἀλλ' ὅτι καλόν. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ ἐμπειρία ἡ 6
 περὶ ἕκαστα ἀνδρεία εἶναι· ὅθεν καὶ ὁ Σωκράτης ᾤθη
 5 ἐπιστήμην εἶναι τὴν ἀνδρείαν. τοιοῦτοι δὲ ἄλλοι μὲν ἐν ἄλ-

1116^a 21. καὶ οἱ] οἱ δὲ L^b M^b Γ
 K^b 1116^b 4. post ἀνδρεία add. τις L^b M^b

24. Διομήδης seclusi

31. ὅσοι
 5. εἶναι om. K^b M^b

λοις, ἐν τοῖς πολεμικοῖς δ' οἱ στρατιῶται· δοκεῖ γὰρ εἶναι
 πολλὰ κενὰ τοῦ πολέμου, ἃ μάλιστα συνειρώκασιν οὗτοι·
 φαίνονται δὴ ἀνδρεῖοι, ὅτι οὐκ ἴσασιν οἱ ἄλλοι οἷά ἐστιν.
 7 εἴτα ποιῆσαι καὶ μὴ παθεῖν μάλιστα δύνανται ἐκ τῆς ἐμ-
 πειρίας, δυνάμενοι χρῆσθαι τοῖς ὅπλοις καὶ τοιαῦτα ἔχον- 10
 τες ὅποια ἂν εἴη καὶ πρὸς τὸ ποιῆσαι καὶ πρὸς τὸ μὴ
 8 παθεῖν κράτιστα· ὥσπερ οὖν ἀνόπλοις ὀπλισμένοι μάχον-
 ται καὶ ἀθληταὶ ἰδιώταις· καὶ γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀγῶ-
 σιν οὐχ οἱ ἀνδρεϊότατοι μαχιμώτατοί εἰσιν, ἀλλ' οἱ μά-
 9 λιστα ἰσχύοντες καὶ τὰ σώματα ἄριστα ἔχοντες. οἱ στρα- 15
 τιῶται δὲ δειλοὶ γίνονται, ὅταν ὑπερτείνῃ ὁ κίνδυνος καὶ
 λείπωνται τοῖς πλήθεσι καὶ ταῖς παρασκευαῖς· πρῶτοι γὰρ
 φεύγουσι, τὰ δὲ πολιτικὰ μένοντα ἀποθνήσκει, ὅπερ καπὶ
 τῷ Ἑρμαίῳ συνέβη. τοῖς μὲν γὰρ αἰσχροὺς τὸ φεύγειν
 καὶ ὁ θάνατος τῆς τοιαύτης σωτηρίας αἰρετώτερος· οἱ δὲ 20
 καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐκινδύνεον ὥς κρείττους ὄντες, γνόντες δὲ
 φεύγουσι, τὸν θάνατον μᾶλλον τοῦ αἰσχροῦ φοβούμενοι· ὁ
 10 δ' ἀνδρεῖος οὐ τοιοῦτος. καὶ τὸν θυμὸν δ' ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν
 φέρουσιν· ἀνδρεῖοι γὰρ εἶναι δοκοῦσι καὶ οἱ διὰ θυμὸν
 ὥσπερ τὰ θηρία ἐπὶ τοὺς τρώσαντας φερόμενα, ὅτι καὶ οἱ 25
 ἀνδρεῖοι θυμοειδείς· ἱητικώτατον γὰρ ὁ θυμὸς πρὸς τοὺς
 κινδύνους, ὅθεν καὶ Ὅμηρος “σθένος ἔμβαλε θυμῷ” καὶ
 “μένος καὶ θυμὸν ἔγειρε” καὶ “δριμὺν δ' ἀνὰ ῥίνας μένος”
 καὶ “ἔξεσεν αἷμα·” πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα ἔοικε σημαί-
 11 νειν τὴν τοῦ θυμοῦ ἔγερσιν καὶ ὁρμήν. οἱ μὲν οὖν ἀνδρεῖοι 30
 διὰ τὸ καλὸν πράττουσιν, ὁ δὲ θυμὸς συνεργεῖ αὐτοῖς· τὰ
 θηρία δὲ διὰ λύπην· διὰ γὰρ τὸ πληγῆναι ἢ διὰ τὸ φοβεῖ-
 σθαι, ἐπεὶ ἕαν γε ἐν ὕλῃ [ἢ ἐν ἔλει] ᾗ, οὐ προσέρχονται. οὐ

7. καινά K^b M^bK^b Γ

10. post ἐμπειρίας add. καὶ φυλάσασθαι καὶ πατάξει

24. ἀναφέρουσιν L^b M^b: ἐπιφέρουσιν Γ

25. φερόμενοι Γ

32. ἢ διὰ τὸ] ἢ L^b M^b

33. ἢ ἐν ἔλει seclisi (auctore Victorio)

δὴ ἐστὶν ἀνδρεία διὰ τὸ ὑπ' ἀλγηδόνος καὶ θυμοῦ ἐξελαυνόμενα
 35 πρὸς τὸν κίνδυνον ὁρμᾶν, οὐθὲν τῶν δεινῶν προορῶντα, ἐπεὶ
 οὕτω γε κἂν οἱ ὄντι ἀνδρεῖοι εἶεν πεινῶντες· τυπτόμενοι γὰρ
 1117^a οὐκ ἀφίστανται τῆς νομῆς· καὶ οἱ μοιχοὶ δὲ διὰ τὴν ἐπι-
 θυμίαν τολμηρὰ πολλὰ δρῶσιν. [οὐ δὴ ἐστὶν ἀνδρεία τὰ 12
 δι' ἀλγηδόνος ἢ θυμοῦ ἐξελαυνόμενα πρὸς τὸν κίνδυνον.]
 φυσικωτάτη δ' ἔοικεν ἢ διὰ τὸν θυμὸν εἶναι, καὶ προσ-
 5 λαβοῦσα προαίρεσιν καὶ τὸ οὐ ἔνεκα ἀνδρεία εἶναι. καὶ οἱ
 ἄνθρωποι δὴ ὀργιζόμενοι μὲν ἀλγοῦσι, τιμωρούμενοι δ' ἥδον-
 ται· οἱ δὲ διὰ ταῦτα μαχόμενοι μάχιμοι μὲν, οὐκ ἀν-
 δρεῖοι δέ· οὐ γὰρ διὰ τὸ καλὸν οὐδ' ὥς ὁ λόγος, ἀλλὰ
 διὰ πάθος· παραπλήσιον δ' ἔχουσί τι. οὐδὲ δὴ οἱ εὐέλ- 13
 10 πιδες ὄντες ἀνδρεῖοι· διὰ γὰρ τὸ πολλάκις καὶ πολλοὺς
 νενικηκέναι θαρροῦσιν ἐν τοῖς κινδύνοις· παρόμοιοι δέ, ὅτι
 ἄμφω θαρραλέοι· ἀλλ' οἱ μὲν ἀνδρεῖοι διὰ τὰ πρότερον εἰρη-
 μένα θαρραλέοι, οἱ δὲ διὰ τὸ οἶεσθαι κράτιστοι εἶναι καὶ
 μηθεὶν ἂν παθεῖν. τοιοῦτον δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ μεθυσκόμενοι· 14
 15 εὐέλπιδες γὰρ γίνονται. ὅταν δὲ αὐτοῖς μὴ συμβῇ τὰ τοιαῦτα,
 φεύγουσιν· ἀνδρείου δ' ἦν τὰ φοβερὰ ἀνθρώπων ὄντα καὶ
 φαινόμενα ὑπομένειν, ὅτι καλὸν καὶ αἰσχρὸν τὸ μή. διὸ 15
 καὶ ἀνδρειοτέρου δοκεῖ εἶναι τὸ ἐν τοῖς αἰφνιδίοις φόβοις
 ἄφοβον καὶ ἀτάραχον εἶναι ἢ ἐν τοῖς προδήλοισι· ἀπὸ
 20 ἕξεως γὰρ μᾶλλον ἦν, ὅτι ἦττον ἐκ παρασκευῆς· τὰ
 προφανῆ μὲν γὰρ κἂν ἐκ λογισμοῦ καὶ λόγου τις προέλοιτο,
 τὰ δ' ἐξαίφνης κατὰ τὴν ἕξιν. ἀνδρεῖοι δὲ φαίνονται καὶ 16

36. καὶ K^b L^b M^b 1117^a 2. οὐ—3. κίνδυνον om. K^b 2. δὴ] οὖν
 Γ: δὴ οὖν L^b 6. δὴ] δὲ M^b 7. μαχόμενοι add. L^b M^b 9.
 πάθος K^b: τὸ πάθος vulg. 12. πρότερον εἰρημένα K^b: προεἰρημένα
 vulg. 13. κράτιστοι K^b: κρείττους vulg. 14. ἂν παθεῖν Asp.:
 ἀντιπαθεῖν codd. 15. τὰ add. K^b 16. καὶ μὴ φαινόμενα K^b Γ
 20. ἦν scripti: ἢ K^b Γ: ἢ καὶ L^b M^b

οἱ ἀγνοοῦντες, καὶ εἰσὶν οὐ πόρρω τῶν εὐελπίδων, χείρους δ' ὅσφ' ἀξίωμα οὐδὲν ἔχουσιν, ἐκεῖνοι δέ. διὸ καὶ μένουσί τινα χρόνον· οἱ δ' ἡπατημένοι, ἐὰν γνῶσιν ὅτι ἕτερον ἢ ὑπο- 25 πτεύσωσι, φεύγουσιν· ὅπερ οἱ Ἀργεῖοι ἔπαθον περιπεσόντες
17 τοῖς Λάκωσιν ὡς Σικωνίοις. οἷ τε δὴ ἀνδρεῖοι εἴρηται ποῖοι τινες, καὶ οἱ δοκοῦντες ἀνδρεῖοι.

- IX. Περὶ θάρρη δὲ καὶ φόβους ἡ ἀνδρεία οὔσα οὐχ ὁμοίως 12
περὶ ἄμφω ἐστίν, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τὰ φοβερὰ· ὁ γὰρ 30
ἐν τούτοις ἀτάραχος καὶ περὶ ταῦθ' ὡς δεῖ ἔχων ἀνδρεῖος
2 μᾶλλον ἢ ὁ περὶ τὰ θαρραλέα. τῷ δὴ τὰ λυπηρὰ ὑπο-
μένειν, ὡς εἴρηται, ἀνδρεῖοι λέγονται. διὸ καὶ ἐπίλυπον ἡ
ἀνδρεία, καὶ δικαίως ἐπαινεῖται· χαλεπώτερον γὰρ τὰ λυ-
3 πηρὰ ὑπομένειν ἢ τῶν ἡδέων ἀπέχεσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ 35
δόξειεν ἂν εἶναι τὸ κατὰ τὴν ἀνδρείαν τέλος ἡδύ, ὑπὸ τῶν 1117^b
κύκλῳ δ' ἀφανίζεσθαι, οἷον κὰν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι γί-
νεται· τοῖς γὰρ πύκταις τὸ μὲν τέλος ἡδύ, οὐ ἔνεκα, ὁ
στέφανος καὶ αἱ τιμαί, τὸ δὲ τύπτεσθαι ἀλγεινόν, εἴπερ
σάρκινوي, καὶ λυπηρόν, καὶ πᾶς ὁ πόνος· διὰ δὲ τὸ πολλὰ 5
ταῦτ' εἶναι, μικρὸν ὅν τὸ οὐ ἔνεκα οὐδὲν ἡδὺ φαίνεται ἔχειν.
4 εἰ δὴ τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ περὶ τὴν ἀνδρείαν, ὁ μὲν θάνατος
καὶ τὰ τραύματα λυπηρὰ τῷ ἀνδρεῖῳ καὶ ἄκουτι ἔσται,
ὑπομενεῖ δὲ αὐτὰ ὅτι καλὸν ἢ ὅτι αἰσχροὺς τὸ μῆ. καὶ
ὅσφ' ἂν μᾶλλον τὴν ἀρετὴν ἔχη πᾶσαν καὶ εὐδαιμονέστε- 10
ρος ἦ, μᾶλλον ἐπὶ τῷ θανάτῳ λυπήσεται· τῷ τοιούτῳ
γὰρ μάλιστα ζῆν ἄξιον, καὶ οὗτος μεγίστων ἀγαθῶν ἀπο-
στερεῖται εἰδώς, λυπηρόν δὲ τοῦτο. ἀλλ' οὐδὲν ἥττον ἀνδρείος,
ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον, ὅτι τὸ ἐν τῷ πολέμῳ καλὸν αὐτ'

25. ὑποπτεύουσιν L^b: ὑποπτεύουσιν K^b M^b Γ 1117^b 4. αἱ om. K^b

7. δὴ Γ: δὲ L^b M^b: δὲ δὴ K^b 9. ὑπομενεῖ Muretus: ὑπομένει codd. 11. λυπήσεται K^b: λυπεῖται L^b M^b: λυπηθήσεται Asp. 13. τούτῳ K^b

- 15 ἐκείνων αἰρεῖται. οὐ δὴ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἀρεταῖς τὸ ἡδέως 5
 ἐνεργεῖν ὑπάρχει, πλὴν ἐφ' ὅσον τοῦ τέλους ἐφάπτεται.
 στρατιώτας δ' οὐδὲν ἴσως κωλύει μὴ τοὺς τοιούτους κρατίστους 11
 εἶναι, ἀλλὰ τοὺς ἦττον μὲν ἀνδρείους, ἄλλο δ' ἀγαθὸν μη-
 δὲν ἔχοντας· ἔτοιμοι γὰρ οὗτοι πρὸς τοὺς κινδύνους, καὶ τὸν
 20 βίον πρὸς μικρὰ κέρδη καταλλάττονται. περὶ μὲν οὖν 7
 ἀνδρείας ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· τί δ' ἐστίν, οὐ χαλεπὸν τύπω
 γε περιλαβεῖν ἐκ τῶν εἰρημένων.
- 13 Μετὰ δὲ ταύτην περὶ σωφροσύνης λέγωμεν· δοκοῦσι X.
 γὰρ τῶν ἀλόγων μερῶν αὐταὶ εἶναι αἱ ἀρεταί. ὅτι μὲν
 25 οὖν μεσότης ἐστὶ περὶ ἡδονὰς ἢ σωφροσύνη, εἴρηται ἡμῖν·
 ἦττον γὰρ καὶ οὐχ ὁμοίως ἐστὶ περὶ τὰς λύπας· ἐν τοῖς
 αὐτοῖς δὲ καὶ ἡ ἀκολασία φαίνεται. περὶ ποίας οὖν τῶν
 ἡδονῶν, νῦν ἀφορίσωμεν. διηρήσθωσαν δὴ αἱ ψυχικαὶ καὶ 2
 αἱ σωματικαί, οἷον φιλοτιμία φιλομάθεια· ἐκάτερος γὰρ
 30 τούτων χαίρει, οὐ φιλητικός ἐστίν, οὐδὲν πάσχοντος τοῦ σώ-
 ματος, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς διανοίας· οἱ δὲ περὶ τὰς τοιαύ-
 τας ἡδονὰς οὔτε σώφρονες οὔτε ἀκόλαστοι λέγονται. ὁμοίως
 δ' οὐδ' οἱ περὶ τὰς ἄλλας ὅσαι μὴ σωματικαὶ εἰσιν· τοὺς
 γὰρ φιλομύθους καὶ διηγητικούς καὶ περὶ τῶν τυχόντων
 35 κατατρίβοντας τὰς ἡμέρας ἀδολέσχας, ἀκολάστους δ' οὐ
 1118^a λέγομεν, οὐδὲ τοὺς λυπουμένους ἐπὶ χρήμασι ἢ φίλοις. περὶ 3
 δὲ τὰς σωματικὰς εἴη ἂν ἡ σωφροσύνη, οὐ πάσας δὲ οὐδὲ
 ταύτας· οἱ γὰρ χαίροντες τοῖς διὰ τῆς ὄψεως, οἷον χρώ-
 μασι καὶ σχήμασι καὶ γραφῇ, οὔτε σώφρονες οὔτε ἀκό-
 5 λαστοι λέγονται· καίτοι δόξειεν ἂν εἶναι καὶ ὥς δεῖ χαί-
 ρειν καὶ τούτοις, καὶ καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν. ὁμοίως 4
 δὲ καὶ ἐν τοῖς περὶ τὴν ἀκοήν· τοὺς γὰρ ὑπερβεβλημένους

24. αἱ om. K^b Asp.
 καὶ αἱ ψυχικαὶ K^b

28. δὴ Bonitz : δὲ K^b L^b Γ καὶ αἱ σωματικαὶ
 1118^a 2. δὲ τὰς] δὴ τὰς Susemihl (et fort. Asp.)

χαίροντας μέλεσιν ἢ ὑποκρίσει οὐθεὶς ἀκολάστους λέγει, οὐδὲ
 5 τοὺς ὡς δεῖ σώφρονας. οὐδὲ τοὺς περὶ τὴν ὁσμὴν, πλὴν κατὰ
 συμβεβηκός· τοὺς γὰρ χαίροντας μήλων ἢ ῥόδων ἢ θυμια- 10
 μάτων ὁσμαῖς οὐ λέγομεν ἀκολάστους, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς
 μύρων ἢ ὄψων· χαίρουσι γὰρ τούτοις οἱ ἀκόλαστοι, ὅτι
 6 διὰ τούτων ἀνάμνησις γίνεται αὐτοῖς τῶν ἐπιθυμημάτων. ἴδοι
 δ' ἂν τις καὶ τοὺς ἄλλους, ὅταν πεινώσι, χαίροντας ταῖς
 τῶν βρωμάτων ὁσμαῖς· τὸ δὲ τοιούτοις χαίρειν ἀκολάστου· 15
 7 τούτῳ γὰρ ἐπιθυμήματα ταῦτα. οὐκ ἔστι δὲ οὐδ' ἐν τοῖς ἄλλοις
 ζώοις κατὰ ταύτας τὰς αἰσθήσεις ἡδονὴ πλὴν κατὰ συμ-
 βεβηκός. οὐδὲ γὰρ ταῖς ὁσμαῖς τῶν λαγῶν αἱ κύνες
 χαίρουσιν ἀλλὰ τῇ βρώσει, τὴν δ' αἰσθησιν ἢ ὁσμὴ ἐποίη-
 σεν· οὐδ' ὁ λέων τῇ φωνῇ τοῦ βοῦς ἀλλὰ τῇ ἐδωδῇ· ὅτι 20
 δ' ἐγγύς ἐστι, διὰ τῆς φωνῆς ἤσθετο, καὶ χαίρειν δὴ ταύτῃ
 φαίνεται· ὁμοίως δ' οὐδ' ἰδὼν “ἢ [εὐρών] ἔλαφον ἢ ἄγριον
 8 αἶγα,” ἀλλ' ὅτι βορὰν ἔξει. περὶ τὰς τοιαύτας δ' ἡδονὰς
 ἢ σωφροσύνη καὶ ἢ ἀκολασία ἐστὶν ὦν καὶ τὰ λοιπὰ
 ζῶα κοινωνεῖ, ὅθεν ἀνδραποδώδεις καὶ θηριώδεις φαίνονται· 25
 9 αὐταὶ δ' εἰσὶν ἀφή καὶ γεῦσις. φαίνονται δὲ καὶ τῇ γεύ-
 σει ἐπὶ μικρὸν ἢ οὐθὲν χρῆσθαι· τῆς γὰρ γεύσεως ἐστὶν ἡ
 κρίσις τῶν χυμῶν, ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τοὺς οἶνους δοκιμάζοντες
 καὶ τὰ ὄψα ἀρτύοντες· οὐ πάντῃ δὲ χαίρουσι τούτοις, ἢ οὐχ
 οἷ γε ἀκόλαστοι, ἀλλὰ τῇ ἀπολαύσει, ἢ γίνεται πάντα 30
 δι' ἀφῆς καὶ ἐν σιτίοις καὶ ἐν ποτοῖς καὶ τοῖς ἀφροδισίοις
 10 λεγομένοις. διὸ καὶ ἡῤζατό τις ὀψοφάγος ὦν τὸν φά-
 ρυγγα αὐτῷ μακρότερον γεράνου γενέσθαι, ὥς ἡδόμενος τῇ

12. ἢ K^b: καὶ L^b M^b Γ 13. ἐπιθυμημάτων K^b Asp.: ἐπιθυμιῶν L^b M^b:
 ἐπιθυμητῶν Γ 16. τούτῳ Γ: τούτων K^b L^b M^b ἐπιθυμητὰ ταῦτα O^b:
 ἐπιθυμητὸν τοῦτο Γ οὐδ' ἐν K^b Γ: οὐδὲ vulg. 22. ἢ εὐρών seclus.
 Susemihl 23. δὴ K^b Γ 26. δὲ Asp.: δὴ K^b L^b Γ 28. χυλῶν
 K^b L^b 32. post τις add. φιλόξενος ὁ ἐρύξιος K^b Γ

1118^b ἀφῆ. κοινοτάτη δὴ τῶν αἰσθήσεων καθ' ἣν ἡ ἀκολασία
καὶ δόξειεν ἂν δικαίως ἐπονείδιστος εἶναι, ὅτι οὐχ ἢ ἄνθρω-
ποί ἐσμεν ὑπάρχει, ἀλλ' ἢ ζῶα. τὸ δὴ τοιούτοις χαίρειν 11
καὶ μάλιστα ἀγαπᾶν θηριῶδες. καὶ γὰρ αἱ ἐλευθεριώτα-
5 ται τῶν διὰ τῆς ἀφῆς ἡδονῶν ἀφήρηνται, οἷον αἱ ἐν τοῖς
γυμνασίοις διὰ τρίψεως καὶ τῆς θερμασίας γινόμεναι· οὐ
γὰρ περὶ πάντων τὸ σῶμα ἢ τοῦ ἀκολάστου ἀφή, ἀλλὰ περὶ
τινα μέρη. Τῶν δ' ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν κοιναὶ δοκοῦσιν εἶναι, XI.
αἱ δ' ἴδιοι καὶ ἐπίθετοι· οἷον ἡ μὲν τῆς τροφῆς φυσικὴ
10 πᾶς γὰρ ἐπιθυμεῖ ὁ ἐνδεὴς ξηρᾶς ἢ ὑγρᾶς τροφῆς, ὅτε δὲ
ἀμφοῖν, καὶ εὐνῆς, φησὶν Ὅμηρος, ὁ νέος καὶ ἀκμάζων·
τὸ δὲ τοιάσδε ἢ τοιαύσδε, οὐκέτι πᾶς, οὐδὲ τῶν αὐτῶν. διὸ 2
φαίνεται ἡμέτερον εἶναι. οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει γέ τι καὶ φυσι-
κόν· ἕτερα γὰρ ἑτέροις ἐστὶν ἡδέα, καὶ ἔνια πᾶσιν ἡδίων
15 τῶν τυχόντων. ἐν μὲν οὖν ταῖς φυσικαῖς ἐπιθυμίαις ὀλίγοι 3
ἁμαρτάνουσι καὶ ἐφ' ἑν, ἐπὶ τὸ πλεῖον· τὸ γὰρ ἐσθίειν τὰ
τυχόντα ἢ πίνειν ἕως ἂν ὑπερπλησθῇ, ὑπερβάλλειν ἐστὶ
τὸ κατὰ φύσιν τῷ πλήθει· ἀναπλήρωσις γὰρ τῆς ἐνδείας
ἢ φυσικὴ ἐπιθυμία. διὸ λέγονται οὗτοι γαστρίμαργοι, ὥς
20 παρὰ τὸ δέον πληροῦντες αὐτήν. τοιοῦτοι δὲ γίνονται οἱ λίαν
ἀνδραποδώδεις. περὶ δὲ τὰς ἰδίας τῶν ἡδονῶν πολλοὶ καὶ 4
πολλαχῶς ἁμαρτάνουσιν. τῶν γὰρ φιλοτοιούτων λεγομέ-
νων ἢ τῷ χαίρειν οἷς μὴ δεῖ, ἢ τῷ μᾶλλον ἢ ὥς οἱ πολ-
λοί, ἢ μὴ ὥς δεῖ, κατὰ πάντα δ' οἱ ἀκόλαστοι ὑπερ-
25 βάλλουσιν· καὶ γὰρ χαίρουσιν ἐνίοις οἷς οὐ δεῖ (μισητὰ
γάρ), καὶ εἴ τισι δεῖ χαίρειν τῶν τοιούτων, μᾶλλον ἢ δεῖ
καὶ ἢ ὥς οἱ πολλοὶ χαίρουσιν. ἡ μὲν οὖν περὶ τὰς ἡδονὰς 5
ὑπερβολὴ ὅτι ἀκολασία καὶ ψεκτόν, δῆλον· περὶ δὲ τὰς

1118^b 7. τὸ add. K^b

12. τὸ] fort. τῆς πᾶς] παντός conī. Ram-

sauer 13. καὶ om. K^b Γ17. ἕως πλησθῇ K^b ὑπερβολή K^b Γ23. τὸ M^b O^bτὸ O^b24. δὴ M^b27. ἢ add. K^b

λύπας οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀνδρείας τῷ ὑπομένειν λέγεται
σώφρων οὐδ' ἀκόλαστος τῷ μῇ, ἀλλ' ὁ μὲν ἀκόλαστος τῷ 30
λυπεῖσθαι μᾶλλον ἢ δεῖ ὅτι τῶν ἡδέων οὐ τυγχάνει
(καὶ τὴν λύπην δὲ ποιεῖ αὐτῷ ἡ ἡδονή), ὁ δὲ σώφρων τῷ
μὴ λυπεῖσθαι τῇ ἀπουσίᾳ καὶ τῷ ἀπέχεσθαι τοῦ ἡδέος.

- 6 Ὁ μὲν οὖν ἀκόλαστος ἐπιθυμεῖ τῶν ἡδέων πάντων ἢ 1119^a
τῶν μάλιστα, καὶ ἄγεται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὥστε ἀντὶ τῶν 14
ἄλλων ταυτ' αἰρεῖσθαι· διὸ καὶ λυπεῖται καὶ ἀποτυγχάν-
ων καὶ ἐπιθυμῶν· μετὰ λύπης γὰρ ἡ ἐπιθυμία· ἀτόπῃ
7 δ' ἔοικε τὸ δι' ἡδονὴν λυπεῖσθαι. ἐλλείποντες δὲ τὰ περὶ τὰς 5
ἡδονὰς καὶ ἡττον ἢ δεῖ χαίροντες οὐ πάνν γίνονται· οὐ γὰρ
ἀνθρωπικὴ ἐστὶν ἡ τοιαύτη ἀναισθησία· καὶ γὰρ τὰ λοιπὰ
ζῶα διακρίνει τὰ βρώματα, καὶ τοῖς μὲν χαίρει τοῖς δ' οὐ·
εἰ δὲ τῷ μηδέν ἐστιν ἡδὺν μηδὲ διαφέρει ἕτερον ἐτέρου, πόρρω
ἂν εἴη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι· οὐ τέτευχε δ' ὁ τοιοῦτος ὀνόματος 10
8 διὰ τὸ μὴ πάνν γίνεσθαι. ὁ δὲ σώφρων μέσως μὲν περὶ ταυτ'
ἔχει· οὔτε γὰρ ἡδεται οἷς μάλιστα ὁ ἀκόλαστος, ἀλλὰ μᾶλ-
λον δυσχεραίνει, οὐδ' ὅλως οἷς μὴ δεῖ οὐδὲ σφόδρα τοιούτῳ
οὐδενί, οὔτ' ἀπόντων λυπεῖται οὐδ' ἐπιθυμεῖ, ἢ μετρίως, οὐδὲ
μᾶλλον ἢ δεῖ, οὐδ' ὅτε μὴ δεῖ, οὐδ' ὅλως τῶν τοιούτων οὐδέν· 15
ὅσα δὲ πρὸς ὑγίειαν ἐστὶν ἢ πρὸς εὐεξίαν ἡδέα ὄντα, τούτων
ὀρέζεται μετρίως καὶ ὡς δεῖ, καὶ τῶν ἄλλων ἡδέων μὴ ἐμ-
ποδίων τούτοις ὄντων ἢ παρὰ τὸ καλὸν ἢ ὑπὲρ τὴν οὐσίαν. ὁ
γὰρ οὕτως ἔχων μᾶλλον ἀγαπᾷ τὰς τοιαύτας ἡδονὰς τῆς
ἀξίας· ὁ δὲ σώφρων οὐ τοιοῦτος, ἀλλ' ὡς ὁ ὀρθὸς λόγος. 20

30. οὐδ' ἀκόλαστος K^b Γ: ἀκόλαστος δὲ L^b M^b 33. καὶ τῷ ἀπέχεσ-

θαι om. K^b 1119^a 3. λυπεῖσθαι ἀποτυγχάνων K^b 5. τὰ add. K^b

11. μὲν add. K^b 13. οὐδ'—οὐδὲ Rassow: οὐθ'—οὔτε codd. 14.

οὐδ'] οὐτ' K^b 15. ἢ δεῖ Γ: ἢ δεῖ οὐθ' ἐν K^b: ἢ δεῖ οὐθενί (vel οὐδενί)

vulg. οὐθέν· ὅσα Bekker (et ut videtur Γ): οὐθενός· ἃ K^b: οὐθενός· ὅσα

L^b M^b 20. ἀξίας] οὐσίας K^b

15 Ἐκουσίῳ δὲ μᾶλλον ἔοικεν ἡ ἀκολασία τῆς δειλίας. XII.
 ἡ μὲν γὰρ δι' ἡδονῆν, ἡ δὲ διὰ λύπην, ὧν τὸ μὲν αἰρετόν,
 τὸ δὲ φευκτόν· καὶ ἡ μὲν λύπη ἐξίστησι καὶ φθείρει τὴν 2
 τοῦ ἔχοντος φύσιν, ἡ δὲ ἡδονὴ οὐδὲν τοιοῦτο ποιεῖ. μᾶλλον
 25 δὴ ἐκούσιον. διὸ καὶ ἐπονειδιστότερον· καὶ γὰρ ἐθισθῆναι ῥᾶον
 πρὸς αὐτά· πολλὰ γὰρ ἐν τῷ βίῳ τὰ τοιαῦτα, καὶ οἱ
 ἐθισμοὶ ἀκίνδυνοι, ἐπὶ δὲ τῶν φοβερῶν ἀνάπαλιν. δόξειε 3
 δ' ἂν οὐχ ὁμοίως ἐκούσιον ἡ δειλία εἶναι τοῖς καθ' ἕκαστον·
 αὐτὴ μὲν γὰρ ἄλυπος, ταῦτα δὲ διὰ λύπην ἐξίστησιν, ὥστε
 30 καὶ τὰ ὄπλα ρίπτειν καὶ τᾶλλα ἀσχημονεῖν· διὸ καὶ δοκεῖ
 βίαια εἶναι. τῷ δ' ἀκολάστῳ ἀνάπαλιν τὰ μὲν καθ' ἕκαστα 4
 ἐκούσια (ἐπιθυμοῦντι γὰρ καὶ ὀρεγομένῳ), τὸ δ' ὅλον ἦττον
 οὐθεὶς γὰρ ἐπιθυμεῖ ἀκόλαστος εἶναι. τὸ δ' ὄνομα τῆς ἀκο- 5
 λασίας καὶ ἐπὶ τὰς παιδικὰς ἀμαρτίας φέρομεν· ἔχουσι
 1119^b γάρ τινα ὁμοιότητα. πότερον δ' ἀπὸ ποτέρου καλεῖται, οὐθεν
 πρὸς τὰ νῦν διαφέρει, δῆλον δ' ὅτι τὸ ὕστερον ἀπὸ τοῦ προ-
 τέρου. οὐ κακῶς δ' ἔοικε μετενηνέχθαι· κεκολάσθαι γὰρ δεῖ 6
 τὸ τῶν αἰσχυρῶν ὀρεγόμενον καὶ πολλὴν αὔξησιν ἔχον, τοιοῦ-
 5 τον δὲ μάλιστα ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ παῖς· κατ' ἐπιθυμίαν γὰρ
 ζῶσι καὶ τὰ παιδία, καὶ μάλιστα ἐν τούτοις ἡ τοῦ ἡδέος
 ὄρεξις. εἰ οὖν μὴ ἔσται εὐπειθὲς καὶ ὑπὸ τὸ ἄρχον, ἐπὶ πολὺ 7
 ἥξει· ἅπληστος γὰρ ἡ τοῦ ἡδέος ὄρεξις καὶ πανταχόθεν τῷ
 ἀνοήτῳ, καὶ ἡ τῆς ἐπιθυμίας ἐνέργεια αὔξει τὸ συγγενές,
 10 καὶ μεγάλα καὶ σφοδρὰ ὄνειδος, καὶ τὸν λογισμὸν ἐκκρούουσιν.
 διὸ δεῖ μετρίως εἶναι αὐτὰς καὶ ὀλίγας, καὶ τῷ λόγῳ μη-
 θὲν ἐναντιοῦσθαι—τὸ δὲ τοιοῦτον εὐπειθὲς λέγομεν καὶ κεκο- 8

25. δὴ Argyropylos: δ' codd. ἐπονείδιστον K^b ῥᾶδιον K^b M^b Γ

28. ἐκούσιον Γ: φευκτόν K^b L^b M^b 29. αὐτὴ Bekker: αὐτὴ codd.

ταῦτα] τὰ K^b 1119^b 4. τὸ] τὸν K^b M^b Γ αὔξησιν] ἔξιν αὔξησιν
 K^b: fort. αὔξην ἔχοντα M^b Γ 6. καὶ ante μάλιστα om. K^b M^b ἡ]
 γὰρ καὶ ἡ K^b 8. πάντοθεν K^b 12. καὶ om. K^b

λασμένον—ὥσπερ δὲ τὸν παῖδα δεῖ κατὰ τὸ πρόσταγμα
 τοῦ παιδαγωγοῦ ζῆν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν κατὰ τὸν
 9 λόγον. διὸ δεῖ τοῦ σώφρονος τὸ ἐπιθυμητικὸν συμφωνεῖν 15
 τῷ λόγῳ· σκοπὸς γὰρ ἀμφοῖν τὸ καλόν, καὶ ἐπιθυμεῖ ὁ
 σώφρων ὦν δεῖ καὶ ὡς δεῖ καὶ ὅτε· οὕτω δὲ τάττει καὶ ὁ
 10 λόγος. ταῦτ' οὖν ἡμῖν εἰρήσθω περὶ σωφροσύνης.

Δ.

Λέγωμεν δ' ἐξῆς περὶ ἐλευθεριότητος. δοκεῖ δὴ εἶναι ἡ
 περὶ χρήματα μεσότης· ἐπαινεῖται γὰρ ὁ ἐλευθέριος οὐκ ἐν
 τοῖς πολεμικοῖς, οὐδ' ἐν οἷς ὁ σώφρων, οὐδ' αὖ ἐν ταῖς κρί-
 σεσιν, ἀλλὰ περὶ δόσιν χρημάτων καὶ λήψιν, μάλλον δ' 25
 2 ἐν τῇ δόσει. χρήματα δὲ λέγομεν πάντα ὅσων ἡ ἀξία νο-
 3 μίσματι μετρεῖται. ἔστι δὲ καὶ ἡ ἀσωτία καὶ ἡ ἀνελευθερία
 περὶ χρήματα ὑπερβολαὶ καὶ ἐλλείψεις· καὶ τὴν μὲν ἀνε-
 λευθερίαν προσάπομεν ἀεὶ τοῖς μάλλον ἢ δεῖ περὶ χρή-
 ματα σπουδάζουσι, τὴν δ' ἀσωτίαν ἐπιφέρομεν ἐνίοτε συμ- 30
 πλέκοντες· τοὺς γὰρ ἀκρατεῖς καὶ εἰς ἀκολασίαν δαπανη-
 4 ροὺς ἀσώτους καλοῦμεν. διὸ καὶ φανλότατοι δοκοῦσιν εἶναι·
 πολλὰς γὰρ ἅμα κακίας ἔχουσιν. οὐ δὲ οἰκείως προσαγο-
 5 ρεῦνται· βούλεται γὰρ ἄσωτος εἶναι ὁ ἐν κακὸν ἔχων,
 τὸ φθείρειν τὴν οὐσίαν· ἄσωτος γὰρ ὁ δι' αὐτὸν ἀπολλύμε- 1120^a
 νος, δοκεῖ δ' ἀπώλειά τις αὐτοῦ εἶναι καὶ ἡ τῆς οὐσίας φθορά,
 ὡς τοῦ ζῆν διὰ τούτων ὄντος. οὕτω δὲ τὴν ἀσωτίαν ἐκδεχό-
 6 μεθα. ὦν δ' ἐστὶ χρεία, ἔστι τούτοις χρῆσθαι καὶ εὖ καὶ κα-
 κῶς· ὁ πλούτος δ' ἐστὶ τῶν χρησίμων· ἐκάστω δ' ἄριστα χρῆ- 5
 ται ὁ ἔχων τὴν περὶ τοῦτο ἀρετήν· καὶ πλούτῳ δὲ χρῆσεται

13. δὲ] γὰρ L^b M^b Γ 22. δὲ καὶ ἐξῆς K^b - δὴ scripsi : δ' codd.
 ἡ add. K^b 27. ἡ alterum om. pr. K^b 34. ἐν] ἐν τι L^b M^b Γ 1120^a 4.
 χρεία] χρεία τις L^b M^b Γ 6. τοῦτο] ἑκαστον L^b M^b Γ δὲ K^b Γ

ἄριστα ὁ ἔχων τὴν περὶ τὰ χρήματα ἀρετὴν· οὗτος δ' ἐστὶν
 ὁ ἐλευθέριος. χρήσις δ' εἶναι δοκεῖ χρημάτων δαπάνη καὶ 7
 δόσις· ἡ δὲ λήψις καὶ ἡ φυλακὴ κτήσις μάλλον. διὸ μάλ-
 10 λόν ἐστι τοῦ ἐλευθερίου τὸ διδόναι οἷς δεῖ ἢ λαμβάνειν ὅθεν
 δεῖ καὶ μὴ λαμβάνειν ὅθεν οὐ δεῖ. τῆς γὰρ ἀρετῆς μάλλον
 τὸ εὖ ποιεῖν ἢ τὸ εὖ πάσχειν, καὶ τὰ καλὰ πράττειν μάλ-
 λον ἢ τὰ αἰσχροὶ μὴ πράττειν· οὐκ ἄδηλον δ' ὅτι τῇ μὲν 8
 δόσει ἔπεται τὸ εὖ ποιεῖν καὶ τὸ καλὰ πράττειν, τῇ δὲ λή-
 15 ψει τὸ εὖ πάσχειν ἢ μὴ αἰσχροπραγεῖν. καὶ ἡ χάρις τῷ
 διδόντι, οὐ τῷ μὴ λαμβάνοντι, καὶ ὁ ἔπαινος δὲ μάλλον.
 καὶ ῥᾶον δὲ τὸ μὴ λαβεῖν τοῦ δοῦναι· τὸ γὰρ οἰκεῖον ἦττον·
 προῖενται μάλλον ἢ οὐ λαμβάνουσι τὸ ἀλλότριον. καὶ ἐλευ- 10
 θέριοι δὲ λέγονται οἱ διδόντες· οἱ δὲ μὴ λαμβάνοντες οὐκ
 20 εἰς ἐλευθεριότητα ἐπαινοῦνται, ἀλλ' οὐχ ἦττον εἰς δικαιοσύνην·
 οἱ δὲ λαμβάνοντες οὐδ' ἐπαινοῦνται πάνυ. φιλοῦνται δὲ σχε- 11
 δὸν μάλιστα οἱ ἐλευθέριοι τῶν ἀπ' ἀρετῆς· ὠφέλιμοι γάρ,
 2 τοῦτο δ' ἐν τῇ δόσει. Αἱ δὲ κατ' ἀρετὴν πράξεις καλαὶ καὶ 12
 τοῦ καλοῦ ἕνεκα. καὶ ὁ ἐλευθέριος οὖν δώσει τοῦ καλοῦ ἕνεκα
 25 καὶ ὀρθῶς· οἷς γὰρ δεῖ καὶ ὅσα καὶ ὅτε, καὶ τᾶλλα ὅσα
 ἔπεται τῇ ὀρθῇ δόσει· καὶ ταῦτα ἡδέως ἢ ἀλύπως· τὸ γὰρ 13
 κατ' ἀρετὴν ἡδὺν ἢ ἄλυπον, ἥκιστα δὲ λυπηρόν. ὁ δὲ διδοὺς 14
 οἷς μὴ δεῖ, ἢ μὴ τοῦ καλοῦ ἕνεκα ἀλλὰ διὰ τιν' ἄλλην
 αἰτίαν, οὐκ ἐλευθέριος ἀλλ' ἄλλος τις ῥηθήσεται. οὐδ' ὁ λυ-
 30 πηρῶς· μάλλον γὰρ ἔλοιτ' ἂν τὰ χρήματα τῆς καλῆς
 πράξεως, τοῦτο δ' οὐκ ἐλευθερίου. οὐδὲ λήψεται δὲ ὅθεν μὴ 15
 δεῖ· οὐ γὰρ ἐστι τοῦ μὴ τιμῶντος τὰ χρήματα ἡ τοιαύτη
 λήψις. οὐκ ἂν εἴη δὲ οὐδ' αἰτητικός· οὐ γὰρ ἐστι τοῦ εὖ ποιοῦν- 16
 τος εὐχερῶς εὐεργετεῖσθαι. ὅθεν δὲ δεῖ, λήψεται, οἷον ἀπὸ 17

16. μὴ om. pr. K^b M^b Γ21. σχεδὸν om. K^b M^b Γ32. οὐ K^b Asp.:οὐδὲ vulg. μὴ et τὰ χρήματα om. K^b

- τῶν ἰδίων κτημάτων, οὐχ ὥς καλὸν ἀλλ' ὥς ἀναγκαῖον, 1120¹
ὅπως ἔχῃ διδόναι. οὐδ' ἀμελήσει τῶν ἰδίων, βουλόμενός γε
διὰ τούτων τισὶν ἐπαρκεῖν. οὐδὲ τοῖς τυχοῦσι δώσει, ἵνα ἔχῃ
18 διδόναι οἷς δεῖ καὶ ὅτε καὶ οὗ καλόν. ἐλευθερίου δ' ἐστὶ
σφόδρα καὶ τὸ ὑπερβάλλειν ἐν τῇ δόσει, ὥστε καταλείπειν 5
ἑαυτῷ ἐλάττω· τὸ γὰρ μὴ βλέπειν ἐφ' ἑαυτὸν ἐλευθερίου.
19 κατὰ τὴν οὐσίαν δ' ἡ ἐλευθεριότης λέγεται· οὐ γὰρ ἐν τῷ
πλήθει τῶν διδομένων τὸ ἐλευθέριον, ἀλλ' ἐν τῇ τοῦ διδόντος
ἐξεί, αὕτη δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν δίδωσιν. οὐθὲν δὴ κωλύει
ἐλευθεριώτερον εἶναι τὸν τὰ ἐλάττω διδόντα, ἐὰν ἀπ' ἐλατ- 10
20 τόνων διδῷ. ἐλευθεριώτεροι δὲ εἶναι δοκοῦσιν οἱ μὴ κτησά-
μενοι ἀλλὰ παραλαβόντες τὴν οὐσίαν· ἄπειροί τε γὰρ τῆς
ἐνδείας, καὶ πάντες ἀγαπῶσι μᾶλλον τὰ αὐτῶν ἔργα,
ὥσπερ οἱ γονεῖς καὶ οἱ ποιηταί. πλουτεῖν δ' οὐ ῥάδιον τὸν
ἐλευθέριον, μήτε ληπτικὸν ὄντα μήτε φυλακτικόν, προσηκόν 15
δὲ καὶ μὴ τιμῶντα δι' αὐτὰ τὰ χρήματα ἀλλ' ἔνεκα τῆς
21 δόσεως. διὸ καὶ ἐγκαλεῖται τῇ τύχῃ ὅτι οἱ μάλιστα ἄξιοι
ὄντες ἥκιστα πλουτοῦσιν. συμβαίνει δ' οὐκ ἀλόγως τοῦτο· οὐ
γὰρ οἷόν τε χρήματ' ἔχειν μὴ ἐπιμελόμενον ὅπως ἔχῃ, ὥσπερ
22 οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων. οὐ μὴν δώσει γε οἷς οὐ δεῖ οὐδ' ὅτε μὴ 20
δεῖ, οὐδ' ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· οὐ γὰρ ἂν ἔτι πράττοι κατὰ
τὴν ἐλευθεριότητα, καὶ εἰς ταῦτα ἀναλώσας οὐκ ἂν ἔχοι εἰς
23 ἃ δεῖ ἀναλίσκειν. ὥσπερ γὰρ εἴρηται, ἐλευθέριός ἐστιν ὁ
κατὰ τὴν οὐσίαν δαπανῶν καὶ εἰς ἃ δεῖ· ὁ δ' ὑπερβάλλων
ἄσωτος. διὸ τοὺς τυράννους οὐ λέγομεν ἀσώτους· τὸ γὰρ πλή- 25
θος τῆς κτήσεως οὐ δοκεῖ ῥάδιον εἶναι ταῖς δόσεσι καὶ ταῖς
24 δαπάναις ὑπερβάλλειν. τῆς ἐλευθεριότητος δὴ μεσότητος
οὔσης περὶ χρημάτων δόσιν καὶ λήψιν, ὁ ἐλευθέριος καὶ

1120^b 4. ὅτε καὶ οἷ] ὅπου K^b
πεῖν L^b

5. καταλείπειν K^b L^b M^b

6. ἐπιβλέ-

9. δίδωσιν fort. secludendum

δώσει καὶ δαπανήσει εἰς ἃ δεῖ καὶ ὅσα δεῖ, ὁμοίως ἐν μι-
 30 κροῖς καὶ μεγάλοις, καὶ ταῦτα ἡδέως· καὶ λήψεται δ' ὅθεν
 δεῖ καὶ ὅσα δεῖ. τῆς ἀρετῆς γὰρ περὶ ἅμφω οὔσης μεσότη-
 τος, ποιήσει ἀμφοτέρα ὡς δεῖ· ἔπεται γὰρ τῇ ἐπιεικεῖ δό-
 σει ἢ τοιαύτῃ λήψις, ἢ δὲ μὴ τοιαύτῃ ἐναντία ἐστίν. αἱ μὲν
 οὖν ἐπόμενα γίνονται ἅμα ἐν τῷ αὐτῷ, αἱ δ' ἐναντία δῆ-
 1121^a λον ὡς οὐ. ἐὰν δὲ παρὰ τὸ δέον καὶ τὸ καλῶς ἔχον συμ- 25
 βαίνει αὐτῷ ἀναλίσκειν, λυπῆσεται, μετρίως δὲ καὶ ὡς δεῖ·
 τῆς ἀρετῆς γὰρ καὶ ἡδῆσθαι καὶ λυπεῖσθαι ἐφ' οἷς δεῖ καὶ
 ὡς δεῖ. καὶ εὐκοινώνητος δ' ἐστὶν ὁ ἐλευθέριος εἰς χρήματα· 26
 5 δύναται γὰρ ἀδικεῖσθαι, μὴ τιμῶν γε τὰ χρήματα, καὶ 27
 μᾶλλον ἀχθόμενος εἴ τι δέον μὴ ἀνάλωσεν ἢ λυπούμενος εἰ
 μὴ δέον τι ἀνάλωσεν, καὶ τῷ Σιμωνίδῃ οὐκ ἀρεσκόμενος.
 3 'Ο δ' ἄσωτος καὶ ἐν τούτοις διαμαρτάνει· οὔτε γὰρ ἡδέεται ἐφ' 28
 οἷς δεῖ οὐδὲ ὡς δεῖ οὔτε λυπεῖται· ἔσται δὲ προοῦσι φανερώ-
 10 τερον. εἴρηται δὴ ἡμῖν ὅτι ὑπερβολαὶ καὶ ἐλλείψεις εἰσὶν ἢ 29
 ἄσωτία καὶ ἡ ἀνελευθερία, καὶ ἐν δυσίν, ἐν δόσει καὶ λή-
 ψει· καὶ τὴν δαπάνην γὰρ εἰς τὴν δόσιν τίθεμεν. ἡ μὲν οὖν
 ἄσωτία τῷ διδόναι καὶ μὴ λαμβάνειν ὑπερβάλλει, τῷ δὲ
 λαμβάνειν ἐλλείπει, ἢ δ' ἀνελευθερία τῷ διδόναι μὲν ἐλ-
 15 λείπει, τῷ λαμβάνειν δ' ὑπερβάλλει, πλὴν ἐν μικροῖς.
 τὰ μὲν οὖν τῆς ἀσωτίας οὐ πάντῃ συνδυνάζεται· οὐ γὰρ ῥάδιον 30
 μηδαμόθεν λαμβάνοντα πᾶσι διδόναι· ταχέως γὰρ ἐπιλεί-
 πει ἢ οὐσία τοὺς ἰδιώτας διδόντας, οἵπερ καὶ δοκοῦσιν ἄσωτοι
 εἶναι· ἐπεὶ ὅ γε τοιοῦτος δόζειεν ἂν οὐ μικρῷ βελτίων εἶναι 31
 20 τοῦ ἀνελευθέρου. εὐλατός τε γάρ ἐστι καὶ ὑπὸ τῆς ἡλικίας

29. δεῖ post ὅσα om. K^b30. δ' add. K^b1121^a 4. καὶ om. K^b

7. fort. Σιμωνίδου

9. οὐδὲ ὡς δεῖ Coraes: οὔτε ὡς δεῖ L^b: om.K^b post λυπεῖται add. οὔτε ὡς δεῖ K^b, ὡς δεῖ Γ

10. δὴ scripsi:

δ' codd.

11. ἐν δυσίν om. K^b15. ἐν L^b M^b Asp.: ἐπὶ K^b18. διδόντας ἰδιώτας K^b M^b Γ20. ιατὸς pr. K^b Asp.τε om. pr. K^b

καὶ ὑπὸ τῆς ἀπορίας, καὶ ἐπὶ τὸ μέσον δύναται ἐλθεῖν.
 ἔχει γὰρ τὰ τοῦ ἐλευθερίου· καὶ γὰρ δίδωσι καὶ οὐ λαμβά-
 νει, οὐδέτερον δ' ὥς δεῖ οὐδ' εἶ. εἰ δὴ τοῦτο ἐθισθείη ἢ πως
 ἄλλως μεταβάλοι, εἴη ἂν ἐλευθέριος· δώσει γὰρ οἷς δεῖ,
 καὶ οὐ λήψεται ὅθεν οὐ δεῖ. διὸ καὶ δοκεῖ οὐκ εἶναι φαῦλος 25
 τὸ ἦθος· οὐ γὰρ μοχθηροῦ οὐδ' ἀγεννοῦς τὸ ὑπερβάλλειν
 32 διδόντα καὶ μὴ λαμβάνοντα, ἡλιθίου δέ. ὁ δὲ τοῦτον τὸν
 τρόπον ἄσωτος πολὺ δοκεῖ βελτίων τοῦ ἀνελευθέρου εἶναι διὰ
 τε τὰ εἰρημένα, καὶ ὅτι ὁ μὲν ὠφελεῖ πολλούς, ὁ δὲ οὐθένα,
 33 ἀλλ' οὐδ' αὐτόν. ἀλλ' οἱ πολλοὶ τῶν ἀσώτων, καθάπερ 30
 εἴρηται, καὶ λαμβάνουσιν ὅθεν μὴ δεῖ, καὶ εἰσὶ κατὰ τοῦτο
 34 ἀνελεύθεροι. ληπτικοὶ δὲ γίνονται διὰ τὸ βούλεσθαι μὲν ἀνα-
 λίσκειν, εὐχερῶς δὲ τοῦτο ποιεῖν μὴ δύνασθαι· ταχὺ γὰρ
 ἐπιλείπει αὐτοὺς τὰ ὑπάρχοντα. ἀναγκάζονται οὖν ἐτέρωθεν
 πορίζειν. ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ μηδὲν τοῦ καλοῦ φροντίζειν ὅλι- 1121^b
 γώρως καὶ πάντοθεν λαμβάνουσιν· διδόναι γὰρ ἐπιθυμοῦσι,
 35 τὸ δὲ πῶς ἢ πόθεν οὐδὲν αὐτοῖς διαφέρει. διόπερ οὐδ' ἐλευ-
 θέριοι αἱ δόσεις αὐτῶν εἰσὶν· οὐ γὰρ καλαί, οὐδὲ τούτου
 ἕνεκα, οὐδὲ ὥς δεῖ· ἀλλ' ἐνίοτε οὐς δεῖ πένεσθαι, τούτους πλου- 5
 σίους ποιοῦσι, καὶ τοῖς μὲν μετρίοις τὰ ἥθη οὐδὲν ἂν δοῖεν,
 τοῖς δὲ κόλαξιν ἢ τιν' ἄλλην ἡδονὴν πορίζουσι πολλά. διὸ καὶ
 ἀκόλαστοι αὐτῶν εἰσὶν οἱ πολλοί· εὐχερῶς γὰρ ἀναλίσκοντες
 καὶ εἰς τὰς ἀκολασίας δαπανηροὶ εἰσι, καὶ διὰ τὸ μὴ πρὸς
 36 τὸ καλὸν ζῆν πρὸς τὰς ἡδονὰς ἀποκλίνουσιν. ὁ μὲν οὖν ἄσω- 10
 τος ἀπαιδαγώγητος γενόμενος εἰς ταῦτα μεταβαίνει, τυχὼν
 37 δ' ἐπιμελείας εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ δέον ἀφίκοιτ' ἂν. ἡ δ'
 ἀνελευθερία ἀνιάτος τ' ἐστίν (δοκεῖ γὰρ τὸ γῆρας καὶ πᾶσα

24. οἷς] οὗ K^b25. οὐ om. K^b Γ οὐ om. K^b Γ29. τε om. K^b33. τοῦτο ποιεῖν μὴ δύνασθαι L^b M^b: τοῦτο ποιεῖν Γ: μὴ τοῦτο ποιεῖν
 K^b 1121^b 4. τούτου K^b: τούτου αὐτοῦ L^b M^b Γ 12. εἰς post καὶadd. K^b Γ13. τ' scripsi: γ' K^b: om. vulg.

ἀδυναμία ἀνελευθέρους ποιεῖν), καὶ συμφυέστερον τοῖς ἀνθρώ-
 15 ποῖς τῆς ἀσωτίας· οἱ γὰρ πολλοὶ φιλοχρήματοι μᾶλλον
 ἢ δοτικοί. καὶ διατείνει δ' ἐπὶ πολὺ, καὶ πολυειδές ἐστιν· 38
 πολλοὶ γὰρ τρόποι δοκοῦσι τῆς ἀνελευθερίας εἶναι. ἐν δυσι
 γὰρ οὔσα, τῇ τ' ἐλλείψει τῆς δόσεως καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῆς
 λήψεως, οὐ πᾶσιν ὁλόκληρος παραγίνεται, ἀλλ' ἐνίοτε χω-
 20 ρίζεται, καὶ οἱ μὲν τῇ λήψει ὑπερβάλλουσιν, οἱ δὲ τῇ δό-
 σει ἐλλείπουσιν. οἱ μὲν γὰρ ἐν ταῖς τοιαύταις προσηγορίαις 39
 οἷον φειδωλοὶ γλίσχροι κίμβικες, πάντες τῇ δόσει ἐλλεί-
 πουσι, τῶν δ' ἀλλοτρίων οὐκ ἐφίενται οὐδὲ βούλονται λαμβά-
 νειν, οἱ μὲν διὰ τινα ἐπιείκειαν καὶ εὐλάβειαν τῶν αἰσχυρῶν
 25 (δοκοῦσι γὰρ ἔνιοι ἢ φασί γε διὰ τοῦτο φυλάττειν, ἵνα μὴ
 ποτ' ἀναγκασθῶσιν αἰσχυρόν τι πρᾶξαι· τούτων δὲ καὶ ὁ
 κυμνοπρίστης καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτος· ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῆς
 ὑπερβολῆς τοῦ μηδὲν ἂν δοῦναι)· οἱ δ' αὖ διὰ φόβον ἀπέ-
 χονται τῶν ἀλλοτρίων ὥς οὐ ῥᾷδιον αὐτὸν μὲν τὰ ἐτέρων
 30 λαμβάνειν, τὰ δ' αὐτοῦ ἐτέρους μὴ· ἀρέσκει οὖν αὐτοῖς τὸ
 μῆτε λαμβάνειν μῆτε διδόναι. οἱ δ' αὖ κατὰ τὴν λήψιν 40
 ὑπερβάλλουσι τῷ πάντοθεν λαμβάνειν καὶ πᾶν, οἷον οἱ
 τὰς ἀνελευθέρους ἐργασίας ἐργαζόμενοι, πορνοβοσκοὶ καὶ
 πάντες οἱ τοιοῦτοι, καὶ τοκισταὶ κατὰ μικρὰ καὶ ἐπὶ πολλῷ.
 1122^a πάντες γὰρ οὗτοι ὅθεν οὐ δεῖ λαμβάνουσι, καὶ ὅποσον οὐ δεῖ.
 κοινὸν δ' ἐπ' αὐτοῖς ἡ αἰσχυροκέρδεια φαίνεται· πάντες γὰρ 41
 ἔνεκα κέρδους, καὶ τούτου μικροῦ, ὀνειδῇ ὑπομένουσιν. τοὺς 42
 γὰρ τὰ μεγάλα μὴ ὅθεν δὲ δεῖ λαμβάνοντας, μηδὲ ἂν δεῖ, οὐ
 5 λέγομεν ἀνελευθέρους, οἷον τοὺς τυράννους πόλεις πορθοῦντας
 καὶ ἱερὰ σὺλῶντας, ἀλλὰ πονηροὺς μᾶλλον καὶ ἀσεβεῖς καὶ

28. μηδὲν ἂν K^b: μηθένα L^b: μηθὲν M^b: μηθενὶ ἂν Γ 29. αὐτὸν
 K^b: τὸν αὐτὸν L^b M^b: τὸ αὐτὸν O^b 30. ἀρέσκει Γ: ἀρέσκειν K^b L^b
 M^b 34. κατὰ μικρὰ Asp.: κατὰ μικρὸν pr. K^b M^b: καὶ τὰ μικρὰ corr.¹
 K^b L^b Γ καὶ add. pr. K^b Asp. 1122^a 1. ὅποσον] ὅποτε K^b

43 ἀδίκους. ὁ μέντοι κυβευτῆς καὶ ὁ λωποδύτης καὶ ὁ ληστῆς
 τῶν ἀνελευθέρων εἰσὶν· αἰσχροκερδεῖς γάρ. κέρδους γὰρ ἔνε-
 κα ἀμφότεροι πραγματεύονται καὶ ὀνείδη ὑπομένουσιν, καὶ
 οἱ μὲν κινδύνους τοὺς μεγίστους ἔνεκα τοῦ λήμματος, οἱ δ' ἀπὸ 10
 τῶν φίλων κερδαίνουσιν, οἷς δεῖ διδόναι. ἀμφότεροι δὴ ὅθεν
 οὐ δεῖ κερδαίνειν βουλόμενοι αἰσχροκερδεῖς· καὶ πᾶσαι δὴ αἱ
 44 τοιαῦται λήψεις ἀνελεύθεροι. εἰκότως δὲ τῇ ἐλευθεριότητι
 ἀνελευθερία ἐναντίον λέγεται· μεῖζόν τε γάρ ἐστι κακὸν τῆς
 ἀσωτίας, καὶ μᾶλλον ἐπὶ ταύτῃ ἁμαρτάνουσιν ἢ κατὰ τὴν 15
 45 λεχθεῖσαν ἀσωτίαν. περὶ μὲν οὖν ἐλευθεριότητος καὶ τῶν
 ἀντικειμένων κακιῶν τοσαῦτ' εἰρήσθω.

II. Δόξαι δ' ἂν ἀκόλουθον εἶναι καὶ περὶ μεγαλοπρεπείας 4
 διελθεῖν. δοκεῖ γὰρ καὶ αὕτη περὶ χρήματά τις ἀρετὴ εἶναι·
 οὐχ ὥσπερ δ' ἡ ἐλευθεριότης διατείνει περὶ πάσας τὰς ἐν 20
 χρήμασι πράξεις, ἀλλὰ περὶ τὰς δαπανηρὰς μόνον· ἐν
 τούτοις δ' ὑπερέχει τῆς ἐλευθεριότητος μεγέθει. καθάπερ γὰρ
 τοῦνομα αὐτὸ ὑποσημαίνει, ἐν μεγέθει πρέπουσα δαπάνη ἐστίν.
 2 τὸ δὲ μέγεθος πρὸς τι· οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ δαπάνημα τριηράρχῳ
 καὶ ἀρχιθεωρῷ. τὸ πρέπον δὲ πρὸς αὐτόν, καὶ ἐν ᾧ καὶ 25
 3 περὶ ὅ. ὁ δ' ἐν μικροῖς ἢ ἐν μετρίοις κατ' ἀξίαν δαπανῶν
 οὐ λέγεται μεγαλοπρεπής, οἷον τὸ “πολλάκι δόσκον ἀλήτην,”
 ἀλλ' ὁ ἐν μέγαλοις οὕτως. ὁ μὲν γὰρ μεγαλοπρεπὴς ἐλευ-
 4 θέριος, ὁ δ' ἐλευθέριος οὐδὲν μᾶλλον μεγαλοπρεπής. τῆς
 τοιαύτης δ' ἕξεως ἡ μὲν ἔλλειψις μικροπρέπεια καλεῖται, 30
 ἡ δ' ὑπερβολὴ βαναυσία καὶ ἀπειροκαλία καὶ ὅσαι τοιαῦ-
 ται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῷ μεγέθει περὶ ἃ δεῖ, ἀλλ' ἐν οἷς
 οὐ δεῖ καὶ ὡς οὐ δεῖ λαμπρυνόμεναι· ὕστερον δ' ὑπὲρ αὐτῶν
 5 ἐροῦμεν. ὁ δὲ μεγαλοπρεπὴς ἐπιστήμονι ἔοικεν· τὸ πρέπον γὰρ

7. ὁ ante λωποδύτης om. K^b καὶ ὁ ληστῆς om. (ut videtur) Asp.

8. εἰσὶν om. K^b 13. δὴ Γ 15. ταῦτα pr. K^b L^b ἢ] ἢ οἱ pr. K^b

22. ὑπερέχειν pr. K^b 26. ὅ] ἄ Γ Asp. 28. οὕτως K^b L^b Γ

35 δύναται θεωρήσαι καὶ δαπανῆσαι μεγάλα ἐμμελῶς. ὥσπερ 6
 1122^b γὰρ ἐν ἀρχῇ εἵπομεν, ἡ ἕξις ταῖς ἐνεργείαις ὀρίζεται, καὶ
 ὦν ἐστίν. αἱ δὲ τοῦ μεγαλοπρεποῦς δαπάναι μεγάλαι καὶ
 πρέπουσαι. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἔργα· οὕτω γὰρ ἔσται μέγα
 δαπάνημα καὶ πρέπου τῷ ἔργῳ. ὥστε τὸ μὲν ἔργον τῆς δα-
 5 πάνης ἄξιον δεῖ εἶναι, τὴν δὲ δαπάνην τοῦ ἔργου, ἣ καὶ ὑπερ-
 βάλλειν. δαπανῇσει δὲ τὰ τοιαῦτα ὁ μεγαλοπρεπὴς τοῦ καλοῦ 7
 ἕνεκα· κοινὸν γὰρ τοῦτο ταῖς ἀρεταῖς. καὶ ἔτι ἡδέως καὶ 8
 προετικῶς· ἡ γὰρ ἀκριβολογία μικροπρεπές. καὶ πῶς κάλ- 9
 λιστον καὶ πρεπωδέστατον, σκέψαιτ' ἂν μᾶλλον ἢ πόσου καὶ
 10 πῶς ἐλαχίστον. ἀναγκαῖον δὲ καὶ ἐλευθέριον τὸν μεγαλο-
 πρεπὴ εἶναι. καὶ γὰρ ὁ ἐλευθέριος δαπανῇσει ἃ δεῖ καὶ ὥς
 δεῖ· ἐν τούτοις δὲ τὸ μέγα τοῦ μεγαλοπρεποῦς, οἷον μέγεθος,
 περὶ ταῦτα τῆς ἐλευθεριότητος οὐσης, καὶ ἀπὸ τῆς ἕως δα-
 15 πάνης τὸ ἔργον ποιῇσει μεγαλοπρεπέστερον. οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ
 κτήμας καὶ ἔργου. κτήμα μὲν γὰρ τὸ πλείστου ἄξιον
 τιμιώτατον, οἷον χρυσός, ἔργον δὲ τὸ μέγα καὶ καλόν (τοῦ
 γὰρ τοιούτου ἡ θεωρία θαυμαστή, τὸ δὲ μεγαλοπρεπὲς θαυ-
 20 μαστόν)* καὶ ἔστιν ἔργου ἀρετὴ, μεγαλοπρέπεια, ἐν μεγέθει.
 5 Ἔστι δὲ τῶν δαπανημάτων οἷα λέγομεν τὰ τίμια, οἷον τὰ 11
 20 περὶ θεοῦς, ἀναθήματα καὶ κατασκευαὶ καὶ θυσίαι, ὁμοίως
 δὲ καὶ περὶ πᾶν τὸ δαιμόνιον, καὶ ὅσα πρὸς τὸ κοινὸν
 εὐφιλοτίμητά ἐστιν, οἷον εἴ ποιν χορηγεῖν οἴονται δεῖν λαμ-
 25 πρῶς ἢ τριηραρχεῖν ἢ καὶ ἐστιᾶν τὴν πόλιν. ἐν ἅπασιν δ' 12
 ὥσπερ εἴρηται, καὶ πρὸς τὸν πρᾶττοντα ἀναφέρεται τὸ τίς
 25 ὦν καὶ τίνων ὑπαρχόντων· ἄξια γὰρ δεῖ τούτων εἶναι, καὶ
 μὴ μόνον τῷ ἔργῳ ἀλλὰ καὶ τῷ ποιῶντι πρέπειν. διὸ 13

1122^b 5. δεῖν K^b L^b M^b
 Coraes: λαβούσης Rassow
 λοπρέπεια seclus. Muretus
 22. οἶόν τε λαμπρῶς K^b

10. δὲ Γ

13. ταῦτα H^a οὐσης] ἐχοῦσης

18. μεγαλοπρέπεια ἀρετὴ L^b M^b μεγα-

21. περὶ pr. K^b Asp.: ὅσα περὶ vulg.

πένης μὲν οὐκ ἂν εἴη μεγαλοπρεπής· οὐ γὰρ ἔστιν ἀφ' ὧν
 πολλὰ δαπανήσει προπόντως· ὁ δ' ἐπιχειρῶν ἡλίθιος· παρὰ
 14 τὴν ἀξίαν γὰρ καὶ τὸ δέον, κατ' ἀρετὴν δὲ τὸ ὀρθῶς. πρέ-
 πει δὲ [καὶ] οἷς τοιαῦτα προϋπάρχει δι' αὐτῶν ἢ τῶν 30
 προγόνων ἢ ὧν αὐτοῖς μέτεστιν, καὶ τοῖς εὐγενέσι καὶ τοῖς
 ἐνδόξοις καὶ ὅσα τοιαῦτα· πάντα γὰρ ταῦτα μέγεθος ἔχει
 15 καὶ ἀξίωμα. μάλιστα μὲν οὖν τοιοῦτος ὁ μεγαλοπρεπής, καὶ
 ἐν τοῖς τοιούτοις δαπανήμασιν ἡ μεγαλοπρέπεια, ὥσπερ
 εἴρηται· μέγιστα γὰρ καὶ ἐντιμότερα· τῶν δὲ ἰδίων ὅσα 35
 εἰσάπαξ γίνεται, οἷον γάμος καὶ εἴ τι τοιοῦτον, καὶ εἰ περί 1123^a
 τι ἢ πᾶσα πόλις σπουδάζει ἢ οἱ ἐν ἀξιώματι, καὶ περὶ
 ξένων δὲ ὑποδοχὰς καὶ ἀποστολάς, καὶ δωρεὰς καὶ ἀντιδω-
 ρεύς· οὐ γὰρ εἰς ἑαυτὸν δαπανηρὸς ὁ μεγαλοπρεπής ἀλλ'
 εἰς τὰ κοινά, τὰ δὲ δῶρα τοῖς ἀναθήμασιν ἔχει τι ὅμοιον. 5
 16 μεγαλοπρεποῦς δὲ καὶ οἶκον κατασκευάσασθαι προπόντως
 τῷ πλούτῳ (κόσμος γάρ τις καὶ οὗτος), καὶ περὶ ταῦτα
 μᾶλλον δαπανᾶν ὅσα πολυχρόνια τῶν ἔργων (κάλλιστα
 17 γὰρ ταῦτα), καὶ ἐν ἐκάστοις τὸ πρόπον· οὐ γὰρ ταῦτα ἀρ-
 μόξει θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, οὐδ' ἐν ἱερῷ καὶ τάφῳ. καὶ ἐπεὶ 10
 τῶν δαπανημάτων ἕκαστον μέγα ἐν τῷ γένει, καὶ μεγαλο-
 πρεπέστατον <ἀπλῶς> μὲν τὸ ἐν μεγάλῳ μέγα, ἐνταῦθα δὲ τὸ
 18 ἐν τούτοις μέγα, καὶ διαφέρει τὸ ἐν τῷ ἔργῳ μέγα τοῦ ἐν τῷ
 δαπανήματι· σφαῖρα μὲν γὰρ ἢ καλλίστη ἢ λήκυθος μεγαλο-
 πρέπειαν ἔχει παιδικοῦ δώρου, ἡ δὲ τούτου τιμὴ μικρὸν καὶ 15
 19 ἀνελεύθερον· διὰ τοῦτό ἐστι τοῦ μεγαλοπρεποῦς, ἐν ᾧ ἂν ποιῇ
 γένει, μεγαλοπρεπῶς ποιεῖν (τὸ γὰρ τοιοῦτον οὐκ εὐνέπρβλη-
 20 του) καὶ ἔχον κατ' ἀξίαν τοῦ δαπανήματος. τοιοῦτος μὲν οὖν

30. καὶ seclusi τοιαῦτα K^b: τὰ τοιαῦτα vulg. τῶν K^b: διὰ τῶν vulg.

1123^a 2. πᾶσα ἢ πόλις L^b M^b Asp. 10. ἐπεὶ Felicianus (et ut vide-
 tur Asp.): ἐπὶ codd. 12. ἀπλῶς addidi 14. ἡ καλλίστη add. K^b
 λήκυθος] λήκυθος ἢ καλλίστη codd.

6 ὁ μεγαλονομιετής· ὁ δὲ ὑπερβόλῃ καὶ βασιλευσσι τῷ
 20 πατρὶ τὸ δέον ἀναλίσκειν ὑπερβόλῃ, ὡς περ εἴρηται. ἐν
 γὰρ τοῖς μικροῖς τῶν δυναστημάτων πολλὰ ἀναλίσκει καὶ
 λαμπρύνεται παρὰ μέγας, οἷον ἐβαιωντάς γαμικῶς ἐστῶν,
 καὶ κωμωδῶδες χορηγῶν ἐν τῇ παροδῷ ποροῦσιν εἰσφέων,
 ὡς περ οἱ Διέγραφοι. καὶ πᾶντα τὰ τοιαῦτα ποιῶσι οὐ τοῦ
 25 καλοῦ ἐνεκα, ἀλλὰ τὸν πλοῦτον ἐπιδεικνύμενος, καὶ διὰ
 ταῦτα οἰόμενος θαυμάζεσθαι, καὶ οὐ μὲν δεῖ πολλὰ ἀνα-
 λίσκειν, ἀλλὰ δαπανῶν, οὐ δὲ δαίμνα, πολλὰ δὲ
 30 μικρὰ τὸ καλὸν ἀπολεῖ, καὶ ὁ τι αὖ ποιῇ μέλῳ καὶ
 μικρῷ πρὸς πᾶντα ἐλατύνει, καὶ τὰ μέγιστα ἀναλίσκει ἐν
 αὐτῇ κακίᾳ, οὐ μὴν οὐκ ἐν τῇ ἐπιφάνειᾳ διὰ τὸ μῆτε βλα-
 35 βερὰν τῷ πέναι εἶναι μῆτε ἀσχητήμονες.
 7 Η· ὁ δὲ μεγαλοψυχία περὶ μεγάλα μὲν καὶ ἐκ τοῦ οὐδ-III.
 35 ματος ἔοικεν εἶναι, περὶ πῶτα δὲ ἐστὶ πῶτον ἀβυσσῶν· δια-2
 1123^b φέρει δὲ οὐδὲν τῇ τῶν ἐξῆς τῇ σκροπείᾳ, δοκεῖ
 8 ὅτι μεγαλοψυχία εἶναι ὁ μέγιστος αὐτῶν ἀξίος ὧν· ὁ
 γὰρ μὴ κατ' ἀξίαν αὐτὸ ποιεῖν ἡλπίσας, τῶν δὲ κατ' ἀρετὴν
 οὐδὲν ἡλπίσας οὐδὲν ἀνέστος. μεγαλοψυχία μὲν οὐ ἐιρημένης.
 9 ὁ γὰρ μικρῶν ἀξίος καὶ τούτων ἀξίον ἐστὶν σφρόφω, μεγα-
 4 ἄνδρος δὲ οὐ· ἐν μετρίᾳ γὰρ ἡ μεγαλοψυχία, ὡς περ καὶ 5
 τὸ κἀλλος ἐν μετρίᾳ σφρατίζεται, οἱ μικροὶ δὲ ἀστέροι καὶ σφί-
 6 μετροι, καλοὶ δὲ οὐ. ὁ δὲ μέγιστος αὐτῶν ἀνδξίος ὧν
 7 χαῖνος· ὁ δὲ μετρίων ἡ ἀξίος οὐ πᾶς χαῖνος. ὁ δὲ ἐλαττόνων
 10 ἡ ἀξίος μικροψυχος, ἐὰν τε μέγιστος αὐτῶν τε μετρίων, ἐὰν
 τε καὶ μικρῶν ἀξίος ὧν ἐν ἐλαττόνων αὐτῶν ἀξίος. καὶ

24. Μεγαροὶ scripti: μεγαροὶ pr. K^b: Μεγαρεῖς vulg. 26. ταῦτα] τὰ
 1123^b 2. 8^h scripti: 8^e codd. 11. ἐν om. pr. K^b

8 μάλιστ' ἂν δόξειεν ὁ μεγάλων ἄξιος· τί γὰρ ἂν ἐποίει, εἰ
 9 ἄξιοι· οἱ δ' ὑπερβάλλουσι καὶ ἐλλείπουσιν. εἰ δὴ μεγά- 15
 λων ἑαυτὸν ἄξιοι ἄξιος ὦν, καὶ μάλιστα τῶν μεγίστων, περὶ
 10 ἐν μάλιστ' ἂν εἴη. ἡ δ' ἄξία λέγεται πρὸς τὰ ἐκτὸς ἀγαθά·
 μέγιστον δὲ τοῦτ' ἂν θείημεν ὃ τοῖς θεοῖς ἀπονέμομεν, καὶ οὗ
 μάλιστ' ἐφίενται οἱ ἐν ἀξιώματι, καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς καλλίστοις
 ἄθλων· τοιοῦτον δ' ἡ τιμὴ· μέγιστον γὰρ δὴ τοῦτο τῶν ἐκτὸς 20
 ἀγαθῶν· περὶ τιμᾶς δὴ καὶ ἀτιμίας ὁ μεγαλόψυχός ἐστιν
 11 ὡς δεῖ. καὶ ἄνευ δὲ λόγου φαίνονται οἱ μεγαλόψυχοι περὶ
 τιμὴν εἶναι· τιμῆς γὰρ μάλιστα [οἱ μεγάλοι] ἀξιοῦσιν ἑαυτούς,
 12 κατ' ἀξίαν δέ. ὁ δὲ μικρόψυχος ἐλλείπει καὶ πρὸς ἑαυτὸν
 13 καὶ πρὸς τὸ τοῦ μεγαλοψύχου ἀξίωμα. ὁ δὲ χαῦνος πρὸς 25
 14 ἑαυτὸν μὲν ὑπερβάλλει, οὐ μὴν τὸν γε μεγαλόψυχον. ὁ
 δὲ μεγαλόψυχος, εἶπερ τῶν μεγίστων ἄξιος, ἄριστος ἂν εἴη·
 μείζονος γὰρ ἀεὶ ὁ βελτίων ἄξιος, καὶ μεγίστων ὁ ἄριστος.
 τὸν ὡς ἀληθῶς ἄρα μεγαλόψυχον δεῖ ἀγαθὸν εἶναι. καὶ
 δόξειεν (ἂν) εἶναι μεγαλοψύχου τὸ ἐν ἐκάστη ἀρετῇ μέγα. 30
 15 οὐδαμῶς τ' ἂν ἀρμόζοι μεγαλοψύχῳ φεύγειν παρασείσαντι,
 οὐδ' ἀδικεῖν· τίνος γὰρ ἔνεκα πράξει αἰσχροῦ ᾧ γ' οὐδὲν μέγα;
 καθ' ἕκαστα δ' ἐπισκοποῦντι πάνπαν γελοῖος φαίνεται ἂν ὁ
 μεγαλόψυχος μὴ ἀγαθὸς ὦν. οὐκ εἴη δ' ἂν οὐδὲ τιμῆς ἄξιος
 φαῦλος ὦν· τῆς ἀρετῆς γὰρ ἄθλον ἡ τιμὴ, καὶ ἀπονέμεται 35
 16 τοῖς ἀγαθοῖς. ἔοικε μὲν οὖν ἡ μεγαλοψυχία οἷον κόσμος 1124^α
 τις εἶναι τῶν ἀρετῶν· μείζους γὰρ αὐτὰς ποιεῖ, καὶ οὐ γίνε-
 ται ἄνευ ἐκείνων. διὰ τοῦτο χαλεπὸν τῇ ἀληθείᾳ μεγαλό-

15. δὴ pr. K^b: δὲ δὴ vulg.

23. οἱ μεγάλοι seclusi

24. δὲ om.

K^b 25. μεγάλοι L^b M^b26. γε om. K^b30. δόξειεν K^bAsp.: δόξειεν δ' L^b M^b

ἀν add. Turnebus

32. γ' add. K^b1124^α 1. μὲν om. L^b M^b

ψυχον εἶναι· οὐ γὰρ οἶόν τε ἄνευ καλοκαγαθίας. μάλιστα 17
 5 μὲν οὖν περὶ τιμᾶς καὶ ἀτιμίας ὁ μεγαλόψυχός ἐστι· καὶ
 ἐπὶ μὲν ταῖς μεγάλαις καὶ ὑπὸ τῶν σπουδαίων μετρίως
 ἡσθήσεται, ὥς τῶν οἰκείων τυγχάνων ἢ καὶ ἐλαττόνων· ἀρε-
 τῆς γὰρ παντελοῦς οὐκ ἂν γένοιτο ἀξία τιμή, οὐ μὴν ἀλλ'
 ἀποδέξεται γε τῷ μὴ ἔχειν αὐτοὺς μείζω αὐτῷ ἀπονέμειν·
 10 τῆς δὲ παρὰ τῶν τυχόντων καὶ ἐπὶ μικροῖς πάνπαν ὀλι-
 γωρήσει· οὐ γὰρ τούτων ἄξιος· ὁμοίως δὲ καὶ ἀτιμίας· οὐ
 γὰρ ἔσται δικαίως περὶ αὐτόν. μάλιστα μὲν οὖν ἐστίν, ὥσπερ 18
 εἴρηται, ὁ μεγαλόψυχος περὶ τιμᾶς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ
 πλοῦτον καὶ δυναστείαν καὶ πᾶσαν εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν
 15 μετρίως ἔξει, ὅπως ἂν γίνηται, καὶ οὗτ' εὐτυχῶν περιχαρὴς
 ἔσται οὗτ' ἀτυχῶν περίλυπος. οὐδὲ γὰρ περὶ τιμὴν οὕτως ἔχει
 ὥς μέγιστον ὄν. αἱ γὰρ δυναστεύει καὶ ὁ πλοῦτος διὰ τὴν
 τιμὴν ἐστὶν αἰρετά· οἱ γοῦν ἔχοντες αὐτὰ τιμᾶσθαι δι' αὐτῶν
 βούλονται· ᾧ δὲ καὶ ἡ τιμὴ μικρόν ἐστι, τούτῳ καὶ τᾷλλα.
 8 διὸ ὑπερόπται δοκοῦσιν εἶναι. Δοκεῖ δὲ καὶ τὰ εὐτυχήματα 19
 συμβάλλεσθαι πρὸς μεγαλοψυχίαν. οἱ γὰρ εὐγενεῖς ἀξιοῦν-
 ται τιμῆς καὶ οἱ δυναστεύοντες ἢ πλουτοῦντες· ἐν ὑπεροχῇ
 γάρ, τὸ δ' ἀγαθῷ ὑπερέχον πᾶν ἐντιμότερον. διὸ καὶ τὰ
 τοιαῦτα μεγαλοψυχοτέρους ποιεῖ· τιμῶνται γὰρ ὑπὸ τινῶν·
 25 κατ' ἀλήθειαν δ' ὁ ἀγαθὸς μόνος τιμητός· ᾧ δ' ἄμφω 20
 ὑπάρχει, μᾶλλον ἀξιοῦται τιμῆς. οἱ δ' ἄνευ ἀρετῆς τὰ
 τοιαῦτα ἀγαθὰ ἔχοντες οὔτε δικαίως ἑαυτοὺς μεγάλων ἀξιοῦ-
 σιν οὔτε ὀρθῶς μεγαλόψυχοι λέγονται· ἄνευ γὰρ ἀρετῆς
 παντελοῦς οὐκ ἔστι ταῦτα. ὑπερόπται δὲ καὶ ὑβρίζονται καὶ οἱ 21
 30 τὰ τοιαῦτα ἔχοντες ἀγαθὰ γίνονται. ἄνευ γὰρ ἀρετῆς οὐ
 ῥᾷδιον φέρειν ἐμμελῶς τὰ εὐτυχήματα· οὐ δυνάμενοι δὲ

10. μικροῦ pr. K^b19. δὲ L^b Γ: δὴ vulg.22. ἡ K^b M^b: ἡ οἱ L^b25. τιμητός pr. K^b M^b Asp.: τιμητέος L^b Γ29. οἱ add. K^b

φέρειν καὶ οἰόμενοι τῶν ἄλλων ὑπερέχειν ἐκείνων μὲν κα- 1124^b
 ταφρονοῦσιν, αὐτοὶ δ' ὅ τι ἂν τύχωσι πράττουσιν. μιμοῦνται.
 γὰρ τὸν μεγαλόψυχον οὐχ ὅμοιοι ὄντες, τοῦτο δὲ δρῶσιν ἐν
 οἷς δύνανται· τὰ μὲν οὖν κατ' ἀρετὴν οὐ πράττουσι, καταφρο-
 22 νοῦσι δὲ τῶν ἄλλων. ὁ μὲν γὰρ μεγαλόψυχος δικαίως κατα- 5
 23 φρονεῖ (δοξάζει γὰρ ἀληθῶς), οἱ δὲ πολλοὶ τυχόντως. οὐκ
 ἔστι δὲ μικροκίνδυνος οὐδὲ φιλοκίνδυνος διὰ τὸ ὀλίγα τιμᾶν,
 μεγαλοκίνδυνος δέ, καὶ ὅταν κινδυνεύῃ, ἀφειδῆς τοῦ βίου ὥς
 24 οὐκ ἄξιον ὃν πάντως ζῆν. καὶ οἷος εὖ ποιεῖν, εὐεργετούμενος
 δ' αἰσχύνεται· τὸ μὲν γὰρ ὑπερέχοντος, τὸ δ' ὑπερεχομένου. 10
 καὶ ἀντευεργετικὸς πλειόνων· οὕτω γάρ οἱ προσοφλήσει
 25 ὁ ὑπάρξας καὶ ἔσται εὖ πεπονθώς. δοκοῦσι δὲ καὶ μνημο-
 νεύειν οὗ ἂν ποιήσωσιν εὖ, ὧν δ' ἂν πάθωσιν οὐ (ἐλάττων
 γὰρ ὁ παθὼν εὖ τοῦ ποιήσαντος, βούλεται δ' ὑπερέχειν), καὶ
 τὰ μὲν ἡδέως ἀκούειν, τὰ δ' ἀηδῶς· διὸ καὶ τὴν Θέτιν οὐ 15
 λέγειν τὰς εὐεργεσίας τῷ Διί, οὐδ' οἱ Λάκωνες πρὸς τοὺς
 26 Ἀθηναίους, ἀλλ' ἃ πεπόνθεσαν εὖ. μεγαλοψύχου δὲ καὶ τὸ
 μηδεὶν δέισθαι ἢ μόλις, ὑπηρετεῖν δὲ προθύμως, καὶ πρὸς
 μὲν τοὺς ἐν ἀξιώματι καὶ εὐτυχίαις μέγαν εἶναι, πρὸς δὲ
 τοὺς μέσους μέτριον· τῶν μὲν γὰρ ὑπερέχειν χαλεπὸν καὶ 20
 σεμνόν, τῶν δὲ ῥάδιον, καὶ ἐπ' ἐκείνοις μὲν σεμνύνεσθαι οὐκ
 ἀγεννές, ἐν δὲ τοῖς ταπεινοῖς φορτικόν, ὥσπερ εἰς τοὺς ἀσθε-
 27 νεῖς ἰσχυρίζεσθαι· καὶ εἰς τὰ ἔντιμα μὴ ἰέναι, ἢ οὐ πρω-
 τεύουσιν ἄλλοι· καὶ ἀργὸν εἶναι καὶ μελλητὴν ἄλλ' ἢ ὅπου
 τιμὴ μεγάλη ἢ ἔργον, καὶ ὀλίγων μὲν πρακτικόν, μεγάλων 25
 28 δὲ καὶ ὀνομαστῶν. ἀναγκαῖον δὲ καὶ φανερομιστὴ εἶναι καὶ

1124^b 5. μὲν γὰρ K^b: δὲ vulg. 7. μικροκίνδυνος] πυκροκίνδυνος L^b M^b
 Asp. 11. οἱ add. K^b 13. οὐ scripsi: οὐς codd. (ὧν Asp.) 15.
 ἀκούειν scripsi: ἀκούει codd. 17. πεπόνθεσιν K^b Γ 21. ἐπ' K^b:
 ἐν L^b M^b 26. φανερομιστὴ codex Morelii: φανερομίση pg. K^b: φανερό-
 μισον vulg.

φανερόφιλον (τὸ γὰρ λαυθάνειν φοβούμενον, καὶ ἀμελεῖν
 τῆς ἀληθείας μᾶλλον ἢ τῆς δόξης), καὶ λέγειν καὶ πρᾶτ-
 τειν φανερώς (παρρησιαστῆς γὰρ διὰ τὸ καταφρονητικὸς εἶναι,
 30 καὶ ἀληθευτικός, πλὴν ὅσα μὴ δι' εἰρωνείαν [εἰρωνεία δὲ]
 πρὸς τοὺς πολλούς), καὶ πρὸς ἄλλον μὴ δύνασθαι ζῆν 29
 1125^a ἀλλ' ἢ φίλον· δουλικὸν γάρ· διὸ καὶ πάντες οἱ κό-
 λακες θητικοὶ καὶ οἱ ταπεινοὶ κόλακες. οὐδὲ θαυμαστικός· 30
 οὐδὲν γὰρ μέγα αὐτῷ ἐστίν. οὐδὲ μνησικάκος· οὐ γὰρ
 μεγαλοψύχου τὸ ἀπομνημονεύειν, ἄλλως τε καὶ κακά, ἀλλὰ
 5 μᾶλλον παρορᾶν. οὐδ' ἀνθρωπολόγος· οὔτε γὰρ περὶ αὐ- 31
 τοῦ ἐρεῖ οὔτε περὶ ἐτέρου· οὔτε γὰρ ἵνα ἐπαινῇται μέλει
 αὐτῷ οὔθ' ὅπως οἱ ἄλλοι ψέγωνται· οὐδ' αὖ ἐπαινετικός
 ἐστίν· διόπερ οὐδὲ κακολόγος, οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν, εἰ μὴ δι'
 ὕβριν. καὶ περὶ ἀναγκαίων ἢ μικρῶν ἤκιστα ὀλοφυρτι- 32
 10 κὸς καὶ δεητικός· σπουδάζοντος γὰρ οὕτως ἔχειν περὶ ταῦτα.
 καὶ οἷος κεκτῆσθαι μᾶλλον τὰ καλὰ καὶ ἄκαρπα τῶν 33
 καρπίμων καὶ ὠφελίμων· αὐτάρκους γὰρ μᾶλλον. καὶ κί- 34
 νησις δὲ βραδεῖα τοῦ μεγαλοψύχου δοκεῖ εἶναι, καὶ φωνὴ
 βαρεῖα, καὶ λέξις στάσιμος· οὐ γὰρ σπενυστικός ὁ περὶ ὀλίγα
 15 σπουδάζων, οὐδὲ σύντονος ὁ μηδὲν μέγα οἰόμενος· ἢ δ' ὀξυ-
 9 φωνία καὶ ἡ ταχυτῆς διὰ τούτων. Τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ μεγα-
 λόψυχος· ὁ δ' ἐλλείπων μικρόψυχος, ὁ δ' ὑπερβάλλων 35

27. ἀμελεῖν pr. K^b: μέλειν vulg.

29. παρρησιαστῆς γὰρ διὰ τὸ κα-
 ταφρονητικὸς εἶναι, καὶ ἀληθευτικὸς scripsi: καταφρονητικοῦ γάρ· παρρη-
 σιαστοῦ γάρ· διὸ παρρησιαστικός δὲ διὰ τὸ καταφρονητικὸς εἶναι καὶ ἀληθευ-
 τικός pr. K^b: παρρησιαστῆς γὰρ διὰ τὸ καταφρονητικὸς εἶναι, καταφρονη-
 τικός δὲ διὰ τὸ παρρησιαστικός, παρρησιαστικός δὲ διὰ τὸ καταφρονητικός
 καὶ ἀληθευτικός Γ: παρρησιαστικός γάρ· διὸ καταφρονητικός· καταφρονη-
 τικός δέ, διὸ παρρησιαστικός καὶ ἀληθευτικός L^b M^b: παρρησιαστῆς γὰρ
 διὰ τὸ καταφρονεῖν· διὸ καὶ ἀληθευτικός corr. cod. Par. 1856 30. εἰρω-
 νεία δὲ seclusi: εἴρωνα δὲ N^b 1125^a 1. ἢ πρὸς φίλον L^b M^b 14. ὁ
 om. K^b

χαῦνος. οὐ κακοὶ μὲν οὖν δοκοῦσιν εἶναι οὐδ' οὗτοι (οὐ γὰρ κακοποιοὶ εἰσιν), ἡμαρτημένοι δέ. ὁ μὲν γὰρ μικρόψυχος ἄξιος ὢν ἀγαθῶν ἑαυτὸν ἀποστερεῖ ὧν ἄξιος ἐστι, καὶ ἔοικε 20 κακὸν ἔχειν τι ἐκ τοῦ μὴ ἀξιοῦν ἑαυτὸν τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγνοεῖν δ' ἑαυτόν· ὠρέγεται γὰρ ἂν ὧν ἄξιος ἦν, ἀγαθῶν γε ὄντων. οὐ μὴν ἡλίθιοί γε οἱ τοιοῦτοι δοκοῦσιν εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον ὀκνηροί. ἡ τοιαύτη δὲ δόξα δοκεῖ καὶ χείρους ποιεῖν· ἕκαστοι γὰρ ἐφίενται τῶν κατ' ἀξίαν, ἀφίστανται δὲ καὶ 25 τῶν πράξεων τῶν καλῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὡς ἀνά- 36 ξιοι ὄντες, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν. οἱ δὲ χαῦνοι ἡλίθιοι καὶ ἑαυτοὺς ἀγνοοῦντες, καὶ ταῦτ' ἐπιφανῶς· οὐ γὰρ ἄξιοι ὄντες τοῖς ἐντίμοις ἐπιχειροῦσιν, εἴτα ἐξελέγχονται· καὶ ἐσθῆτι κοσμοῦνται καὶ σχήματι καὶ τοῖς τοιούτοις, καὶ 30 βούλονται τὰ εὐτυχήματα καὶ φανερά εἶναι αὐτῶν, καὶ λέγουσι 37 περὶ αὐτῶν ὡς διὰ τούτων τιμηθησόμενοι. ἀντιτίθεται δὲ τῇ μεγαλοψυχίᾳ ἡ μικροψυχία μᾶλλον τῆς χαυνότητος· καὶ 38 γὰρ γίνεται μᾶλλον καὶ χεῖρόν ἐστιν. ἡ μὲν οὖν μεγαλο- ψυχία περὶ τιμὴν ἐστι μεγάλην, ὥσπερ εἴρηται. 35

IV. Ἐοικε δὲ καὶ περὶ ταύτην εἶναι ἀρετὴ τις, καθάπερ ἐν 1125^b τοῖς πρώτοις ἐλέχθη, ἡ δόξειεν ἂν παραπλησίως ἔχειν πρὸς 10 τὴν μεγαλοψυχίαν ὥσπερ καὶ ἡ ἐλευθεριότης πρὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν. ἄμφω γὰρ αὐταὶ τοῦ μὲν μεγάλου ἀφεστᾶσι, περὶ δὲ τὰ μέτρια καὶ μικρὰ διατιθέασιν ἡμᾶς ὡς δεῖ· 5 2 ὥσπερ δ' ἐν λήψει καὶ δόσει χρημάτων μεσότης ἔστι καὶ ὑπερβολή τε καὶ ἔλλειψις, οὕτω καὶ ἐν τιμῇς ὀρέξει τὸ 3 μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ ἥττον, καὶ τὸ ὅθεν δεῖ καὶ ὡς δεῖ. τὸν τε γὰρ φιλότιμον ψέγομεν ὡς μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ ὅθεν οὐ δεῖ

24. δέ] γε K^b
 ὡς vulg.

28. ἡλίθιοι om. K^b

οὐ K^b (et ut videtur Asp.):

31. καὶ ante φανερά add. K^b

32. αὐτῶν L^b Γ Asp.

1125^b 5. post καὶ add. τὰ L^b M^b

9. ὡς K^b Γ: ὡς καὶ L^b M^b

10 τῆς τιμῆς ἐφιέμενον, τὸν τε ἀφιδότιμον ὥς οὐδ' ἐπὶ τοῖς
 καθάροις προαφιδόμενον τιμᾶσθαι. ἔστι δ' ὅτε τὸν ἀφιδότιμον
 ἐπαυόμεν ὥς ἀνδρῶν καὶ φιλῶκαλον, τὸν δ' ἀφιδότιμον
 ὥς μέτριον καὶ σφύρον, ὡς περ καὶ ἐν τοῖς πρῶτοις ἐπι-
 μεν. διήκον δ' ὅτι πλεοναχῶς τοῖς φιλανθρωποῦτον λεγόμενον οὐκ
 15 ἐπὶ τὸ αὐτὸ φέρομεν ἀεὶ τὸ φιλῶτιον, ἀλλ' ἐπαυόμενες
 μεν ἐπὶ τὸ μαλ' ὅν οὐ πολὺ, ψέγοντες δ' ἐπὶ τὸ μαλ'-
 λον ἢ δει. ἀνωμύλου δ' οὐσης τῆς μεσότητος, ὥς ἐρήνης ἔοι-
 κεν ἀμφοῖσιν τὰ ἄκρα. ἐν οἷς δ' ἔστιν ὡς ἐπὶ φιλῶν καὶ
 20 ἐλλείψεως, καὶ τὸ μέσον· ὁρῶμεν δὲ τῆς τιμῆς καὶ μαλ' ὅν
 δει καὶ ἥττον· ἔστι δὲ καὶ ὥς δει· ἐπαυεῖται δ' οὐν ἢ ἔξῃς
 αἰτη, μεσότης οὖσα ἐπὶ τιμῇ ἀνωμύλος. φανερὸν δὲ πρὸς
 μὲν τὴν φιλῶτιαν ἀφιδότιαν, πρὸς δὲ τὴν ἀφιδότιαν
 25 φιλῶτιαν, πρὸς ἀμφοτέρωδ' ἔοικε δὲ τοῦτ'
 εἶναι καὶ περὶ τὰς ἀλλὰς ἀρετὰς. ἀντικείμενα δ' ἔσται
 30 οἱ ἄκροι φανερῶναι διὰ τὸ μὴ ὡνομάσθαι τὸν μέσον.
 35 θους, ἀλλ' ὥς αὐτὸς λέγος τὰξιν, οὐτω καὶ ἐπὶ τοῖς καὶ ἐπὶ

11. ἔστι δ' ὅτε] ἔστι δὲ K^b
 codd. 19. τῆς add. K^b 20. δὴ] δ' ὅτε M^b 25. τὸν L^b F:
 γων H^a N^b 23. δὲ prius] δὲ ἢ K^b; fort. δὴ 25. τὸν L^b
 M^b Asp. 26. post ἔστι add. μὲν I 27. τὸν μέσον Victorinus
 32. καὶ ante ὥς om. K^b

4 τοσοῦτον χρόνον χαλεπαίνειν· ἁμαρτάνειν δὲ δοκεῖ μᾶλλον 1126^a
ἐπὶ τὴν ἔλλειψιν· οὐ γὰρ τιμωρητικὸς ὁ πρᾶος, ἀλλὰ μᾶλ-
5 λον συγγνωμονικός. ἡ δ' ἔλλειψις, εἴτ' ἀοργησία τίς ἐστιν
εἴθ' ὅ τι δὴ ποτε, ψέγεται. οἱ γὰρ μὴ ὀργιζόμενοι ἐφ' οἷς
δεῖ ἡλίθιοι δοκοῦσιν εἶναι, καὶ οἱ μὴ ὥς δεῖ μὴδ' ὅτε μὴδ' 5
6 οἷς δεῖ· δοκεῖ γὰρ οὐκ αἰσθάνεσθαι οὐδὲ λυπεῖσθαι, μὴ ὀργι-
ζόμενός τε οὐκ εἶναι ἀμυντικός, τὸ δὲ προπηλακίζμενον
7 ἀνέχεσθαι καὶ τοὺς οἰκείους περιορᾶν ἀνδραποδῶδες. ἡ δ'
ὑπερβολὴ κατὰ πάντα μὲν γίνεται (καὶ γὰρ οἷς οὐ δεῖ,
καὶ ἐφ' οἷς οὐ δεῖ, καὶ μᾶλλον ἢ δεῖ, καὶ θᾶττον, καὶ πλείω 10
χρόνον), οὐ μὴν ἅπαντά γε τῷ αὐτῷ ὑπάρχει. οὐ γὰρ ἂν
δύναιτ' εἶναι· τὸ γὰρ κακὸν καὶ ἑαυτὸ ἀπόλλυσι, καὶ ὁλό-
8 κληρον ἦ, ἀφόρητον γίνεται. οἱ μὲν οὖν ὀργίλοι ταχέως μὲν
ὀργίζονται καὶ οἷς οὐ δεῖ καὶ ἐφ' οἷς οὐ δεῖ καὶ μᾶλλον ἢ
δεῖ, παύονται δὲ ταχέως· ὁ καὶ βέλτιστον ἔχουσιν. συμ- 15
βαίνει δ' αὐτοῖς τοῦτο, ὅτι οὐ κατέχουσι τὴν ὀργὴν ἀλλ'
ἀνταποδιδόασιν ἢ φανεροὶ εἰσι διὰ τὴν ὀξύτητα, εἴτ' ἀπο-
9 παύονται. ὑπερβολῇ δ' εἰσὶν οἱ ἀκρόχοιοι ὀξεῖς καὶ πρὸς
10 πᾶν ὀργίλοι καὶ ἐπὶ παντί· ὅθεν καὶ τοῦνομα. οἱ δὲ πικροὶ
δυσδιάλυτοι, καὶ πολλὸν χρόνον ὀργίζονται· κατέχουσι γὰρ 20
τὸν θυμόν. παῦλα δὲ γίνεται ὅταν ἀνταποδιδῷ· ἡ γὰρ
τιμωρία παύει τῆς ὀργῆς, ἡδονὴν ἀντὶ τῆς λύπης ἐμποιοῦσα.
τούτου δὲ μὴ γινομένου τὸ βάρος ἔχουσιν· διὰ γὰρ τὸ μὴ ἐπι-
φανὲς εἶναι οὐδὲ συμπεῖθει αὐτοὺς οὐδεῖς, ἐν αὐτῷ δὲ πέψαι
τὴν ὀργὴν χρόνου δεῖ. εἰσὶ δ' οἱ τοιοῦτοι ἑαυτοῖς ὀχληρότατοι 25
11 καὶ τοῖς μάλιστα φίλοις. χαλεποὺς δὲ λέγομεν τοὺς ἐφ' οἷς
τε μὴ δεῖ χαλεπαίνοντας καὶ μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ πλείω

1126^a 4. τὸ γὰρ μὴ ὀργίζεσθαι ἐφ' οἷς δεῖ ἡλίθιοι δοκεῖ εἶναι Γ 5. οἱ
om. K^b 6. γὰρ] δὲ Γ 10. θᾶττον ἢ καὶ K^b 17. ἀποδιδόα-
σιν K^b Γ 20. ὀργίλοι K^b 21. ἀνταποδῶσιν Γ Asp. 25. fort.
δεῖται

χρόνον, καὶ μὴ διαλλαττομένους ἄνευ τιμωρίας ἢ κολάσεως.
 τῇ πραότητι δὲ μᾶλλον τὴν ὑπερβολὴν ἀντιτίθεμεν· καὶ 12
 30 γὰρ μᾶλλον γίνεται· ἀνθρωπικώτερον γὰρ τὸ τιμωρεῖσθαι·
 καὶ πρὸς τὸ συμβιοῦν οἱ χαλεποὶ χείρους. ὁ δὲ καὶ ἐν τοῖς 13
 πρότερον εἴρηται, καὶ ἐκ τῶν λεγομένων δῆλον· οὐ γὰρ
 ῥᾶδιον διορίσαι τὸ πῶς καὶ τίσι καὶ ἐπὶ ποίοις καὶ πόσον
 χρόνον ὀργιστέον, καὶ τὸ μέχρι τίνος ὀρθῶς ποιεῖ τις ἢ ἄμαρ-
 35 τάνει. ὁ μὲν γὰρ μικρὸν παρεκβαίνων οὐ ψέγεται, οὐτ' ἐπὶ
 τὸ μᾶλλον οὐτ' ἐπὶ τὸ ἥττον· ἐνίοτε γὰρ τοὺς ἐλλείποντας
 1126^b ἐπαινοῦμεν καὶ πράους φαμέν, καὶ τοὺς χαλεπαίνοντας ἀν-
 δρώδεις ὡς δυναμένους ἄρχειν. ὁ δὲ πόσον καὶ πῶς παρεκ-
 βαίνων ψεκτός, οὐ ῥᾶδιον τῷ λόγῳ ἀποδοῦναι· ἐν γὰρ τοῖς
 καθ' ἕκαστα κὰν τῇ αἰσθήσει ἢ κρίσις. ἀλλὰ τό γε τοσοῦτον 14
 5 δῆλον, ὅτι ἡ μὲν μέση ἕξις ἐπαινετή, καθ' ἣν οἷς δεῖ ὀργι-
 ζόμεθα καὶ ἐφ' οἷς δεῖ καὶ ὡς δεῖ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα,
 αἱ δ' ὑπερβολαὶ καὶ ἐλλείψεις ψεκταί, καὶ ἐπὶ μικρὸν μὲν
 γινόμεναι ἡρέμα, ἐπὶ πλέον δὲ μᾶλλον, ἐπὶ πολὺ δὲ σφό-
 δρα. δῆλον οὖν ὅτι τῆς μέσης ἕξεως ἀνθεκτέον. αἱ μὲν οὖν 15
 10 περὶ τὴν ὀργὴν ἕξεις εἰρήσθωσαν.
 12 Ἐν δὲ ταῖς ὁμιλίαις καὶ τῷ συζῆν καὶ λόγων καὶ VI.
 πραγμάτων κοινωνεῖν οἱ μὲν ἄρεσκοι δοκοῦσιν εἶναι, οἱ πάντα
 πρὸς ἡδονὴν ἐπαινοῦντες καὶ οὐθὲν ἀντιτείνοντες, ἀλλ' οἰόμενοι
 δεῖν ἄλλοι τοῖς ἐντυγχάνουσιν εἶναι· οἱ δ' ἐξ ἐναντίας τού- 2
 15 τοις πρὸς πάντα ἀντιτείνοντες καὶ τοῦ λυπεῖν οὐδ' ὀτιοῦν φρον-
 τίζοντες δύσκολοι καὶ δυσέριδες καλοῦνται. ὅτι μὲν οὖν αἱ 3
 εἰρημέναι ἕξεις ψεκταὶ εἰσιν, οὐκ ἄδηλον, καὶ ὅτι ἡ μέση
 τούτων ἐπαινετή, καθ' ἣν ἀποδέξεται ἂν δεῖ καὶ ὡς δεῖ,
 ὁμοίως δὲ καὶ δυσχερανεῖ· ὄνομα δ' οὐκ ἀποδέδοται αὐτῇ 4

28. ἦ] καὶ K^b
 τοιοῦτον vulg.

1126^b 4. κὰν scripsi : καὶ codd. τοσοῦτον K^b :

τι, ἔοικε δὲ μάλιστα φιλία. τοιοῦτος γάρ ἐστιν ὁ κατὰ τὴν 20
 μέσσην ἕξιν οἶον βουλόμεθα λέγειν τὸν ἐπικεικὴ φίλον, τὸ
 5 στέργειν προσλαβόντα. διαφέρει δὲ τῆς φιλίας, ὅτι ἄνευ
 πάθους ἐστὶ καὶ τοῦ στέργειν οἷς ὁμιλεῖ· οὐ γὰρ τῷ φιλεῖν ἢ
 ἐχθαίρειν ἀποδέχεται ἕκαστα ὥς δεῖ, ἀλλὰ τῷ τοιοῦτος
 εἶναι. ὁμοίως γὰρ πρὸς ἀγνώτας καὶ γνωρίμους καὶ συνήθεις 25
 καὶ ἀσυνήθεις αὐτὸ ποιήσει, πλὴν καὶ ἐν ἑκάστοις ὥς ἀρμό-
 ζει· οὐ γὰρ ὁμοίως προσήκει συνήθων καὶ ὁθνείων φροντίζειν,
 6 οὐδ' αὖ λυπεῖν. καθόλου μὲν οὖν εἴρηται ὅτι ὥς δεῖ ὁμιλήσει,
 ἀναφέρων δὲ πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον στοχάζεται
 7 τοῦ μὴ λυπεῖν ἢ συνηδύνειν. ἔοικε μὲν γὰρ περὶ ἡδονὰς καὶ 30
 λύπας εἶναι τὰς ἐν ταῖς ὁμιλίαις γινομένας· τούτων δ' ὅσας
 μὲν αὐτῷ ἐστὶ μὴ καλὸν ἢ βλαβερὸν συνηδύνειν, δυσχερα-
 νεῖ, καὶ προαιρησεται λυπεῖν· κὰν τῷ ποιοῦντι δ' ἀσχημο-
 σύνην φέρῃ, καὶ ταύτην μὴ μικράν, ἢ βλάβην, ἢ δ' ἐναν-
 τίωσις μικρὰν λύπην, οὐκ ἀποδέχεται ἀλλὰ δυσχερανεῖ. 35
 8 διαφερόντως δ' ὁμιλήσει τοῖς ἐν ἀξιώμασι καὶ τοῖς τυχοῦσι,
 καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον γνωρίμοις, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὰς 1127^a
 ἄλλας διαφοράς, ἑκάστοις ἀπονέμων τὸ πρέπον, καὶ καθ'
 αὐτὸ μὲν αἰρούμενος τὸ συνηδύνειν, λυπεῖν δ' εὐλαβούμενος,
 τοῖς δ' ἀποβαίνουσιν, ἔαν ἢ μείζω, συνεπόμενος, λέγω δὲ
 τῷ καλῷ καὶ τῷ συμφέροντι. καὶ ἡδονῆς δ' ἕνεκα τῆς 5
 9 εἰσαῦθις μεγάλης μικρὰ λυπήσει. ὁ μὲν οὖν μέσος τοιοῦτός
 ἐστιν, οὐκ ὠνόμασται δέ· τοῦ δὲ συνηδύνοντος ὁ μὲν τοῦ ἡδὺς
 εἶναι στοχαζόμενος μὴ διὰ τι ἄλλο ἄρεσκος, ὁ δ' ὅπως ὠφέ-
 λειά τις αὐτῷ γίνηται εἰς χρήματα καὶ ὅσα διὰ χρημά-
 των, κόλαξ· ὁ δὲ πᾶσι δυσχεραίνων εἴρηται ὅτι δύσκολος 10
 καὶ δύσερις. ἀντικεῖσθαι δὲ φαίνεται τὰ ἄκρα ἑαυτοῖς διὰ
 τὸ ἀνώνυμον εἶναι τὸ μέσον.

26. καὶ ἀσυνήθεις om. K^b
 1127^a 6. μεγάλης om. K^b

36. διαφερόντως διαφόρως δ' K^b
 8. δι' ἄλλο τι L^b M^b τις ὠφέλεια K^b

13 Περὶ τὰ αὐτὰ δὲ σχεδὸν ἔστι καὶ ἡ τῆς ἀλαζονείας (καὶ VII.
 εἰρωνείας) μεσότης· ἀνώνυμος δὲ καὶ αὐτή. οὐ χεῖρον δὲ καὶ
 15 τὰς τοιαύτας ἐπελθεῖν· μᾶλλον τε γὰρ ἂν εἰδείμεν τὰ περὶ τὸ
 ἦθος, καθ' ἕκαστον διελθόντες, καὶ μεσότητος εἶναι τὰς ἀρε-
 τὰς πιστεύσασκεν ἂν, ἐπὶ πάντων οὕτως ἔχον συνιδόντες. ἐν
 δὴ τῷ συζῆν οἱ μὲν πρὸς ἡδονὴν καὶ λύπην ὁμιλοῦντες εἴρη-
 νται, περὶ δὲ τῶν ἀληθευόντων τε καὶ ψευδομένων εἴπωμεν
 20 ὁμοίως ἐν λόγοις καὶ πράξεσι καὶ τῷ προσποιήματι. δοκεῖ 2
 δὴ ὁ μὲν ἀλαζὼν προσποιητικὸς τῶν ἐνδόξων εἶναι καὶ μὴ
 ὑπαρχόντων καὶ μειζόνων ἢ ὑπάρχει, ὁ δὲ εἴρων ἀνάπαλιν 3
 ἀρνεῖσθαι τὰ ὑπάρχοντα ἢ ἐλάττω ποιεῖν, ὁ δὲ μέσος αὐθι- 4
 καστός τις ὢν ἀληθευτικὸς καὶ τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ, τὰ
 25 ὑπάρχοντα ὁμολογῶν εἶναι περὶ αὐτόν, καὶ οὔτε μείζω οὔτε
 ἐλάττω. ἔστι δὲ τούτων ἕκαστα καὶ ἕνεκά τινος ποιεῖν καὶ 5
 μηδεὶνός. ἕκαστος δ' οἷός ἐστι, τοιαῦτα λέγει καὶ πράττει
 καὶ οὕτω ζῇ, ἔαν μὴ τινος ἕνεκα πράττη. καθ' αὐτὸ δὲ τὸ 6
 μὲν ψεῦδος φαῦλον καὶ ψεκτόν, τὸ δ' ἀληθὲς καλὸν καὶ
 30 ἐπαινετόν. οὕτω δὲ καὶ ὁ μὲν ἀληθευτικὸς μέσος ὢν ἐπαινε-
 τός, οἱ δὲ ψευδόμενοι ἀμφοτέροι μὲν ψεκτοί, μᾶλλον δ' ὁ
 ἀλαζών. περὶ ἑκατέρου δ' εἴπωμεν, πρότερον δὲ περὶ τοῦ ἀλη-
 θευτικοῦ. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐν ταῖς ὁμολογαίαις ἀληθεύοντος 7
 λέγομεν, οὐδ' ὅσα εἰς ἀδικίαν ἢ δικαιοσύνην συντείνει (ἄλλης
 1127^b γὰρ ἂν εἴη ταυτ' ἀρετῆς), ἀλλ' ἐν οἷς μηδεὶς τοιούτου δια-
 φέροντος καὶ ἐν λόγῳ καὶ ἐν βίῳ ἀληθεύει τῷ τὴν ἕξιν
 τοιοῦτος εἶναι. δόξειε δ' ἂν ὁ τοιοῦτος ἐπικεικὴς εἶναι. ὁ γὰρ 8
 φιλαλήθης, καὶ ἐν οἷς μὴ διαφέρει ἀληθεύων, ἀληθεύσει
 5 καὶ ἐν οἷς διαφέρει ἔτι μᾶλλον· ὥς γὰρ αἰσχροὺς τὸ ψευ-
 δος εὐλαβήσεται, ὅ γε καὶ καθ' αὐτὸ ηὐλαβεῖτο· ὁ δὲ τοι-

13. καὶ τῆς εἰρωνείας add. Imelmann
 δὲ om. K^b 1127^b 6. αὐτὸν K^b

24. fort. καὶ τῷ βίῳ
 εὐλαβεῖτο pr. K^b L^b

30.

- 9 οὗτος ἐπαινετός. ἐπὶ τὸ ἔλαττον δὲ μᾶλλον τοῦ ἀληθοῦς
ἀποκλίνει· ἐμμελέστερον γὰρ φαίνεται διὰ τὸ ἐπαχθεῖς τὰς
10 ὑπερβολὰς εἶναι. ὁ δὲ μείζω τῶν ὑπαρχόντων προσποιού-
μενος μηδενὸς ἔνεκα φαύλῳ μὲν ἔοικεν (οὐ γὰρ ἂν ἔχαιρε 10
11 τῷ ψεύδει), μάταιος δὲ φαίνεται μᾶλλον ἢ κακός· εἰ δ'
ἔνεκά τινος, ὁ μὲν δόξης ἢ τιμῆς οὐ λίαν ψεκτός, †ὥς ὁ
ἀλαζών, † ὁ δὲ ἀργυρίου, ἢ ὅσα εἰς ἀργύριον, ἀσχημονέστερος
12 (οὐκ ἐν τῇ δυνάμει δ' ἐστὶν ὁ ἀλαζών, ἀλλ' ἐν τῇ προαιρέσει·
κατὰ τὴν ἔξιν γὰρ καὶ τῷ τοιόσδε εἶναι ἀλαζών ἐστιν)· ὥσπερ 15
καὶ ψεύστης ὁ μὲν τῷ ψεύδει αὐτῷ χαίρων, ὁ δὲ δόξης
13 ὀρεγόμενος ἢ κέρδους. οἱ μὲν οὖν δόξης χάριν ἀλαζονεύμενοι
τὰ τοιαῦτα προσποιοῦνται ἐφ' οἷς ἔπαινος ἢ εὐδαιμονισμός,
οἱ δὲ κέρδους, ὧν καὶ ἀπόλαυσις ἐστι τοῖς πέλας καὶ δια-
λαθεῖν ἐστι μὴ ὄντα, οἷον μάντιν σοφὸν ἱατρόν. διὰ τοῦτο 20
οἱ πλείστοι προσποιοῦνται τὰ τοιαῦτα καὶ ἀλαζονεύονται·
14 ἔστι γὰρ ἐν αὐτοῖς τὰ εἰρημένα. οἱ δ' εἰρωνες ἐπὶ τὸ ἔλατ-
τον λέγοντες χαριέστεροι μὲν τὰ ἡθὴ φαίνονται· οὐ γὰρ
κέρδους ἔνεκα δοκοῦσι λέγειν, ἀλλὰ φεύγοντες τὸ ὀγκηρόν·
μάλιστα δὲ καὶ οὗτοι τὰ ἔνδοξα ἀπαρνούνται, οἷον καὶ Σωκρά- 25
15 τος ἐποίει. οἱ δὲ τὰ μικρὰ καὶ φανερά [προσποιούμενοι]
βαυκοπανοῦργοι λέγονται καὶ εὐκαταφρονητότεροί εἰσιν· καὶ
ἐνίοτε ἀλαζονεία φαίνεται, οἷον ἡ τῶν Λακώνων ἐσθῆς· καὶ
16 γὰρ ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ λίαν ἑλλειψις ἀλαζονικόν. οἱ δὲ
μετρίως χρώμενοι τῇ εἰρωνείᾳ καὶ περὶ τὰ μὴ λίαν ἐμποδὼν 30

8. ἀποκλινεῖ Coraes 14. οὐκ—15. ἀλαζών ἐστιν alio loco (post 1127^b
22. εἰρημένα) habuisse videtur Aspasius 19. ὧν καὶ] ὧν ἡδεῖ gr. K^b :
ὧν ἡδη conī. Ramsauer καὶ K^b : καὶ & vulg. 20. ἱατρόν K^b Asp. :
ἡ ἱατρόν vulg. διὰ τοῦτο om. K^b 21. τὰ τοιαῦτα] ταῦτα K^b 24.
ὀχληρόν K^b 26. δὲ K^b Γ : δὲ καὶ vulg. φανερά K^b : τὰ φανερά
L^b M^b προσποιούμενοι seclus. Vahlen 27. εὐκαταφρονητότεροί K^b :
εὐκαταφρόνητοί L^b M^b Γ

καὶ φανερά εἰρωνευόμενοι χαρίζοντες φαίνονται. ἀντικεῖσθαι 17
δ' ὁ ἀλαζῶν φαίνεται τῷ ἀληθευτικῷ· χείρων γάρ.

14 Οὔσης δὲ καὶ ἀναπαύσεως ἐν τῷ βίῳ, καὶ ἐν ταύτῃ VIII.

διαγωγῆς μετὰ παιδιᾶς, δοκεῖ καὶ ἐνταῦθα εἶναι ὁμιλία

1128^a τις ἐμμελῆς, καὶ οἷα δεῖ λέγειν καὶ ὥς, ὁμοίως δὲ καὶ ἀκούειν.
διοίσει δὲ καὶ τὸ ἐν τοιούτοις λέγειν ἢ τοιούτων ἀκούειν.
δηλον δ' ὥς καὶ περὶ ταῦτ' ἔστιν ὑπερβολή τε καὶ ἔλλειψις 2
τοῦ μέσου. οἱ μὲν οὖν τῷ γελοίῳ ὑπερβάλλοντες βωμολόχοι 3
5 δοκοῦσιν εἶναι καὶ φορτικοί, γλιχόμενοι πάντως τοῦ γελοίου,
καὶ μᾶλλον στοχαζόμενοι τοῦ γέλωτα ποιῆσαι ἢ τοῦ λέγειν
εὐσχήμονα καὶ μὴ λυπεῖν τὸν σκωπτόμενον· οἱ δὲ μήτ'
αὐτοὶ ἂν εἰπόντες μηδὲν γελοίου τοῖς τε λέγουσι δυσχεραί-
νοντες ἄγριοι καὶ σκληροὶ δοκοῦσιν εἶναι. οἱ δ' ἐμμελῶς
10 παίζοντες εὐτράπελοι προσαγορεύονται, οἷον εὐτροποι· τοῦ
γὰρ ἥθους αἱ τοιαῦται δοκοῦσι κινήσεις εἶναι, ὥσπερ δὲ τὰ
σώματα ἐκ τῶν κινήσεων κρίνεται, οὕτω καὶ τὰ ἥθη. ἐπι- 4
πολάζοντος δὲ τοῦ γελοίου, καὶ τῶν πλείστων χαιρόντων τῇ
παιδιᾷ καὶ τῷ σκώπτειν μᾶλλον ἢ δεῖ, καὶ οἱ βωμολόχοι
15 εὐτράπελοι προσαγορεύονται ὥς χαρίζοντες· ὅτι δὲ διαφέ-
ρουσι, καὶ οὐ μικρόν, ἐκ τῶν εἰρημένων δηλον. τῇ μέσῃ δ' 5
ἕξει οἰκεῖον καὶ ἡ ἐπιδεξιότης ἐστίν· τοῦ δ' ἐπιδεξίου ἐστὶ
τοιαῦτα λέγειν καὶ ἀκούειν οἷα τῷ ἐπικεκῆ καὶ ἐλευθερίῳ
ἀρμόττει· ἔστι γάρ τινα πρέποντα τῷ τοιούτῳ λέγειν ἐν
20 παιδιᾷ μέρει καὶ ἀκούειν, καὶ ἡ τοῦ ἐλευθερίου παιδιὰ δια-
φέρει τῆς τοῦ ἀνδραποδώδους, καὶ πεπαιδευμένου καὶ ἀπαι-
δεύτου. ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐκ τῶν κωμωδίων τῶν παλαιῶν 6
καὶ τῶν καινῶν τοῖς μὲν γὰρ ἦν γελοῖον ἢ αἰσχρολογία,
τοῖς δὲ μᾶλλον ἢ ὑπόνοια· διαφέρει δ' οὐ μικρόν ταῦτα

31. ante ἀντικεῖσθαι add. καὶ K^b

1128^a 3. δ' om. K^b M^b 9. ἄ-

γριοι K^b: ἄγριοι vulg.

16. ἐκ] καὶ ἐκ K^b

21. πεπαιδευμένου

K^b Γ: αἱ τοῦ πεπαιδευμένου L^b: αὐ τοῦ πεπαιδευμένου M^b

- 7 πρὸς εὐσχημοσύνην. πότερον οὖν τὸν εὖ σκώπτοιντα ὀριστείον 25
 τῷ λέγειν μὴ ἀπρεπῇ ἐλευθερίῳ, ἢ τῷ μὴ λυπεῖν τὸν ἀκούοντα
 ἢ καὶ τέρπειν; ἢ καὶ τό γε τοιοῦτον ἀόριστον; ἄλλο γὰρ
 8 ἄλλω μισητόν τε καὶ ἡδύ. τοιαῦτα δὲ καὶ ἀκούσεται· ἃ γὰρ
 9 ὑπομένει ἀκούων, ταῦτα καὶ ποιεῖν δοκεῖ. οὐ δὲ πᾶν ποιήσει·
 τὸ γὰρ σκῶμμα λαιδόρημά τι ἐστίν, οἱ δὲ νομοθέται ἔνια 30
 10 λαιδορεῖν κωλύουσιν· ἔδει δ' ἴσως καὶ σκώπτειν. ὁ δὲ χαρίεις
 καὶ ἐλευθέριος οὕτως ἔξει, οἷον νόμος ὦν ἑαυτῷ. τοιοῦτος μὲν
 οὖν ὁ μέσος ἐστίν, εἴτ' ἐπιδέξιος εἴτ' εὐτράπελος λέγεται. ὁ
 δὲ βωμολόχος ἡττων ἐστὶ τοῦ γελοίου, καὶ οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε
 τῶν ἄλλων ἀπεχόμενος εἰ γέλωτα ποιήσει, καὶ τοιαῦτα λέγων 35
 ὦν οὐδὲν ἂν εἴποι ὁ χαρίεις, ἔνια δ' οὐδ' ἂν ἀκούσαι. ὁ δ' 1128¹¹
 ἄγροικος εἰς τὰς τοιαύτας ὁμιλίας ἀχρεῖος· οὐθὲν γὰρ συμ-
 11 βαλλόμενος πᾶσι δυσχεραίνει. δοκεῖ δὲ ἡ ἀνάπανσις καὶ ἡ
 12 παιδιὰ ἐν τῷ βίῳ εἶναι ἀναγκαῖον. τρεῖς οὖν αἱ εἰρημέναι
 ἐν τῷ βίῳ μεσότητες, εἰσὶ δὲ πᾶσαι περὶ λόγων τινῶν 5
 καὶ πράξεων κοινωνίαν. διαφέρουσι δ' ὅτι ἡ μὲν περὶ ἀλη-
 θεϊάν ἐστιν, αἱ δὲ περὶ τὸ ἡδύ. τῶν δὲ περὶ τὴν ἡδονὴν
 ἡ μὲν ἐν ταῖς παιδιαῖς, ἡ δ' ἐν ταῖς κατὰ τὸν ἄλλον βίον
 ὁμιλίας.
- IX. Περὶ δὲ αἰδοῦς ὥς τινος ἀρετῆς οὐ προσήκει λέγειν· 15
 πάθει γὰρ μᾶλλον ἔοικεν ἢ ἔξει. ὀρίζεται γοῦν φόβος τις
 2 ἀδοξίας, καὶ ἀποτελεῖται τῷ περὶ τὰ δεινὰ φόβῳ παραπλή-
 σιον· ἐρυθραίνονται γὰρ οἱ αἰσχυρόμενοι, οἱ δὲ τὸν θάνατον
 φοβούμενοι ὠχρίωσιν. σωματικὰ δὲ φαίνεται πως εἶναι
 3 ἀμφοτέρα, ὅπερ δοκεῖ πάθους μᾶλλον ἢ ἔξεως εἶναι. οὐ 15
 πάσῃ δ' ἡλικίᾳ τὸ πάθος ἀρμόζει, ἀλλὰ τῇ νέᾳ. οἰόμεθα

26. μὴ ἀπρεπῇ K^b: μὴ ἃ πρέπει Γ: ἃ πρέπει L^b M^b 35. ταῦτα K^b
 1128^b 1. εἴποι ἂν K^b Γ 2. ἄγροικος conl. Coraes: ἄγριος codd. 4.
 ἀναγκαῖα K^b 8. ἢ δ' ἐν ταῖς] αἱ δὲ K^b 11. οὖν K^b Γ 12. καὶ
 ἀποτελεῖται K^b: ἀποτελεῖται δὲ L^b M^b Γ

γὰρ δεῖν τοὺς τηλικούτους αἰδήμονας εἶναι διὰ τὸ πάθει ζῶν-
 τας πολλὰ ἁμαρτάνειν, ὑπὸ τῆς αἰδοῦς δὲ κωλύεσθαι· καὶ
 ἐπαινοῦμεν τῶν μὲν νέων τοὺς αἰδήμονας, πρεσβύτερον δ'
 20 οὐδείς ἂν ἐπαινέσειεν ὅτι αἰσχυνηλός· οὐδὲν γὰρ οἰόμεθα δεῖν
 αὐτὸν πράττειν ἐφ' οἷς ἐστὶν αἰσχύνη. οὐδὲ γὰρ ἐπιεικοὺς 4
 ἐστὶν ἢ αἰσχύνη, εἴπερ γίνεται ἐπὶ τοῖς φαύλοις (οὐ γὰρ
 πρακτέον τὰ τοιαῦτα· εἰ δ' ἐστὶ τὰ μὲν κατ' ἀλήθειαν αἰσχροῖα 5
 τὰ δὲ κατὰ δόξαν, οὐδὲν διαφέρει· οὐδέτερα γὰρ πρακτέα,
 25 ὥστ' οὐκ αἰσχυντέον)· φαύλου δὲ καὶ τὸ εἶναι τοιοῦτον οἶον 6
 πράττειν τι τῶν αἰσχυρῶν. τὸ δ' οὕτως ἔχειν ὥστ' εἰ πράξει
 τι τῶν τοιούτων αἰσχύνεσθαι, καὶ διὰ τοῦτ' οἴεσθαι ἐπιεικῇ
 εἶναι, ἄτοπον· ἐπὶ τοῖς ἐκουσίοις γὰρ ἢ αἰδῶς, ἐκὼν δ' ὁ
 ἐπιεικὴς οὐδέποτε πράξει τὰ φαῦλα. εἴη δ' ἂν ἢ αἰδῶς ἐξ 7
 30 ὑποθέσεως ἐπιεικές· εἰ γὰρ πράξει, αἰσχύνουτ' ἂν· οὐκ ἔστι
 δὲ τοῦτο περὶ τὰς ἀρετάς. εἰ δ' ἢ ἀναισχυντία φαῦλον καὶ
 τὸ μὴ αἰδεῖσθαι τὰ αἰσχροῖα πράττειν, οὐδὲν μᾶλλον τὸν
 τὰ τοιαῦτα πράττοντα αἰσχύνεσθαι ἐπιεικές. οὐκ ἔστι δ' οὐδ' 8
 ἢ ἐγκράτεια ἀρετή, ἀλλὰ τις μικτή· δειχθήσεται δὲ περὶ
 35 αὐτῆς ἐν τοῖς ὕστερον. νῦν δὲ περὶ δικαιοσύνης εἵπωμεν.

1129^a

E.

Περὶ δὲ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας σκεπτέον, περὶ ποίας
 τε τυγχάνουσιν οὔσαι πράξεις, καὶ ποία μεσότης ἐστὶν ἢ
 5 δικαιοσύνη, καὶ τὸ δίκαιον τίνων μέσον. ἢ δὲ σκέψις ἡμῖν 2
 ἔστω κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον τοῖς προειρημένοις. ὁρῶμεν δὴ 3
 πάντας τὴν τοιαύτην ἔξιν βουλομένους λέγειν δικαιοσύνην,
 ἀφ' ἧς πρακτικοὶ τῶν δικαίων εἰσὶ καὶ ἀφ' ἧς δικαιοπρα-

25. οὐδ' Γ

καὶ τὸ] τὸ Γ: διὰ τὸ Rassow: fort. καὶ τῷ

28. ἀκου-

σίοις K^b30. γὰρ om. K^b32. τὸν K^b L^b: τὸ M^b

33. τὰ

τοιαῦτα K^b Γ: ταῦτα L^b M^b

γούσι καὶ βούλονται τὰ δίκαια· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
 περὶ ἀδικίας, ἀφ' ἧς ἀδικοῦσι καὶ βούλονται τὰ ἀδिका. διὸ 10
 4 καὶ ἡμῖν πρῶτον ὡς ἐν τύπῳ ὑποκείσθω ταῦτα. οὐδὲ γὰρ
 τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον ἐπὶ τε τῶν ἐπιστημῶν καὶ δυνάμεων
 καὶ ἐπὶ τῶν ἔξεων. δύναμις μὲν γὰρ καὶ ἐπιστήμη δοκεῖ
 τῶν ἐναντιῶν ἢ αὐτῇ εἶναι, ἕξις δ' ἢ ἐναντία τῶν ἐναντίων
 οὔ, οἶον ἀπὸ τῆς ὑγείας οὐ πράττεται τὰ ἐναντία, ἀλλὰ 15
 τὰ ὑγιεινὰ μόνον· λέγομεν γὰρ ὑγιεινῶς βαδίζειν, ὅταν
 5 βαδίζῃ ὡς ἂν ὁ ὑγιαίνων. πολλάκις μὲν οὖν γνωρίζεται ἢ
 ἐναντία ἕξις ἀπὸ τῆς ἐναντίας, πολλάκις δὲ αἱ ἕξεις ἀπὸ
 τῶν ὑποκειμένων· ἐάν τε γὰρ ἢ εὐεξία ἢ φανερά, καὶ ἢ
 καχεξία φανερά γίνεται, καὶ ἐκ τῶν εὐεκτικῶν ἢ εὐεξία 20
 καὶ ἐκ ταύτης τὰ εὐεκτικά. εἰ γὰρ ἐστὶν ἢ εὐεξία πυκνότης
 σαρκός, ἀνάγκη καὶ τὴν καχεξίαν εἶναι μανότητα σαρκὸς
 6 καὶ τὸ εὐεκτικὸν τὸ ποιητικὸν πυκνότητος ἐν σαρκί. ἀκολου-
 θεῖ δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐὰν θάτερον πλεοναχῶς λέγηται,
 καὶ θάτερον πλεοναχῶς λέγεσθαι, οἶον εἰ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ 25
 7 ἀδικον. ἔοικε δὲ πλεοναχῶς λέγεσθαι ἢ δικαιοσύνη καὶ ἢ 2
 ἀδικία, ἀλλὰ διὰ τὸ σύνεγγυς εἶναι τὴν ὁμωνυμίαν αὐτῶν
 λανθάνει καὶ οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῶν πόρρω δήλῃ μᾶλλον, (ἢ
 γὰρ διαφορὰ πολλὴ ἢ κατὰ τὴν ἰδέαν) οἶον ὅτι καλεῖται
 κλείς ὁμωνύμως ἢ τε ὑπὸ τὸν αὐχένα τῶν ζώων καὶ ἢ τὰς 30
 8 θύρας κλείουσιν. εἰλήφθω δὴ ὁ ἀδικος ποσαχῶς λέγεται.
 δοκεῖ δὴ ὅ τε παράνομος ἀδικος εἶναι καὶ ὁ πλεονέκτης καὶ
 ἄνιστος, ὥστε δηλὸν ὅτι καὶ [ὁ] δίκαιος ἔσται ὅ τε νόμιμος
 καὶ ὁ ἴσος. τὸ μὲν δίκαιον ἄρα τὸ νόμιμον καὶ τὸ ἴσον, τὸ

1129^a 24. θάτερον Γ: θάτερα codd.

25. θάτερον Γ: θάτερα codd.

τὸ δίκαιον καὶ om. K^b26. post ἀδικον add. καὶ ἡ ἀδικία K^b L^b 32.

δὴ scripsi: δὲ codd.

33. ἄνιστος] ἀδικος pr. K^b: ὁ ἄνιστος vulg. ὁ

seclusi

34. ὁ om. K^b

1129^b δ' ἄδικον τὸ παράνομον καὶ τὸ ἄνισον. ἐπεὶ δὲ πλεο- 9
νέκτης ὁ ἄδικος, περὶ τὰγαθὰ ἔσται, οὐ πάντα, ἀλλὰ περὶ
ὅσα εὐτυχία καὶ ἀτυχία, ἃ ἐστὶ μὲν ἀπλῶς ἀεὶ ἀγαθὰ,
τινὶ δ' οὐκ ἀεὶ. οἱ δ' ἄνθρωποι ταῦτα εὗχονται καὶ διώκουσιν·
5 δεῖ δ' οὐ, ἀλλ' εὐχεσθαι μὲν τὰ ἀπλῶς ἀγαθὰ καὶ αὐτοῖς
ἀγαθὰ εἶναι, αἰρεῖσθαι δὲ τὰ αὐτοῖς ἀγαθὰ. ὁ δ' ἄδικος 10
οὐκ ἀεὶ τὸ πλεον αἰρεῖται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἕλαττον ἐπὶ τῶν
ἀπλῶς κακῶν· ἀλλ' ὅτι δοκεῖ καὶ τὸ μείον κακὸν ἀγαθόν
πῶς εἶναι, τοῦ δ' ἀγαθοῦ ἐστὶν ἡ πλεονεξία, διὰ τοῦτο δοκεῖ
10 πλεονέκτης εἶναι. ἔστι δ' ἄνισος· τοῦτο γὰρ περιέχει καὶ 11
3 κοινόν. Ἐπεὶ δ' ὁ παράνομος ἄδικος ἦν ὁ δὲ νόμιμος δίκαιος, 12
δῆλον ὅτι πάντα τὰ νόμιμά ἐστὶ πῶς δίκαια· τὰ τε γὰρ
ὠρισμένα ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς νόμιμά ἐστι, καὶ ἕκαστον τού-
των δίκαιον εἶναί φαμεν. οἱ δὲ νόμοι ἀγορεύουσι περὶ ἀπάν- 13
15 των, στοχαζόμενοι ἢ τοῦ κοινῇ συμφέροντος πᾶσιν ἢ τοῖς
ἀρίστοις ἢ τοῖς κυρίοις [κατ' ἀρετὴν] ἢ κατ' ἄλλον τινὰ τρό-
πον τοιοῦτον· ὥστε εἶνα μὲν τρόπον δίκαια λέγομεν τὰ ποιη-
τικὰ καὶ φυλακτικὰ εὐδαιμονίας καὶ τῶν μορίων αὐτῆς τῇ
πολιτικῇ κοινωνίᾳ. προστάττει δ' ὁ νόμος καὶ τὰ τοῦ ἀν- 14
20 δρείου ἔργα ποιεῖν, οἷον μὴ λείπειν τὴν τάξιν μηδὲ φεύγειν
μηδὲ ρίπτειν τὰ ὄπλα, καὶ τὰ τοῦ σώφρονος, οἷον μὴ μοι-
χεύειν μηδ' ὑβρίζειν, καὶ τὰ τοῦ πρᾶου, οἷον μὴ τύπτειν
μηδὲ κακηγορεῖν, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἀρετὰς
καὶ μοχθηρίας τὰ μὲν κελεύων τὰ δ' ἀπαγορεύων, ὁρθῶς
25 μὲν ὁ κείμενος ὁρθῶς, χεῖρον δ' ὁ ἀπεσχεδιασμένος. αὕτη 15
μὲν οὖν ἡ δικαιοσύνη ἀρετὴ μέν ἐστι τελεία, ἀλλ' οὐχ ἀπλῶς

1129^b 1. πλεονέκτης K^b M^b Γ: καὶ πλεονέκτης L^b2. ἔσται om. K^b8. μείον] μὴ K^b L^b

10. ἔστω Vermehren

11. post κοινόν add.

καὶ παράνομος· τοῦτο γάρ, ἡ παρανομία ἥτοι ἡ ἀνισότης, περιέχει πᾶσαν
ἀδικίαν καὶ κοινόν ἐστι πάσης ἀδικίας L^b M^b Γ

16. κατ' ἀρετὴν om.

K^b: ἢ κατ' ἀρετὴν Γ23. καὶ τὰ κατὰ L^b25. ταύτη K^b

- ἀλλὰ πρὸς ἕτερον. καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις κρατίστη τῶν ἀρετῶν εἶναι δοκεῖ ἡ δικαιοσύνη, καὶ οὐθ' ἔσπερος οὐθ' ἐφ' ὧς οὕτω θαυμαστός· καὶ παροιμιαζόμενοί φαμεν “ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶς ἀρετὴ ἔνι.” καὶ τελεία μάλιστα ἀρετὴ, 30 ὅτι τῆς τελείας ἀρετῆς χρήσις ἐστίν. τελεία δ' ἐστίν, ὅτι ὁ ἔχων αὐτὴν καὶ πρὸς ἕτερον δύναται τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, ἀλλ' οὐ μόνον καθ' αὐτόν· πολλοὶ γὰρ ἐν μὲν τοῖς οἰκείοις τῇ ἀρετῇ δύνανται χρῆσθαι, ἐν δὲ τοῖς πρὸς ἕτερον ἀδυνα- 16 τοῦσιν. καὶ διὰ τοῦτο εὖ δοκεῖ ἔχειν τὸ τοῦ Βίαντος, ὅτι ἀρχὴ 1130 ἄνδρα δεῖξει· πρὸς ἕτερον γὰρ καὶ ἐν κοινωνίᾳ ἤδη ὁ ἄρχων. 17 διὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἀλλότριον ἀγαθὸν δοκεῖ εἶναι ἡ δικαιοσύνη μόνῃ τῶν ἀρετῶν, ὅτι πρὸς ἕτερόν ἐστιν· ἄλλω 18 γὰρ τὰ συμφέροντα πράττει, ἢ ἄρχοντι ἢ κοινωνῶ. κάκι- 5 στος μὲν οὖν ὁ καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς φίλους χρώμενος τῇ μοχθηρίᾳ, ἄριστος δ' οὐχ ὁ πρὸς αὐτὸν τῇ ἀρετῇ ἀλλὰ 19 πρὸς ἕτερον· τοῦτο γὰρ ἔργον χαλεπόν. αὕτη μὲν οὖν ἡ δικαιοσύνη οὐ μέρος ἀρετῆς ἀλλ' ὅλη ἀρετὴ ἐστίν, οὐδ' ἡ ἐν- 20 ἀντία ἀδικία μέρος κακίας ἀλλ' ὅλη κακία. τί δὲ διαφέρει 10 ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὕτη, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· ἐστι μὲν γὰρ ἡ αὕτη, τὸ δ' εἶναι οὐ τὸ αὐτό, ἀλλ' ἡ μὲν πρὸς ἕτερον, δικαιοσύνη, ἡ δὲ τοιάδε ἕξις ἀπλῶς, ἀρετὴ.
- II. Ζητοῦμεν δέ γε τὴν ἐν μέρει ἀρετῆς δικαιοσύνην· ἔστι 4 γάρ τις, ὡς φαμέν. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἀδικίας τῆς κατὰ 15 2 μέρος. σημεῖον δ' ὅτι ἔστιν· κατὰ μὲν γὰρ τὰς ἄλλας μοχθηρίας ὁ ἐνεργῶν ἀδικεῖ μέν, πλεονεκτεῖ δ' οὐδέν, οἶον ὁ ρίψας τὴν ἀσπίδα διὰ δειλίαν ἢ κακῶς εἰπὼν διὰ χαλε- πότητα ἢ οὐ βοθήσας χρήμασι δι' ἀνελευθερίαν· ὅταν δὲ πλεονεκτῇ, πολλάκις κατ' οὐδεμίαν τῶν τοιούτων, ἀλλὰ μὴν 20

30. ἀρετὴ 'στιν Bergk 31. ὅτι ante δ om. K^b 1130^a 1. ἀρχὰ L^b M^b12. ᾧ Γ: ἡ K^b L^b M^b13. ἡ δικαιοσύνη K^b L^b17. δ om. K^b

οὐδὲ κατὰ πάσας, κατὰ πονηρίαν δέ γε τινά (ψέγομεν γάρ)
καὶ κατ' ἀδικίαν. ἔστιν ἄρ' ἄλλη τις ἀδικία ὡς μέρος 3
τῆς ὅλης, καὶ ἄδικόν τι ἐν μέρει τοῦ ὅλου ἀδίκου τοῦ παρὰ
τὸν νόμον. ἔτι εἰ δ' μὲν τοῦ κερδαίνειν ἔνεκα μοιχεύει καὶ 4
25 προσλαμβάνων, ὃ δὲ προστιθεὶς καὶ ζημιούμενος δι' ἐπιθυμίαν,
οὗτος μὲν ἀκόλαστος δόξειεν ἂν εἶναι μᾶλλον ἢ πλεονέκτης,
ἐκεῖνος δ' ἄδικος, ἀκόλαστος δ' οὐ· δηλον ἄρα ὅτι διὰ τὸ
κερδαίνειν. ἔτι περὶ μὲν τᾶλλα πάντα ἀδικήματα γίνεται 5
ἢ ἐπαναφορὰ ἐπὶ τινι μοχθηρίαν αἰεί, οἷον εἰ ἐμοίχευσεν,
30 ἐπ' ἀκολασίαν, εἰ ἐγκατέλιπε τὸν παραστάτην, ἐπὶ δειλίαν,
εἰ ἐπάταξεν, ἐπ' ὀργήν· εἰ δ' ἐκέρδαεν, ἐπ' οὐδεμίαν μοχθη-
ρίαν ἀλλ' ἢ ἐπ' ἀδικίαν. ὥστε φανερόν ὅτι ἔστι τις ἀδικία 6
παρὰ τὴν ὅλην ἄλλην ἐν μέρει, συνώνυμος, ὅτι ὁ ὀρισμὸς ἐν
1130^b τῷ αὐτῷ γένει· ἄμφω γὰρ ἐν τῷ πρὸς ἕτερον ἔχουσι τὴν
δύναμιν, ἀλλ' ἢ μὲν περὶ τιμὴν ἢ χρήματα ἢ σωτηρίαν, ἢ
εἴ τιμι ἐχοιμεν ἐνὶ ὀνόματι περιλαβεῖν ταῦτα πάντα, καὶ
δι' ἡδονὴν τὴν ἀπὸ τοῦ κέρδους, ἢ δὲ περὶ ἅπαντα περὶ ὅσα
5 ὁ σπουδαῖος.
5 "Οτι μὲν οὖν εἰσὶν αἱ δικαιουσύναι πλείους, καὶ ὅτι ἔστι τις 7
καὶ ἑτέρα παρὰ τὴν ὅλην ἀρετήν, δηλον· τίς δὲ καὶ ποία
τις, ληπτέον. διώρισται δὴ τὸ ἀδικον τό τε παράνομον καὶ 8
τὸ ἄνισον, τὸ δὲ δίκαιον τό τε νόμιμον καὶ τὸ ἴσον. κατὰ
10 μὲν οὖν τὸ παράνομον ἢ πρότερον εἰρημένη ἀδικία ἐστίν. ἐπεὶ 9
δὲ τὸ ἄνισον καὶ τὸ παράνομον οὐ ταῦτόν ἀλλ' ἕτερον ὡς μέρος
πρὸς ὅλον (τὸ μὲν γὰρ ἄνισον ἅπαν παράνομον, τὸ δὲ παρά-

22. ἄρ' scripsi: γάρ K^b: ἄρα γε L^b M^b 24. ἔτι] ὅτι K^b 26. μᾶλ-
λον δόξει εἶναι K^b 27. ἄρα] γὰρ Γ 31. εἰ δ' ἐπάταξεν K^b L^b
1130^b 4. πάντα K^b 6. εἰσὶν αἱ K^b: εἰσὶ vulg. 8. δὲ K^b M^b
10. μὲν οὖν om. K^b 11. παράνομον] πλέον L^b M^b: παράνομον
πλέον K^b Γ ὡς μέρος] ὡς μέρος καὶ K^b: fort. καὶ ὡς μέρος 12. τὸ
μὲν—13. ἄνισον] τὸ μὲν γὰρ πλέον ἅπαν ἄνισον τὸ δ' ἄνισον οὐ πᾶν πλέον

- νομον οὐχ ἅπαν ἄνισον), καὶ τὸ ἄδικον καὶ ἡ ἀδικία οὐ ταῦτά ἀλλ' ἕτερα ἐκείνων, τὰ μὲν ὥς μέρη τὰ δ' ὥς ὅλα· μέρος γὰρ αὕτη ἡ ἀδικία τῆς ὅλης ἀδικίας, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ δικαιο- 15 σύνη τῆς δικαιοσύνης. ὥστε καὶ περὶ τῆς ἐν μέρει δικαιοσύνης καὶ περὶ τῆς ἐν μέρει ἀδικίας λεκτέον, καὶ τοῦ δικαίου 10 καὶ ἀδίκου ὡσαύτως. ἡ μὲν οὖν κατὰ τὴν ὅλην ἀρετὴν τεταγμένη δικαιοσύνη καὶ ἀδικία, ἡ μὲν τῆς ὅλης ἀρετῆς οὐσα χρήσις πρὸς ἄλλον ἢ δὲ τῆς κακίας, ἀφείσθω. καὶ 20 τὸ δίκαιον δὲ καὶ τὸ ἄδικον τὸ κατὰ ταύτας φανερόν ὥς διοριστέον· σχεδὸν γὰρ τὰ πολλὰ τῶν νομίμων τὰ ἀπὸ τῆς ὅλης ἀρετῆς προσταττόμενά ἐστιν· καθ' ἐκάστην γὰρ ἀρετὴν προστάττει ζῆν καὶ καθ' ἐκάστην μοχθηρίαν κωλύει ὁ νόμος.
- 11 τὰ δὲ ποιητικὰ τῆς ὅλης ἀρετῆς ἐστὶ τῶν νομίμων ὅσα νενο- 25 μοθέτῃται περὶ παιδείαν τὴν πρὸς τὸ κοινόν. περὶ δὲ τῆς καθ' ἕκαστον παιδείας, καθ' ἣν ἀπλῶς ἀνὴρ ἀγαθός ἐστι, πότερον τῆς πολιτικῆς ἐστὶν ἢ ἐτέρας, ὕστερον διοριστέον· οὐ γὰρ ἴσως ταῦτὸν ἀνδρὶ τ' ἀγαθῷ εἶναι καὶ πολίτῃ παντί.
- 12 τῆς δὲ κατὰ μέρος δικαιοσύνης καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν δικαίου 30 ἐν μὲν ἐστὶν εἶδος τὸ ἐν ταῖς διανομαῖς τιμῆς ἢ χρημάτων ἢ τῶν ἄλλων ὅσα μεριστὰ τοῖς κοινωνοῦσι τῆς πολιτείας (ἐν τούτοις γὰρ ἔστι καὶ ἄνισον ἔχειν καὶ ἴσον ἕτερον ἐτέρου), ἐν 13 δὲ τὸ ἐν τοῖς συναλλάγμασι διορθωτικόν. τούτου δὲ μέρη 1131^a δύο· τῶν γὰρ συναλλαγμάτων τὰ μὲν ἐκούσιά ἐστι τὰ δ' ἀκούσια, ἐκούσια μὲν τὰ τοιαῦδε οἷον πρᾶσις ὧν δανεισμός ἐγγύῃ χρήσις παρακαταθήκη μίσθωσις (ἐκούσια δὲ λέγεται,

K^b L^b: τὸ μὲν γὰρ ἄνισον ἅπαν παράνομον τὸ δὲ παράνομον οὐχ ἅπαν ἄνισον· καὶ τὸ μὲν γὰρ πλέον ἅπαν ἄνισον τὸ δ' ἄνισον οὐ πᾶν πλέον Γ (et eadem fere M) 16. ὥστε καὶ] ὥς K^b: ὥστε L^b 18. ἀδίκου K^b: τοῦ ἀδίκου vulg. 23. προσταττόμενα K^b Γ: πραττόμενα vulg. 30. κατὰ ταύτην K^b 33. ἐτέρου] ἐτέρῳ conl. Ramsauer 1131^a 2. ἀδικημάτων K^b pr. L^b M^b

5 ὅτι ἡ ἀρχὴ τῶν συναλλαγμάτων τούτων ἐκούσιος), τῶν δ' ἀκουσίων τὰ μὲν λαθραῖα, οἷον κλοπὴ μοιχεία φαρμακεία προαγωγεία δουλαπατία δολοφονία ψευδομαρτυρία, τὰ δὲ βίαια, οἷον αἰκία δεσμός θάνατος ἀρπαγὴ πῆρσις κακηγορία προπηλακισμός.

6 Ἐπεὶ δ' ὁ τ' ἄδικος ἄνισος καὶ τὸ ἄδικον ἄνισον, δῆλον III. ὅτι καὶ μέσον τι ἔστι τοῦ ἀνίσου. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἴσον· ἐν ὁ- 2 ποίᾳ γὰρ πρᾶξει ἔστι τὸ πλεόν καὶ τὸ ἔλαττον, ἔστι καὶ τὸ ἴσον. εἰ οὖν τὸ ἄδικον ἄνισον, τὸ δίκαιον ἴσον· ὅπερ καὶ ἄνευ λό- 3 γου δοκεῖ πᾶσιν. ἐπεὶ δὲ τὸ ἴσον μέσον, τὸ δίκαιον μέσον τι ἂν 15 εἴη. ἔστι δὲ τὸ ἴσον ἐν ἐλαχίστοις δυσὶν. ἀνάγκη τοίνυν τὸ 4 δίκαιον μέσον τε καὶ ἴσον εἶναι καὶ πρὸς τι καὶ τισίν, καὶ ἥ μὲν μέσον, τινῶν (ταῦτα δ' ἐστὶ πλείον καὶ ἔλαττον), ἥ δ' ἴσον, δυοῖν, ἥ δὲ δίκαιον, τισίν. ἀνάγκη ἄρα τὸ δίκαιον 5 ἐν ἐλαχίστοις εἶναι τέτταρσιν· οἷς τε γὰρ δίκαιον τυγχάνει 20 ὅν, δύο ἐστί, καὶ ἐν οἷς, τὰ πράγματα, δύο. καὶ ἡ αὐτὴ 6 ἔσται ἰσότης, οἷς καὶ ἐν οἷς· ὥς γὰρ ἐκεῖνα ἔχει, τὰ ἐν οἷς, οὕτω ἀκεῖνα ἔχει· εἰ γὰρ μὴ ἴσοι, οὐκ ἴσα ἔξουσιν, ἀλλ' ἐντεῦθεν αἱ μάχαι καὶ τὰ ἐγκλήματα, ὅταν ἡ μὴ ἴσα ἴσοι ἡ μὴ ἴσοι ἴσα ἔχῃσι καὶ νέμονται. ἔτι ἐκ τοῦ κατ' ἀξίαν 7 25 τοῦτο δῆλον· τὸ γὰρ δίκαιον ἐν ταῖς νομαῖς ὁμολογοῦσι πάντες κατ' ἀξίαν τινὰ δεῖν εἶναι, τὴν μέντοι ἀξίαν οὐ τὴν αὐτὴν λέγουσι πάντες [ὑπάρχειν], ἀλλ' οἱ μὲν δημοκρατικοὶ ἐλευθερίαν, οἱ δ' ὀλιγαρχικοὶ πλοῦτον, οἱ δ' εὐγένειαν, οἱ δ' ἀριστοκρατικοὶ ἀρετὴν. ἔστιν ἄρα τὸ δίκαιον ἀνάλογόν τι. 8 30 τὸ γὰρ ἀνάλογον οὐ μόνον ἐστὶ μοναδικοῦ ἀριθμοῦ ἴδιον, ἀλλ'

14. τι ἂν] ἂν τι K^b

16. καὶ πρὸς τι om. K^b καὶ τισίν om. L^b

18. ἴσον K^b: ἴσον ἐστί vulg. τισίν] τισὶ καὶ πρὸς τινάς· πρὸς ἄλλους

γὰρ ἐστὶν Γ

21. ἔσται om. K^b

τὰ ἐν οἷς om. K^b

23. μὴ ἴσα

ἴσοι K^b: ἴσοι μὴ ἴσα vulg.

25. διανομαῖς M^b

27. ὑπάρχειν] κατ'

ἀξίαν τινὰ δεῖν εἶναι K^b: om. O^b

ὅλως ἀριθμοῦ· ἡ γὰρ ἀναλογία ἰσότης ἐστὶ λόγων, καὶ ἐν
 9 τέτταρσιν ἐλαχίστοις. ἡ μὲν οὖν διηρημένη ὅτι ἐν τέτταρσι,
 δηλον. ἀλλὰ καὶ ἡ συνεχής· τῷ γὰρ ἐνὶ ὧς δυοὶ χρῆται
 καὶ δις λέγει, οἷον ὡς ἡ τοῦ α πρὸς τὴν τοῦ β, οὕτως ἡ 1131^b
 τοῦ β πρὸς τὴν τοῦ γ. δις οὖν ἡ τοῦ β εἴρηται· ὥστ' ἐὰν
 10 ἡ τοῦ β τεθῇ δις, τέτταρα ἔσται τὰ ἀνάλογα. ἔστι δὲ καὶ
 τὸ δίκαιον ἐν τέτταρσιν ἐλαχίστοις, καὶ ὁ λόγος ὁ αὐτός·
 11 διήρηται γὰρ ὁμοίως οἷς τε καὶ δ. ἔσται ἄρα ὡς ὁ α ὅρος 5
 πρὸς τὸν β, οὕτως ὁ γ πρὸς τὸν δ, καὶ ἐναλλάξ ἄρα, ὡς ὁ
 α πρὸς τὸν γ, ὁ β πρὸς τὸν δ. ὥστε καὶ τὸ ὅλον πρὸς τὸ
 ὅλον· ὅπερ ἡ νομὴ συνδυάζει, καὶ οὕτω συντεθεῖ, δικαίως συν-
 12 δυάζει. Ἡ ἄρα τοῦ α ὅρου τῷ γ καὶ ἡ τοῦ β τῷ δ σύζευξις 7
 τὸ ἐν διανομῇ δίκαιόν ἐστι, καὶ μέσον τὸ δίκαιον τοῦτ' ἐστί, 10
 <τὸ δ' ἄδικον> τὸ παρὰ τὸ ἀνάλογον· τὸ γὰρ ἀνάλογον μέσον,
 13 τὸ δὲ δίκαιον ἀνάλογον. καλοῦσι δὲ τὴν τοιαύτην ἀναλογίαν
 γεωμετρικὴν οἱ μαθηματικοί· ἐν γὰρ τῇ γεωμετρικῇ συμ-
 βαίνει καὶ τὸ ὅλον πρὸς τὸ ὅλον ὅπερ ἐκάτερον πρὸς ἐκά-
 14 τερον. ἔστι δ' οὐ συνεχὴς αὕτη ἡ ἀναλογία· οὐ γὰρ γίνεται 15
 εἰς ἀριθμῷ ὅρος, ᾧ καὶ δ. τὸ μὲν οὖν δίκαιον τοῦτο, τὸ ἀνά-
 λογον· τὸ δ' ἄδικον τὸ παρὰ τὸ ἀνάλογον. γίνεται ἄρα τὸ
 μὲν πλέον τὸ δ' ἔλαττον, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων συμ-
 βαίνει· ὁ μὲν γὰρ ἀδικῶν πλέον ἔχει, ὁ δ' ἀδικούμενος
 15 ἔλαττον τοῦ ἀγαθοῦ. ἐπὶ δὲ τοῦ κακοῦ ἀνάπαλιν· ἐν ἀγαθοῦ 20
 γὰρ λόγῳ γίνεται τὸ ἔλαττον κακὸν πρὸς τὸ μείζον κακόν·
 16 ἔστι γὰρ τὸ ἔλαττον κακὸν μᾶλλον αἰρετὸν τοῦ μείζονος, τὸ

31. λόγου K^b Γ 1131^b 1. α—β et 2. β—γ] πρώτου—δευτέρου et δευ-
 τέρου—τρίτου K^b, et perinde 5, 6, 7, 9 οὕτως K^b Γ: καὶ L^b: οὕτως
 καὶ M^b 2. ἐὰν τὸ δεύτερον δις τεθῇ K^b 3. ἀνάλογον Spengel
 5. διήρηται L^b 8. fort. ἄπερ 11. τὸ δ' ἄδικον add. Γ τὸ
 παρὰ K^b L^b Γ: τοῦ παρὰ M^b

δ' αἰρετὸν ἀγαθόν, καὶ τὸ μᾶλλον μείζον. τὸ μὲν οὖν ἐν 17
εἶδος τοῦ δικαίου τοῦτ' ἐστίν.

- 25 Τὸ δὲ λοιπὸν ἐν τῷ διορθωτικόν, ὃ γίνεται ἐν τοῖς συν- IV.
αλλάγμασι καὶ τοῖς ἐκουσίοις καὶ τοῖς ἀκουσίοις. τοῦτο δὲ 2
τὸ δίκαιον ἄλλο εἶδος ἔχει τοῦ πρότερον. τὸ μὲν γὰρ διανε-
μητικὸν δίκαιον τῶν κοινῶν ἀεὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἐστὶ
τὴν εἰρημένην· καὶ γὰρ ἀπὸ χρημάτων κοινῶν ἐὰν γίνηται
30 ἡ διανομή, ἔσται κατὰ τὸν λόγον τὸν αὐτὸν ὅνπερ ἔχουσι
πρὸς ἄλληλα τὰ εἰσενεχθέντα· καὶ τὸ ἄδικον τὸ ἀντικεί-
μενον τῷ δικαίῳ τούτῳ τὸ παρὰ τὸ ἀνάλογόν ἐστιν. τὸ δ' ἐν 3
τοῖς συναλλάγμασι δίκαιον ἐστὶ μὲν ἴσον τι, καὶ τὸ ἄδι-
1132^a κον ἄνισον, ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἐκείνην ἀλλὰ κατὰ
τὴν ἀριθμητικὴν. οὐδὲν γὰρ διαφέρει, εἰ ἐπιεικὴς φαῦλον
ἀπεστέρησεν ἢ φαῦλος ἐπιεικῇ, οὐδ' εἰ ἐμοίχευσεν ἐπιεικὴς ἢ
φαῦλος· ἀλλὰ πρὸς τοῦ βλάβους τὴν διαφορὰν μόνον βλέ-
5 πει ὁ νόμος, καὶ χρητῆται ὡς ἴσοις, εἰ δὲ μὲν ἀδικεῖ δὲ δ' ἀδι-
κεῖται, καὶ εἰ ἔβλαψεν δὲ δὲ βέβλαπται. ὥστε τὸ ἄδικον 4
τοῦτο ἄνισον ὃν ἰσάζειν πειράται ὁ δικαστής· καὶ γὰρ ὅταν
ὁ μὲν πληγῇ δὲ δὲ πατάξῃ, ἢ καὶ κτείνῃ δὲ δ' ἀποθάνῃ, διή-
ρηται τὸ πάθος καὶ ἡ πρᾶξις εἰς ἄνισα· ἀλλὰ πειράται τῇ
10 ζημίᾳ ἰσάζειν, ἀφαιρῶν τοῦ κέρδους. λέγεται γὰρ ὡς ἀπλῶς 5
εἰπεῖν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, κἂν εἰ μὴ τισιν οἰκείον ὄνομα εἴη,
τὸ κέρδος, οἷον τῷ πατάξαντι, καὶ ἡ ζημία τῷ παθόντι·
ἀλλ' ὅταν γε μετρηθῇ τὸ πάθος, καλεῖται τὸ μὲν ζημία 6
τὸ δὲ κέρδος. ὥστε τοῦ μὲν πλείονος καὶ ἐλάττονος τὸ ἴσον
15 μέσον, τὸ δὲ κέρδος καὶ ἡ ζημία τὸ μὲν πλεόν τὸ δ' ἐλατ-
τον ἐναντίως, τὸ μὲν τοῦ ἀγαθοῦ πλεόν τοῦ κακοῦ δ' ἐλαττον

27. πρότερον K^b: προτέρου vulg.

28. δίκαιον om. K^b

31. εἰς

ἄλληλα προσενεχθέντα K^b

32. τὸ ante παρὰ om. L^b M^b

1132^a 6.

ἔβλαψεν K^b: ὁ μὲν ἔβλαψεν L^b M^b

κέρδος, τὸ δ' ἐναντίον ζημία· ὦν ἦν μέσον τὸ ἴσον, ὃ λέ-
 γομεν εἶναι δίκαιον· ὥστε τὸ ἐπαγορευτικὸν δίκαιον ἂν εἴη
 7 τὸ μέσον ζημίας καὶ κέρδους. διὸ καὶ ὅταν ἀμφισβητῶσιν,
 ἐπὶ τὸν δικαστὴν καταφεύγουσιν· τὸ δ' ἐπὶ τὸν δικαστὴν ἰέναι 20
 ἰέναι ἐστὶν ἐπὶ τὸ δίκαιον· ὃ γὰρ δικαστὴς βούλεται εἶναι οἶον
 δίκαιον ἔμψυχον· καὶ ζητοῦσι δικαστὴν μέσον, καὶ καλοῦσιν
 ἔνιοι μεσιδίους, ὥς ἔαν τοῦ μέσου τύχωσι, τοῦ δικαίου τευξό-
 8 μενοι. μέσον ἄρα τι τὸ δίκαιον, εἴπερ καὶ ὁ δικαστής. ὃ δὲ
 δικαστὴς ἐπανισοῖ, καὶ ὥσπερ γραμμῆς εἰς ἄνισα τετμη- 25
 μένης, ᾧ τὸ μείζον τμήμα τῆς ἡμισείας ὑπερέχει, τοῦτ'
 ἀφείλε καὶ τῷ ἐλάττονι τμήματι προσέθηκεν. ὅταν δὲ
 δίχα διαιρεθῇ τὸ ὅλον, τότε φασὶν ἔχειν τὸ αὐτοῦ ὅταν
 9 λάβωσι τὸ ἴσον. τὸ δ' ἴσον μέσον ἐστὶ τῆς μείζονος καὶ
 ἐλάττονος κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν. διὰ τοῦτο καὶ 30
 ὀνομάζεται δίκαιον, ὅτι δίχα ἐστίν, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἴποι
 10 δίχαιον, καὶ ὁ δικαστὴς διχαστής. ἐπὶν γὰρ δύο ἴσων
 ἀφαιρεθῇ ἀπὸ θατέρου, πρὸς θάτερον δὲ προστεθῇ, δυσὶ τού-
 τοις ὑπερέχει θάτερον· εἰ γὰρ ἀφηρέθη μὲν, μὴ προστεθῇ
 δέ, ἐνὶ ἂν μόνον ὑπερεῖχεν. τοῦ μέσου ἄρα ἐνὶ, καὶ τὸ μέσον, 1132^b
 11 ἀφ' οὗ ἀφηρέθη, ἐνὶ. τούτῳ ἄρα γνωριοῦμεν τί τε ἀφελεῖν
 δεῖ ἀπὸ τοῦ πλέον ἔχοντος, καὶ τί προσθεῖναι τῷ ἔλαττον
 ἔχοντι· ᾧ μὲν γὰρ τὸ μέσον ὑπερέχει, τοῦτο προσθεῖναι
 δεῖ τῷ ἔλαττον ἔχοντι, ᾧ δ' ὑπερέχεται, ἀφελεῖν ἀπὸ τοῦ 5
 12 μεγίστου. ἴσαι αἱ ἐφ' ὧν αα ββ γγ ἀλλήλαις· ἀπὸ τῆς αα
 ἀφηρήσθω τὸ αε, καὶ προσκείσθω τῇ γγ τὸ ἐφ' ᾧ γδ,
 ὥστε ὅλη ἡ ὀγγ τῆς εα ὑπερέχει τῷ γδ καὶ τῷ γζ· τῆς
 ἄρα ββ τῷ γδ. [ἔστι δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν·

27. καὶ et προσέθηκεν om. K^b
 om. K^b 1132^b 2. (τοῦ) ἀφ' οὗ coni. Zell
 ρηται—πρόσκειται K' φ O^b: ὦν vulg.
 om. Muretus

23. τὰ αὐτῶν Coraes

31. εἰ

τε om. K^b

7. ἀφη-

9. ἔστι—11. τοιοῦτον

10 ἀνηροῦντο γὰρ ἄν, εἰ μὴ ἐποίει τὸ ποιοῦν καὶ ὅσον καὶ οἶον,
καὶ τὸ πάσχον ἔπασχε τοῦτο καὶ τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον.] ἐλή- 13
λυθε δὲ τὰ δυνάματα ταῦτα, ἥ τε ζημία καὶ τὸ κέρδος, ἐκ
τῆς ἐκουσίου ἀλλαγῆς· τὸ μὲν γὰρ πλέον ἔχειν ἢ τὰ αὐτοῦ
κερδαίνειν λέγεται, τὸ δ' ἔλαττον τῶν ἐξ ἀρχῆς ζημιοῦσθαι,
15 οἶον ἐν τῷ ὠνεῖσθαι καὶ πωλεῖν καὶ ἐν ὅσοις ἄλλοις ἄδειαν
δédωκεν ὁ νόμος· ὅταν δὲ μήτε πλέον μήτ' ἔλαττον ἀλλ' 14
αὐτὰ (τὰ) δι' αὐτῶν γένηται, τὰ αὐτῶν φασὶν ἔχειν καὶ οὔτε
ζημιοῦσθαι οὔτε κερδαίνειν. ὥστε κέρδους τινὸς καὶ ζημίας
μέσον τὸ δίκαιόν ἐστι τῶν παρὰ τὸ ἐκούσιον, τὸ ἴσον ἔχειν
20 καὶ πρότερον καὶ ὕστερον.

8 Δοκεῖ δὲ τισι καὶ τὸ ἀντιπεπονθὸς εἶναι ἀπλῶς δίκαιον. V.
ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι ἔφασαν· ὠρίζοντο γὰρ ἀπλῶς τὸ δίκαιον
τὸ ἀντιπεπονθὸς ἄλλω. τὸ δ' ἀντιπεπονθὸς οὐκ ἔφαρ- 2
μόττει οὔτ' ἐπὶ τὸ νερητικὸν δίκαιον οὔτ' ἐπὶ τὸ διορθωτι-
25 κόν—καίτοι βούλονται γε τοῦτο λέγειν καὶ τὸ 'Ραδαμάνθυος 3
δίκαιον·

εἴ κε πάθοι τά τ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεία γένοιτο

—πολλαχοῦ γὰρ διαφωνεῖ· οἶον εἰ ἀρχὴν ἔχων ἐπάταξεν, οὐ 4
δεῖ ἀντιπληγῆναι, καὶ εἰ ἄρχοντα ἐπάταξεν, οὐ πληγῆναι
30 μόνον δεῖ ἀλλὰ καὶ κολασθῆναι. ἔτι τὸ ἐκούσιον καὶ τὸ 5
ἀκούσιον διαφέρει πολὺ. ἀλλ' ἐν μὲν ταῖς κοινωνίαις ταῖς 6
ἀλλακτικαῖς συνέχει τὸ τοιοῦτον δίκαιον, τὸ ἀντιπεπονθὸς
κατ' ἀναλογίαν καὶ μὴ κατ' ἰσότητα. τῷ ἀντιποιεῖν γὰρ
ἀνάλογον συμμένει ἢ πόλις. ἢ γὰρ τὸ κακῶς ζητοῦσιν· εἰ
1133^a δὲ μή, δουλεία δοκεῖ εἶναι [εἰ μὴ ἀντιποιήσῃ]· ἢ τὸ εὔ· εἰ

15. ὅσοις] τοῖς K^b

16. ἔδωκεν L^b M^b

17. τὰ add. Rassow

αὐτῶν] αὐτῶν Γ (ut videtur)

19. τῶν] τῶι pr. K^b

20. καὶ ante

πρότερον om. K^b

23. ἔλλω om. L^b M^b

24. διανεμητικὸν M^b

27. τ' Coraes: κ' codd.

30. καὶ post ἀλλὰ om. K^b

1133^a 1. εἰ μὴ

ἀντιποιήσῃ seclus. Muretus

δὲ μή, μετάδοσις οὐ γίνεται, τῇ μεταδόσει δὲ συμμένουσιν.
 7 διὸ καὶ Χαρίτων ἱερὸν ἐμποδῶν ποιοῦνται, ἵν' ἀνταπόδοσις
 ἢ τοῦτο γὰρ ἴδιον χάριτος· ἀνθυπηρετῆσαι γὰρ δεῖ τῷ
 8 χαρισαμένῳ, καὶ πάλιν αὐτὸν ἄρξαι χαριζόμενον. ποιεῖ 5
 δὲ τὴν ἀντίδοσιν τὴν κατ' ἀναλογίαν ἢ κατὰ διάμετρον σύ-
 ζευξίς. οἰκοδόμος ἐφ' ᾧ α, σκυτοτόμος ἐφ' ᾧ β, οἰκία
 ἐφ' ᾧ γ, ὑπόδημα ἐφ' ᾧ δ. δεῖ οὖν λαμβάνειν τὸν οἰκο-
 δόμον παρὰ τοῦ σκυτοτόμου τὸ ἐκείνου ἔργον, καὶ αὐτὸν
 ἐκείνῳ μεταδιδόναι τὸ αὐτοῦ. ἐὰν οὖν πρῶτον ἢ τὸ κατὰ τὴν 10
 ἀναλογίαν ἴσον, εἴτα τὸ ἀντιπεπονηθὸς γένηται, ἔσται τὸ λεγό-
 μενον. εἰ δὲ μή, οὐκ ἴσον, οὐδὲ συμμένει· οὐθὲν γὰρ κωλύει
 κρεῖττον εἶναι τὸ θατέρου ἔργον ἢ τὸ θατέρου· δεῖ οὖν ταῦτα
 9 ἴσασθῆναι. ἔστι δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἀνηροῦντο
 γὰρ ἂν, εἰ μὴ <δ> ἐποίει τὸ ποιοῦν καὶ ὅσον καὶ οἶον, καὶ τὸ 15
 πάσχον ἔπασχε τοῦτο καὶ τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον. οὐ γὰρ ἐκ
 δύο ἱατρῶν γίνεται κοινωνία, ἀλλ' ἐξ ἱατροῦ καὶ γεωργοῦ,
 καὶ ὅλως ἐτέρων καὶ οὐκ ἴσων· ἀλλὰ τούτους δεῖ ἴσασθῆναι.
 10 διὸ πάντα συμβλητὰ δεῖ πως εἶναι, ὧν ἐστὶν ἀλλαγὴ. ἐφ'
 δὲ τὸ νόμισμ' ἐλήλυθε, καὶ γίνεται πως μέσον· πάντα γὰρ 20
 μετρεῖ, ὥστε καὶ τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἑλλειψιν, πόσα
 ἅττα δὴ ὑποδήματ' ἴσον οἰκία ἢ τροφή. δεῖ τοίνυν ὅπερ
 οἰκοδόμος πρὸς σκυτοτόμον, τοσαδὲ ὑποδήματα πρὸς οἰκίαν ἢ
 τροφήν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, οὐκ ἔσται ἀλλαγὴ οὐδὲ κοινωνία.
 11 τοῦτο δ', εἰ μὴ ἴσα εἴη πως, οὐκ ἔσται. δεῖ ἄρα ἐνὶ τινι πάντα 25
 μετρεῖσθαι, ὥσπερ ἐλέχθη πρότερον. τοῦτο δ' ἐστὶ τῇ μὲν
 ἀληθείᾳ ἢ χρείᾳ, ἢ πάντα συνέχει· εἰ γὰρ μηθεὺν δέονται

4. post ἀνθυπηρετῆσαι add. τε L^bvulg. 9. τὸ ἐκείνου ἔργον M^b Γ: τοῦ ἐκείνου ἔργου vulg.

10. τὸ αὐτοῦ Turnebus (et ut videtur Γ): τοῦ αὐτοῦ (vel αὐτοῦ) codd.

15. δ add. Berg 19. ταῦτα pr. K^b 20. ᾧ L^b M^b 22. ἅττα om.K^b 26. δ' ἐστὶ] δὲ ὅτι K^b 27. ἢ om. pr. K^b

ἢ μὴ ὁμοίως, ἢ οὐκ ἔσται ἀλλαγὴ ἢ οὐχ ἡ αὐτή· οἶον δ' ὑπάλλαγμα τῆς χρείας τὸ νόμισμα γέγονε κατὰ συνθήκην·
 30 καὶ διὰ τοῦτο τοῦνομα ἔχει νόμισμα, ὅτι οὐ φύσει ἀλλὰ νόμφ ἔστί, καὶ ἐφ' ἡμῖν μεταβαλεῖν καὶ ποιῆσαι ἄχρηστον. ἔσται 12
 δὴ ἀντιπεπονθός, ὅταν ἰσασθῇ, ὥστε ὅπερ γεωργὸς πρὸς σκυτοτόμον, τὸ ἔργον τὸ τοῦ σκυτοτόμου πρὸς τὸ τοῦ γεωργοῦ.
 1133^b εἰς σχῆμα δ' ἀναλογίας οὐ δεῖ ἄγειν, ὅταν ἀλλάζωνται (εἰ δὲ μὴ, ἀμφοτέρας ἔξει τὰς ὑπεροχὰς τὸ ἕτερον ἄκρον), ἀλλ' ὅταν ἔχωσι τὰ αὐτῶν. οὕτως ἴσοι καὶ κοινωνοί, ὅτι αὕτη ἡ ἰσότης δύναται ἐπ' αὐτῶν γίνεσθαι. γεωργὸς α, τροφὴ γ,
 5 σκυτοτόμος β, τὸ ἔργον αὐτοῦ τὸ ἰσασμένον δ. εἰ δ' οὕτω μὴ ἦν ἀντιπεπονθέναι, οὐκ ἂν ἦν κοινωνία. ὅτι δ' ἡ χρεία 13
 συνέχει ὥσπερ ἔν τι ὄν, δηλοῖ ὅτι ὅταν μὴ ἐν χρείᾳ ὦσιν ἀλλήλων, ἢ ἀμφοτέροι ἢ ἄτερος, οὐκ ἀλλάττονται, ἥσπερ ὅταν οὐ ἔχει αὐτὸς δέηταί τις, οἶον οἶνον, διδόντες σίτου ἐξα-
 10 γωγῇ.† δεῖ ἄρα τοῦτο ἰσασθῆναι. ὑπὲρ δὲ τῆς μελλούσης 14
 ἀλλαγῆς, εἰ νῦν μηδὲν δεῖται, ὅτι ἔσται ἂν δεηθῇ, τὸ νόμισμα οἶον ἐγγνητῆς ἐσθ' ἡμῖν· δεῖ γὰρ τοῦτο φέρουντι εἶναι λαβεῖν. πᾶσχει μὲν οὖν καὶ τοῦτο τὸ αὐτό· οὐ γὰρ ἀεὶ ἴσον δύναται· ὅμως δὲ βούλεται μένειν μᾶλλον. διὸ δεῖ πάντα
 15 τετιμῆσθαι· οὕτω γὰρ ἀεὶ ἔσται ἀλλαγὴ, εἰ δὲ τοῦτο, κοινω-
 νία. τὸ δὴ νόμισμα ὥσπερ μέτρον σύμμετρα ποιήσαν ἰσάζει· οὔτε γὰρ ἂν μὴ οὔσης ἀλλαγῆς κοινωνία ἦν, οὔτ' ἀλλαγὴ ἰσότητος μὴ οὔσης, οὔτ' ἰσότης μὴ οὔσης συμμετρίας. τῇ μὲν οὖν ἀληθείᾳ ἀδύνατον τὰ τοσοῦτον διαφέροντα σύμμετρα
 20 γενέσθαι, πρὸς δὲ τὴν χρείαν ἐνδέχεται ἱκανῶς. ἔν δὴ τι δεῖ 15
 εἶναι, τοῦτο δ' ἐξ ὑποθέσεως· διὸ νόμισμα καλεῖται· τοῦτο

1133^b 1. ἀναλογίας post ἄγειν K^b οὐ om. Γ 2. ὑπερβολὰς K^b 3. τὸ αὐτῶν K^b 4. α] τὸ α K^b 9. οὐ ἔχει] οὐχὶ K^b τις om. K^b
 δόντες K^b ἐξαγωγῆς K^b 12. φανερόντι K^b 13. vel τὸ
 vel τὸ αὐτὸ fort. secludendum

- γὰρ πάντα ποιεῖ σύμμετρα· μετρεῖται γὰρ πάντα νομί-
σματι. οἰκία α, μυαὶ δέκα β, κλίνη γ. τὸ α τοῦ β ἥμισυ,
εἰ πέντε μνῶν ἀξία ἡ οἰκία, ἥ ἴσον· ἡ δὲ κλίνη δέκατον
μέρος, τὸ γ τοῦ β· δηλὸν τοίνυν πόσαι κλῖναι ἴσον 25
16 οἰκία, ὅτι πέντε. ὅτι δ' οὕτως ἡ ἀλλαγὴ ἦν πρὶν τὸ νόμισμα
εἶναι, δηλὸν· διαφέρει γὰρ οὐδὲν ἡ κλῖναι πέντε ἀντὶ οἰκίας,
ἡ ὅσου αἱ πέντε κλῖναι.
- 17 Τί μὲν οὖν τὸ ἀδικον καὶ τί τὸ δίκαιόν ἐστιν, εἴρηται. 9
διωρισμένων δὲ τούτων δηλὸν ὅτι ἡ δικαιοπραγία μέσον ἐστὶ 30
τοῦ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι· τὸ μὲν γὰρ πλεόν ἔχειν τὸ δ'
ἐλαττόν ἐστιν. ἡ δὲ δικαιοσύνη μεσότης τίς ἐστιν, οὐ τὸν
αὐτὸν δὲ τρόπον ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ἀλλ' ὅτι μέσου ἐστίν·
ἡ δ' ἀδικία τῶν ἄκρων. καὶ ἡ μὲν δικαιοσύνη ἐστὶ καθ' ἣν ὁ 1134^α
δίκαιος λέγεται πρακτικὸς κατὰ προαίρεσιν τοῦ δικαίου, καὶ
διανεμητικὸς καὶ αὐτῷ πρὸς ἄλλον καὶ ἐτέρῳ πρὸς ἕτερον
οὐχ οὕτως ὥστε τοῦ μὲν αἵρετοῦ πλεόν αὐτῷ ἐλαττον δὲ τῷ
πλησίον, τοῦ βλαβεροῦ δ' ἀνάπαλιν, ἀλλὰ τοῦ ἴσου τοῦ κατ' 5
18 ἀναλογίαν, ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλῳ πρὸς ἄλλον. ἡ δ' ἀδικία τοῦ-
ναντίου τοῦ ἀδίκου. τοῦτο δ' ἐστὶν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις τοῦ
ὠφελίμου ἢ βλαβεροῦ παρὰ τὸ ἀνάλογον. διὸ ὑπερβολὴ καὶ
ἐλλειψις ἡ ἀδικία, ὅτι ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως ἐστιν, ἐφ'
αὐτοῦ μὲν ὑπερβολῆς μὲν τοῦ ἀπλῶς ὠφελίμου, ἐλλείψεως 10
δὲ τοῦ βλαβεροῦ· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων τὸ μὲν ὅλον ὁμοίως, τὸ
δὲ παρὰ τὸ ἀνάλογον, ὁποτέρως ἔτυχεν. τοῦ δὲ ἀδικήματος
τὸ μὲν ἐλαττον ἀδικεῖσθαι ἐστι, τὸ δὲ μεῖζον τὸ ἀδικεῖν.
19 περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας, τίς ἐκατέρας ἐστὶν

23. τὸ δὲ α L^b26. ὅτι πέντε om. pr. K^bδὲ K^b

27. εἶναι

M^b: ἡ K^b: om. L^b32. τίς om. M^b Γ33. δὲ om. M^b Γ

ἀλ-

λαις K^b L^b: πρότερον M^b (et fort. Γ)1134^α 13. ἀδικεῖσθαι K^b: τὸ

ἀδικεῖσθαι vulg.

- 15 ἡ φύσις, εἰρήσθω τοῦτον τὸν τρόπον, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ
δικαίου καὶ ἀδίκου καθόλου.
- 10 Ἐπεὶ δ' ἔστιν ἀδικοῦντα μήπω ἄδικον εἶναι, ὁ ποῖα ἀδι- VI.
κήματα ἀδικῶν ἤδη ἄδικός ἐστιν ἐκάστην ἀδικίαν, οἷον κλέ-
πτῃς ἢ μοιχὸς ἢ ληστής; ἢ οὕτω μὲν οὐδὲν διοίσει; καὶ γὰρ
20 ἂν συγγένοιτο γυναικὶ εἰδῶς τὸ ἦ, ἀλλ' οὐ διὰ προαιρέσεως
ἀρχὴν ἀλλὰ διὰ πάθος. ἀδικεῖ μὲν οὖν, ἄδικος δ' οὐκ ἔστιν, 2
οἷον οὐ κλέπτῃς, ἔκλεψε δέ, οὐδὲ μοιχός, ἐμοίχευσε δέ·
ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. πῶς μὲν οὖν ἔχει τὸ ἀντιπε- 3
πουθὸς πρὸς τὸ δίκαιον, εἴρηται πρότερον· δεῖ δὲ μὴ λαν- 4
25 θάνειν ὅτι τὸ ζητούμενόν ἐστι καὶ τὸ ἀπλῶς δίκαιον καὶ τὸ
πολιτικὸν δίκαιον. τοῦτο δ' ἔστιν ἐπὶ κοινωνῶν βίῳ πρὸς τὸ
εἶναι αὐτάρκειαν, ἐλευθέρων καὶ ἴσων ἢ κατ' ἀναλογίαν ἢ
κατ' ἀριθμόν· ὥστε ὅσοις μὴ ἐστι τοῦτο, οὐκ ἔστι τούτοις
πρὸς ἀλλήλους τὸ πολιτικὸν δίκαιον, ἀλλὰ τι δίκαιον καὶ καθ'
30 ὁμοιότητα. ἔστι γὰρ δίκαιον, οἷς καὶ νόμος πρὸς αὐτούς·
νόμος δ', ἐν οἷς ἀδικία· ἢ γὰρ δίκη κρίσις τοῦ δικαίου καὶ
τοῦ ἀδίκου. ἐν οἷς δ' ἀδικία, καὶ τὸ ἀδικεῖν ἐν τούτοις (ἐν οἷς
δὲ τὸ ἀδικεῖν, οὐ πᾶσιν ἀδικία), τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ πλεόν αὐτῷ
νέμειν τῶν ἀπλῶς ἀγαθῶν, ἔλαττον δὲ τῶν ἀπλῶς κακῶν.
- 35 διὸ οὐκ ἐῷμεν ἄρχειν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸν λόγον, ὅτι ἑαυτῷ 5
1134^b τοῦτο ποιεῖ καὶ γίνεται τύραννος. ἔστι δ' ὁ ἄρχων φύλαξ
τοῦ δικαίου, εἰ δὲ τοῦ δικαίου, καὶ τοῦ ἴσου. ἐπεὶ δ' οὐθὲν 6
αὐτῷ πλεόν εἶναι δοκεῖ, εἴπερ δίκαιος (οὐ γὰρ νέμει πλεόν τοῦ
ἀπλῶς ἀγαθοῦ αὐτῷ, εἰ μὴ πρὸς αὐτὸν ἀνάλογόν ἐστιν· διὸ
5 ἐτέρῳ πονεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ἀλλότριον εἶναι φασιν ἀγαθὸν
τὴν δικαιοσύνην, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον)· μισθὸς ἄρα 7
τις δοτέος, τοῦτο δὲ τιμὴ καὶ γέρας· ὅτῳ δὲ μὴ ἱκανὰ τὰ

16. δικαίου K^b: τοῦ δικαίου vulg.22. οὐ K^b: οὐδὲ vulg.

25. καὶ post

δίκαιον om. K^b26. ἔστιν om. K^bἐπὶ om. L^b

vulg. 32. δὴ Muenscher

35. νόμον M^b1134^b 5. ποιεῖ Sylburg

8 τοιαῦτα, οὗτοι γίνονται τύραννοι. τὸ δὲ δεσποτικὸν δίκαιον
καὶ τὸ πατρικὸν οὐ ταῦτὸν τούτοις ἀλλ' ὅμοιον· οὐ γὰρ ἔστιν
ἀδικία πρὸς τὰ αὐτοῦ ἀπλῶς, τὸ δὲ κτῆμα καὶ τὸ τέκνον, 10
9 ἕως ἂν ᾗ πηλίκον καὶ χωρισθῇ, ὥσπερ μέρος αὐτοῦ, αὐτὸν
δ' οὐδεὶς προαιρεῖται βλάπτειν· διὸ οὐκ ἔστιν ἀδικία πρὸς
αὐτόν· οὐδ' ἄρα ἀδικον οὐδὲ δίκαιον τὸ πολιτικόν· κατὰ
νόμον γὰρ ἦν, καὶ ἐν οἷς ἐπεφύκει εἶναι νόμος, οὗτοι δ' ἦσαν
οἷς ὑπάρχει ἰσότης τοῦ ἀρχεῖν καὶ ἀρχεσθαι. διὸ μᾶλλον 15
πρὸς γυναικὰ ἔστι δίκαιον ἢ πρὸς τέκνα καὶ κτήματα· τοῦτο
γάρ ἐστι τὸ οἰκονομικὸν δίκαιον· ἕτερον δὲ καὶ τοῦτο τοῦ πο-
VII. λιτικοῦ. Τοῦ δὲ πολιτικοῦ δικαίου τὸ μὲν φυσικὸν ἔστι τὸ δὲ
νομικόν, φυσικὸν μὲν τὸ πανταχοῦ τὴν αὐτὴν ἔχον δύναμιν,
καὶ οὐ τῷ δοκεῖν ἢ μῆ, νομικὸν δὲ ὃ ἐξ ἀρχῆς μὲν οὐδὲν 20
διαφέρει οὕτως ἢ ἄλλως, ὅταν δὲ θῶνται, διαφέρει, οἷον τὸ
μνᾶς λυτροῦσθαι, ἢ τὸ αἶγα θύειν ἀλλὰ μὴ δύο πρόβατα,
ἔτι ὅσα ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα νομοθετοῦσιν, οἷον τὸ θύειν Βρα-
2 σίδᾳ, καὶ τὰ ψηφισματῶδη. δοκεῖ δ' ἐνίοις εἶναι πάντα
τοιαῦτα, ὅτι τὸ μὲν φύσει ἀκίνητον καὶ πανταχοῦ τὴν αὐτὴν 25
ἔχει δύναμιν, ὥσπερ τὸ πῦρ καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν Πέρσῃ καίει,
3 τὰ δὲ δίκαια κινούμενα ὁρῶσιν. τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν οὕτως
ἔχον, ἀλλ' ἔστιν ὥς· καίτοι παρὰ γε τοῖς θεοῖς ἴσως οὐδα-
μῶς, παρ' ἡμῖν δ' ἔστι μέν τι καὶ φύσει, κινήτων μέντοι
4 πᾶν, ἀλλ' ὅμως ἐστὶ τὸ μὲν φύσει τὸ δ' οὐ φύσει. ποῖον 30
δὲ φύσει τῶν ἐνδεχομένων καὶ ἄλλως ἔχειν, καὶ ποῖον οὐ
ἀλλὰ νομικὸν καὶ συνθήκη, εἴπερ ἄμφω κινήτᾳ ὁμοίως,
δηλον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ αὐτὸς ἀρμόσει διορισμός· φύ-
σει γὰρ ἢ δεξιὰ κρείττων, καίτοι ἐνδέχεται πάντας ἀμφιδε-

10. τὸ post καὶ om. K^b L^b11. χωρισθῇ K^b Γ· μὴ χωρισθῇ L^b M^b

13. αὐτὰ Ramsauer

21. οἷον] οὕτως ἢ ἄλλως οἷον K^b

29. post

οὐδαμῶς add. ἔχον M^b Γ, ἔχον ἐστὶ L^bante μέντοι add. οὐ M^b Γ

33. post δηλον add. δὲ Γ

δ] καὶ δ K^b

34. τινες ed. Wilkinson

35 ξίους γείεσθαι. τὰ δὲ κατὰ συνθήκην καὶ τὸ συμφέρον τῶν 5
 1135^a δικαίων ὁμοιά ἐστι τοῖς μέτροις· οὐ γὰρ πανταχοῦ ἴσα τὰ
 οὐνηρὰ καὶ σιτηρὰ μέτρα, ἀλλ' οὗ μὲν ὠνοῦνται, μείζω, οὗ
 δὲ πωλοῦσιν, ἐλάττω. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μὴ φυσικὰ ἀλλ'
 ἀνθρώπινα δίκαια οὐ ταῦτα πανταχοῦ, ἐπεὶ οὐδ' αἱ πολι-
 5 τεῖαι, ἀλλὰ μία μόνον πανταχοῦ κατὰ φύσιν ἡ ἀρίστη. τῶν 6
 δὲ δικαίων καὶ ἱομίμων ἕκαστον ὥς τὰ καθόλου πρὸς τὰ καθ'
 ἕκαστα ἔχει· τὰ μὲν γὰρ πραττόμενα πολλά, ἐκείνων δ'
 ἕκαστον ἓν· καθόλου γάρ. διαφέρει δὲ τὸ ἀδίκημα καὶ τὸ 7
 ἄδικον καὶ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ δίκαιον· ἄδικον μὲν γάρ
 10 ἐστι τῇ φύσει ἢ τάξει· αὐτὸ δὲ τοῦτο, ὅταν πραχθῇ, ἀδί-
 κημά ἐστι, πρὶν δὲ πραχθῆναι, οὐπω, ἀλλ' ἄδικον. ὁμοίως
 δὲ καὶ δικαίωμα· καλεῖται δὲ μᾶλλον δικαιοπράγημα τὸ
 κοινόν, δικαίωμα δὲ τὸ ἐπανόρθωμα τοῦ ἀδικήματος. καθ'
 ἕκαστον δὲ αὐτῶν, ποιά τε εἶδη καὶ πόσα καὶ περὶ ποῖα
 15 τυγχάνει ὄντα, ὕστερον ἐπισκεπτέον. Ὅντων δὲ τῶν δικαίων VIII.
 καὶ ἀδίκων τῶν εἰρημένων, ἀδικεῖ μὲν καὶ δικαιοπραγεῖ
 ὅταν ἐκὼν τις αὐτὰ πράττη· ὅταν δ' ἄκων, οὐτ' ἀδικεῖ οὔτε
 δικαιοπραγεῖ ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός· οἷς γὰρ συμβέ-
 βηκε δικαίοις εἶναι ἢ ἀδίκοις, πράττουσιν. ἀδίκημα δὲ καὶ 2
 20 δικαιοπράγημα ὥρισται τῷ ἐκουσίῳ καὶ ἀκουσίῳ· ὅταν γὰρ
 ἐκούσιον ᾗ, ψέγεται, ἅμα δὲ καὶ ἀδίκημα τότε ἐστίν· ὥστ'
 ἔσται τι ἄδικον μὲν ἀδίκημα δ' οὐπω, ἂν μὴ τὸ ἐκούσιον
 προσῇ. λέγω δ' ἐκούσιον μέν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται, 3
 ὃ ἂν τις τῶν ἐφ' αὐτῷ ὄντων εἰδῶς καὶ μὴ ἀγνοῶν πράττη
 25 μήτε ὃν μήτε φ' μήτε οὐ (ἐνεκα), οἷον τίνα τύπτει καὶ τίνι καὶ

1135^a 4. οὐδ' αἶ] οὐδὲ K^b L^b

πολιτεία Γ

6. τὸ καθόλου H^a10. τῇ] ἢ Rassow αὐτὸ K^b L^b : τὸ αὐτὸ M^b Γ

11. ἐστι om.

K^b L^b post ἄδικον add. ὅτι (τι K^b) ὅταν πραχθῇ ἀδίκημα ἐστίν K^b L^b

19. δὴ Muenscher

25. ὃν] ὃ K^b Γ

ἐνεκα add. Γ

καὶ τίνι

om. K^b

τίους ἔνεκα, κάκεινων ἕκαστον μὴ κατὰ συμβεβηκὸς μὴδὲ
βία (ὥσπερ εἴ τις λαβὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τύπτει ἕτερον,
οὐχ ἑκὼν· οὐ γὰρ ἐπ' αὐτῷ)· ἐνδέχεται δὲ τὸν τυπτόμενον
πατέρα εἶναι, τὸν δ' ὅτι μὲν ἄνθρωπος ἢ τῶν παρόντων τις
γινώσκειν, ὅτι δὲ πατὴρ ἀγνοεῖν· ὁμοίως δὲ τὸ τοιοῦτον διω- 30
ρίσθω καὶ ἐπὶ τοῦ οὐ ἔνεκα, καὶ περὶ τὴν πρᾶξιν ὅλην. τὸ δὲ
ἀγνοοῦμενον, ἢ μὴ ἀγνοοῦμενον μὲν μὴ ἐπ' αὐτῷ δ' ὄν, ἢ
βία, ἀκούσιον. πολλὰ γὰρ καὶ τῶν φύσει ὑπαρχόντων εἰδό-
τες καὶ πράττομεν καὶ πάσχομεν, ὧν οὐθὲν οὐθ' ἐκούσιον οὐτ' 1135^b
4 ἀκούσιόν ἐστιν, οἷον τὸ γηρᾶν ἢ ἀποθνήσκειν. ἔστι δ' ὁμοίως
ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ τῶν δικαίων καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός·
καὶ γὰρ ἂν τὴν παρακαταθήκην ἀποδοίῃ τις ἄκων καὶ διὰ
φόβον, ὃν οὐτε δίκαια πράττειν οὐτε δικαιοπραγεῖν φατέον 5
ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν ἀναγκαζό-
μενον καὶ ἄκοντα τὴν παρακαταθήκην μὴ ἀποδιδόντα κατὰ
5 συμβεβηκὸς φατέον ἀδικεῖν καὶ τὰ ἄδिका πράττειν. τῶν
δὲ ἐκουσίων τὰ μὲν προελόμενοι πράττομεν τὰ δ' οὐ προελό-
μενοι, προελόμενοι μὲν ὅσα προβουλευσάμενοι, ἀπροαίρετα 10
6 δὲ ὅσ' ἀπροβούλευτα. τριῶν δὲ οὐσῶν βλαβῶν τῶν ἐν ταῖς
κοινωνίαις, τὰ μὲν μετ' ἀγνοίας ἁμαρτήματά ἐστιν, ὅταν
μήτε ὄν μήτε ὁ μήτε ὧ μήτε οὐ ἔνεκα ὑπέλαβε πράξῃ· ἢ γὰρ
οὐ βάλλειν ἢ οὐ τούτῳ ἢ οὐ τοῦτον ἢ οὐ τούτου ἔνεκα φήθη,
ἀλλὰ συνέβη οὐχ οὐ ἔνεκα φήθη, οἷον οὐχ ἵνα τρώσῃ ἀλλ' 15
7 ἵνα κεντήσῃ, ἢ οὐχ ὄν, ἢ οὐχ ὧ. ὅταν μὲν οὖν παραλόγως
ἢ βλάβῃ γένηται, ἀτύχημα· ὅταν δὲ μὴ παραλόγως, ἄνευ
δὲ κακίας, ἁμάρτημα (ἁμαρτάνει μὲν γὰρ ὅταν ἢ ἀρχῇ
8 ἐν αὐτῷ ἢ τῆς αἰτίας, ἀτυχεῖ δ' ὅταν ἔξωθεν)· ὅταν δὲ

26. ἐκάτερον K^b31. τοῦ K^b: τῶν L^b M^b Γ1135^b 3. καὶ anteτὸ om. M^b5. ὅν add. K^b11. δὴ] δ' L^b

13. ante πράξῃ

add. ταῦτα L^b M^b Γ14. βάλλειν K^b: βαλεῖν vulg.16. ᾧ K^b:

ὡς vulg.

19. ἀγνοίας Jackson

- 20 εἰδὼς μὲν μὴ προβουλεύσας δέ, ἀδίκημα, οἶον ὅσα τε διὰ
 θυμὸν καὶ ἄλλα πάθη, ὅσα ἀναγκαῖα ἢ φυσικὰ συμβαίνει
 τοῖς ἀνθρώποις· ταῦτα γὰρ βλάπτοντες καὶ ἀμαρτάνον-
 τες ἀδικοῦσι μὲν, καὶ ἀδικήματά ἐστιν, οὐ μέντοι πῶς ἀδικοῖ
 διὰ ταῦτα οὐδὲ πονηροί· οὐ γὰρ διὰ μοχθηρίαν ἢ βλάβη·
 25 ὅταν δ' ἐκ προαιρέσεως, ἄδικος καὶ μοχθηρός. διὸ καλῶς 9
 τὰ ἐκ θυμοῦ οὐκ ἐκ προνοίας κρίνεται· οὐ γὰρ ἄρχει ὁ θυμῷ
 ποιῶν, ἀλλ' ὁ ὀργίσας. ἔτι δὲ οὐδὲ περὶ τοῦ γενέσθαι ἢ μὴ 10
 ἀμφισβητεῖται, ἀλλὰ περὶ τοῦ δικαίου· ἐπὶ φαινομένη γὰρ
 ἀδικίᾳ ἢ ὀργῇ ἐστιν. οὐ γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς συναλλάγμασι
 30 περὶ τοῦ γενέσθαι ἀμφισβητοῦσιν, ὧν ἀνάγκη τὸν ἕτερον εἶναι
 μοχθηρόν, ἂν μὴ διὰ λήθην αὐτὸ δρῶσιν· ἀλλ' ὁμολογοῦντες
 περὶ τοῦ πράγματος, περὶ δὲ τοῦ ποτέρως δίκαιον ἀμφισβη-
 τοῦσιν (ὁ δ' ἐπιβουλεύσας οὐκ ἀγνοεῖ), ὥστε ὁ μὲν οἶεται ἀδι-
 1136^a κείσθαι, ὁ δ' οὐ. ἐὰν δ' ἐκ προαιρέσεως βλάβῃ, ἀδικεῖ· καὶ 11
 κατὰ ταῦτ' ἤδη τὰ ἀδικήματα ὁ ἀδικῶν ἄδικος, ὅταν παρὰ
 τὸ ἀνάλογον ἢ ἢ παρὰ τὸ ἴσον. ὁμοίως δὲ καὶ δίκαιος, ὅταν
 προελόμενος δικαιοπραγῇ· δικαιοπραγεῖ δέ, ἂν μόνον ἐκὼν
 5 πρᾶττη. τῶν δ' ἀκουσίῳ τὰ μὲν ἐστι συγγνωμονικά τὰ δ' 12
 οὐ συγγνωμονικά. ὅσα μὲν γὰρ μὴ μόνον ἀγνοοῦντες ἀλλὰ
 καὶ δι' ἄγνοιαν ἀμαρτάνουσι, συγγνωμονικά, ὅσα δὲ μὴ δι'
 ἄγνοιαν, ἀλλ' ἀγνοοῦντες μὲν διὰ πάθος δὲ μήτε φυσικὸν
 μήτ' ἀνθρώπινον, οὐ συγγνωμονικά.
- 11 Ἀπορήσειε δ' ἂν τις, εἰ ἱκανῶς διώρισται περὶ τοῦ ἀδι- IX.
 κείσθαι καὶ ἀδικεῖν, πρῶτον μὲν εἰ ἐστιν ὥσπερ Εὐριπίδης
 εἴρηκε, λέγων ἀτόπως

μητέρα κατέκταν τὴν ἐμήν, βραχὺς λόγος.

ἐκὼν ἐκοῦσαν, ἢ <οὐχ> ἐκοῦσαν οὐχ ἐκὼν;

29. ἐν om. K^b
 ἀνθρωπικὸν L^b M^b
 κατέκτα codd.

32. δὲ add. pr. K^b

1136^a 9. ἀνθρώπινον pr. K^b :

12. ἀτόπως] τὸ πῶς pr. K^b

13. κατέκταν Γ :

14. <οὐχ> ἐκοῦσαν Jackson : θέλουσαν codd.

πότερον γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔστιν ἐκόντα ἀδικεῖσθαι, ἢ οὐ ἀλλ' 15
 ἀκούσιον ἅπαν, ὥσπερ καὶ τὸ ἀδικεῖν πᾶν ἐκούσιον ; καὶ ἄρα
 πᾶν οὕτως ἢ ἐκείνως, [ὥσπερ καὶ τὸ ἀδικεῖν πᾶν ἐκούσιον,] ἢ
 2 τὸ μὲν ἐκούσιον τὸ δ' ἀκούσιον ; ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δικαιο-
 οὔσθαι· τὸ γὰρ δικαιοπραγεῖν πᾶν ἐκούσιον· ὥστ' εὐλογον
 ἀντικεῖσθαι ὁμοίως καθ' ἑκάτερον, τό τ' ἀδικεῖσθαι καὶ δι- 20
 καιοῦσθαι ἢ ἐκούσιον ἢ ἀκούσιον εἶναι. ἄτοπον δ' ἂν δόξειε
 καὶ ἐπὶ τοῦ δικαιοῦσθαι, εἰ πᾶν ἐκούσιον· ἐνιοι γὰρ δικαιοῦνται
 3 οὐχ ἐκόντες. ἔπειτα καὶ τόδε διαπορήσειεν ἂν τις, πότερον ὁ
 τὸ ἄδικον πεπονηθὼς ἀδικεῖται πᾶς, ἢ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ πράτ-
 τειν, καὶ ἐπὶ τοῦ πάσχειν ἐστίν· κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ ἐν- 25
 δέχεται ἐπ' ἀμφοτέρων μεταλαμβάνειν τῶν δικαίων· ὁμοίως
 δὲ δῆλον ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἀδίκων· οὐ γὰρ ταῦτόν τὸ τᾶδिका
 πράττειν τῷ ἀδικεῖν οὐδὲ τὸ ἄδικα πάσχειν τῷ ἀδικεῖσθαι·
 ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δικαιοπραγεῖν καὶ δικαιοῦσθαι· ἀδύνα-
 τον γὰρ ἀδικεῖσθαι μὴ ἀδικούντος ἢ δικαιοῦσθαι μὴ δικαιο- 30
 4 πραγοῦντος. εἰ δ' ἐστὶν ἀπλῶς τὸ ἀδικεῖν τὸ βλάπτειν ἐκόντα
 τινά, τὸ δ' ἐκόντα εἰδότα καὶ ὃν καὶ ᾧ καὶ ὥς, ὁ δ' ἀκρα-
 τῆς ἐκὼν βλάπτει αὐτὸς αὐτόν, ἐκὼν τ' ἂν ἀδικοῦτο κἂν ἐν-
 δέχοιτο αὐτὸς αὐτόν ἀδικεῖν. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῶν ἀπο-
 5 ρουμένων, εἰ ἐνδέχεται αὐτὸν αὐτόν ἀδικεῖν. ἔτι ἐκὼν ἂν τις 1136^b
 δι' ἀκρασίαν ὑπ' ἄλλου βλάπτοιτο ἐκόντος, ὥστ' εἴη ἂν ἐκόντ'
 ἀδικεῖσθαι. ἢ οὐκ ὀρθὸς ὁ διορισμός, ἀλλὰ προσθετέον τῷ
 βλάπτειν εἰδότα καὶ ὃν καὶ ᾧ καὶ ὥς τὸ παρὰ τὴν ἐκείνου
 6 βούλησιν ; βλάπτεται μὲν οἷν τις ἐκὼν καὶ τᾶδिका πάσχει, 5
 ἀδικεῖται δ' οὐδεὶς ἐκὼν· οὐδεὶς γὰρ βούλεται, οὐδ' ὁ ἀκρατῆς,
 ἀλλὰ παρὰ τὴν βούλησιν πράττει· οὔτε γὰρ βούλεται οὐδεὶς

17. ὥσπερ—ἐκούσιον seclusi πᾶν] ἢ πᾶν K^b Γ 20. καὶ K^b: καὶ
 τὸ vulg. 23. ἔπειτα scripsi: ἐπεὶ codd. 32. ᾧ L^b: ὃ vulg.

33. κἂν K^b: καὶ vulg. 34. αὐτὸς K^b L^b: αὐτόν M^b Γ ἐν K^b:
 ἐν τι M^b Γ: om. L^b 1136^b 4. καὶ ὃν om. K^b L^b τὸ om. K^b M^b

ὁ μὴ οἶεται εἶναι σπουδαῖον, ὃ τε ἀκρατὴς οὐχ ἂ οἶεται δεῖν
 πράττειν πράττει. ὁ δὲ τὰ αὐτοῦ διδούς, ὥσπερ Ὁμηρὸς φησι 7
 10 δοῦναι τὸν Γλαῦκον τῷ Διομήδει “χρύσεια χαλκείων, ἑκα-
 τόμβοι ἐννεαβοίων,” οὐκ ἀδικεῖται· ἐπ’ αὐτῷ γὰρ ἐστι τὸ δι-
 δόναι, τὸ δ’ ἀδικεῖσθαι οὐκ ἐπ’ αὐτῷ, ἀλλὰ τὸν ἀδικοῦντα
 δεῖ ὑπάρχειν. περὶ μὲν οὖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, ὅτι οὐχ ἐκούσιον, 8
 δῆλον.

12 Ἔτι δ’ ὦν προειλόμεθα δύ’ ἔστιν εἰπεῖν, πότερόν ποτ’
 ἀδικεῖ ὁ νέεμας παρὰ τὴν ἀξίαν τὸ πλεόν ἢ ὁ ἔχων, καὶ
 εἰ ἔστιν αὐτὸν αὐτὸν ἀδικεῖν. εἰ γὰρ ἐνδέχεται τὸ πρότερον 9
 λεχθῆν καὶ ὁ διανέμων ἀδικεῖ ἀλλ’ οὐχ ὁ ἔχων τὸ πλεόν,
 εἴ τις πλεόν αὐτοῦ ἐτέρῳ νέμει εἰδὼς καὶ ἐκὼν, οὗτος αὐτὸς
 20 αὐτὸν ἀδικεῖ· ὅπερ δοκοῦσιν οἱ μέτριοι ποιεῖν· ὁ γὰρ ἐπιει-
 κὴς ἐλαττωτικός ἐστιν. ἢ οὐδὲ τοῦτο ἀπλοῦν; ἐτέρου γὰρ
 ἀγαθοῦ, εἰ ἔτυχεν, πλεονεκτεῖ, οἷον δόξης ἢ τοῦ ἀπλῶς καλοῦ.
 ἔτι λύεται κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ ἀδικεῖν· οὐδὲν γὰρ παρὰ
 τὴν αὐτοῦ πάσχει βούλησιν, ὥστε οὐκ ἀδικεῖται διὰ γε τοῦτο,
 25 ἀλλ’ εἴπερ, βλάπτεται μόνον. φανερόν δὲ ὅτι καὶ ὁ διανέ- 10
 μων ἀδικεῖ, ἀλλ’ οὐχ ὁ τὸ πλεόν ἔχων ἀεί· οὐ γὰρ ᾧ τὸ
 ἄδικον ὑπάρχει ἀδικεῖ, ἀλλ’ ᾧ τὸ ἐκόντα τοῦτο ποιεῖν
 τοῦτο δ’ ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς πράξεως, ἢ ἔστιν ἐν τῷ διανέμοντι
 ἀλλ’ οὐκ ἐν τῷ λαμβάνοντι. ἔτι ἐπεὶ πολλαχῶς τὸ ποιεῖν 11
 30 λέγεται, καὶ ἔστιν ὡς τὰ ἄψυχα κτείνει καὶ ἡ χεὶρ καὶ ὁ
 οἰκέτης ἐπιτάξαντος, οὐκ ἀδικεῖ μὲν, ποιεῖ δὲ τὰ ἄδικα.
 ἔτι εἰ μὲν ἀγρῶν ἔκρινεν, οὐκ ἀδικεῖ κατὰ τὸ νομικὸν δί- 12
 καιον οὐδ’ ἄδικος ἢ κρίσις ἐστίν, ἔστι δ’ ὡς ἄδικος· ἔτερον
 γὰρ τὸ νομικὸν δίκαιον καὶ τὸ πρῶτον· εἰ δὲ γινώσκων ἔκρι-

8. τε K^b: δὲ vulg. οὐχ ἂ K^b: ὁ οὐκ vulg. 16. ἀξίαν πλεόν ἔχων
 K^b 19. αὐτοῦ ἐτέρῳ K^b: ἐτέρῳ ἢ αὐτῷ vulg. οἷτος om. K^b Γ
 21. ἀπλῶς Γ 22. ἐπλεονέκτει M^b 25. καὶ ὅτι M^b Γ 27.
 ἄδικον ἔχω ὑπάρχει pr. K^b 31. μὲν οὐκ ἀδικεῖ K^b

νεν ἀδίκως, πλεονεκτεῖ καὶ αὐτὸς ἢ χάριτος ἢ τιμωρίας. 1137^a
 13 ὥσπερ οὖν καὶ εἴ τις μερίσαιο τοῦ ἀδικήματος, καὶ ὁ διὰ
 ταῦτα κρίνας ἀδίκως πλέον ἔχει· καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνῳ τὸν
 14 ἀγρὸν κρίνας οὐκ ἀγρὸν ἀλλ' ἀργύριον ἔλαβεν. Οἱ δ' 13
 ἄνθρωποι ἐφ' ἑαυτοῖς οἴονται εἶναι τὸ ἀδικεῖν· διὸ καὶ τὸ 5
 δίκαιον εἶναι ῥάδιον. τὸ δ' οὐκ ἔστιν· συγγενέσθαι μὲν γὰρ τῇ
 τοῦ γείτονος καὶ πατάξαι τὸν πλησίον καὶ δοῦναι τῇ χειρὶ
 τὸ ἀργύριον ῥάδιον καὶ ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ ὥδὲ ἔχοντας
 15 ταῦτα ποιεῖν οὔτε ῥάδιον οὐτ' ἐπ' αὐτοῖς. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ
 γινῶναι τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα οὐδὲν οἴονται σοφὸν εἶναι, 10
 ὅτι περὶ ὧν οἱ νόμοι λέγουσιν οὐ χαλεπὸν συνιέναι (ἀλλ' οὐ
 ταῦτ' ἐστὶ τὰ δίκαια ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός)· ἀλλὰ πῶς
 πραττόμενα καὶ πῶς νεμόμενα δίκαια, τοῦτο δὴ πλέον ἔρ-
 γον ἢ τὰ ὑγιεινὰ εἰδέναι· ἐπεὶ κακεῖ μέλι καὶ οἶνον καὶ
 ἐλλέβορον καὶ καῦσιν καὶ τομῇν εἰδέναι ῥάδιον, ἀλλὰ πῶς 15
 δεῖ νεῖμαι πρὸς ὑγίειαν καὶ τίνι καὶ πότε, τοσοῦτον ἔργον
 16 ὅσον ἱατρὸν εἶναι. δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ τοῦ δικαίου οἴονται
 εἶναι οὐδὲν ἦττον τὸ ἀδικεῖν, ὅτι οὐχ ἦττον ὁ δίκαιος ἀλλὰ
 καὶ μᾶλλον δύναται ἂν ἕκαστον πράξαι τούτων· καὶ γὰρ
 συγγενέσθαι γυναικὶ καὶ πατάξαι· καὶ ὁ ἀνδρεῖος τὴν 20
 ἀσπίδα ἀφεῖναι καὶ στραφεῖς ἐφ' ὁποτεραοῦν τρέχειν. ἀλλὰ
 τὸ δειλαίνειν καὶ ἀδικεῖν οὐ τὸ ταῦτα ποιεῖν ἐστὶ, πλὴν
 κατὰ συμβεβηκός, ἀλλὰ τὸ ὥδὲ ἔχοντα ταῦτα ποιεῖν, ὥσ-
 περ καὶ τὸ ἱατρεύειν καὶ τὸ ὑγιάζειν οὐ τὸ τέμνειν ἢ μὴ
 τέμνειν ἢ φαρμακεύειν ἢ μὴ φαρμακεύειν ἐστίν, ἀλλὰ τὸ 25
 17 ὥδὲ. ἔστι δὲ τὰ δίκαια ἐν τούτοις οἷς μέτεστι τῶν ἀπλῶς
 ἀγαθῶν, ἔχουσι δ' ὑπερβολὴν ἐν τούτοις καὶ ἔλλειψιν· τοῖς

1137^a 2. καὶ K^b 3. ἐκείνῳ K^b: ἐκείνων ὁ vulg. 9. ταυτὸ K^b

13. γενόμενα K^b M^b δὴ scripsi: δὲ codd. 16. εἶναι K^b 17.
 ἱατροῦ εἶναι, διὰ ταυτὸ K^b 18. οὐχ K^b: οὐθὲν vulg. 22. καὶ]
 καὶ τὸ M^b 27. δ'] δὲ καὶ M^b Γ ἐν τούτοις om. K^b L^b

μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ὑπερβολὴ αὐτῶν, οἷον ἴσως τοῖς θεοῖς, τοῖς
 δ' οὐδὲν μόνιον ὠφέλιμον, τοῖς ἀνιάτως κακοῖς, ἀλλὰ πάντα
 30 βλάπτει, τοῖς δὲ μέχρι του' διὰ τοῦτ' ἀνθρώπων ἐστιν.

- 14 Περὶ δὲ ἐπεικειάς καὶ τοῦ ἐπεικοῦς, πῶς ἔχει ἡ μὲν X.
 ἐπεικεία πρὸς δικαιοσύνην τὸ δ' ἐπεικὲς πρὸς τὸ δίκαιον,
 ἐχόμενόν ἐστιν εἰπεῖν. οὔτε γὰρ ὡς ταῦτόν ἀπλῶς οὔθ' ὡς
 ἕτερον τῷ γένει φαίνεται σκοπομένοις· καὶ ὅτε μὲν τὸ ἐπει-
 35 κὲς ἐπαινοῦμεν καὶ ἄνδρα τὸν τοιοῦτον, ὥστε καὶ ἐπὶ τὰ
 1137^b ἄλλα ἐπαινοῦντες μεταφέρομεν ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ ἐπει-
 κέστερον ὅτι βέλτιον δηλοῦντες· ὅτε δὲ τῷ λόγῳ ἀκολουθοῦσι
 φαίνεται ἄτοπον εἰ τὸ ἐπεικὲς παρὰ τὸ δίκαιόν τι ὃν ἐπαι-
 νετόν ἐστιν· ἡ γὰρ τὸ δίκαιον οὐ σπουδαῖον, ἡ τὸ ἐπεικὲς οὐ
 5 δίκαιον, εἰ ἄλλο· ἡ εἰ ἄμφω σπουδαῖα, ταῦτόν ἐστιν. ἡ μὲν 2
 οὖν ἀπορία σχεδὸν συμβαίνει διὰ ταῦτα περὶ τὸ ἐπεικὲς,
 ἔχει δ' ἅπαντα τρόπον τινὰ ὀρθῶς καὶ οὐδὲν ὑπεναντίον
 ἑαυτοῖς· τὸ τε γὰρ ἐπεικὲς δίκαιόν τινός ὃν βέλτιόν ἐστι δί-
 καιον, καὶ οὐχ ὡς ἄλλο τι γένος ὃν βέλτιόν ἐστι τοῦ δικαίου.
 10 ταῦτόν ἄρα δίκαιον καὶ ἐπεικὲς, καὶ ἀμφοῖν σπουδαῖον ὄν-
 τοιν κρεῖττον τὸ ἐπεικὲς. ποιεῖ δὲ τὴν ἀπορίαν ὅτι τὸ ἐπι- 3
 κὲς δίκαιον μὲν ἐστίν, οὐ τὸ κατὰ νόμον δέ, ἀλλ' ἐπανόρ-
 θωμα νομίμου δικαίου. αἴτιον δ' ὅτι ὁ μὲν νόμος καθόλου πᾶς, 4
 περὶ ἐνίων δ' οὐχ οἷόν τε ὀρθῶς εἰπεῖν καθόλου. ἐν οἷς οὖν
 15 ἀνάγκη μὲν εἰπεῖν καθόλου, μὴ οἷόν τε δὲ ὀρθῶς, τὸ ὡς ἐπὶ
 τὸ πλεόν λαμβάνει ὁ νόμος, οὐκ ἀγνοῶν τὸ ἁμαρτανόμενον.
 καὶ ἔστιν οὐδὲν ἥττον ὀρθός· τὸ γὰρ ἁμάρτημα οὐκ ἐν τῷ
 νόμῳ οὐδ' ἐν τῷ νομοθέτῃ ἀλλ' ἐν τῇ φύσει τοῦ πράγματός
 ἐστίν· εὐθὺς γὰρ τοιαύτη ἡ τῶν πρακτῶν ὕλη ἐστίν. ὅταν 5

29. ἀνιάτοις καὶ κακοῖς L^b M^b Γ 30. διὰ τοῦτ' τοῦτο δὲ Γ 1137^b 4.
 οὐ δίκαιον om. Γ 5. εἰ ἄλλο] εἶναι ἄλλο K^b: ἄλλο Γ ταῦτόν om.
 pr. K^b 9. ὃν om. K^b 13. νομικοῦ Coraes δικάιον νομίμου
 K^b L^b Γ 17. ὀρθός Γ: ὀρθῶς codd. 19. πρακτέων K^b

οὖν λέγει μὲν ὁ νόμος καθόλου, συμβῆ δ' ἐπὶ τούτου παρὰ 20
 τὸ καθόλου, τότε ὀρθῶς ἔχει, ἢ παραλείπει ὁ νομοθέτης
 καὶ ἡμαρτεν ἀπλῶς εἰπών, ἐπανορθοῦν τὸ ἐλλειφθέν, ὃ καὶ
 ὁ νομοθέτης αὐτὸς ἂν εἶπεν ἐκεῖ παρών, καὶ εἰ ἤδει, ἐνο-
 6 μοθέτησεν. διὸ δίκαιον μὲν ἐστὶ, καὶ βέλτιόν τινος δικαίου,
 οὐ τοῦ ἀπλῶς δὲ ἀλλὰ τοῦ διὰ τὸ ἀπλῶς ἁμαρτήματος. 25
 καὶ ἔστιν αὕτη ἡ φύσις ἡ τοῦ ἐπεικουῦς, ἐπανόρθωμα νόμου,
 ἢ ἐλλείπει διὰ τὸ καθόλου. τοῦτο γὰρ αἷτιον καὶ τοῦ μὴ
 πάντα κατὰ νόμον εἶναι, ὅτι περὶ ἐνίων ἀδύνατον θέσθαι
 7 νόμον, ὥστε ψήφισματος δεῖ. τοῦ γὰρ ἀορίστου ἀόριστος καὶ
 ὁ κανὼν ἐστίν, ὥσπερ καὶ τῆς Λεσβίας οἰκοδομίας ὁ μολί- 30
 βδινος κανὼν· πρὸς γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ λίθου μετακινεῖται
 καὶ οὐ μένει ὁ κανὼν, καὶ τὸ ψήφισμα πρὸς τὰ πράγματα.
 8 τί μὲν οὖν ἐστὶ τὸ ἐπεικὲς, καὶ ὅτι δίκαιον καὶ τινὸς βέλ-
 τιον δικαίου, δῆλον. φανερόν δ' ἐκ τούτου καὶ ὁ ἐπεικὲς τίς
 ἐστίν· ὁ γὰρ τῶν τοιούτων προαιρετικὸς καὶ πρακτικὸς, καὶ 35
 ὁ μὴ ἀκριβοδίκαιος ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀλλ' ἐλαττωτικὸς, καίπερ 1138^a
 ἔχων τὸν νόμον βοηθόν, ἐπεικὲς ἐστὶ, καὶ ἡ ἕξις αὕτη ἐπι-
 εῖκεια, δικαιοσύνη τις οὕσα καὶ οὐχ ἑτέρα τις ἕξις.

XI. Πότερον δ' ἐνδέχεται ἑαυτὸν ἀδικεῖν ἢ οὐ, φανερόν ἐκ 15
 τῶν εἰρημένων. τὰ μὲν γὰρ ἐστὶ τῶν δικαίων τὰ κατὰ πᾶ- 5
 σαν ἀρετὴν ὑπὸ τοῦ νόμου τεταγμένα, οἷον οὐ κελεύει ἀπο-
 2 κτινύναι ἑαυτὸν ὁ νόμος, ἀ δὲ μὴ κελεύει, ἀπαγορεύει. ἔτι
 ὅταν παρὰ τὸν νόμον βλάβη μὴ ἀντιβλάπτων ἐκῶν, ἀδι-
 κεῖ, ἐκῶν δὲ ὁ εἰδὼς καὶ ὄν καὶ φ'. ὁ δὲ δι' ὀργὴν ἑαυτὸν
 σφάττων ἐκῶν τοῦτο δρᾷ παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ὃ οὐκ ἐᾷ 10

23. αὐτὸς K^b M^b: οὕτως Γ: αὐτὸς οὕτως L^b ἂν om. K^b εἶπεν K^b:
 εἴποι vulg. ἐκεῖ om. K^b post ἐνομοθέτησεν add. ἂν L^b M^b 28.
 τινων K^b 30. οἰκοδομίας K^b: οἰκοδομῆς vulg. 33. τινὸς Γ:
 τίνος codd. 1138^a 9. φ] ὥς M^b Γ 10. ὀρθὸν] αὐτὸν K^b νόμον
 M^b Γ

ὁ νόμος· ἀδικεῖ ἄρα. ἀλλὰ τίνα ; ἢ τὴν πόλιν, αὐτὸν δ' οὐ ; 3
 ἐκὼν γὰρ πάσχει, ἀδικεῖται δ' οὐδεὶς ἐκὼν. διὸ καὶ ἡ πό-
 λις ζημιοῖ, καὶ τις ἀτιμία πρόσσεστι τῷ ἑαυτὸν διαφθείραντι
 ὥς τὴν πόλιν ἀδικοῦντι. ἔτι καθ' ὃ ἄδικος μόνον ὁ ἀδικῶν 4
 15 καὶ μὴ ὅλως φαῦλος, οὐκ ἔστιν ἀδικῆσαι ἑαυτόν (τοῦτο
 γὰρ ἄλλο ἐκείνου· ἔστι γὰρ πως ὁ ἄδικος οὕτω πονηρὸς ὥσ-
 περ ὁ δειλός, οὐχ ὥς ὅλην ἔχων τὴν πονηρίαν, ὥστ' οὐδὲ κατὰ
 ταύτην ἀδικεῖ). ἅμα γὰρ ἂν τῷ αὐτῷ εἴη ἀφηρησθαι καὶ
 προσκεῖσθαι τὸ αὐτό· τοῦτο δὲ ἀδύνατον, ἀλλ' αἰεὶ ἐν πλεό-
 20 σιν ἀνάγκη εἶναι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον. ἔτι δὲ ἐκούσιόν 5
 τε καὶ ἐκ προαιρέσεως καὶ πρότερον· ὁ γὰρ διότι ἔπαθε καὶ
 τὸ αὐτὸ ἀντιποιοῶν οὐ δοκεῖ ἀδικεῖν· αὐτὸς δ' αὐτόν, ταῦτα
 ἅμα καὶ πάσχει καὶ ποιεῖ. ἔτι εἴη ἂν ἐκόντα ἀδικεῖ-
 σθαι. πρὸς δὲ τούτοις, ἄνευ τῶν κατὰ μέρος ἀδικημάτων 6
 25 οὐδεὶς ἀδικεῖ, μοιχεύει δ' οὐδεὶς τὴν ἑαυτοῦ οὐδὲ τοιχωρυχεῖ
 τὸν ἑαυτοῦ τοίχον οὐδὲ κλέπτει τὰ αὐτοῦ. ὅλως δὲ
 λύεται τὸ αὐτὸν ἀδικεῖν καὶ κατὰ τὸν διορισμὸν τὸν περὶ τοῦ
 ἐκουσίως ἀδικεῖσθαι. φανερόν δὲ καὶ ὅτι ἄμφω μὲν φαῦλα, 7
 καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι καὶ τὸ ἀδικεῖν (τὸ μὲν γὰρ ἔλαττον τὸ
 30 δὲ πλέον ἔχειν ἐστὶ τοῦ μέσου καὶ ὥσπερ ὑγιεινὸν μὲν ἐν
 ἰατρικῇ, εὐεκτικὸν δὲ ἐν γυμναστικῇ)· ἀλλ' ὅμως χεῖρον τὸ
 ἀδικεῖν· τὸ μὲν γὰρ ἀδικεῖν μετὰ κακίας καὶ ψεκτόν, καὶ
 κακίας ἢ τῆς τελείας καὶ ἀπλῶς ἢ ἐγγύς (οὐ γὰρ ἅπαν
 τὸ ἐκούσιον μετὰ ἀδικίας), τὸ δ' ἀδικεῖσθαι ἄνευ κακίας καὶ
 35 ἀδικίας. καθ' αὐτὸ μὲν οὖν τὸ ἀδικεῖσθαι ἦττον φαῦλον, 8
 1138^b κατὰ συμβεβηκὸς δ' οὐδὲν κωλύει μείζον εἶναι κακόν.

14. μόνον δ Lambinus ; δ μόνον codd. 15. ὅλως] ἀπλῶς K^b 18. τὸ
 αὐτὸ L^b 19. τῷ αὐτῷ L^b 22. ταῦτα] ταῦτα K^b ; τὰ αὐτὰ vulg. 27.
 καὶ add. K^b 23. ἀκουσίως Lambinus 30. μέσου (τὸ δὲ δικαιοπραγεῖν
 μέσον) Rassow 33. καὶ om. K^b πᾶν K^b 34. ἀδικίας] κακίας
 Rassow 1138^b 1. εἶναι om. K^b L^b Γ

ἀλλ' οὐδὲν μέλει τῇ τέχνῃ, ἀλλὰ πλευρῖτιν λέγει μείζω νόσον προσπταίσματος· καίτοι γένοιτ' ἂν ποτε θάτερον κατὰ συμβεβηκός, εἰ προσπταίσαντα διὰ τὸ πεσεῖν συμβαίῃ ⁹ ὑπὸ τῶν πολεμίων ληφθῆναι ἢ ἀποθανεῖν. κατὰ μετα- 5 φορὰν δὲ καὶ ὁμοιότητα ἔστιν οὐκ αὐτῷ πρὸς αὐτὸν δίκαιον ἀλλὰ τῶν αὐτοῦ τισίν, οὐ πᾶν δὲ δίκαιον ἀλλὰ τὸ δεσποτικὸν ἢ τὸ οἰκονομικόν. ἐν τούτοις γὰρ τοῖς λόγοις διέστηκε τὸ λόγον ἔχον μέρος τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ ἄλογον· εἰς ἃ δὴ βλέπουσι καὶ δοκεῖ εἶναι ἀδικία πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐν ¹⁰ τούτοις ἔστι πάσχειν τι παρὰ τὰς ἑαυτῶν ὀρέξεις· ὥσπερ οὖν ἄρχονται καὶ ἀρχομένῳ εἶναι πρὸς ἄλληλα δίκαιόν τι καὶ 10 τούτοις. περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων, τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν, διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

Z.

Ἐπεὶ δὲ τυγχάνομεν πρότερον εἰρηκότες ὅτι δεῖ τὸ μέσον αἰρεῖσθαι, μὴ τὴν ὑπερβολὴν μηδὲ τὴν ἑλλειψιν, τὸ δὲ μέσον ἔστιν ὡς ὁ λόγος ὁ ὀρθὸς λέγει, τοῦτο διέλωμεν. ²⁰ ἐν πάσαις γὰρ ταῖς εἰρημέναις ἕξεσι, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἔστι τις σκοπὸς πρὸς ὃν ἀποβλέπων ὁ τὸν λόγον ἔχων ἐπιτείνει καὶ ἀνίσιν, καὶ τις ἔστιν ὁρος τῶν μεσοτήτων, ἃς μεταξύ φάμεν εἶναι τῆς ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἑλλείψεως, ²⁵ 2 οὕσας κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον. ἔστι δὲ τὸ μὲν εἰπεῖν οὕτως ἀληθὲς μέν, οὐθὲν δὲ σαφές· καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιμελείαις, περὶ ὧσας ἔστιν ἐπιστήμη, τοῦτ' ἀληθὲς μὲν εἰπεῖν, ὅτι οὔτε πλείω οὔτε ἐλάττω δεῖ ποιεῖν οὐδὲ ῥαθυμεῖν, ἀλλὰ τὰ μέσα καὶ ὡς ὁ ὀρθὸς λόγος· τοῦτο δὲ μόνον ἔχων ἂν

5. ἢ K^b: καὶ L^b M^b Γ 6. οὐχ αὐτῶι K^b M^b 9. μέρος om. K^b 11. ἑαυτοῦ Γ 19. μὴ K^b Γ: καὶ μὴ vulg. 21. πράξει K^b 27. μὲν om. K^b

30 τις οὐδὲν ἂν εἰδείη πλέον, οἷον ποῖα δεῖ προσφέρεισθαι πρὸς
τὸ σῶμα, εἴ τις εἴπειεν ὅτι ὅσα ἡ ἱατρικὴ κελεύει καὶ ὥς
ὁ ταύτην ἔχων. διὸ δεῖ καὶ περὶ τὰς τῆς ψυχῆς ἕξεις μὴ 3
μόνον ἀληθῶς εἶναι τοῦτ' εἰρημένον, ἀλλὰ καὶ διωρισμένον
τίς ἐστὶν ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ τούτου τίς ὅρος.

2 Τὰς δὴ τῆς ψυχῆς ἀρετὰς διελόμενοι τὰς μὲν εἶναι 4
1139^a τοῦ ἡθους ἔφαμεν τὰς δὲ τῆς διανοίας. περὶ μὲν οὖν τῶν
ἡθικῶν διεληλύθαμεν, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν, περὶ ψυχῆς
πρῶτον εἰπόντες, λέγωμεν οὕτως. πρότερον μὲν οὖν ἐλέχθη 5
δύ' εἶναι μέρη τῆς ψυχῆς, τό τε λόγον ἔχον καὶ τὸ ἄλο-
5 γον· νῦν δὲ περὶ τοῦ λόγον ἔχοντος τὸν αὐτὸν τρόπον διαι-
ρετέον. καὶ ὑποκείσθω δύο τὰ λόγον ἔχοντα, ἐν μὲν ᾧ
θεωροῦμεν τὰ τοιαῦτα τῶν ὄντων ὅσων αἱ ἀρχαὶ μὴ ἐνδέ-
χονται ἄλλως ἔχειν, ἐν δὲ ᾧ τὰ ἐνδεχόμενα· πρὸς γὰρ
τὰ τῷ γένει ἕτερα καὶ τῶν τῆς ψυχῆς μορίων ἕτερον τῷ
10 γένει τὸ πρὸς ἑκάτερον πεφυκός, εἴπερ καθ' ὁμοιότητά τινα
καὶ οἰκειότητα ἡ γνῶσις ὑπάρχει αὐτοῖς. λεγέσθω δὲ τού- 6
των τὸ μὲν ἐπιστημονικὸν τὸ δὲ λογιστικόν· τὸ γὰρ βουλευέ-
σθαι καὶ λογίζεσθαι ταῦτόν, οὐδεὶς δὲ βουλεύεται περὶ
τῶν μὴ ἐνδεχομένων ἄλλως ἔχειν. ὥστε τὸ λογιστικόν ἐστὶν
15 ἓν τι μέρος τοῦ λόγον ἔχοντος. ληπτέον ἄρ' ἐκατέρου τού- 7
των τίς ἡ βελτίστη ἕξις· αὕτη γὰρ ἀρετὴ ἐκατέρου, ἡ δ'
ἀρετὴ πρὸς τὸ ἔργον τὸ οἰκεῖον. Τρία δὴ ἐστὶν ἐν τῇ ψυχῇ II.
τὰ κύρια πράξεως καὶ ἀληθείας, αἵσθησις νοῦς ὄρεξις. τού- 2
των δ' ἡ αἵσθησις οὐδεμιᾶς ἀρχῇ πράξεως· δῆλον δὲ τῷ
20 τὰ θηρία αἵσθησιν μὲν ἔχειν πράξεως δὲ μὴ κοινωνεῖν.
ἐστι δ' ὅπερ ἐν διανοίᾳ κατάφασις καὶ ἀπόφασις, τοῦτ' ἐν

31. ὅσα] ὡς K^b

τίς τ' ἐστὶν vulg.

ᾧν L^b M^b Γ

coni. Coraes

33. ἀληθῶς K^b Γ: ἀληθές vulg.35. δὲ M^b Γ1139^a 3. οὖν om. K^b M^b

17. δὴ scripsi: δ' codd.

34. τίς ἐστὶν K^b:

7. ὅσων]

τῶν ἃ ἐνδέχονται K^b: ᾧν ἐνδέχονται

ὀρέξει διώξεις καὶ φυγή· ὥστ' ἐπειδὴ ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ ἔξῃς
 προαιρετικῇ, ἡ δὲ προαίρεσις ὄρεξις βουλευτικῇ, δεῖ διὰ
 ταῦτα μὲν τὸν τε λόγον ἀληθῆ εἶναι καὶ τὴν ὄρεξιν ὀρθήν,
 εἴπερ ἡ προαίρεσις σπουδαία, καὶ τὰ αὐτὰ τὸν μὲν φάναι 25
 τὴν δὲ διώκειν. αὕτη μὲν οὖν ἡ διάνοια καὶ ἡ ἀλήθεια
 3 πρακτικῇ· τῆς δὲ θεωρητικῆς διανοίας καὶ μὴ πρακτικῆς
 μηδὲ ποιητικῆς τὸ εὖ καὶ κακῶς τἀληθές ἐστι καὶ ψεῦδος
 (τοῦτο γάρ ἐστι παντὸς διανοητικοῦ ἔργον)· τοῦ δὲ πρακτικοῦ
 καὶ διανοητικοῦ ἀλήθεια ὁμολόγως ἔχουσα τῇ ὀρέξει τῇ 30
 4 ὀρθῇ. πράξεως μὲν οὖν ἀρχὴ προαίρεσις—ὅθεν ἡ κίνησις
 ἀλλ' οὐχ οὐ ἔνεκα—προαιρέσεως δὲ ὄρεξις καὶ λόγος ὁ
 ἔνεκά τινος. διὸ οὗτ' ἄνευ νοῦ καὶ διανοίας οὗτ' ἄνευ
 ἠθικῆς ἐστὶν ἔξεως ἡ προαίρεσις· εὐπραξία γὰρ καὶ τὸ
 5 ἐναντίον ἐν πράξει ἄνευ διανοίας καὶ ἥθους οὐκ ἔστιν. διὰ- 35
 νοία δ' αὕτη οὐθὲν κινεῖ, ἀλλ' ἡ ἔνεκά του καὶ πρακτικῇ·
 αὕτη γὰρ καὶ τῆς ποιητικῆς ἀρχεῖ· ἔνεκα γὰρ του ποιεῖ 1139^b
 πᾶς ὁ ποιῶν, καὶ οὐ τέλος ἀπλῶς (ἀλλὰ πρὸς τι καὶ
 τινός) τὸ ποιητόν, ἀλλὰ τὸ πρακτόν· ἡ γὰρ εὐπραξία τέ-
 λος, ἡ δ' ὄρεξις τούτου. διὸ ἡ ὀρεκτικὸς νοῦς ἡ προαίρεσις
 6 ἡ ὄρεξις διανοητικῇ, καὶ ἡ τοιαύτη ἀρχὴ ἀνθρωπος. οὐκ 5
 ἔστι δὲ προαιρετὸν οὐδὲν γεγονός, οἷον οὐδεὶς προαιρεῖται
 Ἰλιον πεπορθηκέναι· οὐδὲ γὰρ βουλεύεται περὶ τοῦ γεγο-
 νότος ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐσομένου καὶ ἐνδεχομένου, τὸ δὲ γε-
 γονός οὐκ ἐνδέχεται μὴ γενέσθαι· διὸ ὀρθῶς Ἀγάθων

μόνου γὰρ αὐτοῦ καὶ θεὸς στερίσκεται,
 ἀγέννητα ποιεῖν ἄσος' ἂν ἡ πεπραγμένα.

10

23. διὰ ταῦτα μὲν] δὲ ταῦτα μὲν K^b: διὰ μὲν ταῦτα L^b: μὲν διὰ ταῦτα Γ:
 διὰ ταῦτα M^b 30. ἀλήθεια K^b: ἡ ἀλήθεια L^b M^b 36. δ' om. K^b
 αὕτη K^b L^b 1139^b 3. τὸ ante πρακτόν om. pr. K^b 11. πε-
 πραγμένα om. K^b

ἀμφοτέρων δὴ τῶν νοητικῶν μορίων ἀλήθεια τὸ ἔργον. καθ' ἧς οὖν μάλιστα ἔξεις ἀληθεύσει ἐκότερον, αὐταὶ ἀρεταὶ ἀμφοῖν.

3 Ἀρξάμενοι οὖν ἄνωθεν περὶ αὐτῶν πάλιν λέγωμεν. III.

15 ἔστω δὴ οἷς ἀληθεύει ἡ ψυχὴ τῷ καταφάναι ἢ ἀποφάναι, πέντε τὸν ἀριθμόν· ταῦτα δ' ἐστὶ τέχνη ἐπιστήμη φρόνησις σοφία νοῦς· ὑπολήψει γὰρ καὶ δόξῃ ἐνδέχεται διαψεύδεσθαι. ἐπιστήμη μὲν οὖν τί ἐστιν, ἐντεῦθεν φανερόν, εἰ 2 δεῖ ἀκριβολογεῖσθαι καὶ μὴ ἀκολουθεῖν ταῖς ὁμοιότησιν. πάντες γὰρ ὑπολαμβάνομεν, ὃ ἐπιστάμεθα, μὴδ' ἐνδέχασθαι ἄλλως ἔχειν· τὰ δ' ἐνδεχόμενα ἄλλως, ὅταν ἔξω τοῦ θεωρεῖν γένηται, λανθάνει εἰ ἔστιν ἢ μή. ἐξ ἀνάγκης ἄρα ἐστὶ τὸ ἐπιστητόν. αἰδίου ἄρα· τὰ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὄντα ἀπλῶς πάντα αἰδία, τὰ δ' αἰδία ἀγέννητα καὶ ἀφθαρτα. 25 ἔτι διδακτὴ ἅπαντα ἐπιστήμη δοκεῖ εἶναι, καὶ τὸ ἐπιστητόν 3 μαθητόν. ἐκ προγινωσκομένων δὲ πάντα διδασκαλία, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς λέγομεν· ἡ μὲν γὰρ δι' ἐπαγωγῆς, ἡ δὲ συλλογισμῷ. ἡ μὲν δὴ ἐπαγωγή ἀρχὴ ἐστὶ καὶ τοῦ καθόλου, ὃ δὲ συλλογισμός ἐκ τῶν καθόλου. εἰσὶν 30 ἄρα ἀρχαὶ ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός, ὧν οὐκ ἔστι συλλογισμός· ἐπαγωγή ἄρα. ἡ μὲν ἄρα ἐπιστήμη ἐστὶν ἔξις ἀπο- 4 δεικτικῆς, καὶ ὅσα ἄλλα προσδιορίζομεθα ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς· ὅταν γὰρ πως πιστεύῃ καὶ γνώριμοι αὐτῷ ᾧσιν αἱ ἀρχαί, ἐπίσταται· εἰ γὰρ μὴ μᾶλλον τοῦ συμπεράσματος, 35 κατὰ συμβεβηκὸς ἔξει τὴν ἐπιστήμην. περὶ μὲν οὖν ἐπιστήμης διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

1140^a Τοῦ δ' ἐνδεχομένου ἄλλως ἔχειν ἔστι τι καὶ ποιητόν IV.

4 καὶ πρακτόν· ἕτερον δ' ἐστὶ ποίησις καὶ πρᾶξις (πιστεύομεν 2 δὲ περὶ αὐτῶν καὶ τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις)· ὥστε καὶ ἡ

13. ἀληθεύει L^b Γ

15. ἢ om. K^b M^b

20. μὴδ' K^b: μὴ vulg.

25. ἅπαντα] ἢ ἅπαντα K^b M^b: πᾶσα L^b

27. ἐλέγομεν M^b Γ

28.

ἀρχῆς L^b

30. ὁ om. K^b

μετὰ λόγου ἕξις πρακτικὴ ἕτερόν ἐστι τῆς μετὰ λόγου ποιη-
 τικῆς ἕξεως. διὸ οὐδὲ περιέχεται ὑπ' ἀλλήλων· οὔτε γὰρ 5
 3 ἡ πρᾶξις ποιήσις οὔτε ἡ ποίησις πρᾶξις ἐστίν. ἐπεὶ δ' ἡ
 οἰκοδομικὴ τέχνη τίς ἐστι καὶ ὅπερ ἕξις τις μετὰ λόγου
 ποιητικῆς, καὶ οὐδεμία οὔτε τέχνη ἐστὶν ἥτις οὐ μετὰ λό-
 γου ποιητικὴ ἕξις ἐστίν, οὔτε τοιαύτη ἡ οὐ τέχνη, ταυτὸν
 4 ἂν εἴη τέχνη καὶ ἕξις μετὰ λόγου ἀληθοῦς ποιητικῆς. ἔστι 10
 δὲ τέχνη πᾶσα περὶ γένεσιν καὶ τὸ τεχνάζειν καὶ θεω-
 ρεῖν ὅπως ἂν γένηται τι τῶν ἐνδεχομένων καὶ εἶναι καὶ
 μὴ εἶναι, καὶ ὧν ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ ποιοῦντι ἀλλὰ μὴ ἐν τῷ
 ποιουμένῳ· οὔτε γὰρ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὄντων ἢ γινομένων ἢ
 τέχνη ἐστίν, οὔτε τῶν κατὰ φύσιν· ἐν αὐτοῖς γὰρ ἔχουσι 15
 5 ταῦτα τὴν ἀρχήν. ἐπεὶ δὲ ποιήσις καὶ πρᾶξις ἕτερον,
 ἀνάγκη τὴν τέχνην ποιήσεως ἀλλ' οὐ πράξεως εἶναι. καὶ
 τρόπον τινα περὶ τὰ αὐτὰ ἐστὶν ἡ τύχη καὶ ἡ τέχνη, κα-
 θάπερ καὶ Ἀγάθων φησὶ “τέχνη τύχην ἔστεργε καὶ τύχη
 6 τέχνην.” ἡ μὲν οὖν τέχνη, ὥσπερ εἴρηται, ἕξις τις μετὰ 20
 λόγου ἀληθοῦς ποιητικῆς ἐστίν, ἡ δ' ἀτεχνία τοῦναντίον
 μετὰ λόγου ψευδοῦς ποιητικῆς ἕξις, περὶ τὸ ἐνδεχόμενον
 ἄλλως ἔχειν.

V. Περὶ δὲ φρονήσεως οὕτως ἂν λάβοιμεν, θεωρήσαντες 5
 τίνας λέγομεν τοὺς φρονίμους. δοκεῖ δὲ φρονίμου εἶναι τὸ 25
 δύνασθαι καλῶς βουλευσασθαι περὶ τὰ αὐτῷ ἀγαθὰ καὶ
 συμφέροντα, οὐ κατὰ μέρος, οἷον ποῖα πρὸς ὑγίειαν, πρὸς
 2 ἰσχύν, ἀλλὰ ποῖα πρὸς τὸ εὖ ζῆν ὅλως. σημεῖον δ' ὅτι καὶ
 τοὺς περὶ τι φρονίμους λέγομεν, ὅταν πρὸς τέλος τι σπου-
 δαῖον εὖ λογίσωνται, ὧν μὴ ἐστὶ τέχνη. ὥστε καὶ ὅλως ἂν 30
 3 εἴη φρόνιμος ὁ βουλευτικός. βουλεύεται δ' οὐθεὶς περὶ τῶν

1140^a 5. περιέχονται M^b

11. καὶ ante θεωρεῖν seclus. Muretus

18.

ταῦτ' K^b M^b27. πρὸς ἰσχύν K^b L^b: ἢ ἰσχύν Γ: ἢ πρὸς ἰσχύν M^b28. ὅλον Γ: om. K^b

ἀδυνάτων ἄλλως ἔχειν, οὐδὲ τῶν μὴ ἐνδεχομένων αὐτῷ
 πράξαι. ὥστ' εἴπερ ἐπιστήμη μὲν μετ' ἀποδείξεως, ὦν δ'
 αἱ ἀρχαὶ ἐνδέχονται ἄλλως ἔχειν, τούτων μὴ ἐστὶν ἀπό-
 35 δειξις (πάντα γὰρ ἐνδέχεται καὶ ἄλλως ἔχειν), καὶ οὐκ
 1140^b ἔστι βουλευσασθαι περὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὄντων, οὐκ ἂν εἴη
 ἢ φρόνησις ἐπιστήμη οὐδὲ τέχνη, ἐπιστήμη μὲν ὅτι ἐνδέ-
 χεται τὸ πρακτὸν ἄλλως ἔχειν, τέχνη δ' ὅτι ἄλλο τὸ
 γένος πράξεως καὶ ποιήσεως. λείπεται ἄρα αὐτὴν εἶναι 4
 5 ἔξιν ἀληθῇ μετὰ λόγου πρακτικὴν περὶ τὰ ἀνθρώπων ἀγαθὰ
 καὶ κακά. τῆς μὲν γὰρ ποιήσεως ἕτερον τὸ τέλος, τῆς δὲ
 πράξεως οὐκ ἂν εἴη· ἔστι γὰρ αὕτη ἢ εὐπραξία τέλος. διὰ 5
 τοῦτο Περικλέα καὶ τοὺς τοιούτους φρονίμους οἰόμεθα εἶναι,
 ὅτι τὰ αὐτοῖς ἀγαθὰ καὶ τὰ τοῖς ἀνθρώποις δύνανται θεω-
 10 ρεῖν· εἶναι δὲ τοιούτους ἡγούμεθα τοὺς οἰκονομικοὺς καὶ τοὺς
 πολιτικοὺς. ἔνθεν καὶ τὴν σωφροσύνην τούτῳ προσαγορεύο-
 μεν τῷ ὀνόματι, ὡς σφίζουσιν τὴν φρόνησιν. σφίξει δὲ τὴν 6
 τοιαύτην ὑπόληψιν. οὐ γὰρ ἅπασαν ὑπόληψιν διαφθείρει
 οὐδὲ διαστρέφει τὸ ἡδὺ καὶ λυπηρόν, οἶον ὅτι τὸ τρίγω-
 15 νον δύο ὀρθὰς ἔχει ἢ οὐκ ἔχει, ἀλλὰ τὰς περὶ τὸ
 πρακτὸν. αἱ μὲν γὰρ ἀρχαὶ τῶν πρακτῶν τὸ οὐ ἔνεκα
 τὰ πρακτά· τῷ δὲ διεφθαρμένῳ δι' ἡδονὴν ἢ λύπην εὐθὺς
 οὐ φαίνεται ἀρχή, οὐδὲ δεῖν τούτου ἔνεκεν οὐδὲ διὰ τοῦθ'
 αἰρεῖσθαι πάντα καὶ πράττειν· ἔστι γὰρ ἡ κακία φθαρτικὴ
 20 ἀρχῆς. ὥστ' ἀνάγκη τὴν φρόνησιν ἔξιν εἶναι μετὰ λόγου
 ἀληθῇ περὶ τὰ ἀνθρώπινα ἀγαθὰ πρακτικὴν. ἀλλὰ μὴν 7
 τέχνης μὲν ἐστὶν ἀρετή, φρονήσεως δ' οὐκ ἐστὶν· καὶ ἐν μὲν
 τέχνῃ ὁ ἐκὼν ἁμαρτάνων αἰρετώτερος, περὶ δὲ φρόνησιν
 ἡττον, ὥσπερ καὶ περὶ τὰς ἀρετάς. δῆλον οὖν ὅτι ἀρετή

1140^b 2. ἢ add. L^b12. ὡς om. K^b M^b14. λυπηρόν K^b M^b: τὸλυπηρόν L^b15. δύο ὀρθὰς scripsi: δύο ὀρθὰς ἴσας pr. K^b: διὸν ὀρθαῖς

ἴσας vulg.

18. ante ἀρχή add. ἢ L^b21. ἀληθοῦς M^b Γ

8 τις ἐστὶ καὶ οὐ τέχνη. δυοῖν δ' ὄντοι μeroῖν τῆς ψυχῆς 25
τῶν λόγον ἐχόντων, θατέρου ἂν εἴη ἀρετή, τοῦ δοξαστικοῦ·
ἢ τε γὰρ δόξα περὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἄλλως ἔχειν καὶ ἡ
φρόνησις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἕξις μετὰ λόγου μόνον· σημεῖον
δ' ὅτι λήθη μὲν τῆς τοιαύτης ἕξεως ἔστι, φρονήσεως δ'
οὐκ ἔστιν. 30

VI. Ἐπεὶ δ' ἡ ἐπιστήμη περὶ τῶν καθόλου ἐστὶν ὑπόληψις θ
καὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὄντων, εἰσὶ δ' ἀρχαὶ τῶν ἀποδεικτῶν
καὶ πάσης ἐπιστήμης (μετὰ λόγου γὰρ ἡ ἐπιστήμη), τῆς
ἀρχῆς τοῦ ἐπιστητοῦ οὗτ' ἂν ἐπιστήμη εἴη οὔτε τέχνη οὔτε
φρόνησις· τὸ μὲν γὰρ ἐπιστητὸν ἀποδεικτόν, αἱ δὲ τυγχά- 35
νουσιν οὔσαι περὶ τὰ ἐνδεχόμενα ἄλλως ἔχειν. οὐδὲ δὴ 1141^a
σοφία τούτων ἐστίν· τοῦ γὰρ σοφοῦ περὶ ἐνίων ἔχειν ἀπό-
2 δειξίν ἐστιν. εἰ δὴ οἷς ἀληθεύομεν καὶ μηδέποτε διαψευ-
δόμεθα περὶ τὰ μὴ ἐνδεχόμενα ἢ καὶ ἐνδεχόμενα ἄλλως
ἔχειν, ἐπιστήμη καὶ φρόνησις ἔστι καὶ σοφία καὶ νοῦς, τού- 5
των δὲ τῶν τριῶν μὴδὲν ἐνδέχεται εἶναι (λέγω δὲ τρία
φρόνησιν ἐπιστήμην σοφίαν), λείπεται νοῦν εἶναι τῶν
ἀρχῶν.

VII. Τὴν δὲ σοφίαν ἔν τε ταῖς τέχναις τοῖς ἀκριβεστάτοις 7
τὰς τέχνας ἀποδίδομεν, οἷον Φειδίαν λιθουργὸν σοφὸν καὶ 10
Πολύκλειτον ἀνδριαντοποιόν, ἐνταῦθα μὲν οὖν οὐθὲν ἄλλο
2 σημαίνοντες τὴν σοφίαν ἢ ὅτι ἀρετὴ τέχνης ἐστίν· εἶναι δέ
τινας σοφοὺς οἰόμεθα ὅλως οὐ κατὰ μέρος οὐδ' ἄλλο τι
σοφούς, ὥσπερ Ὀμηρός φησιν ἐν τῷ Μαργίτῃ

τὸν δ' οὗτ' ἄρ σκαπτῆρα θεοὶ θέσαν οὗτ' ἀροτῆρα 15
οὗτ' ἄλλως τι σοφόν.

29. μὲν τῆς K^b L^b M^b: τῆς μὲν Γ 32. δ' δ' αἱ K^b M^b 33. ἡ om.
K^b M^b 1141^a 1. οὐδ' ἡ σοφία K^b 2. ἀπόδειξις pr. K^b: fort. ἀπο-
δείξεις 9. τε] γε L^b M^b 11. οὖν om. L^b

16 ὥστε δῆλον ὅτι ἀκριβεστάτη ἂν τῶν ἐπιστημῶν εἴη ἡ σο-
 φία. δεῖ ἄρα τὸν σοφὸν μὴ μόνον τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν εἰδέ- 3
 ναι, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς ἀληθεύειν. ὥστ' εἴη ἂν ἡ
 σοφία νοῦς καὶ ἐπιστήμη, ὥσπερ κεφαλὴν ἔχουσα ἐπιστήμη
 20 τῶν τιμιωτάτων. ἄτοπον γὰρ εἴ τις τὴν πολιτικὴν ἢ τὴν
 φρόνησιν σπουδαιότατην οἶεται εἶναι, εἰ μὴ τὸ ἄριστον τῶν
 ἐν τῷ κόσμῳ ἀνθρωπός ἐστιν. εἰ δὴ ὑγιεινὸν μὲν καὶ ἀγα- 4
 θὸν ἕτερον ἀνθρώποις καὶ ἰχθύσι, τὸ δὲ λευκὸν καὶ εὐθὺ
 ταῦτόν αἰεὶ, καὶ τὸ σοφὸν ταῦτό πάντες ἂν εἴποιεν, φρό-
 25 νιμον δὲ ἕτερον· τὰ γὰρ περὶ αὐτὸ ἕκαστα τὸ εἶθ' θεωροῦν
 φησὶν εἶναι φρόνιμον, καὶ τούτῳ ἐπιτρέψει αὐτά. διὸ καὶ
 τῶν θηρίων ἕνια φρόνιμά φασιν εἶναι, ὅσα περὶ τὸν αὐτῶν
 βίον ἔχοντα φαίνεται δύναμιν προνοητικὴν. φανερόν δὲ καὶ
 ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἡ σοφία καὶ ἡ πολιτικὴ ἢ αὐτή· εἰ γὰρ
 30 τὴν περὶ τὰ ὠφέλιμα τὰ αὐτοῖς ἐροῦσι σοφίαν, πολλὰ
 ἔσονται σοφία· οὐ γὰρ μία περὶ τὸ ἀπάντων ἀγαθὸν τῶν
 ζώων, ἀλλ' ἑτέρα περὶ ἕκαστον, εἰ μὴ καὶ ἰατρικὴ μία περὶ
 πάντων τῶν ὄντων. εἰ δ' ὅτι βέλτιστον ἀνθρώπος τῶν ἄλ-
 λων ζώων, οὐδὲν διαφέρει· καὶ γὰρ ἀνθρώπου ἄλλα πολὺ
 1141^b θειότερα τὴν φύσιν, οἷον φανερώτατά γε ἔξ ὧν ὁ κόσμος
 συνέστηκεν. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων δῆλον ὅτι ἡ σοφία ἐστὶ 5
 καὶ ἐπιστήμη καὶ νοῦς τῶν τιμιωτάτων τῇ φύσει. διὸ Ἀνα-
 ξαγόραν καὶ Θαλῆν καὶ τοὺς τοιούτους σοφοὺς μὲν φρο-
 5 νίμους δ' οὐ φασιν εἶναι, ὅταν ἴδωσιν ἀγνοοῦντας τὰ συμ-
 φέροντα ἑαυτοῖς, καὶ περιττὰ μὲν καὶ θαυμαστὰ καὶ χα-
 λεπὰ καὶ δαιμόνια εἰδέναι αὐτούς φασιν, ἄχρηστα δ', ὅτι
 8 οὐ τὰ ἀνθρώπινα ἀγαθὰ ζητοῦσιν. Ἡ δὲ φρόνησις περὶ τὰ 6

16. post ὅτι add. ἡ L^b19. ante ὥσπερ add. καὶ L^b Γ22. δ' M^b

25. τὰ scripsi: τὸ codd.

τὸ om. M^b26. φησὶν K^b: φαίεν L^bM^b: φαίεν ἂν Γἐπιτρέψει K^b: ἐπιτρέψειεν L^b: ἐπιτρέψειαν M^b Γἑαυτοῦς M^b

28. δὴ Luthe

ἀνθρώπινα καὶ περὶ ὧν ἔστι βουλευέσασθαι· τοῦ γὰρ φρονίμου
 μάλιστα τοῦτ' ἔργον εἶναι φαμεν, τὸ εἶ βουλευέσθαι, βου- 10
 λεύεται δ' οὐδεὶς περὶ τῶν ἀδυνάτων ἄλλως ἔχειν, οὐδ'
 ὅσων μὴ τέλος τι ἔστι, καὶ τοῦτο πρακτὸν ἀγαθόν. ὁ δ'
 ἀπλῶς εὐβουλος ὁ τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπῳ τῶν πρακτῶν στο-
 7 χαστικὸς κατὰ τὸν λογισμόν. οὐδ' ἐστὶν ἡ φρόνησις τῶν
 καθόλου μόνον, ἀλλὰ δεῖ καὶ τὰ καθ' ἕκαστα γνωρίζειν· 15
 πρακτικὴ γάρ, ἡ δὲ πράξις περὶ τὰ καθ' ἕκαστα. διὸ καὶ
 ἔνιοι οὐκ εἰδότες ἐτέρων εἰδόντων πρακτικώτεροι, καὶ ἐν τοῖς
 ἄλλοις οἱ ἔμπειροι· εἰ γὰρ εἰδείῃ ὅτι τὰ κοῦφα εὐπεπτα
 κρέα καὶ ὑγιεινά, ποῖα δὲ κοῦφα ἀγνοοῖ, οὐ ποιήσει ὑγι-
 εῖαν, ἀλλ' ὁ εἰδὼς ὅτι τὰ ὀρνίθεια [κοῦφα καὶ] ὑγιεινὰ ποιή- 20
 σει μᾶλλον. ἡ δὲ φρόνησις πρακτικὴ· ὥστε δεῖ ἄμφω
 ἔχειν, ἢ ταύτην μᾶλλον. εἴη δ' ἂν τις καὶ ἐνταῦθα ἀρ-
VIII. χιτεκτονική. Ἔστι δὲ καὶ ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φρόνησις ἡ αὕτη
 2 μὲν ἔξις, τὸ μέντοι εἶναι οὐ ταῦτὸν αὐταῖς. τῆς δὲ περὶ
 πόλιν ἡ μὲν ὡς ἀρχιτεκτονικὴ φρόνησις νομοθετικὴ, ἡ δὲ 25
 ὡς τὰ καθ' ἕκαστα τὸ κοινὸν ἔχει ὄνομα, πολιτικὴ· αὕτη
 δὲ πρακτικὴ καὶ βουλευτικὴ· τὸ γὰρ ψήφισμα πρακτὸν
 ὡς τὸ ἔσχατον. διὸ πολιτεύεσθαι τούτους μόνον λέγουσιν·
 3 μόνον γὰρ πράττουσιν οὗτοι ὥσπερ οἱ χειροτέχναι. δοκεῖ
 δὲ καὶ φρόνησις μάλιστ' εἶναι ἡ περὶ αὐτὸν καὶ ἕνα· καὶ 30
 ἔχει αὕτη τὸ κοινὸν ὄνομα, φρόνησις· ἐκείνων δὲ ἡ μὲν
 οἰκονομία ἡ δὲ νομοθεσία ἡ δὲ πολιτικὴ, καὶ ταύτης ἡ
 4 μὲν βουλευτικὴ ἡ δὲ δικαστικὴ. Εἶδος μὲν οὖν τι ἂν εἴη 9
 γνώσεως τὸ αὐτῷ εἰδέναι· ἀλλ' ἔχει διαφορὰν πολλήν·
 καὶ δοκεῖ ὁ τὰ περὶ αὐτὸν εἰδὼς καὶ διατρέβων φρόνιμος 1142^a
 εἶναι, οἱ δὲ πολιτικοὶ πολυπράγμονες· διὸ Εὐριπίδης

1141^b 13. ὁ om. K^b

20. κοῦφα καὶ seclus. Trendelenburg

25.

φρόνησις seclus. Scaliger

27. καὶ om. K^b L^b

28. ἔσχατον] ἔκαστον

K^b μόνους L^b34. τὸ] τὰ L^b M^b1142^a 1. τὸ pr. K^b

πῶς δ' ἂν φρονοίην, ᾧ παρῇν ἀπραγμόνως
 ἐν τοῖσι πολλοῖς ἡριθμημένον στρατοῦ
 5 ἶσον μετασχεῖν;
 τοὺς γὰρ περισσοὺς καὶ τι πράσσοντας πλέον . . .

ζητοῦσι γὰρ τὸ αὐτοῖς ἀγαθόν, καὶ οἴονται τοῦτο δεῖν πρῶ-
 τειν. ἐκ ταύτης οὖν τῆς δόξης ἐλήλυθε τὸ τούτους φρονί-
 μους εἶναι· καίτοι ἴσως οὐκ ἔστι τὸ αὐτοῦ εὖ ἄνευ οἰκονο-
 10 μίας οὐδ' ἄνευ πολιτείας. ἔτι δὲ τὰ αὐτοῦ πῶς δεῖ διοι-
 κεῖν, ἄδηλον καὶ σκεπτέον. σημείον δ' ἔστι τοῦ εἰρημένου 5
 καὶ διότι γεωμετρικοὶ μὲν νέοι καὶ μαθηματικοὶ γίνονται
 καὶ σοφοὶ τὰ τοιαῦτα, φρόνιμος δ' οὐ δοκεῖ γίνεσθαι.
 αἴτιον δ' ὅτι καὶ τῶν καθ' ἕκαστά ἐστιν ἡ φρόνησις, ἃ γίνεται
 15 γνώριμα ἐξ ἐμπειρίας, νέος δ' ἐμπειρος οὐκ ἔστιν· πλήθος
 γὰρ χρόνου ποιεῖ τὴν ἐμπειρίαν· ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἂν τις σκέ- 6
 ψαιτο, διὰ τί δὴ μαθηματικὸς μὲν παῖς γένοιτ' ἂν, σο-
 φὸς δ' ἢ φυσικὸς οὐ. ἢ ὅτι τὰ μὲν δι' ἀφαιρέσεώς ἐστιν,
 τῶν δ' αἱ ἀρχαὶ ἐξ ἐμπειρίας· καὶ τὰ μὲν οὐ πιστεύουσιν
 20 οἱ νέοι ἀλλὰ λέγουσιν, τῶν δὲ τὸ τί ἐστιν οὐκ ἄδηλον; ἔτι 7
 ἡ ἀμαρτία ἢ περὶ τὸ καθόλου ἐν τῷ βουλευσασθαι ἢ περὶ
 τὸ καθ' ἕκαστον· ἢ γὰρ ὅτι πάντα τὰ βαρύσταθμα ὕδατα
 φαῦλα, ἢ ὅτι τοδὶ βαρύσταθμον. ὅτι δ' ἡ φρόνησις οὐκ 8
 ἐπιστήμη, φανερόν· τοῦ γὰρ ἐσχάτου ἐστίν, ὥσπερ εἴρηται·
 25 τὸ γὰρ πρακτὸν τοιοῦτον. ἀντίκειται μὲν δὴ τῷ νῶ· ὁ μὲν 9
 γὰρ νοῦς τῶν ὄρων, ὦν οὐκ ἔστι λόγος, ἡ δὲ τοῦ ἐσχάτου,
 οὐ οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη ἀλλ' αἴσθησις, οὐχ ἡ τῶν ἰδίων,
 ἀλλ' οἷα αἰσθανόμεθα ὅτι τὸ [ἐν τοῖς μαθηματικοῖς]

4. ἡριθμημένον K^b Γ: ἡριθμημένον L^b M^b 9. εἶναι om. K^b εὖ K^b:
 εἰδέναι M^b: om. L^b Γ 14. καὶ om. M^b 16. γὰρ] δὲ K^b 20.
 οὐκ om. pr. K^b M^b 23. post τοδὶ add. τὸ K^b M^b 28. οἷα] οἷα ἦι
 K^b M^b ἐν τοῖς μαθηματικοῖς seclusi

ἔσχατον τρίγωνον· στήσεται γὰρ κακεῖ. ἀλλ' αὕτη μᾶλλον
αἰσθησις ἢ φρόνησις, ἐκείνης δ' ἄλλο εἶδος. 30

- IX. Τὸ ζητεῖν δὲ καὶ τὸ βουλευέσθαι διαφέρει· τὸ γὰρ 10
βουλευέσθαι ζητεῖν τι ἐστίν. δεῖ δὲ λαβεῖν καὶ περὶ εὐβου-
λίας τί ἐστι, πότερον ἐπιστήμη τις ἢ δόξα ἢ εὐστοχία ἢ
2 ἄλλο τι γένος. ἐπιστήμη μὲν δὴ οὐκ ἔστιν· οὐ γὰρ ζητοῦσι
περὶ ὧν ἴσασιν, ἢ δ' εὐβουλία βουλή τις, ὃ δὲ βουλευόμε- 1142^b
νος ζητεῖ καὶ λογίζεται. ἀλλὰ μὴν οὐδ' εὐστοχία· ἀνευ
τε γὰρ λόγου καὶ ταχύ τι ἢ εὐστοχία, βουλευούνται δὲ πο-
λὺν χρόνον, καὶ φασὶ πράττειν μὲν δεῖν ταχὺ τὰ βου-
3 λευθέντα, βουλευέσθαι δὲ βραδέως. ἔτι ἡ ἀγχίνοια ἕτερον 5
καὶ ἡ εὐβουλία· ἔστι δ' εὐστοχία τις ἡ ἀγχίνοια. οὐδὲ δὴ
δόξα ἢ εὐβουλία οὐδεμία. ἀλλ' ἐπεὶ ὁ μὲν κακῶς βουλευό-
μενος ἀμαρτάνει, ὃ δ' εὖ ὀρθῶς βουλευέται, δῆλον ὅτι ὀρ-
θότης τις ἢ εὐβουλία ἐστίν, οὐτ' ἐπιστήμης δὲ οὔτε δόξης·
ἐπιστήμης μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ὀρθότης (οὐδὲ γὰρ ἀμαρτία), 10
δόξης δ' ὀρθότης ἀλήθεια· ἅμα δὲ καὶ ὥριστοι ἤδη πᾶν οὐ
δόξα ἐστίν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀνευ λόγου ἡ εὐβουλία. διανοίας
ἄρα λείπεται· αὕτη γὰρ οὐπω φάσις· καὶ γὰρ ἡ δόξα
οὐ ζήτησις ἀλλὰ φάσις τις ἤδη, ὃ δὲ βουλευόμενος, ἔαν
τε εὖ ἔαν τε καὶ κακῶς βουλευῇται, ζητεῖ τι καὶ λογίζεται. 15
4 ἀλλ' ὀρθότης τίς ἐστίν ἡ εὐβουλία βουλής· διὸ ἡ βουλή ζη-
τητέα πρῶτον τί καὶ περὶ τί. ἐπεὶ δ' ἡ ὀρθότης πλεοναχῶς,
δῆλον ὅτι οὐ πᾶσα· ὃ γὰρ ἀκρατὴς καὶ ὁ φαῦλος δ' προ-
τίθεται ἡδυνῆν ἐκ τοῦ λογισμοῦ τεύξεται, ὥστε ὀρθῶς ἔσται
βεβουλευμένος, κακὸν δὲ μέγα εἰληφώς. δοκεῖ δ' ἀγαθόν 20
τι τὸ εὖ βεβουλευέσθαι· ἡ γὰρ τοιαύτη ὀρθότης βουλής
5 εὐβουλία, ἡ ἀγαθοῦ τευκτική. ἀλλ' ἔστι καὶ τούτου ψευδεῖ

30. ἢ L^b M^b Γ 32. καὶ om. K^b M^b Γ 1142^b 9. ἡ εὐβουλία τις K^b
M^b δὲ om. K^b M^b 15. καὶ post τε om. L^b Γ 19. δεῖν Γ
21. post τι add. εἶναι L^b

συλλογισμῷ τυχεῖν, καὶ ὁ μὲν δεῖ ποιῆσαι τυχεῖν, δι'
οὐ δ' οὐ, ἀλλὰ ψευδῇ τὸν μέσον ὅρον εἶναι· ὥστ' οὐδ'
25 αὕτη πω εὐβουλία, καθ' ἣν οὐ δεῖ μὲν τυγχάνει, οὐ μέν-
τοι δι' οὐ ἔδει. ἔτι ἔστι πολὺν χρόνον βουλευόμενον τυχεῖν, 6
τὸν δὲ ταχύ. οὐκοῦν οὐδ' ἐκείνη πω εὐβουλία, ἀλλ' ὀρθό-
της ἢ κατὰ τὸ ὠφέλιμον, καὶ οὐ δεῖ καὶ ὥς καὶ ὅτε. ἔτι 7
ἔστι καὶ ἀπλῶς εὖ βεβουλευσθαι καὶ πρὸς τι τέλος. ἢ μὲν
30 δὴ ἀπλῶς ἢ πρὸς τὸ τέλος τὸ ἀπλῶς κατορθοῦσα, τίς δὲ
ἢ πρὸς τι τέλος. εἰ δὴ τῶν φρονίμων τὸ εὖ βεβουλευ-
σθαι, ἢ εὐβουλία εἴη ἂν ὀρθότης ἢ κατὰ τὸ συμφέρον πρὸς
τὸ τέλος, οὗ ἢ φρόνησις ἀληθῆς ὑπόληψις ἔστιν.

11 Ἔστι δὲ καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ εὐσυνεσία, καθ' ἧς λέ- X.
1143^a γομεν συνετοὺς καὶ εὐσυνέτους, οὗθ' ὅλως τὸ αὐτὸ ἐπιστήμη
ἢ δόξη (πάντες γὰρ ἂν ἦσαν συνετοί) οὔτε τις μία τῶν
κατὰ μέρος ἐπιστημῶν, οἷον ἡ ἱατρικὴ περὶ ὑγιεινῶν, ἢ γεω-
μετρία περὶ μεγέθῃ· οὔτε γὰρ περὶ τῶν ἀεὶ ὄντων καὶ
5 ἀκινήτων ἡ σύνεσις ἔστιν οὔτε περὶ τῶν γιγνομένων ὁποῦν,
ἀλλὰ περὶ ὧν ἀπορήσειεν ἂν τις καὶ βουλευσάιτο. διὸ περὶ
τὰ αὐτὰ μὲν τῇ φρονήσει ἐστίν, οὐκ ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ σύνεσις
καὶ φρόνησις. ἢ μὲν γὰρ φρόνησις ἐπιτακτικὴ ἔστιν· τί γὰρ 2
δεῖ πράττειν ἢ μή, τὸ τέλος αὐτῆς ἔστιν· ἢ δὲ σύνεσις
10 κριτικὴ μόνον. ταῦτ' οὖν γὰρ σύνεσις καὶ εὐσυνεσία καὶ συ-
νετοὶ καὶ εὐσύνητοι. ἔστι δ' οὔτε τὸ ἔχειν τὴν φρόνησιν
οὔτε τὸ λαμβάνειν ἢ σύνεσις· ἀλλ' ὥσπερ τὸ μαρθάνειν 3
λέγεται συνιέναι, ὅταν χρήται τῇ ἐπιστήμῃ, οὕτως ἐν τῷ

23. ante δι' add. *τούτου* L^b25. πω K^b: πως vulg.

30. τίς δὲ

K^b M^b Γ: ἢ δέ τις L^b31. βουλευέσθαι K^b

32. ἢ ante κατὰ om.

K^b33. τὸ K^b Γ: τι vulg.

34. εὐσυνεσία H. Stephanus: ἀ-

συνεσία codd.

1143^a 1. εὐσυνέτους H. Stephanus: ἀσυνέτους codd.3. ἡ om. L^bpost ὑγιεινῶν add. γὰρ ἂν ἦν L^b M^b Γἢ K^b: ἡ vulg.4. μεγέθους L^b10. ante συνετοὶ add. γὰρ οἱ L^b Γ

χρησθαι τῇ δόξῃ ἐπὶ τὸ κρίνειν περὶ τούτων περὶ ὧν ἡ
φρόνησίς ἐστιν, ἄλλου λέγοντος, καὶ κρίνειν καλῶς· τὸ γὰρ 15
4 εὖ τῷ καλῶς τὸ αὐτό. καὶ ἐντεῦθεν ἐλήλυθε τοῦνομα ἡ
σύνεσις, καθ' ἣν εὐσύνετοι, ἐκ τῆς ἐν τῷ μανθάνειν· λέγομεν
γὰρ τὸ μανθάνειν συνιέναι πολλάκις.

XI. Ἡ δὲ καλουμένη γνώμη, καθ' ἣν συγγνώμονας καὶ
ἔχειν φαμέν γνώμην, ἡ τοῦ ἐπεικειοῦς ἐστὶ κρίσις ὀρθή. 20
σημεῖον δέ· τὸν γὰρ ἐπειικὴ μάλιστά φαμεν εἶναι συγ-
γνωμονικόν, καὶ ἐπειικὲς τὸ ἔχειν περὶ ἕνια συγγνώμην.
ἡ δὲ συγγνώμη γνώμη ἐστὶ κριτικὴ τοῦ ἐπεικειοῦς ὀρθή·
ὀρθὴ δ' ἡ τοῦ ἀληθοῦς.

2 Εἰσὶ δὲ πᾶσαι αἱ ἔξεις εὐλόγως εἰς ταῦτό τείνουσαι· 12
λέγομεν γὰρ γνώμην καὶ σύνεσιν καὶ φρόνησιν καὶ νοῦν
ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς ἐπιφέροντες γνώμην ἔχειν καὶ νοῦν ἥδη
καὶ φρονίμους καὶ συνετοὺς. πᾶσαι γὰρ αἱ δυνάμεις αὗται
τῶν ἐσχάτων εἰσὶ καὶ τῶν καθ' ἕκαστον· καὶ ἐν μὲν τῷ
κριτικῷ εἶναι περὶ ὧν ὁ φρόνιμος, συνετὸς καὶ εὐγνώμων 30
ἡ συγγνώμων· τὰ γὰρ ἐπειικὴ κοινὰ τῶν ἀγαθῶν ἀπάν-
3 των ἐστὶν ἐν τῷ πρὸς ἄλλον. ἔστι δὲ τῶν καθ' ἕκαστα καὶ
τῶν ἐσχάτων ἅπαντα τὰ πρακτά· καὶ γὰρ τὸν φρόνιμον
δεῖ γινώσκειν αὐτά, καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ γνώμη περὶ τὰ
4 πρακτά, ταῦτα δ' ἔσχατα. καὶ ὁ νοῦς τῶν ἐσχάτων ἐπ' 35
ἀμφοτέρα· καὶ γὰρ τῶν πρώτων ὅρων καὶ τῶν ἐσχάτων
νοῦς ἐστὶ καὶ οὐ λόγος, καὶ ὁ μὲν κατὰ τὰς ἀποδείξεις 1143^b
τῶν ἀκινήτων ὅρων καὶ πρώτων, ὁ δ' ἐν ταῖς πρακτικαῖς
τοῦ ἐσχάτου καὶ ἐνδεχομένου καὶ τῆς ἐτέρας προτάσεως·
ἀρχαὶ γὰρ τοῦ οὐ ἕνεκα αὗται· ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα γὰρ
5 τὰ καθόλου· τούτων οὖν ἔχειν δεῖ αἴσθησιν, αὕτη δ' ἐστὶ νοῦς. 5

14. ἐπὶ seclus. Thurot
fort. secludendum
om. L^b Γ

19. εὐγνώμονας L^b Γ
33. ἀπάντων K^b M^b Γ
οὖν om. K^b

30. εὐγνώμων ἡ
1143^b 1. καὶ ante δ

- διὸ καὶ φυσικὰ δοκεῖ εἶναι ταῦτα, καὶ φύσει σοφὸς μὲν οὐδείς, γνώμην δ' ἔχειν καὶ σύνεσιν καὶ νοῦν. σημείον δ' 6 ὅτι καὶ ταῖς ἡλικίαις οἰόμεθα ἀκολουθεῖν, καὶ ἥδε ἡ ἡλικία νοῦν ἔχει καὶ γνώμην, ὥς τῆς φύσεως αἰτίας οὔσης. [διὸ 10 καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος νοῦς· ἐκ τούτων γὰρ αἱ ἀποδείξεις καὶ περὶ τούτων.] ὥστε δεῖ προσέχειν τῶν ἐμπείρων καὶ πρεσβυτέρων ἢ φρονίμων ταῖς ἀναποδείκτοις φάσεσι καὶ δόξαις οὐχ ἦττον τῶν ἀποδείξεων· διὰ γὰρ τὸ ἔχειν ἐκ τῆς ἐμπειρίας ὄμμα ὁρῶσιν ὀρθῶς. τί μὲν οὖν ἐστὶν ἡ 7 15 φρόνησις καὶ ἡ σοφία, καὶ περὶ τί ἑκατέρα τυγχάνει οὔσα, καὶ ὅτι ἄλλου τῆς ψυχῆς μορίου ἀρετὴ ἑκατέρα, εἴρηται.
- 13 Διαπορήσειε δ' ἂν τις περὶ αὐτῶν τί χρήσιμοί εἰσιν. XII. ἡ μὲν γὰρ σοφία οὐδὲν θεωρήσει ἐξ ὧν ἔσται εὐδαίμων 20 ἄνθρωπος (οὐδεμιᾶς γάρ ἐστι γενέσεως), ἡ δὲ φρόνησις τοῦτο μὲν ἔχει, ἀλλὰ τίνος ἕνεκα δεῖ αὐτῆς; εἴπερ ἡ μὲν φρόνησις ἐστὶν ἡ περὶ τὰ δίκαια καὶ καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἀνθρώπων, ταῦτα δ' ἐστὶν ἃ τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶν ἀνδρὸς πράττειν, οὐδὲν δὲ πρακτικώτεροι τῷ εἰδέναι αὐτὰ ἔσμεν, εἴπερ ἔξεις 25 αἱ ἀρεταὶ εἰσιν, ὥσπερ οὐδὲ τὰ ὑγιεινὰ οὐδὲ τὰ εὐεκτικά, ὅσα μὴ τῷ ποιεῖν ἀλλὰ τῷ ἀπὸ τῆς ἕξεως εἶναι λέγεται· οὐθὲν γὰρ πρακτικώτεροι τῷ ἔχειν τὴν λατρικὴν καὶ γυμναστικὴν ἔσμεν. εἰ δὲ μὴ τούτων χάριν φρόνιμον ῥητέον ἀλλὰ 2 τοῦ γίνεσθαι, τοῖς οὔσι σπουδαίοις οὐθὲν ἂν εἴη χρήσιμος· 30 ἔτι δ' οὐδὲ τοῖς μὴ ἔχουσιν· οὐδὲν γὰρ διοίσει αὐτοὺς ἔχειν ἢ ἄλλοις ἔχουσι πείθεσθαι, ἰκανῶς τ' ἔχει ἂν ἡμῖν ὥσπερ καὶ περὶ τὴν ὑγίειαν· βουλόμενοι γὰρ ὑγιαίνειν ὅμως οὐ

7. ἔχει M^b Γαἱ om. K^b19. θεωρεῖ L^b Γμον K^b L^b

9. διὸ—11. τούτων alieno loco posita videntur

14. ὀρθῶς L^b: ἀρχάς K^b M^b Γ22. ἡ om. L^b

30. ἔχουσιν] οὔσιν Argyropylos

10.

15. τίνα L^b Γ28. θετέον L^b Γ29. χρήσι-
αὐτοῖς K^b M^b

3 *μανθάνομεν* *ιατρικήν*. *πρὸς δὲ τούτοις ἄτοπον ἂν εἶναι δό-*
ξειεν, εἰ χείρων τῆς σοφίας οὐσα κυριωτέρα αὐτῆς ἔσται·
ἢ γὰρ ποιούσα ἄρχει καὶ ἐπιτάττει περὶ ἕκαστον. περὶ δὴ 35
τούτων λεκτέον· νῦν μὲν γὰρ ἡπόρηται περὶ αὐτῶν μόνον.
4 *πρῶτον μὲν οὖν λέγωμεν ὅτι καθ' αὐτὰς ἀναγκαῖον αἰρετὰς 1144^a*
αὐτὰς εἶναι, ἀρετὰς γ' οὐσας ἑκατέραν ἑκατέρου τοῦ μορίου, καὶ
5 *εἰ μὴ ποιούσι μηδὲν μηδετέρα αὐτῶν. ἔπειτα καὶ ποιούσι*
μὲν, οὐχ ὥς ἡ ἱατρικὴ δὲ ὑγίειαν, ἀλλ' ὥς ἡ ὑγίεια, οὕτως
ἡ σοφία εὐδαιμονίαν· μέρος γὰρ οὐσα τῆς ὅλης ἀρετῆς 5
6 *τῷ ἔχεσθαι ποιεῖ καὶ τῷ ἐνεργεῖν εὐδαίμονα.† ἔτι τὸ ἔργον*
ἀποτελεῖται κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀρετὴν· ἡ
μὲν γὰρ ἀρετὴ τὸν σκοπὸν ποιεῖ ὀρθόν, ἡ δὲ φρόνησις τὰ
πρὸς τοῦτον. τοῦ δὲ τετάρτου μορίου τῆς ψυχῆς οὐκ ἔστιν
ἀρετὴ τοιαύτη, τοῦ θρεπτικοῦ· οὐδὲν γὰρ ἐπ' αὐτῷ πρᾶτ- 10
7 *τειν ἢ μὴ πρᾶττειν. περὶ δὲ τοῦ μηθὲν εἶναι πρακτικωτέ-*
ρους διὰ τὴν φρόνησιν τῶν καλῶν καὶ δικαίων, μικρὸν ἄνω-
θεν ἀρκτέον, λαβόντας ἀρχὴν ταύτην. ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ
δίκαια λέγομεν πρᾶττοντάς τινας οὕτω δικαίους εἶναι, οἶον
τοὺς τὰ ὑπὸ τῶν νόμων τεταγμένα ποιούντας ἢ ἄκοντας 15
ἢ δι' ἄγνοιαν ἢ δι' ἕτερόν τι καὶ μὴ δι' αὐτά (καίτοι πρᾶτ-
τουσί γε ἂ δέῃ καὶ ὅσα χρὴ τὸν σπουδαῖον), οὕτως, ὥς
ἔοικεν, ἔστι τὸ πῶς ἔχοντα πρᾶττειν ἕκαστα ὥστ' εἶναι ἀγα-
θόν, λέγω δ' οἶον διὰ προαίρεσιν καὶ αὐτῶν ἕνεκα τῶν
8 *πραττομένων. τὴν μὲν οὖν προαίρεσιν ὀρθὴν ποιεῖ ἡ ἀρετὴ, 20*
τὸ δ' ὅσα ἐκείνης ἕνεκα πέφυκε πρᾶττεσθαι οὐκ ἔστι τῆς
ἀρετῆς ἀλλ' ἑτέρας δυνάμεως. λεκτέον δ' ἐπιστήσασι σα-
9 *φέστερον περὶ αὐτῶν. ἔστι δὴ δύναμις ἣν καλοῦσι δει-*

1144^a 1. λέγωμεν K^b: λέγομεν vulg. 2. ἑκατέρας K^b Γ 3. καὶ
 ποιουσῶν K^b 4. ἡ ante ἱατρικὴ add. K^b 6. τῷ ἐνεργεῖν] ἐνέργεια
 pr. K^b εὐδαιμονία K^b: εὐδαιμονίαν L^b: τὸν εὐδαίμονα M^b Γ 10.
 ἐφ' ἑαυτῷ L^b 23. δὴ K^b M^b: δὴ τις L^b Γ

νότητα· αὕτη δ' ἐστὶ τοιαύτη ὥστε τὰ πρὸς τὸν ὑποτεθέντα
 25 σκοπὸν συντείνοντα δύνασθαι ταῦτα πράττειν καὶ τυγχά-
 νειν αὐτοῦ. ἂν μὲν οὖν ὁ σκοπὸς ᾗ καλός, ἐπαινετὴ ἐστίν,
 ἔαν δὲ φαῦλος, πανουργία· διὸ καὶ τοὺς φρονίμους δεινούς
 καὶ πανούργους φαμὲν εἶναι. ἔστι δ' ἡ φρόνησις οὐχ ἡ δύ- 10
 ναμις, ἀλλ' οὐκ ἄνευ τῆς δυνάμεως ταύτης. ἡ δ' ἔξις τῷ
 30 ὁμῳατι τούτῳ γίνεται τῆς ψυχῆς οὐκ ἄνευ ἀρετῆς, ὥς
 εἴρηται τε καὶ ἔστι δῆλον· οἱ γὰρ συλλογισμοὶ τῶν πρα-
 κτῶν ἀρχὴν ἔχοντές εἰσι, ἐπειδὴ τοιόνδε τὸ τέλος καὶ τὸ
 ἄριστον, ὅτιδῆποτε ὄν (ἔστω γὰρ λόγου χάριν τὸ τυχόν)·
 τοῦτο δ' εἰ μὴ τῷ ἀγαθῷ, οὐ φαίνεται· διαστρέφει γὰρ ἡ
 35 μοχθηρία καὶ διαψεύδεσθαι ποιεῖ περὶ τὰς πρακτικὰς ἀρ-
 χάς. ὥστε φανερόν ὅτι ἀδύνατον φρόνιμον εἶναι μὴ ὄντα
 1144^b ἀγαθόν. Σκεπτέον δὲ πάλιν καὶ περὶ ἀρετῆς· καὶ γὰρ ἡ XIII.
 ἀρετὴ παραπλησίως ἔχει ὥς ἡ φρόνησις πρὸς τὴν δεινότητα
 —οὐ ταῦτό μὲν, ὅμοιον δέ—οὕτω καὶ ἡ φυσικὴ ἀρετὴ πρὸς
 τὴν κυρίαν. πᾶσι γὰρ δοκεῖ ἕκαστα τῶν ἡθῶν ὑπάρχειν
 5 φύσει πως· καὶ γὰρ δίκαιοι καὶ σωφρονικοὶ καὶ ἀνδρείοι
 καὶ τᾶλλα ἔχομεν εὐθὺς ἐκ γενετῆς· ἀλλ' ὅμως ζητοῦμεν
 ἕτερόν τι τὸ κυρίως ἀγαθὸν καὶ τὰ τοιαῦτα ἄλλον τρόπον
 ὑπάρχειν. καὶ γὰρ παισὶ καὶ θηρίοις αἱ φυσικαὶ ὑπάρ-
 χουσιν ἔξεις, ἀλλ' ἄνευ νοῦ βλαβεραὶ φαίνονται οὔσαι.
 10 πλὴν τοσοῦτον ἔοικεν ὁρᾶσθαι, ὅτι ὥσπερ σώματι ἰσχυρῷ
 ἄνευ ὀψεως κινουμένῳ συμβαίνει σφάλλεσθαι ἰσχυρῶς διὰ
 τὸ μὴ ἔχειν ὄψιν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα· ἔαν δὲ λάβῃ νοῦν, 2
 ἐν τῷ πράττειν διαφέρει· ἡ δ' ἔξις ὁμοία οὔσα τότ' ἔσται
 κυρίως ἀρετή. ὥστε καθάπερ ἐπὶ τοῦ δοξαστικοῦ δύο ἐστὶν
 15 εἶδη, δεινότης καὶ φρόνησις, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἡθικοῦ δύο

26. αὐτοῦ scripsi: αὐτῶν codd.
 τε om. K^b M^b

28. δύναμις] δεινότης M^b

31.

1144^b 12. δὲ om. K^b

ἐστὶ, τὸ μὲν ἀρετὴ φυσικὴ τὸ δ' ἢ κυρία, καὶ τούτων ἡ
 3 κυρία οὐ γίνεται ἄνευ φρονήσεως. διόπερ τινές φασι πά-
 σας τὰς ἀρετὰς φρονήσεις εἶναι, καὶ Σωκράτης τῇ μὲν
 ὀρθῶς ἐξήτει τῇ δ' ἡμάρτανεν· ὅτι μὲν γὰρ φρονήσεις ᾤετο
 εἶναι πάσας τὰς ἀρετάς, ἡμάρτανεν, ὅτι δ' οὐκ ἄνευ φρο- 20
 4 νήσεως, καλῶς ἔλεγεν. σημεῖον δέ· καὶ γὰρ νῦν πάντες,
 ὅταν ὀρίζωνται τὴν ἀρετὴν, προστιθέασι, τὴν ἕξιν εἰπόντες
 καὶ πρὸς αὐτὴν ἐστὶ, τὴν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον· ὀρθὸς δ' ὁ
 κατὰ τὴν φρόνησιν. εἰκόασι δὲ μαντεύεσθαι πως ἅπαντες
 5 ὅτι ἡ τοιαύτη ἕξις ἀρετὴ ἐστίν, ἢ κατὰ τὴν φρόνησιν. δεῖ 25
 δὲ μικρὸν μεταβῆναι. ἔστι γὰρ οὐ μόνον ἢ κατὰ τὸν ὀρθὸν
 λόγον, ἀλλ' ἢ μετὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἕξις ἀρετὴ ἐστίν· ὀρθὸς
 δὲ λόγος περὶ τῶν τοιούτων ἢ φρόνησίς ἐστιν. Σωκράτης
 μὲν οὖν λόγους τὰς ἀρετὰς ᾤετο εἶναι (ἐπιστήμας γὰρ εἶναι
 6 πάσας), ἡμεῖς δὲ μετὰ λόγου. δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων 30
 ὅτι οὐχ οἷόν τε ἀγαθὸν εἶναι κυρίως ἄνευ φρονήσεως, οὐδὲ
 φρόνιμον ἄνευ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς. ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος
 ταύτῃ λύοιτ' ἂν, ὥς διαλεχθεῖν τις ἂν ὅτι χωρίζονται ἀλ-
 λήλων αἱ ἀρεταί· οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς εὐφύεστατος πρὸς ἀπά-
 σας, ὥστε τὴν μὲν ἤδη τὴν δ' οὐπω εἰληφώς ἔσται· τοῦτο 35
 γὰρ κατὰ μὲν τὰς φυσικὰς ἀρετὰς ἐνδέχεται, καθ' ἃς
 δὲ ἀπλῶς λέγεται ἀγαθός, οὐκ ἐνδέχεται· ἅμα γὰρ τῇ 1145^a
 7 φρονήσει μιᾷ ὑπαρχούσῃ πᾶσαι ὑπάρξουσιν. δῆλον δέ, καὶ
 εἰ μὴ πρακτικὴ ἦν, ὅτι ἔδει ἂν αὐτῆς διὰ τὸ τοῦ μορίου
 ἀρετὴν εἶναι, καὶ ὅτι οὐκ ἔσται ἢ προαίρεσις ὀρθὴ ἄνευ
 φρονήσεως οὐδ' ἄνευ ἀρετῆς· ἡ μὲν γὰρ τὸ τέλος ἡ δὲ 5
 8 τὰ πρὸς τὸ τέλος ποιεῖ πράττειν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κυρία
 γ' ἐστὶ τῆς σοφίας οὐδὲ τοῦ βελτίονος μορίου, ὥσπερ οὐδὲ

16. φυσικῇ] ἠθικῇ K^b26. ἔστι γὰρ οὐ] οὐ γὰρ L^b Γ1145^a 2.ὑπαρχούσῃ K^b M^b: οὐσῃ L^b3. ἔν om. K^b M^b6. τὰ om. K^b

τῆς ὑγιείας ἢ ἰατρικῇ· οὐ γὰρ χρῆται αὐτῇ, ἀλλ' ὥρᾳ
ὅπως γένηται· ἐκείνης οὖν ἕνεκα ἐπιτάττει, ἀλλ' οὐκ ἐκείνῃ.
10 ἔτι ὅμοιον κἂν εἴ τις τὴν πολιτικὴν φαίῃ ἄρχειν τῶν θεῶν,
ὅτι ἐπιτάττει περὶ πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει.

H.

15 Μετὰ δὲ ταῦτα λεκτέον, ἄλλην ποιησαμένους ἀρχήν,
ὅτι τῶν περὶ τὰ ἥθη φευκτῶν τρία ἐστὶν εἶδη, κακία ἀκρα-
σία θηριότης. τὰ δ' ἐναντία τοῖς μὲν δυσὶ δῆλα· τὸ μὲν
γὰρ ἀρετὴν τὸ δ' ἐγκράτειαν καλοῦμεν· πρὸς δὲ τὴν θηριό-
τητα μάλιστ' ἂν ἀρμόττοι λέγειν τὴν ὑπὲρ ἡμᾶς ἀρετὴν,
20 ἡρωικὴν τινα καὶ θείαν, ὥσπερ Ὀμηρος περὶ <τοῦ> Ἑκτορος
πεποιήκε λέγοντα τὸν Πρίαμον ὅτι σφόδρα ἦν ἀγαθός, “οὐδὲ
ἐφίκει ἀνδρός γε θνητοῦ πάσις ἔμμεναι ἀλλὰ θεοῖο.” ὥστ' 2
εἰ, καθάπερ φασίν, ἐξ ἀνθρώπων γίνονται θεοὶ δι' ἀρετῆς
ὑπερβολήν, τοιαύτη τις ἂν εἴη δῆλον ὅτι ἡ τῇ θηριώδει
25 ἀντιτιθεμένη ἔξις· καὶ γὰρ ὥσπερ οὐδὲ θηρίου ἐστὶ κακία
οὐδ' ἀρετή, οὕτως οὐδὲ θεοῦ, ἀλλ' ἡ μὲν τιμιώτερον ἀρετῆς, ἡ
δ' ἑτερόν τι γένος κακίας. ἐπεὶ δὲ σπάνιον καὶ τὸ θεῖον 3
ἄνδρα εἶναι, καθάπερ οἱ Λάκωνες εἰώθασι προσαγορεύειν,
<οἱ> ὅταν ἀγασθῶσι σφόδρα του, σείως ἀνὴρ φασιν, οὕτω καὶ
30 ὁ θηριώδης ἐν τοῖς ἀνθρώποις σπάνιος· μάλιστα δ' ἐν τοῖς
βαρβάροις ἐστίν, γίνεται δ' ἔνια καὶ διὰ νόσους καὶ πηρώ-
σεις· καὶ τοὺς διὰ κακίαν δὲ τῶν ἀνθρώπων ὑπερβάλλον-
τας οὕτως ἐπιδυσφημοῦμεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς διαθέσεως 4
τῆς τοιαύτης ὕστερον ποιητέον τινὰ μνείαν, περὶ δὲ κακίας
35 εἴρηται πρότερον· περὶ δὲ ἀκρασίας καὶ μαλακίας καὶ τρυ-

8. ἡ om. K^b M^b15. δὲ om. K^b

20. τοῦ addidi

24. θηριώδεια

L^b Γ

29. οἱ addidi

31. γίνονται δ' ἐνιοι Γ

33. τῆς τοιαύτης

διαθέσεως L^b

- φῆς λεκτέον, καὶ περὶ ἐγκρατείας καὶ καρτερίας· οὔτε γὰρ
ὥς περὶ τῶν αὐτῶν ἕξεων τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ μοχθηρίᾳ ἐκα- 1145^b
5 τέραν αὐτῶν ὑποληπτέον, οὔθ' ὥς ἕτερον γένος. δεῖ δ',
ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, τιθέντας τὰ φαινόμενα καὶ πρῶ-
τον διαπορήσαντας οὕτω δεικνύναι μάλιστα μὲν πάντα τὰ
ἔνδοξα περὶ ταῦτα τὰ πάθη, εἰ δὲ μή, τὰ πλείστα καὶ 5
κυριώτατα· ἐὰν γὰρ λύηταί τε τὰ δυσχερῆ καὶ κατα-
λείπεται τὰ ἔνδοξα, δεδειγμένον ἂν εἴη ἱκανῶς.
- 6 Δοκεῖ δὴ ἡ τε ἐγκράτεια καὶ καρτερία τῶν σπουδαίων 2
καὶ [τῶν] ἐπαινετῶν εἶναι, ἡ δ' ἀκρασία τε καὶ μαλακία
τῶν φαύλων καὶ ψεκτῶν, καὶ ὁ αὐτὸς ἐγκρατὴς καὶ 10
ἐμμενετικὸς τῷ λογισμῷ, καὶ ἀκρατὴς καὶ ἐκστατικὸς τοῦ
λογισμοῦ. καὶ ὁ μὲν ἀκρατὴς εἰδὼς ὅτι φαῦλα πράττει διὰ
πάθος, ὁ δ' ἐγκρατὴς εἰδὼς ὅτι φαῦλαι αἱ ἐπιθυμίαι οὐκ
ἀκολουθεῖ διὰ τὸν λόγον. καὶ τὸν σῶφρονα μὲν ἐγκρατὴ καὶ
καρτερικόν, τὸν δὲ τοιοῦτον οἱ μὲν πάντα σῶφρονα οἱ δ' οὐ, 15
καὶ τὸν ἀκόλαστον ἀκρατὴ καὶ τὸν ἀκρατὴ ἀκόλαστον συγκε-
7 χυμένως, οἱ δ' ἑτέροις εἶναί φασιν. τὸν δὲ φρόνιμον ὅτε μὲν
οὐ φασιν ἐνδέχεσθαι εἶναι ἀκρατὴ, ὅτε δ' ἐνίους φρονίμους
ὄντας καὶ δεινοὺς ἀκρατεῖς εἶναι. ἔτι ἀκρατεῖς λέγονται καὶ
θυμοῦ καὶ τιμῆς καὶ κέρδους. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ταῦτ' ἐστίν. 20
- II. Ἀπορήσειε δ' ἂν τις πῶς ὑπολαμβάνων ὀρθῶς ἀκρα- 3
τεύεται τις. ἐπιστάμενον μὲν οὖν οὐ φασί τινες οἶόν τε
εἶναι· δεινὸν γὰρ ἐπιστήμης ἐνούσης, ὥς ᾤετο Σωκράτης,
ἄλλο τι κρατεῖν καὶ περιέλκειν αὐτὴν ὥσπερ ἀνδράποδον.
Σωκράτης μὲν γὰρ ὅλως ἐμάχετο πρὸς τὸν λόγον ὥς οὐκ 25
οὔσης ἀκρασίας· οὐθένα γὰρ ὑπολαμβάνοντα πράττειν παρὰ
2 τὸ βέλτιστον, ἀλλὰ δι' ἄγνοϊαν. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος

1145^b 8. δ' K^b M^b
φαύλων add. τε L^b

τε om. K^b M^b
22. μὲν om. K^b M^b

9. τῶν om. L^b

10. post
24. αὐτὴν K^b; αὐτὸν vulg.

ἀμφισβητεῖ τοῖς φαινομένοις ἐναργῶς, καὶ δέον ζητεῖν περὶ
τὸ πάθος, εἰ δι' ἄγνοϊαν, τίς ὁ τρόπος γίνεται τῆς ἀγνοίας.
30 ὅτι γὰρ οὐκ οἶεταί γε ὁ ἀκρατευόμενος πρὶν ἐν τῷ πάθει
γενέσθαι, φανερόν. εἰσὶ δέ τινες οἳ τὰ μὲν συγχωροῦσι 3
τὰ δ' οὐ· τὸ μὲν γὰρ ἐπιστήμης μηθὲν εἶναι κρεῖττον ὁμο-
λογοῦσιν, τὸ δὲ μηθένα πράττειν παρὰ τὸ δόξαν βέλτιον
οὐχ ὁμολογοῦσιν, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀκρατῆ φασὶν οὐκ ἐπι-
35 στήμην ἔχοντα κρατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἀλλὰ δόξαν.
ἀλλὰ μὴν εἶγε δόξα καὶ μὴ ἐπιστήμη, μηδ' ἰσχυρὰ ὑπό- 4
1146^a ληψις ἢ ἀντιτείνουσα ἀλλ' ἡρεμαία, καθάπερ ἐν τοῖς δι-
στάζουσιν, συγγνώμη τῷ μὴ μένειν ἐν αὐταῖς πρὸς ἐπιθυ-
μίας ἰσχυράς· τῇ δὲ μοχθηρίᾳ οὐ συγγνώμη, οὐδὲ τῶν
ἄλλων οὐδενὶ τῶν ψεκτῶν. φρονήσεως ἄρα ἀντιτείνουσής ; 5
5 αὕτη γὰρ ἰσχυρότατον. ἀλλ' ἄτοπον· ἔσται γὰρ ὁ αὐτὸς
ἄμα φρόνιμος καὶ ἀκρατής, φήσειε δ' οὐδ' ἂν εἰς φρονίμον
εἶναι τὸ πράττειν ἐκόντα τὰ φαυλότατα. πρὸς δὲ τούτοις
δέδεικται πρότερον ὅτι πρακτικός γε ὁ φρόνιμος (τῶν γὰρ
ἐσχάτων τις) καὶ τὰς ἄλλας ἔχων ἀρετάς. ἔτι εἰ μὲν ἐν 6
10 τῷ ἐπιθυμίας ἔχειν ἰσχυρὰς καὶ φαύλας ὁ ἐγκρατής, οὐκ
ἔσται ὁ σώφρων ἐγκρατής οὐδ' ὁ ἐγκρατής σώφρων· οὔτε
γὰρ τὸ ἄγαν σώφρονος οὔτε τὸ φαύλας ἔχειν. ἀλλὰ μὴν
δεῖ γε· εἰ μὲν γὰρ χρησταὶ αἱ ἐπιθυμίαι, φαύλη ἢ κω-
λύουσα ἔξισ μὴ ἀκολουθεῖν, ὥσθ' ἢ ἐγκράτεια οὐ πάντα
15 σπουδαία· εἰ δ' ἀσθενεῖς καὶ μὴ φαῦλαι, οὐθὲν σεμνόν, οὐδ'
εἰ φαῦλαι καὶ ἀσθενεῖς, οὐδὲν μέγα. ἔτι εἰ πάσῃ δόξῃ 7
ἔμμενενικὸν ποιεῖ ἢ ἐγκράτεια, φαύλη, οἷον εἰ καὶ τῇ
ψευδεῖ· καὶ εἰ πάσης δόξης ἢ ἀκρασία ἐκστατικόν, ἔσται
τις σπουδαία ἀκρασία, οἷον ὁ Σοφοκλέους Νεοπτόλεμος ἐν

28. fort. δέον (γίνεται) et infra 29 τίς ὁ τρόπος [γίνεται]

29. ὁ om.

K^b 31. δὴ pr. K^b1146^a 6. φησὶ pr. K^b8. τε M^b

15.

σπουδαῖον K^b

- τῷ Φιλοκτῆτῃ· ἐπαινετὸς γὰρ οὐκ ἐμμένων οἷς ἐπέισθη ὑπὸ 20
 8 τοῦ Ὀδυσσέως διὰ τὸ λυπεῖσθαι ψευδόμενος. ἔτι ὁ σοφι-
 στικὸς λόγος [ψευδόμενος] ἀπορία· διὰ γὰρ τὸ παράδοξα
 βούλεσθαι ἐλέγχειν, ἵνα δεινοὶ ᾧσιν ὅταν ἐπιτύχωσιν, ὁ
 γενόμενος συλλογισμὸς ἀπορία γίνεται· δέδεται γὰρ ἡ
 διάνοια, ὅταν μένειν μὴ βούληται διὰ τὸ μὴ ἀρέσκειν 25
 τὸ συμπερανθέν, προῖέναι δὲ μὴ δύνηται διὰ τὸ λῦσαι μὴ
 9 ἔχειν τὸν λόγον. συμβαίνει δὴ ἔκ τινος λόγου ἡ ἀφροσύνη
 μετ' ἀκρασίας ἀρετῇ· τὰναντία γὰρ πράττει ὧν ὑπο-
 λαμβάνει διὰ τὴν ἀκρασίαν, ὑπολαμβάνει δὲ τὰγαθὰ
 κακὰ εἶναι καὶ οὐ δεῖν πράττειν, ὥστε τὰγαθὰ καὶ οὐ τὰ 30
 10 κακὰ πράξει. ἔτι ὁ τῷ πεπείσθαι πράττων καὶ διώκων
 τὰ ἡδέα καὶ προαιρούμενος βελτίων ἂν δόξειεν τοῦ μὴ διὰ
 λογισμὸν ἀλλὰ δι' ἀκρασίαν· εὐιατότερος γὰρ διὰ τὸ με-
 ταπεισθῆναι ἂν. ὁ δ' ἀκρατὴς ἔνοχος τῇ παροιμίᾳ ἐν ἧ
 φαμὲν “ὅταν τὸ ὕδωρ πνίγη, τί δεῖ ἐπιπίνειν;” εἰ μὲν γὰρ 35
 ἐπέπειστο ἂ πράττει, μεταπεισθεὶς ἂν ἐπαύσατο· νῦν δὲ 1146^b
 11 (ἄλλα) πεπεισμένος οὐδὲν ἤττον [ἄλλα] πράττει. ἔτι εἰ
 περὶ πάντα ἀκρασία ἐστὶ καὶ ἐγκράτεια, τίς ὁ ἀπλῶς ἀκρατής;
 οὐδεὶς γὰρ ἀπάσας ἔχει τὰς ἀκρασίας, φαμὲν δ' εἶναί τινας
 ἀπλῶς. 5
 12 Αἱ μὲν οὖν ἀπορίαι τοιαῦταί τινες συμβαίνουσιν, τούτων 4
 δὲ τὰ μὲν ἀνελεῖν δεῖ τὰ δὲ καταλιπεῖν· ἡ γὰρ λύσις τῆς
 III. ἀπορίας εὐρεσίς ἐστιν. Πρῶτον μὲν οὖν σκεπτέον πότερον
 εἰδότες ἢ οὐ, καὶ πῶς εἰδότες· εἴτα περὶ ποῖα τὸν ἀκρατῆ
 καὶ τὸν ἐγκρατῆ θετέον, λέγω δὲ πότερον περὶ πᾶσαν 10
 ἡδονὴν καὶ λύπην ἢ περὶ τινας ἀφωρισμένας, καὶ τὸν
 ἐγκρατῆ καὶ τὸν καρτερικόν, πότερον ὁ αὐτὸς ἢ ἕτερός

22. ψευδόμενος seclus. Coraes 25. post μένειν add. μὲν Aldina 27. δὴ
 scripsi: δ' codd. 30. κακὰ] καὶ κακὰ pr. K^b 35. post γὰρ add.
 μὴ L^b 1146^b 2. ἄλλα add. Ramsauer: οὐ (vel μὴ) Γ ἄλλα seclusi

ἐστιν· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα συγγενῇ τῆς
 θεωρίας ἐστὶ ταύτης. ἔστι δ' ἀρχὴ τῆς σκέψεως, πότερον 2
 15 ὁ ἐγκρατὴς καὶ ὁ ἀκρατής εἰσι τῷ περὶ αὐτῶν ὡς ἔχον-
 τες τὴν διαφοράν, λέγω δὲ πότερον τῷ περὶ ταυτὶ εἶναι
 μόνον ἀκρατὴς ὁ ἀκρατής, ἢ οὐδ' ἀλλὰ τῷ ὥς, ἢ οὐδ' ἀλλ'
 ἐξ ἀμφοῖν· ἔπειτ' εἰ περὶ πάντ' ἐστὶν ἀκρασία καὶ ἐγκρά-
 τεια ἢ οὐ. οὔτε γὰρ περὶ ἅπαντ' ἐστὶν ὁ ἀπλῶς ἀκρα-
 20 τής, ἀλλὰ περὶ ἅπερ ὁ ἀκόλαστος, οὔτε τῷ πρὸς ταῦτα
 ἀπλῶς ἔχειν (ταῦτόν γὰρ αὖν ἦν τῇ ἀκολασίᾳ), ἀλλὰ τῷ
 ὡδὶ ἔχειν. ὁ μὲν γὰρ ἄγεται προαιρούμενος, νομίζων αἰεὶ
 δεῖν τὸ παρὸν ἢ δὴ διώκειν· ὁ δ' οὐκ οἶεται μὲν, διώκει
 5 δέ. Περὶ μὲν οὖν τοῦ δόξαν ἀληθῆ ἀλλὰ μὴ ἐπιστήμην 3
 25 εἶναι παρ' ἣν ἀκρατεύονται, οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸν λό-
 γον· ἔνιοι γὰρ τῶν δοξαζόντων οὐ διστάζουσιν, ἀλλ' οἶονται
 ἀκριβῶς εἰδέναι. εἰ οὖν διὰ τὸ ἡρέμα πιστεύειν οἱ δοξάζου- 4
 τες μᾶλλον τῶν ἐπισταμένων παρὰ τὴν ὑπόληψιν πράξουσιν,
 οὐθὲν διοίσει ἐπιστήμη δόξης· ἔνιοι γὰρ πιστεύουσιν οὐδὲν
 30 ἥττον οἷς δοξάζουσιν ἢ ἕτεροι οἷς ἐπίστανται· δηλοῖ δ' Ἡρά-
 κλειτος. ἀλλ' ἐπεὶ διχῶς λέγομεν τὸ ἐπίστασθαι (καὶ γὰρ 5
 ὁ ἔχων μὲν οὐ χρώμενος δὲ τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ὁ χρώμενος
 λέγεται ἐπίστασθαι), διοίσει τὸ ἔχοντα μὲν μὴ θεωροῦντα δὲ
 καὶ τὸ θεωροῦντα αὐτὸ μὴ δεῖ πράττειν [τοῦ ἔχοντα καὶ θεωροῦντα].
 35 τοῦτο γὰρ δοκεῖ δεινόν, ἀλλ' οὐκ εἰ μὴ θεωρῶν. ἔτι ἐπεὶ δύο 6
 1147^a τρόποι τῶν προτάσεων, ἔχοντα μὲν ἀμφοτέρας οὐδὲν κω-
 λυεῖ πράττειν παρὰ τὴν ἐπιστήμην, χρώμενον μὲντοι τῇ
 καθόλου ἀλλὰ μὴ τῇ κατὰ μέρος· πρακτὰ γὰρ τὰ καθ'
 ἕκαστα. διαφέρει δὲ καὶ τὸ καθόλου· τὸ μὲν γὰρ ἐφ' ἑαυτοῦ
 5 τὸ δ' ἐπὶ τοῦ πράγματός ἐστιν· οἷον ὅτι παντὶ ἀνθρώπῳ

15. ὡς scripsi: πῶς codd.

18. post ἐστὶν add. ἢ M^b post καὶ add.ἢ L^b M^b34. καὶ τὸ θεωροῦντα om. M^b Γ τοῦ ἔχοντα καὶ θεωροῦντα
seclusi

συμφέρει τὰ ξηρά, καὶ ὅτι αὐτὸς ἄνθρωπος, ἢ ὅτι ξηρὸν
 τὸ τοιόνδε· ἀλλ' εἰ τόδε τοιόνδε, ἢ οὐκ ἔχει ἢ οὐκ ἐνεργεῖ·
 κατὰ τε δὴ τούτους διοίσει τοὺς τρόπους ἀμήχανον ὅσον, ὥστε
 δοκεῖν οὕτω μὲν εἰδέναι μηδὲν ἄτοπον, ἄλλως δὲ θαυμα-
 ῖ στόν. ἔτι τὸ ἔχειν τὴν ἐπιστήμην ἄλλον τρόπον τῶν νῦν ¹⁰
 ῥηθέντων ὑπάρχει τοῖς ἀνθρώποις· ἐν τῷ γὰρ ἔχειν μὲν
 μὴ χρῆσθαι δὲ διαφέρουσιν ὁρῶμεν τὴν ἔξιν, ὥστε καὶ
 ἔχειν πως καὶ μὴ ἔχειν, οἶον τὸν καθεύδοντα καὶ μαινό-
 μενον καὶ οἰνωμένον. ἀλλὰ μὴν οὕτω διατίθενται οἱ γε ἐν
 τοῖς πάθεσιν ὄντες· θυμοὶ γὰρ καὶ ἐπιθυμίαι ἀφροδισίων ¹⁵
 καὶ ἕνια τῶν τοιούτων ἐπιδήλως καὶ τὸ σῶμα μεθιστᾶσιν,
 ἐνίοις δὲ καὶ μανίας ποιοῦσιν. δῆλον οὖν ὅτι ὁμοίως ἔχειν
⁸ λεκτέον τοὺς ἀκρατεῖς τούτοις. τὸ δὲ λέγειν τοὺς λόγους τοὺς
 ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης οὐδὲν σημεῖον· καὶ γὰρ οἱ ἐν τοῖς πά-
 θεσι τούτοις ὄντες ἀποδείξεις καὶ ἔπη λέγουσιν Ἐμπεδοκλέους, ²⁰
 καὶ οἱ πρῶτον μαθόντες συνείρουσι μὲν τοὺς λόγους, ἴσασι
 δ' οὐπω· δεῖ γὰρ συμφυῆναι, τοῦτο δὲ χρόνου δεῖται· ὥστε κα-
 θάπερ τοὺς ὑποκρινομένους, οὕτως ὑποληπτέον λέγειν καὶ τοὺς
⁹ ἀκρατευομένους. ἔτι καὶ ὧδε φυσικῶς ἂν τις ἐπιβλέψειε
 τὴν αἰτίαν. ἢ μὲν γὰρ καθόλου δόξα, ἢ δ' ἑτέρα περὶ τῶν ²⁵
 καθ' ἕκαστά ἐστιν, ὧν αἰσθησις ἤδη κυρία· ὅταν δὲ μία
 γένηται ἐξ αὐτῶν, ἀνάγκη τὸ συμπερανθὲν ἔνθα μὲν φά-
 ναι τὴν ψυχὴν, ἐν δὲ ταῖς ποιητικαῖς πράττειν εὐθὺς·
 οἶον, εἰ παντὸς γλυκέος γεύεσθαι δεῖ, τουτὶ δὲ γλυκὺ ὥς
 ἔν τι τῶν καθ' ἕκαστον, ἀνάγκη τὸν δυνάμενον καὶ μὴ ³⁰
¹⁰ κωλύμενον ἅμα τοῦτο καὶ πράττειν. ὅταν οὖν ἢ μὲν κα-

1147^a 6. αὐτὸς Rasso: δ αὐτὸς pr. K^b M^b: οὗτος Γ: αὐτὸς οὗτος L^b

7. ἢ post τοιόνδε om. pr. K^b M^b 14. γε om. K^b M^b 21. μανθά-
 νοντες coni. Thurot συνεργούσι pr. K^b M^b 22. συμφυῆναι K^b: συμ-
 φῶναι vulg. τοῦτο K^b M^b Γ: τούτῳ L^b δεῖται Γ: δεῖ codd. 30.
 ἐν τι τῶν] τὸν pr. K^b

θόλου ἐνῇ κωλύουσα γεύεσθαι, ἥ δέ, ὅτι πᾶν γλυκὺ
 ἡδύ, τουτὶ δὲ γλυκὺ (αὕτη δὲ ἐνεργεῖ), τύχη δ' ἐπιθυμία
 ἐνοῦσα, ἥ μὲν οὖν λέγει φεύγειν τοῦτο, ἥ δ' ἐπιθυμία ἄγει.
 35 κινεῖν γὰρ ἕκαστον δύναται τῶν μορίων· ὥστε συμβαίνει
 1147^b ὑπὸ λόγου πῶς καὶ δόξης ἀκρατεῦεσθαι, οὐκ ἐναντίας δὲ
 καθ' αὐτήν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός — ἥ γὰρ ἐπιθυμία 11
 ἐναντία, ἀλλ' οὐχ ἡ δόξα — τῷ ὀρθῷ λόγῳ· ὥστε καὶ διὰ
 τοῦτο τὰ θηρία οὐκ ἀκρατῇ, ὅτι οὐκ ἔχει καθόλου ὑπό-
 5 ληψιν ἀλλὰ τῶν καθ' ἕκαστα φαντασίαν καὶ μνήμην.
 πῶς δὲ λύεται ἡ ἄγνοια καὶ πάλιν γίνεται ἐπιστήμων ὁ 12
 ἀκρατής, ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ οἰνωμένου καὶ καθεύδον-
 τος καὶ οὐκ ἴδιος τούτου τοῦ πάθους, ὃν δεῖ παρὰ τῶν φυ-
 σιολόγων ἀκούειν. ἐπεὶ δ' ἡ τελευταία πρότασις δόξα τε 13
 10 αἰσθητοῦ καὶ κυρία τῶν πράξεων, ταύτην ἡ οὐκ ἔχει
 ἐν τῷ πάθει ὢν, ἡ οὕτως ἔχει ὥς οὐκ ἦν τὸ ἔχειν ἐπί-
 στασθαι ἀλλὰ λέγειν ὥσπερ ὁ οἰνωμένος τὰ Ἐμπεδοκλέους.
 καὶ διὰ τὸ μὴ καθόλου μὴδ' ἐπιστημονικὸν ὁμοίως εἶναι
 δοκεῖν τῷ καθόλου τὸν ἔσχατον ὄρον καὶ ἔοικεν ὃ ἐζητεῖ
 15 Σωκράτης συμβαίνειν· οὐ γὰρ τῆς κυρίως ἐπιστήμης εἶναι 14
 δοκούσης παρουσίας γίνεται τὸ πάθος, οὐδ' αὕτη περιέλλεται
 διὰ τὸ πάθος, ἀλλὰ τῆς αἰσθητικῆς. περὶ μὲν οὖν τοῦ εἰδότα
 καὶ μὴ, καὶ πῶς εἰδότα ἐνδέχεται ἀκρατεῦεσθαι, τοσαῦτα
 εἰρήσθω.
 6 Πότερον δ' ἐστὶ τις ἀπλῶς ἀκρατής ἢ πάντες κατὰ IV.
 μέρος, καὶ εἰ ἔστι, περὶ ποῖα ἔστι, λεκτέον ἐφεξῆς. ὅτι μὲν
 οὖν περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας εἰσὶν οἳ τ' ἐγκρατεῖς καὶ καρ-
 τερικοὶ καὶ οἱ ἀκρατεῖς καὶ μαλακοί, φανερόν. ἐπεὶ δ' ἐστὶ 2
 τὰ μὲν ἀναγκαῖα τῶν ποιούντων ἡδονήν, τὰ δ' αἰρετὰ μὲν

32. δέ om. pr. K^b L^b post πᾶν add. τὸ L^b 34. οὖν om. L^b Γ
 1147^b 4. ante καθόλου add. τῶν L^b 7. καὶ περὶ] ὁ περὶ K^b: ὁ καὶ περὶ
 M^b Γ 11. ἐν] ὁ ἐν O^b 16. αὕτη L^b Γ

καθ' αὐτὰ ἔχοντα δ' ὑπερβολήν, ἀναγκαῖα μὲν τὰ σω- 25
ματικά (λέγω δὲ τὰ τοιαῦτα, τὰ τε περὶ τὴν τροφήν καὶ
τὴν τῶν ἀφροδισίων χρείαν, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν σωμα-
τικῶν περὶ ἃ τὴν ἀκολασίαν ἔθεμεν καὶ τὴν σωφροσύνην),
τὰ δ' ἀναγκαῖα μὲν οὐχί, αἰρετὰ δὲ καθ' αὐτὰ (λέγω δ'
οἶον νίκην τιμὴν πλοῦτον καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν καὶ 30
ἡδέων)· τοὺς μὲν οὖν πρὸς ταῦτα παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον
ὑπερβάλλοντας τὸν ἐν αὐτοῖς ἀπλῶς μὲν οὐ λέγομεν ἀκρα-
τεῖς, προστιθέντες δὲ τὸ χρημάτων ἀκρατεῖς καὶ κέρδους
καὶ τιμῆς καὶ θυμοῦ, ἀπλῶς δ' οὐ, ὥς ἑτέρους καὶ καθ'
ὁμοιότητα λεγομένους, ὥσπερ ἄνθρωπος ὁ τὰ Ὀλύμπια νικῶν 35
ἐκείνῳ γὰρ ὁ κοινὸς λόγος τοῦ ἰδίου μικρὸν διέφερεν, 1148^a
ἀλλ' ὁμως ἕτερος ἦν. σημεῖον δέ· ἡ μὲν γὰρ ἀκρασία
ψέγεται οὐχ ὥς ἁμαρτία μόνον ἀλλὰ καὶ ὥς κακία τις
3 ἢ ἀπλῶς οὔσα ἢ κατὰ τι μέρος, τούτων δ' οὐδεῖς. τῶν δὲ
περὶ τὰς σωματικὰς ἀπολαύσεις, περὶ ἃς λέγομεν τὸν 5
σώφρονα καὶ ἀκόλαστον, ὁ μὴ τῷ προαιρεῖσθαι τῶν
ἡδέων διώκων τὰς ὑπερβολάς—καὶ τῶν λυπηρῶν φεύγων,
πείνης καὶ δίψης καὶ ἀλέας καὶ ψύχους καὶ πάντων τῶν
περὶ ἀφῆν καὶ γεῦσιν—ἀλλὰ παρὰ τὴν προαίρεσιν καὶ τὴν
διάνοιαν, ἀκρατῆς λέγεται, οὐ κατὰ πρόσθεσιν, ὅτι περὶ 10
4 τὰδε, καθάπερ ὀργῆς, ἀλλ' ἀπλῶς μόνον. σημεῖον δέ·
καὶ γὰρ μαλακοὶ λέγονται περὶ ταύτας, περὶ ἐκείνων δ'
οὐδεμίαν. καὶ διὰ τοῦτ' εἰς ταῦτὸ τὸν ἀκρατῆ καὶ τὸν ἀκό-
λαστον τίθεμεν καὶ ἐγκρατῆ καὶ σώφρονα, ἀλλ' οὐκ ἐκείνων
οὐδένα, διὰ τὸ περὶ τὰς αὐτάς πως ἡδονὰς καὶ λύπας εἶναι· 15
οἱ δ' εἰσὶ μὲν περὶ ταῦτά, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως εἰσὶν, ἀλλ'
οἱ μὲν προαιροῦνται οἱ δ' οὐ προαιροῦνται. διὸ μᾶλλον ἀκό-

31. οὖν om. K^b M^b

νενικηκώς vulg.

pr. K^b: τῶν τε O^b

33. τὸ fort. secludendum

1148^a 1. μικρῶ K^b35. νικῶν K^b:6. τῶν L^b M^b Γ: τῶν δὲ

λαστον ἂν εἴποιμεν ὅστις μὴ ἐπιθυμῶν ἢ ἡρέμα διώκει τὰς
 ὑπερβολὰς καὶ φεύγει μετρίας λύπας, ἢ τοῦτον ὅστις δια-
 20 τὸ ἐπιθυμεῖν σφόδρα· τί γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιήσειεν, εἰ προσ-
 γένοιτο ἐπιθυμία νεανική καὶ περὶ τὰς τῶν ἀναγκαίων ἐν-
 δείας λύπη ἰσχυρά; ἐπεὶ δὲ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ἡδονῶν
 νῶν αἱ μὲν εἰσι <τῶν> τῷ γένει καλῶν καὶ σπουδαίων (τῶν
 γὰρ ἡδέων ἕνια φύσει αἰρετά), τὰ δ' ἐναντία τούτων, τὰ δὲ
 25 μεταξὺ, καθάπερ διείλομεν πρότερον, οἷον χρήματα καὶ
 κέρδος καὶ νίκη καὶ τιμή· πρὸς ἅπαντα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα
 καὶ τὰ μεταξὺ οὐ τῷ πάσχειν καὶ ἐπιθυμεῖν καὶ φιλεῖν
 ψέγονται, ἀλλὰ τῷ πῶς καὶ ὑπερβάλλειν (διὸ ὅσοι μὲν παρὰ
 τὸν λόγον ἢ κρατοῦνται ἢ διώκουσι τῶν φύσει τι καλῶν
 30 καὶ ἀγαθῶν, οἷον οἱ περὶ τιμὴν μᾶλλον ἢ δεῖ σπουδάζοντες
 ἢ περὶ τέκνα καὶ γονεῖς· καὶ γὰρ ταῦτα τῶν ἀγαθῶν, καὶ
 ἐπαινοῦνται οἱ περὶ ταῦτα σπουδάζοντες· ἀλλ' ὅμως ἔστι
 τις ὑπερβολὴ καὶ ἐν τούτοις, εἴ τις ὥσπερ ἡ Νιόβη μά-
 χοιτο καὶ πρὸς τοὺς θεούς, ἢ ὥσπερ Σάτυρος ὁ φιλο-
 1148^b πάτωρ ἐπικαλούμενος περὶ τὸν πατέρα· λίαν γὰρ ἐδόκει
 μωραίνειν)· μοχθηρία μὲν οὖν οὐδεμία περὶ ταῦτ' ἐστὶ διὰ τὸ
 εἰρημένον, ὅτι φύσει τῶν αἰρετῶν ἕκαστόν ἐστι δι' αὐτό,
 φαῦλαι δὲ καὶ φευκταὶ αὐτῶν εἰσὶν αἱ ὑπερβολαί. ὁμοίως
 5 δ' οὐδ' ἀκρασία· ἢ γὰρ ἀκρασία οὐ μόνον φευκτὸν ἀλλὰ
 καὶ τῶν ψεκτῶν ἐστίν· δι' ὁμοιότητα δὲ τοῦ πάθους προσ-
 επιτιθέντες τὴν ἀκρασίαν περὶ ἕκαστον λέγουσιν, οἷον κακὸν
 λατρὸν καὶ κακὸν ὑποκριτήν, ὃν ἀπλῶς οὐκ ἂν εἴποιεν
 κακόν. ὥσπερ οὖν οὐδ' ἐνταῦθα, διὰ τὸ μὴ κακίαν εἶναι
 10 ἐκάστην αὐτῶν ἀλλὰ τῷ ἀνάλογον ὁμοίαν, οὕτω δῆλον ὅτι
 κακέῃ ὑποληπτέον μόνην ἀκρασίαν καὶ ἐγκράτειαν εἶναι ἥ-

23. τῶν add. Rasso

24. γὰρ] δ' K^b Γ28. καὶ om. K^b M^b

34.

καὶ om. K^b M^b1148^b 4. φαῦλαι—ὑπερβολαί] φαῦλα δὲ καὶ φευκτὰ καὶἀμαρτήματα K^b7. περὶ] πρὸς K^b

ἐκάστου Aldina

τις ἐστὶ περὶ ταῦτα τῇ σωφροσύνῃ καὶ ἀκολασίᾳ, περὶ δὲ
θυμοῦ καθ' ὁμοιότητα λέγομεν· διὸ καὶ προστιθέντες ἀκρατῇ
θυμοῦ ὥσπερ τιμῆς καὶ κέρδους φαμέν.

- V. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἓν μὲν ἡδέα φύσει, καὶ τούτων τὰ 15
μὲν ἀπλῶς τὰ δὲ κατὰ γένη καὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων,
τὰ δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τὰ μὲν διὰ πηρώσεις τὰ δὲ δι' ἔθνη
γίνεται, τὰ δὲ διὰ μοχθηρὰς φύσεις, ἔστι καὶ περὶ τούτων
2 ἕκαστα παραπλησίας ἰδεῖν ἕξεις· λέγω δὲ τὰς θηριώδεις,
οἷον τὴν ἀνθρωπον ἣν λέγουσι τὰς κυούσας ἀνασχίζουσιν τὰ 20
παιδιά κατεσθίειν, ἢ οἷοις χαίρειν φασὶν ἐνίοις τῶν ἀπη-
γριωμένων περὶ τὸν Πόντον, τοὺς μὲν ὁμοίους τοὺς δὲ ἀνθρώ-
πων κρέασιν, τοὺς δὲ τὰ παιδιά δανείζειν ἀλλήλοις εἰς εὐω-
3 χίαν, ἢ τὸ περὶ Φάλαριν λεγόμενον. αὗται μὲν θηριώδεις,
αἱ δὲ διὰ νόσους γίνονται (καὶ διὰ μαρίαν ἐνίοις, ὥσπερ ὁ 25
τὴν μητέρα καθιερεύσας καὶ φαγών, καὶ ὁ τοῦ συνδούλου
τὸ ἦπαρ) αἱ δὲ νοσηματώδεις ἢ ἐξ ἔθους, οἷον τριχῶν τίλ-
σεις καὶ δυνύχων τρώξεις, ἔτι δ' ἀνθρώκων καὶ γῆς, πρὸς δὲ
τούτοις ἢ τῶν ἀφροδισίων τοῖς ἄρρεσιν· τοῖς μὲν γὰρ φύσει
τοῖς δ' ἐξ ἔθους συμβαίνουσιν, οἷον τοῖς ὑβριζομένοις ἐκ 30
4 παίδων. ὅσοις μὲν οὖν φύσις αἰτία, τούτους μὲν οὐδεὶς ἀν-
εἴπειεν ἀκρατεῖς, ὥσπερ οὐδὲ τὰς γυναῖκας, ὅτι οὐκ ὀπύου-
σιν ἀλλ' ὀπύονται· ὡσαύτως δὲ καὶ ὅσοι νοσηματώδως
5 ἔχουσι δι' ἔθος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν ἕκαστα τούτων ἕξω τῶν
ὄρων ἐστὶ τῆς κακίας, καθάπερ καὶ ἡ θηριότης· τὸν δ' 1149^a
ἔχοντα κρατεῖν ἢ κρατεῖσθαι οὐχ ἡ ἀπλή ἀκρασία ἀλλ' ἡ

12. καὶ] καὶ τῇ L^b13. θυμοῦ K^b: θυμὸν vulg.19. δὴ pr. K^bL^b θηριώδους pr. K^b: θηριωδίας L^b21. οἷς K^b

22. ἀνδρῶν

K^b M^b 23. fort. δὲ <καὶ>25. διὰ τε νόσους M^bδιὰ add. K^b27. ἡ om. K^b30. γυμναζομένοις K^b M^b: ἐθιζομένοις Γ

33. δὲ

om. K^b M^b ὅσοι scripsi: τοῖς codd. 1149^a 1. τὸν K^b: τὸ vulg.2. κρατεῖν] καρτερεῖν K^b ἀλλ' ἡ] ἀλλὰ K^b

καθ' ὁμοιότητα, καθάπερ καὶ τὸν περὶ τοὺς θυμοὺς ἔχοντα
 τοῦτον τὸν τρόπον τοῦ πάθους, ἀκρατῇ δ' οὐ λεκτέον. *πᾶσα*
 5 γὰρ ὑπερβάλλουσα καὶ ἀφροσύνη καὶ δειλία καὶ ἀκολα-
 σία καὶ χαλεπότης αἱ μὲν θηριώδεις αἱ δὲ νοσηματώδεις
 εἰσὶν· ὁ μὲν γὰρ φύσει τοιοῦτος οἶος δεδιέναι πάντα, κὰν 6
 ψοφήσῃ μῦς, θηριώδῃ δειλίαν δειλός, ὁ δὲ τὴν γαλῆν ἐδε-
 δίει διὰ νόσον· καὶ τῶν ἀφρόνων οἱ μὲν ἐκ φύσεως ἀλό-
 10 γιστοι καὶ μόνον τῇ αἰσθήσει ζῶντες θηριώδεις, ὥσπερ ἔνια
 γένη τῶν πόρρω βαρβάρων, οἱ δὲ διὰ νόσους, οἶον τὰς ἐπι-
 ληπτικὰς, ἡ μανίας νοσηματώδεις. τούτων δ' ἔστι μὲν ἔχειν 7
 τιwὰ ἐνίστε μὲν μόνον, μὴ κρατεῖσθαι δέ, λέγω δὲ οἶον εἰ
 Φάλαρις κατεῖχεν ἐπιθυμῶν παιδίου φαγεῖν ἢ πρὸς ἀφρο-
 15 δισίῳν ἄτοπον ἡδονήν· ἔστι δὲ καὶ κρατεῖσθαι, μὴ μόνον
 ἔχειν· ὥσπερ οὖν καὶ μοχθηρίας ἡ μὲν κατ' ἀνθρώπου ἀπλῶς 8
 λέγεται μοχθηρία, ἡ δὲ κατὰ πρόσθεσιν, ὅτι θηριώδης ἡ
 νοσηματώδης, ἀπλῶς δ' οὐ, τὸν αὐτὸν τρόπον δηλὸν ὅτι καὶ
 ἀκρασία ἐστὶν ἡ μὲν θηριώδης ἡ δὲ νοσηματώδης, ἀπλῶς
 20 δὲ ἡ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀκρασίαν μόνη.
 7 Ὅτι μὲν οὖν ἀκρασία καὶ ἐγκράτειά ἐστι μόνον περὶ 9
 ἅπερ ἀκρασία καὶ σωφροσύνη, καὶ ὅτι περὶ τὰ ἄλλα
 ἐστὶν ἄλλο εἶδος ἀκρασίας, λεγόμενον κατὰ μεταφορὰν
 καὶ οὐχ ἀπλῶς, δηλόν. Ὅτι δὲ καὶ ἦττον αἰσχυρὰ ἀκρασία VI.
 25 ἡ τοῦ θυμοῦ ἢ ἡ τῶν ἐπιθυμιῶν, θεωρήσωμεν. ἔοικε γὰρ ὁ
 θυμὸς ἀκούει μὲν τι τοῦ λόγου, παρακούειν δέ, καθάπερ οἱ
 ταχεῖς τῶν διακόνων, οἱ πρὶν ἀκοῦσαι πᾶν τὸ λεγόμενον
 ἐκθέουσιν, εἴτα ἀμαρτάνουσι τῆς προστάξεως, καὶ οἱ κύνες, πρὶν
 σκέψασθαι εἰ φίλος, ἂν μόνον ψοφήσῃ, ὑλακτοῦσιν· οὕτως

4. πάθους (ἀκρατῇ) Lambinus

13. μὲν add. K^b M^b

16. μοχθη-

ρίας K^b: μοχθηρία vulg.

17. ἢ scripsi: ἢ edd.

20. μόνην K^bL^b M^b25. ἢ ἡ] ἢ pr. K^b: ἢ M^b

27. οἱ seclus. Jackson

28.

πράξεως M^b Γ

ὁ θυμὸς διὰ θερμότητα καὶ ταχυτήτα τῆς φύσεως ἀκού- 30
 σας μὲν, οὐκ ἐπίταγμα δ' ἀκούσας, ὁρμῇ πρὸς τὴν τιμω-
 ρίαν. ὁ μὲν γὰρ λόγος ἢ ἡ φαντασία ὅτι ὕβρις ἢ ὀλι-
 γωρία ἐδήλωσεν, ὃ δ' ὥσπερ συλλογισάμενος ὅτι δεῖ τῷ
 τοιούτῳ πολεμεῖν χαλεπαίνει δὴ εὐθύς· ἢ δ' ἐπιθυμία, ἐὰν
 μόνον εἴπῃ ὅτι ἡδὺ ὁ λόγος ἢ ἡ αἰσθησις, ὁρμῇ πρὸς τὴν 35
 ἀπόλαυσιν. ὥσθ' ὁ μὲν θυμὸς ἀκολουθεῖ τῷ λόγῳ πῶς, ἢ 1149^b
 δ' ἐπιθυμία οὐ. αἰσχίων οὖν· ὁ μὲν γὰρ τοῦ θυμοῦ ἀκρατῆς
 τοῦ λόγου πῶς ἡττᾶται, ὃ δὲ τῆς ἐπιθυμίας καὶ οὐ τοῦ λόγου.
 2 ἔτι ταῖς φυσικαῖς μᾶλλον συγγνώμῃ ἀκολουθεῖν ὀρέξεσιν,
 ἐπεὶ καὶ ἐπιθυμίαις ταῖς τοιαύταις μᾶλλον ὅσαι κοιναὶ 5
 πᾶσι, καὶ ἐφ' ὅσον κοιναί· ὁ δὲ θυμὸς φυσικώτερον καὶ
 ἢ χαλεπότης τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν τῆς ὑπερβολῆς καὶ τῶν
 μὴ ἀναγκαίων, ὥσπερ ὁ ἀπολογούμενος ὅτι τὸν πατέρα
 τύπτοι “καὶ γὰρ οὗτος” ἔφη “τὸν ἑαυτοῦ κἀκείνος τὸν ἄνω-
 θεν,” καὶ τὸ παιδίον δείξας “καὶ οὗτος ἐμέ” ἔφη, “ὅταν ἀνὴρ 10
 γέννηται· συγγενὲς γὰρ ἡμῖν” καὶ ὁ ἐλκόμενος ὑπὸ τοῦ υἱοῦ
 παύεσθαι ἐκέλευε πρὸς ταῖς θύραις· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐλκνύ-
 3 σαι τὸν πατέρα μέχρῃς ἐνταῦθα. ἔτι ἀδικώτεροι οἱ ἐπιβου-
 λότεροι. ὁ μὲν οὖν θυμώδης οὐκ ἐπίβουλος, οὐδ' ὁ θυμός,
 ἀλλὰ φανερός· ἢ δ' ἐπιθυμία, καθάπερ τὴν Ἀφροδίτην 15
 φασίν· “δόλοπλόκου γὰρ κυπρογενοῦς” καὶ τὸν κεστὸν ἱμάντα
 “Ὀμηρος· “πάρφασις, ἣ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρο-
 νέοντος.” ὥστ' εἴπερ ἀδικωτέρα καὶ αἰσχίων ἢ ἀκρασία
 αὕτη τῆς περὶ τὸν θυμόν ἐστι, καὶ ἀπλῶς ἀκρασία καὶ
 4 κακία πῶς. ἔτι οὐδεὶς ὑβρίζει λυπούμενος, ὁ δ' ὀργῇ ποιῶν 20
 πᾶς ποιεῖ λυπούμενος, ὁ δ' ὑβρίζων μεθ' ἡδονῆς. εἰ οὖν οἷς
 ὀργίζεσθαι μάλιστα δίκαιον, ταῦτα ἀδικώτερα, καὶ ἡ ἀκρα-
 5 σία ἢ δι' ἐπιθυμίαν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐν θυμῷ ὕβρις. ὥς μὲν

30. ὁ om. K^b M^b34. δὴ add. K^b1149^b 2. αἰσχίον K^b

3.

καὶ οὐ Γ· καὶ K^b· οὐ L^b M^b

τοῖν αἰσχύων ἢ περὶ ἐπιθυμίας ἀκρασία τῆς περὶ τὸν θυ-
 25 μόν, καὶ ὅτι ἔστιν ἐγκράτεια καὶ ἡ ἀκρασία περὶ ἐπιθυ-
 μίας καὶ ἡδονὰς σωματικές, δηλουν· αὐτῶν δὲ τούτων τὰς 6
 διαφορὰς ληπτέον. ὥσπερ γὰρ εἴρηται κατ' ἀρχάς, αἱ
 μὲν ἀνθρώπιναί εἰσι καὶ φυσικαὶ καὶ τῷ γένει καὶ τῷ
 μεγέθει, αἱ δὲ θηριώδεις, αἱ δὲ διὰ πηρώσεις καὶ νοσή-
 30 ματα. τούτων δὲ περὶ τὰς πρώτας σωφροσύνη καὶ ἀκολα-
 σία μόνον ἐστίν· διὸ καὶ τὰ θηρία οὔτε σῶφρονα οὐτ' ἀκό-
 λαστα λέγομεν ἀλλ' ἢ κατὰ μεταφορὰν καὶ εἴ τιμι ὅλως
 ἄλλο πρὸς ἄλλο διαφέρει γένος τῶν ζώων ὕβρει καὶ σι-
 ναμωρία καὶ τῷ παμφάγον εἶναι· οὐ γὰρ ἔχει προαίρεσιν
 35 οὐδὲ λογισμόν, ἀλλ' ἐξέστηκε τῆς φύσεως, ὥσπερ οἱ μαι-
 1150^a νόμενοι τῶν ἀνθρώπων. ἔλαττον δὲ θηριότης κακίας, φοβε- 7
 ρώτερον δέ· οὐ γὰρ διέφθαρται τὸ βέλτιον, ὥσπερ ἐν τῷ
 ἀνθρώπῳ, ἀλλ' οὐκ ἔχει. ὅμοιον οὖν ὥσπερ ἄψυχον συμ-
 βάλλειν πρὸς ἐμψυχον, πότερον κάκιον· ἀσυνεστέρα γὰρ ἢ
 5 φαυλότης αἰὲν ἢ τοῦ μὴ ἔχοντος ἀρχήν, ὁ δὲ νοῦς ἀρχή.
 παραπλήσιον οὖν τὸ συμβάλλειν ἀδικίαν πρὸς ἀνθρωπον
 ἄδικον. ἔστι γὰρ ὡς ἐκάτερον κάκιον· μυριοπλάσια γὰρ ἂν
 κακὰ ποιήσειεν ἀνθρωπος κακὸς θηρίου.

8 Περὶ δὲ τὰς δι' ἀφῆς καὶ γεύσεως ἡδονὰς καὶ λύπας VII.
 10 καὶ ἐπιθυμίας καὶ φηγάς, περὶ ἧς ἢ τε ἀκολασία καὶ ἡ
 σωφροσύνη διωρίσθη πρότερον, ἔστι μὲν οὕτως ἔχειν ὥστε
 ἡτᾶσθαι καὶ ὧν οἱ πολλοὶ κρείττους, ἔστι δὲ κρατεῖν καὶ
 ὧν οἱ πολλοὶ ἡττους· τούτων δ' ὁ μὲν περὶ ἡδονὰς ἀκρατῆς
 ὁ δ' ἐγκρατῆς, ὁ δὲ περὶ λύπας μαλακὸς ὁ δὲ καρτερι-
 15 κός. μεταξὺ δ' ἢ τῶν πλείστων ἔξις, καὶ εἰ ρέπουσι μάλ-

25. ante ἐγκράτεια add. ἡ L^b
 vulg. 32. τιμι] fort. τι

βέλτιστον L^b Γ

τις συμβάλλοι L^b M^b Asp.

28. ἀνθρώπιναί K^b Asp.: ἀνθρωπικαί

33. σινομωρίαί K^b L^b Γ

1150^a 2.

6. τὸ συμβάλλειν K^b Γ: τοῦτο συμβάλλειν ὥσπερ εἰ

2 λον πρὸς τὰς χεῖρους. ἐπεὶ δ' ἔναι τῶν ἡδονῶν ἀναγκαῖαι
 εἰσιν αἱ δ' οὐ, καὶ μέχρι τινός, αἱ δ' ὑπερβολαὶ οὐ, οὐδ' αἱ
 ἐλλείψεις, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἐπιθυμίας ἔχει καὶ λύπας,
 ὁ μὲν τὰς ὑπερβολὰς διώκων τῶν ἡδέων †ἢ καθ' ὑπερβολὰς†
 ἢ διὰ προαίρεσιν, δι' αὐτὰς καὶ μηδὲν δι' ἕτερον ἀποβαί- 20
 νον, ἀκόλαστος· ἀνάγκη γὰρ τοῦτον μὴ εἶναι μεταμελητικόν,
 ὥστ' ἀνίατος· ὁ γὰρ ἀμεταμέλητος ἀνίατος. ὁ δ' ἐλλείπων
 ὁ ἀντικείμενος, ὁ δὲ μέσος σώφρων. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ φεύ-
 γων τὰς σωματικὰς λύπας μὴ δι' ἦτταν ἀλλὰ διὰ προ-
 3 αῖρεσιν. τῶν δὲ μὴ προαιρουμένων ὁ μὲν ἄγεται διὰ τὴν 25
 ἡδονήν, ὁ δὲ διὰ τὸ φεύγειν τὴν λύπην τὴν ἀπὸ τῆς ἐπι-
 θυμίας, ὥστε διαφέρουσιν ἀλλήλων. παντὶ δ' ἂν δόξειε χεί-
 ρων εἶναι, εἴ τις μὴ ἐπιθυμῶν ἢ ἡρέμα πράττοι τι αἰσχρόν,
 ἢ εἰ σφόδρα ἐπιθυμῶν, καὶ εἰ μὴ ὀργιζόμενος τύπτοι ἢ
 εἰ ὀργιζόμενος· τί γὰρ ἂν ἐποίει ἐν πάθει ὦν; διὸ ὁ ἀκό- 30
 λαστος χείρων τοῦ ἀκρατοῦς. τῶν δὲ λεχθέντων τὸ μὲν μα-
 4 λακίας εἶδος μᾶλλον, ὁ δ' ἀκόλαστος. ἀντίκειται δὲ τῷ
 μὲν ἀκρατεῖ ὁ ἐγκρατής, τῷ δὲ μαλακῷ ὁ καρτερικός· τὸ
 μὲν γὰρ καρτερεῖν ἐστὶν ἐν τῷ ἀντέχειν, ἢ δ' ἐγκράτεια
 ἐν τῷ κρατεῖν, ἕτερον δὲ τὸ ἀντέχειν καὶ κρατεῖν, ὥσπερ 35
 καὶ τὸ μὴ ἡττᾶσθαι τοῦ νικᾶν· διὸ καὶ αἰρετώτερον ἐγκρά-
 5 τεια καρτερίας ἐστίν. ὁ δ' ἐλλείπων πρὸς ἃ οἱ πολλοὶ καὶ 1150^b
 ἀντιτείνουσι καὶ δύνανται, οὗτος μαλακὸς καὶ τρυφῶν· καὶ
 γὰρ ἡ τρυφή μαλακία τίς ἐστίν· ὅς ἔλκει τὸ ἱμάτιον, ἵνα
 μὴ πονήσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ αἵρειν λύπην, καὶ μιμούμενος τὸν
 6 κάμνοντα οὐκ οἴεται ἄθλιος εἶναι, ἀθλίῳ ὅμοιος ὦν. ὁμοίως 5
 δ' ἔχει καὶ περὶ ἐγκράτειαν καὶ ἀκρασίαν. οὐ γὰρ εἴ τις
 ἰσχυρῶν καὶ ὑπερβαλλουσῶν ἡδονῶν ἡττᾶται ἢ λυπῶν,

19. ἢ καθ' ὑπερβολὴν M^b: fort. ἢ ὑπερβολαί, 20. ἢ] καὶ M^b 28.
 πράττει L^b M^b Γ Asp. 29. τύπτει L^b M^b Γ Asp.

θαυμαστόν, ἀλλὰ συγγνωμονικὸν εἰ ἀντιτείνων, ὥσπερ ὁ
 Θεοδόκτου Φιλοκτήτης ὑπὸ τοῦ ἔχως πεπληγμένος ἢ ὁ
 10 Καρκίνου ἐν τῇ Ἀλόπῃ Κερκύων, καὶ ὥσπερ οἱ κατέχειν
 πειρώμενοι τὸν γέλωτα ἀθρόον ἐκκαγχάζουσιν, οἷον συνέπεσε
 Ξενοφάντῳ· ἀλλ' εἴ τις πρὸς ἃς οἱ πολλοὶ δύνανται ἀντέ-
 χειν, τούτων ἡττᾶται καὶ μὴ δύναται ἀντιτείνειν, μὴ διὰ
 φύσιν τοῦ γένους ἢ διὰ νόσον, οἷον ἐν τοῖς Σκυθῶν βασι-
 15 λεύσιν ἢ μαλακία διὰ τὸ γένος, καὶ ὥς τὸ θῆλυ πρὸς τὸ
 ἄρρεν διέστηκεν. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ παιδιώδης ἀκόλαστος εἶναι, 7
 ἔστι δὲ μαλακός. ἡ γὰρ παιδιὰ ἄνεσίς ἐστιν, εἴπερ ἀνά-
 παυσις· τῶν δὲ πρὸς ταύτην ὑπερβαλλόντων ὁ παιδιώδης
 ἐστίν. ἀκρασίας δὲ τὸ μὲν προπέτεια τὸ δ' ἀσθένεια. οἷ 8
 20 μὲν γὰρ βουλευσάμενοι οὐκ ἐμμένουσιν οἷς ἐβουλεύσαντο διὰ
 τὸ πάθος, οἷ δὲ διὰ τὸ μὴ βουλεύσασθαι ἄγονται ὑπὸ τοῦ πά-
 θους· ἔνιοι γάρ, ὥσπερ προγαργαλίσαντες οὐ γαργαλίζονται,
 οὕτω καὶ προαισθόμενοι καὶ προῖδόντες καὶ προεγείραντες
 ἑαυτοὺς καὶ τὸν λογισμόν οὐχ ἡττῶνται ὑπὸ τοῦ πάθους, οὐτ'
 25 ἂν ἥδὲ ἢ οὐτ' ἂν λυπηρόν. μάλιστα δ' οἱ ὀξεῖς καὶ μελαγ-
 χολικοὶ τὴν προπετὴ ἀκρασίαν εἰσὶν ἀκρατεῖς· οἷ μὲν γὰρ
 διὰ τὴν ταχυτῆτα οἷ δὲ διὰ τὴν σφοδρότητα οὐκ ἀνα-
 μένουσι τὸν λόγον, διὰ τὸ ἀκολουθητικοὶ εἶναι τῇ φαντασίᾳ.
 9 Ἔστι δ' ὁ μὲν ἀκόλαστος, ὥσπερ ἐλέχθη, οὐ μεταμε- VIII.
 30 λητικός· ἐμμένει γὰρ τῇ προαιρέσει· ὁ δ' ἀκρατὴς μετα-
 μελητικός πᾶς. διὸ οὐχ ὥσπερ ἠπορήσαμεν, οὕτω καὶ ἔχει,
 ἀλλ' ὁ μὲν ἀνίατος ὁ δ' ἰατός· ἔοικε γὰρ ἡ μὲν μοχθη-
 ρία τῶν νοσημάτων οἷον ὑδέρῳ καὶ φθίσει, ἡ δ' ἀκρασία
 τοῖς ἐπιληπτικοῖς· ἡ μὲν γὰρ συνεχὴς ἡ δ' οὐ συνεχὴς
 35 πονηρία. καὶ ὅλως δ' ἕτερον τὸ γένος ἀκρασίας καὶ κα-

1150^b 11. ἀθρόον ἐκκαγχάζουσιν gr. K^b17. εἴπερ] εἴπερ οὖν K^bM^b Γ22. προγαργαλισθέντες L^b M^b: οἱ προγαργαλισθέντες Asp.23. προαισθανόμενοι gr. K^b M^b32. εἰνίας, ὁ δ' ἀνίατος L^b

κίας· ἡ μὲν γὰρ κακία λανθάνει, ἡ δ' ἀκρασία οὐ λανθάνει.
 2 αὐτῶν δὲ τούτων βελτίους οἱ ἐκστατικοὶ ἢ οἱ τὸν λόγον 1151^a
 ἔχοντες μὲν, μὴ ἐμμένοντες δέ· ὑπ' ἐλάττονος γὰρ πάθους
 ἡττῶνται, καὶ οὐκ ἀπροβούλευτοι ὥσπερ ἄτεροι· ὅμοιος γὰρ
 ὁ ἀκρατής ἐστι τοῖς ταχὺ μεθυσκομένοις καὶ ὑπ' ὀλίγου
 3 οἴνου καὶ ἐλάττονος ἢ ὡς οἱ πολλοί. ὅτι μὲν οὖν κακία ἡ 5
 ἀκρασία οὐκ ἔστι, φανερόν (ἀλλὰ πῇ ἴσως)· τὸ μὲν γὰρ
 παρὰ προαίρεσιν τὸ δὲ κατὰ τὴν προαίρεσίν ἐστιν· οὐ μὴν ἀλλ'
 ὅμοιον γε κατὰ τὰς πράξεις, ὥσπερ τὸ Δημοδόκου εἰς Μι-
 λησίους “Μιλήσιοι ἀξύνετοι μὲν οὐκ εἰσίν, δρῶσιν δ' οἷάπερ
 ἀξύνετοι,” καὶ οἱ ἀκρατεῖς ἄδικοι μὲν οὐκ εἰσίν, ἀδικήσουσι δέ. 10
 4 ἐπεὶ δ' ὁ μὲν τοιοῦτος οἶος μὴ διὰ τὸ πεπεῖσθαι διώκειν
 τὰς καθ' ὑπερβολὴν καὶ παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον σωμα-
 τικὰς ἡδονάς, ὁ δὲ πέπεισται διὰ τὸ τοιοῦτος εἶναι οἶος
 διώκειν αὐτάς, ἐκείνος μὲν οὖν εὐμετάπειστος, οὗτος δὲ οὐ·
 ἡ γὰρ ἀρετὴ καὶ μοχθηρία τὴν ἀρχὴν ἣ μὲν φθείρει ἡ 15
 δὲ σφύζει, ἐν δὲ ταῖς πράξεσι τὸ οὐ ἕνεκα ἀρχῆς, ὥσπερ ἐν
 τοῖς μαθηματικοῖς αἱ ὑποθέσεις· οὔτε δὴ ἐκεῖ ὁ λόγος δι-
 δασκαλικὸς τῶν ἀρχῶν οὔτε ἐνταῦθα, ἀλλ' ἀρετὴ ἡ φυσικὴ
 ἡ ἐθιστὴ τοῦ ὀρθοδοξεῖν περὶ τὴν ἀρχήν. σῶφρων μὲν οὖν ὁ
 5 τοιοῦτος, ἀκόλαστος δ' ὁ ἐναντίος. ἔστι δέ τις διὰ πάθος ἐκ- 20
 στατικὸς παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ὃν ὥστε μὲν μὴ πράττειν
 κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον κρατεῖ τὸ πάθος, ὥστε δ' εἶναι τοιοῦ-
 τον οἶον πεπεῖσθαι διώκειν ἀνέδην δεῖν τὰς τοιαύτας ἡδο-
 νὰς οὐ κρατεῖ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀκρατής, βελτίων <ὦν> τοῦ ἀκο-
 λάστου, οὐδὲ φαῦλος ἀπλῶς· σφύζεται γὰρ τὸ βέλτιστον, ἡ 25
 ἀρχή. ἄλλος δ' ἐναντίος, ὁ ἐμμενετικὸς καὶ οὐκ ἐκστατικὸς

1151^a 6. οὐκ om. pr. K^b L^b
 οἱ ἀξύνετοι vulg.
 αὐτός pr. K^b
 καὶ add. ἡ L^b

μετάπειστος pr. K^b
 21. ὦν add. Aldina

7. τὴν om. M^b
 10. ἀδικήσουσι K^b: ἀδικούσι vulg.

ὁ Victorius
 25. οὐδὲ] ὁ δὲ K^b L^b

9. ἀξύνετοι O^b:
 14. αὐτάς]
 15. post

διά γε τὸ πάθος. φανερόν δὴ ἐκ τούτων ὅτι ἡ μὲν σπονδαία
ἐξίς, ἡ δὲ φαύλη.

- 10 Πότερον οὖν ἐγκρατής ἐστιν ὁ ὁποιοῦν λόγῳ καὶ ὁποι- IX.
30 αοῦν προαιρέσει ἐμμένων ἢ ὁ τῇ ὀρθῇ, καὶ ἀκρατής δὲ ὁ
ὁποιοῦν μὴ ἐμμένων προαιρέσει καὶ ὁποιοῦν λόγῳ ἢ ὁ
τῷ μὴ ψευδεῖ λόγῳ καὶ τῇ προαιρέσει τῇ ὀρθῇ, ὥσπερ
ἠπορήθη πρότερον; ἢ κατὰ μὲν συμβεβηκὸς ὁποιοῦν,
καθ' αὐτὸ δὲ τῷ ἀληθεῖ λόγῳ καὶ τῇ ὀρθῇ προαιρέσει
35 ὁ μὲν ἐμμένει ὁ δ' οὐκ ἐμμένει; εἰ γάρ τις τοδὶ διὰ τοδὶ
1151^b αἰρεῖται ἢ διώκει, καθ' αὐτὸ μὲν τοῦτο διώκει καὶ αἰρεῖται,
κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τὸ πρότερον. ἀπλῶς δὲ λέγομεν τὸ
καθ' αὐτό. ὥστε ἐστι μὲν ὡς ὁποιοῦν δόξῃ ὁ μὲν ἐμμένει
ὁ δ' ἐξίσταται, ἀπλῶς δὲ [ὁ] τῇ ἀληθεῖ. εἰσὶ δέ τινες οἱ 2
5 ἐμμενετικοὶ τῇ δόξῃ εἰσίν, οὓς καλοῦσιν ἰσχυρογνώμονας, οἱ
δύσπειστοι καὶ οὐκ εὐμετάπειστοι· οἱ ὅμοιον μὲν τι ἔχουσι
τῷ ἐγκρατεῖ, ὥσπερ ὁ ἄσωτος τῷ ἐλευθερίῳ καὶ ὁ θρασὺς
τῷ θαρραλέῳ, εἰσὶ δ' ἕτεροι κατὰ πολλὰ. ὁ μὲν γὰρ διὰ
πάθος καὶ ἐπιθυμίαν οὐ μεταβάλλει [ὁ ἐγκρατής], ἐπεὶ
10 εὐπειστος, ὅταν τύχῃ, ἔσται ὁ ἐγκρατής· οἱ δὲ οὐχ ὑπὸ λό-
γου, ἐπεὶ ἐπιθυμίας γε λαμβάνουσι, καὶ ἄγονται πολλοὶ
ὑπὸ τῶν ἡδονῶν. εἰσὶ δὲ ἰσχυρογνώμονες οἱ ἰδιογνώμονες 3
καὶ οἱ ἀμαθεῖς καὶ οἱ ἄγροικοι, οἱ μὲν ἰδιογνώμονες δι'
ἡδονῇ καὶ λύπῃ· χαίρουσι γὰρ νικῶντες ἐὰν μὴ μετα-
15 πείθωνται, καὶ λυποῦνται ἐὰν ἄκυρα τὰ αὐτῶν ἢ ὥσπερ
ψηφίσματα· ὥστε μᾶλλον τῷ ἀκρατεῖ ἐοίκασι ἢ τῷ ἐγ-

29. δ om. pr. K^b 30. δ post δὲ om. pr. K^b L^b 32. μὴ add.
L^b ὀρθῇ L^b: μὴ ὀρθῇ vulg. 33. ante ὁποιοῦν add. δ M^b Γ 34.
τῷ] δ τῷ K^b M^b Γ 1151^b 4. δ om. Turnebus οἱ corr.² K^b: οἱ pr. K^b
L^b Γ: καὶ M^b 5. εἰσίν K^b: εἰσὶ δὲ L^b Γ: om. M^b οἱ pr. K^b: οἶον
vulg. 7. ὥσπερ] οἶον K^b M^b Γ 9. δ ἐγκρατής secluss. Scaliger
10. οἱ Γ: δ codd. 15. αὐτῶν Ramsauer

- 4 κρατεῖ. εἰσὶ δέ τινες οἱ τοῖς δόξασιν οὐκ ἐμμένουσιν οὐ δι'
 ἀκρασίαν, οἷον ἐν τῷ Φιλοκτήτῃ τῷ Σοφοκλέους ὁ Νεο-
 πτόλεμος· καίτοι δι' ἡδονὴν οὐκ ἐνέμεινεν, ἀλλὰ καλήν· τὸ
 γὰρ ἀληθεύειν αὐτῷ καλὸν ἦν, ἐπέισθη δ' ὑπὸ τοῦ Ὀδυσ- 20
 σέως ψεύδεσθαι. οὐ γὰρ πᾶς ὁ δι' ἡδονὴν τι πράττων οὐτ'
 ἀκόλαστος οὔτε φαῦλος οὐτ' ἀκρατής, ἀλλ' ὁ δι' αἰσχράν.
- 5 Ἐπεὶ δ' ἔστι τις καὶ τοιοῦτος οἷος ἦττον ἢ δεῖ τοῖς σω- 11
 ματικοῖς χαίρειν, καὶ οὐκ ἐμμένων τῷ λόγῳ, ὁ [τοιοῦτος]
 τοῦτου καὶ τοῦ ἀκρατοῦς μέσος ὁ ἐγκρατής· ὁ μὲν γὰρ ἀκρα- 25
 τὴς οὐκ ἐμμένει τῷ λόγῳ διὰ τὸ μᾶλλον τι, οὗτος δὲ διὰ
 τὸ ἥττον τι· ὁ δ' ἐγκρατής ἐμμένει καὶ οὐδὲ δι' ἕτερον με-
 ταβάλλει. δεῖ δέ, εἴπερ ἡ ἐγκράτεια σπουδαῖον, ἀμφοτέ-
 ρας τὰς ἐναντίας ἕξεις φαύλας εἶναι, ὥσπερ καὶ φαίνον-
 ται· ἀλλὰ διὰ τὸ τὴν ἑτέραν ἐν ὀλίγοις καὶ ὀλιγάκις εἶναι 30
 φανεράν, ὥσπερ ἡ σωφροσύνη τῇ ἀκολασίᾳ δοκεῖ ἐναντίον
 6 εἶναι μόνον, οὕτω καὶ ἡ ἐγκράτεια τῇ ἀκρασίᾳ. ἐπεὶ δὲ
 καθ' ὁμοιότητα πολλὰ λέγεται, καὶ ἡ ἐγκράτεια ἡ τοῦ
 σώφρονος καθ' ὁμοιότητα ἡκολούθηκεν· ὅ τε γὰρ ἐγκρατὴς
 οἷος μηδὲν παρὰ τὸν λόγον διὰ τὰς σωματικὰς ἡδονὰς 35
 ποιεῖν καὶ ὁ σώφρων, ἀλλ' ὁ μὲν ἔχων ὁ δ' οὐκ ἔχων 1152^a
 φαύλας ἐπιθυμίας, καὶ ὁ μὲν τοιοῦτος οἷος μὴ ἡδεσθαι
 παρὰ τὸν λόγον, ὁ δ' οἷος ἡδεσθαι ἀλλὰ μὴ ἄγεσθαι.
 ὅμοιοι δὲ καὶ ὁ ἀκρατής καὶ ἀκόλαστος, ἕτεροι μὲν ὄντες,
 ἀμφοτέροι δὲ τὰ σωματικὰ ἡδέα διώκουσιν, ἀλλ' ὁ μὲν καὶ 5
 X. οἰόμενος δεῖν, ὁ δ' οὐκ οἰόμενος. Οὐδ' ἅμα φρόνιμον καὶ
 ἀκρατὴ ἐνδέχεται εἶναι τὸν αὐτόν· ἅμα γὰρ φρόνιμος καὶ
 2 σπουδαῖος τὸ ἦθος δέδεικται ὦν. ἔτι οὐ τῷ εἰδέναι μόνον
 φρόνιμος ἀλλὰ καὶ τῷ πρακτικός· ὁ δ' ἀκρατής οὐ πρακτικός

21. οὐτ' K^b: ἢ L^b M^b: om. Γ22. οὐτε—οὐτ' K^b: ἢ—ἢ L^b M^b Γ

24. χαίρειν Asp.: χαίρων codd.

δ] ἢ M^b

τοιοῦτος seclusi

1152^a 4. ἀκόλαστος K^b: ὁ ἀκόλαστος vulg.

10 — τὸν δὲ δεινὸν οὐδὲν κωλύει ἀκρατῇ εἶναι· διὸ καὶ δοκοῦσιν
 ἐνίοτε φρόνιμοι μὲν εἶναι τινες ἀκρατεῖς δέ, διὰ τὸ τὴν δει-
 νότητα διαφέρειν τῆς φρονήσεως τὸν εἰρημένον τρόπον ἐν τοῖς
 πρώτοις λόγοις, καὶ κατὰ μὲν τὸν λόγον ἐγγὺς εἶναι, δια-
 φέρειν δὲ κατὰ τὴν προαίρεσιν—οὐδὲ δὴ ὥς ὁ εἰδὼς καὶ θεω- 3
 15 ρῶν, ἀλλ' ὥς ὁ καθεύδων ἢ οἰνωμένος. καὶ ἐκὼν μὲν (τρό-
 πον γάρ τινα εἰδὼς καὶ ὃ ποιεῖ καὶ οὐ ἔνεκα), πονηρὸς δ' οὐ·
 ἡ γὰρ προαίρεσις ἐπιεικής· ὥσθ' ἡμιπόνηρος. καὶ οὐκ ἄδικος·
 οὐ γὰρ ἐπίβουλος· ὃ μὲν γὰρ αὐτῶν οὐκ ἐμμενετικός οἷς ἂν
 βουλευέσθαι, ὃ δὲ μελαγχολικὸς οὐδὲ βουλευτικός ὅλως. καὶ
 20 ἔοικε δὴ ὁ ἀκρατὴς πόλει ἢ ψηφίζεται μὲν ἅπαντα τὰ
 δέοντα καὶ νόμους ἔχει σπουδαίους, χρήται δὲ οὐδέν, ὥσπερ
 Ἀναξανδρίδης ἔσκωπεν

ἡ πόλις ἐβούλεθ', ἢ νόμων οὐδὲν μέλει·

ὃ δὲ πονηρὸς χρωμένη μὲν τοῖς νόμοις, πονηροῖς δὲ χρωμένη. 4
 25 ἔστι δ' ἀκρασία καὶ ἐγκράτεια περὶ τὸ ὑπερβάλλον τῆς τῶν
 πολλῶν ἕξεως· ὃ μὲν γὰρ ἐμμένει μᾶλλον ὃ δ' ἡττον τῆς
 τῶν πλείστων δυνάμεως. εὐιατοτέρα δὲ τῶν ἀκρασιῶν, ἣν οἱ
 μελαγχολικοὶ ἀκρατεύονται, τῶν βουλευομένων μὲν μὴ ἐμ-
 μενόντων δέ, καὶ οἱ δι' ἐθισμού ἀκρατεῖς τῶν φυσικῶν· ῥᾶον
 30 γὰρ ἔθος μετακινήσαι φύσεως· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὸ ἔθος
 χαλεπόν, ὅτι τῇ φύσει ἔοικεν, ὥσπερ καὶ Εὐννος λέγει

φημι πολυχρόνιον μελέτην ἔμεναι, φίλε, καὶ δὴ
 ταύτην ἀνθρώποισι τελευτῶσαν φύσιν εἶναι.

τί μὲν οὖν ἐστὶν ἐγκράτεια καὶ τί ἀκρασία καὶ τί καρτερία 5
 35 καὶ τί μαλακία, καὶ πῶς ἔχουσιν αἱ ἕξεις αὐταὶ πρὸς ἀλ-
 λήλας, εἴρηται.

21. οὐδὲν K^b: οὐδενὶ vulg.
 φύσει Ramsauer

28. βουλευσαμένων K^b M^b

29. τῶν

- XI.** Περὶ δὲ ἡδονῆς καὶ λύπης θεωρῆσαι τοῦ τὴν πολιτικὴν 1152^b
 φιλοσοφοῦντος· οὗτος γὰρ τοῦ τέλους ἀρχιτέκτων, πρὸς δὲ βλέ- 12
 ποντες ἕκαστον τὸ μὲν κακὸν τὸ δ' ἀγαθὸν ἀπλῶς λέγομεν.
 2 ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐπισκέψασθαι περὶ αὐτῶν· τὴν
 τε γὰρ ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν τὴν ἠθικὴν περὶ λύπας καὶ 5
 ἡδονᾶς ἔθεμεν, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οἱ πλείστοι μεθ' ἡδονῆς
 εἶναί φασιν· διὸ καὶ τὸν μακάριον ὠνομάκασιν ἀπὸ τοῦ χαί-
 3 ρειν. τοῖς μὲν οὖν δοκεῖ οὐδεμία ἡδονὴ εἶναι ἀγαθόν, οὔτε
 καθ' αὐτὸ οὔτε κατὰ συμβεβηκός· οὐ γὰρ εἶναι ταῦτὸ τὸ ἀγα-
 4 θὸν καὶ ἡδονήν· τοῖς δ' ἔναι μὲν εἶναι, αἱ δὲ πολλαὶ 10
 φαῦλαι. ἔτι δὲ τούτων τρίτον, εἰ καὶ πᾶσαι ἀγαθόν, ὅμως μὴ
 4 ἐνδέχασθαι εἶναι τὸ ἄριστον ἡδονήν. ὅλως μὲν οὖν οὐκ ἀγα-
 θόν, ὅτι πᾶσα ἡδονὴ γένεσις ἐστὶν εἰς φύσιν αἰσθητή, οὐδεμία
 δὲ γένεσις συγγενὴς τοῖς τέλεσι, οἷον οὐδεμία οἰκοδόμησις
 οἰκία. ἔτι ὁ σῶφρων φεύγει τὰς ἡδονάς. ἔτι ὁ φρόνιμος τὸ 15
 ἄλμπον διώκει, οὐ τὸ ἡδύ. ἔτι ἐμπόδιον τῷ φρονεῖν αἱ ἡδο-
 ναί, καὶ ὅσῳ μᾶλλον χαίρει, μᾶλλον, οἷον τῇ τῶν ἀφροδισίῳ·
 οὐδένα γὰρ ἂν δύνασθαι νοῆσαι τι ἐν αὐτῇ. ἔτι τέχνη οὐδε-
 μία ἡδονῆς· καίτοι πᾶν ἀγαθὸν τέχνης ἔργον. ἔτι παιδία
 5 καὶ θηρία διώκει τὰς ἡδονάς. τοῦ δὲ μὴ πάσας σπουδαίας, 20
 ὅτι εἰσὶ καὶ αἰσχροὶ καὶ ὀνειδιζόμεναι, καὶ ὅτι βλαβεραί·
 νοσώδη γὰρ ἔναι τῶν ἡδέων. ὅτι δ' οὐ τᾷριστον ἡδονή, ὅτι
 οὐ τέλος ἀλλὰ γένεσις. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα σχεδὸν ταῦτ'
 ἐστίν.
- XII.** "Ὅτι δ' οὐ συμβαίνει διὰ ταῦτα μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ 13
 τὸ ἄριστον, ἐκ τῶνδε δῆλον. πρῶτον μὲν, ἐπεὶ τὸ ἀγαθὸν
 διχῶς (τὸ μὲν γὰρ ἀπλῶς τὸ δὲ τινί), καὶ αἱ φύσεις καὶ

1152^b 2. δ] δ' ἂν K^b 9. τὸ add. K^b (utramque scripturam agnoscit Asp.) 13. αἰσθητήν K^b 17. τὴν pr. L^b Γ: ἡ Scaliger 21. καὶ ἔτι L^b 22. οὐ τᾷριστον Spengel: οὐκ ἄριστον codd. ἡδονή K^b: ἡ ἡδονή vulg. 23. ταῦτ' ἐστὶ σχεδόν K^b

αἱ ἔξεις ἀκολουθήσουσιν, ὥστε καὶ αἱ κινήσεις καὶ αἱ γειρέσεις,
καὶ αἱ φαῦλαι δοκοῦσαι εἶναι αἷ μὲν ἀπλῶς φαῦλαι τινὲ
30 δ' οὐ ἀλλ' αἵρεται τῷδε, εἶναι δ' οὐδὲ τῷδε ἀλλὰ ποτὲ καὶ
ὀλίγον χρόνον αἵρεται, <ἀπλῶς> δ' οὐ' αἷ δ' οὐδ' ἡδοναί, ἀλλὰ
φαίνονται, ὅσαι μετὰ λύπης καὶ ἰατρείας ἔνεκεν, οἷον αἱ τῶν
καμνόντων. ἔτι ἐπεὶ τοῦ ἀγαθοῦ τὸ μὲν ἐνέργεια τὸ δ' ἔξις, 2
κατὰ συμβεβηκὸς αἱ καθιστᾶσαι εἰς τὴν φυσικὴν ἔξις ἡδεῖαι
35 εἰσιν· ἔστι δ' ἡ ἐνέργεια ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ὑπολοίπου
ἔξεως καὶ φύσεως, ἐπεὶ καὶ ἄνευ λύπης καὶ ἐπιθυμίας εἰσὶν
1153^a ἡδοναί, οἷον αἱ τοῦ θεωρεῖν [ἐνέργειαι], τῆς φύσεως οὐκ ἐνδεοῦς
οὔσης. σημεῖον δ' ὅτι οὐ τῷ αὐτῷ ἡδεῖ χαίρουσιν ἀναπληρου-
μένης τε τῆς φύσεως καὶ καθεστηκυίας, ἀλλὰ καθεστηκυίας
μὲν τοῖς ἀπλῶς ἡδέεσιν, ἀναπληρουμένης δὲ καὶ τοῖς ἐναντίοις·
5 καὶ γὰρ ὀξέσι καὶ πικροῖς χαίρουσιν, ὧν οὐδὲν οὔτε φύσει ἡδὺ
οὔθ' ἀπλῶς ἡδύ. ὥστ' οὐδ' ἡδοναί· ὥς γὰρ τὰ ἡδέα πρὸς ἄλ-
ληλα διέστηκεν, οὕτω καὶ αἱ ἡδοναί αἱ ἀπὸ τούτων. ἔτι οὐκ 3
ἀνάγκη ἕτερόν τι εἶναι βέλτιον τῆς ἡδονῆς, ὥσπερ τινὲς φασι
τὸ τέλος τῆς γενέσεως· οὐ γὰρ γενέσεις εἰσὶν οὐδὲ μετὰ γενέ-
10 σεως πᾶσαι, ἀλλ' ἐνέργειαι καὶ τέλος· οὐδὲ γινομένων συμ-
βαίνουσιν ἀλλὰ χρωμένων· καὶ τέλος οὐ πασῶν ἕτερόν τι,
ἀλλὰ τῶν εἰς τὴν τελέωσιν ἀγομένων τῆς φύσεως. διὸ καὶ
οὐ καλῶς ἔχει τὸ αἰσθητὴν γένεσιν φάναι εἶναι τὴν ἡδονήν,
ἀλλὰ μᾶλλον λεκτέον ἐνέργειαν τῆς κατὰ φύσιν ἔξεως,
15 ἀντὶ δὲ τοῦ αἰσθητὴν ἀνεμπόδιστον. δοκεῖ δὲ γένεσίς τιςιν
εἶναι, ὅτι κυρίως ἀγαθόν· τὴν γὰρ ἐνέργειαν γένεσιν οἰονται

28. αἱ ante ἔξεις om. K^b29. εἶναι αἷ μὲν om. K^b Γ (et fort. Asp.)

31. ἀπλῶς add. Asp.

35. ἔστι—ἐν] ὅτι αἱ ἐνέργειαι μὲν K^b (ἔστι
δ' ἡ ἡδονὴ ἐνέργεια fort. Asp.) ὑπολοίπου K^b Asp.: ἐπιλοίπου L^b: ὑπο-λύπου M^b: ἐπιλύπου conl. Gifanius1153^a 1. ἡ τοῦ θεωρεῖν ἐνέργειαK^b ἐνέργειαι om. Asp.2. χαίρουσιν ἡδεῖ L^b

7. διέστηκεν

conl. Bonitz: συνέστηκεν codd.

12. καὶ om. K^b

15. τιςιν Rassow

(et fort. Asp.): τις codd.

4 εἶναι, ἔστι δ' ἕτερον. τὸ δ' εἶναι φαύλας ὅτι νοσώδῃ ἔνια
 ἡδέα, τὸ αὐτὸ καὶ ὅτι ὑγιεινὰ ἔνια φαῦλα πρὸς χρηματισμόν.
 ταύτῃ οὖν φαῦλα ἄμφω, ἀλλ' οὐ φαῦλα κατὰ γε τοῦτο,
 5 ἐπεὶ καὶ τὸ θεωρεῖν ποτὲ βλάπτει πρὸς ὑγίειαν. ἐμποδίζει 20
 δὲ οὔτε φρονήσει οὔθ' ἕξει οὐδεμιᾷ ἢ ἀφ' ἐκάστης ἡδονῇ, ἀλλ'
 αἱ ἀλλότριά, ἐπεὶ αἱ ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν καὶ μαυθάνειν μάλ-
 6 λον ποιήσουσι θεωρεῖν καὶ μαυθάνειν. τὸ δὲ τέχνης μὴ εἶναι
 ἔργον ἡδονὴν μηδεμίαν εὐλόγως συμβέβηκεν· οὐδὲ γὰρ ἄλ-
 λης ἐνεργείας οὐδεμιᾶς τέχνη ἐστίν, ἀλλὰ τῆς δυνάμεως· 25
 καίτοι καὶ ἡ μυρεψικὴ τέχνη καὶ ἡ ὀψοποιητικὴ δοκεῖ ἡδο-
 7 νῆς εἶναι. τὸ δὲ τὸν σῶφρονα φεύγειν καὶ τὸν φρόνιμον διώ-
 κειν τὸν ἄλυπον βίον, καὶ τὸ τὰ παιδία καὶ τὰ θηρία διώ-
 κειν, τῷ αὐτῷ λύεται πάντα. ἐπεὶ γὰρ εἴρηται πῶς ἀγαθαὶ
 ἀπλῶς καὶ πῶς οὐκ ἀγαθαὶ πᾶσαι αἱ ἡδοναί, τὰς τοιαύτας 30
 καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ παιδία διώκει, καὶ τὴν τούτων ἄλυπίαν
 ὁ φρόνιμος, τὰς μετ' ἐπιθυμίας καὶ λύπης, καὶ τὰς σωμα-
 τικὰς (τοιαῦται γὰρ αὗται) καὶ τὰς τούτων ὑπερβολάς, καθ'
 ἃς ὁ ἀκόλαστος ἀκόλαστος. διὸ ὁ σῶφρων φεύγει ταύτας,
 ἐπεὶ εἰσὶν ἡδοναὶ καὶ σῶφρονος. 35

ΧΙΙΙ. Ἀλλὰ μὴν ὅτι καὶ ἡ λύπη κακόν, ὁμολογεῖται, καὶ 1153^b
 φευκτόν· ἥ μὲν γὰρ ἀπλῶς κακόν, ἥ δὲ τῷ πῇ ἐμποδι- 14
 στική. τῷ δὲ φευκτῷ τὸ ἐναντίον ἢ φευκτόν τι καὶ κακόν,
 ἀγαθόν. ἀνάγκη οὖν τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν τι εἶναι. ὥς γὰρ
 Σπεύσιππος ἔλυνεν, οὐ συμβαίνει ἡ λύσις, ὥσπερ τὸ μείζον 5
 τῷ ἐλάττονι καὶ τῷ ἴσῳ ἐναντίον· οὐ γὰρ ἂν φαίη ὅπερ κα-
 2 κόν τι εἶναι τὴν ἡδονήν. τᾶριστόν τ' οὐδὲν κωλύει ἡδονήν

29. γὰρ] καὶ K^b Γ 29 et 30. ἀγαθὰ K^b 30. αἱ om. pr. K^b M^b

31. καὶ ante τὰ θηρία add. K^b 32. ὁ om. K^b τὰς ante μετ' om. K^b

34. ἀκόλαστος om. Γ Asp. 1153^b 1. καὶ ante ἡ om. K^b M^b 3.

τ[ι] τε L^b post κακόν add. ἢ pr. K^b, ἢ corr.² K^b Γ 7. τᾶριστον

Spengel (et fort. Asp.): ἄριστον codd. τ'] δ' Γ

τινα εἶναι, εἰ εἶναι φαῦλαι ἡδοναί, ὥσπερ καὶ ἐπιστήμην τινα ἐνίων φαύλων οὐσῶν. ἴσως δὲ καὶ ἀναγκαῖον, εἴπερ ἐκάστης
 10 ἕξέως εἰσιν ἐνέργειαι ἀνεμπόδιστοι, εἴθ' ἢ πασῶν ἐνέργειά ἐστιν εὐδαιμονία εἴτε ἢ τινὸς αὐτῶν, ἂν ᾗ ἀνεμπόδιστος, αἰρετωτάτην εἶναι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡδονή. ὥστε εἴη ἂν τις ἡδονὴ τὸ ἄριστον, τῶν πολλῶν ἡδονῶν φαύλων οὐσῶν, εἰ ἔτυχεν, ἀπλῶς. καὶ διὰ τοῦτο πάντες τὸν εὐδαίμονα ἡδὺν οἴονται βίον
 15 εἶναι, καὶ ἐμπλέκουσι τὴν ἡδονὴν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν, εὐλόγως· οὐδεμία γὰρ ἐνέργεια τέλειος ἐμποδιζομένη, ἢ δ' εὐδαιμονία τῶν τελείων διὰ προσδεῖται ὁ εὐδαίμων τῶν ἐν σώματι ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐκτὸς καὶ τῆς τύχης, ὅπως μὴ ἐμποδίζεται ταῦτα. οἱ δὲ τὸν τροχιζόμενον καὶ τὸν δυστυχίαις μεγάλαις
 20 περιπίπτοντα εὐδαίμονα φάσκοντες εἶναι, ἐὰν ᾗ ἀγαθός, ἢ ἐκόντες ἢ ἄκοντες οὐδὲν λέγουσιν. διὰ δὲ τὸ προσδεῖσθαι τῆς 4 τύχης δοκεῖ τισὶ ταῦτόν εἶναι ἢ εὐτυχία τῇ εὐδαιμονίᾳ, οὐκ οὔσα, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ὑπερβάλλουσα ἐμπόδιός ἐστιν, καὶ ἴσως οὐκέτι εὐτυχίαν καλεῖν δίκαιον· πρὸς γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν
 25 ὁ ὅρος αὐτῆς. καὶ τὸ διώκειν δ' ἅπαντα καὶ θηρία καὶ ἀνθρώπους τὴν ἡδονὴν σημειῖόν τι τοῦ εἶναί πως τὸ ἄριστον αὐτήν·

φήμη δ' οὔτις πάνπαν ἀπόλλυται, ἢν τινα λαοὶ
 πολλοί . . .

ἀλλ' ἐπεὶ οὐχ ἢ αὐτὴ οὔτε φύσις οὔθ' ἕξις ἢ ἀρίστη οὔτ' ἔστιν 6
 30 οὔτε δοκεῖ, οὐδ' ἡδονὴν διώκουσι τὴν αὐτὴν πάντες, ἡδονὴν μέντοι πάντες. ἴσως δὲ καὶ διώκουσιν οὐχ ἢν οἴονται οὐδ' ἢν ἂν φαῖεν, ἀλλὰ τὴν αὐτήν· πάντα γὰρ φύσει ἔχει τι θεῖον. ἀλλ' εἰλήφασιν τὴν τοῦ ὀνόματος κληρονομίαν αἱ σωματικαὶ ἡδοναὶ διὰ τὸ πλειστάκις τε παραβάλλειν εἰς αὐτὰς καὶ
 35 πάντας μετέχειν αὐτῶν διὰ τὸ μόνας οἷν γνωρίμους εἶναι

24. οὐκ ἔστιν M^b Γ
 K^b: om. vulg.

27. οὔτις K^b Asp.: οὔτι γε vulg.
 28. πολλοὶ (φημίζουσι) Γ Heliodorus

λαοὶ Γ: οἱ
 32. τι] τὸ K^b

7 ταύτας μόνας οἴονται εἶναι. φανερόν δὲ καὶ ὅτι, εἰ μὴ ἡδονὴν 1154^a
 ἀγαθὸν καὶ ἡ ἐνέργεια, οὐκ ἔσται ζῆν ἡδέως τὸν εὐδαίμονα·
 τίνος γὰρ ἕνεκα δέοι ἂν αὐτῆς, εἴπερ μὴ ἀγαθόν, ἀλλὰ
 καὶ λυπηρῶς ἐνδέχεται ζῆν; οὔτε κακὸν γὰρ οὔτ' ἀγαθὸν ἡ
 λύπη, εἴπερ μὴδ' ἡδονή· ὥστε διὰ τί ἂν φεύγοι; οὐδὲ 5
 δὴ ἡδέων ὁ βίος ὁ τοῦ σπουδαίου, εἰ μὴ καὶ αἱ ἐνέργειαι
 αὐτοῦ.

- XIV.** Περὶ δὲ δὴ τῶν σωματικῶν ἡδονῶν ἐπισκεπτέον τοῖς
 λέγουσιν ὅτι ἐνιαί γε ἡδογαὶ αἰρεταὶ σφόδρα, οἷον αἱ καλαί,
 2 ἀλλ' οὐχ αἱ σωματικαὶ καὶ περὶ ἧς ὁ ἀκόλαστος. διὰ τί οὖν 10
 αἱ ἐναντίαι λῦπαι μοχθηραί; κακῶ γὰρ ἀγαθὸν ἐναντίον. ἡ
 οὕτως ἀγαθαὶ αἱ ἀναγκαῖαι, ὅτι καὶ τὸ μὴ κακὸν ἀγαθόν
 ἐστίν; ἡ μέχρι τοῦ ἀγαθοῦ; τῶν μὲν γὰρ ἕξεων καὶ κινήσεων
 ὅσων μὴ ἔστι τοῦ βελτίονος ὑπερβολή, οὐδὲ τῆς ἡδονῆς· ὅσων
 δ' ἔστι, καὶ τῆς ἡδονῆς. ἔστιν δὲ τῶν σωματικῶν ἀγαθῶν 15
 ὑπερβολή, καὶ ὁ φαῦλος τῷ διώκειν τὴν ὑπερβολὴν ἐστίν,
 ἀλλ' οὐ τὰς ἀναγκαίας· πάντες γὰρ χαίρουσί πως καὶ
 ὄψοις καὶ οἷνοις καὶ ἀφροδισίοις, ἀλλ' οὐχ ὥς δεῖ. ἐναντίως
 δ' ἐπὶ τῆς λύπης· οὐ γὰρ τὴν ὑπερβολὴν φεύγει, ἀλλ' ὅλως·
 οὐ γάρ ἐστι τῇ ὑπερβολῇ λύπη ἐναντία ἀλλ' ἡ τῷ διώκοντι 20
 τὴν ὑπερβολήν.
- 3 Ἐπεὶ δ' οὐ μόνον δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν ἀλλὰ καὶ τὸ αἴτιον 15
 τοῦ ψεύδους· τοῦτο γὰρ συμβάλλεται πρὸς τὴν πίστιν·
 ὅταν γὰρ εὐλογον φανῇ τὸ διὰ τί φαίνεται ἀληθὲς οὐκ ὃν
 ἀληθές, πιστεύειν ποιεῖ τῷ ἀληθεῖ μᾶλλον· ὥστε λεκτέον 25
- 4 διὰ τί φαίνονται αἱ σωματικαὶ ἡδοναὶ αἰρετώτεραι. πρῶτον
 μὲν οὖν δὴ ὅτι ἐκκρούει τὴν λύπην· καὶ διὰ τὰς ὑπερβολὰς

1154^a 1. μὴ ἡ ἡδονή M^b Asp. 2. ἡ om. M^b 4. οὔτ' ἀγαθὸν γὰρ
 οὔτε κακὸν K^b 10. ἀλλ' om. K^b 14. ὅσων δ'] τούτων δ' K^b
 15. δὲ τῶν K^b: τῶν δὲ vulg. ἀγαθῶν K^b: ἀγαθῶν ἐστίν vulg. 27.
 οὖν om. L^b M^b Γ

τῆς λύπης, ὥς οὔσης ἱατρείας, τὴν ἡδονὴν διώκουσι τὴν ὑπερ-
βάλλουσιν καὶ ὅλως τὴν σωματικήν. σφοδραὶ δὲ γίνονται
30 αἱ ἱατροίαι, διὸ καὶ διώκονται, διὰ τὸ παρὰ τὸ ἐναντίον
φαίνεσθαι. καὶ οὐ σπουδαῖον δὴ δοκεῖ ἡ ἡδονὴ διὰ δύο ταῦτα,
ὥσπερ εἴρηται, ὅτι αἱ μὲν φαύλης φύσεώς εἰσι πράξεις (ἡ
ἐκ γενετῆς, ὥσπερ θηρίου, ἡ δι' ἔθος, οἷον αἱ τῶν φαύλων
ἀνθρώπων), αἱ δ' ἱατροίαι [ὅτι] ἐνδεοῦς, καὶ ἔχειν βέλτιον ἢ
1154^b γίνεσθαι· αἱ δὲ συμβαίνουσι τελευτούμενων· κατὰ συμβεβηκὸς
οὖν σπουδαῖαι. ἔτι διώκονται διὰ τὸ σφοδραὶ εἶναι ὑπὸ 5
τῶν ἄλλαις μὴ δυναμένων χαίρειν· αὐτοὶ γοῦν αὐτοῖς δίψας
τινὰς παρασκευάζουσιν. ὅταν μὲν οὖν ἀβλαβεῖς, ἀνεπιτίμητον,
5 ὅταν δὲ βλαβεράς, φαῦλον. οὔτε γὰρ ἔχουσιν ἕτερα ἐφ' οἷς
χαίρουσιν, τό τε μηδέτερον πολλοῖς λυπηρὸν διὰ τὴν φύσιν.
ἀεὶ γὰρ πονεῖ τὸ ζῶον, ὥσπερ καὶ οἱ φυσιολόγοι μαρ-
τυροῦσι, τὸ ὄραν, τὸ ἀκούειν φάσκοντες εἶναι λυπηρόν·
ἀλλ' ἡδὴ συνήθεις ἐσμέν, ὥς φασίν. ὁμοίως δ' ἐν μὲν τῇ 6
10 νεότητι διὰ τὴν αὔξησιν ὥσπερ οἱ οἰνωμένοι διάκεινται, καὶ
ἡδὺ ἢ νεότης. οἱ δὲ μελαγχολικοὶ τὴν φύσιν δέονται ἀεὶ
ἱατρείας· καὶ γὰρ τὸ σῶμα δακνόμενον διατελεῖ διὰ τὴν
κρᾶσιν, καὶ ἀεὶ ἐν ὀρέξει σφοδρῶ εἰσὶν· ἐξελαύνει δὲ ἡδονὴ
λύπην ἢ τ' ἐναντία καὶ ἡ τυχούσα, ἐὰν ἡ ἰσχυρά· καὶ διὰ
15 ταῦτα ἀκόλαστοι καὶ φαῦλοι γίνονται. αἱ δ' ἀνευ λυπῶν 7
οὐκ ἔχουσιν ὑπερβολήν· αὐταὶ δὲ τῶν φύσει ἡδέων καὶ
μὴ κατὰ συμβεβηκός. λέγω δὲ κατὰ συμβεβηκός ἡδέα
τὰ ἱατρούοντα· ὅτι γὰρ συμβαίνει ἱατρεύεσθαι τοῦ ὑπο-
μένουτος ὑγιоῦς πρᾶττοντός τι, διὰ τοῦτο ἡδὺ δοκεῖ εἶναι·

29. σφόδρα K^b30. αἱ om. K^b L^b32. ἡ om. K^b

34. αἱ

scripsi: αἱ codd.

31. ὅτι om. Asp.

1154^b 1. δὲ] fort. δη

5. ἐτέραν

K^b: ἐτέρας Γ7. φυσιολόγοι Asp.: φυσικοὶ K^b: φυσικοὶ λόγοι vulg.8. post ὄραν add. καὶ M^b

9. δ'] δὲ καὶ Γ

μὲν om. K^b

16. δὲ

K^b: δὲ αἱ vulg.19. τι om. K^bτοῦτο] τοῦτο δὲ K^b

- 8 φύσει δ' ἡδέα, ἃ ποιεῖ πράξιν τῆς τοιαύτης φύσεως. οὐκ 20
 αἰὲ δ' οὐθὲν ἡδὺ τὸ αὐτὸ διὰ τὸ μὴ ἀπλὴν ἡμῶν εἶναι τὴν
 φύσιν, ἀλλ' ἐνεῖναι τι καὶ ἕτερον, καθὼς φθαρτοί, ὥστε ἂν
 τι θάτερον πράττη, τοῦτο τῇ ἑτέρᾳ φύσει παρὰ φύσιν, ὅταν
 δ' ἰσάζῃ, οὔτε λυπηρὸν δοκεῖ οὔθ' ἡδὺ τὸ πραττόμενον· ἐπεὶ
 εἴ του ἢ φύσις ἀπλὴ εἴη, αἰὲ ἢ αὐτὴ πράξις ἡδίστη ἔσται. 25
 διὸ ὁ θεὸς αἰὲ μίαν καὶ ἀπλὴν χαίρει ἡδονήν· οὐ γὰρ μόνον
 κινήσεώς ἐστιν ἐνέργεια ἀλλὰ καὶ ἀκινήσις, καὶ ἡδονὴ
 μᾶλλον ἐν ἡρεμίᾳ ἐστὶν ἢ ἐν κινήσει. μεταβολὴ δὲ πάντων
 γλυκύ, κατὰ τὸν ποιητὴν, διὰ πονηρίαν τινά· ὥσπερ γὰρ
 ἄνθρωπος εὐμετάβολος ὁ πονηρός, καὶ ἡ φύσις ἢ δεομένη 30
 μεταβολῆς· οὐ γὰρ ἀπλὴ οὐδ' ἐπικεικός.
- 9 Περὶ μὲν οὖν ἐγκρατείας καὶ ἀκραςίας καὶ περὶ ἡδονῆς
 καὶ λύπης εἴρηται, καὶ τί ἕκαστον καὶ πῶς τὰ μὲν ἀγαθὰ
 αὐτῶν ἐστὶ τὰ δὲ κακὰ· λοιπὸν δὲ καὶ περὶ φιλίας ἐροῦμεν.

Θ.

1155^a

- Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ φιλίας ἔποιτ' ἂν διελθεῖν· ἔστι
 γὰρ ἀρετὴ τις ἢ μετ' ἀρετῆς, ἔτι δ' ἀναγκαιότατον εἰς τὸν
 βίον. ἄνευ γὰρ φίλων οὐδεὶς ἔλοιτ' ἂν ζῆν, ἔχων τὰ λοιπὰ 5
 ἀγαθὰ πάντα· καὶ γὰρ πλουτοῦσι καὶ ἀρχαὶς καὶ δυναστείαις
 κεκτημένοις δοκεῖ φίλων μάλιστ' εἶναι χρεῖα· τί γὰρ ὄφελος
 τῆς τοιαύτης εὐετηρίας ἀφαιρεθείσης ἐνέργειας, ἢ γίνεται
 μάλιστα καὶ ἐπαινετωτάτη πρὸς φίλους; ἢ πῶς ἂν τηρηθεῖ
 καὶ σώζοιτ' ἄνευ φίλων; ὅσῳ γὰρ πλείων, τοσοῦτ' ἐπισφα- 10
 2 λεστέρα. ἐν πενία τε καὶ ταῖς λοιπαῖς δυστυχίαις μόνην
 οἴονται καταφυγὴν εἶναι τοὺς φίλους. καὶ νέοις δὲ πρὸς τὸ

21. δ' om. K^b 22. φθαρτοί Asp.: φθαρτά codd. 29. γλυκύ Asp.:
 γλυκύτατον K^b L^b Γ 34. καὶ om. K^b Γ 1155^a 6. καὶ δυναστείας
 om. K^b 11. τε] δὲ Γ 12. δὲ] δεῖ L^b

ἀναμάρτητον καὶ πρεσβυτέροις πρὸς θεραπείαν καὶ τὸ ἐλ-
 λείπον τῆς πράξεως δι' ἀσθένειαν βοηθείας, τοῖς τ' ἐν ἀκμῇ
 15 πρὸς τὰς καλὰς πράξεις· “σύν τε δύ' ἐρχομένω” καὶ γὰρ
 νοῆσαι καὶ πράξαι δυνατώτεροι. φύσει τ' ἐνυπάρχειν ἔοικε 3
 πρὸς τὸ γεγεννημένον τῷ γεννήσαντι καὶ πρὸς τὸ γεννῆσαν
 τῷ γεννηθέντι, οὐ μόνον ἐν ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ ἐν ὄρνισι
 καὶ τοῖς πλείστοις τῶν ζώων, καὶ τοῖς ὁμοεθnéσι πρὸς ἄλ-
 20 ληλα, καὶ μάλιστα τοῖς ἀνθρώποις, ὅθεν τοὺς φιλανθρώπους
 ἐπαινοῦμεν. ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐν ταῖς πλάναις ὡς οἰκεῖον
 ἄπας ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ καὶ φίλον. ἔοικε δὲ καὶ τὰς πό- 4
 λεις συνέχειν ἢ φιλία, καὶ οἱ νομοθέται μᾶλλον περὶ αὐτὴν
 σπουδάζειν ἢ τὴν δικαιοσύνην· ἡ γὰρ ὁμόνοια ὁμοῖόν τι τῇ
 25 φιλίᾳ ἔοικεν εἶναι, ταύτης δὲ μάλιστ' ἐφίενται καὶ τὴν στά-
 σιν ἔχθραν οὔσαν μάλιστα ἐξελαύνουσιν· καὶ φίλων μὲν ὄντων
 οὐδὲν δεῖ δικαιοσύνης, δίκαιοι δ' ὄντες προσδέονται φιλίας,
 καὶ τῶν δικαίων τὸ μάλιστα φιλικὸν εἶναι δοκεῖ. οὐ μόνον 5
 δ' ἀναγκαῖον ἐστὶν ἀλλὰ καὶ καλόν· τοὺς γὰρ φιλοφίλους
 30 ἐπαινοῦμεν, ἢ τε πολυφιλία δοκεῖ τῶν καλῶν εἶναι
 καὶ ἔτι τοὺς αὐτοὺς οἴονται ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ φίλους.
 2 Διαμφισβητεῖται δὲ περὶ αὐτῆς οὐκ ὀλίγα. οἱ μὲν γὰρ 6
 ὁμοιότητά τινα τιθέασιν αὐτὴν καὶ τοὺς ὁμοίους φίλους,
 ὅθεν τὸν ὁμοῖον φασιν ὡς τὸν ὅμοιον, καὶ κολοῖον ποτὶ
 35 κολοῖον, καὶ τὰ τοιαῦτα· οἱ δ' ἐξ ἐναντίας κεραμεῖς πάντας
 1155^b τοὺς τοιοῦτους ἀλλήλοις φασὶν εἶναι. καὶ περὶ αὐτῶν τούτων
 ἀνώτερον ἐπιζητοῦσι καὶ φυσικώτερον, Εὐριπίδης μὲν φάσκων
 ἐρᾶν μὲν ὄμβρου γαῖαν ξηρανθεῖσαν, ἐρᾶν δὲ σεμνὸν κύρανδον

14. βοήθεια M^b: βοηθεῖ cod. Par. 1417 (et fort. Asp.)om. K^b Γ πρὸς τὸ γεννῆσαν τῷ γεννηθέντι om. L^b M^b

17. πρὸς—καὶ

22. πᾶς K^b29. φίλους K^b M^b 30. φιλοφιλία Γ31. καὶ ἔτι K^b L^b: καὶ ἔνιοιM^b Γ: ἔτι καὶ ἔνιοι Aldina (καὶ fort. post οἴονται ponendum)

35. τὰ

K^b L^b: ὅσα M^b Γ1155^b 2. καὶ om. K^b

πληρούμενον ὄμβρου πεσεῖν ἐς γαῖαν, καὶ Ἡράκλειτος τὸ ἀντίξουν συμφέρον καὶ ἐκ τῶν διαφερόντων καλλίστην ἀρ- 5
μονίαν καὶ πάντα κατ' ἔριω γίνεσθαι· ἐξ ἐναντίας δὲ τούτοις ἄλλοι τε καὶ Ἑμπεδοκλῆς· τὸ γὰρ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου ἐφί-
7 σθαι. τὰ μὲν οὖν φυσικὰ τῶν ἀπορημάτων ἀφείσθω (οὐ γὰρ οἰκεῖα τῆς παρουσίας σκέψεως)· ὅσα δ' ἐστὶν ἀνθρωπικὰ καὶ ἀνήκει εἰς τὰ ἥθη καὶ τὰ πάθη, ταῦτ' ἐπισκεψώμεθα, οἷον 10
πότερον ἐν πᾶσι γίνεται φιλία ἢ οὐχ οἷον τε μοχθηροὺς ὄντας φίλους εἶναι, καὶ πότερον ἐν εἶδος τῆς φιλίας ἐστὶν ἢ πλείω. οἱ μὲν γὰρ ἐν οἴόμενοι, ὅτι ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ [τὸ] ἥττον, οὐχ ἱκανῶ πεπιστεύκασι σημείω· δέχεται γὰρ τὸ μᾶλλον καὶ [τὸ] ἥττον καὶ τὰ ἕτερα τῷ εἶδει. εἴρηται δ' 15
ὑπὲρ αὐτῶν ἔμπροσθεν.

- II. Τάχα δ' ἂν γένοιτο περὶ αὐτῶν φανερόν γνωρισθέντος τοῦ φιλητοῦ. δοκεῖ γὰρ οὐ πᾶν φιλεῖσθαι ἀλλὰ τὸ φιλητόν, τοῦτο δ' εἶναι ἀγαθὸν ἢ ἡδὺ ἢ χρήσιμον· δόξειε δ' ἂν χρή-
σιμον εἶναι δι' οὗ γίνεται ἀγαθόν τι ἢ ἡδονή, ὥστε φιλητὰ 20
2 ἂν εἴη τὰγαθόν τε καὶ τὸ ἡδὺ ὡς τέλη. πότερον οὖν τὰγαθὸν φιλοῦσιν ἢ τὸ αὐτοῖς ἀγαθόν; διαφωνεῖ γὰρ ἐνίοτε ταῦτα. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὸ ἡδύ. δοκεῖ δὲ τὸ αὐτῷ ἀγαθὸν φι-
λεῖν ἕκαστος, καὶ εἶναι ἀπλῶς μὲν τὰγαθὸν φιλητόν, ἕκαστῳ δὲ τὸ ἕκαστῳ· φιλεῖ δ' ἕκαστος οὐ τὸ δὴ αὐτῷ ἀγαθὸν ἀλλὰ 25
τὸ φαινόμενον. διοίσει δ' οὐδέν· ἔσται γὰρ τὸ φιλητόν φαι-
3 νόμενον. τριῶν δ' ὄντων δι' ἃ φιλοῦσιν, ἐπὶ μὲν τῇ τῶν ἀνύ-
χων φιλήσει οὐ λέγεται φιλία· οὐ γὰρ ἐστὶν ἀντιφίλησις, οὐδὲ βούλησις ἐκείνῳ ἀγαθοῦ (γελοῖον γὰρ ἴσως τῷ οἴνῳ βούλεσθαι τὰγαθὰ, ἀλλ' εἴπερ, σῳζέσθαι βούλεται αὐτόν, ἵνα αὐτὸς 30
ἔχη)· τῷ δὲ φίλῳ φασὶ δεῖν βούλεσθαι τὰγαθὰ ἐκείνου ἕνεκα.

14. τὸ om. O^b15. τὸ om. L^b O^b20. φιλητὸν K^b L^b

21. ἂν

εἴη] εἶναι K^b

23. fort. δοκεῖ δὴ

27. δι' om. K^bἐπὶ] ἐν K^bM^b

29. ἐκείνῳ scripsi: ἐκείνων codd.

τοὺς δὲ βουλομένους οὕτω τὰγαθὰ εὖνους λέγουσιν, ἂν μὴ
ταὐτὸ καὶ παρ' ἐκείνου γίνηται· εὖνοιαν γὰρ ἐν ἀντιπεποινθόσι
φιλίαν εἶναι. ἡ προσθετέον μὴ λανθάνουσιν; πολλοὶ γάρ 4
35 εἰσιν εὖνοι οἷς οὐχ ἑωράκασιν, ὑπολαμβάνουσι δὲ ἐπικεκῆς
1156* εἶναι ἢ χρησίμους· τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ καὶ ἐκείνων τις πάθοι
πρὸς τοῦτον. εὖνοι μὲν οὖν οὗτοι φαίνονται ἀλλήλοις· φί-
λους δὲ πῶς ἂν τις εἴποι λανθάνοντας ὥς ἔχουσιν ἑαυτοῖς; δεῖ
ἄρα εὖνοι ἀλλήλοις καὶ βούλεσθαι τὰγαθὰ μὴ λανθάνοντας
5 δι' ἐν τι τῶν εἰρημένων.
3 Διαφέρει δὲ ταῦτα ἀλλήλων εἶδει· καὶ αἱ φιλήσεις III.
ἄρα καὶ αἱ φιλίας. τρία δὲ τὰ τῆς φιλίας εἶδη, ἰσάριθμα
τοῖς φιλητοῖς· καθ' ἕκαστον γάρ ἐστιν ἀντιφίλησις οὐ λανθά-
νουσα, οἱ δὲ φιλοῦντες ἀλλήλους βούλονται τὰγαθὰ ἀλλήλοις
10 ταύτῃ ἢ φιλοῦσιν. οἱ μὲν οὖν διὰ τὸ χρήσιμον φιλοῦντες ἀλ-
λήλους οὐ καθ' αὐτοὺς φιλοῦσιν, ἀλλ' ἢ γίνεταί τι αὐτοῖς παρ'
ἀλλήλων ἀγαθόν. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ δι' ἡδονήν· οὐ γὰρ τῷ
ποιούς τινας εἶναι ἀγαπῶσι τοὺς εὐτραπέλους, ἀλλ' ὅτι ἡδεῖς
αὐτοῖς. οἷ τε δὲ διὰ τὸ χρήσιμον φιλοῦντες διὰ τὸ αὐτοῖς 2
15 ἀγαθὸν στέργουσι, καὶ οἱ δι' ἡδονήν διὰ τὸ αὐτοῖς ἡδύ, καὶ
οὐχ ἢ ὁ φιλούμενός ἐστιν, ἀλλ' ἢ χρήσιμος ἢ ἡδύς. κατὰ
συμβεβηκός τε δὲ αἱ φιλίας αὐταὶ εἰσιν· οὐ γὰρ ἢ ἐστὶν ὅσ-
περ ἐστὶν ὁ φιλούμενος, ταύτῃ φιλεῖται, ἀλλ' ἢ πορίζουσιν
οἱ μὲν ἀγαθόν τι οἱ δ' ἡδονήν. εὐδιάλυτοι δὲ αἱ τοιαῦται 3
20 εἰσι, μὴ διαμενόντων αὐτῶν ὁμοίων· ἐὰν γὰρ μηκέτι ἡδεῖς
ἢ χρήσιμοι ᾧσι, παύονται φιλοῦντες. τὸ δὲ χρήσιμον οὐ δια-
μένει, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλο γίνεταί. ἀπολυθέντος οὖν δι' ὁ
φίλοι ἦσαν, διαλύεται καὶ ἡ φιλία, ὥς οὔσης τῆς φιλίας
πρὸς ἐκείνα. μάλιστα δ' ἐν τοῖς πρεσβύταις ἢ τοιαύτῃ δο- 4

33. καὶ om. K^b1156* 6. αἱ om. K^b16. ὁ om. K^b

ἐστιν

〈ὅσπερ ἐστίν〉 Bonitz

18. περ] ποτε L^b M^b

κεῖ φιλία γίνεσθαι (οὐ γὰρ τὸ ἡδὺ οἱ τηλικούτοι διώκουσιν 25
 ἀλλὰ τὸ ὠφέλιμον), καὶ τῶν ἐν ἀκμῇ καὶ νέων ὅσοι τὸ
 συμφέρον διώκουσιν. οὐ πάντ' οἱ τοιοῦτοι οὐδὲ συζῶσι μετ'
 ἀλλήλων· ἐνίοτε γὰρ οὐδ' εἰσὶν ἡδεῖς· οὐδὲ δὴ προσδέονται
 τῆς τοιαύτης ὁμιλίας, ἐὰν μὴ ὠφέλιμοι ᾖσιν· ἐπὶ τοσοῦτον
 γὰρ εἰσιν ἡδεῖς ἐφ' ὅσον ἐλπίδας ἔχουσιν ἀγαθοῦ. εἰς ταύ- 30
 5 τας δὲ καὶ τὴν ξενικὴν τιθέασιν. ἡ δὲ τῶν νέων φιλία δι'
 ἡδονὴν εἶναι δοκεῖ· κατὰ πάθος γὰρ οὗτοι ζῶσι, καὶ μάλιστα
 διώκουσι τὸ ἡδὺ αὐτοῖς καὶ τὸ παρόν· τῆς ἡλικίας δὲ μετα-
 πιπτούσης καὶ τὰ ἡδέα γίνεται ἕτερα. διὸ ταχέως γίνονται
 φίλοι καὶ παύονται· ἅμα γὰρ τῷ ἡδεῖ ἡ φιλία μεταπί- 35
 πτει, τῆς δὲ τοιαύτης ἡδονῆς ταχεία ἡ μεταβολή. καὶ ἔρω- 1156^b
 τικοὶ δ' οἱ νέοι· κατὰ πάθος γὰρ καὶ δι' ἡδονὴν τὸ πολὺ
 τῆς ἔρωτικῆς· διόπερ φιλοῦσι καὶ ταχέως παύονται, πολ-
 λάκις τῆς αὐτῆς ἡμέρας μεταπίπτοντες. συνημερεῖν δὲ καὶ
 συζῆν οὗτοι βούλονται· γίνεται γὰρ αὐτοῖς τὸ κατὰ τὴν 5
 φιλίαν οὕτως.

6 Τελεία δ' ἐστὶν ἡ τῶν ἀγαθῶν φιλία καὶ κατ' ἀρετὴν 4
 ὁμοίων· οὗτοι γὰρ τὰγαθὰ ὁμοίως βούλονται ἀλλήλοις ἢ
 ἀγαθοί, ἀγαθοὶ δ' εἰσὶ καθ' αὐτούς. οἱ δὲ βουλόμενοι τὰγαθὰ
 τοῖς φίλοις ἐκείνων ἕνεκα μάλιστα φίλοι· δι' αὐτοὺς γὰρ 10
 οὕτως ἔχουσι, καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός· διαμένει οὖν ἡ τούτων
 φιλία ἕως ἂν ἀγαθοὶ ᾖσιν, ἡ δ' ἀρετὴ μόνιμον. καὶ ἔστιν
 ἐκάτερος ἀπλῶς ἀγαθὸς καὶ τῷ φίλῳ· οἱ γὰρ ἀγαθοὶ καὶ
 ἀπλῶς ἀγαθοὶ καὶ ἀλλήλοις ὠφέλιμοι. ὁμοίως δὲ καὶ
 ἡδεῖς· καὶ γὰρ ἀπλῶς οἱ ἀγαθοὶ ἡδεῖς καὶ ἀλλήλοις· ἐκάστῳ 15
 γὰρ καθ' ἡδονὴν εἰσιν αἱ οἰκείαι πράξεις καὶ αἱ τοιαῦται,

27. οὐδὲ om. L^b Asp. 28. δὴ om. K^b 30. ἐλπίδα K^b Γ 1156^b 2.
 δ'] γὰρ Asp. 3. τοῖς ἐρωτικοῖς M^b (utramque scripturam agnoscit
 Asp.) καὶ ταχέως] fort. ταχέως καὶ 5. τὴν om. L^b M^b 8.
 ὁμοίως βούλονται] βούλονται σὺν K^b 13. fort. <καὶ> ἀπλῶς

τῶν ἀγαθῶν δὲ αἱ αὐταὶ ἢ ὁμοίαι. ἡ τοιαύτη δὲ φιλία 7
 μόνιμος ἐνλόγως ἐστίν· συνάπτει γὰρ ἐν αὐτῇ πάνθ' ὅσα
 τοῖς φίλοις δεῖ ὑπάρχειν. πᾶσα γὰρ φιλία δι' ἀγαθόν ἐστιν
 20 ἢ δι' ἡδονήν, ἢ ἀπλῶς ἢ τῷ φιλοῦντι, καὶ καθ' ὁμοιότητά
 τινα· ταύτη δὲ πάνθ' ὑπάρχει τὰ εἰρημένα καθ' αὐτούς·
 † ταύτη γὰρ ὁμοία † καὶ τὰ λοιπά, τό τε ἀπλῶς ἀγαθὸν καὶ
 ἡδὺ ἀπλῶς ἐστίν, μάλιστα δὲ ταῦτα φιλητά· καὶ τὸ φιλεῖν
 δὴ καὶ ἡ φιλία ἐν τούτοις μάλιστα καὶ ἀρίστη. σπανίας δ' 8
 25 εἰκὸς τὰς τοιαύτας εἶναι· ὀλίγοι γὰρ οἱ τοιοῦτοι. ἔτι δὲ προσ-
 δεῖται χρόνου καὶ συνηθείας· κατὰ τὴν παροιμίαν γὰρ οὐκ
 ἔστιν εἰδῆσαι ἀλλήλους πρὶν τοὺς λεγομένους ἄλλας συναναλω-
 σαι· οὐδ' ἀποδέξασθαι δὴ πρότερον οὐδ' εἶναι φίλους, πρὶν ἂν
 ἐκάτερος ἐκατέρῳ φανῇ φιλητὸς καὶ πιστευθῇ. οἱ δὲ ταχέως 9
 30 τὰ φιλικὰ πρὸς ἀλλήλους ποιοῦντες βούλονται μὲν φίλοι εἶναι,
 οὐκ εἰσὶ δέ, εἰ μὴ καὶ φιλητοί, καὶ τοῦτ' ἴσασιν· βούλησις μὲν
 γὰρ ταχεία φιλίας γίνεται, φιλία δ' οὐ.
 5 Αὕτη μὲν οὖν καὶ κατὰ τὸν χρόνον καὶ κατὰ τὰ λοιπὰ IV.
 τελεία ἐστί, καὶ κατὰ πάντα ταῦτα γίνεται καὶ ὁμοία ἐκα-
 35 τέρῳ παρ' ἐκατέρου, ὅπερ δεῖ τοῖς φίλοις ὑπάρχειν. ἡ δὲ
 1157^a διὰ τὸ ἡδὺ ὁμοίωμα ταύτης ἔχει· καὶ γὰρ οἱ ἀγαθοὶ ἡδεῖς
 ἀλλήλοις. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ διὰ τὸ χρήσιμον· καὶ γὰρ τοιοῦ-
 τοι ἀλλήλοις οἱ ἀγαθοί. μάλιστα δὲ καὶ ἐν τούτοις αἱ φι-
 λιαί μένουσιν, ὅταν τὸ αὐτὸ γίνηται παρ' ἀλλήλων, οἷον
 5 ἡδονή, καὶ μὴ μόνον οὕτως ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, οἷον
 τοῖς εὐτραπέλοις, καὶ μὴ ὥς ἐραστῇ καὶ ἐρωμένῳ. οὐ γὰρ

17. αἱ om. K^b (Γ?) αἰται K^b: τοιαῦται Γ (et fort. Asp.) ἢ om. K^b

22. ταύτη γὰρ ὁμοίαι K^b Γ Asp.: ταύτη δὲ ὁμοία altera lectio ap. Asp.:
 ταῦτα γὰρ ὁμοιοι codices Victorii 23. δὴ K^b L^b Γ 24. δὴ Ram-
 sauer: δὲ codd. 28. ἂν add. O^b 30. μὲν om. K^b 34. ταῦτα
 Muretus: ταῦτα L^b M^b Γ: om. K^b ὁμοία codd. (et ut videtur Asp.)

1157^a 2. ἡ Γ: οἱ K^b L^b M^b οὔτοι K^b 3. οἱ om. K^b L^b 4. δια-
 μένουσι L^b M^b

ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἡδονται οὗτοι, ἀλλ' ὃ μὲν ὁρῶν ἐκείνουν, ὃ
 δὲ θεραπευόμενος ὑπὸ τοῦ ἔραστοῦ· ληγούσης δὲ τῆς ὥρας
 ἐνίοτε καὶ ἡ φιλία λήγει (τῷ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ἡδεῖα ἡ
 ὄψις, τῷ δ' οὐ γίνεται ἡ θεραπεία)· πολλοὶ δ' αὖ διαμέ- 10
 νουσιν, ἐὰν ἐκ τῆς συνηθείας τὰ ἥθη στέρξωσιν, ὁμοῦθεις
 2 ὄντες. οἱ δὲ μὴ τὸ ἥδὺ ἀντικαταλλαττόμενοι ἀλλὰ τὸ
 χρήσιμον ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς καὶ εἰσὶν ἡττον φίλοι καὶ δια-
 μένουσιν. οἱ δὲ διὰ τὸ χρήσιμον ὄντες φίλοι ἅμα τῷ συμ-
 φέροντι διαλύονται· οὐ γὰρ ἀλλήλων ἦσαν φίλοι ἀλλὰ 15
 τοῦ λυσιτελοῦς. δι' ἡδονὴν μὲν οὖν καὶ διὰ τὸ χρήσιμον καὶ
 φαύλους ἐνδέχεται φίλους ἀλλήλοις εἶναι καὶ ἐπιεικεῖς
 φαύλοις καὶ μηδέτερον ὁποιοῦν, δι' αὐτοὺς δὲ δῆλον ὅτι
 μόνους τοὺς ἀγαθοὺς· οἱ γὰρ κακοὶ οὐ χαίρουσιν ἑαυτοῖς, εἰ
 3 μὴ τις ὠφέλεια γένοιτο. καὶ μόνη δὲ ἡ τῶν ἀγαθῶν φι- 20
 λία ἀδιάβλητός ἐστιν· οὐ γὰρ ῥάδιον οὐδενὶ πιστεῦσαι περὶ
 τοῦ ἐν πολλῷ χροῖνι ὑφ' αὐτοῦ δεδοκιμασμένου· καὶ τὸ πι-
 στεῦναι ἐν τούτοις, καὶ τὸ μηδέποτ' ἂν ἀδικῆσαι, καὶ ὅσα
 ἄλλα ἐν τῇ ὥς ἀληθῶς φιλία ἀξιοῦται. ἐν δὲ ταῖς ἐτέραις
 4 οὐδὲν κωλύει τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι. ἐπεὶ γὰρ οἱ ἀνθρώποι 25
 λέγουσι φίλους καὶ τοὺς διὰ τὸ χρήσιμον, ὥσπερ αἱ πόλεις
 (δοκοῦσι γὰρ αἱ συμμαχίαι ταῖς πόλεσι γίνεσθαι ἕνεκα τοῦ
 συμφέροντος), καὶ τοὺς δι' ἡδονὴν ἀλλήλους στέργοντας, ὥσ-
 περ οἱ παῖδες, ἴσως λέγειν μὲν δεῖ καὶ ἡμᾶς φίλους τοὺς
 τοιούτους, εἶδη δὲ τῆς φιλίας πλείω, καὶ πρῶτως μὲν καὶ 30
 κυρίως τὴν τῶν ἀγαθῶν ἢ ἀγαθοί, τὰς δὲ λοιπὰς καθ'
 ὁμοιότητα· ἢ γὰρ ἀγαθόν τι καὶ ὁμοίον τι, ταύτῃ φίλοι·
 5 καὶ γὰρ τὸ ἥδὺ ἀγαθὸν τοῖς φιληδέσιν. οὐ πάνυ δ' αὐται
 συνάπτουσιν, οὐδὲ γίνονται οἱ αὐτοὶ φίλοι διὰ τὸ χρήσιμον

9. οὐκ ἔστιν] οὐκέτι Ramsauer

22. ὑφ' αὐτοῦ K^b: ὑπ' αὐτοῦ L^b Γ:ὑπ' αὐτῶν M^b24. ἑταιρείαις K^b25. γὰρ] δὲ M^b

32. τι

post ὁμοιον om. L^b

35 καὶ διὰ τὸ ἡδύ· οὐ γὰρ πάνυ συνδύαζεται τὰ κατὰ συμβεβηκός.

1157^b Εἰς ταῦτα δὲ τὰ εἶδη τῆς φιλίας νενεμημένης οἱ μὲν 6
 6 φαῦλοι ἔσονται φίλοι δι' ἡδονὴν ἢ τὸ χρήσιμον, ταύτη
 ὅμοιοι ὄντες, οἱ δ' ἀγαθοὶ δι' αὐτοὺς φίλοι· ἢ γὰρ ἀγαθοί.
 οὔτοι μὲν οὖν ἀπλῶς φίλοι, ἐκείνοι δὲ κατὰ συμβεβηκός
 5 καὶ τῷ ὁμοιωσθαι τούτοις. "Ὡσπερ δ' ἐπὶ τῶν ἀρετῶν οἱ V.
 μὲν καθ' ἑξίν οἱ δὲ κατ' ἐνέργειαν ἀγαθοὶ λέγονται, οὕτω
 καὶ ἐπὶ τῆς φιλίας· οἱ μὲν γὰρ συζῶντες χαίρουσιν ἀλλή-
 λους καὶ πορίζουσι τὰγαθά, οἱ δὲ καθεύδοντες ἢ κεχωρισ-
 μένοι τοῖς τόποις οὐκ ἐνεργοῦσι μὲν, οὕτω δ' ἔχουσιν ὥστ'
 10 ἐνεργεῖν φιλικῶς· οἱ γὰρ τόποι οὐ διαλύουσι τὴν φιλίαν
 ἀπλῶς, ἀλλὰ τὴν ἐνέργειαν. ἐὰν δὲ χρόνιος ἡ ἀπουσία
 γίνηται, καὶ τῆς φιλίας δοκεῖ λήθην ποιεῖν· ὅθεν εἴρηται
 "πολλὰς δὴ φιλίας ἀπροσηγορία διέλυσεν." οὐ φαίνονται 2
 δ' οὐθ' οἱ πρεσβῦται οὐθ' οἱ στρυφνοὶ φιλικοὶ εἶναι· βραχὺ
 15 γὰρ ἐν αὐτοῖς τὸ τῆς ἡδονῆς, οὐδεὶς δὲ δύναται συνημερεῖν
 τῷ λυπηρῷ οὐδὲ τῷ μὴ ἡδεῖ· μάλιστα γὰρ ἡ φύσις φαί-
 νεται τὸ λυπηρὸν φεύγειν, ἐφίεσθαι δὲ τοῦ ἡδέος. οἱ 3
 δ' ἀποδεχόμενοι ἀλλήλους, μὴ συζῶντες δέ, εὖνοις ἐοίκασι
 μᾶλλον ἢ φίλοις. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐστὶ φίλων ὥς τὸ συζῆν
 20 (ὠφελείας μὲν γὰρ οἱ ἐνδεεῖς ὀρέγονται, συνημερεῖν δὲ
 καὶ οἱ μακάριοι· μονώταις γὰρ εἶναι τούτοις ἥκιστα προσ-
 ῆκει)· συνδιάγειν δὲ μετ' ἀλλήλων οὐκ ἔστι μὴ ἡδεῖς
 ὄντας μὴδὲ χαίροντας τοῖς αὐτοῖς, ὅπερ ἡ ἐταιρικὴ δοκεῖ
 ἔχειν.

7 Μάλιστα μὲν οὖν ἐστὶ φιλία ἢ τῶν ἀγαθῶν, καθάπερ 4
 πολλάκις εἴρηται· δοκεῖ γὰρ φιλητὸν μὲν καὶ αἰρετὸν τὸ

1157^b 3. φίλοι om. K^b 9. ὥστ'] ὥστε καὶ L^b 12. λήθην δοκεῖ
 K^b 15. προσημερεῖν K^b 17. post τὸ add. μὲν M^b Γ 21. γὰρ
 K^b: μὲν γὰρ vulg.

ἀπλῶς ἀγαθὸν ἢ ἡδύ, ἐκάστω δὲ τὸ αὐτῷ τοιοῦτον· ὁ δ' ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ δι' ἄμφω ταῦτα. εἰκε δ' ἢ μὲν φίλησις πάθει, ἢ δὲ φιλία ἔξει· ἢ γὰρ φίλησις οὐχ ἦττον πρὸς τὰ ἄψυχά ἐστιν, ἀντιφιλοῦσι δὲ μετὰ προαιρέσεως, ἢ δὲ προαίρεσις ἀφ' ἑξέως· καὶ τὰγαθὰ βούλονται τοῖς φιλουμένοις ἐκείνων ἕνεκα, οὐ κατὰ πάθος ἀλλὰ καθ' ἑξιν. καὶ φιλοῦντες τὸν φίλον τὸ αὐτοῖς ἀγαθὸν φιλοῦσιν· ὁ γὰρ ἀγαθὸς φίλος γνωόμενος ἀγαθὸν γίνεται ὡς φίλος. ἐκάτερος οὖν φιλεῖ τε τὸ αὐτῷ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἴσον ἀναποδίδωσι 35 τῇ βουλήσει καὶ τῷ ἡδεῖ· λέγεται γὰρ φιλότης ἰσότης,

VI. μάλιστα δὲ τῇ τῶν ἀγαθῶν ταυθ' ὑπάρχει. Ἐν δὲ τοῖς 1158^a στρυφνοῖς καὶ πρεσβυτικοῖς ἦττον γίνεται ἢ φιλία, ὅσῳ δυσκολώτεροί εἰσι καὶ ἦττον ταῖς ὁμιλίαις χαίρουσιν· ταῦτα γὰρ δοκεῖ μάλιστ' εἶναι φιλικὰ καὶ ποιητικὰ φιλίας. διὸ νέοι μὲν γίνονται φίλοι ταχύ, πρεσβῦται δ' οὐ· οὐ γὰρ γίνονται φίλοι οἷς ἂν μὴ χαίρωσιν· ὁμοίως δ' οὐδ' οἱ στρυφνοί. ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι εἶναι μὲν εἰσιν ἀλλήλοισ· βούλονται γὰρ τὰγαθὰ καὶ ἀπαντῶσιν εἰς τὰς χρείας· φίλοι δ' οὐ πάνυ εἰσὶ διὰ τὸ μὴ συνημερεύειν μηδὲ χαίρειν ἀλλήλοις, 2 ἂ δὴ μάλιστ' εἶναι δοκεῖ φιλικὰ. πολλοῖς δ' εἶναι φίλον 10 κατὰ τὴν τελείαν φιλίαν οὐκ ἐνδέχεται, ὥσπερ οὐδ' ἐρᾶν πολλῶν ἅμα (εἰκε γὰρ ὑπερβολῇ, τὸ τοιοῦτο δὲ πρὸς ἕνα πέφυκε γίνεσθαι)· πολλοὺς δ' ἅμα τῷ αὐτῷ ἀρέσκειν 3 σφόδρα οὐ ῥάδιον, ἴσως δ' οὐδ' ἀγαθοὺς εἶναι. δεῖ δὲ καὶ ἐμπειρίαν λαβεῖν καὶ ἐν συνηθείᾳ γενέσθαι, ὃ παρχάλεπον. 15 διὰ τὸ χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ἡδὺ πολλοῖς ἀρέσκειν ἐνδέχε-

27. ἀγαθὸν καὶ ἡδύ, τῷ δ' ἀγαθῷ ἄμφω K^b

34. γενόμενος L^b M^b

35. τε τῷ] τό τε K^b Γ

36. εἶδει pr. L^b Γ ἰσότης K^b: ἢ ἰσότης

vulg.

1158^a 1. δὲ τῇ Asp.: δὴ τῇ codd.

3. δύσκολοί τε εἰσὶ

K^b

13. πολλοῖς L^b M^b

ἀρέσκειν σφόδρα] σφόδρα ἀρέσκειν K^b

14. ἀγαθοῖς L^b: ἀγαθὸν Γ Asp.

16. πολλοὺς con. Ramsauer

ται· πολλοὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι, καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ αἱ ὑπερ-
 ρεσίαι. τούτων δὲ μᾶλλον ἔοικε φιλία ἢ διὰ τὸ ἡδύ, ὅταν 4
 ταῦτα ἀπ' ἀμφοῖν γίνηται καὶ χαίρωσιν ἀλλήλοις ἢ τοῖς
 20 αὐτοῖς, οἷαι τῶν νέων εἰσὶν αἱ φιλῖαι· μᾶλλον γὰρ ἐν
 ταύταις τὸ ἐλευθέριον. ἢ δὲ διὰ τὸ χρήσιμον ἀγοραίων.
 καὶ οἱ μακάριοι δὲ χρησίμων μὲν οὐδὲν δέονται, ἡδέων δέ-
 συζῆν μὲν γὰρ βούλονται τισι, τὸ δὲ λυπηρὸν ὀλίγον μὲν
 25 τὸ ἀγαθόν, εἰ λυπηρὸν αὐτῷ εἴη· διὸ τοὺς φίλους ἡδεῖς ζη-
 τοῦσιν. δεῖ δ' ἴσως καὶ ἀγαθοὺς τοιούτους ὄντας, καὶ ἔτι αὐτοῖς·
 οὕτω γὰρ ὑπάρξει αὐτοῖς ὅσα δεῖ τοῖς φίλοις. οἱ δ' ἐν ταῖς 5
 ἐξουσίαις διηρημένοι φαίνονται χρῆσθαι τοῖς φίλοις· ἄλλοι
 γὰρ αὐτοῖς εἰσὶ χρήσιμοι καὶ ἕτεροι ἡδεῖς, ἄμφω δ' οἱ αὐτοὶ
 30 οὐ πάνν· οὔτε γὰρ ἡδεῖς μετ' ἀρετῆς ζητοῦσιν οὔτε χρησίμους
 εἰς τὰ καλὰ, ἀλλὰ τοὺς μὲν εὐτραπέλους τοῦ ἡδέος ἐφίμενοι,
 τοὺς δὲ δεινοὺς πρᾶξαι τὸ ἐπιταχθέν, ταῦτα δ' οὐ πάνν γίνεται
 ἐν τῷ αὐτῷ. ἡδὺς δὲ καὶ χρήσιμος ἅμα εἴρηται ὅτι ὁ σπου- 6
 δαῖος· ἀλλ' ὑπερέχοντι οὐ γίνεται ὁ τοιοῦτος φίλος, ἐὰν μὴ
 35 καὶ τῇ ἀρετῇ ὑπερέχῃται· εἰ δὲ μή, οὐκ ἰσάζει ἀνάλογον
 ὑπερεχόμενος. οὐ πάνν δ' εἰώθασι τοιοῦτοι γίνεσθαι.
 1158^b Εἰσὶ δ' οὖν αἱ εἰρημέναι φιλῖαι ἐν ἰσότητι· τὰ γὰρ 7
 8 αὐτὰ γίνεται ἀπ' ἀμφοῖν καὶ βούλονται ἀλλήλοις, ἢ ἕτερον
 ἀνθ' ἐτέρου καταλλάττονται, οἷον ἡδονὴν ἀντ' ὠφελείας·
 ὅτι δὲ καὶ ἡττόν εἰσιν αὐταὶ φιλῖαι καὶ μένουσιν, εἴ-
 5 ρηται. δοκοῦσι δὲ [καὶ] δι' ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα
 ταυτοῦ εἶναι τε καὶ οὐκ εἶναι φιλῖαι· καθ' ὁμοιότητα γὰρ

18. φιλία Asp.: φιλία codd.

ἢ om. K^b19. ὅπ' L^b

22. δὲ

add. L^b Γ21. αὐτοὶ εἰσιν εἰ χρήσιμοι pr. K^b

32. post ἐπιταχθέν

add. εἰς τὰς χρείας Asp.

33. ὅτι om. K^b M^b1158^b 3. ἀντι-καταλλάττονται L^b4. δὲ καὶ L^b Γ: δ' vulg.αὐταὶ K^b: αὐταὶ αἱM^b: αἱ τοιαῦται L^b5. καὶ om. K^b

τῆς κατ' ἀρετὴν φαίνονται φιλῖαι (ἥ μὲν γὰρ τὸ ἡδὺ ἔχει ἡ δὲ τὸ χρήσιμον, ταῦτα δ' ὑπάρχει ἀκείνῃ), τῷ δὲ τὴν μὲν ἀδιάβλητον καὶ μόνιμον εἶναι, ταύτας δὲ ταχέως μεταπίπτειν ἄλλοις τε διαφέρειν πολλοῖς, οὐ φαίνονται φι- 10

VII. λῖαι, δι' ἀνομοιότητα ἐκείνης. Ἐτερον δ' ἐστὶ φιλίας εἶδος τὸ καθ' ὑπεροχὴν, οἷον πατρὶ πρὸς υἱὸν καὶ ὅλως πρεσβυτέρῳ πρὸς νεώτερον, ἀνδρὶ τε πρὸς γυναῖκα καὶ παντὶ ἄρχοντι πρὸς ἀρχόμενον. διαφέρουσι δ' αὖται καὶ ἀλλήλων· οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ γονεῦσι πρὸς τέκνα καὶ ἄρχουσι πρὸς ἀρ- 15 χομένους, ἀλλ' οὐδὲ πατρὶ πρὸς υἱὸν καὶ υἱῷ πρὸς πατέρα, οὐδ' ἀνδρὶ πρὸς γυναῖκα καὶ γυναικὶ πρὸς ἄνδρα. ἑτέρα γὰρ ἐκάστου τούτων ἀρετὴ καὶ τὸ ἔργον, ἑτέρα δὲ καὶ δι' ἃ φιλοῦσιν· ἑτεραι οὖν καὶ αἱ φιλήσεις καὶ αἱ φιλῖαι. 2 ταυτὰ μὲν δὴ οὔτε γίνεται ἐκατέρῳ παρὰ θατέρου οὔτε δεῖ 20 ζητεῖν· ὅταν δὲ γονεῦσι μὲν τέκνα ἀπονέμῃ ἃ δεῖ τοῖς γεννήσασιν, γονεῖς δὲ [υἱέσιν] ἃ δεῖ τοῖς τέκνοις, μόνιμος ἡ τῶν τοιούτων καὶ ἐπικεικὴς ἔσται φιλία. ἀνάλογον δ' ἐν πάσαις ταῖς καθ' ὑπεροχὴν οὔσαις φιλίαις καὶ τὴν φίλησιν δεῖ γίνεσθαι, οἷον τὸν ἀμείνω μᾶλλον φιλεῖσθαι ἢ φιλεῖν, 25 καὶ τὸν ὠφελιμώτερον, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ὁμοίως· ὅταν γὰρ κατ' ἀξίαν ἡ φίλησις γίνηται, τότε γίνεται πῶς ἰσότης, ὃ δὴ τῆς φιλίας εἶναι δοκεῖ.

3 Οὐχ ὁμοίως δὲ τὸ ἴσον ἐν τε τοῖς δικαίοις καὶ ἐν τῇ 9 φιλίᾳ φαίνεται ἔχειν· ἔστι γὰρ ἐν μὲν τοῖς δικαίοις ἴσον 30 πρῶτως τὸ κατ' ἀξίαν, τὸ δὲ κατὰ ποσὸν δευτέρως, ἐν δὲ τῇ φιλίᾳ τὸ μὲν κατὰ ποσὸν πρῶτως, τὸ δὲ κατ' ἀξίαν 4 δευτέρως. δῆλον δ', ἂν πολὺ διάστημα γένηται ἀρετῆς ἡ κακίας ἢ εὐπορίας ἢ τινος ἄλλου· οὐ γὰρ ἔτι φίλοι εἰσὶν

14. δ'] δὲ καὶ Asp. καὶ om. L^b M^b Γ 18. ἐκάστου K^b Asp.: ἐκάστῳ vulg. 19. ἑτερα οὖν καὶ δι' ἃ φίλησις K^b 20. ταυτὸ K^b 22. υἱέσιν om. K^b 33. πολὺ τὸ δ. M^b (et ut videtur Asp.) γίνηται L^b M^b

35 ἀλλ' οὐδ' ἀξιούσιν. ἐμφανέστατον δὲ τοῦτ' ἐπὶ τῶν θεῶν·
 πλείστον γὰρ οὗτοι πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς ὑπερέχουσιν. δῆλον δὲ
 1159^a καὶ ἐπὶ τῶν βασιλέων· οὐδὲ γὰρ τούτοις ἀξιούσιν εἶναι φίλοι
 οἱ πολὺ καταδεέστεροι, οὐδὲ τοῖς ἀρίστοις ἢ σοφωτάτοις οἱ
 μηδενὸς ἄξιοι. ἀκριβὴς μὲν οὖν ἐν τοῖς τοιούτοις οὐκ ἔστιν ὁ
 ὀρισμός, ἕως τίνος οἱ φίλοι· πολλῶν γὰρ ἀφαιρουμένων ἔτι
 5 μένει, πολὺ δὲ χωρισθέντος, οἷον τοῦ θεοῦ, οὐκέτι. ὅθεν καὶ 6
 ἀπορεῖται, μή ποτ' οὐ βούλονται οἱ φίλοι τοῖς φίλοις τὰ
 μέγιστα τῶν ἀγαθῶν, οἷον θεοὺς εἶναι· οὐ γὰρ ἔτι φίλοι
 ἔσονται αὐτοῖς, οὐδὲ δὴ ἀγαθὰ· οἱ γὰρ φίλοι ἀγαθὰ. εἰ
 δὴ καλῶς εἴρηται ὅτι ὁ φίλος τῷ φίλῳ βούλεται τὰγαθὰ
 10 ἐκείνου ἕνεκα, μένειν ἂν δέοι οἷός ποτ' ἔστιν ἐκείνος· ἀνθρώπῳ
 δὴ ὄντι βουλήσεται τὰ μέγιστα ἀγαθὰ. ἴσως δ' οὐ πάντα·
 αὐτῷ γὰρ μάλισθ' ἕκαστος βούλεται τὰγαθὰ. Οἱ πολλοὶ **VIII.**
 δὲ δοκοῦσι διὰ φιλοτιμίαν βούλεσθαι φιλεῖσθαι μᾶλλον ἢ
 φιλεῖν· διὸ φιλοκόλακες οἱ πολλοί· ὑπερεχόμενος γὰρ
 15 φίλος ὁ κόλαξ, ἢ προσποιεῖται τοιοῦτος καὶ μᾶλλον
 φιλεῖν ἢ φιλεῖσθαι· τὸ δὲ φιλεῖσθαι ἐγγὺς εἶναι δοκεῖ τοῦ
 τιμᾶσθαι, οὗ δὴ οἱ πολλοὶ ἐφίενται. οὐ δι' αὐτὸ δ' εἰκόσιν 2
 αἰρεῖσθαι τὴν τιμὴν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· χαίρουσι
 γὰρ οἱ μὲν πολλοὶ ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ἐξουσίαις τιμώμενοι
 20 διὰ τὴν ἐλπίδα (οἴονται γὰρ τεύξεσθαι παρ' αὐτῶν, ἂν του
 δέωνται· ὥς δὴ σημεῖω τῆς εὐπαθείας χαίρουσι τῇ τιμῇ)·
 οἱ δ' ὑπὸ τῶν ἐπεικῶν καὶ εἰδότην ὀρεγόμενοι τιμῆς βε-
 βαιῶσαι τὴν οἰκίαν δόξαν ἐφίενται περὶ αὐτῶν· χαίρουσι
 δὴ, ὅτι εἰσὶν ἀγαθοὶ πιστεύοντες τῇ τῶν λεγόντων κρίσει.
 25 τῷ φιλεῖσθαι δὲ καθ' αὐτὸ χαίρουσιν· διὸ δόξειεν ἂν κρεῖτ-
 τον εἶναι τοῦ τιμᾶσθαι, καὶ ἡ φιλία καθ' αὐτὴν αἰρετὴ

1159^a 4. οἱ φίλοι] fort. ἡ φιλία 7. οὐδὲ L^b 8. φίλοι τὰγαθὰ L^b
 M^b 9. ἀγαθὰ K^b 11. δὴ Zwinger : δὲ codd. 15. τοιοῦτος
 <εἶναι> Sylburg 17. οὐ] οὐ οὐ K^b, omisso δ'

3 εἶναι. δοκεῖ δ' ἐν τῷ φιλεῖν μᾶλλον ἢ ἐν τῷ φιλεῖσθαι
εἶναι. σημεῖον δ' αἱ μητέρες τῷ φιλεῖν χαίρουσαι· ἔναι
γὰρ διδόασιν τὰ ἑαυτῶν τρέφεσθαι, καὶ φιλοῦσι μὲν εἰδυῖαι,
ἀντιφιλεῖσθαι δ' οὐ ζητοῦσιν, ἐὰν ἀμφότερα μὴ ἐνδέχεται, 30
ἀλλ' ἱκανὸν αὐταῖς ἔοικεν εἶναι ἐὰν ὁρώσιν εὖ πράττοντας,
καὶ αὐταὶ φιλοῦσιν αὐτοὺς κἂν ἐκείνοι μηδὲν ὦν μητρὶ προσ-
4 ἡκει ἀπονέμωσι διὰ τὴν ἄγνοιαν. μᾶλλον δὲ τῆς φιλίας 10
οὔσης ἐν τῷ φιλεῖν, καὶ τῶν φιλοφίλων ἐπαινουμένων, φίλων
ἀρετὴ τὸ φιλεῖν ἔοικεν, ὥστ' ἐν οἷς τοῦτο γίνεται κατ' ἀξίαν, 35
5 οὗτοι μόνιμοι φίλοι καὶ ἡ τούτων φιλία. οὕτω δ' ἂν καὶ οἱ 1159^b
ἄνισοι μάλιστ' εἶεν φίλοι· ἰσάζονται γὰρ ἂν. ἡ δ' ἰσότης
καὶ ὁμοιότης φιλότης, καὶ μάλιστα μὲν ἡ τῶν κατ' ἀρετὴν
ὁμοιότης· μόνιμοι γὰρ ὄντες καθ' αὐτοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους
μένουσι, καὶ οὔτε δέονται φαύλων οὔθ' ὑπηρετοῦσι τοιαῦτα, 5
ἀλλ' ὥς εἰπεῖν καὶ διακωλύουσιν· τῶν ἀγαθῶν γὰρ μῆτ'
αὐτοὺς ἀμαρτάνειν μῆτε τοῖς φίλοις ἐπιτρέπειν. οἱ δὲ μο-
χθηροὶ τὸ μὲν βέβαιον οὐκ ἔχουσιν· οὐδὲ γὰρ αὐτοῖς διαμέ-
νουσιν ὅμοιοι ὄντες· ἐπ' ὀλίγον δὲ χρόνον γίνονται φίλοι,
6 χαίροντες τῇ ἀλλήλων μοχθηρίᾳ. οἱ χρήσιμοι δὲ καὶ ἡδέεις 10
ἐπὶ πλείον διαμένουσιν· ἕως γὰρ ἂν πορίζωσιν ἡδονὰς ἢ
ὠφελείας ἀλλήλοις. ἐξ ἐναντίων δὲ μάλιστα μὲν δοκεῖ ἡ διὰ
τὸ χρήσιμον γίνεσθαι φιλία, οἷον πένης πλουσίῳ, ἀμαθὴς
εἰδότι· οὗ γὰρ τυγχάνει τις ἐνδεὴς ὢν, τούτου ἐφιέμενος ἀν-
τιδωρεῖται ἄλλο. ἐνταῦθα δ' ἂν τις ἔλκοι καὶ ἐραστὴν καὶ 15
ἐρώμενον, καὶ καλὸν καὶ αἰσχροῦν. διὸ φαίνονται καὶ οἱ
ἐρασταὶ γελοῖοι ἐνίοτε, ἀξιοῦντες φιλεῖσθαι ὥς φιλοῦσιν·
ὁμοίως δὲ φιλητοὺς ὄντας ἴσως ἀξιοῦντες, μηδὲν δὲ τοιοῦτον
7 ἔχοντας γελοῖον. ἴσως δὲ οὐδ' ἐφέταται τὸ ἐναντίον τοῦ ἐν-

34. φιλοφίλων] φίλων K^b
ἡδέως K^b

12. ἡ om. K^b

35. ἀρετῇ pr. K^b

1159^b 11. ἕως]

20 αντίου καθ' αὐτό, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, ἡ δ' ὄρεξις τοῦ μέσου ἐστίν· τοῦτο γὰρ ἀγαθόν, οἷον τῷ ξηρῷ οὐχ ὑγρῷ γενέσθαι ἀλλ' ἐπὶ τὸ μέσον ἐλθεῖν, καὶ τῷ θερμῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. ταῦτα μὲν οὖν ἀφείσθω· καὶ γὰρ ἐστὶν ἁλλοτριώτερα.

- 11 Ἔοικε δέ, καθάπερ ἐν ἀρχῇ εἴρηται, περὶ ταῦτα καὶ **ΙΧ.** ἐν τοῖς αὐτοῖς εἶναι ἢ τε φιλία καὶ τὸ δίκαιον. ἐν ἀπάσῃ γὰρ κοινωνίᾳ δοκεῖ τι δίκαιον εἶναι, καὶ φιλία δέ· προσ-
αγορεύουσι γοῦν ὥς φίλους τοὺς σύμπλους καὶ τοὺς συστρα-
τιώτας, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις κοινωνίαις. καθ'
30 ὅσον δὲ κοινωνοῦσιν, ἐπὶ τοσοῦτόν ἐστι φιλία· καὶ γὰρ τὸ δίκαιον. καὶ ἡ παροιμία “κοινὰ τὰ φίλων,” ὀρθῶς· ἐν κοι-
νωνίᾳ γὰρ ἡ φιλία. ἔστι δ' ἀδελφοῖς μὲν καὶ ἐταίροις 2
πάντα κοινά, τοῖς δ' ἄλλοις ἀφωρισμένα, καὶ τοῖς μὲν πλείω τοῖς δ' ἐλάττω· καὶ γὰρ τῶν φιλιῶν αἱ μὲν μάλ-
35 λον αἱ δ' ἥττον. διαφέρει δὲ καὶ τὰ δίκαια· οὐ γὰρ
1160^a ταῦτα γονεῦσι πρὸς τέκνα καὶ ἀδελφοῖς πρὸς ἀλλήλους, οὐδ' ἐταίροις καὶ πολίταις, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων φιλιῶν. ἕτερα δὲ καὶ τὰ ἄδικα πρὸς ἐκάστους τούτων, καὶ 3
αὐξήσιν λαμβάνει τῷ μᾶλλον πρὸς φίλους εἶναι, οἷον χρή-
5 ματα ἀποστερήσαι ἐταῖρον δεινότερον ἢ πολίτην, καὶ μὴ βοηθήσαι ἀδελφῷ ἢ ὀθνεῖω, καὶ πατάξαι πατέρα ἢ ὄντιν οὖν ἄλλον. αὐξέσθαι δὲ πέφυκεν ἅμα τῇ φιλίᾳ καὶ τὸ δί-
καιον, ὥς ἐν τοῖς αὐτοῖς ὄντα καὶ ἐπ' ἴσον διήκοντα. αἱ 4
δὲ κοινωνίαι πᾶσαι μορίους ἐοίκασιν τῆς πολιτικῆς· συμπο-
10 ρεύονται γὰρ ἐπὶ τινι συμφέροντι, καὶ ποριζόμενοι τι τῶν εἰς τὸν βίον· καὶ ἡ πολιτικὴ δὲ κοινωνία τοῦ συμφέροντος χάριν δοκεῖ καὶ ἐξ ἀρχῆς συνελθεῖν καὶ διαμένειν· τούτου

21. ὑγρῷ οὐ ξηρῷ K^b Asp.25. ταυτὸ K^b28. οὖν Γ: γὰρ L^b:δὲ M^b33. ἄλλοις om. K^b1160^a 3. τὰ δίκαια L^b Γ

7. πέ-

φυκεν] φαίνεται K^b

γὰρ καὶ οἱ νομοθέται στοχάζονται, καὶ δίκαιόν φασιν εἶναι
 5 τὸ κοινῇ συμφέρον. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι κοινωνίαι κατὰ μέρος
 τοῦ συμφέροντος ἐφίενται, οἷον πλωτῆρες μὲν τοῦ κατὰ τὸν 15
 πλοῦν πρὸς ἐργασίαν χρημάτων ἢ τι τοιοῦτον, συστρατιώται
 δὲ τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον, εἴτε χρημάτων εἴτε νίκης ἢ πό-
 λεως ὀρεγόμενοι, ὁμοίως δὲ καὶ φυλέται καὶ δημόται.
 [ἔναι δὲ τῶν κοινωνιῶν δι' ἥδονην δοκοῦσι γίνεσθαι, θιασω-
 τῶν καὶ ἑρανιστῶν· αὗται γὰρ θυσίας ἔνεκα καὶ συνουσίας.] 20
 πᾶσαι δ' αὗται ὑπὸ τὴν πολιτικὴν ἐοίκασιν εἶναι· οὐ γὰρ
 τοῦ παρόντος συμφέροντος ἡ πολιτικὴ ἐφίεται, ἀλλ' εἰς
 ἅπαντα τὸν βίον * * θυσίας τε ποιῶντες καὶ περὶ ταύτας
 συνόδους, τιμὰς <τε> ἀπονέμοντες τοῖς θεοῖς, καὶ αὐτοῖς ἀνα-
 παύσεις πορίζοντες μεθ' ἥδονης. αἱ γὰρ ἀρχαῖαι θυσίαι καὶ 25
 σύνοδοι φαίνονται γίνεσθαι μετὰ τὰς τῶν καρπῶν συγκο-
 μιδὰς οἷον ἀπαρχαί· μάλιστα γὰρ ἐν τούτοις ἐσχόλαζον
 6 τοῖς καιροῖς. πᾶσαι δὲ φαίνονται αἱ κοινωνίαι μόρια τῆς
 πολιτικῆς εἶναι· ἀκολουθήσουσι δὲ αἱ τοιαῦται φιλίας ταῖς
 τοιαύταις κοινωνίαις.

30

Χ. Πολιτείας δ' ἐστὶν εἶδη τρία, ἴσαι δὲ καὶ παρεκβά- 12
 σεις, οἷον φθοραὶ τούτων. εἰσὶ δ' αἱ μὲν πολιτεῖαι βασι-
 λεῖα τε καὶ ἀριστοκρατία, τρίτη δὲ ἀπὸ τιμημάτων, ἣν
 τιμοκρατικὴν λέγειν οἰκεῖον φαίνεται, πολιτείαν δ' αὐτὴν
 2 εἰώθασιν οἱ πλείστοι καλεῖν. τούτων δὲ βελτίστη μὲν ἡ 35
 βασιλεία, χειρίστη δ' ἡ τιμοκρατία. παρέκβασις δὲ βασι-
 λεῖας μὲν τυραννίς· ἄμφω γὰρ μοναρχίαι, διαφέρουσι δὲ 1180^b
 πλείστον· ὁ μὲν γὰρ τύραννος τὸ αὐτῷ συμφέρον σκοπεῖ,
 ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ τῶν ἀρχομένων. οὐ γὰρ ἐστὶ βασιλεὺς

19. ἔναι—20. συνουσίας fort. infra post 23. βίον ponenda fort. <αἱ>
 θιασωτῶν 20. fort. οὗτοι 21. εἶναι om. K^b 22. τοῦ] ἐπὶ
 τοῦ K^b 23. ταύτας τὰς συνόδους K^b L^b 24. τε add. Γ 30.
 τοιαύταις om. K^b 32. δ' αἱ om. K^b 33. δὲ K^b: δ' ἡ vulg.

ὁ μὴ αὐτάρκης καὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς ὑπερέχων· ὁ δὲ
 5 τοιοῦτος οὐδενὸς προσδεῖται· τὰ ὠφέλιμα οὖν αὐτῷ μὲν οὐκ
 ἂν σκοποίη, τοῖς δ' ἀρχομένοις· ὁ γὰρ μὴ τοιοῦτος κληρω-
 τὸς ἂν τις εἴη βασιλεύς. ἡ δὲ τυραννὶς ἐξ ἐναντίας ταύτη·
 τὸ γὰρ ἑαυτῷ ἀγαθὸν διώκει. καὶ φανερώτερον ἐπὶ ταύ-
 τῃς ὅτι χειρίστη· κάκιστον δὲ τὸ ἐναντίον τῷ βελτίστῳ.
 10 μεταβαίνει δ' ἐκ βασιλείας εἰς τυραννίδα· φανλότης γάρ 3
 ἐστὶ μοναρχίας ἢ τυραννίς, ὃ δὲ μοχθηρὸς βασιλεὺς τύραν-
 νος γίνεται. ἐξ ἀριστοκρατίας δὲ εἰς ὀλιγαρχίαν κακία τῶν
 ἀρχόντων, οἳ νέμονται τὰ τῆς πόλεως παρὰ τὴν ἀξίαν, καὶ
 πάντα ἢ τὰ πλείστα τῶν ἀγαθῶν ἑαυτοῖς, καὶ τὰς ἀρχὰς
 15 ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς, περὶ πλείστου ποιούμενοι τὸ πλουτεῖν· ὀλίγοι
 δὲ ἄρχουσι καὶ μοχθηροὶ ἀντὶ τῶν ἐπιεικεστάτων. ἐκ δὲ
 τιμοκρατίας εἰς δημοκρατίαν· σύνοροι γὰρ εἰσιν αὗται·
 πλῆθους γὰρ βούλεται καὶ ἡ τιμοκρατία εἶναι, καὶ ἴσοι
 πάντες οἱ ἐν τῷ τιμῇματι. ἥκιστα δὲ μοχθηρόν ἐστιν ἡ
 20 δημοκρατία· ἐπὶ μικρὸν γὰρ παρεκβαίνει τὸ τῆς πολιτείας
 εἶδος. μεταβάλλουσι μὲν οὖν μάλισθ' οὕτως αἱ πολιτεῖαι·
 ἐλάχιστον γὰρ οὕτω καὶ ῥᾶστα μεταβαλίνουσιν. ὁμοιώματα 4
 δ' αὐτῶν καὶ οἷον παραδείγματα λάβοι τις ἂν καὶ ἐν
 ταῖς οἰκίαις. ἡ μὲν γὰρ πατρὸς πρὸς υἱεὺς κοινωνία βασι-
 25 λείας ἔχει σχῆμα· τῶν τέκνων γὰρ τῷ πατρὶ μέλει· ἐν-
 τεύθεν δὲ καὶ Ὁμηρὸς τὸν Δία πατέρα προσαγορεύει· πα-
 τρική γὰρ ἀρχὴ βούλεται ἢ βασιλεία εἶναι. ἐν Πέρσαις
 δ' ἡ τοῦ πατρὸς τυραννική· χρῶνται γὰρ ὥς δούλοις τοῖς
 υἱέσιν. τυραννική δὲ καὶ ἡ δεσπότου πρὸς δούλους· τὸ γὰρ
 30 τοῦ δεσπότου συμφέρον ἐν αὐτῇ πράττεται. αὕτη μὲν οὖν
 ὁρθὴ φαίνεται, ἡ Περσικὴ δ' ἡμαρτημένη· τῶν διαφερόν-

1160^b 7. εἴη O^b: εἴη ἢ vulg.11. δὴ K^b16. δὲ] δὴ Γ: δὲ δὴ M^b19. τῷ et ἡ om. K^b

5 των γὰρ αἱ ἀρχαὶ διάφοροι. ἀνδρὸς δὲ καὶ γυναικὸς ἀριστοκρατικὴ φαίνεται· κατ' ἀξίαν γὰρ ὁ ἀνὴρ ἄρχει, καὶ περὶ ταῦτα ἃ δεῖ τὸν ἄνδρα· ὅσα δὲ γυναικὶ ἀρμόζει, ἐκείνη ἀποδίδωσιν. ἀπάντων δὲ κυριεύων ὁ ἀνὴρ εἰς ὅλη- 33 γαρχίαν μεθίστησιν· παρὰ τὴν ἀξίαν γὰρ αὐτὸ ποιεῖ, καὶ οὐχ ἢ ἀμείνων. ἐνίοτε δὲ ἄρχουσιν αἱ γυναῖκες ἐπὶ κληροῖ 1161^a οὔσαι· οὐ δὴ γίνονται κατ' ἀρετὴν αἱ ἀρχαί, ἀλλὰ διὰ πλοῦ- 6 του καὶ δύναμιν, καθάπερ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις. τιμοκρατικῇ δ' ἔοικεν ἡ τῶν ἀδελφῶν ἴσοι γάρ, πλὴν ἐφ' ὅσον ταῖς ἡλικίαις διαλλάττουσιν· διόπερ ἂν πολὺ ταῖς ἡλικίαις 5 διαφέρωσιν, οὐκέτι ἀδελφικὴ γίνεται ἡ φιλία. δημοκρατία δὲ μάλιστα μὲν ἐν ταῖς ἀδεσπότοις τῶν οἰκήσεων (ἐν ταῦθα γὰρ πάντες ἐξ ἴσου), καὶ ἐν αἷς ἀσθενὲς ὁ ἄρχων καὶ ἐκάστω ἕξουσία.

XI. Καθ' ἐκάστην δὲ τῶν πολιτειῶν φιλία φαίνεται, ἐφ' 13 ὅσον καὶ τὸ δίκαιον, βασιλεῖ μὲν πρὸς τοὺς βασιλευμένους ἐν ὑπεροχῇ εὐεργεσίας· εὖ γὰρ ποιεῖ τοὺς βασιλευμένους, εἴπερ ἀγαθὸς ὢν ἐπιμελεῖται αὐτῶν, ὧ' εὖ πράττωσιν, ὥσπερ νομεὺς προβάτων· ὅθεν καὶ Ὅμηρος τὸν Ἀγαμέ- 2 μνονα ποιμένα λαῶν εἶπεν. τοιαύτη δὲ καὶ ἡ πατρική, 15 διαφέρει δὲ τῷ μεγέθει τῶν εὐεργετημάτων· αἷτιος γὰρ τοῦ εἶναι, δοκοῦντος μεγίστου, καὶ τροφῆς καὶ παιδείας. καὶ τοῖς προγόνους δὲ ταῦτα προσνέμεται· φύσει τε ἀρχικὸν πατὴρ υἱῶν καὶ πρόγονοι ἐκγόνων καὶ βασιλεὺς βασιλευ- 3 μένων. ἐν ὑπεροχῇ δὲ αἱ φιλῖαι αὐται, διὸ καὶ τιμῶνται 20 οἱ γονεῖς. καὶ τὸ δίκαιον δὴ ἐν τούτοις οὐ ταῦτ' ἀλλὰ τὸ 4 κατ' ἀξίαν· οὕτω γὰρ καὶ ἡ φιλία. καὶ ἀνδρὸς δὲ πρὸς

34. ὅσα] & K^b 35. πάντων K^b 1161^a 2. διὰ] κατὰ K^b 5. ἡλικίαις οὐ διαλλάττουσιν pr. K^b 6. φαίνεται K^b δημοκρατία K^b 15. εἶπεν om. K^b 17. εἶναι post μεγίστου L^b (utrobique M^b Γ) 18. ἀπονέμεται M^b 19. τε γὰρ L^b M^b Γ 22. γὰρ ἂν καὶ M^b Γ

γυναικα ἢ αὐτὴ φιλία καὶ ἐν ἀριστοκρατία· κατ' ἀρετὴν
 γάρ, καὶ τῷ ἀμείνονι πλέον ἀγαθόν, καὶ τὸ ἀρμόζον ἐκά-
 25 στῷ· οὕτω δὲ καὶ τὸ δίκαιον. ἢ δὲ τῶν ἀδελφῶν τῇ ἐται-
 ρικῇ ἔοικεν· ἴσοι γὰρ καὶ ἡλικιώνται, οἱ τοιοῦτοι δ' ὁμοπα-
 θεῖς καὶ ὁμοήθεις ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ. ἔοικε δὲ ταύτῃ καὶ ἡ
 κατὰ τὴν τιμοκρατικὴν· ἴσοι γὰρ οἱ πολῖται βούλονται καὶ
 ἐπιεικεῖς εἶναι· ἐν μέρει δὴ τὸ ἀρχεῖν, καὶ ἐξ ἴσου· οὕτω δὴ
 30 καὶ ἡ φιλία. ἐν δὲ ταῖς παρεκβάσεσιν, ὥσπερ καὶ τὸ δί-
 καιον ἐπὶ μικρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ φιλία, καὶ ἡκιστα ἐν
 τῇ χειρίστῃ· ἐν τυραννίδι γὰρ οὐδὲν ἢ μικρὸν φιλίας. ἐν οἷς
 γὰρ μηδὲν κοινόν ἐστι τῷ ἀρχοντι καὶ ἀρχομένῳ, οὐδὲ
 φιλία· οὐδὲ γὰρ δίκαιον· οἷον τεχνίτῃ πρὸς ὄργανον καὶ
 35 ψυχῇ πρὸς σῶμα καὶ δεσπότῃ πρὸς δοῦλον· ὠφελεῖται
 1181^b μὲν γὰρ πάντα ταῦτα ὑπὸ τῶν χρωμένων, φιλία δ' οὐκ
 ἐστι πρὸς τὰ ἄψυχα οὐδὲ δίκαιον. ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἵππον ἢ
 βοῦν, οὐδὲ πρὸς δοῦλον ἢ δοῦλος. οὐδὲν γὰρ κοινόν ἐστιν·
 ὁ γὰρ δοῦλος ἐμψυχον ὄργανον, τὸ δ' ὄργανον ἄψυχος δοῦ-
 5 λος. ἢ μὲν οὖν δοῦλος, οὐκ ἔστι φιλία πρὸς αὐτόν, ἢ δ' 7
 ἄνθρωπος· δοκεῖ γὰρ εἶναι τι δίκαιον παντὶ ἀνθρώπῳ πρὸς
 πάντα τὸν δυνάμενον κοινωνῆσαι νόμου καὶ συνθήκης· καὶ
 φιλία δὴ, καθ' ὅσον ἄνθρωπος. ἐπὶ μικρόν δὴ καὶ ἐν ταῖς 8
 τυραννίσιν αἱ φιλῖαι καὶ τὸ δίκαιον, ἐν δὲ ταῖς δημοκρα-
 10 τείαις ἐπὶ πλείον· πολλὰ γὰρ τὰ κοινὰ ἴσοις οὖσιν.
 14 Ἐν κοινωνίᾳ μὲν οὖν πᾶσα φιλία ἐστίν, καθάπερ εἴρη- XII.
 ται. ἀφορίσειε δ' ἂν τις τήν τε συγγενικὴν καὶ τὴν ἐται-

26. ὁμοπαθεῖς καὶ ὁμοήθεις Γ: ὁμοήθεις καὶ ὁμοπαθεῖς L^b M^b: ὁμοήθεις καὶ ὁμοιοπαθεῖς Asp.

27. δὴ L^b Γ

31. φιλία K^b Asp.: φιλία ἐστὶ

vulg.

33. καὶ τῷ ἀρχομένῳ L^b M^b

34. οἷον K^b (et ut videtur

Asp.): ἀλλ' οἷον vulg.

1181^b 2. ἢ] οὐδὲ K^b

5. οὐκ] δούλοισι μὲν

οὐκ pr. K^b

7. νόμου] καὶ νόμον K^b

8. φιλία Aretinus: φιλίας

codd.

10. πλείον K^b Asp.: πλείστον vulg.

ρικήν. αἱ δὲ πολιτικαὶ καὶ φυλετικαὶ καὶ συμπλοικαί,
καὶ ὅσαι τοιαῦται, κοινωνικαῖς ἑοίκασι μᾶλλον· οἷον γὰρ
καθ' ὁμολογίαν τινὰ φαίνονται εἶναι. εἰς ταύτας δὲ τά- 15
2 ξειεν ἄν τις καὶ τὴν ξενικήν. καὶ ἡ συγγενική δὲ φαίνε-
ται πολυειδὴς εἶναι, ἡρτῆσθαι δὲ πᾶσα ἐκ τῆς πατρικῆς·
οἱ γονεῖς μὲν γὰρ στέργουσι τὰ τέκνα ὡς ἑαυτῶν τι ὄντα,
τὰ δὲ τέκνα τοὺς γονεῖς ὡς ἀπ' ἐκείνων τι ὄντα. μᾶλλον
δ' ἴσασιν οἱ γονεῖς τὰ ἐξ αὐτῶν ἢ τὰ γεννηθέντα ὅτι ἐκ 20
τούτων, καὶ μᾶλλον συνφκείωται τὸ ἀφ' οὗ τῷ γεννηθέντι ἢ
τὸ γενόμενον τῷ ποιήσαντι· τὸ γὰρ ἐξ αὐτοῦ οἰκεῖον τῷ
ἀφ' οὗ, οἷον ὁδοὺς θριξ ὅτιοῦν τῷ ἔχοντι· ἐκείνῳ δ' οὐδὲν
τὸ ἀφ' οὗ, ἢ ἡττον. καὶ τῷ πλήθει δὲ τοῦ χρόνου· οἱ μὲν
γὰρ εὐθὺς γενόμενα στέργουσιν, τὰ δὲ προελθόντος χρόνου 25
τοὺς γονεῖς, σύνεσιν ἢ αἴσθησιν λαβόντα. ἐκ τούτων δὲ
3 δῆλον καὶ δι' ἃ φιλοῦσι μᾶλλον αἱ μητέρες. γονεῖς μὲν οὖν
τέκνα φιλοῦσιν ὡς ἑαυτούς (τὰ γὰρ ἐξ αὐτῶν οἷον ἕτεροι
αὐτοὶ τῷ κεχωρίσθαι), τέκνα δὲ γονεῖς ὡς ἀπ' ἐκείνων πε-
φυκóta, ἀδελφοὶ δ' ἀλλήλους τῷ ἐκ τῶν αὐτῶν πεφυκέ- 30
ναι· ἡ γὰρ πρὸς ἐκεῖνα ταυτότης ἀλλήλοις ταὐτὸ ποιεῖ·
ὁθεν φασὶ ταὐτὸν αἷμα καὶ ρίζαν καὶ τὰ τοιαῦτα. εἰσὶ
4 δὴ ταὐτό πως καὶ ἐν διηρημένους. μέγα δὲ πρὸς φιλίαν
καὶ τὸ σύντροφον καὶ τὸ καθ' ἡλικίαν· ἡλιξ γὰρ ἡλικά,
καὶ οἱ συνήθεις ἑταῖροι· διὸ καὶ ἡ ἀδελφική τῇ ἐταιρικῇ 35
ὁμοιοῦται. ἀνεψιοὶ δὲ καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς ἐκ τούτων 1162^α
συνφκείωνται· τῷ γὰρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν εἶναι. γίνονται δ'
οἱ μὲν οἰκειότεροι οἱ δ' ἄλλοτριώτεροι τῷ σύνεγγυς ἢ πόρρω

13. σύμπλων pr. K^b17. ἡρτῆσθαι δὲ L^b Asp.: καὶ ἡρτῆσθαι K^b M^b Γ19. τ. om. K^b23. θριξ] ἢ θριξ ἢ M^b Γ τῷ ἔχοντι om. pr. K^b25. προελθόντος χρόνου K^b: προελθόντα τοῖς χρόνοις vulg.

27. αἱ

μητέρες μᾶλλον K^b31. ταὐτὸ ποιεῖ M^b Asp.: ταυτοποιεῖ L^b: τοῦτοποιεῖ K^b33. δε] δὴ K^b

τὸν ἀρχηγὸν εἶναι. ἔστι δ' ἡ μὲν πρὸς γονεῖς φιλία τέκνοις, 5
 5 καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεούς, ὡς πρὸς ἀγαθὸν καὶ ὑπερέχον·
 εὖ γὰρ πεποιήκασιν τὰ μέγιστα· τοῦ γὰρ εἶναι καὶ τραφῆ-
 ναι αἵτιοι, καὶ γενομένοις τοῦ παιδευθῆναι· ἔχει δὲ καὶ τὸ 6
 ἡδὺ καὶ τὸ χρήσιμον ἢ τοιαύτη φιλία μᾶλλον τῶν ὀθνείων,
 ὅσῳ καὶ κοινότερος ὁ βίος αὐτοῖς ἐστίν. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ
 10 ἀδελφικῇ ἄπερ καὶ ἐν τῇ ἑταιρικῇ καὶ μᾶλλον ἐν τοῖς
 ἐπικεικίσι, καὶ ὅλως ἐν τοῖς ὁμοίοις, ὅσῳ οἰκειότεροι καὶ ἐκ
 γενετῆς ὑπάρχουσι στέργοντες ἀλλήλους, καὶ ὅσῳ ὁμοιό-
 στεροι οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ σύντροφοι καὶ παιδευθέντες
 ὁμοίως· καὶ ἡ κατὰ τὸν χρόνον δοκιμασία πλείστη καὶ
 15 βεβαιωτάτη. ἀνάλογον δὲ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τῶν συγγε- 7
 νῶν τὰ φιλικά. ἀνδρὶ δὲ καὶ γυναικὶ φιλία δοκεῖ κατὰ
 φύσιν ὑπάρχειν· ἄνθρωπος γὰρ τῇ φύσει συνδυαστικὸν
 μᾶλλον ἢ πολιτικόν, ὅσῳ πρότερον καὶ ἀναγκαιότερον οἰκία
 πόλεως, καὶ τεκνοποιία κοινότερον τοῖς ζώοις. τοῖς μὲν οὖν
 20 ἄλλοις ἐπὶ τοσοῦτον ἡ κοινωνία ἐστίν, οἱ δ' ἄνθρωποι οὐ μόνον
 τῆς τεκνοποιίας χάριν συνοικοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰς τὸν
 βίον· εὐθὺς γὰρ διήρηται τὰ ἔργα, καὶ ἔστιν ἕτερα ἀνδρὸς
 καὶ γυναικός· ἐπαρκοῦσιν οὖν ἀλλήλοις, εἰς τὸ κοινὸν τιθέν-
 τες τὰ ἴδια. διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ χρήσιμον εἶναι δοκεῖ
 25 καὶ τὸ ἡδὺ ἐν ταύτῃ τῇ φιλίᾳ. εἴη δ' ἂν καὶ δι' ἀρετὴν,
 εἰ ἐπικεικίς εἶεν· ἔστι γὰρ ἑκατέρου ἀρετὴ, καὶ χαίροιν ἂν
 τῷ τοιούτῳ. σύνδεσμος δὲ τὰ τέκνα δοκεῖ εἶναι· διὸ θάττον
 οἱ ἄτεκνοι διαλύονται· τὰ γὰρ τέκνα κοινὸν ἀγαθὸν ἀμ-
 φοῖν, συνέχει δὲ τὸ κοινόν. τὸ δὲ πῶς βιωτέον ἀνδρὶ 8
 30 πρὸς γυναῖκα καὶ ὅλως φίλῳ πρὸς φίλον, οὐδὲν ἕτερον
 φαίνεται ζητεῖσθαι ἢ πῶς δίκαιον· οὐ γὰρ ταῦτόν φαίνεται

1162^a 5. καὶ post ἀγαθὸν om. K^b 18. ὅσῳ K^b: καὶ ὅσῳ vulg. 19.
 τεκνοποιεῖν K^b 29. συμβιωτέον M^b Γ

τῷ φίλῳ πρὸς τὸν φίλον καὶ τὸν ὀθνεῖον καὶ τὸν ἐταῖρον·
καὶ τὸν συμφοιτητήν.

- ΧΙΙΙ.** Τριττῶν δ' οὐσῶν φιλιῶν, καθάπερ ἐν ἀρχῇ εἴρηται, 15
καὶ καθ' ἐκάστην τῶν μὲν ἐν ἰσότητι φίλων ὄντων τῶν δὲ 35
καθ' ὑπεροχὴν (καὶ γὰρ ὁμοίως ἀγαθοὶ φίλοι γίνονται καὶ
ἀμείνων χεῖρόνι, ὁμοίως δὲ καὶ ἡδεῖς καὶ διὰ τὸ χρήσι- 1162^b
μον, ἰσάζοντες ταῖς ὠφελείαις καὶ διαφέροντες), τοὺς ἴσους
μὲν κατ' ἰσότητα δεῖ τῷ φιλεῖν καὶ τοῖς λοιποῖς ἰσάζειν,
τοὺς δ' ἀνίσους τὸ ἀνάλογον ταῖς ὑπεροχαῖς ἀποδιδόναι.
2 γίνεταί δὲ τὰ ἐγκλήματα καὶ αἱ μέμψεις ἐν τῇ κατὰ 5
τὸ χρήσιμον φιλίᾳ ἢ μόνη ἢ μάλιστα, εὐλόγως. οἱ μὲν
γὰρ δι' ἀρετὴν φίλοι ὄντες εὖ δρῶν ἀλλήλους προθυμοῦνται
(τοῦτο γὰρ ἀρετῆς καὶ φιλίας), πρὸς τοῦτο δ' ἀμιλλωμένων
οὐκ ἔστιν ἐγκλήματα οὐδὲ μάχαι· τὸν γὰρ φιλοῦντα καὶ
εὖ ποιοῦντα οὐδεὶς δυσχεραίνει, ἀλλ' ἂν ᾗ χαρίεις, ἀμύ- 10
νεται εὖ δρῶν. ὁ δ' ὑπερβάλλων, τυγχάνων οὐ ἐφίεται,
οὐκ ἂν ἐγκαλοῖται τῷ φίλῳ· ἕκαστος γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ ὀρέγε-
3 ται. οὐ πᾶν δ' οὐδ' ἐν τοῖς δι' ἡδονήν· ἅμα γὰρ ἀμφοῖν
γίνεται οὐ ὀρέγονται, εἰ τῷ συνδιαγείν χαίρουσιν· γελοῖος
δ' ἂν φαίνοιτο καὶ ὁ ἐγκαλῶν τῷ μὴ τέρποντι, ἔξδον μὴ 15
4 συνημερεύειν. ἡ δὲ διὰ τὸ χρήσιμον ἐγκληματική· ἐπ'
ὠφελείᾳ γὰρ χρώμενοι ἀλλήλοις ἀεὶ τοῦ πλείονος δέονται,
καὶ ἔλαττον ἔχειν οἴονται τοῦ προσήκοντος, καὶ μέμφονται
ὅτι οὐχ ὅσων δέονται τοσούτων τυγχάνουσιν ἄξιοι ὄντες· οἱ
δ' εὖ ποιοῦντες οὐ δύνανται ἐπαρκεῖν τοσαῦτα ὅσων οἱ πά- 20
5 σχοντες δέονται. ἔοικε δέ, καθάπερ τὸ δίκαιόν ἐστι διττόν,
τὸ μὲν ἄγραφον τὸ δὲ κατὰ νόμον, καὶ τῆς κατὰ τὸ

34. δὴ Γ Asp. φιλιῶν] τῶν φιλιῶν Asp. 35. φίλων] τῶν φίλων K^b
1162^b 4. τὸ] κατὰ τὸ Γ: τῷ corr. cod. Par. 1417 12. ἐκάτερος
M^b Γ ἐφίεται M^b Γ 16. συνδιημερεύειν L^b

χρήσιμον φιλίας ἢ μὲν ἠθικὴ ἢ δὲ νομικὴ εἶναι. γίνεται
 οὖν τὰ ἐγκλήματα μάλισθ' ὅταν μὴ κατὰ τὴν αὐτὴν συν-
 25 ἀλλάξωσι καὶ διαλύωνται. ἔστι δ' ἡ νομικὴ μὲν ἢ ἐπὶ 6
 ῥητοῖς, ἢ μὲν πάμπαν ἀγοραία ἐκ χειρὸς εἰς χεῖρα, ἢ
 δὲ ἐλευθεριωτέρα εἰς χρόνον, καθ' ὁμολογίαν δὲ τί ἀντὶ
 τίνος. δῆλον δ' ἐν ταύτῃ τὸ ὀφείλημα οὐκ ἀμφίλογον,
 φιλικὸν δὲ τὴν ἀναβολὴν ἔχει· διόπερ ἐνίοις οὐκ εἰσὶ τούτων
 30 δίκαι, ἀλλ' οἴονται δεῖν στέργειν τοὺς κατὰ πίστιν συναλλά-
 ξαντας. ἢ δ' ἠθικὴ οὐκ ἐπὶ ῥητοῖς, ἀλλ' ὡς φίλῳ δωρεῖται 7
 ἢ ὅτιδῆποτε ἄλλο· κομίζεσθαι δὲ ἀξιοῖ τὸ ἴσον ἢ πλεόν,
 ὡς οὐ δεδωκὼς ἀλλὰ χρήσας· οὐχ ὁμοίως δὲ συναλ- 8
 λάξας καὶ διαλυόμενος ἐγκαλέσει. τοῦτο δὲ συμβαίνει
 35 διὰ τὸ βούλεσθαι μὲν πάντας ἢ τοὺς πλείστους τὰ καλὰ,
 προαιρεῖσθαι δὲ τὰ ὀφέλιμα· καλὸν δὲ τὸ εὖ ποιεῖν μὴ
 1163^a ἵνα ἀντιπάθῃ, ὀφέλιμον δὲ τὸ εὐεργετῆσθαι. δυναμένῳ 9
 δὴ ἀνταποδοτέον τὴν ἀξίαν ὧν ἔπαθεν [καὶ ἐκόντι] (ἄκουτα
 γὰρ φίλον οὐ ποιητέον· ὡς δὴ διαμαρτόντα ἐν τῇ ἀρχῇ
 καὶ εὖ παθόντα ὑφ' οὗ οὐκ ἔδει—οὐ γὰρ ὑπὸ φίλου, οὐδὲ δι'
 5 αὐτὸ τοῦτο δρῶντος—καθάπερ οὖν ἐπὶ ῥητοῖς εὐεργετηθέντα
 διαλυτέον)· καὶ † ὁμολογήσαι δ' † ἂν δυνάμενος ἀποδώσειν·
 ἀδυνατοῦντα δ' οὐδ' ὁ διδοὺς ἠξίωσεν ἂν. ὥστ' εἰ δυνατόν,
 ἀποδοτέον. ἐν ἀρχῇ δ' ἐπισκεπτέον ὑφ' οὗ εὐεργετῆται καὶ
 ἐπὶ τίνι, ὅπως ἐπὶ τούτοις ὑπομένῃ ἢ μὴ. ἀμφισβήτησιν 10
 10 δ' ἔχει πότερα δεῖ τῇ τοῦ παθόντος ὀφελείᾳ μετρεῖν καὶ
 πρὸς ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀνταπόδοσιν, ἢ τῇ τοῦ δράσαν-
 τος εὐεργεσίᾳ. οἱ μὲν γὰρ παθόντες τοιαῦτά φασι λαβεῖν

23. φιλίας K^b Asp.: ὀφελείας vulg.ἢ om. M^b29. φιλικὸν pr. K^b: φιλικὴν vulg. δὴ pr. K^b διόπερpr. K^b: διὸ παρ' vulg.1163^a 2. καὶ ἐκόντι om. K^b Asp.

6. ὁμολογήσαι δ'] fort. ὁ ὁμολόγησεν

7. διδοὺς K^b: δοὺς vulg.

δυνα-

τόν K^b: δυνατός vulg.

9. μένη fort. Asp.

25. δ' ἢ M^b: δὴ K^b: δὲ L^b

παρὰ τῶν εὐεργετῶν ἂ μικρὰ ἦν ἐκείνοις καὶ ἐξῆν παρ' ἐτέρων λαβεῖν, κατασμικρίζοντες· οἱ δ' ἀνάπαλιν τὰ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἂ παρ' ἄλλων οὐκ ἦν, καὶ ἐν 15
 11 κινδύνους ἢ τοιαύταις χρεῖαις. ἄρ' οὖν διὰ μὲν τὸ χρήσιμον τῆς φιλίας οὔσης ἢ τοῦ παθόντος ὠφέλεια μέτρον ἐστίν; οὗτος γὰρ ὁ δεόμενος, καὶ ἐπαρκεῖ αὐτῷ ὥς κομιούμενος τὴν ἴσην· τοσαύτη οὖν γεγένηται ἢ ἐπικουρία ὅσον οὗτος ὠφέληται, καὶ ἀποδοτέον δὴ αὐτῷ ὅσον ἐπηύρετο, ἢ καὶ πλεόν· 20
 κάλλιον γάρ. ἐν δὲ ταῖς κατ' ἀρετὴν ἐγκλήματα μὲν οὐκ ἔστιν, μέτρῳ δ' ἔοικεν ἢ τοῦ δράσαντος προαίρεσις· τῆς ἀρετῆς γὰρ καὶ τοῦ ἡθους ἐν τῇ προαιρέσει τὸ κύριον.

XIV. Διαφέρονται δὲ καὶ ἐν ταῖς καθ' ὑπεροχὴν φιλίαις· 16
 ἄξιόι γὰρ ἐκάτερος πλεόν ἔχειν, ὅταν δὲ τοῦτο γίνηται, 25
 διαλύεται ἡ φιλία. οἶεται γὰρ ὅ τε βελτίων προσήκειν αὐτῷ πλεόν ἔχειν· τῷ γὰρ ἀγαθῷ νέμεσθαι πλεόν· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ὠφελιμώτερος· ἀχρεῖον γὰρ ὄντα οὐ φασι δεῖν ἴσον ἔχειν· λειτουργίαν τε γὰρ γίνεσθαι καὶ οὐ φιλίαν, εἰ μὴ κατ' ἀξίαν τῶν ἔργων ἔσται τὰ ἐκ τῆς φιλίας. οἴονται 30
 γάρ, καθάπερ ἐν χρημάτων κοινωνίᾳ πλεῖον λαμβάνουσιν οἱ συμβαλλόμενοι πλεῖον, οὕτω δεῖν καὶ ἐν τῇ φιλίᾳ. ὁ δ' ἐνδεὴς καὶ ὁ χείρων ἀνάπαλιν· φίλου γὰρ ἀγαθοῦ εἶναι τὸ ἐπαρκεῖν τοῖς ἐνδεέσιν· τί γάρ, φασίν, ὄφελος σπουδαίῳ ἢ δυνάστη φίλον εἶναι, μηδέν γε μέλλοντα ἀπολαύειν; 35
 2 ἔοικε δ' οὖν ἐκάτερος ὀρθῶς ἀξιοῦν, καὶ δεῖν ἑκατέρῳ πλεόν 1163^b
 νέμειν ἐκ τῆς φιλίας, οὐ τοῦ αὐτοῦ δέ, ἀλλὰ τῷ μὲν ὑπερέχοντι τιμῆς τῷ δ' ἐνδεεῖ κέρδους· τῆς μὲν γὰρ ἀρετῆς καὶ τῆς εὐεργεσίας ἢ τιμῇ γέρας, τῆς δ' ἐνδείας ἐπικουρία

19. ὠφελεῖται L^b M^b Γ 20. ἐπηύρετο L Dindorf: ἐφεύρετο pr. K^b: ἀπηύρατο L^b M^b ἢ καὶ] ἢ K^b: καὶ Γ 28. ὁ om. K^b M^b 29. τε om. Γ 31. πλείω L^b Γ 32. πλείω Γ 33. φασίν om. K^b 1163^b 1. οὖν add. K^b 2. δέ om. pr. K^b 4. ταῖς ἐνδείαις δὲ K^b

5 τὸ κέρδος. οὕτω δ' ἔχειν τοῦτο καὶ ἐν ταῖς πολιτείαις φαί- 3
νεται· οὐ γὰρ τιμᾶται ὁ μὴδὲν ἀγαθὸν τῷ κοινῷ πορίζων·
τὸ κοινὸν γὰρ δίδοται τῷ τὸ κοινὸν εὐεργετοῦντι, ἡ τιμὴ δὲ
κοινόν. οὐ γὰρ ἔστιν ἅμα χρηματίζεσθαι ἀπὸ τῶν κοινῶν
καὶ τιμᾶσθαι. ἐν πᾶσι γὰρ τὸ ἔλαττον οὐδεὶς ὑπομένει·
10 τῷ δὴ περὶ χρήματα ἐλαττουμένῳ τιμὴν ἀπονέμουσι καὶ
τῷ δωροδόκῳ χρήματα· τὸ κατ' ἀξίαν γὰρ ἐπανισοῖ καὶ
σφῆζει τὴν φιλίαν, καθάπερ εἴρηται. οὕτω δὲ καὶ τοῖς ἀνί-
σοις ὁμιλητέον, καὶ τῷ εἰς χρήματα ὠφελουμένῳ ἢ εἰς
ἀρετὴν τιμὴν ἀνταποδοτέον, ἀποδιδόντα τὰ ἐνδεχόμενα.
15 τὸ δυνατὸν γὰρ ἢ φιλία ἐπιζητεῖ, οὐ κατ' ἀξίαν· οὐδὲ 4
γὰρ ἔστιν ἐν πᾶσι, καθάπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς τιμαῖς
καὶ τοὺς γονεῖς· οὐδεὶς γὰρ τὴν ἀξίαν ποτ' ἂν ἀποδοίη, εἰς
δύναμιν δὲ ὁ θεραπεύων ἐπιεικὴς εἶναι δοκεῖ. διὸ καὶ δό-
ξειεν οὐκ ἐξεῖναι νιῷ πατέρα ἀπείπασθαι, πατρὶ δ' υἱόν·
20 ὀφείλοντα γὰρ ἀποδοτέον, οὐδὲν δὲ ποιήσας ἀξίον τῶν
ὑπεργμένων δέδρακεν, ὥστ' ἀεὶ ὀφείλει. οἷς δ' ὀφείλεται,
ἐξουσία ἀφείναι· καὶ τῷ πατρὶ δὴ. ἅμα δ' ἴσως οὐδεὶς ποτ'
ἂν ἀποστήναι δοκεῖ μὴ ὑπερβάλλοντος μοχθηρία· χωρὶς
γὰρ τῆς φυσικῆς φιλίας τὴν ἐπικουρίαν ἀνθρωπικὸν μὴ
25 διωθέεισθαι. τῷ δὲ φευκτὸν ἢ οὐ σπουδαστὸν τὸ ἐπαρκεῖν,
μοχθηρῷ ὄντι· εὖ πάσχειν γὰρ οἱ πολλοὶ βούλονται, τὸ
δὲ ποιεῖν φεύγουσιν ὥς ἀλυσιτελέες. περὶ μὲν οὖν τούτων
ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.

I.

Ἐν πάσαις δὲ ταῖς ἀνομοιοειδέσι φιλίαις τὸ ἀνάλογον
ἰσάζει καὶ σφῆζει τὴν φιλίαν, καθάπερ εἴρηται, οἷον καὶ

8. γὰρ] δὴ pr. K^b
vulg. τὸ ἐνδεχόμενον M^b Γ

ἀφείναι K^b M^b

14. ἀποδιδόντα K^b (et fort. Γ): ἀνταποδιδόντα

17. ἂν ποτε τὴν ἀξίαν L^b

22.

24. ὠφελείας K^b

ἐν τῇ πολιτικῇ τῷ σκυτοτόμῳ ἀντὶ τῶν ὑποδημάτων ἀμοι-
 βῇ γίνεται κατ' ἀξίαν, καὶ τῷ ὑφάντῃ καὶ τοῖς λοιποῖς. 35
 2 ἐνταῦθα μὲν οὖν πεπóρισται κοινὸν μέτρον τὸ νόμισμα, καὶ 1164^a
 πρὸς τοῦτο δὴ πάντα ἀναφέρεται καὶ τούτῳ μετρεῖται· ἐν
 δὲ τῇ ἐρωτικῇ ἐνίοτε μὲν ὁ ἐραστὴς ἐγκαλεῖ ὅτι ὑπερφι-
 λῶν οὐκ ἀντιφιλεῖται, οὐδὲν ἔχων φιλητόν, εἰ οὕτως ἔτυχεν,
 πολλάκις δ' ὁ ἐρώμενος ὅτι πρότερον ἐπαγγελλόμενος 5
 3 πάντα νῦν οὐδὲν ἐπιτελεῖ. συμβαίνει δὲ τὰ τοιαῦτα, ἐπει-
 δὲν ὁ μὲν δι' ἡδονὴν τὸν ἐρώμενον φιλῇ, ὁ δὲ διὰ τὸ χρή-
 σιμον τὸν ἐραστήν, ταῦτα δὲ μὴ ἀμφοῖν ὑπάρχει. διὰ
 ταῦτα· γὰρ τῆς φιλίας οὔσης διάλυσις γίνεται, ἐπειδὴν
 μὴ γίνηται ὦν ἔνεκα ἐφίλουν· οὐ γὰρ αὐτοὺς ἔστεργον ἀλλὰ 10
 τὰ ὑπάρχοντα, οὐ μόνιμα ὄντα· διὸ τοιαῦτα καὶ αἱ φι-
 λίαί. ἡ δὲ τῶν ἡθῶν καθ' αὐτὴν οὕσα μένει, καθάπερ εἴρη-
 4 ται. διαφέρονται δ' ὅταν ἕτερα γίνηται αὐτοῖς καὶ
 μὴ ὦν ὀρέγονται· ὅμοιον γὰρ τῷ μηδὲν γίνεσθαι, ὅταν
 οὐ ἐφίεται μὴ τυγχάνῃ, οἷον καὶ τῷ κιθαρωδῷ ὁ ἐπαγ- 15
 γελλόμενος, καὶ ὅσῳ ἄμεινον ἄσειεν, τοσοῦτ'w πλείω· εἰς
 ἔω δ' ἀπαιτοῦντι τὰς ὑποσχέσεις ἀνθ' ἡδονῆς ἡδονὴν ἀπο-
 δεδωκέναι ἔφη. εἰ μὲν οὖν ἐκάτερος τοῦτο ἐβούλετο, ἱκανῶς
 ἂν εἶχεν· εἰ δ' ὁ μὲν τέρψιν ὁ δὲ κέρδος, καὶ ὁ μὲν ἔχει
 ὁ δὲ μή, οὐκ ἂν εἴη τὰ κατὰ τὴν κοινωνίαν καλῶς· ὦν 20
 γὰρ δεόμενος τυγχάνει, τούτοις καὶ προσέχει, κἀκείνου
 5 γε χάριν ταῦτα δώσει. τὴν ἀξίαν δὲ ποτέρου τάξαι ἐστί,
 τοῦ προἰεμένου ἢ τοῦ προλαβόντος; ὁ γὰρ προἰεμένος ἔοικ'
 ἐπιτρέπειν ἐκείνῳ. ὅπερ φασὶ καὶ Πρωταγόραν ποιεῖν·
 ὅτε γὰρ διδάξειεν ἀδήποτε, τιμῆσαι τὸν μαθόντα ἐκέλευεν 25
 ὅσον δοκεῖ ἄξια ἐπίστασθαι, καὶ ἐλάμβανε τοσοῦτον. ἐν

1164^a 1. καὶ add. L^b Γ 10. γένηται K^b αὐτοὺς ed. Bekker 13.
 δ' K^b: δὲ καὶ vulg. 14. τοῦ K^b 20. τὰ K^b: τὸ vulg. 23. fort.
 προλαμβάνοντος 25. μαθάνοντα L^b

τοῖς τοιούτοις δ' ἐνίοις ἀρέσκει τὸ "μισθὸς δ' ἀνδρί." οἱ δὲ 6
 προλαμβάνοντες τὸ ἀργύριον, εἴτα μὴδὲν ποιοῦντες ὦν ἔφα-
 σαν διὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ἐπαγγελιῶν, εἰκότως ἐν ἐγ-
 30 κλήμασι γίνονται· οὐ γὰρ ἐπιτελοῦσιν ἃ ὡμολόγησαν. τοῦτο γ'
 δ' ἴσως ποιεῖν οἱ σοφισταὶ ἀναγκάζονται διὰ τὸ μὴδένα ἂν
 δοῦναι ἀργύριον ὦν ἐπίστανται. οὗτοι μὲν οὖν ὦν ἔλαβον τὸν
 μισθόν, μὴ ποιοῦντες εἰκότως ἐν ἐγκλήμασιν εἰσιν. ἐν οἷς
 35 προῖέμενοι εἴρηται ὅτι ἀνέγκλητοι (τοιαύτη γὰρ ἡ κατ'
 1164^b ἀρετὴν φιλία), τὴν ἀμοιβὴν τε ποιητέον κατὰ τὴν προαί-
 ρεσιν (αὕτη γὰρ τοῦ φίλου καὶ τῆς ἀρετῆς)· οὕτω δ' ἔοικε
 καὶ τοῖς φιλοσοφίας κοινωνήσασιν· οὐ γὰρ πρὸς χρήμαθ'
 ἢ ἀξία μετρεῖται, τιμὴ τ' ἰσόρροπος οὐκ ἂν γένοιτο, ἀλλ'
 5 ἴσως ἱκανόν, καθάπερ καὶ πρὸς θεοὺς καὶ πρὸς γονεῖς, τὸ
 ἐνδεχόμενον. μὴ τοιαύτης δ' οὔσης τῆς δόσεως ἀλλ' ἐπὶ 8
 τινι, μάλιστα μὲν ἴσως δεῖ τὴν ἀνταπόδοσιν γίνεσθαι δο-
 κοῦσαν ἀμφοῖν κατ' ἀξίαν εἶναι, εἰ δὲ τοῦτο μὴ συμβαίνει,
 οὐ μόνον ἀναγκαῖον δόξειεν ἂν τὸν προέχοντα τάττειν,
 10 ἀλλὰ καὶ δίκαιον· ὅσον γὰρ οὗτος ὠφελήθη ἢ ἀνθ' ὅσον
 τὴν ἡδονὴν εἴλετ' ἂν, τοσοῦτον ἀντιλαβὼν ἔξει τὴν παρὰ
 τούτου ἀξίαν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ὠνίοις οὕτω φαίνεται γινόμε-
 νον, ἐνιαχοῦ τ' εἰσὶ νόμοι τῶν ἐκουσίων συμβολαίων δίκας 9
 μὴ εἶναι, ὥς δέον, ᾧ ἐπίστευσε, διαλυθῆναι πρὸς τοῦτον
 15 καθάπερ ἐκινώνησεν. ᾧ γὰρ ἐπετράφη, τοῦτον οἶεται δι-
 καιότερον εἶναι τάξαι τοῦ ἐπιτρέψαντος. τὰ πολλὰ γὰρ οὐ
 τοῦ ἴσου τιμῶσιν οἱ ἔχοντες καὶ οἱ βουλόμενοι λαβεῖν· τὰ
 γὰρ οἰκεῖα καὶ ἃ διδῶσιν ἐκάστοις φαίνεται πολλοῦ ἀξία·

27. ἀρκεῖ M^b Γ post ἀνδρί add. ἔρκιος ἔστω L^b M^b (in K^b lacuna)

28. προλαβόντες M^b 34. αὐτοὺς Bonitz: αὐτοὺς codd. 1164^b 5.
 ἴσως δ ἱκανόν K^b Γ καὶ post καθάπερ om. K^b Γ 10. γὰρ] γὰρ ἂν
 K^b Γ

ἀλλ' ὅμως ἡ ἀμοιβὴ γίνεται πρὸς τοσοῦτον ὅσον ἂν τάτ-
τωσιν οἱ λαμβάνοντες. δεῖ δ' ἴσως οὐ τοσοῦτον τιμᾶν ὅσον 20
ἔχοντι φαίνεται ἄξιον, ἀλλ' ὅσον πρὶν ἔχειν ἐτίμα.

- II. Ἀπορίαν δ' ἔχει καὶ τὰ τοιαῦτα, οἷον πότερον δεῖ 2
πάντα τῷ πατρὶ ἀπονέμειν καὶ πείθεσθαι, ἢ κάμνοντα
μὲν ἱατρῷ πιστεύειν, στρατηγὸν δὲ χειροτονητέον τὸν πολε-
μικόν· ὁμοίως δὲ φίλῳ μᾶλλον ἢ σπουδαίῳ ὑπηρετητέον, 25
καὶ εὐεργέτῃ ἀνταποδοτέον χάριν μᾶλλον ἢ ἐταίρῳ προετέον,
2 ἔαν ἄμφω μὴ ἐνδέχῃται. ἅρ' οὖν πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκρι-
βῶς μὲν διορίσαι οὐ ῥᾶδιον; πολλὰς γὰρ καὶ παντοίας
ἔχει διαφορὰς καὶ μεγέθει καὶ μικρότητι καὶ τῷ καλῷ καὶ
3 ἀναγκαίῳ. ὅτι δ' οὐ πάντα τῷ αὐτῷ ἀποδοτέον, οὐκ ἄδη- 30
λον· καὶ τὰς μὲν εὐεργεσίας ἀνταποδοτέον ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ
μᾶλλον ἢ χαριστέον ἐταίροις, ὥσπερ καὶ δάνειον ᾧ ὀφεί-
4 λει ἀποδοτέον μᾶλλον ἢ ἐταίρῳ δοτέον. ἴσως δ' οὐδὲ τοῦτ'
αἰεὶ, οἷον τῷ λυτρωθέντι παρὰ ληστῶν πότερα τὸν λυσά-
μενον ἀντιλυτρωτέον, καὶ ὅστισιν ἦ, ἢ μὴ ἐαλωκότι 35
ἀπαιτοῦντι δὲ ἀποδοτέον, ἢ τὸν πατέρα λυτρωτέον; δόξειε 1165 *
5 γὰρ ἂν καὶ ἑαυτοῦ μᾶλλον τὸν πατέρα. ὅπερ οὖν εἴρηται,
καθόλου μὲν τὸ ὀφείλημα ἀποδοτέον, ἔαν δ' ὑπερτείνῃ ἡ
δόσις τῷ καλῷ ἢ τῷ ἀναγκαίῳ, πρὸς ταῦτ' ἀποκλιτέον.
ἐνίοτε γὰρ οὐδ' ἐστὶν ἴσον τὸ τὴν προὔπαρχὴν ἀμεΐψασθαι, 5
ἐπειδὴν ὁ μὲν σπουδαῖον εἰδὼς εὖ ποιήσῃ, τῷ δὲ ἡ ἀντα-
πόδοσις γίνηται ὃν οἶεται μοχθηρὸν εἶναι. οὐδὲ γὰρ τῷ
δανείσαντι ἐνίοτε ἀντιδανειστέον· ὁ μὲν γὰρ οἰόμενος κομι-
εῖσθαι ἐδάνεισεν ἐπικεκῆ ὄντι, ὁ δ' οὐκ ἐλπίζει κομיעῖσθαι
παρὰ πονηροῦ. εἴτε τοίνυν τῇ ἀληθείᾳ οὕτως ἔχει, οὐκ ἴσον 10

20. λαβόντες M^b22. τοιάδε M^b24. πιστευτέον L^b: πειστέονM^b Γ26. προετέον K^b: δοτέον vulg.27. ἄμφω K^b: ἀμφοῖν

vulg.

32. ὥσπερ καὶ Argyropylus: ὥσπερ K^b: καὶ ὥσπερ vulg.

35. ἦ] καὶ Aldina

τὸ ἀξίωμα· εἴτ' ἔχει μὲν μὴ οὕτως οἴονται δέ, οὐκ ἂν δό-
 ξαιεν ἄτοπα ποιεῖν. ὅπερ οὖν πολλάκις εἴρηται, οἱ περὶ τὰ 6
 πάθη καὶ τὰς πράξεις λόγοι ὁμοίως ἔχουσι τὸ ὠρισμένον
 τοῖς περὶ ἃ εἰσιν. ὅτι μὲν οὖν οὐ ταῦτα πᾶσιν ἀποδοτέον,
 15 οὐδὲ τῷ πατρὶ πάντα, καθάπερ οὐδὲ τῷ Διὶ θύεται, οὐκ
 ἄδηλον· ἐπεὶ δ' ἕτερα γονεῦσι καὶ ἀδελφοῖς καὶ ἑταίροις 7
 καὶ εὐεργέταις, ἑκάστοις τὰ οἰκεῖα καὶ τὰ ἀρμόττοντα
 ἀπονεμητέον. οὕτω δὲ καὶ ποιεῖν φαίνονται· εἰς γάμους
 μὲν γὰρ καλοῦσι τοὺς συγγενεῖς· τούτοις γὰρ κοινὸν τὸ γένος
 20 καὶ αἱ περὶ τοῦτο δὴ πράξεις· καὶ εἰς τὰ κήδη δὲ μάλιστ'
 οἴονται δεῖν τοὺς συγγενεῖς ἀπαντᾶν διὰ ταῦτό. δόξειε δ' 8
 ἂν τροφῆς μὲν γονεῦσι δεῖν μάλιστ' ἐπαρκεῖν, ὥς ὀφείλου-
 τας, καὶ τοῖς αἰτίοις τοῦ εἶναι κάλλιον ὢν ἢ ἑαυτοῖς εἰς
 ταῦτ' ἐπαρκεῖν· καὶ τιμὴν δὲ γονεῦσι καθάπερ θεοῖς, οὐ
 25 πᾶσαν δέ· οὐδὲ γὰρ τὴν αὐτὴν πατρὶ καὶ μητρί, οὐδ' αὖ
 τὴν τοῦ σοφοῦ ἢ τὴν τοῦ στρατηγοῦ, ἀλλὰ τὴν πατρικὴν,
 ὁμοίως δὲ καὶ μητρικὴν. καὶ παντὶ δὲ τῷ πρεσβυτέρῳ τιμὴν 9
 καθ' ἡλικίαν, ὑπαναστάσει καὶ κατακλίσει καὶ τοῖς τοιού-
 τοις· πρὸς ἑταίρους δ' αὖ καὶ ἀδελφοὺς παρρησίαν καὶ
 30 ἀπάντων κοινότητα. καὶ συγγενέσι δὲ καὶ φυλέταις καὶ
 πολίταις καὶ τοῖς λοιποῖς ἅπασιν αἰεὶ πειρατέον τὸ οἰκεῖον
 ἀπονέμειν, καὶ συγκρίνειν τὰ ἑκάστοις ὑπάρχοντα κατ'
 οἰκειότητα καὶ ἀρετὴν ἢ χρῆσιν. τῶν μὲν οὖν ὁμογενῶν ῥάων 10
 ἢ σύγκρισις, τῶν δὲ διαφερόντων ἐργωδεστέρα. οὐ μὴν διὰ
 35 γε τοῦτο ἀποστατέον, ἀλλ' ὥς ἂν ἐνδέχεται, οὕτω διοριστέον.
 3 Ἐχει δ' ἀπορίαν καὶ περὶ τοῦ διαλύεσθαι τὰς φιλίας III.

1105^a 11. δόξειεν M^b Γ 23. ὢν add. L^b 24. τιμὰς K^b γο-
 νεῦσι om. L^b Γ 25. δέ] δὲ γονεῦσιν L^b M^b Γ 26. τὴν post ἢ
 add. K^b 27. καὶ τὴν μητρικὴν L^b M^b δὴ K^b 28. καθ' K^b:
 τὴν καθ' vulg. ὑπαναστάσει ἢ καὶ K^b 30. δὲ M^b Γ: δὴ vulg.
 34. σύγκρισις Ruelle: κρίσις codd.

ἡ μὴ πρὸς τοὺς μὴ διαμένοντας. ἡ πρὸς μὲν τοὺς διὰ τὸ 1165^b
 χρήσιμον ἡ τὸ ἡδὺ φίλους ὄντας, ὅταν μηκέτι ταῦτ' ἔχω-
 σιν, οὐδὲν ἄτοπον διαλύεσθαι ; ἐκείνων γὰρ ἦσαν φίλοι· ὧν
 ἀπολιπόντων εὐλογον τὸ μὴ φιλεῖν. ἐγκαλέσειε δ' ἂν τις,
 εἰ διὰ τὸ χρήσιμον ἡ τὸ ἡδὺ ἀγαπῶν προσεποιεῖτο διὰ 5
 τὸ ἡθος. ὃ γὰρ ἐν ἀρχῇ εἵπομεν, πλείσται διαφοραὶ
 γίνονται τοῖς φίλοις, ὅταν μὴ ὁμοίως οἴωνται καὶ ὥσι
 2 φίλοι. ὅταν μὲν οὖν διαψευσθῇ τις καὶ ὑπολάβῃ φιλεῖ-
 σθαι διὰ τὸ ἡθος, μὴδὲν τοιοῦτον ἐκείνου πράττοντος, ἑαυτὸν
 αἰτιῶτ' ἂν· ὅταν δ' ὑπὸ τῆς ἐκείνου προσποιήσεως ἀπατηθῇ, το
 δίκαιον ἐγκαλεῖν τῷ ἀπατήσαντι, καὶ μᾶλλον ἢ τοῖς τὸ
 νόμισμα κιβδηλεύουσιν, ὅσῳ περὶ τιμιώτερον ἢ κακουργία.
 3 ἔαν δ' ἀποδέχεται ὡς ἀγαθόν, γένηται δὲ μοχθηρὸς καὶ
 δοκῇ, ἅρ' ἔτι φιλητέον ; ἡ οὐ δυνατόν, εἴπερ μὴ πᾶν φιλη-
 τὸν ἀλλὰ τἀγαθόν ; οὔτε δὲ φιλητὸν <τὸ> πονηρὸν οὔτε δεῖ· 15
 φιλοπόννηρον γὰρ οὐ χρὴ εἶναι, οὐδ' ὁμοιοῦσθαι. φαύλῳ· εἴρη-
 ται δ' ὅτι τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φίλον. ἅρ' οὖν εὐθύς διαλυ-
 τέον ; ἡ οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀνιάτοις κατὰ τὴν μοχθηρίαν ;
 ἐπανόρθωσιν δ' ἔχουσι μᾶλλον βοηθητέον εἰς τὸ ἡθος ἢ τὴν
 οὐσίαν, ὅσῳ βέλτιον καὶ τῆς φιλίας οἰκειότερον. δόξειε δ' 20
 ἂν ὁ διαλυόμενος οὐδὲν ἄτοπον ποιεῖν· οὐ γὰρ τῷ τοιούτῳ
 φίλος ἦν· ἀλλοιωθέντα οὖν ἀδυνατῶν ἀνασῶσαι ἀφίσταται.
 4 εἰ δ' ὁ μὲν διαμένοι δ' δ' ἐπιεικέστερος γίνοιτο καὶ πολὺ
 διαλλάττοι τῇ ἀρετῇ, ἅρα χρηστέον φίλῳ ; ἡ οὐκ ἐνδέχεται ;
 ἐν μεγάλῃ δὲ διαστάσει μάλιστα δῆλον γίνεται, οἷον ἐν 25
 ταῖς παιδικαῖς φιλαίαις· εἰ γὰρ ὁ μὲν διαμένοι τὴν διά-
 νοιαν παῖς ὁ δ' ἀνὴρ εἴη οἶος κράτιστος, πῶς ἂν εἶεν φίλοι
 μήτ' ἀρεσκόμενοι τοῖς αὐτοῖς μήτε χαίροντες καὶ λυπού-

1165^b 6. ἅπερ M^b
 φιλητέον codd.

13. fort. γίνηται
 21. τῷ] τούτῳ ἢ K^b M^b Γ

15. φιλητὸν <τὸ> Stahr :
 23. γένοιτο L^b

μενοι ; οὐδὲ γὰρ περὶ ἀλλήλους ταῦθ' ὑπάρξει αὐτοῖς, ἀνευ
 30 δὲ τούτων οὐκ ἦν φίλους εἶναι· συμβιοῦν γὰρ οὐχ οἶόν
 τε. εἴρηται δὲ περὶ τούτων. ἄρ' οὖν οὐθὲν ἀλλοιότερον πρὸς 5
 αὐτὸν ἐκτέον ἢ εἰ μὴ ἐγεγόνει φίλος μηδέποτε ; ἢ δεῖ
 μνείαν ἔχειν τῆς γενομένης συνηθείας, καὶ καθάπερ φίλοις
 μᾶλλον ἢ ὀθνείοις οἰόμεθα δεῖν χαρίζεσθαι, οὕτω καὶ τοῖς
 35 γενομένοις ἀπονεμητέον τι διὰ τὴν προγενομένην φιλίαν,
 ὅταν μὴ δι' ὑπερβολὴν μοχθηρίας διάλυσιν γένηται.
 1166* Τὰ φιλικὰ δὲ τὰ πρὸς τοὺς πέλας, καὶ οἷς αἱ φιλῖαι IV.
 4 ὀρίζονται, ἔοικεν ἐκ τῶν πρὸς ἑαυτὸν ἐληλυθῆναι. τι-
 θάσι γὰρ φίλον τὸν βουλόμενον καὶ πράττοντα τὰγαθὰ
 ἢ τὰ φαινόμενα ἐκείνου ἔνεκα, ἢ τὸν βουλόμενον εἶναι καὶ
 5 ζῆν τὸν φίλον αὐτοῦ χάριν· ὅπερ αἱ μητέρες πρὸς τὰ τέκ-
 να πεπόνθασιν, καὶ τῶν φίλων οἱ προσκεκρουκότες. οἱ δὲ
 τὸν συνδιαγόντα καὶ ταῦτα αἰρούμενον, ἢ τὸν συναλγόντα
 καὶ συχαίροντα τῷ φίλῳ· μάλιστα δὲ καὶ τοῦτο περὶ
 τὰς μητέρας συμβαίνει. τούτων δέ τιμι καὶ τὴν φιλίαν
 10 ὀρίζονται. πρὸς ἑαυτὸν δὲ τούτων ἕκαστον τῷ ἐπικεικῇ ὑπάρ- 2
 χει (τοῖς δὲ λοιποῖς, ἢ τοιοῦτοι ὑπολαμβάνουσιν εἶναι·
 ἔοικε δὲ, καθάπερ εἴρηται, μέτρον ἐκάστων ἢ ἀρετὴ καὶ
 ὁ σπουδαῖος εἶναι)· οὗτος γὰρ ὁμογνωμονεῖ ἑαυτῷ, καὶ τῶν 3
 αὐτῶν ὀρέγεται κατὰ πᾶσαν τὴν ψυχὴν· καὶ βούλεται
 15 δὴ ἑαυτῷ τὰγαθὰ καὶ τὰ φαινόμενα καὶ πράττει (τοῦ
 γὰρ ἀγαθοῦ τὰγαθὸν διαπονεῖν) καὶ ἑαυτοῦ ἔνεκα (τοῦ
 γὰρ διανοητικοῦ χάριν, ὅπερ ἕκαστος εἶναι δοκεῖ)· καὶ ζῆν
 δὲ βούλεται ἑαυτὸν καὶ σφίζεσθαι, καὶ μάλιστα τοῦτο ᾧ
 φρονεῖ. ἀγαθὸν γὰρ τῷ σπουδαίῳ τὸ εἶναι, ἕκαστος δ' 4

35. τι om. K^b προγεγενημένην L^b 36. διάλυσιν] ἢ διάλυσιν N^b
 Heliodorus 1166* 1. πέλας] φίλους πέλας K^b: φίλους vulg. 2.
 αὐτὸν K^b 6. καί—προσκεκρουκότες seclus. Ramsauer οἱ] οἱ μὴ L^b
 12. δὲ K^b M^b: γὰρ L^b Γ ἐκάστων K^b: ἐκάστῳ vulg.

ἑαυτῷ βούλεται τὰγαθά, γενόμενος δ' ἄλλος αἰρείται οὐ- 20
 δεῖς πάντ' ἔχειν [ἐκεῖνο τὸ γενόμενον] (ἔχει γὰρ καὶ νῦν ὁ
 θεὸς τὰγαθόν) ἀλλ' ὧν ὅ τι ποτ' ἐστίν· δόξειε δ' ἂν τὸ νοοῦν
 5 ἕκαστος εἶναι ἢ μάλιστα. συνδιαγείν τε ὁ τοιοῦτος ἑαυτῷ
 βούλεται· ἡδέως γὰρ αὐτὸ ποιεῖ τῶν τε γὰρ πεπραγμέ-
 νων ἐπιτερπεῖς αἱ μνήμαι, καὶ τῶν μελλόντων ἐλπίδες 25
 ἀγαθαί, αἱ τοιαῦται δ' ἡδέϊαι. καὶ θεωρημάτων δ' εὐπορεῖ
 τῇ διανοίᾳ. συναλγεί τε καὶ συνήδεται μάλισθ' ἑαυτῷ·
 πάντοτε γάρ ἐστι τὸ αὐτὸ λυπηρόν τε καὶ ἡδύ, καὶ οὐκ
 ἄλλοτ' ἄλλο· ἀμεταμέλητος γὰρ ὥς εἰπεῖν. τῷ δὲ πρὸς
 αὐτὸν ἕκαστα τούτων ὑπάρχειν τῷ ἐπικεκί, πρὸς δὲ 30
 τὸν φίλον ἔχειν ὥσπερ πρὸς αὐτόν (ἐστι γὰρ ὁ φίλος
 ἄλλος αὐτός), καὶ ἡ φιλία τούτων εἶναι τι δοκεῖ, καὶ
 6 φίλοι οἷς ταῦθ' ὑπάρχει. πρὸς αὐτὸν δὲ πότερον ἔστιν ἢ
 οὐκ ἔστι φιλία, ἀφείσθω ἐπὶ τοῦ παρόντος· δόξειε δ' ἂν
 ταύτῃ εἶναι φιλία, ἢ ἐστὶ δύο ἢ πλείω, ἐκ τῶν εἰρημέ- 35
 νων, καὶ ὅτι ἡ ὑπερβολὴ τῆς φιλίας τῇ πρὸς αὐτὸν ὁμοιού- 1166^b
 7 ται. φαίνεται δὲ τὰ εἰρημένα καὶ τοῖς πολλοῖς ὑπάρχειν,
 καίπερ οὖσι φαύλοισ. ἄρ' οὖν ἢ τ' ἀρέσκουσιν ἑαυτοῖς καὶ
 ὑπολαμβάνουσιν ἐπικεῖς εἶναι, ταύτῃ μετέχουσιν αὐτῶν ;
 ἐπεὶ τῶν γε κομιδῇ φαύλων καὶ ἀνοσιουργῶν οὐδενὶ ταῦθ' 5
 8 ὑπάρχει, ἀλλ' οὐδὲ φαίνεται. σχεδὸν δὲ οὐδὲ τοῖς φαύ-
 λοις· διαφέρονται γὰρ ἑαυτοῖς, καὶ ἐτέρων μὲν ἐπιθυμοῦ-
 σιν ἄλλα δὲ βούλονται, οἷον οἱ ἀκρατεῖς· αἰροῦνται γὰρ
 ἀντὶ τῶν δοκούντων ἑαυτοῖς ἀγαθῶν εἶναι τὰ ἡδέα βλα-
 βερὰ ὄντα· οἳ δ' αὖ διὰ δειλίαν καὶ ἀργίαν ἀφίστανται 10
 τοῦ πράττειν ἃ οἴονται ἑαυτοῖς βέλτιστα εἶναι. οἷς δὲ πολλὰ

20. οὐδεὶς αἰρείται I^b M^b Γ

21. ἐκεῖνο τὸ γενόμενον seclus. Ver-

mehren 22. ἀλλ' οἷον ὅπότε K^b23. ἢ om. K^b M^b

25.

μνείαι K^b M^b30. αὐτὸν] αὐτὸν μὲν M^b

32. καὶ ante ἢ om.

K^b35. ἐκ] ἢ ἐκ pr. K^b: fort. ἐκ <τε>1166^b 3. τ' add. K^b

καὶ δεινὰ πέπρακται καὶ διὰ τὴν μοχθηρίαν μισοῦνται, καὶ
 φεύγουσι τὸ ζῆν καὶ ἀναιροῦσιν ἑαυτοῦς. ζητοῦσί τε οἱ 9
 μοχθηροὶ μεθ' ὧν συνημερεύουσιν, ἑαυτοὺς δὲ φεύγουσιν.
 15 ἀναμιμνήσκονται γὰρ πολλῶν καὶ δυσχερῶν, καὶ τοιαῦθ'
 ἕτερα ἐλπίζουσι, καθ' ἑαυτοὺς ὄντες, μεθ' ἑτέρων δ' ὄντες
 ἐπιλανθάνονται. οὐδέν τε φιλητὸν ἔχοντες οὐδὲν φιλικὸν
 πάσχουσι πρὸς ἑαυτοῦς. οὐδὲ δὴ συγχαίρουσιν οὐδὲ συναλ-
 γοῦσιν οἱ τοιοῦτοι ἑαυτοῖς· στασιάζει γὰρ αὐτῶν ἡ ψυχὴ,
 20 καὶ τὸ μὲν διὰ μοχθηρίαν ἀλγεῖ ἀπεχόμενόν τινων, τὸ
 δ' ἡδέεται, καὶ τὸ μὲν δεῦρο τὸ δ' ἐκέισε ἔλκει ὥσπερ δια-
 σπῶντα. εἰ δὲ μὴ οἷόν τε ἅμα λυπεῖσθαι καὶ ἡδεσθαι, 10
 ἀλλὰ μετὰ μικρόν γε λυπεῖται ὅτι ἦσθη, καὶ οὐκ ἂν
 ἐβούλετο ἡδέα ταῦτα γενέσθαι αὐτῷ· μεταμελείας γὰρ
 25 οἱ φαῦλοι γέμουσιν. οὐ δὴ φαίνεται ὁ φαῦλος οὐδὲ πρὸς
 ἑαυτὸν φιλικῶς διακεῖσθαι διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν φιλητόν. εἰ
 δὴ τὸ οὕτως ἔχειν λίαν ἐστὶν ἄθλιον, φευκτέον τὴν μοχθη-
 ρίαν διατεταμένως καὶ πειρατέον ἐπιεικῇ εἶναι· οὕτω γὰρ
 καὶ πρὸς ἑαυτὸν φιλικῶς ἂν ἔχοι καὶ ἑτέρῳ φίλος γένοιτο.
 5 'Η δ' εὐνοία φιλικῶ μὲν ἔοικεν, οὐ μὴν ἐστὶ γε φιλία· V.
 γίνεται γὰρ εὐνοία καὶ πρὸς ἀγνώτας καὶ λανθάνουσα, φι-
 λία δ' οὐ. καὶ πρότερον δὲ ταῦτ' εἴρηται. ἀλλ' οὐδὲ φί-
 λησίς ἐστιν. οὐ γὰρ ἔχει διάτασιν οὐδ' ὄρεξιν, τῇ φιλήσει
 δὲ ταῦτ' ἀκολουθεῖ· καὶ ἡ μὲν φίλησις μετὰ συνηθείας, ἡ 2
 35 δ' εὐνοία καὶ ἐκ προσπαίου, οἷον καὶ περὶ τοὺς ἀγωνιστὰς
 1137^a συμβαίνει· εὐνοὶ γὰρ αὐτοῖς γίνονται καὶ συνθέλουσιν, συμ-
 πράττειν δ' ἂν οὐδέν· ὅπερ γὰρ εἵπομεν, προσπαίως εὐνοὶ
 γίνονται καὶ ἐπιπολαίως στέργουσιν. ἔοικε δὴ ἀρχὴ φιλίας 3

12. καὶ ante διὰ om. L^b μισοῦνται] μισοῦσί τε L^b καὶ om. M^b Γ

14. συνημερεύουσιν K^b: συνδημερεύουσιν vulg. 20. τὸ μὲν om.

K^b 26. αὐτὸν K^b 29. καὶ ante πρὸς om. K^b M^b 30. φιλικῶι

K^b: φιλία vulg. 32. τοιαῦτ' K^b M^b Γ

εἶναι, ὥσπερ τοῦ ἐρᾶν ἡ διὰ τῆς ὀφεισῶς ἡδονή· μὴ γὰρ προησθεις τῇ ἰδέᾳ οὐδεὶς ἐρᾷ, ὁ δὲ χαίρων τῷ εἶδει οὐδὲν 5 μᾶλλον ἐρᾷ, ἀλλ' ὅταν καὶ ἀπόντα ποθῇ καὶ τῆς παρούσας ἐπιθυμῇ· οὕτω δὴ καὶ φίλους οὐχ οἷόν τ' εἶναι μὴ εὖνους γενομένους, οἱ δ' εὖνοι οὐδὲν μᾶλλον φιλοῦσιν· βούλονται γὰρ μόνον τὰγαθὰ οἷς εἰσὶν εὖνοι, συμπράξαιεν δ' ἂν οὐδέν, οὐδ' ὀχληθεῖεν ὑπὲρ αὐτῶν. διὸ μεταφέρων φαίη 10 τις ἂν αὐτὴν ἀργὴν εἶναι φιλίαν, χρονιζομένην δὲ καὶ εἰς συνήθειαν ἀφικνουμένην γίνεσθαι φιλίαν, οὐ τὴν διὰ τὸ χρησίμον οὐδὲ τὴν διὰ τὸ ἡδύ· οὐδὲ γὰρ εὖνοια ἐπὶ τούτοις γίνεται. ὁ μὲν γὰρ εὐεργετηθεὶς ἀνθ' ὧν πέπονθεν ἀπονέμει τὴν εὖνοιαν, τὰ δίκαια δρῶν· ὁ δὲ βουλόμενός 15 τιw' εὐπραγεῖν, ἐλπίδα ἔχων εὐπορίας δι' ἐκείνου, οὐκ ἔοικ' εὖνους ἐκείνῳ εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον ἑαυτῷ, καθάπερ οὐδὲ 4 φίλος, εἰ θεραπεύει αὐτὸν διὰ τινα χρήσιν. ὅλως δ' εὖνοια δι' ἀρετὴν καὶ ἐπιείκειάν τινα γίνεται, ὅταν τῷ φανῇ καλός τις ἢ ἀνδρείος ἢ τι τοιοῦτον, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν 20 ἀγωνιστῶν εἴπομεν.

VI. Φιλικὸν δὲ καὶ ἡ ὁμόνοια φαίνεται. διόπερ οὐκ ἔστιν 6 ὁμοδοξία· τοῦτο μὲν γὰρ καὶ ἀγνοοῦσιν ἀλλήλους ὑπάρξειεν ἂν· οὐδὲ τοὺς περὶ ὁτουοῦν ὁμογνωμονοῦντας ὁμονοεῖν φασίν, οἷον τοὺς περὶ τῶν οὐρανίων (οὐ γὰρ φιλικὸν τὸ περὶ 25 τούτων ὁμονοεῖν), ἀλλὰ τὰς πόλεις ὁμονοεῖν φασίν, ὅταν περὶ τῶν συμφερόντων ὁμογνωμονώσι καὶ ταῦτα προαι- 2 ρῶνται καὶ πράττωσι τὰ κοινῇ δόξαντα. περὶ τὰ πρακτὰ δὴ ὁμονοοῦσιν, καὶ τούτων περὶ τὰ ἐν μεγέθει καὶ ἐνδε- χόμενα ἀμφοῖν ὑπάρχειν ἢ πάσιν, οἷον αἱ πόλεις, ὅταν 30 πάσι δοκῇ τὰς ἀρχὰς αἰρετὰς εἶναι, ἢ συμμαχεῖν Λακεδαιμονίοις, ἢ ἄρχειν Πιττακὸν ὅτε καὶ αὐτὸς ἤθελεν. ὅταν

δ' ἑκάτερος ἑαυτὸν βούλῃται, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς Φοινίσσαις,
 στασιάζουσιν· οὐ γάρ ἐστιν ὁμονοεῖν τὸ αὐτὸ ἑκάτερον ἐννοεῖν
 35 ὁδῆποτε, ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ, οἷον ὅταν καὶ ὁ δῆμος
 1187^b καὶ οἱ ἐπιεικέεις τοὺς ἀρίστους ἄρχειν· οὕτω γὰρ πᾶσι γί-
 νεται οὗ ἐφίενται. πολιτικὴ δὴ φιλία φαίνεται ἢ ὁμό-
 νοια, καθάπερ καὶ λέγεται· περὶ τὰ συμφέροντα γὰρ ἐστι
 καὶ τὰ εἰς τὸν βίον ἥκοντα. ἔστι δ' ἡ τοιαύτη ὁμόνοια 3
 5 ἐν τοῖς ἐπιεικέσιν· οὗτοι γὰρ καὶ ἑαυτοῖς ὁμονοοῦσι καὶ
 ἀλλήλοις, ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὄντες ὥς εἰπεῖν (τῶν τοιούτων
 γὰρ μένει τὰ βουλήματα καὶ οὐ μεταρρεῖ ὥσπερ εὕριπος),
 βούλονται τε τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα, τούτων δὲ
 καὶ κοινῇ ἐφίενται. τοὺς δὲ φαύλους οὐχ οἷόν τε ὁμονοεῖν 4
 10 πλὴν ἐπὶ μικρὸν, καθάπερ καὶ φίλους εἶναι, πλεονεξίας
 ἐφιεμένους ἐν τοῖς ὠφελίμοις, ἐν δὲ τοῖς πόνοις καὶ ταῖς
 λειτουργίαις ἑλλείποντας· ἑαυτῷ δ' ἕκαστος βουλόμενος ταῦτα
 τὸν πέλας ἐξετάζει καὶ κωλύει· μὴ γὰρ τηρούντων τὸ κοι-
 νὸν ἀπόλλυται. συμβαίνει οὖν αὐτοῖς στασιάζειν, ἀλλήλους
 15 μὲν ἐπαναγκάζοντας, αὐτοὺς δὲ μὴ βουλομένους τὰ δίκαια
 ποιεῖν.
 7 Οἱ δ' εὐεργέται τοὺς εὐεργετηθέντας δοκοῦσι μᾶλλον VII.
 φιλεῖν ἢ οἱ εὖ παθόντες τοὺς δράσαντας, καὶ ὥς παρὰ
 λόγον γινόμενον ἐπιζητεῖται. τοῖς μὲν οὖν πλείστοις φαί-
 20 νεται ὅτι οἱ μὲν ὀφείλουσι τοῖς δὲ ὀφείλεται· καθάπερ οὖν
 ἐπὶ τῶν δανείων οἱ μὲν ὀφείλοντες βούλονται μὴ εἶναι οἷς
 ὀφείλουσιν, οἱ δὲ δανείσαντες καὶ ἐπιμελοῦνται τῆς τῶν
 ὀφειλόντων σωτηρίας, οὕτω καὶ τοὺς εὐεργετήσαντας βού-
 λεσθαι εἶναι τοὺς παθόντας ὥς κομιουμένους τὰς χάριτας,

33. ἑκάτερος καὶ ἑαυτὸν K^b34. αὐτῷ K^b L^b M^b Γἐννοεῖν K^bL^b Γ 1187^b 2. δὴ Ramsauer (et ut videtur Heliodorus) : δὲ codd.4. ἥκοντα M^b : εἰκότα K^b Γ : ἀνήκοντα L^b18. οἱ om. K^b M^b

22.

οἱ δανείσαντες δὲ K^b M^b ἐπιμέλονται L^b

τοῖς δ' οὐκ εἶναι ἐπιμελὲς τὸ ἀνταποδοῦναι. Ἐπίχαρμος 25
 μὲν οὖν τάχ' ἂν φαίη ταῦτα λέγειν αὐτοὺς ἐκ πονηροῦ
 θεωμένους, ἔοικε δ' ἀνθρωπικῶ· ἀμνήμονες γὰρ οἱ πολλοί,
 2 καὶ μᾶλλον εὖ πάσχειν ἢ ποιεῖν ἐφίενται. δόξειε δ' ἂν
 φυσικώτερον εἶναι τὸ αἷτιον, καὶ οὐδ' ὅμοιον τὸ περὶ τοὺς
 δανείσαντας· οὐ γάρ ἐστι φίλησις περὶ ἐκείνους, ἀλλὰ τοῦ 30
 σφύζεσθαι βούλησις τῆς κομιδῆς ἕνεκα· οἱ δ' εὖ πεποιηκότες
 φιλοῦσι καὶ ἀγαπῶσι τοὺς πεπονθότας καὶ μηδὲν ὧσι
 3 χρήσιμοι μηδ' εἰς ὕστερον γένοιντ' ἂν. ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν
 τεχνιτῶν συμβέβηκεν· πᾶς γὰρ τὸ οἰκεῖον ἔργον ἀγαπᾷ
 μᾶλλον ἢ ἀγαπηθείη ἂν ὑπὸ τοῦ ἔργου ἐμψύχου γενομένου· 35
 μάλιστα δ' ἴσως τοῦτο περὶ τοὺς ποιητὰς συμβαίνει· ὑπερα- 1188^a
 γαπῶσι γὰρ οὗτοι τὰ οἰκεῖα ποιήματα, στέργουντες ὥσπερ
 4 τέκνα. τοιούτῳ δὴ ἔοικε καὶ τὸ τῶν εὐεργετῶν· τὸ γὰρ εὖ
 πεπονθὸς ἔργον ἐστὶν αὐτῶν· τοῦτο δὴ ἀγαπῶσι μᾶλλον ἢ
 τὸ ἔργον τὸν ποιήσαντα. τούτου δ' αἷτιον ὅτι τὸ εἶναι πᾶσιν 5
 αἵρετόν καὶ φιλητόν, ἐσμὲν δ' ἐνεργείᾳ (τῷ ζῆν γὰρ καὶ
 πράττειν), ἐνεργείᾳ δὲ ὁ ποιήσας τὸ ἔργον ἔστι πως· στέργει
 δὴ τὸ ἔργον, διότι καὶ τὸ εἶναι. τοῦτο δὲ φυσικόν· ὁ γὰρ
 5 ἐστι δυνάμει, τοῦτο ἐνεργείᾳ τὸ ἔργον μηνύει. ἅμα δὲ καὶ
 τῷ μὲν εὐεργέτῃ καλὸν τὸ κατὰ τὴν πρᾶξιν, ὥστε χαίρειν 10
 ἐν ᾧ τοῦτο, τῷ δὲ παθόντι οὐδὲν καλὸν ἐν τῷ δρᾶσαντι,
 ἀλλ' εἴπερ, συμφέρον· τοῦτο δ' ἦττον ἢ δὴ καὶ φιλητόν.
 6 ἡδεῖα δ' ἐστὶ τοῦ μὲν παρόντος ἢ ἐνέργεια, τοῦ δὲ μέλλοντος
 ἢ ἐλπίς, τοῦ δὲ γεγεννημένου ἢ μνήμη· ἥδιστον δὲ τὸ κατὰ
 τὴν ἐνέργειαν, καὶ φιλητόν ὁμοίως. τῷ μὲν οὖν πεποιηκῷ 15
 μένει τὸ ἔργον (τὸ καλὸν γὰρ πολυχρόνιον), τῷ δὲ παθόντι
 τὸ χρήσιμον παροίχεται. ἢ τε μνήμη τῶν μὲν καλῶν ἡδεῖα,

28. ἀν] ἂν καὶ Γ

29. οὐχ L^b Γ τὸ scripsi : τῷ codd. : καὶ τὰ (ut

videtur) Γ

32. πεπονθότας] εὖ πεπονθότας Γ : εὐεργετηθέντας L^b1188^a 7. δὴ K^b Γ

τῶν δὲ χρησίμων οὐ πάνυ ἡ ἦττον· ἡ προσδοκία δ' ἀνάπα-
 λιν ἔχειν ἔοικεν. καὶ ἡ μὲν φίλησις ποιήσει ἔοικεν, τὸ φι-
 20 λείσθαι δὲ τῷ πάσχειν· τοῖς ὑπερέχουσι δὲ περὶ τὴν πρᾶ-
 ξιν ἔπεται τὸ φιλεῖν καὶ τὰ φιλικά. ἔτι δὲ τὰ ἐπιπό- 7
 νως γενόμενα πάντες μᾶλλον στέργουσιν, οἷον καὶ τὰ χρή-
 ματα οἱ κτησάμενοι τῶν παραλαβόντων· δοκεῖ δὲ τὸ μὲν
 εὖ πάσχειν ἄπονον εἶναι, τὸ δ' εὖ ποιεῖν ἐργῶδες. διὰ ταῦτα
 25 δὲ καὶ αἱ μητέρες φιλοτεκνότεραι· ἐπιπονωτέρα γὰρ ἡ γέν-
 νησις, καὶ μᾶλλον ἴσασιν ὅτι αὐτῶν. δόξειε δ' ἂν τοῦτο καὶ
 τοῖς εὐεργέταις οἰκείου εἶναι.

8 Ἀπορεῖται δὲ καὶ πότερον δεῖ φιλεῖν ἑαυτὸν μάλιστα VIII.
 ἢ ἄλλον τινά. ἐπιτιμῶσι γὰρ τοῖς ἑαυτοὺς μάλιστ' ἀγα-
 30 πῶσι, καὶ ὥς ἐν αἰσχυρῷ φιλαύτους ἀποκαλοῦσι, δοκεῖ τε
 ὁ μὲν φαῦλος ἑαυτοῦ χάριν πάντα πράττειν, καὶ ὅσῳ ἂν
 μοχθηρότερος ᾖ, τοσούτῳ μᾶλλον—ἐγκαλοῦσι δὴ αὐτῷ οἷον
 ὅτι οὐδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ πράττει—ὁ δ' ἐπιεικὴς διὰ τὸ καλόν, καὶ
 ὅσῳ ἂν βελτίων ᾖ, μᾶλλον διὰ τὸ καλόν, καὶ φίλου ἔνεκα,
 35 τὸ δ' αὐτοῦ παρήσιν. τοῖς λόγοις δὲ τούτοις τὰ ἔργα δια- 2
 1168^b φωνεῖ, οὐκ ἀλόγως. φασὶ γὰρ δεῖν φιλεῖν μάλιστα τὸν
 μάλιστα φίλον, φίλος δὲ μάλιστα ὁ βουλόμενος ᾧ βούλεται
 τὰγαθὰ ἐκείνου ἔνεκα, καὶ εἰ μηδεὶς εἴσεται· ταῦτα δ'
 ὑπάρχει μάλιστ' αὐτῷ πρὸς αὐτόν, καὶ τὰ λοιπὰ δὴ πάνθ'
 5 οἷς ὁ φίλος ὀρίζεται· εἴρηται γὰρ ὅτι ἀπ' αὐτοῦ πάντα τὰ
 φιλικὰ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους διήκει. καὶ αἱ παροιμίαι δὲ
 πᾶσαι ὁμογνωμονοῦσιν, οἷον τὸ “μία ψυχὴ” καὶ “κοινὰ
 τὰ φίλων” καὶ “ἰσότης φιλότης” καὶ “γόνυ κνήμης ἑγγιον”
 πάντα γὰρ ταῦτα πρὸς αὐτὸν μάλιστ' ἂν ὑπάρχοι· μάλιστα

20. δὲ περὶ M^b: δὲ δὴ περὶ Γ: δὴ περὶ vulg.21. τὸ φιλεῖν om. K^b23. δὲ M^b: δὴ vulg.28. καὶ om. L^b Γ30. τε K^b Γ: δὲ vulg.32. οἷον add. K^b Γ1168^b 2. φ] ἡ ω K^b: fort. ἦν φ

9. μάλισθ'

ὑπάρχει L^b Γ

γὰρ φίλος αὐτῷ· καὶ φιλητέον δὴ μάλισθ' ἑαυτόν. ἀπο- 10
 ρεῖται δὲ εἰκότως ποτέροις χρεὼν ἔπεσθαι, ἀμφοῖν ἐχόντων
 3 τὸ πιστόν. ἴσως οὖν τοὺς τοιούτους δεῖ τῶν λόγων διαιρεῖν
 καὶ διορίζειν ἐφ' ὅσον ἑκάτεροι καὶ πῇ ἀληθεύουσιν. εἰ δὴ
 λάβοιμεν τὸ φίλαντον πῶς ἑκάτεροι λέγουσιν, τάχ' ἂν γένοιτο
 4 δῆλον. οἱ μὲν οὖν εἰς ὄνειδος ἄγοντες αὐτὸ φιλαύτους καλοῦσι 15
 τοὺς ἑαυτοῖς ἀπονέμοντας τὸ πλεῖον ἐν χρήμασι καὶ τιμαῖς
 καὶ ἡδοναῖς ταῖς σωματικαῖς· τούτων γὰρ οἱ πολλοὶ ὀρέ-
 γονται, καὶ ἐσπουδάκασιν περὶ αὐτὰ ὡς ἄριστα ὄντα, διὸ καὶ
 περιμάχητά ἐστιν. οἱ δὲ περὶ ταῦτα πλεονέκται χαρίζονται
 ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ὅλως τοῖς πάθεσι καὶ τῷ ἀλόγῳ τῆς 20
 ψυχῆς· τοιοῦτοι δ' εἰσὶν οἱ πολλοί· διὸ καὶ ἡ προσηγορία
 γεγενῆται ἀπὸ τοῦ πολλοῦ φαύλου ὄντος· δικαίως δὲ τοῖς
 5 οὕτω φιλαύτοις ὀνειδίζεται. ὅτι δὲ τοὺς τὰ τοιαῦθ' αὐτοῖς
 ἀπονέμοντας εἰώθασιν λέγειν οἱ πολλοὶ φιλαύτους, οὐκ ἄδη-
 λον· εἰ γάρ τις ἀεὶ σπουδάζοι τὰ δίκαια πράττειν αὐτὸς 25
 μάλιστα πάντων ἢ τὰ σώφρονα ἢ ὅποια οὖν ἄλλα τῶν κατὰ
 τὰς ἀρετὰς, καὶ ὅλως ἀεὶ τὸ καλὸν ἑαυτῷ περιποιοῖτο, οὐδεὶς
 6 ἔρει τοῦτον φίλαντον οὐδὲ ψέξει. δόξειε δ' ἂν ὁ τοιοῦτος
 μᾶλλον εἶναι φίλαντος· ἀπονέμει γοῦν ἑαυτῷ τὰ κάλλιστα
 καὶ μάλιστ' ἀγαθὰ, καὶ χαρίζεται ἑαυτοῦ τῷ κυριωτάτῳ, 30
 καὶ πάντα τούτῳ πείθεται· ὥσπερ δὲ καὶ πόλις τὸ κυριώ-
 τατον μάλιστ' εἶναι δοκεῖ καὶ πᾶν ἄλλο σύστημα, οὕτω καὶ
 ἄνθρωπος· καὶ φίλαντος δὴ μάλιστα ὁ τοῦτο ἀγαπῶν καὶ
 τούτῳ χαριζόμενος. καὶ ἐγκρατὴς δὲ καὶ ἀκρατὴς λέγεται
 τῷ κρατεῖν τὸν νοῦν ἢ μή, ὥς τούτου ἑκάστου ὄντος· καὶ πε- 35
 πραγμέναι δοκοῦσιν αὐτοὶ καὶ ἐκουσίως τὰ μετὰ λόγου μάλιστα. 1169^a
 ὅτι μὲν οὖν τοῦθ' ἑκαστός ἐστιν ἢ μάλιστα, οὐκ ἄδηλον, καὶ

11. δὴ scripsi : δ' codd.

15. οὖν om. K^b M^b19. δὲ L^b

34.

δὴ Γ

35. τοῦτο K^b M^b

ὅτι ὁ ἐπεικὴς μάλιστα τοῦτ' ἀγαπᾷ. διὸ φίλαυτος μάλιστα
 ἂν εἴη, καθ' ἕτερον εἶδος τοῦ ὀνειδιζομένου, καὶ διαφέρων
 5 τοσοῦτον ὅσον τὸ κατὰ λόγον ζῆν τοῦ κατὰ πάθος, καὶ ὀρέ-
 γεσθαι ἢ τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ δοκοῦντος συμφέρειν. τοὺς μὲν οὖν ἢ
 περὶ τὰς καλὰς πράξεις διαφερόντως σπουδάζοντας πάντες
 ἀποδέχονται καὶ ἐπαινοῦσιν· πάντων δὲ ἀμιλλωμένων πρὸς
 τὸ καλὸν καὶ διατεινομένων τὰ κάλλιστα πράττειν κοινῇ τ'
 10 ἂν πάντ' εἴη τὰ δέοντα καὶ ἰδίᾳ ἐκάστῳ τὰ μέγιστα τῶν
 ἀγαθῶν, εἴπερ ἡ ἀρετὴ τοιοῦτόν ἐστιν. ὥστε τὸν μὲν ἀγαθὸν
 δεῖ φίλαυτον εἶναι (καὶ γὰρ αὐτὸς ὀνήσεται τὰ καλὰ πράτ-
 των καὶ τοὺς ἄλλους ὠφελήσει), τὸν δὲ μοχθηρὸν οὐ δεῖ
 βλάψει γὰρ καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς πέλας, φαύλοις πάθεσιν
 15 ἐπόμηνος. τῷ μοχθηρῷ μὲν οὖν διαφωνεῖ ἃ δεῖ πράττειν
 καὶ ἃ πράττει· ὁ δ' ἐπεικὴς, ἃ δεῖ, ταῦτα καὶ πράττει·
 πᾶς γὰρ νοῦς αἰρεῖται τὸ βέλτιστον ἑαυτῷ, ὁ δ' ἐπεικὴς
 πειθαρχεῖ τῷ νῷ. ἀληθὲς δὲ περὶ τοῦ σπουδαίου καὶ τὸ τῶν 9
 φίλων ἕνεκα πολλὰ πράττειν καὶ τῆς πατρίδος, κἂν δέη
 20 ὑπεραποθνήσκειν· προήσεται γὰρ καὶ χρήματα καὶ τιμὰς
 καὶ ὅλως τὰ περιμάχητα ἀγαθὰ, περιποιούμενος ἑαυτῷ τὸ
 καλόν· ὀλίγον γὰρ χρόνον ἡσθῆναι σφόδρα μᾶλλον ἔλοιτ'
 ἂν ἢ πολὺν ἡρέμα, καὶ βιώσαι καλῶς ἑναιαυτὸν ἢ πόλλ' ἔτη
 τυχόντως, καὶ μίαν πρᾶξιν καλὴν καὶ μεγάλην ἢ πολλὰς
 25 καὶ μικράς. τοῖς δ' ὑπεραποθνήσκουσι τοῦτ' ἴσως συμβαίνει·
 αἰροῦνται δὴ μέγα καλὸν ἑαυτοῖς. καὶ χρήματα προοῦντ'
 ἂν ἐφ' ᾧ πλείονα λήψονται οἱ φίλοι· γίνεται γὰρ τῷ
 μὲν φίλῳ χρήματα, αὐτῷ δὲ τὸ καλόν· τὸ δὴ μείζον
 ἀγαθὸν ἑαυτῷ ἀπονέμει. καὶ περὶ τιμὰς δὲ καὶ ἀρχὰς ὁ 10
 30 αὐτὸς τρόπος· πάντα γὰρ τῷ φίλῳ ταῦτα προήσεται· κα-

1169^a 6. ἢ ante τοῦ καλοῦ om. L^b
 om. K^b ταῦτα ἃ δεῖ K^b M^b

15. πράττειν om. K^b M^b
 καὶ] ἀεὶ K^b

16. ἃ
 29. δὴ K^b

λὸν γὰρ αὐτῷ τοῦτο καὶ ἐπαινετόν. εἰκότως δὴ δοκεῖ σπου-
δαῖος εἶναι, ἀντὶ πάντων αἰρούμενος τὸ καλόν. ἐνδέχεται
δὲ καὶ πράξεις τῷ φίλῳ προῖεσθαι, καὶ εἶναι κάλλιον τοῦ
11 αὐτὸν πράξαι τὸ αἷτιον τῷ φίλῳ γενέσθαι. ἐν πᾶσι δὴ τοῖς
ἐπαινετοῖς ὁ σπουδαῖος φαίνεται ἑαυτῷ τοῦ καλοῦ πλέον 35
νέμων. οὕτω μὲν οὖν φίλαυτον εἶναι δεῖ, καθάπερ εἴρηται 1169^b
ὥς δ' οἱ πολλοί, οὐ χρή.

IX. Ἀμφισβητεῖται δὲ καὶ περὶ τὸν εὐδαίμονα, εἰ δεήσει- 9
ται φίλων ἢ μή. οὐθὲν γὰρ φασι δεῖν φίλων τοῖς μακα-
ρίοις καὶ αὐτάρκεσιν· ὑπάρχειν γὰρ αὐτοῖς τὰγαθὰ· αὐτάρ- 5
κεις οὖν ὄντας οὐδενὸς προσδεῖσθαι, τὸν δὲ φίλον, ἕτερον
αὐτὸν ὄντα, πορίζειν ἅ δι' αὐτοῦ ἀδυνατεῖ· ὅθεν “ὅταν ὁ
2 δαίμων εὖ διδῷ, τί δεῖ φίλων;” ἔοικε δ' ἀτόπῳ τὸ πάντ'
ἀπονέμοντας τὰγαθὰ τῷ εὐδαίμονι φίλους μὴ ἀποδιδόναι, ὁ
δοκεῖ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν μέγιστον εἶναι. εἴ τε φίλου μᾶλλον 10
ἔστι τὸ εὖ ποιεῖν ἢ πάσχειν, καὶ ἔστι τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς
ἀρετῆς τὸ εὐεργετεῖν, κάλλιον δ' εὖ ποιεῖν φίλους ὀθνεῖν,
τῶν εὖ πεισομένων δεήσεται ὁ σπουδαῖος. διὸ καὶ ἐπιζητεῖται
πότερον ἐν εὐτυχίαις μᾶλλον δεῖ φίλων ἢ ἐν ἀτυχίαις,
ὥς καὶ τοῦ ἀτυχοῦντος δεομένου τῶν εὐεργετησόντων καὶ τῶν 15
3 εὐτυχούντων οὓς εὖ ποιήσουσιν. ἄτοπον δ' ἴσως καὶ τὸ μο-
νώτην ποιεῖν τὸν μακάριον· οὐδεὶς γὰρ ἔλοιτ' ἂν καθ' αὐτὸν
τὰ πάντ' ἔχειν ἀγαθὰ· πολιτικὸν γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ συ-
ζῆν πεφυκός. καὶ τῷ εὐδαίμονι δὴ τοῦθ' ὑπάρχει· τὰ γὰρ
τῇ φύσει ἀγαθὰ ἔχει, δῆλον δ' ὥς μετὰ φίλων καὶ ἐπει- 20
κῶν κρεῖττον ἢ μετ' ὀθνεῖν καὶ τῶν τυχόντων συνημερεύειν.
4 δεῖ ἄρα τῷ εὐδαίμονι φίλων. τί οὖν λέγουσιν οἱ πρῶτοι, καὶ
πῇ ἀληθεύουσιν; ἢ ὅτι οἱ πολλοὶ φίλους οἴονται τοὺς χρησί-
μους εἶναι; τῶν τοιούτων μὲν οὖν οὐδὲν δεήσεται ὁ μακάριος,

1169^b 5. ὑπάρχειν N^b: ὑπάρχει vulg. αὐτοῖς om. K^b ἀγαθὰ K^b

18. τὰ πάντ' ἔχειν ἀγαθὰ] πάντ' ἔχειν τὰγαθὰ L^b

25 ἐπειδὴ τὰγαθὰ ὑπάρχει αὐτῷ· οὐδὲ δὴ τῶν διὰ τὸ ἡδύ,
 ἢ ἐπὶ μικρόν (ἡδὺς γὰρ ὁ βίος ᾧ οὐδὲν δεῖται ἐπεισάκτου
 ἡδονῆς)· οὐ δεόμενος δὲ τῶν τοιούτων φίλων οὐ δοκεῖ δεῖσθαι
 φίλων. τὸ δ' οὐκ ἔστιν ἴσως ἀληθές. ἐν ἀρχῇ γὰρ εἴρηται 5
 ὅτι ἡ εὐδαιμονία ἐνέργειά τις ἐστίν, ἢ δ' ἐνέργεια δῆλον ὅτι
 30 γίνεταί καὶ οὐχ ὑπάρχει ὥσπερ κτῆμά τι. εἰ δὲ τὸ εὐδαι-
 μονεῖν ἐστὶν ἐν τῷ ζῆν καὶ ἐνεργεῖν, τοῦ δ' ἀγαθοῦ ἢ ἐνέρ-
 γεια σπουδαία καὶ ἡδεῖα καθ' αὐτήν, καθάπερ ἐν ἀρχῇ
 εἴρηται, ἔστι δὲ καὶ τὸ οἰκεῖον τῶν ἡδέων, θεωρεῖν δὲ μᾶλλον
 τοὺς πέλας δυνάμεθα ἢ ἑαυτοὺς καὶ τὰς ἐκείνων πράξεις ἢ
 35 τὰς οἰκείας, αἱ τῶν σπουδαίων δὲ πράξεις φίλων ὄντων
 1170^a ἡδεῖαι τοῖς ἀγαθοῖς (ἄμφω γὰρ ἔχουσι τὰ τῇ φύσει ἡδέα)·
 ὁ μακάριος δὴ φίλων τοιούτων δεήσεται, εἴπερ θεωρεῖν προ-
 αἰρεῖται πράξεις ἐπιεικεῖς καὶ οἰκείας, τοιαῦται δ' αἱ τοῦ
 ἀγαθοῦ φίλου ὄντος. οἴονται τε δεῖν ἡδέως ζῆν τὸν εὐδαίμονα.
 5 μυνώτῃ μὲν οὖν χαλεπὸς ὁ βίος· οὐ γὰρ ῥάδιον καθ' αὐτὸν
 ἐνεργεῖν συνεχῶς, μεθ' ἑτέρων δὲ καὶ πρὸς ἄλλους ῥᾶον. ἔσται 6
 οὖν ἡ ἐνέργεια συνεχεστέρα, ἡδεῖα οὖσα καθ' αὐτήν, ὃ δεῖ
 περὶ τὸν μακάριον εἶναι· ὁ γὰρ σπουδαῖος, ἢ σπουδαῖος, ταῖς
 κατ' ἀρετὴν πράξεσι χαίρει, ταῖς δ' ἀπὸ κακίας δυσχεραί-
 10 νει, καθάπερ ὁ μουσικὸς τοῖς καλοῖς μέλεσιν ἡδεται, ἐπὶ δὲ
 τοῖς φαύλοις λυπεῖται. γίνωιτο δ' αἶν καὶ ἄσκησις τις τῆς
 ἀρετῆς ἐκ τοῦ συζῆν τοῖς ἀγαθοῖς, καθάπερ καὶ Θεογνίς
 φησιν. φυσικώτερον δ' ἐπισκοποῦσιν ἔοικεν ὁ σπουδαῖος φί-
 λος τῷ σπουδαίῳ τῇ φύσει αἰρετὸς εἶναι. τὸ γὰρ τῇ φύσει
 15 ἀγαθὸν εἴρηται ὅτι τῷ σπουδαίῳ ἀγαθὸν καὶ ἡδύ ἐστι καθ'
 αὐτό. τὸ δὲ ζῆν ὀρίζονται τοῖς ζώοις δυνάμει αἰσθήσεως,
 ἀνθρώποις δ' αἰσθήσεως ἢ νοήσεως· ἢ δὲ δύναμις εἰς τὴν

35. δὲ cod. Coll. Corp. Chr. Oxon. : δὴ vulg.

1170^a 4. τε] δὲ Γ

15. ἀγαθὸν καὶ] καὶ ἀγαθὸν καὶ L^b: om. K^b

ἐνέργειαν ἀνάγεται, τὸ δὲ κύριον ἐν τῇ ἐνεργείᾳ· ἔοικε δὲ
τὸ ζῆν εἶναι κυρίως τὸ αἰσθάνεσθαι ἢ νοεῖν. τὸ δὲ ζῆν τῶν
καθ' αὐτὸ ἀγαθῶν καὶ ἡδέων· ὠρισμένον γάρ, τὸ δ' ὠρι- 20
σμένον τῆς ἀγαθοῦ φύσεως· τὸ δὲ τῇ φύσει ἀγαθὸν καὶ
8 τῷ ἐπιεικεῖ· διόπερ ἔοικε πᾶσιν ἡδὺ εἶναι· οὐ δεῖ δὲ λαμ-
βάνειν μοχθηρὰν ζῶην καὶ διεφθαρμένην, οὐδ' ἐν λύπαις·
ἀόριστος γὰρ ἡ τοιαύτη, καθάπερ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῇ. ἐν
9 τοῖς ἐχομένοις δὲ περὶ τῆς λύπης ἔσται φανερώτερον. εἰ δ' 25
αὐτὸ τὸ ζῆν ἀγαθὸν καὶ ἡδύ (ἔοικε δὲ καὶ ἐκ τοῦ πάντας
ὀρέγεσθαι αὐτοῦ, καὶ μάλιστα τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ μακαρίους·
τούτοις γὰρ ὁ βίος αἰρετώτατος, καὶ ἡ τούτων μακαριωτάτη
ζωή), ὁ δ' ὀρῶν ὅτι ὀρᾷ αἰσθάνεται καὶ ὁ ἀκούων ὅτι ἀκούει
καὶ ὁ βαδίζων ὅτι βαδίζει, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἔστι 30
τι τὸ αἰσθανόμενον ὅτι ἐνεργοῦμεν, ὥστε ἂν αἰσθανώμεθ', ὅτι
αἰσθανόμεθα, καὶ νοῶμεν, ὅτι νοοῦμεν, τὸ δ' ὅτι αἰσθανό-
μεθα ἢ νοοῦμεν, ὅτι ἐσμέν (τὸ γὰρ εἶναι ἦν αἰσθάνεσθαι ἢ
νοεῖν), τὸ δ' αἰσθάνεσθαι ὅτι ζῆν, τῶν ἡδέων καθ' αὐτό (φύ- 1170^υ
σει γὰρ ἀγαθὸν ζωή, τὸ δ' ἀγαθὸν ὑπάρχον ἐν ἑαυτῷ
αἰσθάνεσθαι ἡδύ), αἰρετὸν δὲ τὸ ζῆν καὶ μάλιστα τοῖς ἀγα-
θοῖς, ὅτι τὸ εἶναι ἀγαθόν ἐστιν αὐτοῖς καὶ ἡδύ (συναισθανό-
10 μενοι γὰρ τοῦ καθ' αὐτὸ ἀγαθοῦ ἡδονται), ὥς δὲ πρὸς ἑαυτὸν 5
ἔχει ὁ σπουδαῖος, καὶ πρὸς τὸν φίλον (ἕτερος γὰρ αὐτὸς ὁ
φίλος ἐστίν)· καθάπερ οὖν τὸ αὐτὸν εἶναι αἰρετόν ἐστιν ἐκάστω,
οὕτω καὶ τὸ τὸν φίλον, ἢ παραπλησίως. τὸ δ' εἶναι ἦν
αἰρετὸν διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι αὐτοῦ ἀγαθοῦ ὄντος, ἢ δὲ τοιαύτη
αἴσθησις ἡδεῖα καθ' ἑαυτήν. συναισθάνεσθαι ἄρα δεῖ καὶ τοῦ 10
φίλου ὅτι ἔστιν, τοῦτο δὲ γίνοιτ' ἂν ἐν τῷ συζῆν καὶ κοινωνεῖν
λόγων καὶ διανοίας· οὕτω γὰρ ἂν δόξειε τὸ συζῆν ἐπὶ τῶν

18. δὲ] δὴ K^b 25. ἐπομένοις L^b M^b Γ 31. ὥστε ἂν αἰσθανώμεθ'
scripsi: ὥστε αἰσθανόμεθ' ἂν K^b: ὥστε αἰσθανοίμεθ' ἂν Γ: αἰσθανοίμεθα δ'
ἂν L^b M^b 32. καὶ νοῶμεν scripsi: καὶ νοοῦμεν K^b: καὶ νοοίμεν vulg.

ἀνθρώπων λέγεσθαι, καὶ οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῶν βοσκημάτων
τὸ ἐν τῷ αὐτῷ νέμεσθαι. εἰ δὴ τῷ μακαρίῳ τὸ εἶναι αἰρε-
15 τόν ἐστι καθ' αὐτό, ἀγαθὸν τῇ φύσει ὃν καὶ ἡδύ, παραπλή-
σιον δὲ καὶ τὸ τοῦ φίλου ἐστίν, κἂν ὁ φίλος τῶν αἰρετῶν
εἴη. ὁ δ' ἐστὶν αὐτῷ αἰρετόν, τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν αὐτῷ, ἢ
ταύτῃ ἐνδεὴς ἔσται. δεήσει ἄρα τῷ εὐδαιμονήσουσι φίλων
σπουδαίων.

- 10 Ἄρ' οὖν ὥς πλείστους φίλους ποιητέον, ἢ καθάπερ ἐπὶ X.
τῆς ξενίας ἐμμελῶς εἰρησθαι δοκεῖ “μήτε πολύξεινος μήτ'
ἄξεινος,” καὶ ἐπὶ τῆς φιλίας ἀρμόσει μήτ' ἀφίλον εἶναι
μήτ' αὖ πολύφιλον καθ' ὑπερβολήν; τοῖς μὲν δὴ πρὸς χρή- 2
σιν κἂν πάνυ δόξειεν ἀρμόζειν τὸ λεχθέν· πολλοῖς γὰρ
25 ἀνθυπηρετεῖν ἐπίπονον, καὶ οὐχ ἱκανὸς ὁ βίος αὐτὸ [τοῦτο]
πράττειν. οἱ πλείους δὴ τῶν πρὸς τὸν οἰκεῖον βίον ἱκανῶν
περίεργοι καὶ ἐμπόδιοι πρὸς τὸ καλῶς ζῆν· οὐθέν οὖν δεῖ
αὐτῶν. καὶ οἱ πρὸς ἡδονὴν δὲ ἀρκοῦσιν ὀλίγοι, καθάπερ ἐν
τῇ τροφῇ τὸ ἥδυσμα. τοὺς δὲ σπουδαίους πότερον πλείστους 3
30 κατ' ἀριθμόν, ἢ ἔστι τι μέτρον καὶ φιλικοῦ πλήθους, ὥσπερ
πόλεως; οὔτε γὰρ ἐκ δέκα ἀνθρώπων γένοιτ' ἂν πόλις, οὔτ'
ἐκ δέκα μυριάδων ἔτι πόλις ἐστίν. τὸ δὲ ποσὸν οὐκ ἔστιν ἴσως
ἔν τι, ἀλλὰ πᾶν τὸ μεταξὺ τινῶν ὠρισμένον. καὶ φίλων
1171^a δὴ ἐστὶ πληθὸς ὠρισμένον, καὶ ἴσως οἱ πλείστοι μεθ' ὧν ἂν
δύναίτο τις συζῆν (τοῦτο γὰρ ἐδόκει φιλικώτατον εἶναι)· ὅτι 4
δ' οὐχ οἷόν τε πολλοῖς συζῆν καὶ διανέμειν ἑαυτόν, οὐκ ἄδη-
λον. ἔτι δὲ κακείνους δεῖ ἀλλήλοις φίλους εἶναι, εἰ μέλλουσι
5 πάντες μετ' ἀλλήλων συνημερεύειν· τοῦτο δ' ἐργῶδες ἐν

1170^b 14. τὸ ἐν] fort. τῷ ἐν 16. κἂν—17. εἴη] καὶ—ἂν εἴη L^b: καὶ—
εἴη Γ 22. post ἄξεινος add. καλεοίμην L^b Γ 24. κἂν scripsi: καὶ
codd. post δόξειεν add. ἂν O^b 25. αὐτὸ K^b: αὐτῷ M^b Γ: αὐτοῖς
L^b τοῦτο seclusi 26. δὲ M^b ἱκανῶν O^b Γ: ἱκανῶς vulg. 30.
καὶ om. K^b 1171^a 2. δύναντο συζῆν K^b διότι K^b

5 πολλοῖς ὑπάρχειν. χαλεπὸν δὲ γίνεται καὶ τὸ συγκαίρειν
καὶ τὸ συναλγεῖν οἰκείως πολλοῖς· εἰκὸς γὰρ συμπίπτειν ἅμα
τῷ μὲν συνήδεσθαι τῷ δὲ συνάχθῃσθαι. ἴσως οὖν εἰ ἔχει μὴ
ζητεῖν ὥς πολυφιλότατον εἶναι, ἀλλὰ τοσούτους ὅσοι εἰς τὸ
συζῆν ἱκανοί· οὐδὲ γὰρ ἐνδέχῃσθαι δόξειεν ἂν πολλοῖς εἶναι 10
φίλον σφόδρα. διόπερ οὐδ' ἐρᾶν πλειόνων· ὑπερβολὴ γάρ
τις εἶναι βούλεται φιλίας, τοῦτο δὲ πρὸς ἕνα· καὶ τὸ σφό-
6 δρα δὴ πρὸς ὀλίγους. οὕτω δ' ἔχειν ἔοικε καὶ ἐπὶ τῶν πρα-
γμάτων· οὐ γίνονται γὰρ φίλοι πολλοὶ κατὰ τὴν ἐταιρικὴν
φιλίαν, αἱ δ' ὑμνούμεναι ἐν δυσὶ λέγονται. οἱ δὲ πολύφιλοι 15
καὶ πᾶσιν οἰκείως ἐντυγχάνοντες οὐδενὶ δοκοῦσιν εἶναι φίλοι,
πλὴν πολιτικῶς, οὓς καὶ καλοῦσιν ἀρέσκους. πολιτικῶς μὲν
οὖν ἔστι πολλοῖς εἶναι φίλον καὶ μὴ ἄρεσκον ὄντα, ἀλλ' ὥς
ἀληθῶς ἐπικεικῇ· δι' ἀρετὴν δὲ καὶ δι' αὐτοὺς οὐκ ἔστι πρὸς
πολλούς, ἀγαπητὸν δὲ καὶ ὀλίγους εὐρεῖν τοιούτους. 20

XI. Πότερον δ' ἐν εὐτυχίαις μᾶλλον φίλων δεῖ ἢ ἐν δυ- 11
στυχίαις; ἐν ἀμφοῖν γὰρ ἐπιζητοῦνται· οἳ τε γὰρ ἀτυχοῦντες
δέονται ἐπικουρίας, οἳ τ' εὐτυχοῦντες συμβίων καὶ οὓς εἴ
ποιήσουσιν· βούλονται γὰρ εἶ δρᾶν. ἀναγκαιότερον μὲν δὴ
ἐν ταῖς ἀτυχίαις, διὸ τῶν χρησίμων ἐνταῦθα δεῖ, κάλλιον 25
δ' ἐν ταῖς εὐτυχίαις, διὸ καὶ τοὺς ἐπικεικείς ζητοῦσιν· τούτους
2 γὰρ αἰρετώτερον εὐεργετεῖν καὶ μετὰ τούτων διάγειν. ἔστι
γὰρ καὶ ἡ παρουσία αὐτῇ τῶν φίλων ἡδεῖα καὶ ἐν ταῖς εὐτυ-
χίαις καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις. κουφίζονται γὰρ οἱ λυπούμενοι
συναλγούντων τῶν φίλων. διὸ καὶ ἀπορήσειεν τις πότερον 30
ὥσπερ βάρους μεταλαμβάνουσιν, ἢ τοῦτο μὲν οὐ, ἢ παρουσία
δ' αὐτῶν ἡδεῖα οὖσα καὶ ἡ ἔννοια τοῦ συναλγεῖν ἐλάττω τὴν
λύπην ποιεῖ. εἰ μὲν οὖν διὰ ταῦτα ἢ δι' ἄλλο τι κουφίζονται,

10. οὐ K^b M^b 12. τισιν K^b 15. πολλοὶ φίλοι K^b 19. αὐτοὺς
scripsi: αὐτοὺς codd. 23. δ' K^b M^b 26. καὶ om. K^b M^b 28.
καὶ ἐν ταῖς εὐτυχίαις om. K^b

ἀφείσθω· συμβαίνειν δ' οὖν φαίνεται τὸ λεχθέν. ἔοικε δ' 3
 35 ἡ παρουσία μικτή τις αὐτῶν εἶναι. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ ὄρᾶν
 1171^b τοὺς φίλους ἡδύ, ἄλλως τε καὶ ἀτυχοῦντι, καὶ γίνεταί τις
 ἐπικουρία πρὸς τὸ μὴ λυπεῖσθαι (παραμυθητικὸν γὰρ ὁ φίλος
 καὶ τῇ ὄψει καὶ τῷ λόγῳ, ἐὰν ᾗ ἐπιδέξιος· οἶδε γὰρ τὸ ἦθος
 καὶ ἐφ' οἷς ἴδεται καὶ λυπεῖται)· τὸ δὲ λυπούμενον αἰσθά- 4
 5 νεσθαι ἐπὶ ταῖς αὐτοῦ ἀτυχαίαις λυπηρόν· πᾶς γὰρ φεύγει
 λύπης αἷτιος εἶναι τοῖς φίλοις. διόπερ οἱ μὲν ἀνδρώδεις τὴν
 φύσιν εὐλαβοῦνται συλλυπεῖν τοὺς φίλους αὐτοῖς, κὰν μὴ
 ὑπερτείνῃ τῇ ἀλυπία, τὴν ἐκείνοις γινομένην λύπην οὐχ ὑπο-
 μένει, ὅλως τε συνθρήνους οὐ προσίεται διὰ τὸ μηδ' αὐτὸς
 10 εἶναι θρηνητικός· γυναῖκα δὲ καὶ οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες τοῖς συ-
 στένουσι χαίρουσι, καὶ φιλοῦσιν ὡς φίλους καὶ συναλγοῦντας.
 μιμείσθαι δ' ἐν ἅσασι δεῖ δῆλον ὅτι τὸν βελτίω. ἡ δ' ἐν 5
 ταῖς εὐτυχαίαις τῶν φίλων παρουσία τὴν τε διαγωγὴν ἡδέϊαν
 ἔχει καὶ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἡδονται ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ ἀγαθοῖς.
 15 διὸ δόξειεν ἂν δεῖν εἰς μὲν τὰς εὐτυχίας καλεῖν τοὺς φίλους
 προθύμως (εὐεργετικὸν γὰρ εἶναι καλόν), εἰς δὲ τὰς ἀτυ-
 χίας ὀκνοῦντα· μεταδιδόναι γὰρ ὡς ἥκιστα δεῖ τῶν κακῶν,
 ὅθεν τὸ “ἄλῖς ἐγὼ δυστυχῶν.” μάλιστα δὲ παρακλητέον
 ὅταν μέλλωσιν ὀλίγα ὀχληθέντες μεγάλ' αὐτὸν ὠφελήσειν.
 20 ἰέναι δ' ἀνάπαλιν ἴσως ἀρμόζει πρὸς μὲν τοὺς ἀτυχοῦντας 6
 ἄκλητον καὶ προθύμως (φίλου γὰρ εὖ ποιεῖν, καὶ μάλιστα
 τοὺς ἐν χρεῖᾳ καὶ [τὸ] μὴ ἀξιώσαντας· ἀμφοῖν γὰρ κάλλιον
 καὶ ἡδιον), εἰς δὲ τὰς εὐτυχίας συνεργοῦντα μὲν προθύμως
 (καὶ γὰρ εἰς ταῦτα χρεῖα φίλων), πρὸς εὐπάθειαν δὲ σχο-
 25 λαίως· οὐ γὰρ καλὸν τὸ προθυμεῖσθαι ὠφελείσθαι. δόξαν
 δ' ἀηδίας ἐν τῷ διωθεῖσθαι ἴσως εὐλαβητέον· ἐνίοτε γὰρ

1171^b 6. διόπερ—7. αὐτοῖς fort. infra post 10. θρηνητικός ponenda

14. ἔννοιαν Γ: εὐνοιαν codd.

16. εὐεργετητικὸν O^b

21. fort.

(τὸ) εὖ

22. τὸ] τοῦτο Γ: om. M^b

ἀξιώσαντος K^b

συμβαίνει. ἡ παρουσία δὴ τῶν φίλων ἐν ἅπασιν αἰρετὴ φαίνεται.

- XII. Ἄρ' οὖν, ὥσπερ τοῖς ἐρώσι τὸ ὄρᾶν ἀγαπητότατόν ἐστι 12
καὶ μάλλον αἰροῦνται ταύτην τὴν αἴσθησιν ἢ τὰς λοιπὰς 30
ὥς κατὰ ταύτην μάλιστα τοῦ ἔρωτος ὄντος καὶ γινομένου,
οὕτω καὶ τοῖς φίλοις αἰρετώτατόν ἐστι τὸ συζῆν; κοινωνία
γὰρ ἢ φιλία, καὶ ὥς πρὸς ἑαυτὸν ἔχει, οὕτω καὶ πρὸς τὸν
φίλον· περὶ αὐτὸν δ' ἡ αἴσθησις ὅτι ἔστιν αἰρετὴ, καὶ περὶ
τὸν φίλον δὴ· ἡ δ' ἐνέργεια γίνεται αὐτῆς ἐν τῷ συζῆν, 35
2 ὥστ' εἰκότως τούτου ἐφίενται. καὶ ὃ ποτ' ἐστὶν ἐκάστοις τὸ 1172^a
εἶναι ἢ οὐ χάριν αἰροῦνται τὸ ζῆν, ἐν τούτῳ μετὰ τῶν φί-
λων βούλονται διάγειν· διόπερ οἱ μὲν συμπίνουσιν, οἱ δὲ
συγκυβεύουσιν, ἄλλοι δὲ συγγυμνάζονται καὶ συγκυνηγοῦσιν
ἢ συμφιλοσοφοῦσιν, ἕκαστοι ἐν τούτῳ συνημερεύοντες ὃ τι 5
περ μάλιστ' ἀγαπῶσι τῶν ἐν τῷ βίῳ· συζῆν γὰρ βουλόμε-
νοι μετὰ τῶν φίλων, ταῦτα ποιοῦσι καὶ τούτων κοινωνοῦσιν
3 οἷς οἴονται συζῆν. γίνεται οὖν ἡ μὲν τῶν φαύλων φιλία
μοχθηρά (κοινωνοῦσι γὰρ φαύλων ἀβέβαιοι ὄντες, καὶ μο-
χθηροὶ δὲ γίνονται ὁμοιούμενοι ἀλλήλοις), ἡ δὲ τῶν ἐπικικῶν 10
ἐπικικῆς, συναυξανομένη ταῖς ὁμιλίαις· δοκοῦσι δὲ καὶ βελ-
τίους γίνεσθαι ἐνεργοῦντες καὶ διορθοῦντες ἀλλήλους· ἀπομάτ-
τονται γὰρ παρ' ἀλλήλων οἷς ἀρέσκονται, ὅθεν “ἐσθλῶν
4 μὲν γὰρ ἅπ' ἐσθλά.” περὶ μὲν οὖν φιλίας ἐπὶ τοσοῦτον
εἰρήσθω· ἐπόμενον δ' ἂν εἴη διελθεῖν περὶ ἡδονῆς. 15

K.

Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ ἡδονῆς ἴσως ἔπεται διελθεῖν. μά-

27. δὲ M^b : δ' ἢ K^b

35. αὐτοῖς Aretinus

1172^a 1. 8] ὃ τι M^b

8. οἷς οἴονται] ὡς οἶόν τε K^b

συζῆν] εἰς ζῆν coni. Bekker

14. ἐπὶ

om. K^b

- 20 λιστα γὰρ δοκεῖ συνφκειῶσθαι τῷ γένει ἡμῶν, διὸ παιδεύουσι
τοὺς νέους οἰακίζοντες ἡδονῇ καὶ λύπῃ· δοκεῖ δὲ καὶ πρὸς
τὴν τοῦ ἡθους ἀρετὴν μέγιστον εἶναι τὸ χαίρειν οἷς δεῖ καὶ
μισεῖν ἃ δεῖ. διατείνει γὰρ ταῦτα διὰ παντὸς τοῦ βίου, ῥο-
25 βίον· τὰ μὲν γὰρ ἡδέα προαιροῦνται, τὰ δὲ λυπηρὰ φεύ-
γουσιν· ὑπὲρ δὲ τῶν τοιούτων ἥκιστ' ἂν δόξειε παρετέον εἶναι, 2
ἄλλως τε καὶ πολλὴν ἐχόντων ἀμφισβήτησιν. οἳ μὲν γὰρ
τάγαθον ἡδονὴν λέγουσιν, οἳ δ' ἐξ ἐναντίας κομιδῇ φαῦλον,
οἳ μὲν ἴσως πεπεισμένοι οὕτω καὶ ἔχειν, οἳ δὲ οἰόμενοι βέλ-
30 τιον εἶναι πρὸς τὸν βίον ἡμῶν ἀποφαίνειν τὴν ἡδονὴν τῶν
φαύλων, καὶ εἰ μὴ ἐστίν· ῥέπειν γὰρ τοὺς πολλοὺς πρὸς
αὐτὴν καὶ δουλεύειν ταῖς ἡδοναῖς, διὸ δεῖν εἰς τοῦναντίον
ἄγειν· ἐλθεῖν γὰρ ἂν οὕτως ἐπὶ τὸ μέσον. μή ποτε δὲ οὐ 3
καλῶς τοῦτο λέγεται. οἳ γὰρ περὶ τῶν ἐν τοῖς πάθεσι καὶ
35 ταῖς πράξεσι λόγοι ἡττόν εἰσι πιστοὶ τῶν ἔργων· ὅταν οὖν
διαφωνῶσι τοῖς κατὰ τὴν αἴσθησιν, καταφρονούμενοι καὶ
1172^b τὰληθὲς προσαναιροῦσιν· ὁ γὰρ ψέγων τὴν ἡδονὴν, ὀφθαλμοῖς
ποτ' ἐφιδέμενος, ἀποκλίνειν δοκεῖ πρὸς αὐτὴν ὥς τοιαύτην
οὔσαν ἄπασαν· τὸ διορίζειν γὰρ οὐκ ἔστι τῶν πολλῶν. ξοί- 4
κασιν οὖν οἳ ἀληθεῖς τῶν λόγων οὐ μόνον πρὸς τὸ εἰδέναι
5 χρησιμώτατοι εἶναι, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν βίον· συνφδοὶ γὰρ
ὄντες τοῖς ἔργοις πιστεύονται, διὸ προτρέπονται τοὺς συνιέντας
ζῆν κατ' αὐτούς. τῶν μὲν οὖν τοιούτων ἅλις· τὰ δ' εἰρημένα
περὶ τῆς ἡδονῆς ἐπέλωμεν.
- 2 Εὐδοξος μὲν οὖν τὴν ἡδονὴν τάγαθον ᾤετο εἶναι διὰ τὸ II.
10 πάνθ' ὁρᾶν ἐφιδέμενα αὐτῆς, καὶ ἔλλογα καὶ ἄλλογα, ἐν πᾶσι
δ' εἶναι τὸ αἰρετὸν τὸ ἐπικεικός, καὶ τὸ μάλιστα κράτιστον·
τὸ δὴ πάντ' ἐπὶ ταῦτ' ἐφύκει μνηστῆρ' ὥς πᾶσι τοῦτο ἀρι-

22. ἀρχὴν K^b M^b26. δὴ M^b1172^b 11. τὸ ante ἐπικεικός add.K^b12. δὴ K^b: δὲ vulg.ταῦτα K^bτοῦτο om. L^b Γ

στον ὄν (ἕκαστον γὰρ τὸ αὐτῷ ἀγαθὸν εὐρίσκειν, ὥσπερ καὶ
τροφήν), τὸ δὲ πᾶσιν ἀγαθόν, καὶ οὐ πάντ' ἐφίεται, τάγα-
θὸν εἶναι. ἐπιστεύοντο δ' οἱ λόγοι διὰ τὴν τοῦ ἥθους ἀρετὴν 15
μᾶλλον ἢ δι' αὐτοὺς· διαφερόντως γὰρ ἐδόκει σῶφρων εἶναι·
οὐ δὴ ὡς φίλος τῆς ἡδονῆς ἐδόκει ταῦτα λέγειν, ἀλλ' οὕτως
2 ἔχειν κατ' ἀλήθειαν. οὐχ ἦττον δ' ὥς εἶναι φανερόν ἐκ τοῦ
ἐναντίου· τὴν γὰρ λύπην καθ' αὐτὸ πᾶσι φευκτὸν εἶναι,
ὁμοίως δὲ τοῦναντίον αἰρετόν· μάλιστα δ' εἶναι αἰρετόν δὲ μὴ 20
δι' ἕτερον μὴδ' ἑτέρου χάριν αἰρούμεθα· τοιοῦτο δ' ὁμολογου-
μένως εἶναι τὴν ἡδονήν· οὐδένα γὰρ ἐπερωτᾶν τίνος ἔνεκα
ἦδεται, ὡς καθ' αὐτὴν οὔσαν αἰρετὴν τὴν ἡδονήν. προστιθε-
μένην τε ὀφιοῦν τῶν ἀγαθῶν αἰρετώτερον ποιεῖν, οἷον τῷ
δικαιοπραγεῖν καὶ σωφρονεῖν, αὔξεσθαι δὲ τὸ ἀγαθὸν αὐτῷ. 25
3 εἵκοι δὴ οὗτός γε ὁ λόγος τῶν ἀγαθῶν αὐτὴν ἀποφαί-
νειν, καὶ οὐδὲν μᾶλλον ἑτέρου· πᾶν γὰρ μεθ' ἑτέρου ἀγαθοῦ
αἰρετώτερον ἢ μονούμενον. τοιούτῳ δὲ λόγῳ καὶ Πλάτων
ἀναιρεῖ ὅτι οὐκ ἔστιν ἡδονὴ τὰγαθόν· αἰρετώτερον γὰρ εἶναι
τὸν ἡδὺν βίον μετὰ φρονήσεως ἢ χωρίς, εἰ δὲ τὸ μικτόν 30
κρεῖττον, οὐκ εἶναι τὴν ἡδονὴν τὰγαθόν· οὐδενὸς γὰρ προστε-
θέντος αὐτῷ τὰγαθὸν αἰρετώτερον γίνεσθαι. δηλον δ' ὡς οὐδ'
ἄλλο οὐδὲν τὰγαθὸν ἂν εἴη, ὃ μετὰ τινος τῶν καθ' αὐτὸ
4 ἀγαθῶν αἰρετώτερον γίνεται. τί οὖν ἐστὶ τοιοῦτον, οὐ καὶ
ἡμεῖς κοινωνοῦμεν; τοιοῦτον γὰρ ἐπιζητεῖται. οἱ δ' ἐνιστά- 35
μενοι ὡς οὐκ ἀγαθὸν οὐ πάντ' ἐφίεται, μὴ οὐθὲν λέγουσιν. ἃ
γὰρ πᾶσι δοκεῖ, ταῦτ' εἶναι φαμεν· ὃ δ' ἀναιρῶν ταύτην τὴν 1173^a
πίστιν οὐ πάνυ πιστότερα ἐρεῖ. εἰ μὲν γὰρ τὰ ἀνόητα ὀρέγεται

13. ὄν om. L^b Γ

14. δὲ Heliodorus: δὴ codd.

24. τῶν ἀγαθῶν]

ἀγαθὸν K^b25. ante αὔξεσθαι add. καὶ M^b

δὲ Ramsauer: δὴ

codd.

αὐτῷ] αὐτὸ αὐτῷ M^b

26. δὲ Γ

32. αὐτὸ pr. K^b36. λέγων K^b M^bἃ] δ L^b Γ1173^a 1. τοῦτ' L^b Γ

2. εἰ]

fort. ἦ ὀρέγετο L^b

αὐτῶν, ἣν ἂν τι λεγόμενον, εἰ δὲ καὶ τὰ φρόνιμα, πῶς λέγοιεν
 ἂν τι; ἴσως δὲ καὶ ἐν τοῖς φαύλοις ἔστι τι φυσικὸν ἀγαθὸν
 5 κρεῖττον ἢ καθ' αὐτά, ὃ ἐφίεται τοῦ οἰκείου ἀγαθοῦ. οὐκ ἔοικε
 δὲ οὐδὲ περὶ τοῦ ἐναντίου καλῶς λέγεσθαι. οὐ γάρ φασιν, εἰ
 ἡ λύπη κακόν ἐστι, τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι· ἀντικεῖσθαι
 γὰρ καὶ κακὸν κακῷ καὶ ἄμφω τῷ μηδετέρῳ—λέγοντες
 ταῦτα οὐ κακῶς, οὐ μὴν ἐπὶ γε τῶν εἰρημένων ἀληθεύοντες.
 10 ἀμφοῖν γὰρ ὄντων <τῶν> κακῶν καὶ φευκτὰ ἔδει ἄμφω εἶναι,
 τῶν μηδετέρων δὲ μηδέτερον ἢ ὁμοίως· νῦν δὲ φαίνονται
 τὴν μὲν φεύγοντες ὥς κακόν, τὴν δ' αἰρούμενοι ὥς ἀγαθόν·
 οὕτω δὴ καὶ ἀντίκειται. Οὐ μὴν οὐδ' εἰ μὴ τῶν ποιότητων III.
 ἐστὶν ἡ ἡδονή, διὰ τοῦτ' οὐδὲ τῶν ἀγαθῶν· οὐδὲ γὰρ αἱ τῆς
 15 ἀρετῆς ἐνέργειαι ποιότητές εἰσιν, οὐδ' ἡ εὐδαιμονία. λέγουσι 2
 δὲ τὸ μὲν ἀγαθὸν ὀρίσθαι, τὴν δ' ἡδονὴν ἀόριστον εἶναι, ὅτι
 δέχεται τὸ μᾶλλον καὶ [τὸ] ἥττον. εἰ μὲν οὖν ἐκ τοῦ ἡδεσθαι
 τοῦτο κρίνουσι, καὶ περὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς,
 καθ' ἃς ἐναργῶς φασὶ μᾶλλον καὶ ἥττον τοὺς ποιοὺς ὑπάρ-
 20 χειν καὶ <πράττειν> κατὰ τὰς ἀρετάς, ἔσται ταῦτά· δίκαιοι
 γὰρ εἰσι μᾶλλον καὶ ἀνδρεῖοι, ἔστι δὲ καὶ δικαιοπραγεῖν καὶ
 σωφρονεῖν μᾶλλον καὶ ἥττον. εἰ δὲ ταῖς ἡδοναῖς, μή ποτ' οὐ
 λέγουσι τὸ αἵτιον, ἂν ὧσιν αἱ μὲν ἀμιγεῖς αἱ δὲ μικταί. καὶ 3
 τί κωλύει, καθάπερ ὑγίεια ὠρισμένη οὕσα δέχεται τὸ μάλ-
 25 λον καὶ [τὸ] ἥττον, οὕτω καὶ τὴν ἡδονήν; οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ
 συμμετρία ἐν πᾶσιν ἐστιν, οὐδ' ἐν τῷ αὐτῷ μία τις ἀεί, ἀλλ'

3. ante λεγόμενον add. τὸ Γ εἰ] fort. ἦ καὶ om. K^b M^b 4. φυσικὸν ἀγαθὸν fort. secludenda 8. καὶ post γὰρ add. L^b Γ μηδετέρῳ Γ: μηδέτερα K^b L^b: μηδέτερον M^b 9. ταῦτα δ' οὐ K^b Γ 10. γὰρ] μέν γάρ L^b ὄντων K^b τῶν addidi 11. μηδέτερον] ἢ ἕτερον K^b Γ 13. ἀντίκειται M^b 14. ἡ om. K^b 17. τὸ om. L^b 20. καὶ om. K^b πρᾶττειν add. Vahlen ταῦτα K^b M^b: τὸ αὐτὸ L^b Γ 22. δὲ K^b: δ' ἐν vulg. 23. καὶ τί κωλύεται K^b: τί δὲ κωλύει Γ: τί κωλύει δὲ L^b: τί γὰρ κωλύει M^b 25. τὸ om. O^b

ἀνιεμένη διαμένει ἕως τινός, καὶ διαφέρει τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον. τοιοῦτον δὴ καὶ τὸ περὶ τὴν ἡδονὴν ἐνδέχεται εἶναι.
 4 τέλειόν τε τὰγαθὸν τιθέντες, τὰς δὲ κινήσεις καὶ τὰς γενέσεις ἀτελείς, τὴν ἡδονὴν κίνησιν καὶ γένεσιν ἀποφαίνειν 30 πειρῶνται. οὐ καλῶς δ' εἰκόασι λέγειν οὐδ' εἶναι κίνησιν. πάσῃ γὰρ οἰκεῖον εἶναι δοκεῖ τάχος καὶ βραδυτής, καὶ εἰ μὴ καθ' αὐτήν, οἷον τῇ τοῦ κόσμου, πρὸς ἄλλο· τῇ δ' ἡδονῇ τούτων οὐδέτερον ὑπάρχει. ἡσθῆναι μὲν γὰρ ἔστι ταχέως ὥσπερ ὀργισθῆναι, ἡδεσθαι δ' οὐ, οὐδὲ πρὸς ἕτερον, βαδίζειν δὲ καὶ 1173^b αὔξεσθαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. μεταβάλλειν μὲν οὖν εἰς τὴν ἡδονὴν ταχέως καὶ βραδέως ἔστιν, ἐνεργεῖν δὲ κατ' αὐτὴν
 5 οὐκ ἔστι ταχέως, λέγω δ' ἡδεσθαι. γένεσις τε πῶς ἂν εἴη; δοκεῖ γὰρ οὐκ ἐκ τοῦ τυχόντος τὸ τυχὸν γίνεσθαι, ἀλλ' ἐξ 5 οὐ γίνεται, εἰς τοῦτο διαλύεσθαι· καὶ οὐ γένεσις ἡ ἡδονή, τούτου ἡ λύπη φθορά. καὶ λέγουσι δὲ τὴν μὲν λύπην ἐνδειαίν
 6 τοῦ κατὰ φύσιν εἶναι, τὴν δ' ἡδονὴν ἀναπλήρωσιν. ταῦτα δὲ σωματικά ἐστι τὰ πάθη. εἰ δὴ ἐστι τοῦ κατὰ φύσιν ἀναπλήρωσις ἡ ἡδονή, ἐν ᾧ ἡ ἀναπλήρωσις, τοῦτ' ἂν καὶ ἡδουτο· τὸ σῶμα ἄρα· οὐ δοκεῖ δέ· οὐδ' ἔστιν ἄρα ἡ ἀναπλήρωσις ἡδονή, ἀλλὰ γινομένης μὲν ἀναπληρώσεως ἡδουτ' ἂν τις, καὶ † τεμνόμενος † λυποῖτο. ἡ δόξα δ' αὕτη δοκεῖ γεγενῆσθαι ἐκ τῶν περὶ τὴν τροφὴν λυπῶν καὶ ἡδυνῶν· ἐνδεεῖς γὰρ γενο-
 7 μένους καὶ προλυπηθέντας ἡδεσθαι τῇ ἀναπληρώσει. τοῦτο δ' 15 οὐ περὶ πάσας συμβαίνει τὰς ἡδονάς· ἄλυποι γάρ εἰσιν αἱ τε μαθηματικαὶ καὶ τῶν κατὰ τὰς αἰσθήσεις αἱ διὰ τῆς ὀσφρήσεως, καὶ ἀκροάματα δὲ καὶ ὀράματα πολλὰ καὶ μνημαὶ καὶ ἐλπιδες. τίνος οὖν αὗται γενέσεις ἔσονται; οὐδένος

27. ἀνιεμένη K^b31. κινήσεις K^b33. τῇ τοῦ K^b: τὸ τοῦ vulg.1173^b 5. γενέσθαι K^b10. ἡ post φ add. L^b11. οὐδ' οὐκ L^b Γἀναπλήρωσις ἡ ἡδονή L^b

12. τεμνόμενος] fort. (ἐνδεής) γινόμενος

14. γενομένων M^b: γινομένων vulg.18. πολλὰ K^b: πολλὰ δὲ vulg.

20 γὰρ ἔνδεια γεγένηται, οὗ γένουτ' ἂν ἀναπλήρωσις. πρὸς δὲ 8
τοὺς προφέροντας τὰς ἐποιειδίστους τῶν ἡδονῶν λέγοι τις ἂν
ὅτι οὐκ ἔστι ταῦθ' ἡδέα (οὐ γὰρ εἰ τοῖς κακῶς διακειμένοις
ἡδέα ἐστίν, οἷητέον αὐτὰ καὶ ἡδέα εἶναι πλὴν τούτοις, καθάπερ
οὐδὲ τὰ τοῖς κάμνουσιν ὑγιεινὰ ἢ γλυκερά ἢ πικρά, οὐδ' αὖ
25 λευκὰ τὰ φαινόμενα τοῖς ὀφθαλμιῶσιν)· ἢ οὕτω λέγοι τις ἄν, 9
ὅτι αἱ μὲν ἡδοναὶ αἰρεταὶ εἰσιν, οὐ μὴν ἀπὸ γε τούτων, ὥσπερ
καὶ τὸ πλουτεῖν, προδόντι δ' οὐ, καὶ τὸ ὑγιαίνειν, οὐ μὴν ὅτι οὖν
φαγόντι· ἢ τῷ εἶδει διαφέρουσιν αἱ ἡδοναί· ἔτεροι γὰρ αἱ 10
ἀπὸ τῶν καλῶν τῶν ἀπὸ τῶν αἰσχυρῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἰσθῆναι
30 τὴν τοῦ δικαίου μὴ ὄντα δίκαιον οὐδὲ τὴν τοῦ μουσικοῦ μὴ
ὄντα μουσικόν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐμφανίζειν δὲ 11
δοκεῖ καὶ ὁ φίλος ἕτερος ὢν τοῦ κόλακος οὐκ οὔσαν ἀγαθὸν
τὴν ἡδονὴν ἢ διαφόρους εἶδει· ὁ μὲν γὰρ πρὸς τὰγαθὸν ὁμι-
λεῖν δοκεῖ, ὁ δὲ πρὸς ἡδονήν, καὶ τῷ μὲν διειδίζεται, τὸν δ'
1174^a ἐπαινοῦσιν ὥς πρὸς ἕτερα ὁμιλοῦντα. οὐδεὶς τ' ἂν ἔλοιτο ζῆν 12
παιδίον διάνοιαν ἔχων διὰ βίου, ἡδόμενος ἐφ' οἷς τὰ παιδιὰ
ὥς οἷόν τε μάλιστα, οὐδὲ χαίρειν ποιῶν τι τῶν αἰσχυρίστων,
μηδέποτε μέλλων λυπηθῆναι. περὶ πολλά τε σπουδὴν ποιη-
5 σαίμεθ' ἂν καὶ εἰ μηδεμίαν ἐπιφέρει ἡδονήν, οἷον ὄραν,
μνημονεύειν, εἰδέναι, τὰς ἀρετὰς ἔχειν. εἰ δ' ἐξ ἀνάγκης
ἔπονται τούτοις ἡδοναί, οὐδὲν διαφέρει· ἐλοιμέθα γὰρ ἂν
ταῦτα καὶ εἰ μὴ γίνουτ' ἀπ' αὐτῶν ἡδονή. ὅτι μὲν οὖν οὔτε 13
τὰγαθὸν ἢ ἡδονὴν οὔτε πᾶσα αἰρετή, δῆλον ἔοικεν εἶναι, καὶ
10 ὅτι εἰσὶ τινες αἰρεταὶ καθ' αὐτὰς διαφέρουσιν τῷ εἶδει ἢ ἀφ'
ᾧ. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα περὶ τῆς ἡδονῆς καὶ λύπης ἱκα-
νῶς εἰρήσθω.

20. ἔνδεια γεγένηται L^b Γ21. λέγουτ' ἂν τις L^b

25. λέγοι τις

scripsi: λέγουτ' codd.

32. ὁ om. K^b33. ἢ] ἀνη K^b

34. τῷ]

τὸ L^b: ὁ Γ1174^a 1. τ' L^b: δ' K^b M^b: om. Γ9. ἀγαθὸν K^b M^b11. ἱκανῶς om. K^b

IV. Τί δ' ἐστὶν ἡ ποίον τι, καταφανέστερον γένοιτ' ἂν ἀπ' 3
 ἀρχῆς ἀναλαβοῦσιν. δοκεῖ γὰρ ἡ μὲν ὄρασις καθ' ὄντινον
 χρόνον τελεία εἶναι· οὐ γάρ ἐστιν ἐνδεὴς οὐδενὸς ὃ εἰς ὕστερον 15
 γινόμενον τελειώσει αὐτῆς τὸ εἶδος· τοιούτῳ δ' ἔοικε καὶ
 ἡ ἡδονή. ὅλον γάρ τι ἐστί, καὶ κατ' οὐδένα χρόνον λάβοι τις
 ἂν ἡδονὴν ἧς ἐπὶ πλείῳ χρόνον γινομένης τελειωθήσεται τὸ
 2 εἶδος. διόπερ οὐδὲ κίνησις ἐστιν. ἐν χρόνῳ γὰρ πᾶσα κίνησις
 καὶ τέλους τινός, οἷον ἡ οἰκοδομική, καὶ τελεία ὅταν ποιήσῃ 20
 οὐ ἐφίεται. ἡ ἐν ἅπαντι δὴ τῷ χρόνῳ ἢ τούτῳ. ἐν δὲ τοῖς
 μέρεσι καὶ τῷ χρόνῳ πᾶσαι ἀτελεῖς, καὶ ἔτεροι τῷ εἶδει τῆς
 ὅλης καὶ ἀλλήλων. ἡ γὰρ τῶν λίθων σύνθεσις ἑτέρα τῆς
 τοῦ κίονος ῥαβδώσεως, καὶ αὐται τῆς τοῦ ναοῦ ποιήσεως· καὶ
 ἡ μὲν τοῦ ναοῦ τελεία (οὐδενὸς γὰρ ἐνδεὴς πρὸς τὸ προκείμε- 25
 νον), ἡ δὲ τῆς κρηπίδος καὶ τοῦ τριγλύφου ἀτελής· μέρους
 γὰρ ἑκατέρα. τῷ εἶδει οὖν διαφέρουσι, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν
 ὁττωὺν χρόνῳ λαβεῖν κίνησιν τελείαν τῷ εἶδει, ἀλλ' εἴπερ, ἐν
 3 τῷ ἅπαντι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ βαδίσεως καὶ τῶν λοιπῶν. εἰ
 γὰρ ἐστιν ἡ φορὰ κίνησις πόθεν ποῖ, καὶ ταύτης διαφοραὶ 30
 κατ' εἶδη, πτήσις βάδισις ἄλσις καὶ τὰ τοιαῦτα. οὐ μόνον
 δ' οὕτως, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ βαδίσει· τὸ γὰρ πόθεν ποῖ
 οὐ τὸ αὐτὸ ἐν τῷ σταδίῳ καὶ ἐν τῷ μέρει, καὶ ἐν ἑτέρῳ μέρει
 καὶ ἐν ἑτέρῳ, οὐδὲ τὸ διεξιέναι τὴν γραμμὴν τήνδε κάκεινην·
 οὐ μόνον γὰρ γραμμὴν διαπορεύεται, ἀλλὰ καὶ ἐν τόπῳ 1174^b
 οὔσαν, ἐν ἑτέρῳ δ' αὕτη ἐκείνης. δι' ἀκριβείας μὲν οὖν περὶ
 κινήσεως ἐν ἄλλοις εἴρηται, ἔοικε δ' οὐκ ἐν ἅπαντι χρόνῳ
 τελεία εἶναι, ἀλλ' αἱ πολλαὶ ἀτελεῖς καὶ διαφέρουσαι τῷ

16. γινόμενον K^b: γερόμενον vulg. 17. ὅλον] τέλειον K^b M^b τι γάρ
 K^b 20. ἡ om. K^b M^b καὶ add. K^b 21. δὴ om. K^b ἡ om.
 L^b M^b 22. καὶ τῷ χρόνῳ K^b: τοῦ χρόνου vulg. (fort. τῷ χρόνῳ seclu-
 dendum) 25. γάρ om. K^b 29. βαδίσεων K^b M^b 31. καὶ
 om. K^b M^b 34. ἐν add. K^b 1174^b 1. γάρ om. K^b

5 εἶδει, εἴπερ τὸ πόθεν ποῖ εἰδοποιόν. τῆς ἡδονῆς δ' ἐν ὁτφοῦν 4
 χρόνῳ τέλειον τὸ εἶδος. δῆλον οὖν ὥς ἕτεραί τ' ἂν εἶεν ἀλ-
 λήλων, καὶ τῶν ὅλων τι καὶ τελείων ἢ ἡδονῇ. δόξειε δ' ἂν
 τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ μὴ ἐνδέχασθαι κινεῖσθαι μὴ ἐν χρόνῳ, ἥδε-
 σθαι δέ· τὸ γὰρ ἐν τῷ νῦν ὅλον τι. ἐκ τούτων δὲ δῆλον καὶ
 10 ὅτι οὐ καλῶς λέγουσι κίνησιν ἢ γένεσιν εἶναι τὴν ἡδονήν. οὐ
 γὰρ πάντων ταῦτα λέγεται, ἀλλὰ τῶν μεριστῶν καὶ μὴ
 ὅλων· οὐδὲ γὰρ ὁράσεώς ἐστι γένεσις οὐδὲ στιγμῆς οὐδὲ μονά-
 δος, οὐδὲ τούτων οὐθέν κίνησις οὐδὲ γένεσις· οὐδὲ δὴ ἡδονῆς·
 4 ὅλον γάρ τι. Αἰσθήσεως δὲ πάσης πρὸς τὸ αἰσθητὸν ἐνεργούσης, 5
 15 τελείως δὲ τῆς εὖ διακειμένης πρὸς τὸ κάλλιστον τῶν ὑπὸ
 τὴν αἴσθησιν (τοιούτου γὰρ μάλιστ' εἶναι δοκεῖ ἢ τελεία ἐνέρ-
 γεια· αὐτὴν δὲ λέγειν ἐνεργεῖν, ἢ ἐν ᾧ ἐστί, μηθὲν διαφε-
 ρέτω), καθ' ἐκάστην δὴ βελτίστη ἐστὶν ἢ ἐνέργεια τοῦ ἄριστα
 διακειμένου πρὸς τὸ κράτιστον τῶν ὑπ' αὐτήν. αὕτη δ' ἂν
 20 τελειοτάτη εἴη καὶ ἡδίστη. κατὰ πᾶσαν γὰρ αἴσθησίν ἐστιν
 ἡδονή, ὁμοίως δὲ καὶ διάνοιαν καὶ θεωρίαν, ἡδίστη δ' ἢ τε-
 λειοτάτη, τελειοτάτη δ' ἢ τοῦ εὖ ἔχοντος πρὸς τὸ σπουδαιό-
 τατον τῶν ὑπ' αὐτήν· τελειοῖ δὲ τὴν ἐνέργειαν ἢ ἡδονή. οὐ 6
 τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἢ τε ἡδονὴ τελειοῖ καὶ τὸ αἰσθητόν τε
 25 καὶ ἢ αἴσθησις, σπουδαῖα ὄντα, ὥσπερ οὐδ' ἢ ὑγίεια καὶ ὁ
 ἰατρὸς ὁμοίως αἰτία ἐστὶ τοῦ ὑγιαίνειν. καθ' ἐκάστην δ' αἴσ- 7
 θησιν ὅτι γίνεται ἡδονή, δῆλον (φαμέν γὰρ ὁράματα καὶ
 ἀκούσματα εἶναι ἡδέα)· δῆλον δὲ καὶ ὅτι μάλιστα, ἐπειδὴν ἢ
 τε αἴσθησις ἢ κρατίστη καὶ πρὸς τοιοῦτον ἐνεργῇ· τοιούτων δ'
 30 ὄντων τοῦ τε αἰσθητοῦ καὶ τοῦ αἰσθανομένου, ἀεὶ ἔσται ἡδονή

6. ἑτέρα τ' ἂν εἴη K^b17. μὴ K^b M^b18. ἐκάστην M^b Alex-

ander Aphrod.: ἑκαστον vulg. δὴ Lambinus: δὲ codd.

19. ὑπ'

αὐτὴν K^b Γ: ὑφ' αὐτὴν vulg.22. εἶ om. K^b

23. ὑπ' αὐτὴν

Γ: ὑφ' αὐτὴν codd.

26. αἰτία ἐστὶ K^b Γ: αἰτιά εἰσι L^b: ἔστιν αἰτίαM^b

8 ὑπάρχοντός γε τοῦ τε ποιήσαντος καὶ τοῦ πεισομένου. τελειοῖ
 δὲ τὴν ἐνέργειαν ἢ ἡδονὴν οὐχ ὥς ἡ ἕξις ἐνυπάρχουσα, ἀλλ'
 ὥς ἐπιγινώμενόν τι τέλος, οἷον τοῖς ἀκμαίοις ἡ ὥρα. ἕως
 ἂν οὖν τό τε νοητὸν ἢ αἰσθητὸν ἦ οἷον δεῖ καὶ τὸ κρῖνον ἢ
 θεωροῦν, ἔσται ἐν τῇ ἐνεργείᾳ ἢ ἡδονῇ· ὁμοίων γὰρ ὄντων καὶ 1175^a
 πρὸς ἄλληλα τὸν αὐτὸν τρόπον ἐχόντων τοῦ τε παθητικοῦ
 9 καὶ τοῦ ποιητικοῦ ταῦτὸ πέφυκε γίνεσθαι. πῶς οὖν οὐδεὶς
 συνεχῶς ἦδεται ; ἢ κάμνει ; πάντα γὰρ τὰ ἀνθρώπεια ἀδυ-
 νατεῖ συνεχῶς ἐνεργεῖν. οὐ γίνεται οὖν οὐδ' ἡδονή· ἔπεται γὰρ 5
 τῇ ἐνεργείᾳ. ἔνια δὲ τέρπει καὶνὰ ὄντα, ὕστερον δὲ οὐχ ὁμοίως
 διὰ ταῦτό· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον παρακέκληται ἢ διάνοια καὶ
 διατεταμένως περὶ αὐτὰ ἐνεργεῖ, ὥσπερ κατὰ τὴν ὄψιν οἱ
 ἐμβλέποντες, μετέπειτα δ' οὐ τοιαύτη ἢ ἐνέργεια ἀλλὰ
 10 παρημελημένη· διὸ καὶ ἡ ἡδονὴ ἀμαυροῦται. ὀρέγεσθαι δὲ 10
 τῆς ἡδονῆς οἰηθεὶς τις ἂν ἅπαντας, ὅτι καὶ τοῦ ζῆν ἅπαντες
 ἐφίενται· ἡ δὲ ζωὴ ἐνέργειά τις ἐστί, καὶ ἕκαστος περὶ ταῦτα
 καὶ τούτοις ἐνεργεῖ ἂ καὶ μάλιστ' ἀγαπᾷ, οἷον ὁ μὲν μουσικὸς
 τῇ ἀκοῇ περὶ τὰ μέλη, ὁ δὲ φιλομαθὴς τῇ διανοίᾳ περὶ τὰ
 θεωρήματα, οὕτω δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἕκαστος· ἡ δ' ἡδονὴ τελει- 15
 οῖ τὰς ἐνεργείας, καὶ τὸ ζῆν δὴ, οὐ ὀρέγονται. εὐλόγως οὖν καὶ
 τῆς ἡδονῆς ἐφίενται· τελειοῖ γὰρ ἐκάστω τὸ ζῆν, αἵρετόν ὄν.
 11 Πότερον δὲ διὰ τὴν ἡδονὴν τὸ ζῆν αἰρούμεθα ἢ διὰ τὸ ζῆν τὴν 5
 ἡδονήν, ἀφείσθω ἐν τῷ παρόντι. συνεξεῦχθαι μὲν γὰρ ταῦτα
 φαίνεται καὶ χωρισμὸν οὐ δέχεσθαι· ἄνευ τε γὰρ ἐνεργείας οὐ 20
 V. γίνεται ἡδονή, πᾶσαν τε ἐνέργειαν τελειοῖ ἢ ἡδονή. "Ὅθεν
 δοκοῦσι καὶ τῷ εἶδει διαφέρειν. τὰ γὰρ ἕτερα τῷ εἶδει ὕψ' ἑτέρων

31. τε scripsi : γε L^b : om. vulg. 32. ἡ post ὥς om. L^b M^b 34. τε
 add. K^b αἰσθητὸν ἢ νοητὸν L^b Γ 1175^a 1. ἢ fort. secludendum
 3. ταύτη M^b 7. ταῦτα L^b M^b 9. δὴ οὐ τοιαύτη ἐνέργεια K^b : δὲ
 (om. Γ) οὐ γίνεται τοιαύτη ἢ ἐνέργεια L^b Γ : δ' ἢ τοιαύτη ἐνέργεια οὐ
 γίνεται M^b 16. δὴ Aretinus : δέ codd. 21. τε L^b : γὰρ M^b :
 τε γὰρ K^b

οιόμεθα τελειοῦσθαι (οὕτω γὰρ φαίνεται καὶ τὰ φυσικὰ καὶ
τὰ ὑπὸ τέχνης, οἶον ζῶα καὶ δένδρα καὶ γραφὴ καὶ ἄγαλμα
25 καὶ οἰκία καὶ σκεῦος)· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς δια-
φερούσας τῷ εἶδει ὑπὸ διαφερόντων εἶδει τελειοῦσθαι. δια- 2
φέρουσι δ' αἱ τῆς διανοίας τῶν κατὰ τὰς αἰσθήσεις καὶ
αὐταὶ ἀλλήλων κατ' εἶδος· καὶ αἱ τελειοῦσαι δὴ ἡδοναί.
φανεῖν δ' ἂν τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ συνφκειῶσθαι τῶν ἡδονῶν ἐκά-
30 στην τῇ ἐνεργείᾳ ἣν τελειοῖ. συναύξει γὰρ τὴν ἐνέργειαν ἡ
οἰκεία ἡδονή. μᾶλλον γὰρ ἕκαστα κρίνουσι καὶ ἐξακριβοῦσιν
οἱ μεθ' ἡδονῆς ἐνεργοῦντες, οἶον γεωμετρικοὶ γίνονται οἱ χαί-
ροντες τῷ γεωμετρεῖν, καὶ κατανοοῦσιν ἕκαστα μᾶλλον,
ὁμοίως δὲ καὶ οἱ φιλόμουσοι καὶ φιλοικοδόμοι καὶ τῶν ἄλ-
35 λων ἕκαστοι ἐπιδιδόασιν εἰς τὸ οἰκεῖον ἔργον χαίροντες αὐτῷ·
συναύξουσιν δὲ αἱ ἡδοναί, τὰ δὲ συναύξοντα οἰκεῖα· τοῖς
1175^b ἑτέροις δὲ τῷ εἶδει καὶ τὰ οἰκεῖα ἕτερα τῷ εἶδει. ἔτι δὲ 3
μᾶλλον τοῦτ' ἂν φανεῖν ἐκ τοῦ τὰς ἀφ' ἑτέρων ἡδονῶν ἐμπο-
δίους ταῖς ἐνεργείαις εἶναι. οἱ γὰρ φίλαυλοι ἀδυνατοῦσι τοῖς
λόγοις προσέχειν, ἐὰν κατακούσωσιν αὐλοῦντος, μᾶλλον χαί-
5 ροντες αὐλητικῇ τῆς παρούσης ἐνεργείας· ἡ κατὰ τὴν αὐλη-
τικὴν οὖν ἡδονὴ τὴν περὶ τὸν λόγον ἐνέργειαν φθείρει. ὁμοίως 4
δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει, ὅταν ἅμα περὶ δύο
ἐνεργῇ· ἡ γὰρ ἡδίων τὴν ἑτέραν ἐκκρούει, καὶ πολὺ δια-
φέρειν κατὰ τὴν ἡδονήν, μᾶλλον, ὥστε μὴδ' ἐνεργεῖν κατὰ
10 τὴν ἑτέραν. διὸ χαίροντες ὁτῶν σφόδρα οὐ πάνν δρῶμεν
ἕτερον, καὶ ἄλλα ποιούμεν ἄλλοις ἡρέμα ἀρεσκόμενοι, οἶον
καὶ ἐν τοῖς θεάτροις οἱ τραγηματίζοντες, ὅταν φαῦλοι οἱ
ἀγωνιζόμενοι ᾧσι, τότε μάλιστ' αὐτὸ δρῶσιν. ἐπεὶ δ' ἡ μὲν 5

24. γραφαί Γ ἄγαλμα K^b: ἀγάλματα vulg. 25. τὰς post ἐνεργείας
om. K^b M^b 28. αὐταὶ K^b: αἰται L^b M^b: αἰται αὐταὶ Γ 29. τῶν]
τηι τῶν pr. K^b: fort. πρ τῶν 31. μᾶλλον] μόνον K^b 1175^b 4.
κατακούσωσιν K^b M^b 10. διορῶμεν K^b M^b 11. οἶον om. K^b M^b

οἰκεία ἡδονὴ ἑξακριβοῖ τὰς ἐνεργείας καὶ χρονιωτέρας καὶ
 βελτίους ποιεῖ, αἱ δ' ἀλλότριαι λυμαίνονται, δῆλον ὡς πολὺν 15
 διεστᾶσιν. σχεδὸν γὰρ αἱ ἀλλότριαι ἡδοναὶ ποιοῦσιν ὅπερ αἱ
 οἰκείαι λυπαί· φθείρουσι γὰρ τὰς ἐνεργείας αἱ οἰκείαι λυπαι,
 οἷον εἴ τῳ τὸ γράφειν ἀηδὲς καὶ ἐπίλυπον ἢ τὸ λογίζεσθαι·
 ὃ μὲν γὰρ οὐ γράφει, ὃ δ' οὐ λογίζεται, λυπηρὰς οὔσης τῆς
 ἐνεργείας. συμβαίνει δὲ περὶ τῆς ἐνεργείας τὸνναντίον ἀπὸ 20
 τῶν οἰκείων ἡδονῶν τε καὶ λυπῶν· οἰκείαι δ' εἰσὶν αἱ ἐπὶ τῇ
 ἐνεργείᾳ καθ' αὐτὴν γινόμεναι. αἱ δ' ἀλλότριαι ἡδοναὶ εἴρη-
 ται ὅτι παραπλήσιόν τι τῇ λύπῃ ποιοῦσιν· φθείρουσι γάρ,
 6 πλὴν οὐχ ὁμοίως. διαφορουσῶν δὲ τῶν ἐνεργειῶν ἐπιεικεία
 καὶ φανυλότητι, καὶ τῶν μὲν αἰρετῶν οὐσῶν τῶν δὲ φευκτῶν 25
 τῶν δ' οὐδετέρων, ὁμοίως ἔχουσι καὶ αἱ ἡδοναί· καθ' ἑκάστην
 γὰρ ἐνέργειαν οἰκεία ἡδονὴ ἔστιν. ἡ μὲν οὖν τῇ σπουδαίᾳ
 οἰκεία ἐπιεικῆς, ἡ δὲ τῇ φαύλῃ μοχθηρά· καὶ γὰρ αἱ ἐπι-
 θυμιαί τῶν μὲν καλῶν ἐπαινεταί, τῶν δ' αἰσχυρῶν ψεκταί.
 οἰκειότεραι δὲ ταῖς ἐνεργείαις αἱ ἐν αὐταῖς ἡδοναὶ τῶν ὀρέ- 30
 ξων· αἱ μὲν γὰρ διωρισμέναι εἰσὶ καὶ τοῖς χρόνοις καὶ τῇ
 φύσει, αἱ δὲ σύνεγγυς ταῖς ἐνεργείαις, καὶ ἀδιόριστοι οὕτως
 ὥστ' ἔχειν ἀμφισβήτησιν εἰ ταῦτόν ἐστιν ἡ ἐνέργεια τῇ ἡδονῇ.
 7 οὐ μὴν ἔοικέ γε ἡ ἡδονὴ διάνοια εἶναι οὐδ' αἰσθησις (ἄτοπον
 γάρ), ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ χωρίζεσθαι φαίνεται τισι ταῦτόν. 35
 ὥσπερ οὖν αἱ ἐνέργειαι ἔτεραι, καὶ αἱ ἡδοναί. διαφέρει δὲ ἡ
 ὄψις ἀφῆς καθαριότητι, καὶ ἀκοὴ καὶ ὁσφρησις γεύσεως· 1176^a
 ὁμοίως δὲ διαφέρουσι καὶ αἱ ἡδοναί, καὶ τούτων αἱ περὶ τὴν
 8 διάνοιαν, καὶ ἑκάτεραι ἀλλήλων. δοκεῖ δ' εἶναι ἑκάστω ζῷον
 καὶ ἡδονὴ οἰκεία, ὥσπερ καὶ ἔργον· ἡ γὰρ κατὰ τὴν ἐνέρ-
 γειαν. καὶ ἐφ' ἑκάστω δὲ θεωροῦντι τοῦτ' ἂν φανεῖν· ἑτέρα 5

19. γὰρ om. L^b Γ20. τῆς pr. K^b: τὰς vulg.22. εἴρηται K^bM^b Γ29. αἰσχυρῶν δὲ K^b1176^a 1. καθαριότητι codd.

2. δὲ

K^b M^b

γὰρ ἵππου ἡδονὴ καὶ κυνὸς καὶ ἀνθρώπου, καθάπερ Ἡράκλει-
 τός φησιν ὄνους σύρματ' ἂν ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ χρυσόν· ἥδιον
 γὰρ χρυσοῦ τροφή ὄνοις. αἱ μὲν οὖν τῶν ἐτέρων τῷ εἶδει
 διαφέρουσιν εἶδει, τὰς δὲ τῶν αὐτῶν ἀδιαφόρους εὐλογον εἶναι.
 10 διαλλάττουσι δ' οὐ σμικρὸν ἐπὶ γε τῶν ἀνθρώπων· τὰ γὰρ ὅ
 αὐτὰ τοὺς μὲν τέρπει τοὺς δὲ λυπεῖ, καὶ τοῖς μὲν λυπηρὰ
 καὶ μισητά ἐστι τοῖς δὲ ἡδέα καὶ φιλητά. καὶ ἐπὶ γλυκέων
 δὲ τοῦτο συμβαίνει· οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ δοκεῖ τῷ πυρέττοντι
 καὶ τῷ ὑγιαίνοντι, οὐδὲ θερμὸν εἶναι τῷ ἀσθενεῖ καὶ τῷ
 15 εὐεκτικῷ. ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἐφ' ἐτέρων συμβαίνει. δοκεῖ 10
 δ' ἐν ἅπασιν τοῖς τοιούτοις εἶναι τὸ φαινόμενον τῷ σπουδαίῳ.
 εἰ δὲ τοῦτο καλῶς λέγεται, καθάπερ δοκεῖ, καὶ ἔστιν ἐκάστου
 μέτρον ἡ ἀρετὴ καὶ ἀγαθός, ἥ τοιούτος, καὶ ἡδοναὶ εἶεν
 ἂν αἱ τούτῳ φαινόμεναι καὶ ἡδέα οἷς οὗτος χαίρει. τὰ δὲ
 20 τούτῳ δυσχερῇ εἶ τῷ φαίνεται ἡδέα, οὐδὲν θαυμαστόν· πολ-
 λαὶ γὰρ φθοραὶ καὶ λῦμαι ἀνθρώπων γίνονται· ἡδέα δ' οὐκ
 ἔστιν, ἀλλὰ τούτοις καὶ οὕτω διακειμένοις. τὰς μὲν οὖν ὁμο- 11
 λογουμένως αἰσχυρὰς δῆλον ὥς οὐ φατέον ἡδονὰς εἶναι, πλὴν
 τοῖς διεφθαρμένοις· τῶν δ' ἐπικεικῶν εἶναι δοκουσῶν ποίαν ἢ
 25 τίνα φατέον τοῦ ἀνθρώπου εἶναι; ἢ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν δῆλον;
 ταύταις γὰρ ἔπονται αἱ ἡδοναί. εἴτ' οὖν μία ἐστὶν εἴτε πλείους
 αἱ τοῦ τελείου καὶ μακαρίου ἀνδρός, αἱ ταύτας τελειοῦσαι ἡδο-
 ναὶ κυρίως λέγουντ' ἂν ἀνθρώπου ἡδοναὶ εἶναι, αἱ δὲ λοιπαὶ
 δευτέρως καὶ πολλοστῶς, ὥσπερ αἱ ἐνέργειαι.

6 Εἰρημένυν δὲ τῶν περὶ τὰς ἀρετὰς τε καὶ φιλάς καὶ VI.
 ἡδονάς, λοιπὸν περὶ εὐδαιμονίας τύπῳ διελθεῖν, ἐπειδὴ τέλος
 αὐτὴν τίθεμεν τῶν ἀνθρωπίνων. ἀναλαβοῦσι δὴ τὰ προει-

7. ὄνον L^b Γ 10. μικρὸν L^b: σμικροῖς K^b 11. τέρπει—1177^a 30.
 ἱκανῶς om. K 18. ἀγαθός scripsi: ὁ ἀγαθός Aldina: ἀγαθός codd.
 22. τούτοις] fort. τοῖς vel τοιούτοις καὶ τοῖς οὕτω M^b ὁμολογουμένης
 M^b Γ 30. τε om. L^b Γ 32. δὲ L^b Γ

2 ρημένα συντομώτερος ἂν εἴη ὁ λόγος. εἵπομεν δὴ ὅτι οὐκ
 ἔστιν ἕξις· καὶ γὰρ τῷ καθευδόντι διὰ βίου ὑπάρχου ἄν, φυ-
 τῶν ζῶντι βίον, καὶ τῷ δυστυχοῦντι τὰ μέγιστα. εἰ δὲ ταῦτα 35
 μὴ ἀρέσκει, ἀλλὰ μάλλον εἰς ἐνέργειάν τινα θετέον, καθά- 117^c
 περ ἐν τοῖς πρότερον εἴρηται, τῶν δ' ἐνεργειῶν αἱ μὲν εἰσιν
 ἀναγκαῖαι καὶ δι' ἕτερα αἰρεταὶ αἱ δὲ καθ' αὐτάς, δηλον
 ὅτι τὴν εὐδαιμονίαν τῶν καθ' αὐτὰς αἰρετῶν τινὰ θετέον καὶ
 οὐ τῶν δι' ἄλλο· οὐδενὸς γὰρ ἐνδεῆς ἡ εὐδαιμονία ἀλλ' αὐτάρ- 5
 3 κης. καθ' αὐτὰς δ' εἰσιν αἰρεταὶ ἀφ' ὧν μὴδὲν ἐπιζητεῖται
 παρὰ τὴν ἐνέργειαν. τοιαῦται δ' εἶναι δοκοῦσιν αἱ κατ' ἀρε-
 τὴν πράξεις· τὰ γὰρ καλὰ καὶ σπουδαῖα πράττειν τῶν δι'
 αὐτὰ αἰρετῶν. καὶ τῶν παιδιῶν δὲ αἱ ἡδέει· οὐ γὰρ δι'
 ἕτερα αὐτὰς αἰροῦνται· βλάπτονται γὰρ ἀπ' αὐτῶν μάλλον 10
 ἢ ὠφελοῦνται, ἀμελοῦντες τῶν σωμάτων καὶ τῆς κτήσεως.
 καταφεύγουσι δ' ἐπὶ τὰς τοιαύτας διαγωγὰς τῶν εὐδαιμονι-
 ζομένων οἱ πολλοί, διὸ παρὰ τοῖς τυράννοις εὐδοκιμοῦσιν
 οἱ ἐν ταῖς τοιαύταις διαγωγαῖς εὐτράπελοι· ὧν γὰρ ἐφίεν-
 ται, ἐν τούτοις παρέχουσι σφᾶς αὐτοὺς ἡδεῖς, δέονται δὲ τοιού- 15
 των. δοκεῖ μὲν οὖν εὐδαιμονικὰ ταῦτα εἶναι διὰ τὸ τοὺς ἐν
 4 δυναστείαις ἐν τούτοις ἀποσχολάζειν, οὐδὲν δ' ἴσως σημείον
 οἱ τοιοῦτοὶ εἰσιν· οὐ γὰρ ἐν τῷ δυναστεύειν ἡ ἀρετὴ οὐδ' ὁ νοῦς,
 ἀφ' ὧν αἱ σπουδαῖαι ἐνέργειαι· οὐδ' εἰ ἄγευστοι οὗτοι ὄντες
 ἡδονῆς εἰλικρινοῦς καὶ ἐλευθερίου ἐπὶ τὰς σωματικὰς κατα- 20
 φεύγουσιν, διὰ τοῦτο ταύτας οἰητέον αἰρετωτέρας εἶναι· καὶ
 γὰρ οἱ παῖδες τὰ παρ' αὐτοῖς τιμώμενα κράτιστα οἴονται
 εἶναι. εὐλογον δὴ, ὥσπερ παισὶ καὶ ἀνδράσιν ἕτερα φαί-
 5 νεται τίμια, οὕτω καὶ φαύλοις καὶ ἐπικεκέσιν. καθάπερ οὖν
 πολλάκις εἴρηται, καὶ τίμια καὶ ἡδέα ἐστὶ τὰ τῷ σπουδαίῳ 25

33. δὴ scripti : δ' codd. 34. φυτοῦ Γ 117^b 15. τοιούτων] τούτων
 L^b 18. οὐδ' ὁ L^b : ὁ δὲ M^b : οὐδὲ vel οὐδ' ὁ Γ

τοιαῦτα ὄντα· ἐκάστω δ' ἡ κατὰ τὴν οἰκείαν ἕξι ἀιρετω-
 τάτῃ ἐνέργεια, καὶ τῷ σπουδαίῳ δὴ ἡ κατὰ τὴν ἀρετὴν. οὐκ 6
 ἐν παιδιᾷ ἄρα ἡ εὐδαιμονία· καὶ γὰρ ἄτοπον τὸ τέλος εἶναι
 παιδιάν, καὶ πραγματεύεσθαι καὶ κακοπαθεῖν τὸν βίον
 30 ἅπαντα τοῦ παίζειν χάριν. ἅπαντα γὰρ ὡς εἰπεῖν ἐτέρου
 ἕνεκα αἰρούμεθα πλὴν τῆς εὐδαιμονίας· τέλος γὰρ αὕτη.
 σπουδάζειν δὲ καὶ πονεῖν παιδιᾶς χάριν ἡλίθιον φαίνεται καὶ
 λίαν παιδικόν. παίζειν δ' ὅπως σπουδάζῃ, κατ' Ἀνάχαρσιν,
 ὀρθῶς ἔχειν δοκεῖ· ἀναπαύσει γὰρ ἔοικεν ἡ παιδιὰ, ἀδυνα-
 35 τοῦντες δὲ συνεχῶς πονεῖν ἀναπαύσεως δέονται. οὐ δὴ τέλος
 1177^a ἡ ἀνάπαυσις· γίνεται γὰρ ἕνεκα τῆς ἐνεργείας. δοκεῖ δ' ὁ
 εὐδαίμων βίος κατ' ἀρετὴν εἶναι· οὗτος δὲ μετὰ σπουδῆς,
 ἀλλ' οὐκ ἐν παιδιᾷ. βελτίω τε λέγομεν τὰ σπουδαῖα τῶν 7
 γελοίων καὶ μετὰ παιδιᾶς, καὶ τοῦ βελτίονος ἀεὶ καὶ
 5 μορίου καὶ ἀνθρώπου σπουδαιοτέραν τὴν ἐνέργειαν· ἡ δὲ τοῦ
 βελτίονος κρείττων καὶ εὐδαιμονικωτέρα ἤδη. ἀπολαύσειέ 8
 τ' ἂν τῶν σωματικῶν ἡδονῶν ὁ τυχὼν καὶ ἀνδράποδον οὐχ
 ἦττον τοῦ ἀρίστου· εὐδαιμονίας δ' οὐδεὶς ἀνδραπόδῳ μεταδί-
 δωσιν, εἰ μὴ καὶ βίου. οὐ γὰρ ἐν ταῖς τοιαύταις διαγωγαῖς ἡ
 10 εὐδαιμονία, ἀλλ' ἐν ταῖς κατ' ἀρετὴν ἐνεργείαις, καθάπερ καὶ
 πρότερον εἴρηται.
 7 Εἰ δ' ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια, εὐλογον VII.
 κατὰ τὴν κρατίστην· αὕτη δ' ἂν εἴη τοῦ ἀρίστου. εἴτε δὴ νοῦς
 τοῦτο εἴτε ἄλλο τι, ὃ δὴ κατὰ φύσιν δοκεῖ ἄρχειν καὶ ἡγεῖ-
 15 σθαι καὶ ἔννοιαν ἔχειν περὶ καλῶν καὶ θείων, εἴτε θείον ὄν
 καὶ αὐτὸ εἴτε τῶν ἐν ἡμῖν τὸ θειότατον, ἡ τούτου ἐνέργεια
 κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν εἴη ἂν ἡ τελεία εὐδαιμονία. ὅτι
 δ' ἐστὶ θεωρητικὴ, εἴρηται. ὁμολογούμενον δὲ τοῦτ' ἂν δόξειεν 2

27. δὴ ἡ cod. Par. 1417: δὲ ἡ O^b: δὲ L^b M^b 28. τὸ om. M^b 1177^a 4.
 καὶ τῶν μετὰ L^b

εἶναι καὶ τοῖς πρότερον καὶ τῷ ἀληθεῖ. κρατίστη τε γὰρ
 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐνέργεια (καὶ γὰρ ὁ νοῦς τῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τῶν 20
 γνωστών, περὶ ἃ ὁ νοῦς)· ἔτι δὲ συνεχεστάτη· θεωρεῖν [τε]
 3 γὰρ δυνάμεθα συνεχῶς μᾶλλον ἢ πράττειν ὁτιοῦν. οἰόμεθά
 τε δεῖν ἡδονὴν παραμεμῖχθαι τῇ εὐδαιμονίᾳ, ἡδίστη δὲ τῶν
 κατ' ἀρετὴν ἐνεργειῶν ἢ κατὰ τὴν σοφίαν ὁμολογουμένως
 ἐστίν· δοκεῖ γοῦν ἡ φιλοσοφία θαυμαστὰς ἡδονὰς ἔχειν 25
 καθαριότητι καὶ τῷ βεβαίῳ, εὐλογον δὲ τοῖς εἰδόσι τῶν ζή-
 4 τούντων ἡδία τὴν διαγωγὴν εἶναι. ἥ τε λεγομένη αὐτάρκεια
 περὶ τὴν θεωρητικὴν μάλιστ' ἂν εἴη· τῶν μὲν γὰρ πρὸς τὸ
 ζῆν ἀναγκαίων καὶ σοφὸς καὶ δίκαιος καὶ οἱ λοιποὶ δέονται,
 τοῖς δὲ τοιοῦτοις ἱκανῶς κεχορηγημένων ὁ μὲν δίκαιος δεῖται 30
 πρὸς οὗς δικαιοπραγήσει καὶ μεθ' ὧν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ σώ-
 φρων καὶ ὁ ἀνδρεῖος καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος, ὁ δὲ σοφὸς
 καὶ καθ' αὐτὸν ὧν δύναται θεωρεῖν, καὶ ὅσῳ ἂν σοφώτερος
 ᾖ, μᾶλλον· βέλτιον δ' ἴσως συνεργοὺς ἔχων, ἀλλ' ὅμως
 5 αὐταρκέστατος. δόξαι τ' ἂν αὐτῇ μόνῃ δι' αὐτὴν ἀγαπᾶ- 1177^b
 σθαι· οὐδὲν γὰρ ἀπ' αὐτῆς γίνεται παρὰ τὸ θεωρῆσαι, ἀπὸ
 δὲ τῶν πρακτικῶν ἢ πλείον ἢ ἕλαττον περιποιούμεθα παρὰ τὴν
 6 πρᾶξιν. δοκεῖ τε ἡ εὐδαιμονία ἐν τῇ σχολῇ εἶναι· ἀσχολο-
 λούμεθα γὰρ ἵνα σχολάζωμεν, καὶ πολεμοῦμεν ἵν' εἰρήνην 5
 ἄγωμεν. τῶν μὲν οὖν πρακτικῶν ἀρετῶν ἐν τοῖς πολιτικοῖς
 ἢ ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἡ ἐνέργεια, αἱ δὲ περὶ ταῦτα πράξεις
 δοκοῦσιν ἀσχολοὶ εἶναι, αἱ μὲν πολεμικαὶ καὶ παντελῶς
 (οὐδεὶς γὰρ αἰρεῖται τὸ πολεμεῖν τοῦ πολεμεῖν ἕνεκα, οὐδὲ
 παρασκευάζει πόλεμον· δόξαι γὰρ ἂν παντελῶς μαιφόνος 10
 τις εἶναι, εἰ τοὺς φίλους πολεμίους ποιοῖτο, ἵνα μάχαι καὶ
 φόνοι γίνωντο)· ἔστι δὲ καὶ ἡ τοῦ πολιτικοῦ ἀσχολος, καὶ

19. τε om. M^b 21. τε om. Γ 30. τῶν δὲ τοιοῦτων L^b Γ 1177^b

1. τ' K^b: δ' vulg. 3. πρακτικῶν K^b: πρακτῶν vulg. 12. γίνηται
 K^b: γίνωνται M^b

παρ' αὐτὸ τὸ πολιτεύεσθαι περιποιουμένη δυναστείας καὶ τι-
 μάς ἢ τὴν γε εὐδαιμονίαν αὐτῷ καὶ τοῖς πολίταις, ἑτέραν
 15 οὖσαν τῆς πολιτικῆς, ἣν καὶ ζητοῦμεν δῆλον ὡς ἑτέραν οὖσαν.
 εἰ δὴ τῶν μὲν κατὰ τὰς ἀρετὰς πράξεων αἱ πολιτικαὶ καὶ 7
 πολεμικαὶ κάλλει καὶ μεγέθει προέχουσιν, αὐταὶ δ' ἄσχο-
 λοι καὶ τέλους τινὸς ἐφίενται καὶ οὐ δι' αὐτὰς αἵρεταὶ εἰσιν,
 ἡ δὲ τοῦ νοῦ ἐνέργεια σπουδῇ τε διαφέρειν δοκεῖ θεωρητικῇ
 20 οὖσα, καὶ παρ' αὐτὴν οὐδενὸς ἐφίεσθαι τέλους, καὶ ἔχειν τὴν
 ἡδονὴν οἰκείαν (αὕτη δὲ συναύξει τὴν ἐνέργειαν), καὶ τὸ αὐταρ-
 κες δὴ καὶ σχολαστικὸν καὶ ἄτρυτον ὡς ἀνθρώπῳ, καὶ ὅσα
 ἄλλα τῷ μακαρίῳ ἀπονέμεται, τὰ κατὰ ταύτην τὴν ἐνέργειαν
 φαίνεται ὄντα· ἡ τελεία δὲ εὐδαιμονία αὕτη ἂν εἴη ἀν-
 25 θρώπου, λαβοῦσα μῆκος βίου τέλειον· οὐδὲν γὰρ ἀτελές ἐστι
 τῶν τῆς εὐδαιμονίας. ὁ δὲ τοιοῦτος ἂν εἴη βίος κρείττων ἢ 8
 κατ' ἀνθρωπον· οὐ γὰρ ἢ ἀνθρωπὸς ἐστὶν οὕτω βιώσεται, ἀλλ'
 ἢ θεῖόν τι ἐν αὐτῷ ὑπάρχει· ὅσον δὲ διαφέρει τοῦτο τοῦ συν-
 θέτου, τοσοῦτον καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς κατὰ τὴν ἄλλην ἀρετῆν.
 30 εἰ δὴ θεῖον ὁ νοῦς πρὸς τὸν ἀνθρωπον, καὶ ὁ κατὰ τοῦτον βίος
 θεῖος πρὸς τὸν ἀνθρώπῳ βίον· οὐ χρὴ δὲ κατὰ τοὺς παραι-
 νοῦντας ἀνθρώπων φρονεῖν ἀνθρωπον ὄντα οὐδὲ θνητὰ τὸν
 θνητόν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται ἀθανατίζειν καὶ πάντα ποιεῖν
 πρὸς τὸ ζῆν κατὰ τὸ κράτιστον τῶν ἐν αὐτῷ· εἰ γὰρ καὶ
 1178^a τῷ ὄγκῳ μικρόν ἐστι, δυνάμει καὶ τιμότητι πολὺ μᾶλλον
 πάντων ὑπερέχει. δόξειε δ' ἂν καὶ εἶναι ἕκαστος τοῦτο, εἴπερ 9
 τὸ κύριον καὶ ἄμεινον. ἀτοπον οὖν γίνοιτ' ἂν, εἰ μὴ τὸν
 αὐτοῦ βίον αἰροῦτο ἀλλὰ τινος ἄλλον. τὸ λεχθέν τε πρότε-
 5 ρον ὁρμώσει καὶ νῦν· τὸ γὰρ οἰκείον ἐκάστω τῇ φύσει κρᾶ-

20. καὶ ἔχειν τὴν K^b: ἔχειν τε vulg.K^b M^b22. δὲ M^bἀνθρώπῳ L^b Γἀνθρώπῳ K^b28. ὅσον—29. τοσοῦτον K^b: ὅσῳ—τοσοῦτῳ vulg.1178^a 1. ποιότητι K^b2. δ' om. K^b M^b

21. οἰκείαν] τελείαν οἰκείαν

23. τὰ om. L^b

24.

ἕκαστος (-ον Γ) εἶναι L^b Γ

τιστον καὶ ἡδιστόν ἐστιν ἐκάστω· καὶ τῷ ἀνθρώπῳ δὴ ὁ κατὰ τὸν νοῦν βίος, εἴπερ τοῦτο μάλιστα ἀνθρώπος. οὗτος ἄρα καὶ εὐδαιμονέστατος.

VIII. Δευτέρως δ' ὁ κατὰ τὴν ἄλλην ἀρετήν· αἱ γὰρ κατὰ 8 ταύτην ἐνέργειαι ἀνθρωπικαί. δίκαια γὰρ καὶ ἀνδρεία καὶ τὰ 10 ἄλλα τὰ κατὰ τὰς ἀρετὰς πρὸς ἀλλήλους πράττομεν ἐν συναλλάγμασι καὶ χρεαίαις καὶ πράξεσι παντοίοις ἐν τε τοῖς πάθεσι διατηροῦντες τὸ πρέπον ἐκάστω· ταῦτα δ' εἶναι 2 φαίνεται πάντα ἀνθρωπικά. ἕνια δὲ καὶ συμβαίνειν ἀπὸ τοῦ σώματος δοκεῖ, καὶ πολλὰ συνφκειῶσθαι τοῖς πάθεσιν 15 3 ἢ τοῦ ἥθους ἀρετῇ. συνέζευκται δὲ καὶ ἡ φρόνησις τῇ τοῦ ἥθους ἀρετῇ, καὶ αὕτη τῇ φρονήσει, εἴπερ αἱ μὲν τῆς φρονήσεως ἀρχαὶ κατὰ τὰς ἠθικὰς εἰσιω ἀρετάς, τὸ δ' ὀρθὸν τῶν ἠθικῶν κατὰ τὴν φρόνησιν. συνηρτημένοι δ' αὐταὶ καὶ τοῖς πάθεσι περὶ τὸ σύνθετον ἂν εἶεν· αἱ δὲ τοῦ συνθέτου ἀρε- 20 ται ἀνθρωπικαί· καὶ ὁ βίος δὴ ὁ κατὰ ταύτας καὶ ἡ εὐδαιμονία. ἡ δὲ τοῦ νοῦ κεχωρισμένη· τοσοῦτον γὰρ περὶ αὐτῆς 4 εἰρήσθω· διακριβῶσαι γὰρ μείζον τοῦ προκειμένου ἐστίν. δόξειε δ' ἂν καὶ τῆς ἐκτὸς χορηγίας ἐπὶ μικρὸν ἢ ἐπ' ἔλαττον δεῖσθαι τῆς ἠθικῆς. τῶν μὲν γὰρ ἀναγκαίων ἀμφοῖν χρεία 25 καὶ ἐξ ἴσου ἔστω, εἰ καὶ μᾶλλον διαπονεῖ περὶ τὸ σῶμα ὁ πολιτικός, καὶ ὅσα τοιαῦτα· μικρὸν γὰρ ἂν τι διαφέρει· πρὸς δὲ τὰς ἐνεργείας πολλὴ διοίσει. τῷ μὲν γὰρ ἐλευθερίῳ δεήσει χρημάτων πρὸς τὸ πράττειν τὰ ἐλευθέρια, καὶ τῷ δικαίῳ δὴ εἰς τὰς ἀνταποδόσεις (αἱ γὰρ βουλήσεις ἄδελφοι, 30 προσποιοῦνται δὲ καὶ οἱ μὴ δίκαιοι βούλεσθαι δικαιοπραγεῖν), τῷ ἀνδρείῳ δὲ δυνάμεως, εἴπερ ἐπιτελεῖ τι τῶν κατὰ τὴν

9. κατ' αὐτὴν L^b Γ10. τὰ add. L^b

19. συνηρτημένη δ' αὐταῖς

K^b21. κατ' αὐτὰς L^b

23. εἰρήσθω Aretinus: εἰρηται codd.

ἀκριβῶσαι K^b

γὰρ] δὲ codex Victorii

24. ἐπὶ] ἢ ἐπὶ K^b M^b

27.

διαφέρειν K^b28. συνδιοίσει K^b32. τὴν add. K^b

ἀρετήν, καὶ τῷ σῶφρονι ἐξουσίας· πῶς γὰρ δῆλος ἔσται ἡ οὗτος ἢ τῶν ἄλλων τις ; ἀμφισβητεῖται τε πότερον κυριώτε- 5
 35 ρον τῆς ἀρετῆς ἢ προαίρεσις ἢ αἱ πράξεις, ὥς ἐν ἀμφοῖν
 1178^b οὔσης· τὸ δὲ τέλειον δῆλον ὥς ἐν ἀμφοῖν ἂν εἴη· πρὸς δὲ
 τὰς πράξεις πολλῶν δέεται, καὶ ὅσῳ ἂν μείζους ᾧσι καὶ
 καλλίους, πλείονων. τῷ δὲ θεωροῦντι οὐδενὸς τῶν τοιούτων 6
 πρὸς γε τὴν ἐνέργειαν χρεία, ἀλλ' ὥς εἰπεῖν καὶ ἐμπόδιά ἐστι
 5 πρὸς γε τὴν θεωρίαν· ἥ δ' ἀνθρωπός ἐστι καὶ πλείοσι συζῇ,
 αἰρεῖται τὰ κατὰ τὴν ἀρετὴν πράττειν· δεῖσεται οὖν τῶν τοιού-
 των πρὸς τὸ ἀνθρωπεύεσθαι. ἡ δὲ τελεία εὐδαιμονία ὅτι θεωρη- 7
 τικὴ τις ἐστὶν ἐνέργεια, καὶ ἐντεῦθεν ἂν φανεῖη. τοὺς θεοὺς
 γὰρ μάλιστα ὑπειλήφμεν μακαρίους καὶ εὐδαιμονας εἶναι·
 10 πράξεις δὲ ποίας ἀπονείμει χρεὼν αὐτοῖς; πότερα τὰς δι-
 καίας ; ἡ γελοῖοι φανοῦνται συναλλάττοντες καὶ παρακατα-
 θήκας ἀποδιδόντες καὶ ὅσα τοιαῦτα ; ἀλλὰ τὰς ἀνδρείους **
 ὑπομένοντας τὰ φοβερά καὶ κινδυνεύοντας ὅτι καλόν; ἡ
 τὰς ἐλευθερίους; τίνοι δὲ δώσουσιν; ἄτοπον δ' εἰ καὶ ἔσται
 15 αὐτοῖς νόμισμα ἢ τι τοιούτου. αἱ δὲ σῶφρονες τί ἂν εἶεν ;
 ἡ φορτικὸς ὁ ἔπαινος, ὅτι οὐκ ἔχουσι φαύλας ἐπιθυμίας ;
 διεξιούσι δὲ πάντα φαίνουσι· ἂν τὰ περὶ τὰς πράξεις μικρὰ
 καὶ ἀνάξια θεῶν. ἀλλὰ μὴν ζῆν γε πάντες ὑπειλήφασιν
 αὐτοὺς καὶ ἐνεργεῖν ἄρα· οὐ γὰρ δὴ καθεύδειν ὥσπερ τὸν
 20 Ἐνδυμῶνα. τῷ δὲ ζῶντι τοῦ πράττειν ἀφαιρουμένου, ἔτι δὲ
 μᾶλλον τοῦ ποιεῖν, τί λείπεται πλὴν θεωρία ; ὥστε ἡ τοῦ θεοῦ
 ἐνέργεια, μακαριότητι διαφέρουσα, θεωρητικὴ ἂν εἴη· καὶ
 τῶν ἀνθρωπίνων δὲ ἡ ταύτη συγγενεστάτη εὐδαιμονικωτάτη.
 σημείον δὲ καὶ τὸ μὴ μετέχειν τὰ λοιπὰ ζῶα εὐδαιμονίας, 8

34. δὲ L^b: δέ γε Γ 1178^b 6. τὸ M^b Γ τὴν add. K^b 12. ὅσα] ὅσα ἄλλα L^b Γ post ἀνδρείους excidisse nonnihil videtur 13. ὑπο-
 μένοντες K^b 15. αἱ L^b: εἰ vulg. 18. γε Coraes: τε K^b L^b: om.
 M^b Γ 20. δὲ Heliodorus 21. θεωρίας L^b Γ 23. δὴ ἂν εἴη ἢ K^b

τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ἐστερημένα τελείως. τοῖς μὲν γὰρ 25
θεοῖς ἅπας ὁ βίος μακάριος, τοῖς δ' ἀνθρώποις, ἐφ' ὅσον
ὁμοίωμά τι τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ὑπάρχει· τῶν δ' ἄλλων
ζώων οὐδὲν εὐδαιμονεῖ, ἐπειδὴ οὐδαμῇ κοινωνεῖ θεωρίας. ἐφ'
ὅσον δὴ διατείνει ἡ θεωρία, καὶ ἡ εὐδαιμονία, καὶ οἷς μάλ-
λον ὑπάρχει τὸ θεωρεῖν, καὶ εὐδαιμονεῖν, οὐ κατὰ συμβε- 30
βηκὸς ἀλλὰ κατὰ τὴν θεωρίαν· αὕτη γὰρ καθ' αὐτὴν τιμία.
ὥστ' εἴη ἂν ἡ εὐδαιμονία θεωρία τις.

- 9 Δεήσει δὲ καὶ τῆς ἐκτὸς εὐημερίας ἀνθρώπῳ ὄντι· οὐ γὰρ 9
αὐτάρκης ἡ φύσις πρὸς τὸ θεωρεῖν, ἀλλὰ δεῖ καὶ τὸ σῶμα
ὑγιαίνειν καὶ τροφήν καὶ τὴν λοιπὴν θεραπείαν ὑπάρχειν. 35
οὐ μὴν οἰητέον γε πολλῶν καὶ μεγάλων δεήσεσθαι τὸν εὐδαι- 1179^a
μονήσουντα, εἰ μὴ ἐνδέχεται ἄνευ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν μα-
κάριον εἶναι· οὐ γὰρ ἐν τῇ ὑπερβολῇ τὸ αὐταρκες οὐδ' ἡ πρᾶ-
10 ξις, δυνατὸν δὲ καὶ μὴ ἄρχοντα γῆς καὶ θαλάττης πράτ-
τειν τὰ καλὰ· καὶ γὰρ ἀπὸ μετρίων δύναιτ' ἂν τις πράττειν 5
κατὰ τὴν ἀρετὴν (τοῦτο δ' ἔστιν ἰδεῖν ἐναργῶς· οἱ γὰρ ἰδιῶ-
ται τῶν δυναστῶν οὐχ ἥττον δοκοῦσι τὰ ἐπιεικῆ πράττειν,
ἀλλὰ καὶ μᾶλλον)· ἱκανὸν δὲ τοσαύτ' ὑπάρχειν· ἔσται γὰρ ὁ
11 βίος εὐδαίμων τοῦ κατὰ τὴν ἀρετὴν ἐνεργοῦντος. καὶ Σόλων
δὲ τοὺς εὐδαίμονας ἴσως ἀπεφαίνετο καλῶς, εἰπὼν μετρίως 10
τοῖς ἐκτὸς κεχορηγημένους, πεπραγότας δὲ τὰ κάλλισθ', ὥς
ᾤετο, καὶ βεβιωκότας σωφρόνως· ἐνδέχεται γὰρ μέτρια
κεκτημένους πράττειν ἂν δεῖ. ἔοικε δὲ καὶ Ἀναξαγόρας οὐ
πλούσιον οὐδὲ δυνάστην ὑπολαβεῖν τὸν εὐδαίμονα, εἰπὼν ὅτι
οὐκ ἂν θαυμάσειεν εἰ τις ἄτοπος φανείη τοῖς πολλοῖς· οὗτοι 15
12 γὰρ κρίνουσι τοῖς ἐκτός, τούτων αἰσθανόμενοι μόνον. συμφω-

31. κατ' αὐτὴν K^bκρίσις οὐδ' αἱ πράξεις M^b
M^b11. τὰ om. K^b

οἶδόν τε coni. Lambinus

1179^a 3. πράξις K^b: κρίσις οὐδ' ἡ πράξις L^b Γ:4. ἄρχοντας L^b Γ

6. κατὰ] τὰ κατὰ

κάλλισθ', ὥς] κάλλιστ' K^b Γ

12. ᾤετο]

- νεῖν δὴ τοῖς λόγοις εἰκόσιν αἱ τῶν σοφῶν δόξαι. πίστιν
 μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα ἔχει τινά, τὸ δ' ἀληθὲς ἐν τοῖς
 πρακτικοῖς ἐκ τῶν ἔργων καὶ τοῦ βίου κρίνεται· ἐν τούτοις
 20 γὰρ τὸ κύριον. σκοπεῖν δὴ τὰ προειρημένα χρή ἐπὶ τὰ ἔργα
 καὶ τὸν βίον φέροντας, καὶ συναδόντων μὲν τοῖς ἔργοις
 ἀποδεκτέον, διαφωνούντων δὲ λόγους ὑποληπτέον. ὁ δὲ κατὰ 13
 νοῦν ἐνεργῶν καὶ τοῦτον θεραπεύων καὶ διακείμενος ἄριστα καὶ
 θεοφιλέστατος ἔοικεν. εἰ γάρ τις ἐπιμέλεια τῶν ἀνθρω-
 25 πίνων ὑπὸ θεῶν γίνεται, ὥσπερ δοκεῖ, καὶ εἴη ἂν εὖλο-
 γον χαίρειν τε αὐτοὺς τῷ ἀρίστῳ καὶ συγγενεστάτῳ (τοῦτο
 δ' ἂν εἴη ὁ νοῦς) καὶ τοὺς ἀγαπῶντας μάλιστα τοῦτο καὶ τι-
 μῶντας ἀντενποιεῖν ὡς τῶν φίλων αὐτοῖς ἐπιμελουμένους
 καὶ ὀρθῶς τε καὶ καλῶς πράττοντας. ὅτι δὲ πάντα ταῦτα
 30 τῷ σοφῷ μάλισθ' ὑπάρχει, οὐκ ἄδηλον. θεοφιλέστατος ἄρα.
 τὸν αὐτὸν δ' εἰκὸς καὶ εὐδαιμονέστατον· ὥστε καὶ οὕτως εἴη
 ὁ σοφὸς μάλιστ' εὐδαίμων.
- 10 Ἄρ' οὖν εἰ περὶ τε τούτων καὶ τῶν ἀρετῶν, ἔτι δὲ καὶ φι- IX.
 λίας καὶ ἡδονῆς, ἱκανῶς εἴρηται τοῖς τύποις, τέλος ἔχειν
 35 οἰητέον τὴν προαίρεσιν; ἢ καθάπερ λέγεται, οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς
 1179^b πρακτοῖς τέλος τὸ θεωρῆσαι ἕκαστα καὶ γινῶναι, ἀλλὰ
 μᾶλλον τὸ πράττειν αὐτά· οὐδὲ δὴ περὶ ἀρετῆς ἱκανὸν τὸ 2
 εἰδέναι, ἀλλ' ἔχειν καὶ χρῆσθαι πειρατέον, ἢ εἴ πως ἄλλως
 ἀγαθοὶ γινόμεθα; εἰ μὲν οὖν ἦσαν οἱ λόγοι αὐτάρκεις πρὸς 3
 5 τὸ ποιῆσαι ἐπιεικεῖς, πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους δι-
 καίως ἔφερον κατὰ τὸν Θέον, καὶ ἔδει ἂν τούτους πορίσα-
 σθαι· ἵνῃ δὲ φαίνονται προτρέψασθαι μὲν καὶ παρορμῆσαι

18. τὰ om. K^b19. πρακτοῖς L^b20. δὴ K^b: δὲ vulg.

21. ἐπι-

φέροντας L^b Γ24. εἰκοιεν εἶναι· εἰ L^b Γἀνθρώπων K^b

26. καὶ]

καὶ τῷ L^b M^b30. θεοφιλέστατον K^b M^b31. δ' om. K^b M^b

33.

τε om. K^b M^bκαὶ post δὲ om. K^b Γ1179^b 4. γινόμεθα K^b Γ5. μεγάλους om. K^b

τῶν νέων τοὺς ἐλευθερίους ἰσχύειν, ἡθὸς τ' εὐγενὲς καὶ ὡς
 ἀληθῶς φιλόκαλον ποιῆσαι ἂν κατοκώχιμον ἐκ τῆς ἀρετῆς,
 τοὺς δὲ πολλοὺς ἀδυνατεῖν πρὸς καλοκαγαθίαν προτρέψασθαι·
 4 οὐ γὰρ πεφύκασιν αἰδοῖ πειθαρχεῖν ἀλλὰ φόβῳ, οὐδ' ἀπέ-
 χεσθαι τῶν φαύλων διὰ τὸ αἰσχροῦν ἀλλὰ διὰ τὰς τιμω-
 ρίας· πάθει γὰρ ζῶντες τὰς οἰκείας ἡδονὰς διώκουσι καὶ
 δι' ὧν αὐταὶ ἔσονται, φεύγουσι δὲ τὰς ἀντικειμένας λύπας,
 τοῦ δὲ καλοῦ καὶ ὡς ἀληθῶς ἡδέος οὐδ' ἔννοιαν ἔχουσιν, ἄγε- 15
 5 στοι ὄντες. τοὺς δὴ τοιούτους τίς ἂν λόγος μεταρρυθμίσει; οὐ
 γὰρ οἶόν τε ἢ οὐ ῥᾶδιον τὰ ἐκ παλαιοῦ τοῖς ἥθεσι κατειλημ-
 μένα λόγῳ μεταστῆσαι· ἀγαπητὸν δ' ἴσως ἐστὶν εἰ πάντων
 ὑπαρχόντων δι' ὧν ἐπιεικεῖς δοκοῦμεν γίνεσθαι, μεταλλάβοι-
 6 μεν τῆς ἀρετῆς. γίνεσθαι δ' ἀγαθοὺς οἴονται οἱ μὲν φύσει 20
 οἱ δ' ἔθει οἱ δὲ διδαχῇ. τὸ μὲν οὖν τῆς φύσεως δῆλον ὡς
 οὐκ ἐφ' ἡμῖν ὑπάρχει, ἀλλὰ διὰ τινος θείας αἰτίας τοῖς ὡς
 ἀληθῶς εὐτυχέσιν ὑπάρχει· ὁ δὲ λόγος καὶ ἡ διδαχὴ μὴ
 ποτ' οὐκ ἐν ἡμῶσιν ἰσχύει, ἀλλὰ δεῖ προδιειργάσθαι τοῖς
 ἔθεσι τὴν τοῦ ἀκροατοῦ ψυχὴν πρὸς τὸ καλῶς χαίρειν καὶ 25
 7 μισεῖν, ὥσπερ γῆν τὴν θρέψουσιν τὸ σπέρμα. οὐ γὰρ ἂν
 ἀκούσειε λόγου ἀποτρέποντος οὐδ' αὖ συνείη ὁ κατὰ πάθος
 ζῶν· τὸν δ' οὕτως ἔχοντα πῶς οἶόν τε μεταπεῖσαι; ὅλως τ'
 8 οὐ δοκεῖ λόγῳ ὑπέικειν τὸ πάθος ἀλλὰ βίᾳ. δεῖ δὴ τὸ ἥθος
 προϋπάρχειν πῶς οἰκεῖον τῆς ἀρετῆς, στέργον τὸ καλὸν καὶ 30
 δυσχεραίνον τὸ αἰσχροῦν. ἐκ νέου δ' ἀγωγῆς ὀρθῆς τυχεῖν
 πρὸς ἀρετὴν χαλεπὸν μὴ ὑπὸ τοιούτοις τραφέντα νόμοις· τὸ
 γὰρ σωφρόνως καὶ καρτερικῶς ζῆν οὐχ ἡδὺ τοῖς πολλοῖς,
 ἄλλως τε καὶ νέοις. διὸ νόμοις δεῖ τετάχθαι τὴν τροφὴν
 καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· οὐκ ἔσται γὰρ λυπηρὰ συνήθη γενό- 35

17. ἔθεσι Γ

L^b: δέη K^b22. ὡς om. K^b25. ἥθεσι L^b24. ἐνισχύη M^b δεῖ M^b Γ: δέει35. γενόμενα O^b: γινόμενα vulg.

1180^a μενα. οὐχ ἱκανὸν δ' ἴσως νέους ὄντας τροφῆς καὶ ἐπιμελείας 9
 τυχεῖν ὀρθῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἀνδρωθέντας δεῖ ἐπιτηδεύειν
 αὐτὰ καὶ ἐθίξεσθαι, καὶ περὶ ταῦτα δεοίμεθ' ἂν νόμων,
 καὶ ὅλως δὴ περὶ πάντα τὸν βίον· οἱ γὰρ πολλοὶ ἀνάγκη
 5 μᾶλλον ἢ λόγῳ πειθαρχοῦσι καὶ ζημίαις ἢ τῷ καλῷ. διόπερ 10
 οἴονται τινες τοὺς νομοθετοῦντας δεῖν μὲν παρακαλεῖν ἐπὶ τὴν
 ἀρετὴν καὶ προτρέπεσθαι τοῦ καλοῦ χάριν, ὥς ἐπακουσομένων
 τῶν ἐπεικῶς τοῖς ἔθεσι προηγμένων, ἀπειθοῦσι δὲ καὶ ἀφυσ-
 στέροις οὔσι κολάσεις τε καὶ τιμωρίας ἐπιτιθεῖναι, τοὺς δ' ἀνιά-
 10 τους ὅλως ἐξορίζειν· τὸν μὲν γὰρ ἐπεικῇ πρὸς τὸ καλὸν
 ζῶντα τῷ λόγῳ πειθαρχήσειν, τὸν δὲ φαῦλον ἡδονῆς ὀρε-
 γόμενον λύπῃ κολάζεσθαι ὥσπερ ὑποζύγιον. διὸ καὶ φασι
 δεῖν τοιαύτας γίνεσθαι τὰς λύπας αἱ μάλιστ' ἐναντιοῦνται
 ταῖς ἀγαπωμέναις ἡδοναῖς. εἰ δ' οὖν, καθάπερ εἴρηται, τὸν 11
 15 ἐσόμενον ἀγαθὸν τραφῆναι καλῶς δεῖ καὶ ἐθισθῆναι, εἴθ'
 οὕτως ἐν ἐπιτηδεύμασιν ἐπεικίεσι ζῆν καὶ μῆτ' ἄκουτα μῆθ'
 ἐκόντα πράττειν τὰ φαῦλα, ταῦτα δὲ γίνουτ' ἂν βιουμέ-
 νοις κατὰ τινα νοῦν καὶ τάξιν ὀρθήν, ἔχουσιν ἰσχύν· ἡ μὲν 12
 οὖν πατρικὴ πρόσταξις οὐκ ἔχει τὸ ἰσχυρὸν οὐδὲ [δὴ] τὸ ἀναγ-
 20 καίον, οὐδὲ δὴ ὅλως ἢ ἐνὸς ἀνδρός, μὴ βασιλέως ὄντος ἢ τινος
 τοιούτου· ὁ δὲ νόμος ἀναγκαστικὴν ἔχει δύναμιν, λόγος ὦν ἀπό
 τινος φρονήσεως καὶ νοῦ. καὶ τῶν μὲν ἀνθρώπων ἐχθαίρουσι
 τοὺς ἐναντιομένους ταῖς ὁρμαῖς, καὶ ὀρθῶς αὐτὸ δρῶσιν· ὁ δὲ
 νόμος οὐκ ἔστιν ἐπαχθὴς τάττων τὸ ἐπεικίε. ἐν μόνη δὲ τῇ 13
 25 Λακεδαιμονίῳ πόλει <ἡ> μετ' ὀλίγων ὁ νομοθέτης ἐπιμέλειαν
 δοκεῖ πεποιῆσθαι τροφῆς τε καὶ ἐπιτηδευμάτων· ἐν δὲ ταῖς
 πλείστοις τῶν πόλεων ἐξημέλῃται περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ζῆ

1180^a 4. δὴ καὶ ὅλως K^b 7. ὑπακουσομένων O^b 8. προηγμένων K^b :
 προηγμένων M^b : προηγουμένων L^b : προηγουμένων (vel -ois) Γ 9. τε Γ :
 om. K^b L^b M^b 10. πρὸς] καὶ πρὸς L^b Γ 19. δὴ om. Γ 25. ἡ
 addidi

ἕκαστος ὡς βούλεται, κυκλωπικῶς θεμιστεύων παίδων ἢδ'
 14 ἀλόχου. κράτιστον μὲν οὖν τὸ γίνεσθαι κοινὴν ἐπιμέλειαν καὶ
 ὀρθὴν [καὶ δρᾶν αὐτὸ δύνασθαι]· κοινῇ δ' ἐξαμελουμένων 30
 ἑκάστῳ δόξειεν ἂν προσήκειν τοῖς σφετέροις τέκνοις καὶ φί-
 λοις εἰς ἀρετὴν συμβάλλεσθαι, * * ἢ προαιρεῖσθαι γε. μᾶλλον
 δ' ἂν τοῦτο δύνασθαι δόξειεν ἐκ τῶν εἰρημένων νομοθετικὸς
 γενόμενος. αἱ μὲν γὰρ κοιναὶ ἐπιμέλειαὶ δῆλον ὅτι διὰ νό-
 μων γίνονται, ἐπιεικεῖς δ' αἱ διὰ τῶν σπουδαίων· γεγραμ- 35
 μένων δ' ἢ ἀγράφων, οὐδὲν ἂν δόξειε διαφέρειν, οὐδὲ δι' ὧν 1180¹
 εἰς ἡ πολλοὶ παιδευθήσονται, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ μουσικῆς ἢ
 γυμναστικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων. ὥσπερ γὰρ ἐν
 ταῖς πόλεσιν ἐνισχύει τὰ νόμιμα καὶ τὰ ἥθη, οὕτω καὶ ἐν
 οἰκίαις οἱ πατρικοὶ λόγοι καὶ τὰ ἔθη, καὶ ἔτι μᾶλλον διὰ 5
 τὴν συγγένειαν καὶ τὰς εὐεργεσίας· προϋπάρχουσι γὰρ στέρ-
 15 γοντες καὶ εὐπειθεῖς τῇ φύσει. ἔτι δὲ καὶ διαφέρουσιν αἱ
 καθ' ἕκαστον παιδεῖται τῶν κοινῶν, ὥσπερ ἐπ' ἱατρικῆς· κα-
 θόλου μὲν γὰρ τῷ πυρέττοντι συμφέρεῖ ἡσυχία καὶ ἀσιτία,
 τινὲ δ' ἴσως οὐ, ὅ τε πυκτικὸς ἴσως οὐ πᾶσι τὴν αὐτὴν μάχην 10
 περιτίθῃσιν. ἐξακριβοῦσθαι δὲ δόξειεν ἂν μᾶλλον τὸ καθ' ἕκα-
 στον ἰδίας τῆς ἐπιμελείας γινομένης· μᾶλλον γὰρ τοῦ προσφό-
 ρου τυγχάνει ἕκαστος. ἀλλ' ἐπιμεληθείη μὲν <ἂν> ἄριστα καθ'
 ἐν καὶ ἱατρὸς καὶ γυμναστῆς καὶ πᾶς ἄλλος ὁ καθόλου εἰδώς, τί
 πᾶσιν ἢ τοῖς τοιοῖσδι (τοῦ κοινοῦ γὰρ αἱ ἐπιστήμαι λέγονται τε 15
 16 καὶ εἰσίν)· οὐ μὴν ἀλλ' ἐνός τινος οὐδὲν ἴσως κωλύει καλῶς
 ἐπιμεληθῆναι καὶ ἀνεπιστήμονα ὄντα, τεθεαμένον δ' ἀκριβῶς

29. γενέσθαι K^b M^b

λεσθαι ponenda videntur

30. καὶ δρᾶν αὐτὸ δύνασθαι infra post 32 συμβά-

λλεσθαι 32. μάλιστα L^b Γ 1180^b 1. δ' om.K^b 2. μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς L^b Γ 4. ἔθη M^b 5. ἥθηL^b Γ 9. ἀσιτία καὶ ἡσυχία L^b Γ 11. δὲ L^b Γ 13. ἂν add.Bekker 14. καθόλου K^b: τὸ καθόλου vulg. τί K^b: ὅτι vulg. 15.τοιοῖσδι corr.² K^b: τοιοῖς δεῖ pr. K^b: τοιοῖσδε vulg. 16. ἀλλ' K^b:

ἀλλὰ καὶ vulg.

τὰ συμβαίνοντα ἐφ' ἐκάστῳ δι' ἐμπειρίαν, καθάπερ καὶ ἱατροὶ
 ἔνιοι δοκοῦσιν ἑαυτῶν ἄριστοι εἶναι, ἐτέρῳ οὐδὲν ἂν δυνάμενοι
 20 ἐπαρκέσαι. οὐδὲν δ' ἦττον ἴσως τῷ γε βουλομένῳ τεχνικῷ γε-
 νέσθαι καὶ θεωρητικῷ ἐπὶ τὸ καθόλου βαδιστέον εἶναι δόξειεν
 ἅν, κακείνο γνωριστέον ὥς ἐνδέχεται· εἴρηται γὰρ ὅτι περὶ τοῦθ'
 αἱ ἐπιστῆμαι. τάχα δὲ καὶ τῷ βουλομένῳ δι' ἐπιμελείας 17
 βελτίους ποιεῖν, εἴτε πολλοὺς εἴτ' ὀλίγους, νομοθετικῷ πειρα-
 25 τέον γενέσθαι, εἰ διὰ νόμων ἀγαθοὶ γενοίμεθ' ἅν. ὄντινα γὰρ
 οἷν καὶ τὸν προτεθέντα διαθεῖναι καλῶς οὐκ ἔστι τοῦ τυχόντος,
 ἀλλ' εἴπερ τινός, τοῦ εἰδότος, ὥσπερ ἐπ' ἱατρικῆς καὶ τῶν λοιπῶν
 ὧν ἔστιν ἐπιμέλειά τις καὶ φρόνησις. ἄρ' οὖν μετὰ τοῦτο ἐπι- 18
 σκεπτέον πόθεν ἢ πῶς νομοθετικὸς γένοιτ' ἅν τις ; ἢ καθάπερ
 30 ἐπὶ τῶν ἄλλων, παρὰ τῶν πολιτικῶν ; μόριον γὰρ ἔδόκει
 τῆς πολιτικῆς εἶναι. ἢ οὐχ ὅμοιον φαίνεται ἐπὶ τῆς πολιτι-
 κῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν τε καὶ δυνάμεων ; ἐν μὲν
 γὰρ ταῖς ἄλλαις οἱ αὐτοὶ φαίνονται τὰς τε δυνάμεις παρα-
 διδόντες καὶ ἐνεργοῦντες ἀπ' αὐτῶν, οἷον ἱατροὶ γραφεῖς·
 35 τὰ δὲ πολιτικὰ ἐπαγγέλλονται μὲν διδάσκειν οἱ σοφισταί,
 1181^a πράττει δ' αὐτῶν οὐδεῖς, ἀλλ' οἱ πολιτευόμενοι, οἱ δόξαιεν
 ἂν δυνάμει τινὶ τοῦτο πράττειν καὶ ἐμπειρίᾳ μᾶλλον ἢ δια-
 νοίᾳ· οὔτε γὰρ γράφοντες οὔτε λέγοντες περὶ τῶν τοιούτων
 φαίνονται (καίτοι κάλλιον ἦν ἴσως ἢ λόγους δικανικοὺς τε
 5 καὶ δημηγορικοὺς), οὐδ' αὖ πολιτικοὺς πεποιηκότας τοὺς σφε-
 τέρους νείεις ἢ τινας ἄλλους τῶν φίλων. εὐλογον δ' ἦν, εἴπερ 19
 ἐδύναντο· οὔτε γὰρ ταῖς πόλεσιν ἄμεινον οὐδὲν κατέλιποι·
 ἅν, οὔθ' αὐτοῖς ὑπάρξαι προέλοιπ' ἂν μᾶλλον τῆς τοιαύτης
 δυνάμεως, οὐδὲ δὴ τοῖς φιλτάτοις. οὐ μὲν μικρόν γε ἔοικεν
 10 ἢ ἐμπειρία συμβάλλεσθαι· οὐδὲ γὰρ ἐγίνοντ' ἂν διὰ τῆς

23. δ' ἂν καὶ L^b ΓK^b L^b : ἱατροὶ καὶ Bekker33. τοῖς ἄλλοις L^b1181^a 4. ἦ] καὶ ἢ pr. K^b34. ἱατροὶ M^b Γ : ἱατρικολ

λοντ' Γ

8. προεί-

πολιτικῆς συνηθείας πολιτικοί· διὸ τοῖς ἐφιεμένοις περὶ πο-
 20 λιτικῆς εἰδέναι προσδεῖν ἔοικεν ἐμπειρίας. τῶν δὲ σοφιστῶν
 οἱ ἐπαγγελλόμενοι λίαν φαίνονται πόρρω εἶναι τοῦ διδάξαι.
 ὅλως γὰρ οὐδὲ ποιοῦν τι ἐστὶν ἢ περὶ ποῖα ἴσασιν· οὐ γὰρ ἂν
 τὴν αὐτὴν τῇ ῥητορικῇ οὐδὲ χεῖρῳ ἐτίθεσαν, οὐδ' ἂν ὄντο 15
 ῥάδιον εἶναι τὸ νομοθετῆσαι συναγαγόντι τοὺς εὐδοκιμοῦντας
 τῶν νόμων· ἐκλέξασθαι γὰρ εἶναι τοὺς ἀρίστους, ὥσπερ οὐδὲ
 τὴν ἐκλογὴν οὖσαν συνέσεως καὶ τὸ κρίναι ὀρθῶς μέγιστον,
 ὥσπερ ἐν τοῖς κατὰ μουσικῇ. οἱ γὰρ ἔμπειροι περὶ ἕκαστα
 κρίνουσιν ὀρθῶς τὰ ἔργα, καὶ δι' ὧν ἡ πῶς ἐπιτελεῖται συν- 20
 ἰᾶσιν, καὶ ποῖα ποίοις συνάδει· τοῖς δ' ἀπείροις ἀγαπητὸν
 τὸ μὴ διαλανθάνειν εἰ εὖ ἢ κακῶς πεπολήται τὸ ἔργον, ὥσ-
 περ ἐπὶ γραφικῆς. οἱ δὲ νόμοι τῆς πολιτικῆς ἔργοις ἐοίκασιν·
 πῶς οὖν ἐκ τούτων νομοθετικὸς γένοιτ' ἂν τις, ἢ τοὺς ἀρίστους 1181^b
 21 κρίναι; οὐ γὰρ φαίνονται οὐδ' ἱατρικοὶ ἐκ τῶν συγγραμμά-
 των γίνεσθαι. καίτοι πειρῶνταί γε λέγειν οὐ μόνον τὰ θερα-
 पेύματα, ἀλλὰ καὶ ὡς λαθεῖν ἂν καὶ ὡς δεῖ θεραπεύειν
 ἐκάστους, διελόμενοι τὰς ἕξεις· ταῦτα δὲ τοῖς μὲν ἐμπείροις 5
 ὠφέλιμα εἶναι δοκεῖ, τοῖς δ' ἀνεπιστήμοσιν ἀχρεῖα. ἴσως
 οὖν καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν πολιτειῶν αἱ συναγωγαὶ τοῖς
 μὲν δυναμένοις θεωρῆσαι καὶ κρίναι τί καλῶς ἢ τοῦναντίον
 καὶ ποῖα ποίοις ἀρμόττει εὐχρηστ' ἂν εἴη· τοῖς δ' ἄνευ
 ἕξεως τὰ τοιαῦτα διεξιούσι τὸ μὲν κρίνειν καλῶς οὐκ ἂν 10
 ὑπάρχοι, εἰ μὴ ἄρα αὐτόματον, εὐσυνετώτεροι δ' εἰς ταῦτα
 22 τάχ' ἂν γένοιωτο. παραλιπόντων οὖν τῶν προτέρων ἀνερεύ-
 νητον τὸ περὶ τῆς νομοθεσίας, αὐτοὺς ἐπισκέψασθαι μᾶλλον
 βέλτιον ἴσως, καὶ ὅλως δὴ περὶ πολιτείας, ὅπως εἰς δύνα-

11. συνηθείας μᾶλλον πολιτικοί L^b Γ 20. συνίσασιν K^b M^b: συνῖασιν
 & δεῖ Γ 22. τὸ om. K^b M^b ἢ εἰ ἢ K^b 23. τοῖς πολιτικοῖς L^b
 M^b Γ 1181^b 3. γε om. K^b 10. τὰ om. K^b 14. δὴ L^b Γ: om.
 vulg.

15 μιν ἢ περὶ τὰ ἀνθρώπεια φιλοσοφία τελειωθῇ. πρῶτον μὲν 23
 οὖν εἴ τι κατὰ μέρος εἴρηται καλῶς ὑπὸ τῶν προγενεστέρων
 πειραθῶμεν ἐπελθεῖν, εἴτα ἐκ τῶν συνηγμένων πολιτειῶν
 θεωρῆσαι τὰ ποῖα σώζει καὶ φθείρει τὰς πόλεις καὶ τὰ
 ποῖα ἐκάστας τῶν πολιτειῶν, καὶ διὰ τίνας αἰτίας αἱ μὲν
 20 καλῶς αἱ δὲ τοῦναντίον πολιτεύονται. θεωρηθέντων γὰρ τού-
 των τάχ' ἂν μᾶλλον συνίδοιμεν καὶ ποῖα πολιτεία ἀρίστη,
 καὶ πῶς ἐκάστη ταχθεῖσα, καὶ τίσι νόμοις καὶ ἔθεσι χρωμένῃ.
 λέγωμεν οὖν ἀρξάμενοι.

 15. ἀνθρώπινα L^h
22. ἔθεσι M^b

INDEX

94^a—99^b=1094^a—1099^b.

100^a—181^b=1100^a—1181^b.

+ = *recurrit non semel in contextu*.

ἀβέβαιοι 172^a 9
 ἀβλαβεῖς ἡδοναί 154^b 4
 ἀγαθὸς ἀπλῶς 130^b 27 κυρίως 144^b 31
 καλὰ καγαθά 99^a 6 ἀγαθαὶ καὶ
 καλὰ πράξεις 99^a 22 ἀγαθόν, dist.
 ἡδύ, χρήσιμον 155^b 19 τὰγαθόν
 def. 94^a 3. 97^a 18. 172^b 14 τὰ-
 γαθὸν καὶ τὸ εὖ 97^b 27 τὸ ἄριστον
 97^a 28. ^b22. 98^b 32. 152^b 12 +.
 153^b 7 + τὸ ἄριστον καὶ τὸ εὖ
 107^a 8 τὰγαθὸν καὶ τὸ ἄριστον
 94^a 22 τὸ τέλειον ἀγαθόν 97^b 8
 τὸ κυρίως ἀγαθόν 144^b 7 τὸ κατ'
 ἀλήθειαν ἀγαθόν 114^b 7 τὸ φαι-
 νόμενον ἀγαθόν 113^a 16. 114^a 32.
 155^b 19 τὰγαθὸν ἰσαχῶς λέγεται
 τῷ ὄντι 96^a 23 τὰγαθὸν Platonis
 95^a 27. 96^a 11 sqq. τὸ οἰκεῖον
 ἀγαθόν 173^a 5 τὸ ἀνθρώπινον ἀγα-
 θὸν 94^b 7. 98^a 16. 102^a 14 τὰ
 ἀνθρώπινα ἀγαθὰ 140^b 21. 141^b 8
 τὸ πρακτὸν ἀγαθόν 97^a 23. 141^b 12
 τὸ ἀκρότατον τῶν πρακτῶν ἀγαθῶν
 95^a 16 τὰ πρακτὰ καὶ κτητὰ ἀγαθὰ
 97^a 1 (cf. 96^b 34) τὰ περιμάχητα
 ἀγαθὰ 169^a 21 τὰγαθὰ τὰ μὲν
 καθ' αὐτὰ θάτερα δὲ διὰ ταῦτα (=
 ὠφέλιμα) 96^b 14 τὸ ἀγαθὸν τὸ
 μὲν ἀπλῶς τὸ δὲ τινί 152^b 26 τὰ
 ἀγαθὰ τὰ μὲν ἐκτὸς τὰ δὲ περὶ
 ψυχὴν καὶ σῶμα 98^b 13 τὰ ἐν
 σώματι ἀγαθὰ καὶ τὰ ἐκτὸς καὶ τῆς
 τύχης 153^b 17 τὰ σωματικὰ ἀγαθὰ
 154^a 15 τοῦ ἀγαθοῦ τὸ μὲν ἐνέρ-

γεια τὸ δ' ἔξις 152^b 33 ἀλλότριον
 ἀγαθόν 130^b 27. 134^b 5 ἡ τῶν
 ἀγαθῶν συστοιχία 96^b 6
 Ἀγαθῶν 139^b 4. 140^a 19
 ἀγαλμα 175^a 24
 ἀγαλματοποιός 97^b 25
 Ἀγαμέμνων 161^a 14
 τὸ ἄγαν 146^a 12
 αἱ ἀγαπώμεναι ἡδοναί 180^a 14
 ἀγασθῆναι του 145^a 29
 ἀγέννητα καὶ ἄφθαρτα 139^b 24
 ἀγεννής 121^a 26. 124^b 22
 ἀγευστοί 176^b 19. 179^b 15
 ἀγνοεῖν 110^b 24 +. 113^b 33 +. 117^a
 23. 135^b 33. 141^b 19 ἀγνοεῖν τὰ
 συμφέροντα 110^b 31. 141^b 5 ἐαν-
 τὸν 125^a 22. 28 ἀγνοῶν πράττειν
 110^b 25. 135^a 24 ἀμαρτάνειν 136^a
 6 κρίνειν 136^b 32 τὸ ἀγνοοῦ-
 μενον 135^a 32
 ἄγνοια 145^b 29. 147^b 6 ἄγνοια τοῦ
 τέλους 114^b 4 ἡ ἐν τῇ προαιρέσει
 110^b 31 ἡ καθόλου 110^b 32 δι'
 ἄγνοϊαν 110^a 1. ^b18 +. 144^a 16.
 145^b 27 δι' ἄγνοϊαν ἀμαρτάνειν
 136^a 7 δι' ἄγνοϊαν ἥς μὴ αὐτοὶ
 αἵτιοι 113^b 24
 ἀγνώτες 126^b 25. 166^b 31
 ἀγοραῖοι 158^a 21 ἀγοραῖα φιλία
 162^b 26
 ἀγορεύειν 129^b 14
 ἀγραφον δίκαιον 162^b 22 ἀγραφοὶ
 νόμοι 180^b 1
 ἀγροικία 108^a 26

ἄγροικος 104^a 24. 108^a 26. 128^a 9.
 ^b2. 151^b 13
 ἄγρον κρίνας 137^a 4
 ἄγυμνασία 114^a 24
 ἀγχίνοια 142^b 5
 ἀγωγή ὀρθή 179^b 31
 ἄγων 116^b 13. 117^b 2
 ἀγωνία 111^a 8
 ἀγωνιζόμενοι 99^a 5. 175^b 13
 ἀγωνισταί 166^b 35. 167^a 21
 ἀδεής 115^a 33. ^b1
 ἄδεια 132^b 15
 ἀδέκαστοι 109^b 8
 ἀδελφική φιλία 161^a 6. ^b35. 162^a 10
 ἀδελφός, opp. ὁθνεῖος 160^a 6 ἀδελφοί
 100^a 1. 161^a 4, 25. 161^b 30. 165^a
 16, 29
 ἀδέσποτοι οἰκήσεις 161^a 7
 ἄδῃα πῶς ἀποβήσεται 112^b 9 αἱ
 βουλήσεις ἄδῃοι 178^a 30
 ἀδιάβλητος 157^a 21. 158^b 9
 ἀδιάφορος 176^b 9
 ἀδικεῖν ἑαυτὸν 136^b 1. 138^a 4 +
 πότερον ἔστιν ἐκόντα ἀδικεῖσθαι
 136^a 15
 ἀδίκημα dist. ἄδικον 135^a 8 sqq. τὰ
 κατὰ μέρος ἀδικήματα 138^a 24
 ἀδικία 129^a 3 sqq. πρὸς αὐτόν 134^b
 12
 ἄδικος ποσαχῶς λέγεται 129^a 3
 ἀδιόριστος 112^b 9. 175^b 32
 ἀδολέσχει 117^b 35
 ἀδοξία 115^a 10, 13. 128^b 12
 ἀδυναμία 121^b 14
 ἀδύνατα ἄλλως ἔχειν 140^a 32. 141^b 11
 τὰ ἀδύνατα 111^b 22, 32
 ἀηδής 108^a 30. 175^b 18 ἀηδῶς 124^b
 15
 ἀηδία 171^b 26
 ἀθανασία 111^b 23
 ἀθανατίζειν 177^b 33
 Ἀθηναῖοι 124^b 17
 ἀθλητής 111^b 24. 116^b 13
 ἄθλιος 100^a 29. ^b5, 34. 101^a 6. 102^b
 7. 150^a 5. 166^b 27 ἄθλιως 100^a 9
 ἀπὸ τῶν ἀθλοθετῶν 95^b 1
 ἄθλον 99^b 17. 123^b 20, 35
 αἶγα θύειν 134^b 22
 αἰδήμων 108^a 32, 35. 115^a 14. 128^b 17
 αἰδώς 96^b 3. 139^b 24 τὰ αἰδία 111^b
 32. 112^a 21
 αἰδώς 108^a 32. 116^a 28, 31. 128^b
 10 +. 179^b 11

αἰκία 131^a 8
 αἶμα ταῦτόν 161^b 32
 αἶρειν opp. ἔλκειν τὸ ἱμάτιον 150^b 4
 αἰρέσεις opp. φυγαί 104^b 30 τὰ ὑπὸ
 τὴν αἶρεσιν 104^b 35
 αἰρετέον 110^a 30. ^b7
 αἰρετόν, opp. φευκτόν 119^a 22. 148^b
 3. 172^b 20 αἰρετὰ καθ' αὐτά, opp.
 ἀναγκαῖα 147^b 24. 176^b 13 τὸ αἰρε-
 τὸν ἀγαθόν 131^b 23 τὸ αἰρετόν τὸ
 ἐπεικές 172^b 11
 αἰσθάνεσθαι 118^a 21. 126^a 6. 170^a
 29 +. 171^b 4. 179^a 16 αἰσθά-
 νεσθαι ἢ νοεῖν 170^a 19, 33 τὸ
 αἰσθανόμενον 174^b 30 τῷ ζῶντι
 μὴ αἰσθανομένῳ δέ 100^a 20
 αἰσθησις 118^a 19. 170^b 10. 174^b +
 δύναμις αἰσθήσεως 170^a 16 τὰ
 κατὰ τὴν αἰσθησιν 172^a 36 τὰς
 αἰσθήσεις λαβεῖν 10;^a 29 κοινο-
 τάτη τῶν αἰσθήσεων 118^b 1 αἰσθη-
 σις οὐχ ἢ τῶν ἰδίων ἀλλ' οἷα αἰσθανό-
 μεθα ὅτι τρίγωνον 142^a 27 ἢ αἰ-
 σθησις ὅτι ἔστιν 171^b 34 αἱ κατὰ
 τὰς αἰσθήσεις ἐνέργειαι 175^a 27
 αἰσθήσεως τὰ καθ' ἑκάστη 113^a 1
 ἐν τῇ αἰσθήσει ἢ κρίσις 109^b 23.
 126^b 4 αἰσθησις κυρία τῶν καθ'
 ἑκάστη 147^a 26 αἰσθησις conī.
 ἐπαγωγή, ἐθισμός 98^b 3 conī. νοῦς,
 ὄρεξις 139^a 18 αἰσθησις = νοῦς
 143^b 5 αἰσθησις ἢ νόησις 170^a 17
 ὁ λόγος ἢ ἡ αἰσθησις 149^a 35 σύνε-
 σιν ἢ αἰσθησιν λαβῶν 161^b 26 τῇ
 αἰσθήσει ζῆν 149^a 10
 αἰσθητικὴ ζωὴ 98^a 2 ἐπιστήμη 147^b
 17
 τὸ αἰσθητόν 174^b 14 + δόξα αἰσθη-
 τοῦ 147^b 10 τὰ αἰσθητά 109^b 22
 γένεσις αἰσθητῇ 152^b 13. 153^a 13
 νοητὸν ἢ αἰσθητόν 174^b 34
 αἰσχροκέρδεια 122^a 2
 αἰσχροκερδής 122^a 8, 12
 αἰσχρολογία 128^a 23
 αἰσχροπραγεῖν 120^a 15
 Αἰσχύλος 111^a 10
 αἰσχύνη 128^b 21
 αἰσχυντέον 128^b 25
 αἰσχυνηλός 128^b 20
 αἰτητικός 120^a 33
 αἰτία 98^b 1. 99^b 23. 100^a 2. 109^a 12.
 110^b 2, 32. 112^a 25. 174^b 26 αἰ-
 τίαι φύσις ἀνάγκη τύχη νοῦς 112^a 31

- θέα αἰτία 179^b22 ἡ ἀρχὴ τῆς
 αἰτίας 135^b19
 αἰτιᾶσθαι 110^b13. 165^b10
 αἴτιος 113^b25+. 114^b2+ αἴτιος
 τῆς ἀγνοίας 113^b30 τοῦ εἶναι
 161^a16. 162^a7. 165^a23 τὸ αἴ-
 τιον τοῦ ψεύδους 154^a22 τὸ πρῶ-
 τον αἴτιον 112^b19
 αἰφνίδιοι φόβοι 117^a18
 ἄκαρπα 125^a11
 ἀκίνδυνοι 119^a27
 ἀκινήσια 154^b27
 ἀκίνητος 134^b25. 143^a5. ^b2
 ἀκλητον εἶναι 171^b21
 ἀκμάζων 118^b11
 ἀκμαῖοι 174^b33
 ἐν ἀκμῇ 155^a14. 156^a26
 ἀκοή 118^a7. 175^a14. 176^a1
 ἀκολασία 107^b6. 109^a4. 16. 114^a
 28. 117^b27. 118^a24. ^b1+. 119^a
 20. ^b31. 121^b9. 130^a30. 147^b
 28. 148^b12. 149^a5. 22. ^b30.
 150^a10. 151^b31 ἡ ἀνθρωπίνη
 ἀκολασία 149^a20 τὸ ὄνομα τῆς
 ἀκολασίας καὶ ἐπὶ τὰς παιδικὰς
 ἡμαρτίας φέρομεν 119^a33
 ἀκόλαστος 103^b19. 104^a23. ^b6.
 108^b21. 114^a5. 20. 117^b32. 35.
 118^a4+. ^b7. 24. 119^a1+. 121^b
 8. 130^a26. 145^b16+. 146^b20.
 147^a6. 13. 149^b31. 150^b29. 152^a
 4. 153^a4. 154^a10. ^b15 δοκεῖ
 καὶ ὁ παιδιώδης ἀκόλαστος εἶναι
 150^b16
 ἀκολασταίνειν 107^a19. 114^a12
 ἀκολουθεῖν 103^b23. 129^a23. 149^b1.
 4. 151^b34. 152^b28. 160^a29
 ἀκολουθητικός 95^a4. 150^b28
 ἀκόλουθος 122^a18
 ἀκοῦειν dist. παρακοῦειν 149^a26 τὸ
 ἀκοῦειν λυπηρόν 154^b8 conl. λέ-
 γειν 128^a1+
 ἀκούσιον 110^b18. 111^a24+. 132^b
 31. 135^a33. ^b2. 136^a16+
 ἀκούσια τὰ βία ἢ δι' ἔγνωαν δοκεῖ
 109^b35 ἀκούσια συναλλάγματα
 131^a3. ^b26 ἀκούσια συγγνωμο-
 νικά, οὐ συγγνωμονικά 136^a5 ἀκου-
 σίως 111^a2, 28
 ἀκούσματα 174^b28
 ἀκουστικός 103^a3
 ἀκρασία 136^b2 περὶ ἀκρασίας 145^a
 16 sqq. ἀπλῇ ἀκρασία 149^a2
 ἀκρασίας τὸ μὲν προπέτεια τὸ δ'
 ἀσθένεια 150^b19
 ἀκρατεῖσθαι 145^b21, 30. 146^b25.
 147^a24. ^b1, 18. 152^a28
 ἀκρατής 95^a9. 102^b14, 21. 111^b13.
 119^b31. 136^a32. ^b6. 145^b11 sqq.
 166^b8. 168^b34 ἀκρατὴς ἀπλῶς
 146^b3, 19. 147^b20 ἀκρατῶς
 114^a15
 ἀκριβεία 98^a27 δι' ἀκριβείας 174^b2
 ἀκριβής 106^b14. 141^a9, 16 τὸ
 ἀκριβές 94^b13, 24. 104^a6 ἀκρι-
 βῆς ἐπιστήμη 112^b1 δριμύς
 159^a3 ἀκριβῶς 104^a2. 146^b27.
 164^b27. 180^b27 ἀκριβέστερον
 107^b15
 ἀκριβοδίκαιος 138^a1
 ἀκριβολογέσθαι 139^b19
 ἀκριβολογία 122^b8
 ἀκρόαματα 173^b18
 ἀκροατής 95^a2. 179^b25
 ἄκρος 107^a23. 123^b14. 134^a1 οἱ
 ἄκροι 108^a7. ^b24. 125^b25 τὰ
 ἄκρα 106^a30. 108^a16. ^b27. 109^a
 33. 125^b18. 127^a11 ἄκρα δια-
 θέσεις 108^b14 τὸ ἀκρότατον τῶν
 ἀγαθῶν 95^a16 ἄκρως 109^a34
 ἀκρότης 107^a8
 ἀκροχειρίζομενοι 111^a15
 ἀκρόχοι 126^a18
 ἄκυρα 151^b15
 ἄκων 110^b21. 113^b15. 117^b8. 135^a
 17. 144^a15
 ἀλαζονεία 108^a21. 127^a13. ^b28
 ἀλαζονεύεσθαι 127^b17, 21
 ἀλαζονικόν 127^b29
 ἀλαζών 108^a22. 115^b29. 127^a21+
 ἀλγεῖν 113^b28. 117^a6. 166^b20
 ἀλγηδών 116^b34. 117^a3
 ἀλέα 148^a8
 ἀλείπτῃς 106^b1
 ἄλῃς συναναλῶσαι 156^b27
 ἀλήθεια 139^a18. 26. ^b12 def. ὀρθό-
 τῃς δόξης 142^b11 opp. δόξα 124^b
 28. 128^b23 opp. τὸ ἥδύ 128^b6
 dist. ἀλαζονεία, εἰρωνεία 108^a20
 ἀληθεύειν 127^a19+. 139^b13, 15.
 141^a3. 151^b20. 168^b13. 169^a
 23. 173^a9
 ἀληθευτικός 124^b30. 127^a24+. ^b32
 ἀληθής 140^a10, 21. 143^a24 ἀλη-
 θῆς ὑπόληψις 142^b33 λόγος 151^a
 34 ἔξις ἀληθῆς 140^b5, 21 δόξα

- 146^b24. 151^b4 τᾱληθὲς καὶ
 ψεύδος 139^a28 τᾱληθές, opp. τὸ
 ἥδύ 108^a12, 19 περὶ τὸ ἄληθές
 ὁ μέσος ἀληθείης τις λεγέσθω 108^a
 20
 ἀληθινός 107^a31. 114^b11
 ἄλκι 115^b4
 Ἀλκμαίων οὐ Εὐριπίδου 110^a28
 ἀλλαγὴ 133^a19 + . ^b11 + ἐκούσιος
 ἀλλαγή 132^b13
 ἀλλακτικὰ κοινῶναι 132^b32
 ἀλλάττεσθαι 133^b1, 8
 ἀλλοιότερον 165^b31
 ἀλλοιωθέντα 165^b22
 ἀλλότριος opp. οἰκείος 120^a18. 162^a3
 ἀλλότριον ἀγαθόν 130^a3. 134^b5
 ἀλλότρια ἡδοναί 153^a22. 175^b1
 15 + ἀλλοτριώτερα 159^b24
 ἀλόγιστοι 149^a9
 ἄλογος φύσις 102^b13 τὰ ἄλογα
 111^b13. 172^b10 τὰ ἄλογα πάθη
 111^b1 τὰ ἄλογα μέρη 117^b24
 τὸ ἄλογον τῆς ψυχῆς 168^b20 τὸ
 ἄλογον 102^a28. ^b29. 138^b9. 139^a
 4 ἀλόγως 95^b15. 120^b18.
 168^b1
 Ἀλόπη ἢ Καρκίνου 150^b10
 ἄλoχου 180^a29
 ἄλσις 174^a31
 ἄλυσία 153^a31. 171^b8
 ἄλυπος 119^a29. 120^a27. 126^b14.
 152^b16. 153^a28. 173^b16 ἄλύ-
 πως 120^a26
 ἀλυσιτελής 163^b27
 ἀμαθής 151^b13. 159^b13
 ἀμαρτάνειν πολλαχῶς ἔστιν 106^b28
 opp. κατορθῶν 106^b28. 107^a15
 opp. ὀρθῶς ποιεῖν 126^a34 dist.
 ἀτυχεῖν 135^b18 ἀμαρτάνεσθαι
 106^b25. 107^a23. 111^a34. 125^a
 19. 137^b16. 160^b31
 ἀμάρτημα 137^b17. 25 def. 135^b12
 ἀμαρτητικός 104^b33
 ἀμαρτία 110^b29. 115^b15. 142^a21
 opp. ὀρθότης 142^b11 dist. κακία
 148^a3 παιδικαὶ ἀμαρτίαι 119^a
 34
 ἀμαρτωλότερον 109^a33
 ἀμαυροῦται 175^a10
 ἀμεΐφασθαι τὴν προὔπαρξιν 165^a5
 δι' ἀμέλειαν 114^a1, 25
 ἀμελεῖν 120^b2. 124^b27. 176^b11
 ἀμετακινήτως ἔχων 105^a33
 ἀμεταμέλητος 150^a22. 166^a29
 ἀμύχανον δσον 147^a8
 ἀμυγεῖς ἡδοναί 173^a23
 ἀμνημονες οἱ πολλοί 167^b27
 ἀμοιβή 163^b34. 164^b1, 19
 ἄμοιρος 102^b12
 ἀμυντικός 126^a7
 ἀμφιδέξις 134^b34
 ἀμφίλογον 162^b28
 ἀναβολή 162^b29
 ἀναγγέλλειν 113^a9
 ἀναγκάζειν 110^a28. ^b10. 116^a33
 ἀναγκάζεσθαι 110^a26. 32. ^b1.
 116^a30. 121^a34. ^b26. 135^b6.
 164^a31
 ἀναγκαῖον opp. δίκαιον 164^b9. 165^a4
 opp. καλόν 120^b1. 155^a29. 171^a
 24 opp. αἰρετὸν καθ' αὐτό 147^b
 24. 176^b3 ἀναγκαῖα ἢ μικρά
 125^a9 ἀναγκαῖα ἢ φυσικά 135^b
 21 τὸ ἀναγκαῖον ἔχειν 180^a19
 ἀναγκαϊότερον οἰκία πόλεως 162^a18
 ἀναγκαστική δύναμις 180^a21
 ἀνάγκη opp. φύσις, τύχη 112^a32
 opp. λόγος 180^a4 δι' ἀνάγκην
 116^b2 ἐξ ἀνάγκης 112^a24. 139^b
 22. 140^b32
 ἀναγράφειν 98^a21
 ἀναθήματα 122^b20. 123^a5
 ἀναιρεῖν 96^a15. 132^b10. 133^a14.
 146^b7. 172^b29. 173^a1 ἀναιρεῖν
 ἑαυτούς 166^b13
 ἀναισθησία 109^a4. 119^a7
 ἀναισθητος 104^a24. 107^b8. 108^b21.
 114^a10
 ἀναισχυντία 107^a11. 128^b31
 ἀναισχυντος 108^a35. 115^a14
 ἀνακυκλείσθαι 100^b3
 ἀναλγησία 100^b32
 ἀνάλγητος 115^b26
 ἀναλογία def. 131^a31 ἀριθμητική
 106^a36. 132^a2 + γεωμετρική
 131^b12 διηρημένη, συνεχής 131^a
 32 κατ' ἀναλογίαν 96^b28. 132^b
 33. 133^a6. 11. 134^a6 dist.
 κατ' ἀριθμόν 134^a27 εἰς σχῆμα
 ἀναλογίας ἄγειν 133^b1
 ἀνάλογον 103^b9. 108^b26. 131^a30
 +. 132^b34. 134^b4. 148^b10.
 158^a35. ^b23. 162^a15. ^b4. 163^b
 32 παρὰ τὸ ἀνάλογον 131^b11 +.
 134^a8. 12. 136^a3 ἀνάλογα 131^b3
 ἀναλύειν 112^b20

- ἀνάλυσις 112^b 23
 ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς 139^b 27, 32
 τὸ ἀναμάρτητον 155^a 13
 ἀνάμνησις 118^a 13
 Ἀναξαγόρας 141^b 3, 179^a 13
 Ἀναξανδρίδης 152^a 22
 ἀνάπαυσις 127^b 33, 150^b 17, 160^a
 24 conl. παιδιὰ 128^b 3, 176^b 34 +
 ἀναπληρουμένη 153^a 2
 ἀναπλήρωσις 118^b 18, 173^b 8 +
 ἀναπόδεικτοι φάσεις 143^b 12
 ἀναστρέφεσθαι 103^b 20
 ἀνασχίζουσιν τὰς κυύσας 148^b 20
 ἀνασῶσαι 165^b 22
 ἀνατολαί 112^a 25
 δι' ἀναφορὰς 101^b 21
 Ἀνάχαρις 176^b 33
 ἀνδράποδον 145^b 24, 177^a 7, 8
 ἀνδραποδῶν 95^b 19, 118^a 25, ^b 21,
 126^a 8, 128^a 21
 ἀνδρεία 104^a 18, 105^b 1, 107^a 33,
 108^b 32, 109^a 2 περὶ ἀνδρείας
 115^a 6 sqq.
 ἀνδρείος 102^b 28, 103^b 17, 108^b 19,
 115^a 11 +, 137^a 20, 144^b 5, 167^a
 20, 177^a 32, 178^a 10, 32, ^b 12
 ἀνδρείου ἔργα 129^b 19
 ἀνδριαντοποιός 141^a 11
 ἀνδρίζονται 115^b 4
 ἀνδροφονία 107^a 12
 ἀνδρώδης 109^b 18, 125^b 12, 126^b 1,
 171^b 6
 ἀνδρωθέντας 180^a 2
 ἀνέγκλητοι 164^a 35
 ἀνέδην διώκειν 151^a 23
 ἀνεμίνως 105^b 27, 114^a 5
 ἀνέκκλητος 115^b 11
 ἀνελευθερία 107^b 10, 119^b 27 +, 121^a
 11 +, ^b 13 +, 122^a 14, 130^a 19
 ἀνελεύθερος 107^b 13, 108^b 22, 121^a
 20, 121^b 14 +, 122^a 5 +, 133^a 16
 ἀνεπίδοτος ἐνέργεια 153^a 15, ^b 10
 ἀνεπιστήμων 180^b 17, 181^b 6
 ἀνεπιτήμητον 154^b 4
 ἀνερεύνητον 181^b 12
 ἄνεσις 150^b 17
 ἀνεσιόι 162^a 1
 ἀνήρ opp. παῖς 176^b 23 dist. πολίτης
 130^b 29
 ἀνθεκτέον 126^b 9
 ἀνθράκων τρώξεις 148^b 28
 ἀνθρώπεια 175^a 4, 181^b 15
 ἀνθρωπέυσθαι 178^b 7
 ἀνθρωπικός 111^b 1, 119^a 7, 126^a 30,
 163^b 24, 167^b 27, 178^a 14, 21
 ἀνθρωπικά, opp. φυσικά 155^b 9 ἀν-
 θρωπική ἀρετή 102^b 12 ἐνέργεια
 178^a 10
 ἀνθρώπινος 137^a 30 opp. φυσικός
 135^a 4, 136^a 9 ὁ ἀνθρώπινος βίος
 100^b 9, 177^b 31 ἀνθρωπίνη ἀρετή
 102^a 14, ^b 3 εὐδαιμονία 102^a 14
 φύσις 110^a 25 ἐνέργεια 178^b 23
 ἐπιθυμία 149^b 28 ἀκολασία 149^a 20
 ἀνθρώπινον ἀγαθόν 94^b 7, 98^a 16,
 102^a 14, 140^b 21, 141^b 8 ἔργον
 100^b 12 τὰ ἀνθρώπινα 90^b 15,
 112^a 28, 179^a 24 τέλος τῶν ἀν-
 θρωπῶν 176^a 32 ἀνθρώπινα φρο-
 νεῖν 177^b 32
 ἀνθρωπολόγος 125^a 5
 ἄνθρωπος 118^b 2, 170^b 13 conl.
 πόλις, σύστημα 168^b 33 ἄνθρωπος
 πολιτικόν 97^b 11, 160^b 18 συνδυα-
 στικόν 162^a 17 ἀνθρώπου ἄλλα
 θεϊότερα 141^a 34 ἀνθρώπου ἔργον
 97^b 25 ἄνθρωπος ἀρχὴ τῶν πρά-
 ξων 112^b 31, 113^b 16 ὑπὲρ ἄν-
 θρωπον opp. κατ' ἀνθρώπον 115^b 8
 ἢ ἄνθρωπος 148^b 20 ἀνθρώπων
 κρέασιν χαίρειν 148^b 22
 ἀνθυπηρετεῖν 133^a 4, 170^b 25
 ἀνιάτος 121^b 13, 150^a 22, ^b 32, 165^b
 18, 180^a 9 ἀνιάτως 137^a 29
 ἀνίσιν 138^b 23 ἀνιεμένη 173^a 27
 ἄνισος 129^b 1 +, 132^a 7 ÷ ὁ ἄνισος
 ἄδικος 129^a 33 οἱ ἄνισοι 159^b 2,
 162^b 4
 ἀνόητος 119^b 9, 123^b 4 τὰ ἀνόητα
 173^a 2
 ἀνομοιοειδὲς φιλία 163^b 32
 ἀνομοιότης 108^b 33, 158^b 5, 11
 ἀνόητος 95^a 9
 ἀνόλοις ὥπλισμένοι μάχονται 116^b
 12
 ἀνοσιουργοί 166^b 5
 ἀνταποδιδόναι 126^a 17, 21, 157^b 35,
 167^b 25 ἀνταποδοτέον 163^a 2, ^b 14,
 164^b 26, 31
 ἀνταπόδοσις 133^a 3, 163^a 11, 164^b 7,
 165^a 6, 178^a 30
 ἀντενεργητικός 124^b 11
 ἀντενυοιεῖν 179^a 28
 ἀντιβλάπτων 138^a 8
 ἀντιδανειστέον 165^a 8
 ἀντιδοσις ἢ κατ' ἀναλογίαν 133^a 6

ἀντιδωρεά 123^a 3
 ἀντιδωρεῖται 159^b 14
 ἀντικαταλλαττόμενοι 157^a 12
 ἀντιλαβών 164^b 11
 ἀντιλυτρωτέον 164^b 35
 τὸ ἀντίξουν 155^b 5
 ἀντιπάσχειν 133^b 6. 163^a 1 ἐν ἀντι-
 πεπονθόσι 155^b 33 τὸ ἀντιπεπον-
 θός 132^b 21 +
 ἀντιπληγῆναι 132^b 29
 ἀντιποιεῖν 138^a 22
 ἀντιφιλεῖν 157^b 30 ἀντιφιλεῖσθαι
 159^a 30. 164^a 4
 ἀντιφίλησις 155^b 28. 156^a 8
 ὁ ἄνωθεν 149^b 9
 ἀνώνυμος 107^b 1, 30. 108^a 5. 115^b
 25. 125^b 17, 28. 127^a 12, 14
 ἀνώτερον ἐπιζητεῖν 155^b 2
 ἀνωφελῶς 95^a 5
 ἄξιενος 170^b 22
 ἀξία 123^b 17. 131^a 26. 163^a 2, 30.
 164^a 22. ^b 4 + ὅσων ἡ ἀξία νομίσ-
 ματι μετρεῖται 119^b 26 μάλλον
 τῆς ἀξίας 119^a 20 κατ' ἀξίαν 122^a
 26. 123^a 18. ^b 3. 131^a 24. 158^b
 27. 159^a 35. 160^b 33. 163^b 11, 35
 τὸ κατ' ἀξίαν opp. τὸ κατὰ ποσόν
 158^b 31 opp. ταὐτό 161^a 22 dist.
 τὸ δυνατόν 161^a 22 παρὰ τὴν
 ἀξίαν 122^b 29. 136^b 16. 160^b 13,
 36
 ἀξίωμα 123^b 25. 165^a 11 ἀξίωμα
 ἔχειν 117^a 24. 122^b 33 οἱ ἐν
 ἀξιώματι 123^a 2. ^b 19. 124^b 19 οἱ
 ἐν ἀξιώμασι 126^b 36
 ἀξιώτεον 159^b 18
 ἀξύνετοι 151^a 9
 ἀοργησία 108^a 8. 126^a 3
 ἀόργητος 108^a 8
 ἀόριστος 128^a 27. 170^a 24. 173^a 16
 τοῦ ἀόριστου ἀόριστος ὁ κανὼν 137^b
 29
 ἀπαγορεύειν 129^b 24. 138^a 6
 ἀπηργισμένοι 148^b 21
 ἀπάθειαι 104^b 24
 ἀπαιδαγωγήτος 121^b 11
 ἀπαίδευτος 128^a 21
 ἀπαρνοῦνται τὰ ἐνδοξα 127^b 25
 ἀπαρχαί 160^a 27
 ἀπάτη 113^a 34
 ἀπειθεῖν 114^a 16. 180^a 8
 ἀπείρασθαι νόον 163^b 19
 ἀπειροκαλία 107^b 19. 122^a 31

ἄπειρος 95^a 3. 120^b 12. 181^a 21 εἰς
 ἄπειρον 94^a 20. 97^b 13. 113^a 2 τὸ
 κακὸν τοῦ ἀπείρου 106^b 29
 ἀπέραντον 101^a 26
 ἀπιστεῖν 112^b 10
 ἀπληστος 119^b 8
 ἀπλοῦν 136^b 22 ἀπλῆ ἀκρασία 149^a 2
 ἡδονή 154^b 26 φύσις 154^b 21 +
 ἀπλῶς λέγομεν τὸ καθ' αὐτό 151^b 2
 ἀπλῶς opp. παντοδαπῶς 106^b 35
 opp. πῶς 105^a 33 opp. ὡδί 146^b 21
 opp. κατὰ μεταφοράν 149^a 23 opp.
 κατὰ πρόσθεσιν 148^a 11 opp. κατὰ
 συμβεβηκός 157^b 4 opp. κατὰ τι
 148^a 4. ^b 16 opp. πρὸς τι 139^b 2.
 142^b 29 opp. πρὸς ἕτερον 129^b 26.
 130^a 13 opp. τινί 129^b 3. 152^b 27
 opp. ἡμῖν 95^b 3 opp. ἐκάστω
 113^a 23. 155^b 24. 157^b 27
 ἀποβάλλεται 110^a 9
 ἀποβολὴ χρημάτων 115^a 21
 ἀπεγνώκασι τὴν σωτηρίαν 115^b 2
 ἀπόγονοι 97^b 12. 100^a 21. 101^a 22
 ἀποδεικτικὴ ἔξις 139^b 31
 ἀποδεικτόν 140^b 32, 35
 ἀπόδειξις 94^b 27. 140^a 33. 141^a 2.
 143^b 10. 147^a 20 ὁ κατὰ τὰς ἀπο-
 δείξεις νοῦς 143^b 1
 ἀποδοτέον 163^a 7, 20. ^b 20. 164^b 33.
 165^a 1, 14
 ἀποθανετέον 110^a 27
 ἀποκτινύναι ἑαυτὸν 138^a 6
 ἀπόλαυσις 118^a 30. 127^b 19. 148^a 5.
 149^b 1
 ἀπολαυστικὸς βίος 95^b 17
 ἀπολλύμενος δι' αὐτόν 120^a 1
 ἀπομάττονται 172^a 12
 ἀπομνημονεύειν 125^a 4
 ἄπονον 168^a 24
 ἀποπεμπόμενοι 109^b 11
 ἀπορία 146^b 22 seq. ὑπὸ τῆς ἀπορίας
 εὐδαιος 121^a 21
 ἀπόρρητα 111^a 9
 ἀποστήμασι 100^a 26
 ἀποστολαὶ ξένων 123^a 3
 ἀπεσχεδιασμένος νόμος 129^b 25
 ἀποσχολάζειν 176^b 17
 ἀποτρίψασθαι 105^a 2
 ἀποτυγχάνων 119^a 3
 ἀπουσία 118^b 33. 157^b 11
 ἀποφάναι opp. καταφάναι 139^b 15
 ἀπόφασις opp. κατάφασις 139^a 21
 ἀπρακτεῖν διὰ βίου 95^b 33

- ἀπροαίρετα 135^b10 ἀπροαιρέτως
106^a3
ἀπροβούλευτος 135^b11. 151^a3
ἀπροσηγορία 157^b13
ἀπωθύννται 108^b23
ἀπώλειά τις αὐτοῦ 120^a2
Ἀργεῖοι 117^a26
ἀργία 102^b7. 166^b10
ἀργός 97^b30. 124^b24 ἀργή φιλία
167^a11
ἀργύριον 109^a27. 127^b13. 137^a4.
164^a28, 32
ἀρέσκεσθαι 121^a7. 165^b28. 172^a13.
175^b11
ἄρεσκος 108^a28. 126^b12. 127^a8.
171^a17, 18
ἀρετή = ἐξίς ἐπαινετή 103^a9 = ἡ
βελτίστη ἐξίς 139^a16 ἡ οἰκία
ἀρετή 98^a15. 177^a17 ἀρετή
ὀφθαλμοῦ, ἔππου 106^a17 κτήματος
καὶ ἔργου 122^b15 τέχνης 141^a12
ἀνθρώπου 106^a22 ἀρετή ἀνθρω-
πίνη 102^a14. ^b3 ἀνθρωπική 102^b
12 διττή ἡ ἀρετή, ἡ μὲν διανοη-
τική ἡ δὲ ἠθική 103^a14 ἀρεταὶ
διανοητικαὶ 103^a5 λογικαὶ 108^b9
τῆς διανοίας 139^a1 ἠθικαὶ ἀρεταὶ
103^a5. 178^a18 αἱ τοῦ ἥθους
139^a1 αἱ τοῦ συνθέτου 178^a20
αἱ πρακτικαὶ ἀρεταὶ 177^b6 ἠθική
ἀρετή 103^a15. 104^b9. 139^a22.
144^a7. 152^b5 ἡ τοῦ ἥθους ἀρετή
172^a22. ^b15. 178^a16 ἀρετή,
def. 106^b36 (cf. 139^a22) ἀρίστη
καὶ τελειοτάτη ἀρετή 98^a17 ἀρετή
τελεία 100^a4. 102^a6. 129^b26
παντελής 124^a7, 28 τῆς τελείας
ἀρετῆς χρήσις δικαιοσύνη 129^b31
ὅλη ἀρετή 130^a9. 144^a5 dist. δι-
καιοσύνη 130^a13 ἀρετὴ φυσική,
dist. κυρία 144^b3 ἀρετὴ ἡ φυσικὴ ἡ
ἐθιστὴ 151^a18 ἡ ὑπὲρ ἡμᾶς ἀρετή
145^a19 ἡ περὶ χρήματα ἀρετή
120^a7. 122^a19 φίλων ἀρετή 159^a
35 ἡ κατ' ἀρετὴν φιλία 164^b1
ἀρετῆς ἐνέργεια 173^a14 ἀρετῶν
ἐνέργεια 113^b5. 177^b6 τὸ καλὸν
τέλος τῆς ἀρετῆς 115^b13
ἀριθμητικὴ ἀναλογία 106^a35
ἀριθμὸς μοναδικός 131^a30 εἰς ἀριθμῷ
131^b16 κατ' ἀριθμὸν 170^b30 dist.
κατ' ἀναλογίαν 134^a28 οὐδὲ τῶν
ἀριθμῶν ἰδεῶν κατεσκεύαζον 96^a19
ἀριστεία 101^b28
τὰ ἀριστερά 102^b20
οἱ ἀρίστοι 129^b16. 167^b1
ἀριστοκρατία 160^a32. ^b10. 161^a23
ἀριστοκρατικοὶ 131^a29 ἀριστοκρα-
τικὴ κοινωνία 160^b32
ἀρκοῦντας 95^b6. 102^a27
ἀρκτέον 95^b2. 144^a13
ἀρμονία 155^b5
ἀρπαγή 131^a8
τὸ ἄρρεν 150^b16 ἀφροδίσια τοῖς ἄρ-
ρεσιν 148^b29
ἀρρωστῆται 113^a2
ἡρτῆσθαι ἐκ τῆς πατρικῆς 161^b17
ἄρτος 113^a1
ἀρτύνοντες τὰ ὄψα 118^a29
ἀρχαῖος 113^a8. 160^a25
ἀρχεῖν 134^a35 coni. ἀρχεσθαι 134^b
15 ἀρχων coni. ἀρχόμενος 138^b
12. 158^b13. 161^a33 ὁ ἄρχων
φύλαξ τοῦ δικαίου 134^b1 τὸ ἀρχον
119^b7
ἀρχὴ φιλίας 167^a3 ἀρχὴ ἡμῶν
παντός 98^b7
ἀρχή (= principium) 95^b6. 98^b2, 3.
139^a7. ^b5, 28, 34. 140^a34. ^b18.
141^a18. 142^a19. 144^a32, 35. 150^a
5. 151^a15, 26 οἱ ἀπὸ τῶν ἀρ-
χῶν λόγοι, οἱ ἐπὶ τὰς ἀρχάς 95^a31
ὀρθοδοξεῖν περὶ τὴν ἀρχὴν 151^a19
ἀρχαὶ ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός, ὧν οὐκ
ἔστι συλλογισμός 139^b30 (cf. 151^a
15) ἀρχαὶ τῶν ἀποδεικτῶν 140^b
32 τοῦ ἐπιστητοῦ 140^b34 τῶν
πρακτῶν 140^b16 νοῦς ἐστὶ τῶν
ἀρχῶν 141^a8 ὁ νοῦς ἀρχὴ 150^a5
(cf. 143^b10) αἱ τῆς φρονήσεως
ἀρχαὶ 178^a18 τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν
141^a17 ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ αἶτιον
102^a4 εἰς ἀρχὰς ἀνάγειν 134^a21
τὴν ἀρχὴν εἰς αὐτὸν ἀνάγειν 113^b6
τὸ οὐ ἐνεκα ἀρχῆς 151^a15 (cf. 139^a
32) ἀρχαὶ τοῦ οὐ ἐνεκα 143^b4
ὅθεν ἡ κίνησις 139^a31 ἀρχὴ τοῦ
κινεῖν 110^a15 ἐν αὐτοῖς ἔχουσι
τὴν ἀρχὴν τὰ κατὰ φύσιν 140^a15
ὧν ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ ποιοῦντι 140^a13
ἐν τῷ πράττοντι 110^b4 (cf. 110^a
17. 111^a23. 112^b28. 113^b32)
ἐξῴθεν 110^a1 ἀρχὴ πράξεως 136^b
28. 139^a19 πράξεων 112^b32.
113^b18 διὰ προαιρέσεως ἀρχὴν
134^a21 ἀρχὴ τῆς αἰτίας 135^b19

- ἀρχή (= magistratus) 130^a 1. 155^a 6.
 160^b 14+. 161^a 2. 167^a 31. 169^a
 29 ἀρχὴν ἔχων 132^b 28
 ἀρχηγός 162^a 4
 ἀρχιθέρωρος 122^a 25
 ἀρχικόν 161^a 18
 ἀρχιτεκτονικός 94^a 14, 27. 141^b 22,
 25
 ἀρχιτέκτων τοῦ τέλους 152^b 2
 ἀσεβής 122^a 6
 ἀσθένεια 114^a 25. 150^b 19. 155^a 14
 ἀσθενής 124^b 22. 146^a 15. 161^a 8.
 176^a 14
 ἀσινεστέρα 150^a 4
 ἀσιτία 180^b 9
 ἄσκησις 99^b 16. 170^a 11
 ἄσκητόν 99^b 10
 ἀσπίδα ῥίψαι 130^a 18 ἀφεῖναι 137^a
 21
 ἀστέιοι 123^b 7
 ἀσύμμετροι 112^a 23
 ἀσυνήθεις 126^b 26
 ἀσφαλῶς 100^a 16
 ἀσχημονεῖν 119^a 30
 ἀσχημοσύνην φέρει 126^b 33
 ἀσχύμων 123^a 33. 127^b 13
 ἀσχολεῖσθαι 177^b 4
 ἄσχυλος 177^b 8+
 ἄσωτία 107^b 10. 108^b 32. 119^b 27+.
 121^a 11+. 122^a 15
 ἄσωτος 107^b 12. 108^b 22. 119^b 32+.
 120^b 25. 121^a 8+. 151^b 7
 ἀτάραχος 117^a 19, 31. 125^b 34
 ἄτεκνος 99^b 4. 162^a 28
 ἄτελής 95^b 32. 173^a 30. 174^a 22+.
 177^b 25
 ἀτεχνία 140^a 21
 ἀτιμία 100^a 20. 107^b 22. 123^b 21.
 124^a 5. 138^a 13
 ἄτιμος opp. ἔντιμος 116^a 21
 ἄτοπος 179^a 15 ἄτοπος ἡδονή 149^a
 15
 ἄτρυτον 177^b 22
 ἀτύχημα 101^a 10, 28 def. 135^b 17
 αὐθαίρετος 114^b 6
 αὐθέκαστος 127^a 23
 αὐλητής 97^b 25
 αὐλητική 175^b 5
 αὐλούς 97^a 27
 αὐξησις 103^a 16. 104^a 27. 119^b 4.
 154^b 10. 160^a 4
 αὐξητική ζωή 98^a 1
 αὐτάρκεια 97^b 7. 134^a 27. 177^a 27
 αὐτάρκης 125^a 12. 160^b 4. 169^b 5.
 177^b 1. 178^b 34. 179^b 4 τὰ αὐ-
 τάρκης 97^b 8, 14. 177^b 21. 179^a 3
 αὐτάρκης conl. ἀκριβής 112^b 1
 αὐτοάνθρωπος 96^a 35
 αὐτοέκαστον 96^a 35
 αὐτόματον 181^b 11
 ἄλλος αὐτὸς ὁ φίλος 166^a 32 ἕτερος
 αὐτός 169^b 7. 170^b 6 ἕτεροι αὐ-
 τοί 161^b 29
 τὰ αὐτῶν ἔχειν 132^b 17. 133^b 3
 αὐχμοί 112^a 26
 δι' ἀφαιρέσεως 142^a 18
 ἀφανές 101^a 18 τὰ ἀφανῆ 104^a 13
 ἀφανίζεσθαι 117^b 2
 ἀφανρόν 101^b 2
 ἀφειδής τοῦ βίου 124^b 8
 ἀφείναι 111^a 11. 114^a 17. 137^a 21.
 163^b 22
 ἀφέλκειν εἰς τοὺν ἀντίον 109^b 5
 ἀφή 118^a 26, 31. ^b1+. 148^a 9.
 150^a 9. 176^a 1
 ἄφθαρτα 139^b 24
 ἀφιλία 115^a 11
 ἀφίλος 170^b 22 ἄφιλον 101^a 23
 ἀφισιτιμία 125^b 22
 ἀφίλοτιμος 107^b 29+. 125^b 10
 ἀφίστασθαι 163^b 23. 165^b 22. 166^b
 10
 ἀφοβία 107^b 1. 115^b 24
 ἀφοβος 115^a 16, 19. 117^a 19
 ἀφόρητος 126^a 13
 ἀφωρισμένος 113^a 3. 146^b 11. 159^b
 33 ἀφοριστέον 97^b 34
 ἀφροδίσια 118^a 31. 147^a 15. ^b27.
 148^b 29. 149^a 14. 152^b 17. 154^a
 18
 Ἀφροδίτη 149^b 15
 ἀφροσύνη 146^a 27. 149^a 5
 ἄφρων 149^a 9
 ἀφυέστεροι 180^a 8
 ἀχθόμενος 104^b 6. 121^a 6
 ἀχορήγητος 99^a 33
 ἀχρεῖος 128^b 2. 163^a 28. 181^b 6
 ἀχρηστος 133^a 31. 141^b 7
 ἀχώριστος 102^a 30
 ἄψυχος 136^b 30. 150^a 3. 155^b 27.
 157^b 30. 161^b 2, 4
 βαδίζειν 129^a 16. 173^b 1
 βάδισις 174^a 29+
 βάλλειν 135^b 14
 βανασία 107^b 19. 122^a 31

- βάναντος 123^a19
 βάρβαρος 145^a31. 149^a11
 βάρος 126^a23. 171^a31
 βαρύσταθμον ὕδωρ 142^a23
 βασιλεία 160^a32+. 124+
 βασιλευόμενοι 161^a11+
 βασιλεύς 113^a8. 150^b14. 159^a1.
 160^b3+. 161^a11+. 180^a20
 βαυκοπανούργοι 127^b27
 βέβαιος 162^a15 τὸ βέβαιον 159^b8.
 177^a26 βεβαίως 105^a33
 βεβαιότης 100^b13
 βεβαιῶσαι 159^a22
 τὸ βέλτιον 145^b33. 150^a2. 154^a14
 τὸ βέλτιον μύριον 177^a4 τὸ βέλ-
 τιστον 145^b27. 151^a25
 βία 135^a33. 179^b29 τὰ βία ἢ δι'
 ἄγνοιαν 109^b35
 ὁ βιασθεὶς 110^b17
 βίαιος 96^b6. 110^b1. 119^a31 τὸ
 βίαιον def. 110^a6. 115
 Βίας 130^a1
 βιοτεύειν 114^a16
 βιωτέον 162^a29
 βλαβερὸς 123^a32. 144^b9. 152^b21.
 154^b5. 166^b9 βλαβερόν, opp.
 συμφέρον 104^b32 opp. αἰρετόν
 134^a5 opp. ὠφέλιμον 134^a8
 βλάβη 94^b18. 126^b34. 135^b11+
 βλάβος 132^a4
 βοήθειαι 155^a14
 βοήθημα 97^a6
 βοήθην ἔχων τὸν νόμον 138^a2
 βορὰν ἔχειν 118^a23
 βοσκήματα 95^b20. 170^b13
 βουλεύεσθαι 112^a18 sqq. 139^a12.
 140^a26+. 141^b9+. 142^a31+. 152^a19
 βούλευσις 112^b22+
 βουλευτικός 140^a31. 141^b27. 33.
 152^a19 βουλευτική ὕρεξις 113^a11.
 139^a23
 βουλευτόν 112^a18. 19. 133+. 113^b3
 βουλή 112^a19+. 142^b1. 21
 βούλημα 103^b4. 167^b7
 βούλησις 111^b11+. 113^a15. 155^b29.
 156^b31. 157^b36. 178^a30
 παρὰ τὴν βούλησιν 136^b5. 7. 24
 βουλητόν 113^a17+. 113^b3
 βούς 98^a3. 99^b32. 118^a20. 161^b3
 βραδυτής 173^a32
 βρασίδα θύειν 134^b23
 βρύθος ἔχειν 101^a29
 βρώματα 118^a15. 119^a8
 βρώσις 118^a19
 βωμολοχία 108^a24
 βωμολόχος 108^a25. 128^a4+
 γαλῆν δεδιέναι 149^a8
 γαμικῶς ἐστιᾶν 123^a22
 γάμος 123^a1. 165^a18
 γαργαλίζεσθαι 150^b22
 γαστρίμαργοι 118^b19
 γείτων 137^a7
 γελοῖος 101^b19. 123^b33. 159^b17.
 162^b14. 178^b11 τὸ γελοῖον
 128^a4
 γέλωτα κατέχειν 150^b11 ποιεῖν
 128^a6, 35
 γένεσις 173^b4+. 174^b12 coni.
 αἰξήσις 103^a16. 104^a27. 143^b20
 coni. κίνησις 173^a30. 174^b10
 dist. ἐνέργεια 153^a16 opp. τέλος
 152^b23. 153^a9 γένεσις αἰσθητή
 152^b13. 153^a13 περὶ γένεσιν
 τέχνη 140^a11 ἐν τῇ γένεσει
 πρώτον 112^b24
 ἐκ γενετῆς 144^b6. 154^a33. 162^a12
 γεννάδας 100^b32
 τὸ γεννησαν opp. τὸ γεγεννημένον
 155^a17 τὸ γεννηθέν 155^a17.
 161^b20
 γέννησις 168^a25
 γεννητῆς τῶν πράξεων 113^b18
 γένος 94^b25. 137^b9. 140^b4. 145^a27.
 150^b35 τῷ γένει 98^b8.
 106^a12. 137^a34. 139^a9. 148^a23.
 149^b28 ἐν τῷ γένει 123^a11
 ἐν τῷ αὐτῷ γένει 130^b1
 γέρανος 118^a33
 γέρας 134^b7. 163^b4
 γεύσις 118^a26. 148^a9. 150^a9.
 176^a1
 γεωμετεῖν 175^a33
 γεωμέτρης 98^a29
 γεωμετρία 143^a3
 γεωμετρικοί 142^a12. 175^a32 γεω-
 μετρική ἀναλογία 131^b12
 γεωργός 133^a17. 33. 14
 γῆ 179^b26 γῆς τρώξεις 148^b28
 γῆς καὶ θαλάττης ἄρχειν 179^a4
 γηρὰν 135^b2
 γήρας 100^a7. 23. 121^b13
 γίνεσθαι dist. ὑπάρχειν 169^b30
 dist. ἔχειν 154^b1
 γινώσκειν τὰ δίκαια 137^a10 τὰ καθ'

ἐκαστα 143^a 34 θεωρήσαι καὶ
 γνῶναι 179^b 1 γινώσκων ἔκρινεν
 136^b 34
 Γλαῦκος 136^b 10
 γλίσχροι 121^b 22
 γλυκύ 147^a 29, 31. 154^b 29 γλυ-
 κέα 113^a 28. 173^b 24. 176^a 12
 γνώμη 143^b 7 def. 143^a 19
 γνωρίζειν 96^b 35. 129^a 17. 132^b 2.
 141^b 15. 155^b 17. 180^b 22
 γνώριμος 115^a 1. 126^b 25. 139^b 33.
 153^b 35 τὰ γνώριμα διττῶς 95^b 2
 γνώσις 95^a 6+. 97^a 6. 102^a 22.
 139^a 11. 141^b 34
 γνωστά 177^a 21
 γονεῖς 97^b 9, 12. 100^a 26, 30. 110^a
 6. 120^b 14. 148^a 31. 158^b 15+.
 160^a 1. 118+. 161^a 21. 163^b 17.
 164^b 5. 165^a 16, 24
 γόνυ κνήμης ἔγγιον 168^b 8
 γράμματα 112^b 2
 γραμματικός 105^a 20+
 γραμμή 132^a 25. 174^b 1
 γράφειν coni. λογίεσθαι 175^b 18
 coni. λέγειν 181^a 3 γεγραμμένοι
 νόμοι 180^a 35 γραπτέον 112^b 2
 γραφεῖς 180^b 34
 γραφή 118^a 4. 175^a 24
 γραφική 180^a 23
 γυμνάσια 104^a 15. 106^b 4
 γυμναστής 180^b 14
 γυμναστική 96^a 34. 112^b 5. 138^a 31.
 143^b 27. 180^b 3
 γυμνικοί ἀγῶνες 117^b 2
 γύναια 171^b 10
 γυνή 97^b 10. 115^a 22. 134^a 20. 116.
 137^a 20. 148^b 32. 158^b 13+. 160^b
 33+. 161^a 23. 162^a 16+

δαιμόνιος 122^b 21. 141^b 7
 δαίμων 169^b 8
 δακνόμενον διατελεῖ τὸ σῶμα 154^b 12
 δανείζειν 148^b 23. 165^a 8, 9. 167^b 22
 δάνειον 164^b 32. 167^b 21, 30
 δανεισμός 131^a 3
 δαπάνη 120^a 8. 127. 121^a 12. 122^a
 23. 122+
 δαπάνημα 122^a 24. 124, 34. 123^a 11+
 τῶν δαπανημάτων τὰ τίμια 122^b 19
 δαπανηρός 119^b 31. 121^b 9. 122^a 21.
 123^a 4
 δεητικός 125^a 10
 δείξει βουλόμενος ἀφείναι 111^a 10

δειλαίνειν 107^a 18. 137^a 22
 δειλία 109^a 3. 119^a 21, 28. 130^a 18,
 31. 166^b 10 θηριώδης δειλία
 149^a 8
 δειλός 103^b 17. 104^a 21. 108. 107^b 4.
 108^b 19, 25. 115^a 20, 23. 134+.
 116^b 16. 138^a 17
 δέδεται ἡ διάνοια 146^a 24
 δεῖν 152^a 6 δέον 107^a 32. 145^b 28
 τὸ δέον 94^a 24. 107^a 4. 121^a 1.
 112. 122^b 29 παρὰ τὸ δέον 118^b 20.
 123^a 20 τὰ δέοντα 152^a 21. 169^a
 10
 δ δεινός 152^a 10 δεινοί 144^a 27.
 145^b 19. 146^a 23. 158^a 32 δεινά
 101^a 33. 103^b 16. 115^a 26. 166^b 12
 δεινότατα 110^a 27
 δεινότης 144^a 23 sqq. 152^a 11
 ἡ δεξιὰ φύσει κρείττων 134^b 34 τὰ
 δεξιὰ 102^b 19
 δεσμός 131^a 8
 δεσποτής 160^b 29. 161^a 35
 δεσποτικὸν δίκαιον 134^b 8. 138^b 8
 κατὰ τὸν δεῦτερον πλοῦν 109^a 34
 δευτέρως, opp. πρώτως 158^b 31
 opp. κυρίως 176^a 29
 Δηλιακὸν ἐπίγραμμα 99^a 25
 δημηγορικοὶ λόγοι 181^a 5
 τὰ δημιουργούμενα 94^b 14
 δημογέροντες 109^b 9
 Δημόδοκος 151^a 8
 δημοκρατία 160^b 17, 20. 161^a 6. 119
 δημοκρατικοί 131^a 27
 δῆμος 112^a 9. 167^a 35
 δημόται 160^a 18
 δι' αὐτοῦ 111^b 26 δι' αὐτῶν 112^a 34
 δι' ἡμῶν 112^a 30. 128 τὸ δι'
 ἀνθρώπου 112^a 33
 διάγειν ἐν πότοις 113^a 6 (cf. 172^a 3)
 διάγραμμα 112^b 21
 διαγραφή 107^a 33
 διαγωγή 127^b 34. 171^b 13. 177^a 27
 διαγωγή 176^b 12, 14. 177^a 9
 διάδηλοι 102^b 5
 διάθεσις 107^b 16, 30. 108^a 24. 111.
 145^a 33
 διαιρεῖν 148^a 25. 168^b 12 διαιρεῖσθαι
 111^b 33. 117^b 28. 131^b 5. 132^a 8,
 28. 162^a 22 διελόμενοι 138^b 35
 διηρημένη ἀναλογία 131^a 32 διη-
 ρημένοι 158^a 28. 161^b 33 διαιρε-
 τέον 139^a 5
 διαιρετόν 106^a 26

- δίσιτα 96^a 27
 διακείσθαι dist. κινείσθαι 106^a 5
 διάκονοι 149^a 27
 διακριβώσαι 178^a 23 διηκριβώται
 112^b 6
 διαλεχθείη 144^b 33
 διαλλάττειν 164^b 24. 176^a 10 διαλ-
 λαττόμενοι 126^a 28
 διαλύεσθαι opp. γίνεσθαι 173^b 6 δια-
 λυτέον 165^b 17
 διάλυσις 164^a 9. 165^b 36
 διάμετρος 112^a 22. 133^a 6
 διανέμειν éαυτόν 171^a 2 ó διανέμων
 136^b 18 +
 διανεμητικός 134^a 3 διανεμητικὸν
 δίκαιον 131^b 27
 διανοούμενοι 98^a 5
 διανοητικὴ ἀρετὴ 103^a 5, 14 + ὕρεξις
 139^b 5 τὸ πρακτικὸν καὶ διανοη-
 τικὸν 139^b 29 τὸ διανοητικὸν
 ἕκαστος εἶναι δοκεῖ 166^a 17
 διάνοια 139^a 21 sqq. 142^b 12. 146^a 25.
 175^a 7 +. ^b 34. 176^a 3 opp.
 σῶμα 117^b 31 coní. λόγος 112^a 16.
 170^b 12 coní. θεωρία 174^b 21
 coní. προαίρεσις 148^a 10 dist.
 ἐμπειρία 181^a 2 ἀρετὰ τῆς δια-
 νοίας 139^a 1 αἱ περὶ τὴν διάνοιαν
 ἡδοναί 176^a 3 τὴν διάνοιαν παῖς
 165^b 26 (cf. 174^a 2)
 διανομὴ 131^b 30 τὸ ἐν ταῖς διανομαῖς
 δίκαιον 130^b 31 τὸ ἐν διανομῇ
 δίκαιον 131^b 10
 διαθρῶσαι 98^a 22
 διασπῶντα 166^b 22
 διάστασις 165^b 25
 διάστημα 158^b 33
 διαστρέφειν 140^b 13. 144^a 34 διε-
 στραμμένα ξύλα 109^b 6
 διάτασις 166^b 33
 διατεταμένος 166^b 28. 175^a 8
 διατιθέναι 125^b 5. 180^b 26 διατί-
 θεσθαι 147^a 14
 διαφέρονται éαυτοῖς 116^b 7
 διαφθείρειν 140^b 13 διαφθείρειν éαν-
 τόν 138^a 13 διέφθαρται τὸ βέλτι-
 στον 150^a 2 διεφθαρμένος 140^b 17.
 170^a 23. 176^a 24
 διαφορά 94^b 15. 101^a 24, 34. 103^a 23.
 110^b 8. 127^a 2. 132^a 4. 141^b 34.
 149^b 27. 164^b 29 διαφορά ἡ κατὰ
 τὴν ἰδέαν 129^a 29 διαφοραὶ κατ'
 εἶδη 174^a 30
 διαψεύδεσθαι 139^b 17. 141^a 3. 144^a
 35 διαψευσθῇ 165^b 8
 διδακτὴ πᾶσα ἐπιστήμη 139^b 25
 διδασκαλία 103^a 15. 139^b 26
 διδασκαλικὸς ἀρχῶν 151^a 17
 ὁ διδάξων 103^b 12
 διδαχῇ, opp. φύσις ἔθος 179^b 21, 23
 διηγητικός 117^b 34
 δικνεῖσθαι 101^b 1. 102^b 9
 δικαιοπραγεῖν 99^a 19. 129^a 8. 135^a
 16. ^b 5. 136^a 4 +. 172^b 25. 173^a
 21. 177^a 31. 178^a 31
 δικαιοπράγημα 135^a 12, 20
 δικαιοπραγία 133^b 30
 δίκαιος 103^b 1, 15. 105^a 18 + τὸ
 δίκαιον 129^a 5 +. 159^b 26 +. 161^a
 11 + τὸ δίκαιον διττόν, ἔγραφον,
 κατὰ νόμον 162^b 21 τῶν δικαίων
 τὸ μάλιστα φιλικόν 155^a 28 δι-
 καίως 105^a 29. 124^a 27. 131^b 8
 δικαιοσύνη 108^b 16. 120^a 20. 127^a
 34. 155^a 24. 27. 173^a 18 αἱ
 δικαιοσύναι πλείους 130^b 6 περὶ
 δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας 129^a 3 sqq.
 δικαιοῦσθαι 136^a 18 +
 δικαίωμα 135^a 9 +
 δικανικοὶ λόγοι 181^a 4
 δικαστὴς 132^a 7 +
 δικαστικὴ 141^b 33
 δίκη 132^b 27. 134^a 31 δίκαι 162^b
 30. 164^b 13
 Διομήδης 116^a 22. 136^b 10
 διομολογία 164^a 34
 διορθοῦντες ἀλλήλους 172^a 12
 διορθωτικὸν δίκαιον 131^a 1. ^b 25.
 132^b 24
 διορίζειν 168^b 13 τὸ διορίζειν οὐκ
 ἔστι τῶν πολλῶν 172^b 3 διορίζε-
 σθαι 98^b 6. 102^a 29. 103^a 3. 175^b
 31
 διορισμός 134^b 33. 136^b 3, 23. 138^a
 27
 τὸ δίδωμι opp. τὸ δοῖν 95^b 7
 διστάζειν 112^b 2, 8. 146^a 1. ^b 26
 δίχα 132^a 31
 δίχαιον 132^a 32
 διχαστὴς ὁ δικαστὴς 132^a 32
 δίψα 148^a 8. 154^b 3
 διώκειν dist. φάναι 139^a 26
 διωκτὸν 97^a 31
 δίωξις καὶ φυγὴ 139^a 22
 τὸ δοκοῦν 113^a 21 τὸ δόξαν βέλτιον
 145^b 33 τὰ κοινῇ δόξαντα 167^a 28

δοκιμάζοντες τοὺς οἶνους 118^a 28
 δεδοκιμασμένον 157^a 22
 δοκιμασία 162^a 14
 δολοφονία 131^a 7
 δόξα 139^b 17. 140^b 27. 142^a 8.
 143^a 2. 147^b 1, 3 dist.
 ἐπιστήμη 145^b 36. 146^b 24 καθό-
 λου δόξα 147^a 25 δόξα αἰσθητοῦ
 147^b 9 δόξα τις 141^b 11, 31 +
 δόξης ὁρθότης ἀλήθεια 142^b 12
 χρησθαι τῇ δόξῃ 143^a 14 ἀναπό-
 δεικτοι φάσεις καὶ δόξαι 143^b 13
 αἱ τῶν σοφῶν δόξαι 179^a 17 ταῖς
 δόξαις ἐναντίον 101^a 24 ἡ οἰκεία
 δόξα 159^a 23 conl. τιμή 127^b 12
 conl. κέρδος 127^b 16 (cf. 136^b 22).
 dist. ἀλήθεια 124^b 12 δόξα ἀηδίας
 171^b 25 κατὰ δόξαν, opp. κατ'
 ἀλήθειαν 128^b 24
 δοξάζειν 112^a 3 +. 124^b 16. 146^b 26 +
 τὸ δοξαστικόν 140^b 26. 144^b 15
 δόρυ 111^a 13
 δόσις 120^a 23, 26. 121^a 12.
 144^b 4 opp. λήψις χρημάτων 107^b 9.
 119^b 25. 120^a 9, 14. 128^b 8. 121^b
 18, 20. 125^b 6. 164^b 6. 165^a 4
 δοτέος 134^b 7 δοτέον 164^b 33
 δοτικοί 121^b 16
 δουλαπατία 131^a 7
 δουλεία 133^a 1
 δουλεύειν 172^a 32
 δουλικόν 125^a 1
 δούλος 160^b 28, 29. 161^a 35 +
 δρομικός 101^b 16
 δρόμος καὶ πάλιν 106^b 4
 δύναμις ἀναγκαστική 180^a 21 εἰς
 ἀρετὴν 172^a 24 ἡ τῶν πλείστων
 152^a 27 δύναμις conl. πλούτος
 99^b 2. 161^a 3 τὴν αὐτὴν δύ-
 ναμιν ἔχουν 134^b 26 τὴν δύναμιν
 ἔχουν ἐν τῷ πρὸς ἕτερον 130^b 1
 δύναμις τῆς ψυχῆς 102^a 34 synon.
 μόριον 102^b 5 dist. πάθος, ἔξις
 105^b 20 sqq. dist. ἔξις 127^b 14.
 129^a 12. 144^a 29 synon. ἔξις
 143^a 28 dist. ἐνέργεια 103^a 26.
 153^b 25. 168^a 7 ἡ δύναμις εἰς
 τὴν ἐνέργειαν ἀνάγεται 170^a 17
 δύναμις conl. ἐπιστήμη 94^a 26.
 129^a 13. 180^b 32 ὑπὸ μίαν δύ-
 ναμιν 94^a 10 αἱ ἐντιμότεραι τῶν
 δυνάμεων 94^b 4 δύναμις προνοη-
 τική 141^a 28 τῶν δυνάμεων οὐκ

ἔστιν ἡ εὐδαιμονία 101^b 12 ἐν τῇ
 δυνάμει, opp. ἐν τῇ προαιρέσει 127^b
 14
 δυναστεία 124^a 14, 17. 155^a 6. 176^b
 17. 177^b 13.
 δυναστεύειν 124^a 22. 176^b 18
 δυνάστης 163^a 35. 179^a 7, 14
 δυνατοί ἐσμεν φύσει 106^a 9 δυνατὰ
 ἂ δι' ἡμῶν γένοιτ' ἂν 112^b 27 τὸ
 δυνατόν, dist. τὸ κατ' ἀξίαν 163^b 15
 दुसाफ़ा़रेतु 95^b 26
 δυσγενής 99^b 4
 δυσδιάλυτοι 126^a 20
 δύσελπις 116^a 2
 δύσερις 108^a 30. 126^b 16. 127^a 11
 δύσκολος 108^a 30. 126^b 16. 127^a 10.
 158^a 3
 δύσπειστοι 151^b 6
 δυσπραξία 101^b 7
 δυστυχήματα 100^a 17
 δυστυχία 100^a 21. 153^b 19. 155^a 11.
 171^a 21, 29
 दुसख़रा़इन 110^b 20. 115^b 3. 119^a
 13. 126^b 19 +. 128^a 8. 162^b
 10. 170^a 9. 179^b 31
 दुसख़ऱह 166^b 15. 176^a 20 τὰ
 दुसख़ऱह लूने 145^b 6
 δωρεά 123^a 3
 δώρημα 99^b 11
 δωροδόκος 163^b 11
 δῶρον 123^a 5, 15
 εἶαν 138^a 10
 εἶαρ 98^a 18
 ἐγγύη 131^a 4
 ἐγγυητής 133^b 12
 ἐγερσις θυμοῦ 116^b 30
 ἐγκαλεῖν 162^b 12 +. 165^b 4, 11. 168^a
 32 ἐγκαλεῖσθαι τῇ τύχῃ 120^b 17
 ἐγκαταλείπειν παραστάτην 130^a 30
 ἐγκλήματα 131^a 23. 162^b 5 +. 163^a
 21. 164^a 29, 33
 ἐγκληματική 162^b 16
 ἐγκράτεια 128^b 34. 145^a 18. 146^a
 14, 17. 118. 150^a 34. 151^b 28 +.
 152^a 25
 ἐγκρατής 102^b 14, 27. 145^b 10 +.
 146^a 10 +. 147^b 22. 148^a
 14. 151^a 29. 165^a 4. 168^b 34
 τὰ ἐγκύκλια 96^a 3
 ἐγκώμια 101^b 33, 35
 ἐγκεχωρωσμένοι 105^a 3
 εἰδωδὴ 118^a 20

- ἐθίζειν 103^a 22. ^b3 ἐθίζεσθαι 103^a
20 +. ^b10, 24. 104^b 1. 119^a 25.
121^a 23. 180^a 3, 15
ἐθισμός 98^b 4. 119^a 27 δι' ἐθισμού
ἀκρατεῖς 152^a 29
ἐθιστός 99^b 9. 151^a 19
ἔθος 103^a 17, 26. 180^b 5. 181^b 22
ἔθει, opp. φύσει διδαχῇ 179^b 21 ἔθε-
σιν ἡχθαι 95^b 4 ἔθεσι προηγμένοι
180^a 8 (cf. 179^b 25) δι' ἔθος 154^a
33 δι' ἔθῃ 148^b 17, 34 ἐξ ἔθους
148^b 27, 30 ἔθος ῥαὸν μετακινήσαι
φύσεως 152^a 30
εἰδήσαι 156^b 27 εἰδέναι coni. ὁρᾶν
μνημονεύειν 174^a 6 τὸ εἰδέναι 105^b 1
2. 152^a 8. 172^b 4. 179^b 3 εἰδώς
καὶ ἐκὼν 136^b 19 εἰδώς καὶ θεωρῶν
152^a 14 εἰδώς, opp. ἀγνοῶν 110^b
27 opp. ἀμαθής 159^b 14 dist.
προβουλεύσας 135^b 20 dist. διὰ
προαιρέσεως ἀρχὴν 134^a 20 ὁ εἰ-
δώς 109^a 26. 180^b 27 οἱ εἰδότες,
dist. οἱ ζητούντες 177^a 26
εἰδοποιός 174^b 5
εἶδος τέλειον 174^b 6 τελειοῦν τὸ
εἶδος 174^a 16, 19 τῷ εἶδει τέλειος
174^a 28 τῷ εἶδει ἔτερα 155^b 15.
174^a 22. 175^a 22. ^b1. 176^a 9 εἴ-
δει διάφορος 173^b 33 εἶδει δια-
φέρειν 156^b 6. 173^b 28. 174^a 10,
27. ^b5. 175^a 22 +. 176^a 9 κατ'
εἶδη διαφοραὶ 174^a 30 διαφέρειν
κατ' εἶδος 175^a 28 καθ' ἐν εἶδος
λέγεσθαι 96^b 10 τὰ εἶδη Platonis
96^a 13 ὁ χαίρων τῷ εἶδει 107^a 5
εἰλικρινής ἡδονή 176^b 20
εἶναι καὶ (ἦν 166^a 4 (cf. 168^a 6) τὸ
εἶναι 166^a 19. 168^a 5. 170^b 8. 172^a
2 αἰτίας τοῦ εἶναι 161^a 17. 162^a
6. 165^a 23 τὸ εἶναι ταῦτό 130^a
12. 141^b 24 τὸ τί ἦν εἶναι 107^a
7
εἰρήνη 177^b 5
εἰρων 108^a 22. 127^a 22. ^b22
εἰρωνεία 108^a 22. 124^b 30. 127^a 14.
^b30
εἰρωνυόμνοι 127^b 31
εἰς opp. πόλις 94^b 7 (cf. 141^b 30) τὸ
ἐν 96^b 6
ἡ εἰσαυθὺς ἡδονή 127^a 6
τὰ εἰσενεχθέντα 131^b 31
τὸ καθ' ἕκαστον 142^a 22 τὰ καθ'
ἕκαστα 109^b 23. 110^b 6. 126^b 4.
142^a 14. 143^a 29, 32. ^b4. 147^a 3,
26. ^b5 ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα πολ-
λὰ διαφοραὶ 110^b 8 ἡ καθ' ἕκαστα
ἄγνοια 110^b 33
ἐκβολαί 110^a 9
ἐκγονοί 100^a 24, 30. 161^a 19
ἐκκαυχάζουσιν 150^b 11
ἐκκρούειν 119^b 10. 154^a 27. 175^a 8
ἐκλέξασθαι 181^a 17
ἐκλογή 181^a 18
τὸ ἐκούσιον καὶ ἀκούσιον 109^b 32 sqq.
135^a 23. ^b1, 9. 136^a 16 + ἐκού-
σιον, dist. κατὰ προαίρεσιν 111^b 7
ἐκούσιος ἀλλαγή 132^b 13 ἐκούσια
συμβόλαια 164^b 13 συναλλάγματα
131^a sqq. ἐπὶ τοῖς ἐκούσιος ἡ
αἰδώς 128^b 28 τὸ παρὰ τὸ ἐκού-
σιον 132^b 19 ἐκουσίως 111^a 26.
114^b 18. 169^a 1
ἐκπεσεῖν αὐτοὺς 111^a 9
ἐκστατικός 145^b 11. 146^a 18. 151^a
1 +
ἐκτὸς εἶναι 100^a 17 ἡ ἐκτὸς εὐετηρία
98^b 26 εὐημερία 178^b 33 χορηγία
178^a 24 τὰ ἐκτὸς 179^a 11, 16
τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ 98^b 13. 99^a 31.
101^a 15. 123^b 17, 20. 125^a 27.
153^b 18
ἔκτωρ 116^a 22, 33. 145^a 20
ἐκὼν 110^b 20. 113^b 14. 114^a 13, 21.
135^a 4. 136^a 31 +. 138^a 12. 146^a
7 οὐχ ἐκὼν 110^b 23. 136^a 23
εἰδώς καὶ ἐκὼν 136^b 19 ἐκὼν =
εἰδώς καὶ ὃν καὶ ᾧ καὶ ὡς 136^a 32
(cf. 138^a 9. 152^a 15)
ἐλαττωμένος 163^b 10
ἐλαττωτικός 136^b 18
ἐλαφρότερος 101^a 30
ἐν ελαχίστοις δυσὶν 131^a 15 τέτ-
ταρσιν 131^a 19 +
ἐλέγχειν 146^a 23
ἐλεῖν 105^b 25. 106^b 19. 114^a 27
Ἑλένη 109^b 9
ἔλεος 105^b 27. 109^b 32. 111^a 1
ἐλευθερία 131^a 28
ἐλευθέριος 99^a 19. 107^b 18. 108^b 22.
115^a 20. 119^b 23. 120^a 8 +. 122^a
28. ^b10. 158^a 21. 162^b 27. 179^b 18
coni. ἐπιεικής 128^a 18 coni. χα-
ρίεις 128^a 32 ἡ τοῦ ἐλευθερίου
παιδιά 128^a 20 (cf. 26) ἐλευ-
θέριος ἡδονή 118^b 4. 176^b 20
ἐλευθεριότης 103^a 6. 107^b 9, 21

108^b32. 125^b3. περί ἐλευθερί-
 οτητος 119^b22 sqq. dist. μεγαλο-
 πρέπεια 122^a20 sqq.
 ἐλεύθεροι καὶ ἴσοι 134^a27
 ἑλλέβορος 137^a15
 τὸ ἐλλεῖπον τῆς πράξεως 155^a13
 ἡ λίαν ἑλλειψίς 127^b29
 ἑλλογα καὶ ἄλλογα 172^b10
 ἐλπίς 100^a3. 156^a30. 159^a20. 166^a
 25. 167^a16. 168^a14. 173^b19
 ἔμβρυα 102^b1
 ἐμμελής 127^b8. 128^a1. ἐμμελῶς
 100^b21. 122^a35. 124^a31. 128^b9.
 170^b21
 ἐμμένειν 110^a31. 146^b20. 150^b30.
 151^a30. 35. ^b3 +
 ἐμμεντικός 145^b11. 146^a17. 151^a
 26. ^b5. 152^a18
 ἔμπεδοκλῆς 147^a20. ^b12. 155^b7
 ἐμπειρία 115^b4. 116^b3. 9. 142^a19.
 143^b14. 158^a14. 180^b18. 181^a
 10. 20. conl. χρόνος 103^a16. 142^a
 16 dist. διάνοια 181^a2
 ἐμπειροί 141^b18. 181^a19. ^b5 conl.
 πρεσβύτεροι 143^b11. ἐμπειρος οὐκ
 ἔστι νέος 142^a15
 ἐμποδίζειν 100^b29. 153^a20. ἐμποδί-
 ζεσθαι 153^b16. 18
 ἐμποδῖος 152^b16. 153^b23. 170^b27.
 175^b2. 178^b4
 ἐμποδιστική 153^b2
 ἐμποδῶν 127^b30. 133^a3
 ἐμφρων 101^a1
 ἐμψυχος 132^a22. 150^a4. 161^b4.
 167^b35
 ἐναλλάξ 131^b6
 ἐναντίος 109^a11 + ἐναντία τὰ πλεῖσ-
 τον ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων 108^b
 34 τῶν ἐναντιῶν ἡ αὐτὴ δύναμις
 καὶ ἐπιστήμη 129^a13 τὸ ἐναντίον
 τοῦ ἐναντίου ἐφίεται 159^b19
 ἐναντιότης 108^b27
 ἐναντιοῦσθαι 102^b24. 111^b16. 119^b
 12. 180^a13. 23
 ἐναντιώσις 126^b34
 ἐναργῆ καὶ φανερά 95^a22 ἐναργῶς
 145^b28. 173^a19. 179^a6 ἐναρ-
 γέστερον 97^b23
 ἐνδεής 97^b15. 118^b10. 153^a1. 154^a
 34. 157^b20. 159^b14. 163^a33 +.
 170^b18. 173^b14. 174^a15. 25.
 176^b5 τὸ ἐνδεές 97^a5
 ἐνδεια 118^b18. 120^b13. 163^b4

opp. ὑπερβολή 104^a12. 109^a4. 10
 opp. ἀναπλήρωσις 173^b7. 20
 ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν 140^a34. ^b2
 ἐνδεχόμενον ἄλλως ἔχειν 134^b31.
 139^b21. 140^a1. 22. 141^a1 τὰ
 μὴ ἐνδεχόμενα ἄλλως ἔχειν 139^a14
 τὰ ἐνδεχόμενα καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι
 140^a12 ἐνδεχόμενον 139^a8. ^b8.
 143^b3
 ἐνδοξος 98^b28. 122^b32 τὰ ἐνδοξα
 127^a21. ^b25 τὰ ἐνδοξα, dist. τὰ
 δυσχερῆ 145^b5. 7
 Ἐνδυμίων 178^b20
 τὸ οὐ ἔνεκα ἀρχή 151^a16 τὸ οὐ
 ἔνεκα προσλαβεῖν 117^a5 ἀρχαί
 τοῦ οὐ ἔνεκα 143^b4
 ἐνέργειαι 104^a29. 122^b1. 168^a6 +
 dist. ἔργα 94^a4 dist. δύναμις 103^a
 27 (cf. 170^a17) dist. ἔξεις 98^b33.
 103^b21. 22. 153^b33 κατ' ἐνέρ-
 γειαν, dist. κατ' ἔξιν 157^b6 τέλος
 πάσης ἐνεργείας τὸ κατὰ τὴν ἔξιν
 115^b20 dist. γενέσεις 153^a16
 ἐνέργεια ψυχῆς 98^a7 (cf. ^b15)
 ἐπιθυμίας 119^b9 ἡ τοῦ νοῦ 177^b19
 ἡ περὶ τὸν λόγον 175^b6 τελεία
 ἐνέργεια 174^b16 ἀνεμποδιστος
 153^b10 ἡ τῶν θεῶν 178^b21
 ἐνέργειαι ἀναγκαῖαι, καθ' αὐτάς αἰρε-
 ταί 176^b2 διαφέρουσιν ἐπιεικέα
 καὶ φανυλότητι 175^b24 αἱ ἄρισται
 ἐνέργειαι 99^a29 αἱ κατ' ἀρετὴν
 ἐνέργειαι 100^b10. 13. 177^a10 (cf.
 178^a10) αἱ τῆς ἀρετῆς 173^a15 αἱ
 τῶν ἀρετῶν 113^b5. 177^b7 ἡ ἐν-
 έργεια τοῦ παρόντος 168^a13 αἱ
 ἐνέργειαι κύριαί τῆς ζωῆς 100^b33
 ἐνέργεια οὐ μόνον κινήσεως ἀλλὰ καὶ
 ἀκινήσιος 154^b27 ἐνέργεια γίνεται
 καὶ οὐκ ὑπάρχει 169^a29
 ἐνέργειαι 103^a31. 114^a10 ἐνεργεῖν
 κατὰ νοῦν 179^a23 φιλικῶς 157^b
 10 συνεχῶς 170^a6. 175^a5
 ἐνιαυτὸν βιώσαι καλῶς 169^a23
 ἐνιστάμενοι 172^b35
 ἐνισχύειν 180^b4
 ἐννοεῖν 167^a34
 ἐννοια 171^a32. ^b14. 177^a15. 179^b
 15
 ἐνοχος 146^a34
 ἐντιμος 94^b2. 116^a21. 122^b35.
 124^a23. ^b23. 125^a29
 ἐνυπάρχειν 155^a16

- ἐξαγωγήν σίτου διδόναι 133^b9
 τὰ ἐξαιφνης 111^b9. 117^a22
 ἐξακριβοῦν 96^b30. 101^b34. 102^a25.
 175^a31. 114. 180^b11
 ἐξαμελείσθαι 180^a27, 30
 ἐξηργηκώς 99^a2
 ἐξελαύνειν 154^b13. 155^a26
 ἐξελέγχεσθαι 125^a29
 ἐξετάζειν 167^b13
 ἔξις 104^b19. 104^a10. 114^a10. 112, 31. 115^b21. 129^a14+. 147^a12. 174^b32 coni. κίνησις 154^b13 dist. πάθος, δύναμις 105^b20 sqq. dist. πάθος 128^b11. 157^b29, 32. dist. ἐνέργεια 98^b33. 103^b21, 23. 117^a20. 152^b33 ἡ ἔξις ταῖς ἐνεργείαις ὀρίζεται καὶ ὧν ἐστὶν 122^b1 καθ' ἕξιν, opp. κατ' ἐνέργειαν 157^b6 ὁ κατὰ τὴν ἔξιν 123^b1. 126^b21 ἡ αὐτὴ ἔξις 141^b24 ἡ ἐναντία ἔξις 129^a14 ἔξις φυσικὴ 144^b9. 152^b34 ἡθικὴ 139^a34 πρακτικὴ 140^a4. 15, 20 ποιητικὴ 140^a4+ ἀποδεικτικὴ 140^a4. 15 ἔξις μετὰ λόγου 140^b20, 28 ἔξις ἀληθὴς 140^b20 ἔξις ἡ κατὰ τὴν φρόνησιν 144^b25 ἔξις προαιρετικὴ 100^b36. 139^a22 ἡ μέση 126^b5+. 136^a17 ἡ βελτιστὴ 139^a16 ἐπαίνεται ἔξις 103^a9 ἡ κατὰ φύσιν ἔξις 153^a14 ἡ τῶν πλείστων ἔξις 150^a15 (cf. 152^a26) ἀπὸ τῆς ἔξεως εἶναι 143^b26 ἄνευ ἔξεως 181^b10
 ἐξίστησιν ἡ λύπη 119^a23, 29 ἐξίσταται, opp. ἐμμένει 151^b4 ἐξέστηκε 149^b35
 ἐξορίζειν 180^a10
 ἐξουσία 161^a9. 163^b22. 178^a33 οἱ ἐν ταῖς ἐξουσίαις 95^b21. 158^a28. 159^a19
 οἱ ἐξωτερικοὶ λόγοι 102^a2. 140^a3
 ἐπαγγελία 164^a29
 ἐπαγωγή 98^b3. 139^b27+
 ἐπαινετικός 125^a7
 ἐπαινετός 101^b11, 30. 108^a15. 109^a29. 126^b5. 127^a30. 137^b3. 144^a26. 146^a20. 169^a31, 35. 175^b29 dist. τίσις 101^b12 ἐπαινεταὶ ἔξις 103^a9
 ἐπαῖνος 101^b19. 109^b31. 110^a23, 33. 120^a16. 127^b18. 178^b16
 ἐπαναγκάζειν 167^b15
 ἐπαναφορά 130^a29
 ἐπανισοῖ 132^a25. 163^b11
 ἐπανορθοῦν 137^b22
 ἐπανόρθωμα 135^a13. 137^b12, 26
 ἐπανορθωτικὸν δίκαιον 132^a18. 124
 ἐπανόρθωσιν ἔχειν 165^b19
 ἐπαχθὴς 127^b8. 180^a24
 ἐπείσακτος ἡδονή 169^b26
 ἐπεκτείνοντι 97^b12
 ἐπη Ἐμπεδοκλέους 147^a20
 ἐπήβολος 99^a6. 101^a13
 ἐπηύρετο 163^a20
 ἐπ' αὐτῷ 114^a18 ἐφ' ἡμῖν 113^b7+ τὰ ἐφ' ἡμῖν 111^b30. 112^a31. 113^a10. 114^a29 opp. τὰ ἀίδια καὶ τὰ ἀδύνατα 111^b32
 ἐπιβάτης 106^a20
 ἐπιβουλεύσας 135^b33
 ἐπίβουλος 149^b13, 14. 152^a18
 ἐπιγινόμενον τέλος 174^b33
 ἐπιδεικνύμενος 123^a25
 ἐπιδέξις 128^a17, 33. 171^b3
 ἐπιδειξιότης 128^a17
 ἐπιδιδόσιν 175^a35
 ἐπιδικάζονται τῆς μέσης χώρας 107^b31
 ἐπίδοσις 98^a25. 109^a17
 ἐπιδυσφημεῖν 145^a33
 ἐπείκεια 121^b24 opp. φαιδότης 175^b24 περί ἐπείκειας καὶ τοῦ ἐπείκειους 137^a31 sqq.
 ἐπείκης 128^b21+. 132^a2. 136^b20. 143^a20+. 169^a3, 16 ὁ ἐπείκης def. 137^b34 ὁ ἐπείκης φίλος 126^b21 ἐπείκης καὶ ἐλευθέριος 128^a18 οἱ ἐπείκεις, opp. οἱ τυχόντες 102^b11 opp. ὁ δῆμος 167^b1 ἡ ἐπείκης δόσις 120^b32 τὸ ἐπείκεις 137^a31 sqq. τὸ αἰρετὸν τὸ ἐπείκεις 172^b11
 ἐπίθετοι ἐπιθυμίαι 118^b9
 ἐπιθυμήματα 118^a13, 16
 τὸ ἐπιθυμητικόν 102^b30. 119^b14, 15
 ἐπιθυμία 103^b18. 111^b11+. 117^a1. 119^a4. 15+. 147^a15. 148^a21. 149^a26+ ἐπιθυμίαι κοιναί, ἴδιοι 118^b8 sqq. φυσικαί 118^b15, 19 τὰ δι' ἐπιθυμίαν 111^a25 sqq.
 ἐπὶ κληροῖ 161^a1
 ἐπικουρία 163^a19. 171^a23. 171^b2
 ἐπιλείπειν 121^a17, 34
 ἐπιληπτικός 149^a11. 150^b34

- ἐπίλυπος 110^b 19. 111^b 17. 117^a 33. 175^b 18
 ἐπιμέλεια 99^b 20. 121^b 12. 179^a 24. 180^a 1. 25. ^b 28 ἐπιμέλεια κοινή 180^a 29. 34 ἰδία 180^b 12 ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι 99^b 30 ἐπιμέλειαι περί ὕσας ἐπιστήμη 138^b 26
 ἐπιμελεῖσθαι 114^a 3. 4. 120^b 19. 161^a 13. 167^b 22. 179^a 28. 180^b 13. 17
 ἐπιμελές 167^b 25 ἐπιμελῶς 105^b 15
 ἐπίνοσοι 113^a 28
 ἐπιπειθὲς λόγῳ 98^a 4
 ἐπιπίνειν 146^a 35
 ἐπιπολάζειν 95^a 30. 128^a 12
 ἐπιπολαῖως 95^b 24. 167^a 3
 ἐπίπονος 116^a 14. 168^a 25. 170^b 25
 ἐπίπωνος 168^a 21
 ἐπίσκεψιν ποιεῖσθαι 96^a 5
 ἐπίστασθαι 139^b 21. 34. 146^b 28. 30 τὸ ἐπίστασθαι διχῶς λέγουμεν 146^b 31 ἐπιστάμενον 145^b 21
 ἐπιστήμη 139^b 16 +. 141^a 19. ^b 3. 142^a 34. ^b 10 coni. δύναμις 94^a 26. 129^a 13. 180^b 32 coni. τέχνη 94^a 7 (cf. 18). 97^a 4 coni. ἔργον 106^b 8 ἐπιστήμην φαῦλαι 153^b 8 ἀκριβεῖς 112^b 1 ἀκριβεστάτη τῶν ἐπιστημῶν ἡ σοφία 141^a 16 αἱ κατὰ μέρος ἐπιστήμαι 143^a 3 ἐπιστήμη, dist. τέχνη φρόνησις σοφία νοῦς 139^b 16 dist. τέχνη 112^b 7 dist. αἴσθησις 142^a 27 ἡ κυρίως ἐπιστήμη, dist. ἡ αἰσθητική 147^b 15 ἐπιστήμη, dist. δόξα 145^b 36 dist. δόξα ἀληθής 146^b 24 dist. φρόνησις 140^b 2. 142^a 24 dist. νοῦς 140^b 31 dist. σύνεσις 143^a 1 ἡ σοφία νοῦς καὶ ἐπιστήμη, ὥσπερ κεφαλὴν ἔχουσα ἐπιστήμη τῶν τιμιωτάτων 141^a 19 τῶν κατὰ μίαν ιδέαν μία ἐπιστήμη 96^a 30 ἐπιστήμη τῶν ἐναντιῶν ἡ αὐτή 129^a 13 τοῦ κοινοῦ αἱ ἐπιστήμαι 180^b 15 περί τὸ καθόλου αἱ ἐπιστήμαι 180^b 23 ἔχειν τὴν ἐπιστήμην, dist. χρῆσθαι 146^b 32 (cf. 143^a 11) παρὰ τὴν ἐπιστήμην πράττειν 147^a 2 (cf. 145^b 23 +) Σωκράτης φήθη ἐπιστήμην εἶναι τὴν ἀνδρείαν 116^b 5 (cf. 144^b 29)
 ἐπιστημονικός 147^b 13 τὸ ἐπιστημονικόν, dist. τὸ λογιστικόν 139^a 12
 ἐπιστήμων 106^b 5. 147^b 6 ἐπιστήμονι ἔοικεν ὁ μεγαλοπρεπής 122^a 34
 ἐπιστητόν 139^b 23. 25. 140^b 34
 ἐπισφαλεστέρα 155^a 10
 ἐπίταγμα 149^a 31
 ἐπιτακτική 143^b 8
 ἐπιτάττειν 143^b 35. 145^a 9. 11 τὸ ἐπιταχθεὶς 158^a 32
 ἐπιτείνει καὶ ἀνίστι 138^b 23
 ἐπιτερπεῖς μνήμαι 166^a 25
 ἐπιτιμᾶν 114^a 23 +. 168^a 29
 ἐπιτιμήσις 102^b 34
 ἐπιτίμια 113^b 31. 116^a 19
 ἐπιτρέπειν 164^a 21. ^b 15
 ἐπιτυγχάνειν 97^a 3. 146^a 23
 ἐπιφανές 126^a 23 ἐπιφανῶς 125^a 28
 ἐπιχαιρεκακία 107^a 10. 108^b 1
 ἐπιχαιρέκακος 108^b 5
 Ἐπίχαρμος 167^b 25
 ἐπονείδιστος 118^b 2. 119^a 25 ἐπονείδιστοι ἡδοναί 173^b 21
 ἐρᾶν 155^b 3. 158^a 11. 167^a 4 +. 171^a 11. ^b 29 ἐρώμενος 157^a 6. 159^b 16. 164^a 5, 7
 ἐρανισταί 123^a 22. 160^a 20
 ἐραστής, opp. ἐρώμενος 157^a 6, 8. 159^b 15, 17. 164^a 3
 ἐργασία χρημάτων 160^a 16 ἐργασίαι ἀνελεύθεροι 121^b 33
 ἔργον dist. κτήμα 122^b 15 sqq. τὰ τοῦ ἀνδρείου ἔργα 129^b 20 (cf. 104^b 5) ἔργα, coni. πράξεις 97^b 29. 101^b 15 ἔργον ὀφθαλμοῦ 106^a 18 ἀνθρώπου 97^b 24 +. 98^a 7, 13. 106^a 23 (cf. 144^a 6) ἀνδρός, γυναικός 162^a 22 τοῦ φρονίμου 141^b 10 διανοητικοῦ 139^a 29 (cf. ^b 12) ἡ ἀρετὴ πρὸς τὸ ἔργον τὸ οἰκεῖον 139^a 17 ἔργα, dist. ἐνέργειαι 94^a 5 ἔργα σωματικά, ψυχικά 101^b 33 ὁ ἐστὶ δυνάμει, τοῦτο ἐνέργεια τὸ ἔργον μνηύει 168^a 9 τέχνης ἔργον 152^a 19. 153^a 23 τὰ αὐτῶν ἔργον ἀγαπᾶν 120^b 13 τὸ οἰκεῖον ἔργον ἀγαπᾶν 167^b 34 ἔργα πολυχρόνια 123^a 8 (cf. 168^a 16) εὐέχοντα 106^b 10 τὸ ἔργον τοῦ σκυτοτόμου 133^a 9 (cf. 13, 33. ^b 5) ἔργα, opp. λόγοι 168^a 35. 172^a 35. ^b 6. 179^a 21 ἔργον ἐστὶ σπουδαῖον εἶναι 109^a 24 (cf. 25) πρὸ ἔργου εἶναι 113^b 28

- ἐργώδης 102^a 25. 165^a 34. 168^a 24.
 171^a 5
 ὡς ἐρήμης ἀμφισβητεῖν 125^b 17
 κατ' ἔριν γίνεσθαι 155^b 6
 ἐπὶ τῷ Ἑρμαίῳ 116^b 19
 ἐρυθραίνεισθαι 128^b 13
 ἔρως 116^a 13. 171^b 31
 ἐρωτικός 156^b 1. 3. 157^a 13. 164^a 3
 ἐσθής 125^a 30. 127^b 28
 ἐσθλῶν ἅπ' ἐσθλά 172^a 13
 ἔσπερος 129^b 28
 ἐστιᾶν 122^b 23. 123^b 22
 ἔσχατον 143^a 35 ἔσχατος ὅρος 143^a
 36. 147^b 14 τὸ ἔσχατον 141^b 28.
 142^a 24 + conl. ἐνδεχόμενον 143^b
 3 conl. τὸ καθ' ἕκαστον 143^a 29.
 33 τῶν ἐσχάτων τις 146^a 9 τὸ
 ἔσχατον ἐν τῇ εὐρέσει 112^b 19 ἐν
 τῇ ἀναλύσει 112^b 23
 ἐταιρικὴ φιλία 157^b 23. 161^a 25.
 161^b 12, 35. 162^a 10. 171^a 14
 ἐταῖρος 159^b 32. 160^a 2, 5. 161^b 35.
 162^a 32. 164^b 26 + . 165^a 16, 29
 ἔτη πολλὰ βιώσασαι 169^a 23
 τὸ εὖ 105^a 10. 107^a 15. 109^a 29. ^b 25.
 139^a 28. 141^a 25 τὸ αὐτοῦ εὖ
 142^a 9 τὸ εὖ τῷ καλῶς ταὐτό
 143^a 16
 ἐμβουλία 142^a 32 sqq. def. 142^b 32
 ἐμβουλός 141^b 13
 εὐγένεια 99^b 3. 131^a 28.
 οἱ εὐγενεῖς 122^b 31. 124^a 21 ἥθος
 εὐγενές 179^b 8
 εὐγνώμων 143^a 30
 εὐδαιμονεῖν 95^a 20. 97^b 5. 99^b 20.
 111^b 28. 169^b 30. 170^b 18. 178^b
 28, 30. 179^a 1
 εὐδαιμονία 95^a 18 sqq. 144^a 5. 152^b 6.
 153^b 11 + . 160^b 29. 176^a 31 sqq.
 εὐδαιμονία καὶ τὰ μόρια αὐτῆς 129^b
 18
 εὐδαιμονίζειν 96^a 2. 100^a 9, 10. ^b 1.
 101^b 24 τῶν εὐδαιμονιζομένων οἱ
 πολλοὶ 176^b 12
 εὐδαιμονικός 99^b 3. 176^b 16. 177^a 6.
 178^b 23
 εὐδαιμονισμός 127^b 18
 εὐδαίμων 143^b 19. 153^b 14 + opp.
 ἄθλιος 100^b 6. 101^a 7. 102^b 7. 169^b
 3 + ὁ εὐδαίμων βίος 177^a 2 εὐδαι-
 μονέστερος 117^b 10 εὐδαιμονέ-
 στατος 178^a 8. 179^a 31
 εὐδιόλυντοι 156^a 19
 εὐδοκιμεῖν 176^b 13. 181^a 16
 Εὐδοξος 101^b 27. 172^b 9
 εὐεκτικός 129^a 20, 23. 138^a 31. 143^b
 25. 176^a 15
 εὐελπίς 115^b 3. 116^a 4. 117^a 9 +
 εὐεξία 119^a 16. 129^a 19
 εὐεργεσία 124^b 16. 155^a 8. 161^a 12.
 163^a 13. ^b 4. 164^b 31. 180^b 6
 εὐεργετεῖν 163^b 7. 167^b 23. 169^b 12,
 15. 171^a 27 εὐεργετεῖσθαι 120^a
 34. 124^b 9. 163^a 1 + . 167^a 14.
^b 17
 εὐεργέτημα 161^a 16
 εὐεργέτης 163^a 13. 164^b 26. 165^a
 17. 167^b 17 +
 εὐεργετικός 171^b 16
 εὐετηρία 98^b 26. 155^a 8
 εὐζωία 98^b 21
 εὐηκόωτερον 102^b 27
 εὐημερία 99^b 7. 178^b 33
 Εὐηνος 152^a 31
 εὐθαρσῶς ἔχειν 115^a 21
 εὐθηνούντα 100^a 6
 εὐθιήρατος 110^b 14
 εὐίατος 121^a 20. 146^a 33. 152^a 27
 εὐκατάφορος 109^a 15. ^b 2
 εὐκαταφρονήτεροι 127^b 27
 εὐκοινωνήτος 121^a 4
 εὐκόλως 100^b 31
 εὐλάβεια τῶν αἰσχροῶν 121^b 24
 εὐλαβεῖσθαι 127^a 3. ^b 6. 171^b 7, 26
 εὐμετάβολος 100^b 3. 101^a 9. 154^b 30
 εὐμετάπειστος 151^a 14. ^b 6
 εὐνή 118^b 11
 εὐνοεῖν 156^a 4
 εὐνοί 155^b 32 + . 157^b 18. 158^a 7.
 167^a 2 +
 εὐνοία 155^b 33. 166^b 25 sqq.
 εὐνομίαν ποιεῖν 112^b 14
 εὐπάθεια 159^a 21. 171^b 24
 εὐπαρακολούθητος 108^a 19
 εὐπειθής 119^b 7, 12. 180^b 7
 εὐπειστος 151^b 10
 εὐπεπτα κρέα 141^b 18
 εὐπορία 158^b 34. 167^a 16
 εὐπραγεῖν 167^a 16
 εὐπραξία 98^b 22. 139^a 34. ^b 3. 140^b 7
 εὐπραξίαι 100^a 21. 101^b 6
 εὐρεσις 112^a 27. ^b 19. 146^b 8
 εὐρετής 98^a 24
 Εὐριπίδης 110^a 28. 136^a 11. 142^a 2.
 155^b 2
 εὐριπος 167^b 7

εὐστοχία 142^a 33. ^b2
 εὐσυνεσία 142^b 34. 143^a 10
 εὐσύνετοι 143^a 1, 11, 17. 181^b 11
 εὐσχημοσύνη 128^a 25
 εὐσχημων 128^a 7 εὐσχημόνως 101^a 1
 εὐτεκνία 99^b 3
 εὐτραπέλια 108^a 24
 εὐτράπελος 108^a 24. 128^a 10+. 156^a
 13. 157^a 6. 158^a 31. 176^b 14
 εὐτροποι 128^a 10
 εὐτύχημα 100^b 23. 124^a 20, 31. 125^a
 31
 εὐτυχία 99^b 8. 124^a 14. 153^b 22, 24.
 169^b 14. 171^a 21+ οἱ ἐν εὐτυ-
 χίαις 124^b 19 ἀγαθὰ περὶ ὅσα
 εὐτυχία καὶ ἀτυχία 129^b 3
 εὐνέπρβλητον 123^a 17
 εὐφιλοτίμητα 122^b 22
 εὐφύης 114^b 8. 144^b 34
 εὐφυῖα 114^b 12
 εὐχερῶς 120^a 34. 121^a 33. ^b8
 εὐχεσθαι, dist. αἰρεῖσθαι 129^b 5
 εὐχρηστα 181^b 9
 εὐωχία 148^b 23
 ἔφεσις 114^b 6
 ἐφήμερος 96^b 5
 ἐπιστήσας 144^a 23
 ἔχειν, dist. γίνεσθαι 154^a 34 dist.
 χρῆσθαι 146^b 33. 147^a 11
 ἐχθαίρειν 126^b 24. 180^a 22
 ἔχθρα 155^a 26
 ἔχῃς 150^b 9
 ἔφος 129^b 28

 Δί 124^b 16. 165^a 15 Δία 160^b 26
 ζῆλος 105^b 23
 ζημία 132^a 10+. 180^a 5 opp. κέρδος
 132^b 18
 ζημιοῦν 138^a 13 ζημιοῦσθαι 130^a 25
 opp. κερδαίνειν 132^b 14, 18
 ζῆν καὶ ἐνεργεῖν 169^b 31 (cf. 178^b 18)
 τὸ ζῆν κοινόν 97^b 33 def. 170^a 16
 ζῆν πρὸς ἄλλον 124^b 31 εὖ ζῆν
 95^a 19. 98^b 21. 140^a 28 καλῶς ζῆν
 170^b 27 φεύγειν τὸ ζῆν 166^b 13
 ζητεῖν 112^b 20 dist. βουλεύεσθαι
 142^a 31
 ζήτησις 96^a 12. 102^a 13. 112^b 22.
 142^b 14
 ζώη 98^a 1, 13. 100^b 33. 170^a 23, 29
 ἡ κατ' ἐνέργειαν ζώη 98^a 6 ἡ ζώη
 ἐνέργειά τις 175^a 12 φύσει ἀγα-
 θόν 170^b 2

ζῶν 99^b 34. 104^b 35. 118^b 3. 141^a
 32. 155^a 19. 162^a 19. 176^b 3 dist.
 ἄνθρωπος 148^b 16. 170^a 16 τὰλλα
 ζῶα 111^a 26. ^b9. 118^a 17. 141^a 34.
 178^b 28 τὰ λοιπὰ ζῶα 118^a 25.
 119^a 8. 178^b 24 ἀεὶ πονεῖ τὸ ζῶον
 154^b 7

ἡγεῖσθαι 177^a 14 τὸ ἡγούμενον 113^a
 6

ἡδεσθαι, dist. ἡσθῆναι 173^a 34
 ἡδονή 96^b 18, 24. 99^a 15. 101^b 28.
 104^a 23, 34. ^b4+. 107^b 4. 108^b 2.
 109^b 8. 113^a 34. 117^b 25. 118^a 17.
 23. ^b27. 119^a 5+ περὶ ἡδονῆς
 καὶ λύπης 152^b 1 sqq. περὶ ἡδονῆς
 172^a 19 sqq. ἡδοναὶ ἴδια 118^b 21
 σωματικά 104^b 6. 149^b 26. 151^a
 35. 153^b 34+ opp. ψυχικά 117^b
 28 ἀναγκαῖαι, οὐκ ἀναγκαῖαι 150^a
 16 αἱ δι' ἀφῆς καὶ γενέσεως 150^a 9
 καλαὶ 148^a 22 (cf. 151^b 19) ἡδονή
 εἰλικρινὴς καὶ ἐλευθέρως, opp. σω-
 ματικά 176^b 20 τὰ ποιοῦντα ἡδο-
 νήν 147^b 24 οἱ δι' ἡδονὴν φίλοι
 156^a 12 sqq. καθ' ἡδονὴν 156^b 16
 πρὸς ἡδονὴν ἐπαινεῖν 126^b 13 ἡδο-
 ναὶ καὶ λύπαι αἱ ἐν ταῖς ὁμιλίαις
 126^b 30 (cf. 128^b 8)

ἡδὺς φίλος 108^a 27 ὁ ἡδὺς βίος 172^b
 30 ἡ διὰ τὸ ἡδὺ φίλια 157^a 1
 ἡδύ, conl. καλόν, συμφέρον 104^b 32.
 105^a 1 conl. ἀγαθόν 155^b 21. 156^b
 23 opp. τὰληθές 108^a 13. 128^b 7
 τὰ σωματικά ἡδέα 152^a 5 ἡδέα
 φύσει, opp. κατὰ συμβεβηκός 154^b
 16 τὸ παρὸν ἡδὺ διώκειν 146^b 23

ἡδυσμα 170^b 29
 ἡθος 95^a 7. 111^b 6. 121^a 26. ^b6.
 127^b 23. 139^a 1. 155^b 10. 165^b
 6+. 172^a 22. ^b15. 178^a 16, 17.
 180^b 5 δοκεῖ ἕκαστα τῶν ἡθῶν
 ὑπάρχειν φύσει 144^b 4 (cf. 179^b 29)
 κινήσεις τοῦ ἡθους 128^a 11 τοῦ
 ἡθους τὸ κύριον 163^a 23 τοῖς
 ἡθεσι κατελλημμένα 179^b 17 τὰ
 περὶ τὸ ἡθος 127^a 16 τὰ περὶ τὰ
 ἡθη φευκτά 145^a 16 ἡ τῶν ἡθῶν
 φίλια 164^a 12
 ἡθικὴ ἔξις 139^a 34 ἀρετὴ καὶ κακία
 ἡθικὴ 152^b 5 ἡθικὴ φίλια 162^b 23,
 31 τὸ ἡθικόν, opp. τὸ δοξαστικόν
 144^b 15

ἡλίθιος 111^b22. 112^a20. 121^a27.
 122^b28. 123^b4. 125^a23, 28.
 126^a5. 176^b32
 ἡλικία 95^a6. 100^a3. 121^a20. 128^b
 16. 143^b8. 156^a33. 161^a5. ^b34.
 165^a28
 ἡλικιωται 161^a26
 ἡλιξ ἡλικά 161^b34
 μία ἡμέρα 98^a19 τὰς ἡμέρας κατα-
 τριβειν 117^b35
 ἡμιπόνηρος 152^a17
 ἡπαρ 148^b27
 Ἡράκλειτος 105^a8. 146^b30. 155^b4.
 176^a6
 ἡρέμα 150^a28. 169^a23. 175^b11
 opp. σφόδρα 111^a6. 126^b8. 148^a18
 ἡρεμαία ὑπόληψις 146^a1
 ἡρεμία 104^b25. 154^b28
 ἡρωική τις ἀρετή 145^a20
 Ἡσίοδος 95^b9
 ἡσυχία 180^b9
 ἡσύχιοι 116^a9
 δι' ἥτταν 150^a24
 ἡττάσθαι 149^b3. 150^a12, 36. 150^b
 7, 24. 151^a3
 ἐν θαλάττῃ 115^a29 γῆς καὶ θαλάτ-
 τῃς ἄρχειν 179^a4
 θαλάττιοι 115^b1
 Θαλῆς 141^b4
 θάνατος 115^a11 +. 116^b20, 22. 117^b
 7, 11. 128^b13 conl. δεσμός
 131^a8
 θαρραλέος 117^a12, 13. 151^b8 τὰ
 θαρραλέα 115^b10, 17. 117^a32
 θαρρεῖν 103^b17. 106^b18. 107^b2, 4.
 115^a23. ^b19 +. 117^a11
 θάρρη 107^a33. 115^a7. 117^a29 θάρ-
 σος 105^b22
 θαυμάζεσθαι 123^a26
 θαυμαστικός 125^a2
 θαυμαστός 122^b17. 129^b29. 147^a9.
 150^b8. 176^a20. 177^a25 περιτ-
 τὰ καὶ θαυμαστὰ εἶδέναι 141^b6
 θέαμα 99^a9
 θεάσθαι ἐκ πονηροῦ 167^b27 τεθεα-
 μένος 97^a10. 180^b17
 θεατής 98^a31
 ἐν θεάτροις τραγματιάζειν 175^b12
 θεῖος 94^b10. 99^b16, 17. 101^b24,
 27. 102^a4. 141^b1. 145^a20, 27.
 153^b32. 177^a15, 16. ^b28 θεία
 μοῖρα 99^b10 αἰτία 179^b22

θεμιστεύων 180^a28
 Θέογνις 170^a12. 179^b6
 Θεοδέκτου ὁ Φιλοκτήτης 150^b9
 θεόπεμπος 99^b15
 θεός 96^a24. 101^b30. 145^a26. 154^b
 26. 159^a5. 166^a22 θεοὶ 101^b19,
 23. 122^b20. 123^a10. ^b18. 134^b
 28. 137^a28. 145^a23. 158^b35.
 159^a7. 160^a24. 162^a5. 164^b5.
 178^b8 +. 179^a25 θεῶν δώρημα
 99^b11
 θεόσδοτος 99^b12
 θεοφιλέστατος 179^a24, 30
 θεραπεία 155^a13. 157^a10. 178^b35
 θεραπεύειν 102^a19. 163^b18. 167^a18.
 179^a23. 181^b4 θεραπεύεσθαι 105^b
 17. 157^a8
 θεραπεύματα 181^b3
 θερμαίνεσθαι 113^b28
 θερμασία 118^b6
 θερμός 113^a29. 176^a14
 θερμότης καὶ ταχυτής 149^a30
 θέσιν διαφυλάττων 96^a2
 Θέτις 124^b15
 θεωρεῖν 139^a7. 140^a11. 141^a25.
 143^b19. 153^a20 +. 169^b33. 170^a
 2. 177^a33. ^b2. 178^b3, 34. 181^b
 18, 20 conl. πράττειν 100^b19
 = χρῆσθαι ἐπιστήμῃ 146^b34 θεω-
 ρῆσαι καὶ γινώσκειν 179^b1 αἱ ἀπὸ
 τοῦ θεωρεῖν καὶ μαρθάνειν ἡδοναί
 153^a22 (cf. 1) ἔξω τοῦ θεωρεῖν
 γενέσθαι 139^b22 τὸ κρίνον ἢ θεω-
 ροῦν 175^a1
 θεωρήματα 166^a26. 175^a15
 θεωρητικός, conl. τεχνικός 180^b21 ὁ
 θεωρητικὸς βίος 95^b10. 96^a4 θεω-
 ρητικὴ διάνοια 139^a27 ἐνέργεια
 177^a18, 28. ^b19. 178^b7, 22
 θεωρία 122^b17. 174^b21. 178^b5 +
 θεωρίας ἐνεκα 103^b26
 τὸ θῆλυ, opp. τὸ ἄρρεν 150^b15
 θηρίον 150^a8. 154^a33 θηρία 116^b
 25, 32. 141^a27. 144^b8. 152^b20.
 153^a28, 31 θηρίον οὐκ ἔστι κακία
 οὐδ' ἀρετὴ 145^a25 (cf. 139^a20.
 149^b31)
 θηριότης, dist. κακία, ἀκρασία 145^a17.
 149^a1. 150^a1
 θηριώδης 118^b4. 149^a6 +. ^b29 ὁ
 θηριώδης 145^a30 θηριώδης ξίς
 145^a25. 148^b19, 24 δειλία 149^a
 8 (cf. 6) ἡδονή 118^a25

θησαυροῦ εἴρεσις 112^a 27
 θητικοί 125^a 2
 θιαστωῶν κοινωνίαι 160^a 19
 θίζαι βουλόμενος πατάξειεν ἄν 111^a 14
 θλίβει καὶ λυμáινεται 100^b 28
 ὁ τεθνεώς 100^a 15 + . 115^a 27
 θνητὰ φρονεῖν 177^b 32
 θρασύδελτοι 115^b 32
 θρασυνόμενοι 115^b 33
 θρασὺς 104^a 22. 107^b 3. 108^b 19, 25. 115^b 29 + . 151^b 7
 θρασύτης 108^b 31. 109^a 1, 9
 θρεπτική ζωή 98^a 1 τὸ θρεπτικόν 102^b 11. 144^a 10
 θρηνητικός 171^b 10
 θρίξ 161^b 23 τριχῶν τίλσεις 148^b 27
 θύειν 134^b 22, 23. 165^a 15
 θυμιαμάτων ὄσμα 118^a 10
 θυμειδής 116^b 26
 θυμός 105^a 8. 111^b 11 + . 116^b 23 + . 147^a 15. 149^a 3, 26 + ἀκρατής θυμοῦ 145^b 20. 147^b 34. 148^b 13
 τὸν θυμὸν κατέχειν 126^a 21 τὰ διὰ θυμόν 111^a 25 sqq. 118. 135^b 21
 τὰ ἐκ θυμοῦ οὐκ ἐκ προνοίας κρίνεται 135^b 26
 θυμώδης 149^b 14
 θύραι 129^a 31. 149^b 12
 θυσίαι 122^b 20. 160^a 23, 25 θυσίας ἐνεκα καὶ συνουσίας 160^a 20
 ιατός 150^b 32
 ιατρεία 152^b 32. 154^a 28. 112 ιατρείαι 104^b 17. 154^a 30, 34
 ιατρεύειν 97^a 13. 137^a 24. 154^b 18
 ιατρικός 97^a 10. 181^a 2 ιατρική 94^a 8. 96^a 33. 97^a 17, 19. 102^a 21. 104^a 9. 112^b 4. 138^a 31. 131. 141^a 32. 143^a 3. 127, 33. 144^a 4. 145^a 8. 180^b 8, 27
 ιατρός 97^a 12. 102^a 21. 105^b 15. 112^b 13. 114^a 16. 127^b 20. 133^a 17. 137^a 17. 148^b 8. 164^b 24. 174^b 26. 180^b 14 +
 ιδέα 99^b 4. 129^a 29. 167^a 5 ιδέα Platonis 96^a 17 sqq.
 ιδιογνώμονες 151^b 12, 13
 ἴδια (αἰσθητά) 142^a 27
 ἰδιῶται 121^a 18 opp. δυνάσται 179^a 6 opp. ἀλλοτρίαι 116^b 13
 ἱερόν 123^a 10 ἱερὰ συλᾶν 122^a 6
 Ἰλιον 139^b 7

ἱππική 94^a 11 ἱππικά ὄργανα 94^a 11
 ἵππος 98^a 2. 99^a 9. 132. 106^a 19. 161^b 2. 176^a 6
 ἰσάζειν 132^a 7, 10. 133^b 16. 154^b 24. 158^a 35. 162^b 3. 163^b 33 ἰσάζεσθαι 133^a 14 + . 15. 10. 159^b 2
 ἰσάριθμα 156^a 7
 ἰσαχῶς τῷ ὄντι λέγεσθαι 96^a 23
 ἰσόρροπος 164^b 4
 ἴσοι, conī. ἐλεύθεροι 134^a 27 ἴσοι οἱ ἐν τῷ τιμήματι 160^b 18 τὸ ἴσον, opp. τὸ πλεῖον, τὸ ἔλαττον 106^a 27 + . 131^a 12 opp. τὸ μείζον, τὸ ἔλαττον 108^b 15 (cf. 30). 153^b 6
 τὸ κατ' ἀξίαν, opp. τὸ κατὰ πῶσόν 158^b 30 τὸ ἴσον = τὸ δίκαιον 129^a 34. 130^b 9 sqq. 131^a 11 sqq. παρὰ τὸ ἴσον εἶναι 136^a 3
 ἰσότης 131^a 22. 133^b 4, 18. 158^b 1, 28. 162^a 35. 162 ἰσότης λόγων 131^a 31 κατ' ἰσότητα, opp. κατ' ἀναλογίαν 132^b 33 ἰσότης τοῦ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι 134^b 15 φιλότης ἰσότης 157^b 36. 168^b 8 (cf. 159^b 1)
 ἐσττικός οὐδὲν ἔχειν 104^a 4 στήσεται κακεῖ 142^a 29
 ἰσχύειν 105^b 3. 116^b 15. 179^b 8, 24
 ἰσχυρίζεσθαι 124^b 23
 ἰσχυρογνώμονες 151^b 5, 12
 ἰσχυρός 99^a 4. 101^b 16. 104^a 33. 144^b 10. 146^a 5 ἰσχυρὰ ἐπιθυμία 146^a 3, 10 ἡδονή 150^b 7. 154^b 14
 λύπη 148^a 22 τὸ ἰσχυρὸν ἔχειν 180^a 19 ἰσχυρῶς 144^b 11
 ἰσχύς 104^a 14 + . 140^a 28. 180^a 18
 ἰτητικώτατον 116^b 26
 ἰχθύς 141^a 23
 καθαριότης 176^a 1. 177^a 26
 καθεῦδεν 95^b 32. 178^b 19 ὁ καθεύδων 99^a 1. 147^a 13. 17. 176^a 34
 καθόλου 107^a 28. 137^b 13 + . 139^b 29. 147^a 4. 113, 14 opp. καθ' ἑκαστα 104^a 5. 135^a 6, 8. 141^b 15. 143^b 5
 opp. ἐπὶ μέρους 107^a 30 opp. κατὰ μέρος 147^a 3 opp. τινί 180^b 8 περὶ τῶν καθόλου ὑπόληψις ἡ ἐπιστήμη 140^b 31 (cf. 180^b 22) ὁ καθόλου ὁρος 147^b 14 λόγος 104^a 5 ἡ καθόλου ἄγνοια 110^b 32 δόξα 147^a 25, 32 πρότασις 147^a 3 τὸ καθόλου (scil. ἀγαθόν) 96^a 28 sqq.

καιρός 96^a32 κατὰ τὸν καιρόν 110^a14

κακηγορεῖν 129^b23

κακηγορία 131^a9

ἡ κακία φθαρτικὴ ἀρχῆς 140^b19 αἰ τοῦ σώματος κακίαι 114^a22

κακολόγος 125^a8

κακοπαθεῖν 96^a1. 176^b29

κακοποιεῖν 114^b4

κακοποιός 125^a19

κακὸς ἱατρὸς καὶ κακὸς ὑποκριτῆς 148^b8 τὸ κακὸν τοῦ ἀπίρου 106^b29
ἐαυτὸ ἀπολλυσι 126^a12 τὸ μείον
κακόν 129^b12 κακῶς εἰπεῖν 130^a18

κακουργεῖν 114^a6

κακουργία 165^b12

κάλλος 99^b3 conl. μέγεθος 177^b17
τὸ κάλλος ἐν μεγάλῳ σώματι 123^b7

καλοκαγαθία 124^a4. 179^b10

καλὰ κάγαθα 99^a6 ἀγαθαὶ καὶ καλαὶ
πράξεις 99^a22 κάλλιστοι καὶ ἱσχυρότατοι 99^a4 μεγάλα καὶ καλὰ 101^a13
καλόν, dist. συμφέρον, ἥδύ 104^b32 τὸ ἀπλῶς καλόν 136^b22
τὸ καλὸν τέλος τῆς ἀρετῆς 115^b12 (cf. 122^b6) καλῶς
ἔχον synon. δέον 121^a1

Καλυψώ 109^a31

κάμνειν 164^b23. 175^a4 ὁ κάμνων 150^b5
οἱ κάμνοντες 105^b15. 152^b33. 173^b24 οἱ κεκμηκότες 101^a35. ^b6

κανονίζειν 105^a4

κανὼν 137^b30 + conl. μέτρον 113^a33

ὁ Καρκίνου Κερκίνων 150^b10

κάρπιμα, opp. ἄκαρπα 125^a12

καρπῶν συγκομιδαί 160^a26

καρτερεῖν 150^a34

καρτερία 145^a36. ^b8. 150^b1

καρτερικός 145^b15. 146^b12. 147^b22. 150^a14. 33 καρτερικῶς 179^b33

καταβέβληνται 96^a10

καταδέεσθαι 159^a2

κατάκλισις 165^a28

καταλλάττεσθαι 117^b20. 158^b3

κατανοεῖν 175^a33

καταπέλτης 111^a11

καταπλήξ 108^a34

κατασκευαί 122^b20

κατασμικρίζοντες 163^a14

καταφάναι 139^b15

καταφανής 116^a2. 174^a13

κατάφασις 139^a21

καταφεύγειν 105^b13. 132^a20. 176^b12. 20

καταφρονεῖν 104^b1. 124^b4, 5 καταφρονούμενοι 172^a36

καταφρονητικός 124^b29

καταφυγή 155^a12

κατηγορούμενον 96^b32

κατηγορία 96^a29, 32

κατήκοον 102^b31

κατοκώχιμον 179^b9

κατορθοῦν 98^b29. 106^b31. 107^a14. 142^b30 κατορθοῦσθαι 106^b26

κατορθωτικός 104^b33

καῦσις καὶ τομὴ 137^a15

καχεξία 129^a20, 22

κελεύειν 139^b24. 138^a7. ^b31. 149^b12

Κελτοί 115^b28

κενὴ ὄρεξις 94^a21 κεναί 116^b7

κεντήσαι, dist. τρώσαι 135^b16

κεραμείς 155^a35

κερδαίνειν 122^a11, 12. 130^a24 + . 132^b14, 18

κέρδος 117^b20. 122^a3, 8. 127^b17 + . 130^b4. 132^a10 + . ^b12, 18. 148^a26. 163^b3, 5. 164^a19 ἀκρατῆς

κέρδους 145^b20. 147^b33. 148^b14

κεστὸς ἱμάς 149^b16

ἐπὶ κεφαλαίον 107^b14 ἐν κεφαλαίῳ 109^b12

κεφαλὴν ἔχουσα ἐπιστήμη 141^a19

κῆδη 165^a20

κιθαριστής 98^a9 + . 103^a34. ^b9

κιθαρωδός 164^a15

κίμβικες 121^b22

κινεῖ οὐθὲν διάνοια αὐτῇ 139^a36 ἀρχὴ τοῦ κινεῖν 139^a36 (cf. 147^a35)

κινεῖσθαι, dist. διακεῖσθαι 106^a5 dist. ἡδεσθαι 174^b8 κινούμενα

τὰ δίκαια ὁρώσιν 134^b27

κίνησις 173^a31. 174^a19 + ἀτελής, τελεία 174^a22, 28 opp. ἀκίνησία,

ἡρεμία 154^b27, 28 conl. γένεσις 173^a29, 30. 174^b13 τὰ ἐν

κινήσει 112^a23 κίνησις (τῆς ψυχῆς) 102^b9 τοῦ ἥθους 128^a11

dist. ξῆσις 152^b28. 154^a13 κίνησις ἑβραεῖα τοῦ μεγαλοψύχου

125^a13. 128^a12

κινητός 134^b29, 32

- κίσηρις 111^a 13
κίονος βράβδωσις 174^a 24
κλεις 129^a 30
κλέπτῃς 134^a 18, 22
κληρονομία 153^b 33
κληρωτὸς βασιλεύς 160^b 6
κλίνῃ 133^b 24 +
κλοπή 107^a 11, 131^a 6
κνήμης ἔγγιον γόνυ 168^b 8
κοινός, opp. ἴδιος λόγος 148^a 1 κοι-
νότεροι, dist. ἀληθινότεροι λόγοι
107^a 30 κοινὸς βίος 162^a 9 (cf.
19) κοινὰ τὰ φίλων 159^b 31.
168^b 8 τὰ κοινὰ 123^b 5, 163^b 8
τὸ κοινόν 122^b 21, 130^b 26, 162^a
29, 163^b 7, 167^b 13 τὰ κοινῇ
δόξαντα 167^a 28 τὸ κοινῇ συμφέ-
ρον δίκαιον 160^a 14 κοινῇ κατη-
γορεῖσθαι 96^b 32 κοινόν τι καθό-
λου 96^a 28 κατὰ μίαν ἰδέαν 96^b
25 τοῦ κοινοῦ αἰ ἐπιστῆμαι 180^b
15
κοινότης ἀπάντων 165^a 30
κοινωνία 130^a 2, 133^a 17, 24, ^b6 +,
135^b 12, 159^b 27 +, 160^a 9 +,
^b24, 161^b 11, 162^a 20, 163^a 31,
164^a 20, 171^b 32 πολιτικῇ 129^b
19, 160^a 9 + ἀλλακτικῇ 132^b 31
κοινωνία λόγῳ καὶ πράξεων 108^a
11, 128^b 6
κοινωνικαὶ φιλῖαι 161^b 14
κοινωνός 130^a 5, 133^b 3, 134^a 26
κολάζειν 113^b 23 +, 119^b 3, 12, 132^b
30, 180^a 12
κόλαξ 108^a 29, 121^b 7, 125^a 2, 127^a
10, 159^a 15, 173^b 32
κόλασις 104^b 16, 109^b 35 conl.
τιμωρία 126^a 28, 180^a 9
κολοιδὸν ποτὶ κολοιδόν 155^a 34
κομιδῆς ἔνεκα 167^b 31
κοσμιότης 109^a 16
κόσμος 112^a 22, 141^a 22, ^b1 ἡ
τοῦ κόσμου κίνησις 173^a 33 κόσ-
μος τῶν ἀρετῶν 124^a 1 (οἴκου)
123^a 7
κομφίζονται 171^a 29, 33
κοῦφα κρέα 141^b 18
κράσις 154^b 13
κρατεῖν 145^b 24, 149^a 2, 150^a 12, 35,
151^a 22, 24, 168^b 34 κρατεῖσθαι
145^b 35, 148^a 29, 149^a 2 +
κρέα 141^b 19, 148^b 23
κρεῖττων 116^b 21, 150^a 12, 177^a 6,
^b26 κρεῖττον 133^a 13, 137^b 11,
145^b 32, 172^b 31, 173^a 5 κρά-
τιστος 116^b 12, 117^a 13, 129^b 26,
172^b 11, 174^b 19, 29, 176^b 22,
177^a 13, 19, ^b34, 178^a 5, 180^a
29
κρηπίδος ποίησις 174^a 26
Κρητῶν καὶ Λακεδαιμονίων νομοθέται
102^a 10
κρίνειν 94^b 27, 99^a 23, 109^b 8, 111^b
6, 113^a 4, 12, 30, 114^b 7, 128^a
12, 135^b 26, 136^b 32 +, 143^a 14,
173^a 18, 175^a 31, 179^a 16, 19,
181^a 18, 20, ^b1 + τὸ κρίνον ἢ
θεωροῦν 174^b 34
κρίσις 119^b 24, 134^a 31, 136^b 33,
143^a 20, 159^a 24 κρίσις τῶν
χυμῶν 118^a 28 ἐν τῇ αἰσθήσει ἡ
κρίσις 109^b 23, 126^b 4
κριτής 94^b 28
κριτικός 143^a 10, 23, 30
κτησάμενοι, opp. παραλαβόντες 120^b
11
κτῆμα 120^b 1, 122^b 15, 134^b 10, 16
κτῆσις 98^b 32, 120^a 9, ^b26, 176^b 11
κτητὸν 96^b 34, 97^a 1
κυβερνητικῇ 104^a 10, 112^b 5
κυβευτής 122^a 7
κύκλου τὸ μέσον 109^a 25 τὰ κύκλω
117^b 2
κυκλωπικῶς 180^a 28
κύματα 115^b 27
κυμνοπρίστης 121^b 27
κυριεύων 160^b 35
κύριος 110^a 3, 6, 113^b 32, 114^a 3,
32, ^b32, 116^a 33, 129^b 16, 139^a
18, 147^a 26, ^b10, 178^a 34 τὸ κύ-
ριον 163^a 23, 178^a 3, 179^a 20 τὸ
κυριώτατον 168^b 30, 31 τὰ κυριώ-
τατα 111^a 8, 145^b 6 κυρία ἀρετῇ
144^b 4, 17 κυριωτάτῃ ἐπιστήμῃ
94^a 26 ἡ κυρίως ἐπιστήμη 147^b
15 κυρίως ἀγαθός 144^b 7, 31
κυρίως synon. πρώτως 157^a 31
opp. δευτέρως 176^a 28 κυριώτατα,
conl. μάλιστα 98^b 14
τὸ κυρτὸν καὶ τὸ κοῖλον 102^a 31
κύνος ἡδονή 176^a 6 κύνες 118^a 18,
149^a 28
κωλυτικά 96^b 12
κωμωδία αἰ παλαιαὶ καὶ αἰ καιναὶ 128^a
22
κωμφοδοὶς χορηγῶν 123^a 23

λαβεῖν, opp. φυγεῖν 112^a3
 λαγῶν ὄσμαι 118^a18
 λαθραῖα συναλλάγματα 131^a6
 Λακεδαιμόνιοι 102^a11. 112^a29. 167^a31. 180^a25
 Λάκωνες 117^a27. 124^b16. 127^b28. 145^a28
 λαμπρύνεσθαι 122^a33. 123^a22
 λανθάνειν 109^b20. 124^b27. 129^a28. 139^b22. 150^b36 ἀντιφίλησις οὐ λανθάνουσα 156^a8 (cf. 155^b34 +. 166^b31)
 λέγειν, dist. πιστεύειν 142^a20 τὰ λεγόμενα 98^b10. 145^b20. 152^b23. 171^a11
 λειτουργία 163^a29. 167^b12
 λέξις στάσιμος 125^a14
 Λεσβία οἰκοδομία 137^b30
 λευκότης 96^b23
 λέων 118^a20
 λήθη 100^b17. 135^b31. 140^b29. 157^b12
 λήκυθος 123^a14
 λῆμμα 122^a10
 ληπτικός 120^b15. 121^a32
 ληστὴς 122^a7. 134^a19. 164^b34
 λῆψις v. δόσις
 λίθος 103^a20. 111^a13. 114^a17. 137^b31. 174^a23
 λιθουργός 141^a10
 λογίζεσθαι 175^b18, 19 conl. ζητεῖν 142^b15 = βουλεύεσθαι 139^a13 εὖ λογίζεσθαι 140^a30
 λογικαὶ ἀρεταὶ 108^b9
 λογισμός 111^a34. 119^b10. 141^b14. 142^b19. 145^b11. 12. 146^a33. 149^b35. 150^b24 ἐκ λογισμοῦ καὶ λόγου 117^a21
 λογιστικόν 139^a12, 14
 λόγος 102^b15 +. 104^a1 +. ^b23. 105^b13. 107^a1. 109^b21. 112^a16. 117^a21. 119^b11 +. 131^b21. 134^a35. 139^a24. 142^a26. 144^b32. 145^b14. 149^a26, 32. ^b1, 3. 150^b28. 151^a1, 17, 29 +. ^b10, 26. 180^a21 λόγοι δικανικοὶ 181^a4 λόγος, conl. βίος 127^a24. ^b2 conl. πρᾶξις 108^a11. 127^a20. 128^b5 conl. πράγματα 126^b11 conl. διάνοια 176^b12 ἡ περὶ τὸν λόγον ἐνέργεια 175^b6 (cf. 4) λόγοι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τὰς ἀρχὰς 95^a31 σοφιστικὸς λόγος 146^a23 λόγος

δ' ἐνεκά τινος 139^a32 ὁρθὸς λόγος 103^b33. 138^b34. 147^b3 = φρόνησις 144^b28 κατὰ λόγον 95^a10. 98^a7. 101^a17. 169^a5 κατὰ τὸν λόγον 119^b15 κατὰ τὸν ὁρθὸν λόγον 103^b32. 138^b25. 144^b23, 26. 151^a22 παρὰ λόγον 167^b19 παρὰ τὸν λόγον 102^b17, 24. 148^a29. 151^b35. 152^a3 παρὰ τὸν ὁρθὸν λόγον 138^a10. 147^b31. 151^a12, 21 βνευ λόγου 142^b3, 12 μετὰ λόγου 98^a14. 140^a4 +. ^b5, 28, 33. 144^b30. 169^a1 μετὰ λόγου ἀληθοῦς, ψευδοῦς 140^a10, 22 μετὰ τοῦ ὁρθοῦ λόγου 144^b27 ὡς ὁ λόγος 115^b12. 117^a8 ὡς ἂν ὁ λόγος 115^b19 ὡς ἂν ὁ λόγος τάξη 125^b35 (cf. 119^b8) ὡς ὁ ὁρθὸς λόγος 119^a20. 138^b29 ὡς ἂν ὁ ὁρθὸς λόγος προστάξη 114^b29 ὡς ὁ λόγος ὁ ὁρθὸς λέγει 138^b20 ἐπιπειθὲς λόγῳ, opp. ἔχον καὶ διανοούμενον 98^a5 (cf. 102^b31) τῷ λόγῳ πειθαρχεῖν 180^a12 ὁ τὸν λόγον ἔχων 138^b22 λόγον ἔχειν 98^a3. 102^a28. ^b32. 103^a2 λόγου μετέχειν 102^b14, 25, 30 τὸ λόγον ἔχον τῆς ψυχῆς 102^b15 τὸ λόγον ἔχον μέρος 138^b9. 139^a4 + ἔχειν τινα λόγον 95^a30 λόγου τυγχάνειν 95^b21 ὑπὸ λόγου καὶ δόξης ἀκρατεῦσθαι 147^b1 τῷ λόγῳ δύο 102^a30 κατὰ τὸν λόγον ἐγγὺς εἶναι 15^a13 ὁ κοινός, ὁ ἴδιος λόγος 148^a1 ὁ τοῦ ἀνθρώπου λόγος 96^b1 (cf. 21 sqq.) ἰσότης λόγων 131^a31 (cf. ^b4, 30) λόγους τὰς ἀρετὰς φέτο Σωκράτης 144^b29

λελογχωμένον δόρυ 111^a13
 λοιδορεῖν 128^a31
 λοιδορήμα 128^a30
 λυσάμενος 164^b34
 λυμαίνεσθαι 100^b28. 175^b15
 λῦμαι, conl. φοβαί 176^a21
 λύπη ἐξίστησι καὶ φθείρει τὴν φύσιν 119^a23 (cf. 29) v. ἡδονή
 λύσις 146^b7. 153^b5
 λυσίτελές 157^a16
 λυτροῦσθαι 134^b22. 164^b34 λυ-
 . τρωτέον 165^a1
 λωποδύτης 122^a7

μαθηματικός 94^b26. 102^b33. 131^b13. 142^a12, 17 μαθηματικαὶ ζητήσεις 112^b22 ἡδοναὶ 173^b17 τὰ μαθηματικά 142^a28. 151^a17
μάθησις 99^b15, 19
μαθητὸν 99^b9. 139^b26
μαινόμενος 111^a7. 112^a20. 115^b26. 147^a13. 149^b35
μακαρίζειν 100^a4, 16, 33. 101^b24, 27
μακάριος 98^a19. 99^b18. 100^a33. 116^a+. 101^a7, 19. 113^b15, 16. 153^b7. 157^b21. 158^a22. 169^b4+. 170^a2, 8, 27, 28. 114. 177^b23. 178^b9, 26. 179^a2 conī. τέλειος 176^a27 τὸ μακάριον 99^b2. 100^b29. 101^b5 μακαρίως 100^a22
μακαριότης 178^b22
μαλακία 116^a14. 145^a35. 150^a31. 153^b15
μαλακός 147^b23. 148^a12. 150^a14, 33. 152^b17
τὸ μᾶλλον καὶ [τὸ] ἥττον δέχεσθαι 155^b15. 173^a17, 24 ἐπιδέχεσθαι 155^b13 τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον 115^b10. 173^a27
μανθάνειν 94^b1. 103^a32. 114^b10. 143^b33. 164^a25 = συνιέναι 143^a12+ conī. θεωρεῖν 153^a22, 23
μανία 147^a17. 148^b25. 149^a12
μανότης σαρκὸς 129^a22
μαντευόμεθα 95^b26
μάντις 127^b20
ἐν τῷ Μαργίτῃ 141^a14
μαρτυρία φανερά 104^a13
μαστιγοῦσθαι 115^a24
μάταιος 94^a21. 96^b22 dist. κακός 127^b11 ματαίως 95^a5
μάχην περιτίθηναι 180^b10 μάχαι 131^a23. 162^b9. 177^b11
μάχιμος 116^b14. 117^a7
μεγαλοκίνδυνος 124^b28
μεγαλοπρέπεια 107^b17. 122^a18 sqq. 125^b3
μεγαλοπρεπής 107^b17. 122^a27+
μεγαλοπρεπώς 123^a17
μεγαλοψυχία 107^b22, 26. 123^a34 sqq. 125^a33, 34. 123^b2+
μεγαλόψυχος 100^b32. 123^b2+
οἱ Μεγαροὶ (scil. χορηγούντες) 123^a24
μέγας, dist. μέτρος 124^b19 τὸ μέγα τοῦ μεγαλοπρεποῦς 122^b12 τὸ

μέγα ἔργον 122^b16 τὸ ἐν τῷ ἔργῳ μέγα 123^a13 τὸ ἐν ἐκδότῃ ἀρετῇ μέγα 123^b30 τὸ ἐν μεγάλῳ μέγα 123^a12 μέγα τι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦς 95^a25 μεγάλα, conī. καλὰ 101^a13. 110^a21 (cf. 178^b2) conī. ὀνομαστά 124^b25 μέγιστος, conī. κάλλιστος 114^b9. 115^a31 conī. ἐντιμότητος 122^b35 (cf. 123^b16 sqq.)
μέγεθος 122^a24. 112, 32. 117^b17
μεγέθει καὶ μικρότητι 100^b23. 164^b29 τῷ μεγέθει 115^b9. 122^a22, 32. 123^b13 ἐν μεγέθει 122^a23. 118. 123^b6. 167^a29 γεωμετρία περὶ μεγέθι 143^a4
μέθοδος 94^a1. 111. 98^a29. 129^a6
μεθύειν 110^b26. 113^b31
μεθύσκεσθαι 113^b32. 117^a14. 151^a4
μεταγχολικός 150^b25. 152^a19, 28. 154^b11
μελετᾶν 114^a8
μέλι 137^a14
μελλήτης 124^b25
μέλη 118^a8. 170^a10. 175^a14 παρὰ μέλος 123^a22
μέμψειν 162^b5 (cf. 18)
μερίσασθαι 137^a2
μεριστὸν 102^a30. 130^b32. 174^b11
Μερόπη 111^a12
μέρος αὐτοῦ 134^b11 ὀργανικά μέρη 110^a16 (cf. 118^b8) μέρη ψυχῆς 138^b9. 139^a4 μέρος ἀρετῆς, κακίας 130^a9, 10. 144^a5 ἐπὶ μέρους, opp. καθόλου 107^a31 ἢ ἐν μέρει ἀρετῆς δικαιοσύνη 130^a14 ἢ ἐν μέρει δικαιοσύνης, ἀδικία 130^b16 κατὰ μέρος ἀκρατής 147^b20 ἢ κατὰ μέρος ἀδικία 130^a15 sqq. τὰ κατὰ μέρος ἀδικήματα 138^a24 αἱ κατὰ μέρος ἐπιστήμαι 143^a3 μέρη (κινήσεως?) 174^a22 ἐν παιδιᾷς μέρει 128^a20
μεσίδιοι 132^a23
ὁ μέσος, opp. οἱ ἄκροι 107^b32. 108^a5+. 124 ἡ μέση χώρα 107^b32 ἐξίς 108^b16. 109^b24. 126^b5+. 128^a16 διάθεσις 108^b14 τὸ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως 106^a28 sqq. κατὰ τὸ πρᾶγμα, πρὸς ἡμᾶς 106^a34 sqq. τὸ μέσον 108^b28+. 109^a23+. 121^a21 synon. τὸ δέον 121^b12 τὸ μέσον

- ζημίας καὶ κέρδους 132^a19 μέσον
 ἐστὶν ἢ δικαιοσύνη 133^b33 μέσος
 ὅρος 142^b24 τὸ μέσον κύκλου 109^a
 25 πρὸς τοὺς μέσους μέτριος 124^b
 20 μέσως ἔχειν 105^b28. 116^e6.
 119^a11
 μεσότης 104^a26. 106^b12+. 107^a
 33+. 108^a15+. 133^b32 ἐν
 μεσότητι οὐσα 106^b36
 μεταβάλλειν 121^a24. 133^a31. 151^b
 9. 160^b21. 173^b2
 μεταβολή 100^a4, 24. ^b1. 154^b28,
 31. 156^b1
 μετάδοσις 133^a2 (cf. 10)
 μετακινήσαι 152^a30
 μεταμέλεια 110^b19, 22. 111^a20.
 166^b12
 μεταμελόμενος 110^b23
 μεταμελητικός 150^a21. ^b29, 30
 μεταπίεσαι 179^b28 μεταπίεσθαι
 146^a34. ^b1. 151^b14
 μεταπίπτειν 156^a35. ^b4. 157^b10
 μεταρρεῖ ὥσπερ εὐριπὸς 167^b7
 μεταρρυθμίσαι 179^b16
 μεταφέρειν 119^b3. 137^b1. 167^a10
 κατὰ μεταφοράν 115^a15. 138^b5.
 149^a23. ^b32
 μέτεστι 122^b31. 137^a26
 μέτριος 110^a23. 124^b20. 125^b13
 synon. ἐπιεικής 136^b20 τὸ μέ-
 τριον 96^a25, 33 μέτρια κεκτη-
 μένος 179^a12 (cf. 5) μέτρια καὶ
 μικρά 125^b5 μετρίως 119^a14, 17.
 121^a2. 124^a6, 15. 127^b30. 179^a
 10
 μέτρον 133^b16. 163^a17, 22. 166^a12.
 170^b30. 176^a18 conl. κανών
 113^a33 κοινὸν μέτρον 164^a1
 μέτρα οἰνηρὰ καὶ σιτηρὰ 135^a1, 2
 τὸ μή, opp. τὸ ναί 113^b8
 μηδέτερος 157^a18. 173^a8, 11
 μήκος τέλειον 177^b25
 μήλων ὅσμαι 118^a10
 μήτηρ 148^b26. 159^a28. 161^b27.
 165^a25. 166^a5, 9
 μητρική τίμη 165^a27
 μητροκτονῆσαι 110^a29
 μαιφόνος 177^b10
 μικροκίνδυνος 124^b7
 μικροπρεπής 122^b8. 123^a27
 μικροπρέπεια 107^b20. 122^a30
 οἱ μικροὶ οὐ καλοὶ 123^b7 ἐν μικρῷ
 ἀπολεῖ 123^a29
 μικροψυχία 107^b23. 125^a33
 μικρόψυχος 123^b10, 24. 125^a17, 19
 μικτός 110^a11. 128^b34. 171^a35.
 172^b30 μικταὶ ἡδοναὶ 173^b23
 Μιλήσιοι 151^a9
 Μίλων 106^b3
 μισοῦνται 166^b12
 μισητόν 100^b35. 118^b25. 128^a28.
 176^a12
 μισθός 134^b6. 164^a27, 33. 179^b5
 μίσθωσις 131^a4
 μίσος 105^b22
 μῦα 106^b1, 2. 133^b23, 24. 134^b22
 μνεία 145^a34. 105^b33
 μνήμη, conl. φαντασία 147^b5 μνήμαι
 166^a25. 168^a14, 17. 173^b18
 μνημονεύειν 124^b12 conl. ὄραν,
 εἰδέναι 174^a6
 μνησικάκος 125^a3
 μοῖρα 99^b10
 μοιχεία 107^a11. 131^a6
 μοιχεύειν 107^a16. 129^b21. 130^a29.
 132^a3. 134^a22. 138^a25
 μοιχός 117^a1. 134^a19, 22
 μολιβδίνος κανών 137^b30
 μοναδικὸς ἀριθμὸς 131^a30
 μοναρχία 160^b1, 11
 μόναρχοι 115^a32
 μονάδος οὐκ ἔστι γένεσις 174^b12
 μοναχῶς 106^b31
 μόνιμος 100^b2, 14, 15. 156^b12, 18.
 158^b9, 22. 159^b1, 4. 164^a11
 μονούμενος 96^b17. 97^b14. 173^b28
 μονώτης 97^b9. 99^b4. 157^b21. 169^b
 16. 170^a5
 μόρια τοῦ σώματος 102^a29. ^b19.
 147^a35 μόριον τῆς ψυχῆς 102^b4.
 139^a9. 143^b16. 144^a2, 9. 145^a3
 νοητικὰ μόρια 139^b12 τὸ βέλτιον
 μόριον 145^a7. 177^a5 μόρια τῆς
 πολιτικῆς 180^b3 εὐδαιμονία καὶ
 τὰ μόρια αὐτῆς 129^b18
 μουσικός 105^a21. 170^a10. 173^b30,
 31. 175^a13 μουσική 180^b2.
 181^a19
 μοχθηρία 110^b32. 113^b16. 129^b24.
 130^a7+. ^b24. 135^b24. 144^a35.
 145^b1. 148^b2. 149^a16, 17. 150^b
 32. 159^b10. 163^b23. 165^b18,
 36. 166^b20, 27
 μυθεύεται 100^a8
 μυρεψική τέχνη 153^a26
 μύρων ὅσμαι 118^a12

μῦς 149^a8

μυστικά 111^a10

μωραίνειν 148^b2

τὸ ναί, opp. τὸ μή 113^b8

ναοῦ ποίησις 174^a24, 25

ναυπηγική 94^a8

νεαρός 95^a7

νέμειν 134^a34. ^b3. 136^b19. 137^a

16. 160^b13. 163^b2. 169^b1 δ

νείμας 136^b16 νέμεσθαι 98^b12.

137^a13. 157^b1. 163^a27. 170^b14

ἔχειν καὶ νέμεσθαι 131^a24

νεμεσητικός 108^b3

νέμεσις 108^a35

νεμητικὸν δίκαιον 132^b24

Νεοπτόλεμος 146^a19. 151^b18

νέος 95^a3, 6. 118^b11. 128^b19.

142^a12, 20. 155^a12. 156^a26 + .

158^a5, 20. ^b13. 179^b8, 34. 180^b1.

ἐκ νέου 179^b31 νέα ἡλικία 128^b16

νεότης 154^b10, 11

ἐκ νηπίου 105^a2

νικᾶν 95^a5. 111^b24. 117^a11. 150^a

36. 151^b14

νίκη 94^a9. 97^a20. 148^a26. 160^a

17

Νιόβη 148^a33

νοεῖν 170^a19, 32 + νοῆσαι 152^b18.

155^a16 τὸ νοοῦν ἑκαστος εἶναι

δοκεῖ 166^a22

νόησις 170^a17

νοητικὰ μόρια 139^b12

νοητὸν 174^b34

νομεύς 161^a14

νομή 117^a1. 131^a25. ^b8

νομικὸν δίκαιον 134^b19 + opp. τὸ

πρῶτον 136^b34 νομικὴ φιλία

102^b23, 25

νόμιμος 129^a33. ^b11 + . 130^b9 + .

135^a6. 180^b4

νόμισμα 119^b26. 133^a20 + . ^b11 + .

164^a1. 178^b15 νόμισμα κιβδη-

λεύειν 165^b12

νομοθεσία 141^b32. 181^b13

νομοθετεῖν 94^b5. 109^b34. 130^b25.

134^b23. 137^b23. 180^a6. 181^a

16

νομοθέτης 102^a11. 103^b3. 113^b23.

128^a30. 137^b18 + . 155^a23. 160^a

13. 180^a25

νομοθετικός 180^a33. ^b24, 29 νομο-

θετική 129^b13. 141^b25

νόμος 129^b19. 130^b24. 132^a5. ^b16.

134^a30, 31. ^b14. 137^b13 + . 138^a

2 + . 180^a24. ^b25. 181^a17, 23.

^b7, 22 νόμοι 102^a10. 113^b34.

116^a19. 129^b14. 137^a11. 144^a15.

152^a21, 24. 164^b13. 179^b32, 34.

180^a3, 34 τὸ κατὰ νόμον 137^b

12 τὸ παρὰ τὸν νόμον 130^a24

νόμος λόγος ἀπὸ τίνος φρονήσεως

καὶ νοῦ 180^a21 νόμου καὶ συν-

θήκης κοινωνεῖν 161^b7 νόμος ὢν

ἑαυτῷ 128^a32 νόμφ, opp. φύσει

94^b16. 133^a30

νοσεῖν 95^a24. 114^a15, 17

νοσήματα 149^b29. 150^b33

νοσηματώδης 148^b27. 149^a6 + νο-

σηματώδως ἔχειν 148^b33

νόσος 96^a33. 114^a26. 115^a11, 17.

138^b3. 149^a9. 150^b14 νόσοι

115^b1. 148^b25. 149^a11

νοσῶδη ξenia ἡδέα 152^b22. 153^a17

νουθέτησις 102^b34

νοῦς 96^a25. ^b29. 97^b2. 112^a33.

139^a18, 33. ^b4, 17. 141^a5, 7, 19.

^b3. 142^a25 + . ^b7, 10. 150^a5.

168^b35. 169^a17, 18. 176^a18.

177^a13 + . 177^b30. 178^a22. 179^a

27 νοῦς, dist. λόγος 143^b1, 5 δ

νοῦν ἔχων 110^a11. 112^a21. 115^b

9 νοῦν ἔδῃ ἔχειν 142^a27 (cf. ^b9)

νοῦν λαβεῖν 144^b12 νοῦς ἑκαστός

ἐστίν 169^a2. 178^a2 (cf. 7) κατὰ

νοῦν ἐνεργεῖν 179^a23 βιοῦσθαι

180^a18 δ κατὰ τὸν νοῦν βίος

177^b30. 178^a7

τὸ ἐν τῷ νῦν ὄλον τι 174^b9

ξενία 170^b21

ξενικὴ φιλία 156^a31. 161^b16

ξένων ὑποδοχαί 123^a3

Ξενοφάντος 150^b12

ξηρός 118^b10. 147^a6. 159^b21

ξύλα διεστραμμένα ὀρθοῦν 109^b7

τὸ ὀγκηρὸν φεύγοντες 127^b24

ὄγκφ μικρόν 178^a1

ὀδούς 161^b23

ὀδυρόμενος 123^a30

ὀδυρσέως 146^a21. 151^b20

ὀθνεῖος 126^b27. 160^a6. 162^a8, 32.

165^b34. 169^b12, 21

οἰακίζειν ἡδονὴ καὶ λύπη 172^a21

οἰκείος 155^a21. 161^b22. 175^a36

- οἰκείος βίος 170^b 26 οἰκεία ἀρετή 98^a 15. 177^a 17 ξῆς 176^b 26 ἡδονή 175^a 31. ^b 14+. 176^a 4 λύπη 175^b 17, 21 πρᾶξις 156^b 16. 170^a 3 δόξα 159^a 23 οἰκείον ἔργον 167^b 34 ποίημα 168^a 2 ἀγαθόν 173^a 5 τὸ οἰκείον 120^a 17. 124^a 7. 129^b 33. 169^b 33. 178^a 5 τὸ οἰκείον ἀπονέμειν 165^a 17, 31 οἰκειότεροι, ὀρρ. ἄλλοτριώτεροι 162^a 3, 11 οἰκείως 119^b 33. 171^a 7, 16 οἰκειότης 139^a 11. 165^a 33 οἰκέτης 136^b 31 οἰκήσεις ἀδέσποτοι 161^a 7 οἰκία 97^a 20. 133^a 7, 23. ^b 23+. 152^b 15. 160^b 24. 175^b 25 οἰκία, dist. πόλις 180^b 4 οἰκία πρότερον πόλεως 162^a 18 οἰκοδομῆν 103^a 33. ^b 11 οἰκοδόμησις 152^b 14 οἰκοδομία ἡ Δεσβία 137^b 30 οἰκοδομική 97^a 20. 140^a 7. 174^a 20 οἰκοδόμος 103^a 33. ^b 10, 11. 133^a 7+ οἰκονομία 141^b 32. 142^a 9 οἰκονομικοί 140^b 10 οἰκονομική 94^a 9. ^b 3 οἰκονομικὸν δίκαιον 134^b 17. 138^b 8 οἰνήρᾳ καὶ σιτηρᾷ μέτρα 135^a 2 οἶνος 118^a 28. 133^b 9. 137^a 14. 151^a 5. 154^a 18. 155^b 29 οἰνωμένους 147^a 14. ^b 7, 12. 152^a 15. 154^b 10 οἰνοφλυγία 114^a 27 ὀκνηροί 125^a 24 ὀλιγαρχία 160^b 12, 35. 161^a 3 ὀλιγαρχικοί 131^a 28 ὀλιγαρεῖν 124^a 10 ὀλιγαρία 149^a 32 ὀλιγάρως 121^b 1 δολόκληρος 121^b 19. 126^a 12 ὀλη ἀρετή, κακία 130^a 9. 144^a 5 ἀδικία 130^b 15 πονηρία 138^a 17 ὅλον τι 174^b 9, 14 ὅλα καὶ τέλεια 174^b 7 δολοφτυτικός 125^a 9 Ὀλυμπίασιν 99^a 3 ὁ τὰ Ὀλύμπια νικῶν 147^b 35 Ὅμηρος 113^a 8. 116^a 21. ^b 27. 118^b 11. 136^b 9. 141^a 14. 145^a 20. 149^b 17. 160^b 26. 161^a 14 δμῖλεῖν πρὸς ἡδονὴν καὶ λύπην 126^a 18 πρὸς τὰγαθόν, πρὸς ἡδονὴν 173^b 33 δμῖλια 127^b 34. 156^a 29 δμῖλαι 126^b 11, 31. 128^b 2, 9. 158^a 3. 172^a 11 ὕμμα τῆς ψυχῆς 144^a 30 ὕμμα ἔχειν ἐκ τῆς ἐμπειρίας 143^b 14 ὁμογενῶν σύγκρισις 165^a 33 ὁμογνωμονεῖν 166^a 13. 167^a 24, 27. 168^b 7 ὁμοδοξία 167^a 23 ὁμοεθνεῖς 155^a 19 ὁμοῦθεις 157^a 11. 161^a 27. 162^a 12 ὁμοιοπαθεῖν Σαρδαναπάλλω 95^b 22 ὁμοιότης 108^b 31. 139^a 10. ^b 19. 148^b 6. 155^a 33. 156^b 20. 159^b 3, 4 καθ' ὁμοιότητα 115^a 19. 119^b 1. 134^a 30. 138^b 6. 147^b 35. 148^b 13. 149^a 3. 151^b 33 ὁμοίωμα 157^b 1. 160^b 22. 178^b 27 ὁμολογίαι 127^a 33 καθ' ὁμολογίαν 161^b 15. 162^b 27 ὁμόλογοι 115^a 31 ὁμολόγως 139^a 30 ὁμονοεῖν 167^a 24+ ὁμόνοια 155^a 24. 167^a 22 sqq. ὁμοπαθεῖς 161^a 26 ὁμωνυμία 129^a 27 ὁμώνυμα 96^b 27 ὁμωνύμως 129^a 30 τῷ ὄντι ἰσαχῶς λέγεσθαι 96^a 24 ὄνειδιζόμεναι ἡδοναί 152^b 21 ὄνειδος 116^a 19, 29. 122^a 3, 9. 123^a 32. 168^b 15 ὀνήσεται 169^a 12 ὀνομαστέ 124^b 26 ὀνοματοποιεῖν 108^a 18 ὄνοι 116^b 36. 176^a 7, 8 ὀξεῖς 116^a 9. 126^a 18. 150^b 25 ὀξέσι χαίρειν 153^a 5 ὀξύτης 126^a 17 ὀξύφωνία 125^a 15 ὀπλισμένοι 116^b 12 ὀπλα 116^b 10 ὀπλα ῥιπτεῖν 119^a 30. 129^b 21 ὀπύειν, ὀπύεσθαι 148^b 32, 33 ὀράματα 173^b 18. 174^b 27 ὀρᾶν 96^b 17. 106^a 19. 171^a 35. 171^a 5 ὀρᾶν (τὸν ἐρώμενον) 157^a 7. 171^b 29 (cf. 167^a 4) ὁ ὀρᾶν ὅτι ὀρᾶ αἰσθάνεται 170^a 29 τὸ ὀρᾶν λυπηρόν 154^b 8 ὄρασις 174^a 14. ^b 12 ὀργανικά μέρη 110^a 16 ὀργανικῶς 99^b 25 ὄργανον 94^a 12. 97^a 27. 99^b 1. 111^a 5. 112^b 29. 161^a 34. ^b 4 ὄργή 105^b 22. 108^a 4. 125^b 30. 126^a

22. 130^a 31. 135^b 29. 138^a 9.
149^b 20 ὀργαί 103^b 18. 125^b 26
αἱ περὶ ὀργὴν ἔξεις 126^b 10 ὀργὴν
κατέχειν 126^a 16 πέψαι 126^a 24
ὀργῆς ἀκρατής 148^a 11
ὁ ὀργίσας 135^b 27 ὀργιστέον 109^b
10. 126^a 34
ὀργίλος 103^b 19. 108^a 7. 126^a 13, 19
ὀργιλότης 108^a 7. 125^b 29
ὀρεκτικός νοῦς 139^b 4 τὸ ὀρεκτικόν
102^b 30
ὀρεκτόν 113^a 10
ὀρεξις 94^a 21. 95^a 10. 107^b 29. 116^a
28. 119^b 7, 8. 125^b 7. 138^b 11.
139^a 18 +. 159^b 20. 166^b 33. 175^b
30 coni. αἴσθησις νοῦς 139^a 18
ὀρεξις βουλευτική 113^a 11. 139^a
23 διανοητική 139^b 5 ὀρθή 139^a
24 σφοδρά 154^b 13
ὀρθοδοξεῖν 151^a 19
ὀρθή (scil. γωνία) 98^a 30. 140^b 15
ὀρθή δόσις 120^a 26 ὀρθὸς λόγος
v. λόγος ὀρθῶς, dist. ἄληθῶς 112^a 6
κατ' ἀρετὴν τὸ ὀρθῶς 122^b 29
ὀρθότης 142^b 8 +
ὀρίειν 107^a 2 ὀρίεσθαι 115^b 22.
122^b 1. 128^b 11. 166^a 2. 168^b 5
ὀρίσθαι 135^a 20. 142^b 11. 173^a
16 ὀρισμένος 107^a 1. 129^b 13.
170^a 20. 133. 171^a 1. 173^a 24
τὸ ὀρισμένον 165^a 13. 170^a 20 ὀρί-
ζεσθαι (med.) 108^b 34. 115^a 9.
132^b 22. 166^a 10. 170^a 16 ὀρι-
στέον 128^a 25
ὀρισμός 130^a 33. 159^a 4
ὀρμή 102^b 21. 116^b 30. 180^a 23
ὀρνίθεια κρέα 141^b 20
ἐν ὕρνισι 155^a 18
ὀρος 97^b 12 ἔξω τῶν ὕρνων τῆς κα-
κίας 149^a 1 ὀρος μεσοτήτων 138^b
23 (cf. 34) εὐτυχίας 153^b 25
ὀροι πρῶτοι, ἔσχατοι 143^a 36 ἀκι-
νητοὶ καὶ πρῶτοι 143^b 2 ὦν οὐκ
ἔστι λόγος 142^a 26 ὁ μέσος ὀρος
142^b 24 ὁ ἔσχατος 147^b 14 ὀρος
(mathem.) 131^b 5 +
ὁσμή 118^a 9 +
ὁσφρησις 176^a 1 αἱ διὰ τῆς ὁσφρη-
σεως ἡδοναί 173^b 18
τὸ ὅτι, dist. τὸ διότι 95^b 6 (cf. 98^b 2)
οὐδέτερα, opp. αἰρετὰ καὶ φευκτὰ 175^b
26
τὰ οὐράνια 167^a 25

οὐσία 120^b 12. 121^a 18. 165^b 20
κατὰ τὴν οὐσίαν 120^b 7, 9 ὑπὲρ τὴν
οὐσίαν 119^a 18 οὐσίαν φθεῖρην
120^a 1 (cf. 2) οὐσία synon. τὸ καθ'
αὐτό 96^a 20 coni. λόγος ὁ τὸ τί ἦν
εἶναι λέγων 107^a 6
ὀφείλειν 167^b 20 +
ὀφελήμα 162^b 28. 165^a 3
ὀφθαλμῶντες 173^b 25
ὀφθαλμός 97^b 30. 102^a 19. 106^a 17, 18
ὀχληρότατοι 126^a 25
ὄψις 96^b 29. 114^b 7. 144^b 11, 12.
171^b 3. 175^a 8 τὰ διὰ τῆς ὄψεως
118^a 3 ἡ διὰ τῆς ὄψεως ἡδονή
167^a 4
ὄψων ὄσμαί 118^a 12 ὄψα ἀρτύειν
118^a 29 ὄψοις χαίρειν 154^a 18
ὄψοποιητική 153^a 26
ὄψοφάγος τις 118^a 32
πάγκακοι παῖδες 99^b 5
ἐν τοῖς παθήμασι καὶ περὶ τὰ πάθη
μεσότητες 108^a 31
παθητικοί 105^b 24 τὸ παθητικὸν καὶ
τὸ ποιητικὸν 175^a 2
πάθος, opp. πράξις 132^a 9 τὸ πάθος
μετρεῖν 132^a 13 τὰ πάθη καὶ τὸ
ἄλογον τῆς ψυχῆς 168^b 20 πάθη,
dist. δυνάμεις ἔξεις 105^b 20 sqq.
πάθος, opp. ἔξις 128^b 11, 15 τὰ
ἄλογα πάθη 111^b 1 πάθη ἀναγκαῖα
ἢ φυσικά 135^b 21 διὰ πάθος μῆτε
φυσικὸν μῆτε ἀνθρώπινον 136^a 8
ἄνευ πάθους 126^b 23 πάθει ζῆν
128^b 17. 179^b 13 κατὰ πάθος ζῆν
95^a 8. 156^a 32. 179^b 27 πάθεσιν
ἀκολουθητικός 95^a 4
παιδαγωγός 119^b 14
παιδεία 104^b 13. 161^a 17 παιδεία ἡ
πρὸς τὸ κοινόν, ἡ καθ' ἑκαστον 130^b
26 αἱ καθ' ἑκαστον παιδεῖαι, αἱ
κοιναί 180^b 8
παιδεύειν 172^a 20 παιδεύεσθαι 162^a
7. 180^b 2 πεπαιδευμένος 94^b 23.
95^a 1. 128^a 21
παιδιά 108^a 13, 23. 127^b 34. 128^a 14,
20. 14. 6. 150^b 17. 176^b 9, 28 +
παιδικόν 176^b 33 παιδικὸν δῶρον
123^a 15 παιδικὰ ἁμαρτία 119^b 34
φιλία 165^b 26
παιδίον 119^b 6. 148^b 21, 23. 149^a 14.
110. 152^b 19. 153^a 28, 31 παιδίον
διάνοιαν ἔχειν 174^a 2

- παιδιώδης 150^b16, 18
 παίξιν 128^a10. 176^b30, 33
 παῖς 100^a2. 142^a17. 165^b27 παῖδες
 99^b5. 111^a26. 115^a22. 144^b8.
 176^b23
 παλαιός 98^b17, 27. 128^a22 ἐκ
 παλαιού 179^b17
 πάλη, conl. δρόμος 106^b5
 παμφάγον 149^b34
 παναίσχης 99^b4
 πανουργία 144^a27
 πανούργου, conl. δεινοί 144^a28
 παντελής ἀρετή 124^a8, 29
 παραγγελία 104^a7
 παράδειγμα 97^a2. 103^a10. 160^b23
 παράδοξα ἐλέγχειν 146^a22
 παρακαταθήκη 131^a4. 135^b4, 7. 178^b
 11
 παράκλησις 103^a1
 παρακούειν 149^a26
 παραλόγως 135^b16, 17
 παραλελυμένα μόρια 102^b18
 παρημελημένη ἐνέργεια 175^a10
 παραμεΐχθαι 177^a23
 παράνομος 129^a32. ^b111 παράνομον
 101^a32. 129^b1. 130^b8 +
 παρασείσαντι φεύγειν 123^b31
 παρασκευαί 116^b17 ἐκ παρασκευῆς
 117^a20
 παραστάτην ἐγκαταλιπεῖν 130^a30
 παραφύρεσθαι 102^b20, 22
 παραφυάς 96^a21
 παρέκβασις 160^a31, 36. 161^a30
 παρεκκλίνον 103^a18
 παρέργα, dist. ἔργα 98^a33
 πάροδος 123^a23
 παροιμία 146^a34. 156^b26. 159^b31.
 168^b6
 παροιμιαζόμενοι 129^b29
 τοῦ παρόντος ἡ ἐνέργεια 168^a13
 παρουσία (φίλων) 167^a6. 171^a28 + .
 171^b13, 27
 παρρησία 165^a29
 παρρησιαστής 124^b29
 πατάξαι, opp. θῆξαι 111^a15
 πατήρ 135^a29. 148^b1. 149^b8, 13.
 158^b12, 16. 160^a6. ^b24 + . 161^a
 19. 163^b19, 22. 165^a1 + πατρός
 ἔχειν λόγον 102^b32 (cf. 103^a3)
 πατρικοί λόγοι 180^b5 πατρική ἀρχή
 160^b26 φίλια 161^a15. ^b17 τιμή
 165^a26 πρόσταξις 180^a19 πα-
 τρικὸν δίκαιον 134^b9
 πατρίδος ἔνεκα πράττειν 169^a19
 παῦλα γίνεται 126^a21
 παχυλῶς καὶ τύψῳ 94^b20
 πειθαρχεῖν 102^b26. 169^a18. 179^b
 11. 180^a5, 11
 πειθαρχικός 102^b31
 πεπεῖσθαι 146^a31. ^b1. 151^a11, 13
 πεπεισμένος 146^b2. 172^a29
 πεινῆν 113^b29. 116^b36. 118^a14
 ὁ πέλαις 123^a33. 167^b13 οἱ πέλαις
 108^b2. 127^b19. 166^a1. 169^a14.
^b34
 πένης 122^b27. 159^b13
 πενία 115^a10, 17. 116^a13. 155^a11
 πεπερασμένον 106^b30
 πέρας 95^b1. 115^a26
 περίαπτον 99^a16
 περιγεγράφθω 98^a20
 περιγραφή 98^a23
 περιέλκειν 145^b24. 147^b16
 περίεργοι 170^b27
 Περικλῆς 140^b8
 περίλυπος 124^a16
 περιμάχῃα 168^b19. 169^a21
 περιττὰ εἰδέναι 141^b6
 περιφέρεια 102^a31
 περιχαρής 124^a15
 ἐν Πέρσαις 134^b26. 160^b27
 ἡ Περσική (πρὸς νιεῖς κοινῶν) 160^b31
 πεπρωμένοι πρὸς ἀρετὴν 99^b19
 πῆρως 114^a25. 131^a8. 145^a31.
 148^b17. 149^b29
 πιθανολογῶν 94^b26
 πιθανώτερον λέγειν 96^b5
 πιθανότητα ἔχειν 97^a3
 πικρά 113^a28. 153^a5. 173^b24 οἱ
 μικροί 126^a19
 πίσας ἐπὶ σωτηρίᾳ 111^a14
 πιστεύειν 139^b33. 142^a19. 146^b29.
 155^b14. 159^a24. 164^b14, 24
 ἡρέμα πιστεύειν 146^b27 πιστεύ-
 εσθαι 156^b29. 172^b6, 15
 πίστις 154^a23. 173^a1. 179^a17 κατὰ
 πίστιν συναλλάττειν 162^b30
 πιστός 168^b12. 172^a35. 173^a2
 Πιττακός 167^a32
 πλάναι 155^a21 πλάνην ἔχειν 94^b16
 Πλάτων 95^a32. 104^b12. 172^b28
 πλεονάζειν 106^a31
 πλεοναχῶς λέγεσθαι 125^b14. 129^a
 24 + . 142^b17
 πλεονεκτεῖν 130^a17, 20. 136^b22.
 137^a1

πλεονέκτης 129^a32. ^b1, 10. 130^a
 26. 168^b19
 πλεονεξία 129^b9. 167^b10
 πλευρά 112^a23
 πλευρῖτις 138^b2
 ἐκ πληγῆς 114^a26
 πλήθος 116^b17. 118^b18. 120^b8, 25
 πλήθος χρόνου 142^a15. 161^b24
 φιλικού πλήθους μέτρον 170^b30
 πλήθος ὠρισμένον 171^a1
 πλημμελές 99^b24
 ὁ πλησίον 134^a5. 137^a7
 πλοῖον 94^a9
 πλοῦς 109^a35. 160^a16
 πλούσιος 121^b5. 159^b13. 179^a14
 πλουτεῖν 120^b14, 18. 124^a22. 155^a
 6. 160^b15. 173^b27
 πλούτος 94^a9. ^b19. 95^a23, 25. 96^a
 6. 97^b27. 99^b1. 120^a5, 6. 123^a
 7. 124^a14, 17. 131^a28. 147^b30.
 161^a2 πλοῦτον ἐπιδεικνύμενος
 123^a25
 πλωτῆρες 160^a15
 πνεῦμα 110^a3
 τὸ πόθεν ποῖ 174^a32. ^b5
 πόθος 105^b22
 τὸ ποιεῖν πολλαχῶς λέγεται 136^b29
 ποιῆσαι, opp. παθεῖν 116^b9, 11.
 174^b31 τὸ ποιοῦν, opp. τὸ πάσχον
 132^b10. 133^a15 opp. τὸ ποιού-
 μενον 140^a13
 ποιήματα 168^a2
 ποιήσις ναοῦ 174^a24 ποιήσις, dist.
 πράξις 140^a2. ^b4, 6
 ποιηταί 120^b14. 168^a1 κατὰ τὸν
 ποιητὴν 154^b29
 ποιητικός 96^b11. 129^a23. 129^b17.
 130^b25 opp. παθητικός 175^a3
 ποιητικὴ διάνοια 139^a28. ^b1 ἔξις
 140^a4 + ἐν ταῖς ποιητικαῖς (scil.
 δόξαις) 147^a28
 τὸ ποιητόν, dist. τὸ πρακτόν 139^b3.
 140^a1
 ποικίλος 101^a8
 ποιμὴν λαῶν 161^a15
 ποιότης 173^a13, 15
 πολεμικός 94^a12. 115^a20. 116^b6.
 119^b24. 164^b24. 177^b7 + πολε-
 μικώτατα 101^a4
 πολέμιος 106^a21. 111^a12. 138^b5.
 177^b11
 πολεμος 96^a32. 115^a30, 35. 117^b
 14. 160^a17. 177^b10

πόλις 103^b3. 123^a2. 134^b34. 167^a
 26, 30. 170^b30, 31. 180^a27.
 181^a7. ^b18 πόλις, dist. οἰκία
 162^a19. 180^b4 dist. μόναρχος
 115^a32 dist. εἰς 94^b8 conī.
 σύστημα 168^b31 τὴν πόλιν ἀδι-
 κεῖν αὐτὸν δ' οὐ 138^a11 ἡ περὶ
 πόλιν φρόνησις 141^b25
 πολιτεία 103^b6. 160^a31 + . ^b20, 21.
 161^a10. 163^b5. 181^b7 + μία
 πανταχοῦ ἡ ἀρίστη 135^a5 πολι-
 τείας εἶδη καὶ παρεκβάσεις 160^a31
 πολιτειῶν συναγωγὰς 181^b7 αἱ
 ἀρχαῖαι πολιτεῖαι 113^a8 πολιτείας
 κοινωνεῖν 130^b32 ἔθεν πολιτείας
 142^a10 πολιτεῖαν τὴν ἀπὸ τιμη-
 μάτων εἰώθασι λέγειν 160^a34
 πολιτεύεσθαι 112^a29. 141^b28. 177^b
 13. 181^a1. ^b20
 πολιτής 97^b10. 99^b31. 102^a9. 103^b
 3. 116^a18. 130^b29. 160^a2, 5.
 165^a31. 177^b14
 δ πολιτικός 102^a18, 23. 112^b14.
 140^b11. 142^a2. 177^b12. 178^a27.
 180^b30 ὁ κατ' ἀλήθειαν πολιτικός
 102^a8 ἡ πολιτικὴ 94^a27. ^b11,
 15. 95^a2, 16. 99^b29. 102^a12,
 21. 105^a12. 130^b28. 141^a20,
 29. ^b23 + . 145^a10. 152^b1. 177^b
 15. 180^b31. 181^a11 ἔργα τῆς
 πολιτικῆς 181^a23 τὰ πολιτικά 95^b
 5. 180^b35 ὁ πολιτικὸς βίος 95^b
 18 πολιτικὴ δύναμις 99^b1 συνή-
 θεια 181^a11 πολιτικαὶ πράξεις
 177^b16 ἡ πολιτικὴ κοινωνία 129^b
 19. 160^a11, 21 + φιλία 161^b
 13. 163^b34. 167^b2 ἀνδρεία 116^a
 17 τὸ πολιτικὸν δίκαιον 134^a26,
 29. ^b13 + πολιτικὸν ὁ ἄνθρωπος
 97^b11. 169^b18 (cf. 162^a18) τὰ
 πολιτικά μένοντα ἀποθηνήσκει 116^b
 18 πολιτικός 171^a17
 πολλαχῶς ἁμαρτάνειν 106^b29. 118^b
 22 λέγεσθαι 136^b29
 οἱ πολλοί, conī. φορτικώτατοι 95^b16
 opp. οἱ χαρίεντες, σοφοί 95^a18, 21
 ὡς οἱ πολλοί 118^b23, 27. 151^a5
 (cf. 125^b16. 150^a12. ^b1) ἡ τῶν
 πολλῶν ἔξις 152^a26 (synon. ἡ τῶν
 πλείστων δύναμις 152^a27) ἀπὸ
 τοῦ πολλοῦ φαύλου ὄντος ἡ πρυσ-
 γορία 168^b22
 πολλοστῶς 176^a29

πολυειδής 121^b16. 161^b17
 Πολύκλειτος 141^a11
 πολύκοινον 99^b18
 πολύεινος 170^b21
 πολυπράγμονες 142^a2
 πολυφιλία 155^a30
 πολύφιλος 170^b23. 171^a9, 15
 πολυχρόνιος 96^b4. 123^a8. 168^a16
 πολυωφελές 95^a11
 πονεῖ τὸ ζῶον 154^b7
 πονηρία 130^a21. 154^b29 ὅλη πονη-
 ρία 138^a17 συνεχής 150^b35
 πονηρός 113^b15. 135^b24. 138^a16.
 152^a16, 24. 154^b30. 165^a10.
^b15 coni. ἀσεβής 122^a6 ἐκ
 πονηροῦ θεώμενοι 167^b26
 πόνος 117^b5 πόνος 96^a34. 104^a32.
 167^b11
 οἱ περὶ τὸν Πόντον 148^b22
 πεπορηθέντα 139^b7
 πορνοβοσκοί 121^b33
 πορφύραν ἐν τῇ παρῶδῳ εἰσφέρων 123^a
 23
 τὸ ποσὸν οὐκ ἔστιν ἐν τῇ 170^b32
 ποτά, coni. σιτία 104^a16. 118^a31
 ἐν πότοις διάγειν 114^a6
 κατὰ τὸ πρᾶγμα, opp. πρὸς ἡμᾶς 106^a
 28 (cf. ^b7) ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγ-
 ματος, opp. ἐξ ἡμῶν 109^a6, 12 ἐπὶ
 τοῦ πράγματος, opp. ἐφ' αὐτοῦ 147^a
 5 ἐπὶ τῶν πραγμάτων 171^a13
 πραγματεία 103^b26. 105^a6, 11
 πραγματεύεσθαι 102^a22. 122^a9. 176^b
 29
 πρακτικὸς ὁ φρόνιμος 146^a8 (cf. 152^a
 9) πρακτικώτερος 141^b17. 143^b
 24, 27. 144^a11 οἱ χαρίεντες καὶ
 πρακτικοί 95^b22 πρακτικὸς κατὰ
 προαίρεσιν τοῦ δικαίου 134^a2 τὸ
 πρακτικὸν καὶ διανοητικὸν 139^a29
 πρακτικὴ ζωὴ 98^a3 διάνοια 139^a
 27, 36 ἔξις 140^a4. ^b5, 21 πρακ-
 τικαὶ ἀρχαὶ 144^a35 ἀρεταὶ 177^b
 6 ὁ ἐν ταῖς πρακτικαῖς (scil. ἀπο-
 δεῖξει;) νοῦς 143^b2
 πρακτὰ τὰ καθ' ἑκάστα 147^a3 τὸ
 πρακτόν, dist. τὸ ποιητόν 139^b3.
 140^a1. ^b3, 16 coni. ἔσχατον
 141^b27. 142^a25 (cf. 143^a35) οἱ
 συλλογισμοὶ τῶν πρακτῶν 144^a31
 πρᾶξις, coni. ἀγωνία 114^a8 dist.
 ποίησις 140^a2 sqq. ^b4, 6 πράξεως
 κοινωνεῖν 139^a20 πράξεων γεν-

νητής 113^b18 αἱ πράξεις ἐν τοῖς
 καθ' ἑκάστα 110^b6 (cf. 141^b16)
 ἐν ταῖς πράξεσι τὸ οὐ ἔνεκα ἀρχή
 151^a16 (cf. 139^a31) τὰ κύρια
 πράξεως 139^a18 τὰ περὶ τὰς
 πράξεις ἀνάξια θεῶν 178^b17 πρά-
 ξεις προῖεσθαι φίλῳ 169^a33 φαύ-
 λης φύσεως πράξεις 154^a32
 πρᾶος 103^a8. ^b19. 108^a6. 109^b17.
 125^b32, 34 126^a2. ^b1. 129^b22
 πραότης 108^a6. 125^b26 sqq. 126^a29
 πρᾶσις 131^a3
 πράττειν, opp. θεωρεῖν καὶ γινῶναι
 179^b2 dist. φάναι 147^a28 ὁ
 πράττων 111^a7. 122^b24 πρακ-
 τέον 128^b23, 24
 πρέπειν 122^b26, 29 πρέπων 122^a
 23. ^b3, 4. 128^a19 τὸ πρέπον
 122^a34. 123^a9. 127^a2. 178^a13
 πρεπόντως 122^b28. 123^a6
 πρεπωδέστατον 122^b9
 πρεσβύτερος 128^b19. 143^b12. 155^a
 13. 158^b12. 165^a27
 πρεσβύται 156^a24. 158^a5
 πρεσβυτικοί 158^a2
 Πριαμικαὶ τύχαι 101^a8
 Πρίαμος 100^a8. 145^a21
 προάγειν 98^a22 προηγμένοι 180^a8
 προαγωγή 131^a7
 προαιρέσθαι, dist. βούλεσθαι 162^b36
 προαίρεσις, coni. πρᾶξις 94^a1. 97^a
 21 coni. γνώσις 95^a14 περὶ
 προαιρέσεως 111^b5 sqq. 139^a33
 sqq. προαίρεσις ὁρθή 144^a20.
 145^a4 ἐπιεικής 152^a17 προαί-
 ρεσιν (coni. λογισμὸν) ἔχειν 149^b
 34 προαίρεσιν καὶ τὸ οὐ ἔνεκα
 λαβεῖν 117^a5 ἐν τῇ προαίρε-
 σει, opp. ἐν τῇ δυνάμει 127^b14
 ἢ ἐν τῇ προαίρεσει ἄγνοια 110^b
 31 ἐν τῇ προαίρεσει τὸ κύριον 163^a
 23 (cf. 164^a1. 178^a35) διὰ προ-
 αίρέσεως ἀρχήν, opp. διὰ πάθος 134^a
 20 κατὰ προαίρεσιν 113^b5. 134^a2
 ἐκ προαιρέσεως 135^b25. 136^a1.
 138^a21 τῇ προαίρεσει ἐμμένειν
 150^b30. 151^a30 sqq. προαίρε-
 σεις τινὲς ἢ οὐκ ἄνεν προαιρέσεως
 αἱ ἀρεταὶ 106^a3
 προαιρετικός 137^b35 ἔξις προαιρε-
 τικὴ 106^b36. 139^a23
 προαιρετόν 112^a14 (cf. 17). 113^a
 4+. ^b4. 139^b6

- προαισθόμενοι καὶ προϊδόντες 150^b 23
 πρόβατα δύο θύνει 134^b 22 νομέυς
 προβάτων 161^a 14
 προβουλευσας 135^b 20 προβουλευσά-
 μενοι 135^b 10 τὸ προβεβουλευ-
 μένον 112^a 15
 προγαργαλίσαντες 150^b 22
 προγενέστεροι 181^b 16
 προγίνεσθαι 112^a 11. 165^b 35
 ἐκ προγινωσκομένων 139^b 26
 πρόγονοι 122^b 31. 161^a 18
 πρόδηλοι, ὀρρ. αἰφνίδιοι φόβοι 117^a 19
 προδιεργάσθαι τοῖς ἔθεσι 179^b 24
 πρόεις, ὀρρ. λῆψις 107^b 12, 13
 προετικός 120^b 15 προετικῶς 122^b 8
 ὁ προσέων 164^b 9
 προσηθείς 167^a 5
 προῖεσθαι 114^a 17. 120^a 18. 169^a 20 +
 ὁ προῖέμενος 164^a 23, 35 προετέον
 164^b 26
 οἱ προλαμβάνοντες 164^a 28 ὁ προ-
 λαβών 164^a 23
 προλυπηθέντες 173^b 15
 προνοητικῇ δυνάμει 141^a 28
 ἐκ προνοίας 135^b 26
 προσέτεια 150^b 19
 προπετής 116^a 7. 150^b 26
 προπηλακίζόμενον ἀνέχεσθαι 126^a 7
 προπηλακισμός 131^a 9
 προσαναιρεῖν 172^b 1
 προσδιорίξασθαι 139^b 32
 προσδοκία 115^a 9. 168^a 18
 προσεπιτιθέντες 148^b 6
 προσηγορία 121^b 21. 168^b 21
 τὸ προσήκον 162^b 18
 πρόσθεσις 115^a 1 κατὰ πρόσθεσιν
 148^a 10. 149^a 17
 προσκεκρουκότες φίλοι 166^a 6
 προσλαμβάνων 130^a 25
 προσοφλήσει 124^b 11
 ἐκ προσπαίου 166^b 35 προσπαίως
 167^a 2
 προσποιεῖσθαι 127^b 9, 18 +. 159^a 15.
 165^b 5. 178^a 31
 προσποίημα 127^a 20
 προσποίησις 108^a 21. 165^b 10
 προσποιητικός 115^b 30. 127^a 21
 πρόσπαισμα 138^b 4
 πρόσταγμα 119^b 13
 πρόσταξις 149^a 28. 180^a 19
 προστιθείς 130^a 25 προσθετόν 101^a
 16. 136^b 3. 155^b 34
 τὸ πρόσφορον 180^b 12
 πράτασις 143^b 3. 147^b 9 δύο τρόποι
 τῶν προτάσεων 147^a 1
 τὸ πρότερον καὶ ὕστερον 96^a 18 πρό-
 τερον τῇ φύσει 96^a 21 πρότερον
 καὶ ἀναγκαιότερον 162^a 18 τὸ
 ὕστερον ἀπὸ τοῦ προτέρου καλεῖται
 119^b 2
 προτρέπειν 113^b 26, 27 προτρέπεσθαι
 172^b 6. 179^b 7, 10. 180^a 7
 προὔπαρχειν 101^a 33. 122^b 30. 179^b
 30. 180^b 6
 προὔπαρχῃν ἀμείψασθαι 165^a 5
 τὰ προφανῆ, ὀρρ. τὰ ἐξαίφνης 117^a 22
 Πρωταγόρας 164^a 24
 πρωτεύειν 124^b 23
 τὸ πρῶτον δίκαιον 136^b 34 πρῶτοι
 ὅροι 143^b 2 πρῶτως 157^a 30.
 158^b 31
 πτήσις 174^a 31
 Πυθαγόρειοι 96^b 5. 106^b 30. 132^b 22
 πυκνότης 129^a 21, 23
 πύκται 117^b 3
 ὁ πυκτικός 180^b 10
 πῦρ 103^a 22. 134^b 26
 ὁ πυρέττων 176^a 13. 180^b 9
 πωλεῖν 132^b 15. 135^a 3
 ῥάβδωσις κίονος 174^a 24
 τὸ ῥαδαμάνθυος δίκαιον 132^b 25
 ῥαθυμεῖν 138^b 28
 ῥέπειν 150^a 15. 172^a 31
 ἐπὶ ῥητοῖς 162^b 26, 31. 163^a 5
 ῥητορικός 94^b 27 ῥητορική 94^b 3.
 181^a 15
 ῥήτωρ 112^b 13
 ῥίζα 161^b 32
 ῥόδων ὁσμαί 118^a 10
 ῥοπή 94^a 23. 98^b 6. 100^b 25. 101^a
 29. 172^a 23
 ῥυπαίνουσι τὸ μακάριον 99^b 2
 σαθρῶς ἰδρυμένους 100^b 7
 Σαρδαναπάλλω ὁμοιοπαθεῖν 95^b 22
 σάρκινος 117^b 5
 σάρεξ 129^a 22, 23
 Σάτυρος ὁ φιλοπάτωρ 148^a 34
 σαφές, dist. ἀληθές 138^b 26
 σείος ἀνὴρ 145^a 29
 σεισμός 115^b 27
 σεμνόν 124^b 21. 146^a 15
 σεμνύνεσθαι 124^b 21
 Σικυνώνιοι 117^a 27

- Ζιωνιδης 121^a7
 συναμαρία 149^b33
 σιτηρά μέτρα 135^a2
 σιτία 104^a16, 118^a31
 σίτου εξαγωγή 133^b9
 σκευός 175^a25
 σκληροί, coní. ἄγριοι 128^a9
 σκοπός 106^b32, 119^b16, 138^b22,
 144^a8, 26 σκοπόν ἔχων 94^a24
 τὰ πρὸς τὸν σκοπόν 144^a8 τὰ πρὸς
 τὸν ὑποσθέντα σκοπόν 144^a25
 Σκῆβαι 112^a28 Σικυῶν βασιλεῖς
 150^b14
 σκυτεύς 97^b29
 σκύτη τὰ δοθέντα 101^a5
 σκυτοτόμος 101^a4, 133^a7+. ^b5.
 163^b34
 σκῶμμα 128^a30
 σκῶπτειν 128^a7, 14, 31, 152^a22 ὁ
 εὖ σκῶπτων 128^a25
 Σόλων 100^a11, 15, 179^a9
 σοφία 98^b24, 103^a5, 139^b17, 141^a
 2+, 9 sqq. 143^b19, 34, 144^a5.
 145^a7, 177^a24 def. 141^a19. ^b2
 σοφισταί 164^a31, 180^b35, 181^a12
 ὁ σοφιστικὸς λόγος 146^a21
 Σοφοκλῆς 146^a19, 151^b18
 σοφός 103^a7, 127^b20, 137^a10, 141^a
 10+, ^b4, 142^a13, 17, 143^b6,
 177^a29, 33 ὁ σοφός 103^a9, 141^a
 2, 17, 165^a26, 177^b32, 179^a30,
 32 οἱ σοφοί 95^a21, 179^a17 οἱ
 σοφώτατοι 159^a2
 σπέρμα 179^b26
 Σπένσιπκος 96^b7, 153^b5
 σπενσιτικός 125^a14
 σπουδάζειν 125^a10, 15 opp. παίζειν
 176^b32
 σπουδαῖος 109^a24, 136^b8, 137^b4+.
 140^a29, 141^a21, 143^b29, 145^b
 8, 146^a15, 19, 148^a23, 151^a27,
 154^a31, ^b2, 163^a35, 164^b25,
 165^a6 ὁ σπουδαῖος 99^a23, 113^a
 25+, 114^b19, 130^a5, 144^a17,
 154^a6, 166^a13, 19, 169^a18, 35,
^b13, 35, 170^a15, ^b6, 176^b10,
^b25 ὁ σπουδαῖος ἢ σπουδαῖος 170^a
 8 σπουδαῖος ἀνὴρ 98^a14 φίλος
 170^a13, ^b19, 29 κιθαριστής 98^a9
 ἵππος 106^b20 νόμος 152^a21, 180^a
 35 σπουδαία ἡδονή 152^b20 ἐνέ-
 γεια 175^b27, 176^b19, 177^a5
 ἀλθης 174^b25 σπουδαῖον αἴσθη-
- τόν 174^b25 (cf. 22) τὰ σπουδαία,
 opp. τὰ γελοῖα 177^a3
 σπουδαστὸν 163^b25
 σπουδῇ 174^a4, 177^b19 μετὰ σπου-
 δῆς, opp. ἐν παιδίᾳ 177^a2
 ἐν τῷ σταδίῳ 95^b1, 174^a33
 στασιάζειν 167^a34, ^b14 στασιάζει
 ἡ ψυχὴ 166^b19
 στάσιμος λέξις 125^a14
 στάσις ἐξελαύνει 155^a25
 τὸ στέργειν προσλαβών 126^b22 (cf.
 23)
 στέφανος 117^b4
 στεφανοῦνται 99^a4
 στιγμαὶ οὐκ ἔστι γένεσις 174^b13
 ὁ στοχαζόμενος τοῦ μέσου 109^a30
 στοχαστικός 106^b15, 28, 109^a23,
 141^b13
 στρατηγικός 97^a10 στρατηγική 94^a
 9, 13, ^b3, 96^a32, 97^a19
 στρατηγός 101^a3, 164^b24, 165^a26
 στρατιῶται 116^b7, 15, 117^b17
 στρατοπέδον 101^a3
 στρυφὸν 157^b14, 158^a2, 6
 συγγένεια 180^b6
 συγγενὴς 146^b13, 149^b11, 152^b14,
 178^b23, 179^a26 συγγενεῖς 162^a
 1, 162^a15, 165^a19, 30 τὸ συγ-
 γενεῖς 119^b9
 συγγενική φίλια 161^b12, 16
 συγγινεσθαι γυναικί 134^a20, 137^a6,
 20
 συγγνώμη 109^b32, 110^a24, 111^a2,
 143^a22, 146^a2, 3, 149^b4 def.
 143^a23
 συγγνωμονικός 126^a3, 136^a5+, 143^a
 21, 150^b8
 συγγνώμων 143^a19, 31
 συγγράμματα 181^b2
 συγγυμνάσθαι 172^a4
 συγκεχυμένος 145^b16
 συγκομιδαὶ καρπῶν 160^a26
 συγκρίνειν 165^a32
 συγκρίσις 165^a34
 συγκυβεύειν 172^a4
 συγκαυτηγέιν 172^a4
 συγχάριεν 166^a8, ^b18, 171^a6
 συνεξέυχθαι 175^a19, 178^a16
 σύνευνεῖς 131^b9, 133^a6
 παύσις 126^b11, 127^a18, 156^a27,
^b5, 157^b7, 18, 19, 158^a23, 169^b
 18, 170^a12, ^b11, 12, 171^a2+, ^b
 32, 35, 172^a6, 8, 178^b5

συνειλημμένα 107^a 10
 συλλογισάμενος 149^a 33 συλλογι-
 στέον 101^a 34
 συλλογισμός 139^b 28 +. 142^b 23.
 146^a 24 συλλογισμοὶ τῶν πρακ-
 τῶν 144^a 31
 συλλυπεῖν 171^b 7
 συμβεβηκός, conī. παραφνάς 96^a 21
 κατὰ συμβεβηκός 135^a 18 κατὰ
 συμβεβηκός δίκαιον, ἄδικον 135^b
 3 sqq. opp. φύσει 154^b 17 οὐ
 πάνυ συνδυάζεται τὰ κατὰ συμβε-
 βηκός 157^a 35
 συμβίων δεῖσθαι 171^a 23
 συμβιοῦν 126^a 31. 165^b 30
 συμβλητὰ 133^a 19
 συμβολαία ἐκούσια 164^b 13
 συμβούλους παραλαμβάνειν 112^b 10
 συμμαχία 157^a 27
 συμμένειν 132^b 34. 133^a 2, 12
 συμμετάβαλλειν 100^a 28
 συμμετρία 133^b 18. 173^a 26
 σύμμετρος 104^a 18. 123^b 7. 133^b 16 +
 συμπεῖθειν 126^b 24
 συμπεραίνεισθαι 94^b 2 τὸ συμπε-
 ρανθέν 146^a 26. 147^a 27
 συμπέρασμα 98^b 9. 139^b 34
 συμπίνειν 172^a 3
 συμπλοικαὶ φιλίαι 161^b 13
 σύμπλοι 159^b 28
 συμπορεύεσθαι 160^a 9
 συμπράττειν 167^a 1, 9
 συμφέρον, dist. καλόν, ἡδύ 104^b 31
 dist. καλόν 168^a 12 conī. καλόν
 126^b 29. 127^a 5 conī. ἀγαθόν
 140^a 27 τὸ κοινῇ συμφέρον 129^b
 15. 160^a 14 τὸ ἄλλω 130^a 5
 τὸ ἑαυτῷ 141^b 5. 160^b 2 τὸ πα-
 ρόν 160^a 22 τὰ κατὰ τὸ συμφέρον
 134^b 35 τὸ συμφέρον διώκειν 156^a
 27 τὰ συμφέροντα ἀγροεῖν 110^b
 31. 141^b 5 τὸ ἀντίξουν συμφέρον
 155^b 5 τὸ δοκοῦν συμφέρειν, dist.
 τὸ καλόν 169^a 6
 συμφιλοσοφεῖν 172^a 5
 συμφοιτητής 162^a 33
 συμφοραῖς περιεσσεῖν 100^a 7
 συμφύηται 147^a 22
 συμφυέστερον 121^b 14
 συναγωγὰι νόμον καὶ πολιτειῶν 181^b 7
 (cf. 181^a 16, 17)
 συναισθάνεσθαι 170^b 4, 10
 συναίτιοι 114^b 23

συναλγεῖν 166^a 7, 27. 171^a 7.
 30, 32. 111
 συναλλάγματα 103^b 14. 131^a 1 +. 125.
 33. 135^b 29. 178^a 12
 συναλλάττειν 162^b 25 +. 178^b 11
 συνάπτειν 156^b 18. 157^a 34
 συναριθμεῖσθαι 97^b 17. 105^b 1
 συνηρτημένοι 178^a 19
 συναύξειν 175^a 30, 36. 177^b 21 συν-
 αυξάνεσθαι 172^a 11
 συναχθεσθαι 171^a 8
 σύνδεσμος 162^a 27
 συνδιάγειν 157^b 22. 162^b 14. 166^a 7,
 23
 σύνδουλος 148^b 26
 συνδυάζειν 131^b 8 συνδυάζεσθαι 121^a
 16. 157^a 35
 συνδυαστικόν 162^a 17
 σύνεγγυς 111^b 20. 129^a 27. 162^a 3.
 175^b 32
 συνείρειν λόγους 147^a 21
 συνεπικοσμεῖν 100^b 26
 συνεργεῖν 116^b 31. 171^b 23
 συνεργός 98^a 24. 99^b 28. 177^a 34
 σύνεσις 103^a 5. 142^b 34 sqq. 143^a
 26, 34. 17. 161^b 26. 181^a 18
 συνετός 103^a 8. 143^a 1 +, 28, 30
 συνεχεῖν 132^b 32. 133^a 27. 17. 155^a
 23. 162^a 29
 συνεχής 106^a 26. 131^a 33. 115. 150^b
 34. 170^a 7. 177^a 21 συνεχώς
 170^a 6. 175^a 4, 5. 176^b 35. 177^a
 22 συνεχέστατα 100^b 16
 συνηγορήσαι 101^b 28
 συνήδεσθαι 166^a 27. 171^a 8
 συνηδύνειν 126^b 30 +
 συνήθεια 156^b 26. 157^a 11. 158^a 17.
 165^b 33. 166^b 34. 167^a 12. 181^a 11
 συνήθεις 126^b 25, 27. 154^b 9. 161^b
 35 συνήθη γενόμενα 179^b 35
 συνημερεῖν 156^b 4. 157^b 15, 20.
 158^a 9. 162^b 16. 166^b 14. 169^b
 21. 171^a 5. 172^a 5
 συνθέλειν 167^a 1
 σύνθεσις λίθων 174^a 23
 τὸ σύνθετον 177^b 28. 178^a 20
 συνθήκη 161^b 7 συνθήκη 134^b 32
 κατὰ συνθήκην 133^a 29. 134^b 35
 σύνθηρνοι 171^b 9
 συνιέναι 137^a 11. 143^a 13, 18. 172^b 6.
 179^b 27. 181^a 20
 συνικνεῖσθαι 100^a 30. 101^a 25
 σύνοδοι 160^a 24, 26

συνοικεῖν 162^a 21
 συνφκειῶσθαι 161^b 21, 162^a 2, 172^a
 20, 175^a 29, 178^a 15
 συνορᾶν 116^b 7, 127^a 17, 181^b 21
 συνοροί 160^b 17
 συνουσία 160^a 20
 συντελεῖν πρὸς ἔν 96^b 28
 σύντονος 125^a 15
 συντέθραπται 105^a 2
 σύντροφος 161^b 34, 162^a 13
 συνωδός 98^b 30, 172^b 5
 συνώνυμος 130^a 33
 σύρματα ἐλέσθαι 176^a 7
 συστένειν 171^b 10
 σύστημα 168^b 32
 συστοιχία τῶν ἀγαθῶν 96^b 6
 συστρατιώται 159^b 28, 160^a 16
 σφαῖρα 123^a 14
 ἐσφαιρῶσθαι 111^a 12
 σφάλλεσθαι ἰσχυρῶς 144^b 11
 σφάττειν ἑαυτὸν 138^a 10
 τὸ σφῶδρα πρὸς ὁλίγους 171^a 12
 σφοδρός 119^b 10, 154^a 29, ^b 2, 13
 σφοδρῶς 105^b 27
 σφοδρότης 150^b 27
 σχῆμα 137^b 31, 160^b 25 σχήματα
 118^a 4, 125^a 30 εἰς σχῆμα ἀνα-
 λογίας ἀγειν 133^b 1
 σχολάζειν 160^a 27, 177^b 5
 σχολαίως 171^a 24
 τὸ σχολαστικόν 177^b 22
 σχολή 177^b 4
 Σωκράτης 116^b 4, 127^b 25, 144^b 18,
 28, 145^b 23, 25, 147^b 15
 σῶμα 113^b 26, 116^b 15, 118^b 7, 123^b
 7, 138^b 31, 144^b 10, 154^b 12, 173^b
 11, 176^b 11, 178^a 15, 26, ^b 34
 opp. ψυχῇ 161^a 35 opp. διάνοια
 117^b 30 σώματος κακία 114^a 23,
 28 τὰ σώματα ἐκ τῶν κινήσεων
 κρίνεται 128^a 12
 σωματικά 128^b 14, 173^b 9 τὰ σωμα-
 τικά 151^b 23 σωματικά ἔργα 101^b
 33 ἀγαθά 154^a 15 ἡδέα 152^a 5
 (cf. 147^b 25, 27) σωματικὰ ἀπο-
 λαύσεις 148^a 5 ἡδοναὶ 104^b 5,
 117^b 22 (cf. 33), 118^a 2, 149^b 26,
 151^a 12, ^b 35, 153^a 32, ^b 33, 154^a
 8, 26, 168^b 17, 176^b 20, 177^a 7
 λῦται 150^a 24
 σωτηρία 111^a 5, 115^b 2, 116^b 20,
 130^b 2, 167^b 23 ἐπὶ σωτηρίᾳ 96^a
 14, 110^a 10, 111^a 14

σωφρονεῖν 172^b 25, 173^a 22
 σωφρονικοί 144^b 5
 σωφροσύνη 103^a 6, 104^a 19, 25, 107^b
 5, 109^a 3, 19, 140^b 11, 147^b 28,
 148^b 12, 149^a 22, ^b 30, 151^b 31
 περὶ σωφροσύνης 117^b 23 sqq.
 σώφρων 102^b 27, 103^a 8, ^b 1, 19,
 104^a 34, ^b 6, 105^a 18 +, 108^b 20,
 117^b 33, 118^b 32, 119^a 11, 20,
^b 15, 17, 24, 123^b 5, 125^b 13,
 129^b 21, 145^b 14, 15, 146^a 11, 12,
 148^a 6, 14, 149^b 31, 150^a 23,
 151^a 19, ^b 34, 152^a 1, 152^b 15,
 153^a 27 +, 177^a 31, 178^a 33, ^b 15
 σωφρόνως 105^a 30, 179^a 12, ^b 33

τάξιν λείπειν 129^b 20 κατὰ τάξιν
 ὁρθὴν βιούμενοι 180^a 18 τάξει,
 opp. φύσει 135^a 10
 ταπεινοί 124^b 22, 125^a 2
 ταυτότης 161^b 31
 τάφος 123^a 10
 πρὸ τάφρων παρατάττειν 116^b 1
 τάχος καὶ βραδυτής 173^a 33
 ταχυτής 125^a 16 149^a 30 (cf. 27,
 150^b 27
 τέκνον 97^b 10, 100^a 20, 110^a 6, 113^b
 19, 148^a 31, 158^b 15 +, 160^a 1,
^b 25, 161^b 18, 162^a 27, 28, 166^a 5,
 168^a 3, 180^a 31 conl. κτῆμα 134^b
 10, 16
 τεκνοποιία 162^a 19, 21
 τέκτων 97^a 9, ^b 28, 98^a 29
 τέλειος 94^b 8, 97^a 28 +, 101^a 19,
 102^a 1, 153^b 16, 17, 156^b 34, 173^a
 29, 174^a 15 +, ^b 4 + conl. ἀληθινός
 114^b 11 ὁ τέλειος καὶ μακάριος
 ἀνὴρ 176^a 27 τέλειος κατὰ χρόνον
 156^b 34 τέλειος χρόνος 101^a 13
 βίος 98^a 18, 100^a 5, 101^a 16 τέ-
 λειον μῆκος βίον 177^b 25 τέλεια
 ἀρετή 100^a 4, 102^a 6, 129^b 26
 κακία 138^a 33 κίνησις 174^a 20
 ἐνέργεια 174^a 16 + τὸ τέλειον
 178^b 1 τέλεια, opp. ἔμβρυα 100^b 2
 τελείως ἐνεργεῖν 174^b 15
 τελειοῦν 174^a 16, 18, ^b 23 +, 175^a
 15 +, 176^a 27 τελειοῦσθαι 103^a
 25, 175^a 23, 26 τελειομένων
 154^b 1
 τελευταία πρότασις 147^b 9
 τελέωσις τῆς φύσεως 153^a 12
 τέλος ὁρᾶν 100^a 11, 32 τέλος, opp.

- ἀρχή 114^b 31. 143^b 19 opp. γέ-
 νεσις 152^b 14, 23. 153^a 9 τέλος
 σπουδαῖον 140^a 29 τέλειον 97^a
 28 sqq. ἐπιγινόμενον 174^b 33 τὸ
 τέλος synon. τὸ ἄριστον 144^a 32
 (cf. 94^a 22) τέλη τὰ μὲν ἐνέργειαι
 τὰ δὲ ἔργα 94^a 4 τέλος, conl.
 ἐνέργειαι 153^a 10 τὸ τέλος, opp.
 τὰ πρὸς τὸ τέλος 111^b 26. 112^b 12,
 33. 113^b 3. 145^a 5 dist. αἱ πρά-
 ξεις 114^b 21 τὸ τέλος τῆς πράξεως
 κατὰ τὸν καιρὸν 110^a 13 τὸ κατὰ
 τὴν ἀνδρείαν τέλος 117^b 1 τέλος
 πάσης ἐνεργείας τὸ κατὰ τὴν ἔξιν
 115^b 20 δρίζεται ἕκαστον τῷ τέλει
 115^b 22 ἄγνοια τοῦ τέλους 114^b 4
 ἡ τοῦ τέλους ἐφεσις 114^b 6 τέλους
 ἐφάπτεσθαι 117^b 16 τέλος τίθεσθαι
 112^b 15. 114^b 24 τοῦ τέλους ἀρχι-
 τέκτων 152^b 2
 τέμνειν 132^a 25. 137^a 24, 25. 173^b 12
 τέρπειν 128^a 27. 162^b 15. 175^a 6.
 176^a 11
 τέρψις 164^a 19
 τετράγωνος ἄνευ ψόγῳ 100^b 22
 τευκτική ἀγαθοῦ 142^b 22
 τεχνάζειν 140^a 11
 τέχνη 97^a 17. 103^a 32. 132^b 9. 133^a
 14. 139^b 14. 140^a 7+, 30. 141^a 10.
 152^b 18. 153^a 25, 26 def. 140^a
 30 synon. μέθοδος 94^a 1 synon.
 παραγγελία 104^a 7 synon. ἐπι-
 στήμη 94^a 7 dist. ἐπιστήμη 112^b
 7. 140^b 2, 34 dist. φρόνησις
 140^b 3, 22 dist. ἀρετή 105^a 26
 sqq. (cf. 106^b 14). 140^b 25 dist.
 φύσις 99^b 23. 106^b 14 (cf. 175^a
 24) dist. τύχη 105^a 22. 140^a 18
 τέχνης ἀρετή 140^b 22. 141^a 12
 τέχνης ἔργον 152^b 19. 153^a 23 αἱ
 τῶν τεχνῶν ἐπιδόσεις 98^a 24
 τεχνικός καὶ θεωρητικός 180^b 20
 τεχνίτης 97^a 7. 126. 101^a 6. 106^b
 13. 161^a 34. 167^b 34
 τητῶμενοι 99^b 2
 τιμᾶν (= aestimare, 133^b 15. 164^b
 17+
 τιμή (= pretium) 123^a 15 τιμή (=
 honor) 95^a 23. 123^b 27. 96^b 23.
 97^b 2. 107^b 22+. 116^a 28. 123^b
 20+. 124^a 8+. 125^a 25. 127^b 12.
 127^b 12. 130^b 2, 31. 134^b 7. 147^b
 30. 148^a 26, 30. 159^a 18+. 163^b
 3+. 164^b 4. 165^a 24, 27. 168^b
 16 τιμαί 96^b 18. 100^a 20. 115^a
 31. 116^a 19. 117^b 4. 123^b 21.
 124^a 5. 13. 169^a 20, 29. 177^b 13
 opp. κολάσεις 109^b 35 τιμῆς ἀκ-
 ρατεῖς 145^b 20. 147^b 34. 148^b 14
 τίμημα 160^a 33. 169^b 19
 τιμητός 124^a 25
 τίμιος 101^b 11. 102^a 1, 4, 20. 122^b
 16, 19. 145^a 26. 165^b 12. 176^b
 25. 178^b 31 τὰ τιμιώτατα τῇ φύσει
 141^b 3 (cf. 20)
 τιμιότης 178^a 1
 τιμοκρατία 160^a 36. 167, 18
 τιμοκρατική 160^a 34. 161^a 3, 28
 τιμωρεῖσθαι 113^b 23. 117^a 6. 126^b 30
 τιμωρητικός 126^b 2
 τιμωρία 126^a 22, 28. 137^a 1. 149^a 31.
 179^b 12. 180^a 9
 τμήμα 132^b 26, 27
 τοῖχος 138^a 26
 τοιχωρυχεῖν 138^a 25
 τοκισταί 121^b 34
 τομή, conl. καὶσις 137^a 15
 τοξόται 94^a 23
 ἐν τόπῳ 96^a 27. 174^b 1 τόποι 157^b
 9, 10
 τραγματίζοντες 175^b 12
 τραγωδία 101^a 33
 τραύματα 117^b 8
 τραφῆναι, conl. ἐθισθῆναι 180^a 15 conl.
 παιδευθῆναι 162^a 6
 τριγλύφον ποίησις 174^a 26
 τρίγωνον 140^b 14. 142^a 29
 τριηραρχεῖν 122^b 23
 τριήραρχος 122^a 24
 ἡ διὰ τρίψεως ἥδονή 118^b 6
 τροπαὶ καὶ ἀνατολαί 112^a 25
 τροφή 96^a 33. 104^a 31. 118^b 9, 10.
 133^a 22, 24. 14. 147^b 26. 165^a 22.
 170^b 29. 172^b 14. 173^b 14. 176^b 8.
 178^b 35 conl. παιδεία 161^a 17
 conl. ἐπιμέλεια 180^a 1 conl. ἐπιτη-
 δεύματα 179^b 35. 180^a 26
 τροχιζόμενος 153^b 19
 τρυφᾶν, conl. μαλακός 150^b 2
 τρυφή 145^a 35. 150^b 3
 ἐν τοῖς Τρωκοῖς 100^a 8
 τυγχάνειν τοῦ δέοντος 94^a 24 τοῦ
 μέσου 109^b 13. 132^a 23 τοῦ εὖ
 109^b 26 τοῦ δικαίου 132^a 23 τῶν
 ἡδέων 118^b 31 ὀνόματος 107^b 7.
 119^a 10 λόγον 95^b 21 ὁ τυχάν

120^b3. 124^a10. 169^b21. 177^a7
 opp. *ὁ εἰδώς* 180^b26 *οἱ τυχόντες*,
 opp. *οἱ ἐν ἀξιώμασι* 126^b36 *οὐκ*
ἐκ τοῦ τυχόντος τὸ τυχόν γίνεται
 173^b5 *τυχόντως* 124^b6. 169^a24
τύψ *synon. παχυλῶς* 94^b20 *synon.*
καθόλου 101^a27 *opp. ἀκριβῶς*
 104^a1. 107^b14 *ἐν τύψ* 129^a11
τοῖς τύποις ἱκανῶς εἴρηται 179^a34
τυραννικός 160^b28, 30
τυραννίς 160^b1 +. 161^a32. ^b9
τύραννος 110^a5. 120^b25. 122^a5.
 134^b1, 8. 160^b2, 11. 176^b13
τυφλὸς φύσει 114^a26
τύχη 99^b10 +. 100^b22. 120^b17.
 153^b22 *coni. τέχνη* 105^a23.
 140^a18 *dist. φύσις ἀνάγκη νοῦς*
 112^a32 *ἀπὸ τύχης* 96^b27. 112^a
 27 *τὰ τῆς τύχης ἀγαθὰ* 153^b18
τύχαι 100^a6, 9. ^b3 +. 101^a1 +

ὕβριζεν 129^b22. 149^b20, 21 *ὕβριζό-*
μενοι 148^b30
ὕβρις 115^a22. 125^a9. 149^a32. ^b23, 33
ὕβρισταί 124^a29
ὕγιάν 112^b13. 137^a24
ὕγιαίνειν 111^b27, 28. 129^a17. 143^b
 32. 173^b27. 174^b26. 176^a14.
 178^b35
ὕγεια 94^a8. 95^a24. 97^a11, 19.
 104^a14, 17. 111^a31. 119^a16.
 129^a15. 137^a16. 141^b19. 143^b
 32. 144^a4. 145^a8. 153^a20. 173^a
 24. 174^b25
ὕγεινόν 104^a5. 113^a27. 129^a16.
 138^a30. 141^a22. ^b19, 20. 143^a3.
^b25. 153^a18. 173^b24 *ὕγεινῶς*
 129^a16
ὕγιής 114^a15 *τὸ ὑπομένον ὑγιές*
 154^b19
ὕγρα τροφή 118^b10
ὕδρος 150^b33
ὕδατα βαρύσταθμα 142^a22 *ἔταν τὸ*
ὕδρον πνίγη 146^a35
υἱός 111^a12. 149^b11. 158^b12, 16.
 160^b24, 29. 161^a19. 163^b19.
 181^a6
ἐν ὕλῃ 116^b33 *ὕλη ὑποκειμένη* 94^b
 12. 98^a28 *ἡ τῶν πρακτῶν ὕλη*
 137^b19 *κατὰ τὴν ὕλην* 104^a3
ὕμνούμεναι φίλῃαι 171^a15
ὕπάλλαγμα τῆς χρείας 133^a29
ὕπαναστάσει καὶ κατακλίσει 165^a28

ὁ ὑπάρχας 124^b12 *τὰ ὑπηγρημένα*
 163^b21 *τὸ ὑπάρχον* 100^a35 *τὰ*
ὑπάρχοντα 98^b11. 121^a34. 127^a
 23, 25. ^b9. 164^a11, 32. 170^b24
ὑπεραγαπᾷν 168^a1
ὑπεραποθνήσκειν 169^a20, 25
ὑπερβεβλημένως 118^a7
ὑπερβολὴ ἀρετῆς 145^a24 *μοχθηρίας*
 165^b36 *φιλίας* 166^b1. 171^a11
ἐπαγγελιῶν 164^a29 *αἱ ὑπερβολαὶ*
ἐπαχθεῖς 127^b9 *οὐκ ἐν τῇ ὑπερ-*
βολῇ τὸ αὐταρκές 179^a3
ὑπερέχειν, *opp. ὑπερέχασθαι* 106^a34.
 124^b10. 132^b4. 158^a34 *ὁ ὑπερέ-*
χων περὶ τὴν πράξιν 168^a20 *ὑπερε-*
χόμενος φίλος 159^a14
ὑπερόπται 124^a20, 29
ὑπεροχή 98^a11. 124^a22. 133^a21.
^b2. 161^a12, 20. 164^b4 *καθ'*
ὑπεροχὴν 158^b12, 24. 162^a36.
 163^a24
ὑπερφίλων 164^a3
ὑπήκοοι τῶν νόμων 102^a10
ὑπηρεσίαι 158^a17
ὑπηρετεῖν 124^b18. 159^b5 *ὑπηρετη-*
τέον 164^b25
ὑπνον 102^b4 +
ὑπόγνια 115^a34
ὑπόδημα 101^a5. 133^a8, 22, 23.
 163^b34
ὑποδοχαὶ ξένων 123^a3
ὑποζύγιον 180^a12
ὑποθέσεις 151^a17 *ἐξ ὑποθέσεως* 128^b
 30. 133^b21
ὑποκρινόμενοι 147^a23
ὑποκρίσει χαίρειν 118^a8
ὑποκριτής 111^b24. 148^b8
ὑπολαμβάνων 145^b26 (cf. 21)
ὑπόληψις 139^b17. 140^b13, 31. 142^b
 33. 145^b36. 147^b4 *παρὰ τὴν*
ὑπόληψιν πράττειν 146^b28
ἡ ὑπόλοιπος ἔξις 152^b35
ὑπομενετικώτερος 115^a25
ὑπόνοια 128^a24
ὑποσχέσεις 164^a17
ὑποθεμένου ἄλλου 105^a23 *ὁ ὑπο-*
τεθεὶς σκοπός 114^a24
ὑποτυπῶσαι 98^a21
ὑπουργία 164^a34
ὕφαντης 97^a8. 163^b35
φαίνεσθαι, *opp. εἶναι* 152^b32 *φαινδόμενον*, *opp. εὖν* 113^a16 +. 155^b26.

- 166^a4, 15 τὰ φαινόμενα 145^b3,
 28
 Φάλαρις 148^b24. 149^a14
 φάναι, dist. διώκειν 139^a25 dist.
 πράττειν 147^a27
 φανερομίσῃς 124^a26
 φανερὸς 125^a31. 126^a17. 129^a19,
 20. 149^b15 φανερά, coni. ἐναργῇ
 95^a22 coni. μικρά 127^b26 (cf.
 31) opp. ἀφανῇ 104^a13
 φανερόφιλος 124^b27
 φαντασία 114^a32. ^b3. 147^b5. 149^a
 32. 150^b28
 φαντάσματα 102^b10
 φαρμακεία 131^a6
 φαρμακεύειν 137^a25
 φάρυγξ 118^a32
 φάσις 142^b13, 14 φάσεις 143^b12
 φαῦλος τὸ ἥθος 121^a25 φαῦλος ὅλως
 138^a15 ἀπλῶς 151^a25 πρὸς τι
 153^a18 opp. σπουδαῖος 151^a28
 opp. ἐπιεικής 113^b14. 128^a25.
 132^a2. 157^a17. 176^b24 coni.
 φευκτός 148^b4 coni. ψεκτός 145^b
 10 φαῦλα πάθη 169^a14 ὕδατα
 142^a23 μέλη 170^a11
 φαυλότης 107^a10. 150^a5. 160^b10.
 175^a25
 Φειδίας 141^a10
 φειδωλοί 121^b22
 φευκτέον 166^b27
 φευκτός 111^a34. 119^a23. 148^b4, 5.
 153^b2, 3. 163^b25. 172^b19. 173^a
 10. 175^b25 τῶν περὶ τὰ ἥθη
 φευκτῶν εἶδη 145^a16
 φθαρτικὴ ἀρχῆς ἢ κακία 140^b19
 φθαρτοί 154^b22
 φθίσις 150^b33
 φθονερὸς 108^b4
 φθόνος 105^b22. 107^a11. 108^b1.
 115^a23
 φθορά 104^a28. 115^b5. 120^a2. 160^a
 32. 173^a7. 176^a21
 φιλαλήθης 127^b4
 φιλόανθρωπος 155^a20
 φιλάρετος 99^a11
 φίλαυλοι 175^b3
 φίλαντος 168^a30. ^b15+. 169^a3
 τὸ φίλαυτον 168^b14 sqq.
 φιλεῖσθαι, opp. φίλησις 169^a19 φιλη-
 τέον 165^b14. 168^a10
 φιληθεῖς 157^a33
 φίλησις 155^b28. 156^a6. 158^b19+.
- 166^b33, 34. 167^b30. 168^a19
 dist. φιλία 157^b28
 φιλητικός 117^b30
 φιλητός 156^b29, 31. 159^b18 φιλη-
 τὸν 156^b23. 157^b26. 164^a4. 165^b
 14, 15. 168^a6+. 176^a12 τὸ
 φιλητὸν 155^b18 sqq. (cf. 156^a8)
 φιλία 105^b22. 108^a28. 126^b20, 22
 περὶ φιλίας 155^a3 sqq.
 φιλικός 155^a28. 157^b14. 158^a4,
 10. 162^b29. 166^b17, 30. 167^a
 22, 25. 171^a2 φιλικὸν πλῆθος
 170^b30 τὰ φιλικὰ 156^b30. 162^a
 16. 166^a1. 168^a21. ^b6 φιλι-
 κῶς 157^b10. 166^b26, 29
 φίλιππος 99^a9
 φιλοδίκαιος 99^a11
 φιλοθέωρος 99^a10
 φιλοκοδόμοι 175^a34
 φιλόκαλος 99^a13. 125^b12. 179^b9
 φιλοκίνδυνος 124^b7
 φιλοκόλακες οἱ πολλοί 159^a14
 ἐν τῇ φιλοκτῇ τοῦ Σοφοκλέους 146^a
 20. 151^b18 ὁ Θεοδέκτου Φιλοκ-
 τήτης 150^b9
 φιλομάθεια 117^b29
 φιλομαθής 175^a14
 φιλόμουσοι 175^a34
 φιλόμυθοι 117^b34
 φιλοπάτωρ 148^a34
 φιλοπόνηρος 165^b16
 φίλος 108^a27. 126^b21. 149^a29 coni.
 πολίτης 97^b10 φίλοι ἄνδρες 96^a
 13 οἱ φίλτατοι 181^a9 ἀπὸ
 φίλων κερδαίνειν 122^a11 τὰ διὰ
 φίλων δι' ἡμῶν πως 112^b28 φίλος.
 dist. κόλαξ 173^b32 φίλος τῆς
 ἡδονῆς 172^b17
 φιλοσοφεῖν 105^b13, 18. 152^b2 οἱ
 φιλοσοφούντες 98^b18
 φιλοσοφία 96^b13. 164^b3. 177^a25.
 181^b15
 φιλόσοφοι 96^a15
 φιλοτεκνότεραι αἱ μητέρες 168^a25
 φιλότης 157^b36. 159^b3. 168^b8
 φιλοτιμία 107^b31. 117^b29. 125^b22,
 23. 159^a13
 φιλότιμος 107^b20+. 125^b9+
 φιλοτιοῦτος 99^a9. 118^b22. 125^b14
 φιλόφιλοι 155^a29. 159^a34
 φιλοχρήματοι 121^b15
 τὸ φοβερόν 115^b7 τὰ φοβερά 104^b
 1, 3. 115^a8, 24. ^b29+. 116^a11.

178^b13 φοβερώτερον 150^a1 φο-
βρώτατον ὁ θάνατος 115^a26
φόβος 105^b22. 110^a4. 116^a31. 117^a
10. 121^b28. 128^b11. 12. 135^b5.
179^b11 def. 115^a9 φόβοι καὶ
θάρα 107^a33. 115^a7. 117^a29
ἐν ταῖς Φοινίσσαις 167^a33
φόνος 177^b11
φορά 174^a30
φορτικός 95^b16. 124^b22. 128^a5.
178^b16
φρονεῖν 96^b17. 142^a3. 152^b16. 177^b
32 τοῦτο φρονεῖ 166^a19
φρόνησις 96^b24. 98^b24. 103^a6. 139^b
16. 140^b35. 141^a5, 7, 21. ^b8+. 142^a14, 23, 30. ^b33. 143^a7+, 26, ^b20, 21. 144^a7+. ^b2, 15+. 146^a4. 152^a12. 153^a21. 172^b
30. 178^a16+. 180^a22. ^b28 περὶ
φρονήσεως 140^a24 sqq. φρονή-
σεις τὰς ἀρετὰς φασὶ 144^b18 sqq.
φρόνιμος 145^a25+. 141^a24+. ^b9.
142^a1+. 143^a28. ^b12, 28. 144^a
36. ^b32. 146^a6. 152^a6+ ὁ
φρόνιμος 107^a1. 141^b9. 143^a30.
33. 145^b17. 146^a8. 152^b15.
153^a27, 32 οἱ φρόνιμοι 95^b28.
140^a25. 142^b31. 144^a27 τὰ
φρόνιμα, opp. τὰ ἀνόητα 173^a3
φωγή, opp. αἵρεσις 104^b31 opp. δῶ-
ξιν 139^a22 opp. ὕρεξις 116^a29
opp. ἐπιθυμία 150^a10
φυλακή 120^a9
φυλακτικός 96^b11. 120^b15. 129^b18
φύλαξ τοῦ δικαίου 134^b1
φυλάττειν 121^b25 φυλακτέον 109^b7
φυλέται 160^a18. 165^a30
φυλετικά φιλία 161^b13
φύειν 114^b6 πεφυκέναι εἶναι 134^b14
γίνεσθαι 104^b18 καλῶς 114^b8,
11 πρὸς τι 109^a13, 15. ^b3. 139^a
10
φυσικός 114^b18. 117^a4. 118^b9+. 136^a8. 143^b6. 149^b6, 28. 167^b
29. 168^a8 φυσικός, conl. σφός
142^a18 τὰ φυσικά, dist. τὰ ὑπὸ
τέχνης 175^a23 φυσικὴ ἀρετὴ
144^b3. 151^a18 φιλία 163^b24
ὕρεξις 149^b4 ἔξις 144^b8. 152^b
34 φυσικὸν δίκαιον 134^b18. 135^a
3 πάθος 136^a8 ἀπόρημα 155^b8
φυσικῶς 147^a24 φυσικώτερον
155^b2. 170^a13

φυσιολόγοι 147^b8. 154^b7
φύσις, dist. ἀνάγκη τύχη νοῦς 112^a25
dist. τέχνη 99^b21. 106^b15 φύσις
αἰτία 143^b9. 148^b31 (cf. 114^a24,
26) τὰ φύσει ὄντα 103^a20 sqq.
τὰ κατὰ φύσιν 99^b21. 140^a15 τὸ
κατὰ φύσιν 118^b18 τὸ φύσει ἀκί-
νητον 134^b25 πρότερον τῇ φύσει
96^a21 φύσις, opp. ἔθος 148^b30.
152^a30. 179^b30 (cf. 103^a20) φύ-
σει 103^a19. 114^b14, 16 opp.
νόμῳ 94^b16. 133^a30 opp. τάξει
135^a10 opp. ἔθει διδαχῇ 179^b
23 opp. κατὰ συμβεβηκός 154^b17
synon. κατ' ἀλήθειαν 113^a21 ἡ
τάγαθὸν φύσις 170^a21 ἡ τοῦ ἐπι-
εικοῦς φύσις 137^b26 ἡ τοῦ ἔχοντος
φύσις 119^a24 ἡ τοῦ πράγματος
φύσις 94^b25. 137^b18 ἄλλη τις
φύσις τῆς ψυχῆς 102^b13 (cf. 154^b
23, 30) φύσιν ἔχειν πρὸς τι 104^b
20 γένεσις εἰς φύσιν 152^b13
ἐξεστάναι τῆς φύσεως 149^b35
παρὰ φύσιν 154^b23 φύσις ἀνα-
πληρουμένη, καθεστηκυῖα 153^a2
φύσις, conl. ἔξις 152^b27, 36. 153^b
29 φύσις μοχθηρά 148^b18 φαύ-
λης φύσεως πράξις 154^a32
φυτικών 102^a32. ^b29
φυτὰ 97^b34 φυτῶν βίος 176^a34
φωνή 109^b11. 118^a20, 21. 125^a13

χαλεποί 126^a26, 31
χαλεπότης 130^a18. 149^a6. ^b7
χαλινοποιική 94^a11
χαμαιλέον 100^b6
χαρά 105^b22
χαρίεις 127^b23, 31. 128^a15. 162^b
10 ὁ χαρίεις 128^a31. ^b1 οἱ
χαρίεντες 95^a18. ^b22. 102^a21
χαρίζεσθαι 135^a5. 164^b32. 168^b19+
χάρις 120^a15. 133^a4. 137^a1. 167^b
24 Χαρίτων ἱερὸν 133^a3
χαῦνος 123^b9, 25. 125^a18, 27
χαυνότης 107^b23. 125^a33
χείρ 97^b31. 135^a27. 136^b30. 137^a7
ἐκ χειρὸς εἰς χεῖρα 162^b26
χειροτέχνη 141^b29
χειροτονητέον 164^b24
μία χελιδὼν 98^a18
χιών 96^b23
χορηγέιν 122^b22. 123^a23 κεχο-
ρηγημένος 101^a15. 177^a30. 179^a11

- χορηγία 178^a 24
 χρήσας, opp. δεδωκώς 162^b 33
 χρεία 133^a 27, 29. ^b6, 7. 163^a 16.
 171^b 24. 178^a 12, 25 χρεία ὀργά-
 νων 112^b 29 ἀφροδίσιων 147^b 27
 ὧν ἐστὶ χρεία (=χρήσιμα) 120^a 4
 χρήματα 107^b 9, 16. 148^a 25. 163^b
 10+. 178^a 29 def. 119^b 26 ἡ
 περὶ χρήματα μεσότης 119^b 23 sqq.
 (cf. 107^b 9. 120^b 28) αἱ ἐν χρή-
 μασι πράξεις 122^a 21 χρήματα
 καὶ ὅσα διὰ χρημάτων 127^a 9 χρή-
 ματα κτήσασθαι, παραλαβεῖν 168^a
 23 ἀποστερεῖσθαι 160^a 4 προῖσθαι
 169^a 20, 26 τιμῶν 120^a 32. ^b16.
 121^a 5 χρημάτων ἐργασία 160^a 16
 κοινωνία 163^a 31 χρημάτων ἀκρα-
 τεῖς 147^b 33
 χρηματίζεσθαι 163^b 8
 χρηματισμός 153^a 18
 χρηματιστὴς βίος 96^a 5
 χρηματιστική 112^b 4
 χρήσιμον = δι' οὗ γίνεται ἀγαθόν τι ἢ
 ἡδύ 115^b 19 τὸν χρήσιμον ἐν τῷ
 πρὸς τι 96^a 26 ἡ διὰ τὸ χρήσιμον
 φιλία 157^a 2. 159^b 13 (cf. 156^a 14)
 ἡ κατὰ τὸ χρήσιμον φιλία 162^b 6, 22
 χρήσις 100^b 27. 129^b 31. 130^b 20.
 165^a 33. 167^a 18 dist. κτήσις 98^b
 32. 120^a 8 οἱ πρὸς χρήσιν φίλοι
 170^b 23 χρήσις, conl. ἐγγύη 131^a 4
 χρησταί 146^a 13
 χρονοζομένη 167^a 11
 χρόνιος 157^b 11. 175^b 14
 χρόνος 98^a 23 ἐν χρόνῳ 96^a 26.
 174^b 8 εἰς χρόνον 162^b 27 τοῖς
 χρόνοις διωρισμέναι 175^b 31 τέ-
 λειος χρόνος 101^a 12 κατὰ τὸν
 χρόνον τέλειος 156^b 33 τῷ χρόνῳ
 ἀτελής 174^a 22
 χρυσός 122^b 16. 176^a 7, 8
 χρώματα καὶ σχήματα 118^a 4
 χυμῶν κρίσις 118^a 28
 χωρίζειν 96^b 14 χωρίζεσθαι 121^b 19.
 134^b 11. 144^b 33. 157^b 8. 159^a 5.
 161^b 29. 175^b 35. 178^a 32
 χωρισμὸν δέχεσθαι 175^a 20
 χωριστὸν 96^b 33
 ψεκτός 108^a 16. 109^b 21. 118^b 28.
 126^b 7, 17. 127^a 29, 31. ^b12. 138^a
 32. 145^b 10. 146^a 4. 148^b 6. 175^b 29
 ψεύδεσθαι 127^a 19, 31 ψευδόμενος
 146^a 21
 ψευδὴς λόγος 140^a 22. 151^a 32 συλ-
 λογισμός 142^b 22 ὅρος 142^b 24
 δόξα 146^a 18 τῷ ψευδεὶ καὶ ἀληθεὶ
 διαφερίσθαι 111^b 33
 ψευδομαρτυρία 131^a 7
 ψεύδος 127^a 29. ^b5+. 139^a 28 τὸ
 αἴτιον τοῦ ψεύδους 154^a 23
 ψεύστης 127^b 16
 ψηφίζεται 152^a 20
 ψήφισμα 137^b 29, 32. 141^b 27. 151^a
 16
 ψηφισματώδη 134^b 24
 ψιμύθιον 96^b 23
 ψόγος 100^b 22. 109^b 31. 110^a 33
 ψυχή 105^b 17, 20. 139^a 18. ^b15.
 147^a 27. 166^a 14 περὶ ψυχῆς 102^a
 23 sqq. 139^a 2 sqq. μόρια τῆς
 ψυχῆς 139^a 9. 143^b 11. 144^a 9.
 145^a 3 μέρος τῆς ψυχῆς 138^b 9
 τὸ ἔλογον τῆς ψυχῆς 168^b 21 ἔξις
 ψυχῆς 104^b 19. 138^b 32 ἐνέργεια
 98^a 7+. 99^b 26. 102^a 5, 17 ἀρετή
 102^a 17 ἀρεταί 138^b 35 κακαί
 114^a 22 ἀργία 102^b 8 ὅμα τῆς
 ψυχῆς 144^a 30 (cf. 96^b 29) τὰ
 περὶ ψυχὴν ἀγαθὰ 98^b 14, 19 ψυχὴ
 πρὸς σῶμα, conl. τεχνίτης πρὸς ὄρ-
 γανον 161^a 35 ἡ ψυχὴ (τῶν μοχ-
 θηρῶν) στασιάζει 166^b 19 μία.
 ψυχὴ 168^b 7
 ψυχικός 98^b 16. 99^a 8. 101^b 34 ψυ-
 χικαὶ ἡδοναί 117^b 28
 ψύχος 148^a 8
 ὡμοῖς κρέασι χαίρειν 148^b 22
 ὠνεῖσθαι 132^b 15. 135^a 2
 ὠνή 131^a 3
 ἐν τοῖς ὠνίοις 164^b 12
 ὥρα 157^a 8. 174^b 33
 ὠφέλεια 108^a 29. 157^a 20. ^b3, 12.
 162^b 17. 163^a 10, 17 ὠφέλεια
 εἰς χρήματα 127^a 9 ὠφελείας
 ἰσάζειν 162^b 2
 τὸ ὠφέλιμον, opp. τὸ βλαβερόν 134^a 8,
 10 opp. τὸ ἡδύ 156^a 26 τὰ
 ὠφέλιμα, opp. τὰ καθ' αὐτὰ ἀγαθὰ
 96^b 15 opp. τὰ καλὰ 162^b 36 τὰ
 αὐτοῖς ὠφέλιμα 141^a 30 ὁ ὠφελι-
 μώτερος (φίλος) 158^b 26. 163^a 28
 ὠχρίωνιν 128^b 14